

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 240 2^a copy 4

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 240 2° copy 4

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 240 2° copy 4

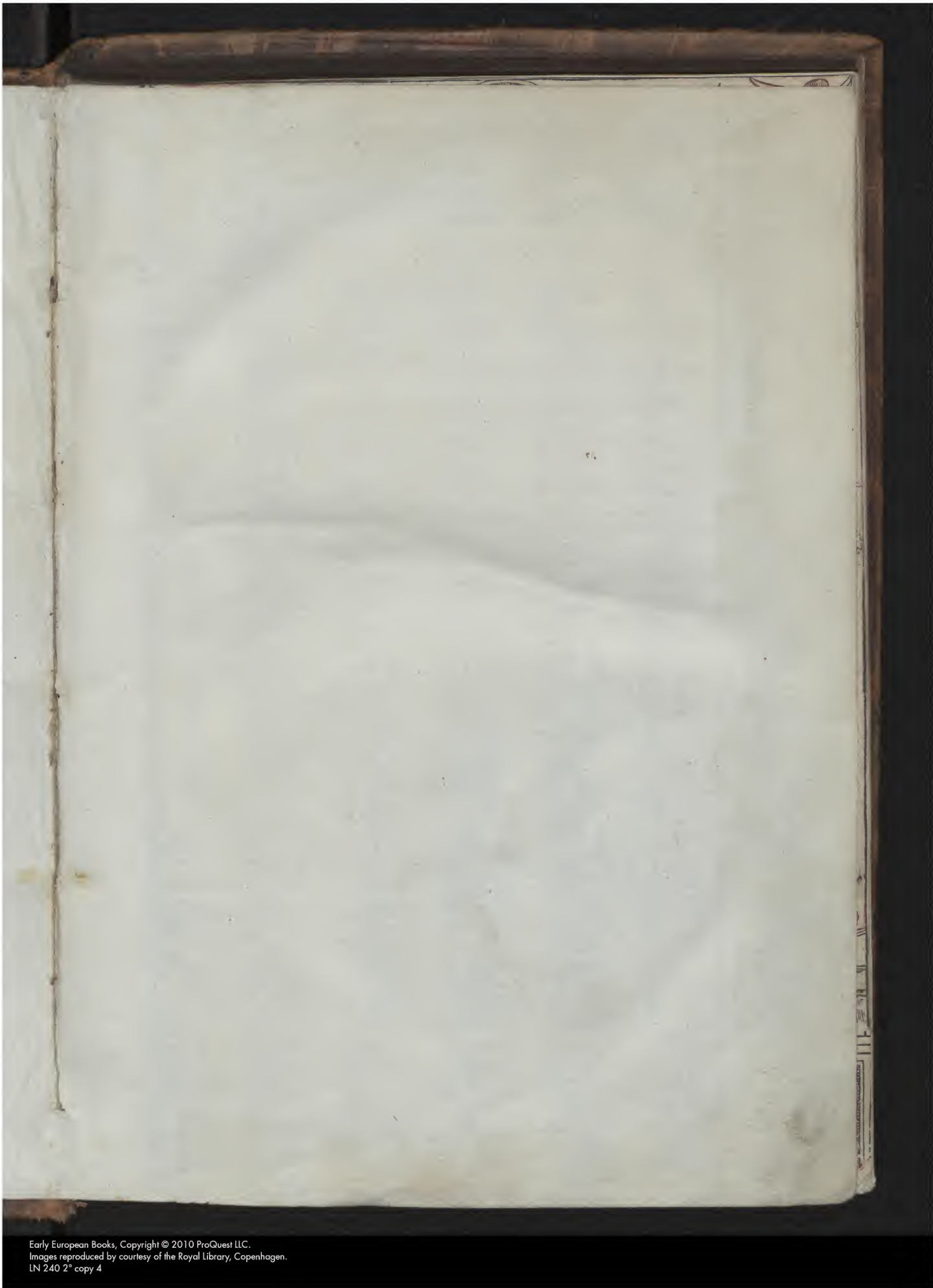
Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 240 2° copy 4

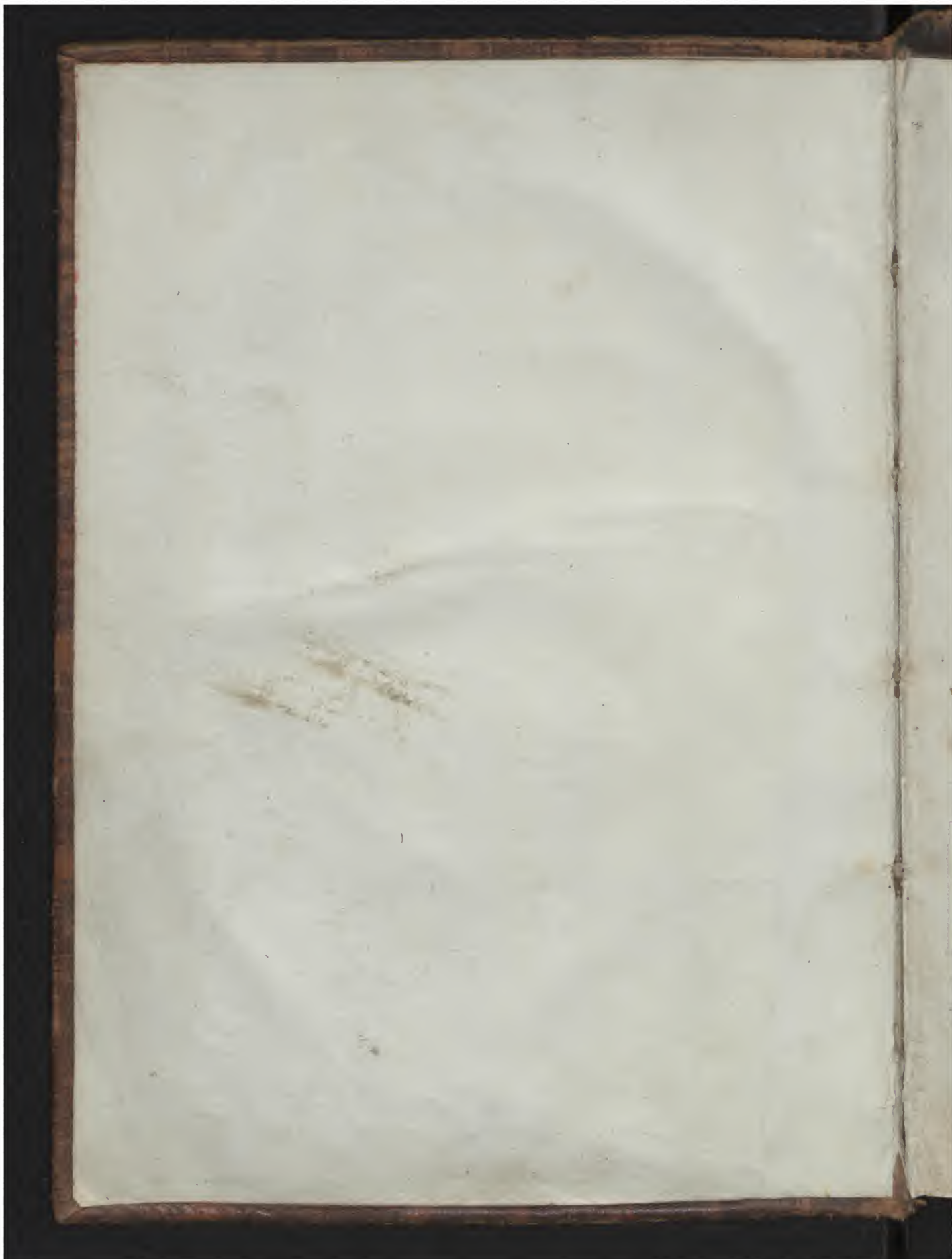
D. A. P. 100

LN 240

ex. 4

Danorum Regū herouq;
Historie stilo elegatia Bar
one Grammatico natione
Dialandico necnō Roskil
densis ecclesie p̄posito .
abhinc supra trecentos an
nos cōscripte et nūc primū
literaria serie illustrate ter
fissimeq; impresse.

Lago wrne dei gratia Electus ad Ecclesiã Roskilden. præstãrissimo viro magistro
Christierno Petri metropolitane Lũden. ecclesię Canonico amico nro sincero. S.

Venerabilis vir doctissimi ac clarissimi Saxonis nostri fulgētissimū opus, q̄ diu
nissimo dicēdi genere Danię regū historias cōscripserit / multis retro annis in
obsuro delituisset dolemus. Cuius dignissimas laudes & p̄conia: cuius diser
tissimū ac faciūssimū scribēdi gen⁹ sicuti nos studiosissimo honore semp̄ excoluim⁹ &
amplexati sum⁹. Ita quoq; vniuersi docti & illustres viri Saxonē Danorū historicū sum
mis veneratiōis officiis p̄sequunt. Igit̄ mi Christierne q̄ torpētib⁹ cōmilitonib⁹ tuis p̄
cipiēdarū s̄rarū gr̄a sicuti vetustatū es vigilātissim⁹ indagator: Ita etiã illustrāda p̄iã
nre p̄ virib⁹ desiderio mirabili te flagrasse cōperim⁹. Affectuosissima p̄ce rogātes vt tā
diuinū latinę eruditōis culmē & splēdorē Saxonē nostrū Sialadicū (iã vt accepim⁹) a
te diligēter castigatū elimatūve vt in lucē feliciter p̄deat ad man⁹ accuratissimorū bi
bliopolarū pmoueat. Ne vel tā exim⁹ sapiētię fulgor atra posthac nube delitecat. Ne
vel inuicta perpetuo Danici nois virtus obliuione inuida obumbret. Quo tibi honorē
summū: & patrię gloriã concilies immortalē. Vale, Ex castro nostro Hiortholm.
Decima Maii. Anno duodecimo supra Millestimū quingentesimū.

Christiernus Petri liberaliū artiū mḡs Metropolitanæ Lundeñ Ecclesię Canonicus
Reuerendo in Christo patri dño Lago ni wrne dei gratia Roskilden. Episcopo dño
suo præstãrissimo cū omni veneratione ac obseruãtia Salutē.

Vrsitanti mihi spōte / penęq; volātī admouit p̄stãtia tua Præsul clarissime nō
parui momēti calcaria: dū ad Saxonis nri historię chalcographa arte diuulgā
dã excitare dignata ē: ad quã puinciã nemo (vti arbitror) mortaliū me fuit
vnq̄ pp̄sior paratiorq;: q̄ppe q̄ Parr̄ hisis agēs bonisq; lris operā nauās pp̄rio ip̄ediō ta
bellariū bis miserī q̄ exēplū fidele quātūvis emprtū ad me referret. Qua viã cū nihil p̄fi
cerē / ipe illi⁹ ergo patriã reperit: bibliothecas oēs vifi & reuolui: nec tñ Saxonē blatīs /
tineis situ / & puluere oblitū eruere potui: tā obstinato aīo ei⁹ possessores eū occluserāt:
vnus oīm & is religione & doctrina isignis: Sacre theologiã doctor / ac p̄fessor eximius
Maḡs nri Andreas Christierni natiōe lutus p̄fessione at̄ Carmelita: & puicię Danię or
dinis itemeratę virginis ac Christi matris Marię de mōte Carmelo prior dignissimus
conat⁹ meos miserātī respexit oculo: q̄ cū nullo are redimēdū videret exēplar: poti⁹ se
id manib⁹ suis trãscripturū obtulit q̄ rãtū totius Danię lumē apli⁹ delitecere sineret:
habui tñ tãtę dignitatis rōnē / nec cōditionē accepi: sperās faciliōrē alicūde rãdē emerſu
rã. Reuerēdissim⁹ ergo in Christo p̄r dñs Birgerus dei gr̄a Archieps Lũden. Suetię pri
mas & apliçæ sedis legat⁹ / mirabili ad Danię gloriã accēsus amore: exēplar / pio tandem
repperit cōpēdiō quod ad publicã vtilitatē fidei mee trãscribēdū: ip̄rimēdūq; cōmisit:
Deerat itaq; sola authoritas tantī opis diuulgandī / quã liberalissime mihi imp̄tuit il
lustrissim⁹ p̄iceps nri Christiern⁹ dei puidēria Danię / Suetiã / Noruagiã / Sclauorum
Gottorūq; rex potētissimus dux Slesuicēñ. & Holsatię / Stormariã ac Dimerciã. Co
mes ī Oldenborg & Delmenhorst: id solū ip̄ans vt a docto peritōq; chalcographo excu
deret. Norat etenī ī dignū fore / rãtū virū sepris / aut min⁹ fidelib⁹ characterib⁹ ip̄sū iri.
P̄fertū id affirmātib⁹ cōsultissime Reuerēdissimo ī Xpo p̄re dño Erico Walkendorff
Archiepo Nidrosiēñ. & apliçæ sedis legato dignissimo: necnō Regio Cancellario / viro
nobilissimō mḡso Auone bille Ecc̄larū Lũden. & Vibergeñ. p̄posito. Mādatis itaq; re
giis sapiētięq; tuę Præsul dignissime / adhortatiōib⁹ grauissimis obtēperās Saxonis ip̄ri
mēdi mun⁹ cōmisi excellētissimo viro Maḡo Iodoco Badio Ascēsiō s̄rarū bonarū ap̄d
Parr̄ hisios itēp̄tī / chalcographoq; pitissimo. q̄ quale nūc vides op⁹ tuo noī felicissimo
p̄f̄scriptū emisit: Regū oīm catalogo / & toti⁹ historię indice s̄rarū illustratū. Qua ppt̄
effeci vt q̄ ab vnīs & iis paucis Danis hactenus legi potuit: ad Italos / Hispanos / Gallos /
Germāos: oēs dēiq; christiāos facile possit p̄ferri. Habe itaq; molimīa mea cōmēdata ac
Vale Danię dec⁹ p̄fidūq; meū Ex Parr̄ hisiãortū. academia clarissima. xiiii. martii. 1514

Iodocus Badius Ascensius, Lagoni wrne longe Reuerendo & cum
primis docto sapientiq; Roskilden, ecclesie antistiti. S.

Robabili plausibilq; coniectura ducor / psulū
clarissime / vt optimi maximi dei nostri pui-
dētia / arcanq; fatorū calculo cōtigisse rear:
inclytā Danicorum regum historiā a Saxone
Grāmatico Sialādo viro disertissimo / abhinc
annos supra trecentos conscrip̄tā: iis potissi-
mū diebus in lucē chalcographa arte pdiisse /
quibus inuictissimo animo, p̄claris pro atate
gestis, & spe eximia Christiernus certissima
Danorū Regis proles / Danica iamā rector
est scepra / accepturusq; regnorum insignia:
Tuq; heros / vt antiqua Hurnorū nobilitate
nulli secūdus / ita faciūda sapiētia & magnarū

rerū prudētia apud Danos facile primus, Roskilden, ecclesie episcopale suscepis gu-
bernationem. Siqdē vt sub waldemaro rege inuictissimo iubente Absalone itidē Ros-
kilden, epo prudentissimo / & duce ac bellatore in Christiani nois hostes incōparabili-
olim edita est, ita sub Christierno illustrissimo Rege / waldemarum illū / & factis & aīs
a quāte / tuo eiusdē diocelesos ep̄i meritisimū faustissimo auspicio nūc demū emittitur
non sine melioris doctiorisq; in Dania saeculi plagio. Quādmōdū em̄ sub CHRISTI
Domini nostri cētis mortalibus adorandū naralem, claruerūt Romae summa latinae
linguae lumina. M. Cicero, M. Varro, Q. Hortensius & sexcenti alii: & inclyta cū pacis
tū belli culmina. Cn. Pōpeius Magnus, C. Iulius Cēsar, Octau^o Augustus Cēsar: aliq;
p̄trea multi: In Dania vero (quā diuersam a Dacia puto) Frotho terti^o / belli pacisq;
Iustitiae & militaris disciplinae splendor cōspicius: Ita nūc Christierni regis vel noie
amabilis singulari felicitate, tuoc; p̄asul generose ductu & auspicata dexteritate ppe
diē fore cōsidimvs / vt Dania nō solū armis & impio / qbus semp excelluit, liberaq; fuit:
sed & literis cultioribus euadat p̄spicua: multosq; Saxones & Kanutos / viros inquā do-
ctrina p̄stātes educet. Qd̄ idcirco iam iāq; futurū autumo / q; vt illi quos modo dixi in
Parrhisiorū clari euaserūt academia: ita nūc quoq; nō pauca in eadē e Dania cōspici-
mus ingenia / quorū bona pars est Magister Christiernus Petri Lunden, ecclesiae cano-
nicus / mihi longa cōsuetudine & amicitia charissimus: cuius p̄cipua cura & singulari
impēdio hoc opus tuo nomini nūcupatū emittimus: illud lectores ignotos / ne forsitan
errent p̄monētes: Saxonis istius vocabulū / nō patriū esse nomē (in Sialandia em̄ quae
pars Dania nō in Saxonia fuit ortus) & Grāmatici titulū / p̄fessionis qdē esse / sed neq;
leue neq; cōtēptibile, p̄coniū. Enūero authore Suetonio, Grāmaticus est, q; diligēter,
acute, scienterq; norit aut dicere aut scribere. Quo noie Cornelius nepos appellādos
cēsuit poetarū oratorūq; interp̄tes: q; tātū autoritatis apud p̄iscos p̄riuerūt: vt cēs-
sores & iudices essent scriptorū oīm soli: critici ob id vocati: sic vt nō versus mō (ita
em̄ Quintilian^o ait) cēsoria quadā virgula notarēt: sed libros etiā q; falso viderentur
inscripti, tāq; subdititios e familia submouerēt. Ideoq; sumi poetarū iterp̄tes & vrbū
magistri: vt Seruius, Donatus, aliq; nō pauci: grāmatici nūcupatione cōtēri bractea-
tis phaleratisq; plus a quo abstinerūt titulis, quocirca iniquo ferēdū est aio tāte p̄fes-
sionis gloriā ad ineptulos primorū elemētorū recidisse p̄ceptorculos. Curavi itaq; Sa-
xonē nō eo fraudādū titulo / quē tāto iudicio sibi delegisse visus fuerit. Vtūq; aut̄ hec
acceperit impitī, p̄stātia tua pater doctissime: boni cōsulet: nostrāq; epellā hāc pbabit
qd̄ p̄a fertim exoratum volui. Vale. E chalcographia nostra apud Parrhisios ad Idus
Martias. M. D. XIII. Iuxta Romanā supputationē Curia.

Saxo.
Grāma-
ticus.

Aa ii

Reges Danie qua serie regnauerunt.

A n.i.rex a quo ceteri dicti.Fo.iii.		Hetha regno pficitur rex.xlvi. fo. lxxviii.
Humblus Rex.ii.fo.	eodem.	Olo rex.xlvii. fo. lxxviii.
Lotherus Rex.iii.fo.	eodem.	Ormundus rex.xlviii.fo. lxxix.
Skyoldus Rex.iiii. fo.	eodem.	Syuardus primus rex.xlix.fo. lxxxii.
Gram seu Gramus.rex.v.fo.	iiii.&.v.	Buthlus rex.l. fo. lxxxiii.
Swidagerus que p cum Gramo regnabat prateriuimus: rex.vi.fo.	v.	Iarimarus rex.li. fo. lxxxiiii.
Gothormus similiter q parū regnauit p termiffus rex.vii.f.vi.vbi est Hading?		Broderus rex.lii.fo. lxxxv.
Hadingus signatus rex.vi. cū fit.viii.f.vi.		Syualdus tertius rex.liiii. fo. lxxxviii.
Frotho.i.rex.ix.signatus.vii. fo. xi.		Snio rex.liiiii. fo. lxxxiiii.
Haldanus.i.rex.x.signatus.viii. fo. xv.		Biorno rex.lv. fo. lxxxv.
Roe rex.xi.signatus nonus.fo. xv.		Haraldus tertius rex.lvi.fo. lxxxv.
Helgo rex.xii.signatus.x. fo. xv.		Gormo primus rex.lvii.fo. lxxxv.
Roluo rex.xiii. fo. xvi.		Gøtricus rex.lviii.fo. lxxxviii.
Hartuarus.xiiii.& Hotherus.xv. fo. xxi.		Olauus secundus rex.lix. fo. lxxxix.
Othinus deus putat? habet.rex.xvii.f.xxv		Hemmingus rex.lx.fo. lxxxix.
Røricus Slyngebon d rex.xviii. fo. xxv.		Syuardus secundus rex. fo. eodem.
Hor Wendillus rex.xix. Fengo.xx.fo.xxvii.		Regnarus Lodbrog rex.lxii. fo. xc.
Amlethus rex.xxi.fo.xxx.Ei? gesta.f.xxvii.		Iuarus rex.lxiii.fo. xciiii.
Viglethus rex per tyrānidē.xxii. fo. xxxii.		Siuardus tertius rex.lxiiii.fo. xciiii.
Wermundus rex.xxiii. fo. xxxii.		Ericus primus tyrān? & rex.lxv.fo.xciii.
Vffo q & Olauus primus rex.xxiiii.f.xxxv		Kanutus primus rex.lxvi. fo. xcvi.
Dan secundus rex.xxv. fo. xxxvi.		Frotho.vi.rex.lxvii.fo. eodem.
Hugletus rex.xxvi. fo. xxxvi.		Gormo secundus rex.lxviii. fo. eodem.
Frotho.ii.cognomento fortis rex.fo. eodē.		Haraldus quartus rex.lxix. fo. eodem.
Dan.iii.rex.xxviii. fo. xxxvi.		Gormo tertius rex.lxx. fo. eodem.
Fridleu? .i.rex.xxix.signat? .xxxix f. xxxvi.		Haraldus quintus rex.lxxi. fo. xcvi.
Frotho.iii.rex.xxx. errore signat? .xl.f.37.		Sueno primus rex.lxxii. fo. xcix.
Harnus rex.xxxi.signatus.xli. fo. lii.		Kanutus.ii.cogno.durus rex.lxxiii. fo. ci.
Fridleuus secundus rex. xxxii. fo. lii.		Kanutus tertius rex.lxxiiii. fo. cvii.
Frotho.iiii.cognomto larg? rex,xxxiii.f.lv		Magnus rex.lxxv.fo. eodem.
Ingellus rex,xxxiiii. fo. lvii.		Sueno secundus rex.lxxvi.fo. cix.
Olauus primus rex,xxxv.fo. lxiiii.		Haraldus sextus rex.lxxvii. fo. cxiii.
Frotho quintus rex,xxxvi.fo. eodem.		Kanutus.iiii.& sanct? rex.lxxviii. f. cxiiii.
Haraldus primus rex,xxxvii. fo. eodem.		Olauus tertius rex.lxxix. fo. cxviii.
Haldanus secundus rex,xxxviii. fo. lxxv.		Ericus.ii.dictus bonus rex,lxxx.fo. cxix.
Vnguinus rex,xxxix.fo. lxxvi.in fine.		Nicolaus rex,lxxxi. fo. cxlii.
Syualdus.i.rex.xli.fo. lxxvii.		Ericus.iii. Emūdi fili? rex,lxxxii. f.cxxxi.
Sygarus rex.xli.fo. eodem.		Haraldus,vii.fite lutie rex,lxxxiii.ibidem
Syualdus secundus rex,xlii. fo. lxxi.		Ericus.iiii.Lam dict? rex,lxxxiiii.f.cxxxii.
Principes ex plabe p regibus creati.f.lxxi.		Sueno tertius rex,lxxxv.fo. clxxxiiii.
Haldanus tertius rex,xliiii. fo. lxxi.		Kanutus.v.rex.lxxxv.fo. cxlii.
Haraldus Hildetan.iii.rex,xliiiii.fo. lxxii.		Waldemarum primus rex.lxxxvii.f. cxlvii.
Ringo rex,xlv.Folio lxxviii.		Kanut?.vi.rex,lxxxviii.f. clxiiii.&. cxliiii.

De his Saxo qua serie positi sūt.

Tabula Alphabetica.

Rerum & nominū præcipue illustriū histo-
ria: Danicæ index serie literaria collectus
Inceptorum ab A.

Abfalonis archiepiscopi Lūden. &
epi Roskilden. viri i toga & ar-
mis clarissimi iussu scripsit hi-
storia Danicā Saxo grāmaticus vt atte-
statur in principio p̄fationis suæ fo. i.
Abfalonis eiusdē mater & soror piū edide-
rūt in Waldemarū facinus fol. cxlvi.
Abfalonis lepidū cauilliū & creatio i epi-
scopū Roskilden. cxlviii. Eiusdē respōsio
& visum clii. In exercitu loc. clxiii. Cō-
silia bona fo. clxix. Fiduria. clxx. Sollertia.
Abfalonis p̄ plebē criminatio & Cclxxiii
per Scorrone defensio. clxxiiii. Animofū
cōsiliū: ibidē. Calliditas. clxxix.
Abfalō refugit primatū Danicē clxxxv. Co-
git suscipere cū ep̄atu Roskildesi. clxxxvii.
Abfalō vincit plebē præferēdo vexillum
crucis fo. clxxxix.
Abfalonis laus ab innocētia & eloquētia.
cxc. Eiusdē luctus i morte Waldema. cxciii
Abstinētia & sobrietas Starcat heri lxi.
Achonis importunitas cxlvii.
Acies oculorū monstruosa. lvi.
Adagium apud Danos fo. clxxv.
Aenigmaticus sermo & ei⁹ iterptatio. xli.
Agnus procus fororis Roſuonis. xvii.
Agneri cedes fo. xciiii.
Agrī culti laus. lx.
Alemanni videantur theutones.
Alfi p̄stantia & victoria i viperā &c. lxxvii.
Alricus sueonū rex bellū ciet fo. xlviii.
Alrici cedes. xlix.
Aluilde verēcūdia fo. lxxvii.
Aluilda piraticā exercet & vincit lxxvii.
Amicitie specimē in milite Magni. cxxi.
Amlethus fururus rex se stolidū simulat
more Bruti fo. xxvii.
Amlethi ad matrē verba. xxviii. calliditas
xxix. rex fit. xxi. fo. xxx. & xxxi.
Amlethus Britanniam repetit. xxxi.
Amlethi cedes indigna. xxxii.
Alueri Sueonū regis mors lxxiiii.

Amoris aditus. xxii. Vis. ciii.
Anachi primi Roskilden. epi mors. cix.
Andreas archieps Lundēsis laudat per oc-
casione i plogo fo. i. Eius opera literaria
signant inferius i margine eiusdē folii.
Anduanus rex regias opes nauibus iposi-
tas demerit fo. xii.
Animarū nostrarū imortalitas. lxxxvii.
Animaduersio præclara. fo. ciii.
Anglorum origo & nomen iii.
Angli quomodo sint libertatē nacti. cviii.
Angli vincunt & vincuntur cx.
Anglorū subactio a danis pria fo. xiiii. Secda
xiiii. Tertia. xv. Quarta xxxiiii. Quinta lii
Sexta. lxxiiii. Septima xci. Octaua. xciii.
& xciiii. Nona xcvi. Decima ciii.
Angli & anglia videantur in Britanni
Annōne caritas i Dacia. lxxxiiii. & cxviii.
Ansgarii sancti i Daniā aduentus. xc.
Antrū dearum seu nympharum fol. xiiii.
Anundi exitus liiii.
Auarū natura mirabilis ii. bis.
Auarum vasa diductio xii.
Aquilæ satyri i specu reperti lxxxvii.
Aquilæ casus cviii.
Araneæ similitudo sumitur cxxxix.
Arkon tentatur obsidione cxlvii.
Armillæ dug a Frothone expositæ xlix.
Arngrimi victoria l.
Arnoldi Tyleñ. peritia præfaga. clxv.
Ars noua i seruandis pupillis clxiiii.
Ascerus fit episcopus fo. cxviii. fit primus
archiepiscopus Lunden. cxx.
Asiaci miranda virtus cx.
Asmundi cedes fo. viii. post carmina.
Asmundus & asuitus fo. xlix.
Asmundus cum amico sepelitur ibidem.
Atila pater Ringi lxxvii.
Atilli auaritia xvi. Simulata munificētia
paulo post. mors xxiii.
Atillus Sueticus xxxiiii. ceditur ibidē.
Aulæ regis Britannie ornatus l.
Auo sagittarius prouocat regem liiii.
Aurifabri cuiusdā superba petulātia lvii.
Aurum rursus a Frothone expositum li.
Aa iii.

In Saxonem Grammaticum.

A lderus victor nouos latices aq̄ rum aperuit. fol. xxiii.	Cesar Saxonie principē tētat. cxcī. Eius & Waldemari coitio. cxcii. In Kanutū. vi. dolus. cxcv.
Balderus tyrānus. xxiii. Eius ca- sus visio mors & mirum. fo. xxiiii.	Cesorum in acie numerus. lxxviii.
Baldes Brynde Danice fons dictus. xxiiii.	Calūburgi constructio. clxv.
Barchonis virtus. fo. cxxxvi.	Camini oppugnatio. clxxiiii.
Bedę venerabilis scripta. fol. iiii.	Canum mores. xli. Canis Biornonis. lii.
Bellum noruagicū sub Waldemaro. clxvi.	Canū specie nutriti infantes. lxiiii.
Bellum sueticum lxxvi. fit hyeme. cxxxix.	Canis p̄ficitur victis. lxxi.
Bellum p̄cipuum Sclauicū. fol. cxcv.	Canis & accipitris dolores. lxxxiiii.
Bellatorum genera quatuor. fo. xxxiiii.	Cantoris in Kanutum fides. cxxvi.
Bellatores Haraldī. lxxvi. Rūgonis. lxxvii.	Caroli regis Sueticę ortus. cxxix.
Benedicti Alemāni stoliditas. clxxii.	Caroli cędes. clxxviii.
Bero pirata fo. lxxix.	Carolus magnus imperator. lxxxix.
Bessus Grami coniugē duxit. fo. iiii.	Cauillia Petri & Rauonis. clii.
Blacconis p̄fidia i Kanutū & cędes. cxvii.	Cautibus & rupibus olim inscribebantur res Danicę ne exciderent memoria. i.
Blekingia pars Scanicę. fo. ii.	Certamine singulari decernebant olim vi- ri fortes qui ducum mos. x.
Biarconis robur inauditū. xvii.	Cerui iugales. xxii.
Biarmania regio miranda. lxxvi.	Ceruisę vsu interdīctum. lxxxiiii.
Biarmorū rebellio & magica peritīa. xcī.	Christi domini natiuitas. li.
Bibacis hominis calliditas lxxxiiii.	Christianus legatus antipape. clvii.
Bicconis cōmentum nouū. fo. lxxxiii.	Cyprī isulę natura i respuēdis cadauerib⁹
Biornonis equus canis & somnium. fo. lii.	Classis mirāda narrat. xlvii. (fo. cxxi.
Biorno assumitur a fridleuo socius. liii.	Classis Sueticę instructio. lxxvii.
Biornonis Auoniscq̄ cōciliatio. liiiii.	Classis danica. ibidem.
Biorno rex in prouincia Wik. fo. xlix.	Classis. cclx. nauium. cxlix.
Biornus seu Biorno rex lv. fo. lxxxv.	Claua haldani. lxxv.
Biorni in patrem affectus. fo. xciiii.	Clypei mirabilis casus. xlv.
Bogol. clxxvii. Bogislauī dolus. cxcvii.	Colleri & Her Wendilli congressus. xxvii.
Boi othini filii cędes. xxv. tumulus. xxvi.	Eius cędes. ibidem.
Britanni regis in iureiurando seruādo re- ligio. fol. xxxi.	Collis lapidum. xlix.
Borildę reginę patientia clara. cxix.	Collo pyrata insignis. x.
Britannorum rex fraudulenter cum Fro- thone tertio agit. fo. l. & li.	Concio vide oratio.
Britannus rex gallo subditus. clix.	Conditiones fœderis noruagici. clxxii.
Broderus rex. lii. fo. lxxxiiii.	Conditiones Bogislauo factę. cxcix.
Buchi seu Buchus ducit filiam dēmonis.	Coniuratio in Kanutum ducem. cxxvi.
Bugislauī fuga. clxxv. (fo. lxxxvii.	Conrardi dictum imperatorium. cxlii.
Burisiī captio. fo. clxiiii.	Continentia gigantum in dacia. lvi.
Bustum & cędes haconis. fo. lxxi.	Coruorum miraculum. cxlvii.
Buthlus rex. l. fo. lxxxiii.	Cozcoa incenditur. clxxxvii.
C adauera eqs supposita fugāt bri- tānos nouos stratagemate. xxii.	Craca maga & venefica. xxxix.
Cędes mirāda & spatiosa. xlviii.	Cryztoam cęditur a Danis. clxxiiii.
	Cuso Finnorum Byarmorūq̄ rex. xxii.

Tabula Alphabeticā.

Albicis epatus cessauit & trāslatus est ob ep̄m ebriosum fo. clx.
 Dan seu Dan^o prim^o: prim^o quo q̄ i Dania regnauit & eā denoiauit fo. iiii
 Dan secundus rex xxv. fo. xxxvi.
 Dan. iiii. rex. xxviii. fo. xxxvi.
 Dania: quae longe alia est a Dacia situs & prouincię fo. ii.
 Dania fit vectigalis lxxxii.
 Dania laudat Hēricus fo. clix.
 Danorū origo & reges primī fo. iiii.
 Danicarū foeminarum mores lxxviii.
 Danorū miserabilis euentus fo. ix.
 Danorū gloria. li. Rebellio. xci.
 Dani vicinī. xcviii. Vastāt Sēbria xcviii.
 Danorū captorū virtus fo. eodem
 Dani subiguntur iugo a rege. xcix.
 Danorū ad fidē & mores bonos conuersio
 Danorū submersio. ciiii. Cē.
 Danorū fides in iureiurando cviii.
 Danorum cedes per fraudem ibidem.
 Danorū militātia apud bizantium fo. cxxi.
 Dani reges nunq̄ ip̄erio subiecti. cxxxviii.
 Danorum perseverantia fo. cxlii.
 Danici regni diuisio cxliiii.
 Danici equitis virtus clii.
 Dani a pyratīs oppressi fo. clxxi.
 Danorū militandi mos & virtus clxxviii.
 Daxon capitur fo. xciii.
 Dēmon horrendę formę visus. clxii.
 Dēmonū simulacro exire visum clxix.
 Dēmonū scelerata instituta clxx.
 Dearū seu nympharum antrum. xxiii.
 Dei vincuntur a mortali. ibidem
 Dei prisca Danorū Othinus & Thor. lv.
 Delectus habēdi noua ratio xci.
 Dierū Mercurii & Iouis prisca noia lv.
 Dierū longitudo sub solstitio. fo. clxvi.
 Disciplina militaris. cv.
 Diuitiarū opumq̄ detestatio fo. cxxiii.
 Doctum se asserit alutarius fo. cxxix.
 Domborū rugien. facundia cliii.
 Dornonis curretum regis oratio xl.
 Draco stupendus a Fridleuo superat. liiii.
 Ducum prisca Danorum mos fo. x.

Bbonis mors fo. cxxxv.
 Echteri infestatio & cedes. lxxvi.
 Edictū crudele lxxxv. Nouū. xcii
 Eduardi regis Anglię cedes ciii.
 Eginus & Wilhelmus episcopi. cx.
 Eydorus flu. interfecat Dania a Theu-
 tonia fo. ii.
 Enari sagittariū virtus stupenda fo. cli.
 Episcopatus in Dania fo. ci. & cv.
 Episcopi bibacis pœna fo. cix.
 Episcopi i regem libertas fo. cxi.
 Episcoporum cōplurium mors. cxxx.
 Episcopus noruagię primus. fo. cxxxix.
 Ep̄i p̄stātia q̄a duci p̄fertur fo. cxcvii.
 Epulum ab Henrico datum cliiii.
 Epulandi luxus e theutonia i Dania tran-
 latus. lxi. Rugianorum crapula clxvii.
 Eques britānus ad p̄dam hortatur. xliii.
 Equitū duorum temerarius ausus. clxii.
 Equitis Saxonici dictū insigne clxv.
 Equini capitis cōmentum magicum. xli.
 Eq̄ primū maritię expeditiōi additi cxxxi.
 Equus Biononis p̄stantissimus fo. lii.
 Equus idoli suantouiti noie. fo. clxvii.
 Erici disertī oratio. xxxviii.
 Ericus feratū voces interpretatur xxxix.
 Erici stratagema & victoria. xl. Astus no-
 uus ibidē. donū simulatum xli.
 Erici facetū dictum & stratagema fo. xliiii.
 Ericus ducit sororē Frothonis tertii xliiii
 Ericus disertus moritur lii.
 Ericus fit primus Suetię rex. fo. xlix.
 Ericus alter capitur & moritur fo. lxy.
 Ericus cognomento verhat. xciii. xciiii.
 Ericus prim^o tyrān^o & rex Danorū ip̄ius
 lxy. fo. xciiii. Eius conuersio xcvi.
 Eric^o secūd^o cognomēto bon^o rex lxxx. fo.
 cxix. Eiusdē magnitudo fortitudo. facun-
 dia ibi. Furor ob cātū. Bizatiū appulsus
 cxxi. ad danos illic iuētos adhortatio: ho-
 nor ab ip̄atore suscept^o. & sepultura cxxi
 Erici tertii modestia fo. cxxviii. oppressio
 cxxix. Charitas i filiū & effugium. cxxx.
 Ericus tertius emundi filius rex. lxxxii. fo.
 cxxxii. Eius leges & cedes fo. cxxxii.
 Aa iiii.

In Saxonem Grammaticum.

Erici filii Haquinii facinus fo.	cxxxii.	Fresia seu Frisia minor fo.	ii.
Ericus quartus cognomēto lā rex lxxxiiii.	fo.cxxxii. Fit monachus fo.	Frisie prima a Danis subactio fo.	xiiii.
	cxxxiii.	Frisie minoris quæ ad Daniā spectat sta-	
Erotema. i. interrogatū cautum fo.	xlii.	tus & cōmendatio s. o.	cxxxvii.
Esbernus kialmonis nepos.	cxlii.	Frisii subacti tributū pendunt.	lxxxix.
Esberni fratris absalonis virtus. fo.	clii.	Friderici imperatoris fraus. fo.	cxxxviii.
Esberni in piratas virtus.	clxi. clxxiii.	Friderici ep̄i apud Sorā sepulteri mersio &	
Eskilli ep̄i in regē fides cxxxii. quem tamē		miraculū in cadauere eius.	clxxxvii.
templo pepulit.	ibidem.	Fridleui secūdi regis xxxii. astus fol.	lii.
Eskillus capitur. fo.	cxxxiiii.	Fridleuus pri. rex. xxix. nō xxxix. fo.	xxxvi.
Eskilli suspicio falsa.	clvi.	Frigus horrendū in Suetiā.	cxxxix.
Eskilli equitis celeritas fo.	clxiii.	Frigga Othini vxor.	viii.
Eskillus archiepiscopus fit monach ⁹ Cla-		Friga longobar dorū dea.	lxxxv.
reuallis. clxxx. Eius perplexitas. clxxxii.		Froco legatus & eius prodigiū.	liii.
abit pontificatu.	clxxxiiii.	Fro quidā pro deo habitus fo.	ix.
Eskilli episcopi liberalitas. clxxxv. Corre-		Frogerus Othini filius.	xxxvi.
ptio a sacro igni fo.	clxxxvi.	Frotho. i. rex. ix. signatus. vii. fo. xi. Ei ⁹ stra-	
Exercitus centuriandi seu instruendi peri-		tagema. xii. prouocatio & cedes fo.	xv.
tiam a fene didicit rex.	x.	Frotho. ii. cognomēto Starke rex xxvii. fo.	
Expeditio in piratas	clxxi.	xxxvi. Eius & Frogeri certamen ibidē.	
Experimentum mirandum.	cxxix.	Frotho. iii. rex. xx. non. xxx. fo. xxxvii. Eius	
E Acinus mirabile fo.	clx.	casus & oratio. xliii. vxorē repudiat Gō-	
Fengo rex. xx. fo. xxvii. ei ⁹ i fratrē		tari filiū petens. xliiii. Rudis adhuc belli	
insidię ibidem. cedes.	xxx.	ce rei pacis extitit author: proficiscit ta-	
Filii gramī qui post eum regnarunt fol. v.		mē i bellū cū exercitu & apparatu maxi-	
Filii. xii. ex Ofura cęsi	l.	mo fo. xlv. Ei ⁹ lex. xlv. & l. Gloria. poten-	
Fionię quæ prouincia Danię situs fo.	ii.	tia. regni extēsiō(nā triginta regibus se-	
Finni improbitatis arguuntur fo.	v.	quētibz ip̄eravit) fo. xlviii. Aurū non se-	
Finni gens acerrima. l. Infida.	cxl.	mel exposuit furibus fo. l. Eius exitus mi-	
Finni Regnerū affligunt fo.	xcii.	serandus. fo. li. Sepulcrum fo.	lii.
Flandren. p̄fecti Roberti filiam duxit Ka-		Frotho quartus cognomēto largus rex.	
nutus sanctus	cxliii.	xxxiii. fo. lv. Eius cedes	lvii.
Flandren. filię noię Ethlē generatio clara i		Frotho. v. rex. xxxvi. fo.	lxxiii. & lxxv.
Dania fo.	cxxvii.	Frotho. vi. rex lxxvii. fol.	xcv.
Foderis feriendū apud antiquos ritus. vii		Frowini cedes fol.	xxxiii.
Foderis barbarici species.	cliii.	Fuge ardor mirandus fo.	clxxix.
Fœminę Danię & carū mores.	lxxvii.	Furor e cantu musico conceptus fo.	cxx.
Folconis facin ⁹ cruorē ppriū bibētis xxxiii		G Alli luarū pellunt fol.	xciiii.
Fons mirabilis natura: oīa demoliēs vitio		Genera. iiii. bellatorum.	xxxiii.
aquæ fumigantis.	ii.	Genius loci fabulosus fol.	cxxxiii.
Fontes duo miraculosi	cxxvii.	Geomatia apud Suanrouitum fo.	clxxvii.
Forma simulacri Rugiani.	clxxvii.	Geruthi demonis sedes & opes fo.	lxxxv.
Fortuna duplex in Regno.	xciiii.	Geruthus & Guthmūdus	lxxxvi.
Fratrū per vxores discordia.	lxxiii.	Geruthi regia fo.	eodem
Fratrū hallandicorum scelus.	lxxxi.	Gestiblinus gothor: rex bellū ciet xlviii.	

Tabula Alphabética.

Gelderus Saxonie rex.	xxii.	H Aconis athletæ crudelitas: ca-	
Geuari cedes.	xxv.	des: & Bustum. fo.	lxxi.
Gygantes fuisse olim in dania.	iii.	Hadingus scribendus rex.	viii.
Gigantum in Dania sobrietas. fol. lvi. Con-		fo. v. & vi. Eius calliditas. fol. viii. Facin ^o	
tinencia. fo.	lvi.	necando beluam. fo.	ix.
Gyuthę viduitas sancta & opera pia.	cx.	Hadingus nõ Haraldus a foemina ad infe-	
Glacies mirabilis duplex.	ii.	ros fert. & redit. fol. ix. Moritur.	xi.
Glaciem calcandi astus.	lxxvii.	Hagbarthus pugil.	lxxviii.
Glacie occise copie.	clxi.	Hagbarthus Sygnes stuprator suspendia-	
Gladius Snyrtir miradus.	xx.	tur. fo.	lxxix. & lxxx.
Gladii & armille vis mira.	xxii.	Haldani. i. regis. x. signati. viii. crudel. xv.	
Gladius skrep nomine.	xxxv.	Haldan ^o erico succedit i regnũ Suetie. lii.	
Gladii duo haldani tertii.	lxxiii.	Haldanus secundus rex. xxxviii. fo. lxy. eius	
Gloria Frothonis tertii. fo.	xlviij.	claua / virt ^o / excellẽtia ibidẽ. pbiras. lxxvi.	
Gloria danorum. fol.	li.	E thori lda Asmundum genuit. ibidem.	
Gormo prim ^o rex. lviij. fol.	lxxxv.	Haldanus tertius rex. xliii. fol.	lxxxi.
Eius mors. fol.	lxxxviii.	Haldani tertii vulnus	lxxxi.
Gormo secundus rex. lxxviii. fol.	xcv.	Haldanus duodecim pugiles cedit. lxxxiij.	
Gormo tertius rex impius. lxx. fo.	xcv.	Haldani tertii mors.	lxxxiij.
Gotherus rex noruagie.	xxxviii.	Hallandia pars scanie.	ii.
Gotarus rex Noruagie.	xlviij.	Halladicorum fratrum scelus.	lxxxii.
Gotari cedes.	xlvi.	Hama saxo fortis. fo.	lvi.
Gotricus rex. lviij. fo.	lxxxviii.	Handwanus rex hellepontii.	vii.
Eius cedes. fo.	lxxxix.	Hanef ceditur.	lvi.
Gotwara Garrula & procax.	xxxvii.	Hano prefcitur fionie. fo. lxxi. &.	lxxii.
Gram seu Gramus rex. v. fo.	iiii.	Haquini alterius rebellio. xcvii. malitia.	
Gram regnare incipit. fo. v. moritur au-		fo. xcviij. virtuti cedit.	ibidem.
tem. fol.	vi.	Haquinus Haraldii fil. dux fortis. xcviiij.	
Granduicus terminus danie.	iii.	Haquini cedes.	xcvii.
Grep fratres tres lubrici.	xxxvii.	Haquinus nõ assentitur coiuratiõ. cxxvi	
Gro virago gyganti desponsa. fo.	iiii.	Haraldus primus. rex. xxxvii. fol.	lxxxiij.
Eius carmina ibidem. & sequenti.		Haraldi cedes.	lxxxiij.
Grubbus filiam Fridleuo despondet. liiiij.		Haraldi secundii ortus & genius.	lxxxiij.
Grumonis immanitas. fol.	lxvi.	Haraldus secundus cognomento hildetan	
Gunnare fiduria.	xlviij.	rex. xliiiij. fo.	lxxxiij.
Günarus rex Suetie Drotam opprimit &		Haraldi sub pace. l. annorum exercitatio.	
ex ea Hildageru suscipit. fol. lxxi. Drota		Haraldus pre senio cecus. lxxvii.	lxxxiij.
autem Brocaro nubit.	ibidem.	Haraldi mors.	lxxviiij.
Gunnildę Asmudi coiugis mors.	viii.	Haraldus tertius rex. lvi. fo.	lxxxv.
Gunwara regis soror pulchra.	xxxvii.	Haraldus occupans regiu nomen fit chri-	
Gurithe propositu. lxxii. Sterilitas. lxxxiij.		stianus & mox apostata.	xciiij.
Guthorm ^o qui post gramu regnavit.	v.	Haraldus quartus rex. lxix. fo.	xcv.
Guthscalcus sclauic ^o eximie idustrie ciui.		Haraldi & Kanuti natiuitas & gesta. xcvij	
Guthscalci successus.	cviii.	Haraldus. v. rex. lxxi. fo.	xcvi.
Guthrune venefica.	lxxxiiij.	Haraldus. v. fit Christianus.	xcvii.

Aa.v.

In Saxonem Grammaticum

Haraldi soboles seu proles.	xcviii.	Hedigisleuus procus.	lxviii.
Haraldi poenitētia sera. xcix. exiliū & cędes. ibidem.		Hedigisleuus sauciis natib ⁹ fugit.	lxix.
Harald ⁹ frater sancti Olai ad bestias dā-natus euasit.	cix.	Historię peritia q̄ fit vtilis.	clxxii.
Haraldus sextus rex. lxxvii. fol.	cxiii.	Hithnius rex noruagicę partis	xlviij.
Haraldi inertia.	cxiii.	Homerus ripeñ.	cxciij.
Haraldi sexti leges.	cxiii.	Hor Wendilius rex. xix. fo.	xxvii.
Haraldi vulnera. cxii. Vitia.	cxxiij.	Hothbrodus Suetię rex.	xvi.
Haraldus reicitur.	cxviii.	Hotherus rex. xv. & eius pueritia & industria. fo.	xxi.
Haraldus hibernicus.	cxix.	Hotherus nymphas adit.	xxii.
Haraldi defectio. cxix. euasio.	ibidem.	Hotheri cum diis pugna.	xxiii.
Haraldus fit rex Iutię. lxxxiii. fo. cxxxi. mo-ritur. ibidem. eius celeritas	ibidem	Hotherus rex. xv. regnare incipit.	xxiii.
Haraldi filii necantur.	cxxxi.	Hōtingi meminit. fo.	xx.
Haraldus seditionis princeps fugit & dā-natur. fo.	cxciij.	Hōthin ⁹ & Hōgin ⁹ se mutuo cędūt. xlviij	
Harthbenus & ei ⁹ lōgītudo & furiositas.		Hugletus rex. xxvi. fol.	xxxvi.
Hartuicus Breneñ. ep̄s. cxliij.	(lxvi.	Hugletus hibernię rex. fo. lvi. cędit. ibidē.	
Hęreditatis ius scęminis datum.	c.	Humblūs rex secundus. fol.	iiij.
Helga ab aurifabro petita.	lvij.	Hunorum rex.	xxxvij.
Helge consiliū impiū.	lx.	Hun rex hunorum. fo. xlviij. et	xlviij.
Helgo rex. xii. signatus. x. fo.	xv.	Hunorum fames foęda.	xlviij.
Helgo rex halogię.	xxij.	Hundingus p̄ficitur regno danię.	x.
Helgo noruagiesium rex.	lvij.	Hundingi regis Suetię mors.	xi.
Helle quę galli iuuabāt scęuitia.	xciiij.	Hundingus p̄ficitur Sialandię.	lxxi.
Helle supplicium.	xciiij.	Hurnęsium nobilitas antiqua e qua Lago Roskildeñ. ep̄s ortus.	clxxviii.
Hemmingus rex. lx. fo.	lxxxix.	N Armericus rex. li. fol. lxxxiii. eius arx ibidem.	
Hemmingi periculū & virtus.	clxxxvij.	Narmericus capt ⁹ rusticat. lxxxii.	
Henric ⁹ impator duxit gunnildā Kanuri duri filiam.	ciiij.	eius successus.	ibidem.
Henricus scoteler.	cxxiij.	Ignes admirabiles.	ii.
Henrici perfidia.	cxxvi.	Incendiorum vis.	clxxxvi. & clxxxvij.
Hęrici a Bauaria reuerfi insolētia. clxxx. & clxxx.		Ingellus rex. xxxiiij. fo.	lvij.
Heroth ⁹ rex Sueonū āgues filię affert. xc.		Ingell ⁹ carpit a star cathero. lxii. mutat mo- lugonis fatū. cxxii.	(res. lxiiij.
Hetha dux.	lxxvi.	Ingeldi mors. lxxiiij.	Ingo. clx.
Hetha p̄ficiť rex. xlvi. fo.	lxxviii.	Ingratitudinis derestatio.	cx.
Hialto procerū optim ⁹ .	xvii.	Infomniū visum thire.	xcv.
Hiaro ob carmen fit rex. xxxi. fo.	liij.	Islandia regio & eius situs.	ii.
Hiaro regno cedere cogitur.	liij.	Iuari pueri septēnis virtus	xc.
Hiarnonis fraus. dolus & exitus.	liij.	Iuarus rex. lxiii. fo.	xciiij.
Hiaruarus rex. xiiij. cęsus.	xxi.	Iuarus pellitur a gallis.	xciiij.
Hiarth Warus iuuenis.	xvii.	Iuari astus in petendo aruo. equino quan- tum posset circū dare tergo.	xciiij.
Hibernorū subactio fo. li. liij. lvi.	xcvi.	Iulii cęsaris liberalitas.	liij.
		Iurifurandi seruandi studiū danis.	cvij.

Tabula Alphabeticā.

Iutię quę pars est Danię descriptio.	ii.	Laurętiū vigiliā Dani ieiunio singulari ce lebrare promittunt.fo.	cxxiii.
Iutorum strages.	cx.	Lectis prandebant p̄isci.fo.	xv.
Iuteñ.in Absalonē querele.	clxxiiii.	Leges Erici.fo.	cxxxii.
Iuuenis ignoti facinus nobile.	clxxviii.	Leges mirabiles Frothonis tertii.prima. fo.xlvi.Secunda fo.xlvii.Tertia fo.l.VI tima fo.li.	
R Anuti sancti cōmendatio.folio.i.		Lex Finnorum & Biarmorum.fo.	I.
Kanutus prim⁹ rex.lxvi.fo.l.xcv.		Lex militaris Kanuti duri.cv.& eius trās gressio per ip̄m regem ac p̄cena.fo.	cvi.
Eius cędes.fo.	xcvi.	Leges Haraldī sexti.fo.	cxi.
Kanutus secūsdus cognomento durus rex		Lethra olim sedes regalis.fo.	xvii.
lxxiii.fo.cii.Sex obtinuit tandem regna		Libidinīs caninę species per demonū illu siones apud Rugianos.clxx.in fine.	
fol.ciiii.Eius familia.fo.cv.Lex militaris		Limicus sinus vulgo Lymfiord.fo.	ii.
ibidem.Legis per ipsum transgressio. &		Literę adulterinę fo.	clvii.
p̄cena quā dedit.fo.cvi.Eius apud Rho		Lodouici imperatoris pietas.fo.	xciii.
tomagum in Neustria seu normānia se		Longobar dorū origo & nomen.	lxxxv.
pultura & p̄conia.fo.	cvii.	Lotherus rex.III.& eius tyrannis fo.	iii.
Kanutus tertius rex.lxxiiii.fo.	cvii.	Luctę noua species.	xlii.
Kanuti quarti Suenonis regis filii indoles		Ludificatio magica.fo.	I.
folio.cxi.Gesta.fo.cxi.Susceprio regni:		Lundeñ.eccleſię primatus.fo.	cxxi.
erat em̄ rex.lxxviii.fo.cxi. Duxit filiā		Lundeñ.primatus.	cxxxix.
Roberti comitis Flandreñ.ibidem.		Lundeñ.factiones.fo.	cxciii.
Kanuti sancti p̄teritas & passio.fo.	cxvii.	Lundonię seu Lundini ciuitatis in Angliā clarissimę expugnatio.fo.	xv.
Eiusdem miracula:ibidem consequēter.		Lupus cum fure viuus suspendebatur sub Frothone tertio.fo.	I.
Kanuti ducis qui itidē sanct⁹ est vulnera		Luxus epulandi e theutonia traductus in Daniam.fo.	lxi.
fo.cxxii.Sentētia & subtile respōsum.fo.	cxv.	M Achinamēta bellica.fo.	cxxix.
cxxv.Insidie quę ipsi intētant.fo. eodem.		Magicę artis illusiones fo.	vi.
Purgatio modesta ab obiectis Nicolai re		Magica factū caput equinū.	xli.
gis fo.cxxv.Cōiuratio facta in eū. cxxvi.		Magica vis rursū.fo.	lxv.
Kanuti ducis sancti integra simplicitas &		Mallei quos louiales vocant fo.	cxxv.
vera religio.fo. cxxvi.Passio seu cędes in		Magnus theutonicorū auctor.fo.	ciiii.
digna.cxxvii.Filius q̄ illi nat⁹ est.cxxvii.		Magnus rex lxxv.fo.	cvii.
Miracula post cędē.cxxvii.Ascriptio ca		Magnus sancti Olauī filius rex noruagię fo.cvii.Eius mors	cviii.
ralogo sanctorū.clxxi.cōsecratio. clxxii.		Magni fuga.fo.	cxxii.
Kanutus quintus fit rex. lxxvi. fo. cxlii.		Magni religio.fo.	cxxv.
Proficiscitur ad imperatorē dolo illect⁹.		Magni perfidia.cxxvi.Insolentia.cxxvii.	
cxxviii.Eius mors.cxl.		Magni dānatio cxxvii.exilium.cxxviii.	
Kanutus.vi.nascit.fo.clx.fit rex. lxxxviii.		Magni saxonici fides.fo.	cxxx.
fo.clxiii.Eius gesta & regnū. fo. cxciiii.		Magni saxonici virtus cxxx.cędes ibidem	
Eiusdem moderatio.fo.	cxv.		
Kanuti proditoris carcer.fo.	clxxxviii.		
Karentina vrbs.fo.	clxx.		
Kazimarus opum ostentator futilis.folio.	clxxiiii.		
L Acus cuiusdā pfunditas. clxxiiii.			
Lamię vincuntur.	lxxxvii.		
Larger the mira fortitudo.	xc.		
Lathger the facinus.	xc.		

*Amoy von Danm. 11.
p. 2. Section. 1000*

In Saxonem Grammaticum

Magni notici in vxorem crudelitas. cxxx.	Normannie prefecti filia nubit kanuto. ciii.
qui capitur. cxxxi. Fit monachus. cxxxii.	Noruegia quæ & Noruegia & vulgo noruegia vocat describitur. fo. ii.
Moritur. cxliii.	Noruegicorū regum origo. lxi.
Magno alteri datur venia. cxlvii.	Noruegia vastissima orbis pars. xlix.
Magni in regē cōspiratio & insidia. clxxxii.	Noruegicę gentis sūggillatio. ci.
Astutia. clxxxiii. Accusatio & purgatio	Noruegicę subactio. xciii. cii.
ibidē. cōiurationis defectio. clxxxiiii.	Noruegicus episcopus primus. cxxxix.
Magni nūtrius. clxxxvi. Captio ibidem.	Nuclei cædes. cliii.
Margareta regina. cxxii. Eiusdem exhortatio. fol. cxxv.	Nuntiorū accelerandorū nouū cōpendiū seu inuentum. xlv.
Maris danici reflexus. ii.	B essio dura. fo. cxxxviii.
Mathematici triplices. fo. v.	Oculi ferrū hebetates. lvi.
Mendacii detestatio. xxxiiii.	O lavi filii Fridleui educatio. liiii.
Mendicans proci partes agit. lxxxiiii.	Olaui a parcis fata sortit. liiii. fit parcus
Mira & vix credenda narrat. xlvii.	Olaui pri. rex. xxv. fo. lxiiii. (fo. lv.)
Miraculū manium Balderi. xxiiii.	Olaui Thronodorū rex. lxxiiii.
Miracula incredibilia apud geruthū. lxxxvii	Olaui Wermorum rex. lxxv.
Miraculū in ferrum candens. ci.	Olaui secundus rex. lix. fol. lxxxix.
Miracula p̄dicatores min⁹ sanctos. clxxi	Olaui supstitio. fo. ci. dolus in syrihā. ibidem. submersio. fol. cii.
Miraculū in caduere ep̄i. clxxxvii.	Olaui sc̄tus & ei⁹ gesta. ciii. ac cædes. ciiii.
Miranda tria cōspiciūtur. lxxxviii.	Olaui ambitio & infidelitas. cxv. Ablegatio in Handriam. cxvi.
Miroci in nauali plio virtus. clxxx.	Olaui tertius rex. lxxix. fo. cxviii.
Mithothyn se deū esse mentitus. viii.	Olaui cōtemnitur. cxviii. Morit. cxix.
Monachi in Daciā aduecti a suenone. cvii.	Olaui Haraldī filius. cxxxii.
Monachi cuiusdā imprudētia. clvi.	Olaui interdicitur sacris fo. cxxxiii.
Monstrofi duo senes visi. ix.	Olimarus rex orientalium. xlvi.
Mons hegle vt athna ardens. ii.	Ollerus in Suetiā aufugit & cedit. xxv.
Mulierū danicarū in regē indulgētia. c.	Olonis vegetū origo. lxxiiii. Gladi⁹. lxxv.
Murium & foricū omen. clxxxviii.	Olo. lxx. maritimos reges extinxit. lxxvi.
Mufices insolens laudator fo. cxx. eiusdem vis stupenda in plectro. ibidem.	Olonem septem reges secuti. lxxvii.
N Anne species miranda. xxii.	Olo rex. xlvii. occupat regnū. fo. lxxviii.
Nafus cōcubine abscedit. xvii.	Oloni parant insidię a. xii. ducib⁹. lxxviii.
Nauū Ringonis numer⁹. lxxvii	Olonis acies oculorū & cædes. lxxix.
Nicolaus rex. lxxxi. fol. cxxii.	Omundus rex. xlviii. fo. lxxix.
Nicolaus kanutū criminatur. cxxv.	Oppidum terribile. lxxxvi.
Nicolai regis cædes. cxxx.	Oro seu concio Dornonis cūretū regis. xi.
Nicolaus legatus ap̄licus. cxxxix.	Torkillī. xiiii. Amlethi. xxx. westmari. fo. xxxvii. Erici disertī. xxxviii. Frothonis tertii. xliii. Ronis & olonis. lxxvii. Regneri. lxxxix. Haraldī. cxiiii. Suenonis. cxliiii. Waldemari. cl. Priflaui. fol. cliii.
Nicolai Razi scelus. clvii.	Dombori. cliii. cly. Masconis. clvii.
Nicolai Sialandē. strenuitas. clxiii.	
Nicolai Bouis verba futilia. clxvi.	
Nicolai filii Sticonis cædes. clxxii.	
Nymphę recipiunt hotherū. xxii.	
Noctes clarę in solstitio estiuali. clxvi.	
Normani victi a danis. xxxix.	

Tabula

Alphabetica.

Origo Danorum et reges primi.	folio.iii.	Pugnandi apud prisicos mos.	xvii.
Origo Anglorum.	ibidem.	Pugna acris.	lxviii.&. cxlvii.
Ostmarus praeficitur Scania.	lxxi.	Pulmenti e serpentibus vis.	xxxix.
Osura filii duodecim caduntur.	l.	Purgatorius locus vulgo creditus.	ii.
Othar ⁹ procat Syri ^h a pudicissimã.	lxvii	R Adulphi equitis strenuitas.	cxli.
Othari virtus.	lxvii.	Rafno occiditur.	xxxix.
Othincari pietas.	cii.	R eges Danię qualiter olim elige bantur.	fol.iii.
Othinus quem pro deo stulta coluit gentilitas apparuit primũ.	folio.vii.	Reges.clxx.vincuntur a Dano.	xlviij.
Othinu vt deus putetur astutia.	vii.	Regis Suenonis pnia et recõciliatio.	cxii.
Othinu vxor et noua ars.	viii.	Regnaldus Normannia rex.	lxxi.
Othinus rex.xvii. habitus.	folio. xxy.	Regnerus Suetia regnum occupat.	xliij.
Othinu expulsio.xxy.Reditio.	ibidẽ.	Regnerus Lodbrog rex.lxii.fol.	xc.
Eius q se Othinũ simulauit exitus.	ibidẽ	Regneri robur in angues.	xc.
Othinu filius nomine Frogerus.	xxxvi.	Regneri victoria: amores: & lex.	xcj.
Othinus an Mercurius fuerit.	lv.	Regnerus Romanorum victor affligitur a Finnis populis agrestibus.	xcij.
Othinus opem fert.	lxxxiiii.	Regneri successus.xciii.	Mors.xciii.
Otho Imperator seu Caesar.	xcvii.	Refõnis cades.	lxxxix.
Oznensium metus.	cxviii.	Reliquia: sanctorum ab Erico secundo in Daniam deportata.	cxxi.
P Acis cõditõescũ Rugianis.clxix		Reto primipilus Frowini.	xxxiiii.
Palliatio facti.	xxxiiii	Richardu fuga.	cvij.
Parce tresolauoclate & visẽ.	liiii	Rinda puella obstinata pudicitia.	xxiiii.
Patientia in Roluone commendatio.xvi.		Ringo vir Sialadicus olim nobilis.	v.
Patiencia exẽplũ in Syri ^h a miradũ.	lxvii.	Ringo rex.xlv.folio.	lxxviii.
Pedissequa pietas.	xvi.	Ringo Normannia praefectus.	lxxix.
Petra mirabiliter inscripta.	ii.	Ringonis et Syuardi secundi cades.	xc.
Petrus Roskildensis episcopus.	cxviii.	Ringo imperium affectat.	lxxxix.
Petri Eliui virtus et fatum.	clxii.	Roe rex moritur.	xvi.
Petulantia obscena aulicorum.	xxxvii.	Rollerus frater Erici disertu.	xxxix.
Pipinus rex Francorum.	lxxxix.	Rollerus Reginam repudiatã ducit.	xliiii.
Pyrata Danos vincunt.	clxxi.	Rollerus rex Noruagia.	xlyi.
Plabis Danica furor.	clxxxix.	Rolpho genitus ex vrsõ.	xv.
Plogi facinus.cxxxii.Ei parçitur.cxxxviii.		Roluo rex.xliii. Cognomento Krage.	xvi.
Pœnarum locus vulgo existimatus.	ii.	Eius patientia.	ibidem.
Pomeranorum virtus.	clxviii.	Roricus et Haterus Iurię praefecti.	fo.lxxi
Poppo rem Christianam iuuat.	ci	Roluonis mira liberalitas.	fo.xvi.
Poreutus et Porenutus.	clxx.	Roskildia conditur a Roe.	xv.
Pradendi in lectis prisorum modus.	xv.	Roskildia prius Appellstade dicta.	lxxi.
Prada mira cupiditas in Danis.	cxviii.	Roskildia capitur improuisa.	cxxxv.
Praestigia diuersa.folio.	vi.et.lxy.	Roskildensis piratica.	cxxxvii.
Principes loco regũ creant ex plabe.	lxxi.	Rostarus sibi animas dicari petit.	fol. xcj.
Prifzlau in fidẽ contra patrẽ pietas.	cliiii.	Rostockensis statua perusta.	fo.clv.
Oratio prudens.	ibidem.	Rotho pirata.	lxxii.
Prodigium.	xcvi.xcvii.		
Proditoris merces.	cxliii.		

Tabula

Alphabetica.

Rugianorum simulacrū. cxxi. clxx. defe-	Sygarus rex. xli. fol.	lvii. lxxi.
ctio. clxvi. expugnatio. plena. clxi.	Signe se suspendit cū pedissequis.	lxx.
Rupibus inscripta res Danica. i. et fol. ii.	Simulacrū Rugianorū dictū Suantou-	
Rusilam viraginē vicit Fridleuus. xxxvi.	tus. cxxxi. clxvii. cōburitur. clxviii. Ru-	
Rusila seu Ruslæ exitus. fo.	gicuitus.	clxx.
Ruthenorum periculū et subactio. xii. Cō-	Simulacrū Arconeñ.	clxix
tra Danos nauigia et strages. xvii.	Syrithā pudjeissimā pcat Otharus. lxxii.	
S acerdotum honoratio. fo. cxiiii.	Syritha periculum. ci. Kanutū parit. cii.	
Sacrificia impia ex hoibus. xxiii.	Syualdus nouis rebus studēs occidit. lxxvi.	
Sagittarii cuiusdā virt ⁹ mira. cii.	Syualdus primus rex. xl. fo.	lvii.
Sanguine redundat mare. liii. Prodigium	Syualdus secūdus rex. xlii. fo.	lxxi.
Satyrus quidam vincitur. xxii.	Syualdus tertius rex. liii. fo.	lxxxiiii.
Satyrī aquili in specu reperti. lxxxvii.	Syuardus Scottorū rex. fo.	lvii.
Saxo grammaticus se Italos imitari et ve-	Syuardus primus rex. xlix. fo.	lxxxii.
ritatem amplecti in hoc opere profite-	Syuardus secūdus rex. lxi. fo.	lxxxix.
tur. folio.	Syuardi vulnus. xc. Praefagium.	xc.
Saxones vltro fugiunt.	Syuardi in patrem affectio.	xciiii.
Saxum admirabile. fol.	Syuardus tertius rex. lxxiiii. fo.	xciiii.
Saxones victi. vide Theutones.	Syuardi tumulus.	xciiii.
Scania pars Daniae piscosa.	Suardi Noruagici fortitudo. clx. confes-	
Scaniensiu fuga. cx. seditio. cxc. exciiii	sio. ibidem. exitus. ibidem.	
Scati et Hialli violentia.	Skyalmo cadidus capis. cx. cōcionañ. cxx.	
Scythae victi. xcii. Scytale Dañ. clxxxvi.	Skyoldus rex. iiii. fol.	iii.
Sclauorum subactio vide Theutonū. irri-	Skrifinni populi mirandi.	iii.
sio et cupiditas. xli. Naufragium. clxvi.	Olesauci destructio.	clxiii.
Sclauorum fides mutabilis. clxi. subactio	Snio rex. liiii. fol.	lxxxiiii.
et met ⁹ turpis. cxvi. deditio summa. cxcix.	Snyrtir gladius mirabilis.	xx.
Sclauje diuisio. clxii. libertat ⁹ amissio. cxcii	Sobrietas gygantum in Dacia.	lv.
Scotiae et Britaniae subactio a Danis. xiiii	Solis expers regio vbi iopia ignis. lxxxvii.	
xc. et. xciii. Vide Anglorum.	Somniū Suenonis Roskildeñ.	cxiiii.
Scotti a Scottio Dano vocati.	Somnium satellitis.	cxvii.
Scottus maritus Vluilda.	Sortium vsus apud Rugianos.	clxvii.
Scriptorum in Dania inopia.	Spectacula apd Geruthū iaudita. lxxxvii.	
Sculdæ mulieris facinus.	Speculatio callida.	cxvii.
Scuti Amlethi pictura miranda.	Starcatheri pugilis isignis ortus. lv. necat	
Senex quidam Othinus putatus, instrue-	wicarū. ibidē. vulnerat. lvi. ci ⁹ alūna. lvi	
re exercitum docet Hadingum. folio. x.	Starchater ⁹ . ix. fres athletas necat. lix. Ei ⁹	
Senex fatidicus aciem instruit.	forma saxo ipsa. lix. Magnaitas. lx. dictū	
Senum duorum dispar studium.	facetū. lx. abstinetia et sobrietas. lxi. cōstā	
Sententiae singulares Erici.	tia. lxi. carmē. lxii. lxiii. et. lxiiii. fuga. 67.	
Serpentes Sclauorum.	Starcatheri reatus. lxxvii. Pnia. fol.	lxxix.
Serui cuiusdam mira fides.	Starcatheri exitus.	lxxix. lxxx.
Sjalandia Daniae pars: et situs eius. fol. ii.	Strages miranda.	xlx.
Sjalandiam esse locum electionis. cxxxiiii	Stratagema. i. militar ⁹ astutia Hadigi. vii	
Syfridus dux lutorum.	Trannonis. xii. Rōrici. xxvi. Amle-	
Sifridus Thyringus.	thi. xxxii. Fridleui. xxxvi. Erici. xl. xliiii.	

Tabula

Alphabetica.

Stratagemata rursus, fol. lxxviii. xcii. xcviii.
 cxxxiiii. clxxii. clxxix. et. cxcviii.
 Studia priscorum. lxx.
 Sturbior ni caedes. xcvi.
 Suauitæ puellæ indoles. xii.
 Suantouitus. i. sanctus Vitus. clxvi.
 Suauildæ species et caedes. lxxxiiii.
 Sueno. i. rex. lxxii. fo. xcix. Ei⁹ impietas et
 captiões. xcix. et. c. Miseria et cōuersio ad
 pietatē. c. pplexitas. ci. exit⁹ bon⁹. ci. cvii
 Suenonis secundū ortus. ciiii. Eius regnū:
 et filii nothi ibidem. Mors. cxiii.
 Sueno epūs illiteratus lras didicit factus
 regi charus et seuerus. fo. cxl. cxiii.
 Sueno regni affectator moritur. cxxi.
 Sueno tertius rex. lxxv. fo. cxxxiiii. In su-
 pbiā lapsus amulæ luxū Theutonicorū.
 fuerat em prius de familia Cōradi impa-
 toris. fo. cxxxviii. Eius auaritia. ibidem.
 Suenonis tertii successus. cxl. Infidię i wal-
 demarum. cxli. In Kanutum. cxlv. Mors.
 cxlvii. Idoli p poculum veneratio. clxvii.
 Suenonis epī tēpla: et mors Rhodi. cxviii.
 Suenonū i Danos dol⁹. x. calliditas. cxxxix
 Suerco imponitur Suetiæ rex. cxxix.
 Suerco filiā cū regno despōdet Kanuto. v.
 fol. cxl. Cæditur. folio. cxliii.
 Suercingi facinus turpe. lvi.
 Suerus quidam se regis filiū mētif. clxxx.
 Suetiæ pars Daniæ. fol. ii. et. iii.
 Sueticum bellum. lxxvi.
 Suetiæ subactio prima. fo. vii. Secunda. x.
 Tertia. xvii. Quarta licet scribat quita.
 lxxv. Quinta licet scribatur sexta. lxxxiiii
 Sexta. lxxxix. Septima. xci.
 Suetica christianitas. ci.
 Sueticæ gentis prauī mores. cxxxvi.
 Sueno vir loquax capitur. cxxxv.
 Sunonis integritas. cxlii.
 Superstitio prisca. cxxv. cliiii.
 Supstitio Rugianorum miranda. clxvii.
 Supplicium dirum. xciii.
 Swibdagerus rex opprimitur. vii.
 Sutoris Theutonici astus. cxxix.
 Susa annis. lxx.

Swibdagerus rex. vi. folio. v.
 Anna gigas Bizatin⁹ occidit. lvi
 Tempestas saua. cxlix.
 Tergor| eqni istar aruū petiē. 94
 Thetleui vecordia. cxlvii.
 Theutonum pietas et iustitia. iiii.
 Theutonū seu Alemānoꝝ/ Saxonū et Sla-
 uorū subactio a Danis. prīa. fo. iiii. Secun-
 da. xiiii. Tertia. xv. Quarta. xxxv. Quin-
 ta q̄ ē Sclauorū. fo. xlyi. Sexta. lv. Saxonū
 lvi. Sclauoꝝ q̄. vii. fo. lxxiiii. Octaua. lxxix
 Nona et decia subactio Sclauoꝝ. lxxxiiii.
 Vndecia ibidē. Duodecīa q̄ est Saxonū.
 lxxxviii. Decima tertia q̄ Saxonū. lxxxix.
 Decia quarta. xci. Decia quita q̄ est Scla-
 uorū. xcvi. Decia sexta eorundē. cii. Decia
 sep. cviii. Deciano. cxxx. Vigesima. cxxiiii
 Vigesima prima. clxiii. Vigesima secūda
 Sclauoꝝ. clxxxvii. Vigesima quarta. q̄ p̄
 cipua. fol. cxcvii. et. cxcix.
 Theutonum supplicium. cxxix.
 Thira virago fidelis. xc. xcviii.
 Thyra munimentum Dāne Wirck. xcvii.
 Thesauri regii submersio. cxxiii.
 Thoræ facinus in vlciscendo stupro. xv.
 Thorildæ in priuignos sauitia. xii.
 Thor pro deo habitus. xiii. lv.
 Thoris dei fabulosa vltio. lxxxvi.
 Thorkill⁹ dux itineris ad Geruthū. lxxxv
 Thorkilli propositiones. lxxxvii. Dicta le-
 pida eiusdem. fo. lxxxviii
 Thorkillus sit christianus. lxxxviii
 Thronus et Russa. lxxix.
 Tylenis populi industria in rebus cogno-
 scendis: et sterilitate solī superanda. fo. i.
 Tymmonis antesignani virtus. cii.
 Toko sagittarius optimus. xcviii. Eius li-
 bertas in respondendo. xcix
 Tokonis in dicendo felicitas. cxl.
 Tonitruū vis et eius coniectura. cxcix.
 Tosto vir facinorosus in Iutia. x.
 Tranno Rutenorum rex. xii.
 Tributum a Saxonibus pendēdū. lxxxviii
 Tumultus et caedes plabīs. cxci.
 Tunica ferrea. xxxvi.

In Saxonem Tabula Alphabetica.

V Aframentum pium. fo.	cxlv.	Vestis impenetrabilis. Folio.	xv.
Waldemar ⁹ et valdemar ⁹ & vol demar ⁹ scribit adhuc tyro. 135.		Vffo Asmundi filius fugit. fo.	viii.
Waldemarus sancti Kanuti ducis filius. cxxxvi.	Eius erratum. cxxxviii.	Vffo futurus rex. xxxiiii. nascitur.	xxxii.
waldemari et kanuti ratio.	cxl.	Vffonis indoles. xxxiiii. qui ex muto fit vocalis. xxxv.	Robur. ibidem.
waldemari querela.	cxli.	Vffo qui & Olauus. i. rex. xxxiiii. fo. xxxv.	
waldemari responsio.	cxliiii.	Vgarthiloc ⁹ de ⁹ oli hte ⁹ . lxxxvii. lxxxviii.	
waldemari effugiū. cxlv. conatus ibidem. periculum in nauigando.	cxlvi.	wiberga moenibus sepitur.	cxxxvi.
waldemarus prim ⁹ rex. lxxxvii. fo. cxlvii.		Vicus captus.	clxxix.
waldemari prudētia.	cxlvii.	Vggerus vates mirandus.	xlviij.
waldemari oratio ad amicos.	cl.	wiggonis de Roluone scomma.	xvii.
waldemari lapsus.	clii.	wiggonis facinus.	xxi.
waldemari in Elkillum verba.	clvi.	Vigletus rex aut tyrannus. xxii. fo. xxxii.	
waldemarus Cæsarem adit.	clviii.	Vigleti mors.	xxxii.
Aestimatur plurimi a Theu. fol.	clix	wilhelmi ep̄i ppheti ⁹ sp̄s & mors. cxliij.	
waldemari iustitia.	clix.	wilhelmi reliquiæ odorifera. cxv. Eius sepulcri violati vindicta.	ibidem.
waldemarus capit regiū nomen.	clxi.	Vincula ignominiosa apud Danos.	cxvi.
waldemari regi modestia. clxxix. & clxxx.		Viso Magni regis.	cviii.
waldemari cum imperatore coitio. cxcii.		wisinnus caditur.	lvi.
waldema. legata i morte & comēdario. 193		withserci virtus & magnanimitas. xciiij.	
walōgostū desertum capitur.	clxii.	Viti sancti statua.	clxviii.
walōgostum obsidetur rursum.	cxvii	Vluilde in patrē fraus. xi. Eiusdem exhortatio in maritum.	xi.
wandali. S. kanutū psequuntur. fol.	cxvi.	Vittho Freforum pirata carpitur.	xiiij.
wandalorum incurrationes.	cxli.	Vluida consilium pessimū.	xiiij.
wasche athleta superatur.	lvi.	Vluonis ortus ex vrsō. ciij. insolentia. cv.	
Vaticinium de thesauro.	xi.	Vluonis supplicium.	cxlvij.
Vaticinium mulierculæ.	xcj.	Vnguinus rex. xxxix. fo.	lxvi. in fine.
Vatizelaui pietas.	clxxv.	Vnno Breneñ. epus.	ci.
Vbbo Daniā occupat.	xiiij.	Voldemari seu waldemari laus. folio. i.	
Vbbo Fresicus.	lxxiiij.	Voluptas & superbia carpuntur.	lxiiij.
Vbbo nascit. xcii. regnū affectat et plurimos fundit. ibidem. Moritur.	xciiij.	Voto se astringēdi mos priscorū.	xvii.
Vbbonis alterius mors.	lxxviii.	Vpsale sedes ep̄alis in Suetia.	vii.
Vbbonis victus.	xvvi.	Vrbium fortuitum incendium.	clxxxvi.
Veh patriæ cuius rex puer.	xxxviii.	Vrnica cōcio Haraldū regē lutiē creat. 131	
Veneficę in Frothonē tertiū fraus.	li.	wrneñ. nobilitas antiqua.	clxxviii.
Veneficorum vires.	lxvi.	Vrs ⁹ amator puellę & gētor vluonis. ciij.	
Venti vehementia.	cxciij.	Vrsa Rolphonē genuit. xv. Eius ast ⁹ .	xvi.
Verindia regio petrosa.	ii.	Vrsa fuga & pecuniæ abiectio.	xvi.
Wermundus rex. xxiii. fo.	xxxii.	Vrsini cruoris potandi ratio.	xvii.
Wermundi liberalitas.	xxxiii.	Vrsi syluestris ferę progenies.	ciij.
Versutia impia.	cxvvi.	Vxoratos esse timidos.	cxl.
Vespasii regis cades.	xii.		

FINIS.

Prologus in historiã Danicam. Fo. I.

Doctissimi & eloquentissimi Saxonis Grammatici Sialandici,
Insignis Ecclesie cathedralis Roskildensis olim
Prepositi: In Gesta Danorum Prefatio.

VM cetera nationes rerum suarum titulis gloriosi, voluptatemque ex maiorum recordatione percipere soleant: Danorum maximus pontifex Absalon patriam nostram, cuius illustrandam maxima semper cupiditate flagrabat: eo claritatis & monumenti genere fraudari non passus: mihi comitum suorum extremo, ceteris operam abnuentibus res Danicas in historiã conferendi negocium intorsit: inopemque sensum maius viribus opus ingredi, crebre exhortationis imperio copulit. Quis enim res Danię gestas, literis prosequeretur: que nuper publicis initiis sacris: ut religionis ita latine quoque vocis aliena torpebat. At ubi cum sacrorum ritu latialis etiam facultas accessit: segnicies imperitię fuit: nec desidia minora, quam antea poenurię vitia extiterent. Quo evenit ut parvis ultra mea quis se predicta moliri imparem animadverteret: supra vires niti, quam iubenti resistere preoptaret: ne finitimis factorum traditione gaudentibus: huius gentis opinio potius vetustatis obliuio respecta, quam literarum monumentis predata videretur. Igitur oneri cunctis preteriti qui scriptoribus in experto rudis labori humeros subire coactus, imperiumque negligere veritus, audacius quam efficacius parui: quam ingenii mei imbecillitas fiduciam negabat: ab hortatoris amplitudine mutuatus. Cuius satis compositi mei metam precurrentibus: re potissimum Andrea, penes quem saluberrimum fragmentorum consensum honoris huius successionem factorumque summam esse voluit: materiam ducem auctoremque deprecor: obrectationis liuorem, qui maxime conspicuis rebus insultat: tanti cognitoris presidio frustraturus. Cuius fertilissimum scientię petus ac venerabilium doctrinarum abundantia instructum veluti quoddam celestium opum sacrarium existimandum est. Tum Galliam Italiamque cum Britannia percipiendae literarum disciplinam, colligendamque earum copię gratia perscrutatus: post diutinam peregrinationem splendidissimum externam scholę regimen apprehendisti: tantumque eius columen euasisti: ut potius magisterio ornamentum dare, quam ab ipso recipere videreris. Hinc ob insignium culmen meritaque virtutum, regius Epistolaris effectus: officium mediocritatis liminibus contentum tantis industrię operibus exornasti: ut idem postmodum amplissima dignitatis viris ad eum quem geris honorem translatis beneficium nomine expetendum relinqueres. Quobrem Scanlam tripudio dissulare comperitum est, quam pontificem potius a finitimis mutuata sit, quam ex indigenis legerit. quippe quae laudabiliter delectum egit: fecunditatem ex suffragio suo meruit. Itaque cum genere, literis, ingenioque nitens: ac plebem fecundissimis doctrinę stipendiis regas: maximum tibi gregis amorem conciliasti: susceptique ministerii partes gloriose executionis fiducia ad laudis cumulum perduxisti. Et ne rerum dominium possessione usurpare videreris: amplissimum patrimonium sacris adibus religiose liberalitatis testamento legati. Obsitaque curis opes decenter abicere: quam earum aviditate & pondere

Noti ubi
6. 17. 18. 19.

3. 4.

5.

Laus Andreae archiepiscopi Lundensis.

Hexamerum & de vii sacramentis opus compositum fuit metricum

Baxonis Grammatici

Opera p̄si- implicari maluisti. Tu item mirificum reuerendorum dogmatum opus complexus:
gnata sunt. priuatimq; curis publice religionis officia antepone auidus; pertinentium ad eam re-
rum solutionem abnuentes; salutarium consiliorum doctrina, debitis factorum obse-
quiis adegisti. veteremq; diuinarum edium iniuriam religioso lucrī beneficio rependi-
sti. Præterea lasciuioris vitæ studiosos intemperantiæq; plus equo viribus indulgēs;
saluberrimæ exhortationis perseverantiâ, ac splendidissimis frugalitatis exemplis ad
honestiorem mentis habitum ab enerui mollitudine reuocatos, dictis ne an factis ma-
gis instruxeris dubium reliquisti. Ita qd tuorum nulli prædecessorum obtinere tribu-
tum est: solis prudentiæ monitis impetrasti. Nec ignotum volo Danorum antiquo-
Cōmendat res conspicuis fortitudinis operibus editis, gloriæ emulatione suffusos: Romani stili
Voldemar- imitatione non solum rerum a se magnifice gestarum titulos exquisito contextus ge-
rū secundū nere veluti poetico quodam opere perstrinxisse: verū etiam maiorū acta patrii sermo-
regem. nis carminibus vulgata linguæ suæ literis saxis ac rupibus insculpenda curasse. Quo-
rum vestigiis seu quibusdam antiquitatis voluminib⁹ inherens, tenorēq; veris trās-
lacionis passibus æmulatus: metra metris reddenda curauit: quibus scribendorum series
Italos imi- subnixa, non tā recenter conflata q̄ antiquitus edita cognoscatur. Quia præfens opus
**tatur. non nugacem sermonis luculentia: sed fidelem vetustatis noticiam pollicetur. Quā-
Nouū op⁹ tum porro ingenti illius homines historiarum edituros putemus: si scribēdi sitim latē
hoc verita- nitatis peritia pauissent: Quibus tamen si Romanæ vocis notitia abesser: tanta tradē
tem gestorū da rerum suarū memoriæ cupido incessit: vt voluminū loco vastas moles amplectē-
profiterur. rentur, codicū vsum a cautib⁹ mutuantes. Nec Tylenium industria silentio oblitte-
Cautib⁹ in randa. Qui cum ob natūā soli sterilitatē luxuriæ nutrimentis carentes: officia conti-
scripta. nuæ sobrietatis exerceāt, omniaq; vitæ momenta ad excolendā alienorū operū noticiā
Tylen. in- conferre soleāt: inopiā ingenio p̄sant. Cunctarū quippe nationū res gestas cognosse,
dustria. memoriæq; mādare, voluptatis loco reputāt: nō minoris glorię iudicātes alienas vir-
tutes disserere q̄ proprias exhibere. Quorū thesauros historiarū rerū pignorib⁹ refer-
tos curiosius consulens: haut parūā præsentis operis partē ex eorū relationis imitatio-
ne contexuit. Nec arbitros habere contempsit: quos tanta vetustatis peritia callere co-
gnouit. Nec minus Absalonis assera sectando, quæ vel ipse gessit vel ab aliis gesta per-
didit: docili animo stilos cōplecti curę habuit, veneranda eius narrationis documē-
Cōmenda- tū perinde ac diuinū aliquod magistratū amplexatus. Te ergo salutaris princeps ac
rio regis parens noster, cuius illustrissimā a præcis temporibus prospiciā dicturus sum: clarissi-
Voldemari ma lux patriæ Voldemare, dubiū laboris hui⁹ progressum fauore prosequi rogo: quia
propositi pondere constrictus, vereor ne magis imperitię meæ habitum, ingeniiq; de-
bilitatem patefaciā, q̄ tuam (sicut par est) originem representem. Siquidem præter pa-
ternæ hereditatis amplitudinē, conspicua regni incrementa finitimorū oppressiōe for-
titus Albiq; reciprocis fluctus propagatę dominationis labore complexus: haut me-
diocre claritatis momentū celeberrimus laudis tue titulis adiecisti. Ita antecessorū fa-
Multa re- mam atq; opinionē operū magnitudine supergressus, ne Romani quidē imperii par-
gna Volde- tes armis intentatas liquisti. Cumq; fortitudine & liberalitate instructissimus habea-
marus sub- ris, plus ne hostes bellis terreas: an ciues humanitate demulceas ambiguū reddidisti.
egit. Tuus quoq; fulgētissimus auus publice religionis titulis cōsecratus: immeritēq; mor-
Cōmenda- tis beneficio immortalitatis gloriā cōsequutus: nūc sanctitatis fulgore p̄stringit quos
tio facti Ka- olim victoriis adquisiuit. Ex cuius sanctissimis vulnerib⁹ plus virtutis q̄ cruoris efflu-
nuti regis. xit. Ceterū præisco atq; hereditario obsequēdi iure: saltem ingenii viribus tibi militare**

constitui: cuius clarissimi patris castrensem militiam parens auusq; meus fidissimus bellici laboris operibus coluisse noscuntur. Tuo igitur ductu respectuq; subnixus, quo cętera liquidi? exequar, initium a patrię nostrę situ, descriptuq; petere statui: speciosi? singula perstricturus, si narratiōis procurfus cōpetentia rebus loca permetiens, ab eorum positione, dicendorū inchoamēta deduxerit. Huius itaq; regionis extrema partim soli alterius confinio limitantur, partim propinqui maris fluctibus includuntur. In terna vero circūfusus ambit oceanus: qui sinuosis interstitiorū anfractibus nunc in angustias freti contractionis euadens, nunc in latitudine sinu diffusiore procurres, cōplures insulas creat. Quo fit: vt Daniā medijs pelagi fluctibus interēsa, paucas solidi continuiq; tractus partes habeat: quas tanta vndarum interruptio pro varia freti reflexionis obliquitate discriminat. Ex his Iutia graditatis inchoamētis: ratione Danię regni principium tenet: quę sicut positione prior: ita situ potētiōr Theutonice finib; admouetur. A cuius complexu fluminis Eydori interriuatione discreta, cum aliquanto latitudinis excremento septentrionem versus in Norici freti littus excurrit. In hac sinus qui Lymficus appellatur, ita piscibus frequens exitit: vt non minus alimentorum indigenis: q̄ ager omnis exoluere videatur. Huic etiam Fresia minor adiacet, quę a Iutię prominentia subsidentium camporum ac gremiū deuexioris inclinata recessu, maximos frugum prouentus beneficio oceanū inuandantis assequitur. Cuius reflexionis vis, plus vtilitatis an periculi incolis afferat ambiguum extat. Siquidem tempestatis magnitudine perturbatis estuarijs quibus apud eos maritimi fluctus intercipi solēt, tanta aruis vndarum moles incedere consueuit, vt interdū nō solum agrorum culta: verū etiam homines cum penatibus obruat. Post Iutiam insula ad orientē versus Fionia reperitur quam a continenti angustia admodum † equoris interiectus abrupit. Hęc sicut ab occasu Iuriam, ita ab ortu Sialandiam prospectat: conspicua necessariorum rerum vbertate laudanda. Quę insula a cœnitate cunctas nostrę regionis prouincias antecedens, medium Danię locum obrinere putatur: ab extrema remotionis limite pari spaciōrum intercapedine disperata. Ab huius ortiuo latere occasiuum Scanię media pelagi disciscit interruptio: opimā præda magnitudinem quorannis piscantium retibus adigere soliti. Tāta siquidem sinus omnis piscium frequentia repleri consueuit: vt interdum impacta nauigia vix remigii conamē eripiat. Nec iam præda artis instrumēto sed simplici manus officio capiatur. Ceterum Hallandia ac Blekingia ab integritate Scanię seu ramī duplices ex vnius arboris stipite promeantes Gothiā Noruagięq; longę declinationis spacijs, diuersisq; recessuū interstitijs adnectuntur. Verum apud Blekingiam apra meantibus rupes mirandis literarū notis interfecta conspicitur. Siquidē a meridiano mari in deserta Verundię petrosa porrigitur semita, quam binę lineę exiguo discretę spatio protractis in longum ductibus amplectuntur. Inter quas medium loco planum factis ad legendum figuris vndiq; secus exaratum ostenditur. Quod licet adeo situ inęquale existat vt modo montium alta profcindat, modo vallium ima prætereat, eodem tamē tenore literarum vestigia seruare dinoscuntur: quarum significationem Rex Voldemarus sacri kanuti fausta proles ammirationis causa cognoscere cupiens misit qui rupem permeantes patentium illic characterū seriem, curiosiori indagacione colligerēt, ac postmodū virgulis quibusdam sub iisdem formarum apicibus adnotarent. Qui ideo nihil ex eis interpretamentū comprehendere potuerunt, q̄ ipsa cęlatura: concauitas partim cœno interlita, partim cōmeantium adefa vestigijs figurata: prorractōnis speciem obruto calle confuderat. Vnde conspi-

De situ Danię.

Dania.

Iutia.

Eydorus.

Lymfiord

Fresia minor.

Reflexus maris

Fionia.

Medelfar

fund.

Sialandia.

Scania

Piscosa.

Hallandia

Blekingia

Gothiā

Noruagia

q̄ & Noruęgia.

Verundia

Mirabilis

Petra.

Daxonis Grammatici

- cuum est etiam petrine soliditatis rimas diutino madore computas aut sordium col-
 lutione, aut strigua nimborum instillatione concrefcere. At quoniam regio hac Sue-
 tia Noruagiamq; tam vocis q̄ situs affinitate cōplectitur: earum quoq; sicut & Da-
 nia partes ac climata memorabo. Quæ prouincia Septentrionali polo subiecte bootē
 q; & arcton respicientes ipsum frigentis zonæ paralellum vltima sui porrectione con-
 tingunt. Post quas humanis sedibus locum inusitata algoris faustia nō relinquit. Ex
 quibus Noruagia saxei situs deformitatem naturę sortita discrimine, rupibus infœcti-
 da ac scopulis vndiq; secus obsita glebarum vastitate tristes locorum salebras repræ-
 sentat. In cuius parte extrema ne noctu quidem diurnum sydus occulitur, ita vt conti-
 nuū solis presentia alternos horarum dedignata successus vtriq; temporis pari luminis
 administratione deseruiat. Ab huius latere occidentali insula qua: glacialis dicitur ma-
 gno circumfusa reperitur Oceano, obsoleta admodum habitationis tellus rerumq; ve-
 ri fidem excedentium, & insolitorum euentuū miraculis prædicanda. Illic fons est qui
 fumigantis aquæ vitio natiuam rei cuiuslibet originem demolitur. Sane quicquid fia-
 mi huius exhalatione respergitur, in lapideę naturæ duritiā transmutatur, quæ res
 mirabilior an periculosior existat in dubio positum constat: cum fluidam aquę teneria
 tudinem tantus obsiderit rigor: vt admotum quidlibet fumidoq; eius vapore perfu-
 sum in lapidis proprietatem forma duntaxat superflite subita conuersione transmu-
 tet. Ibidemq; complures alii latices referuntur: qui modo crescētis limphę copiis adau-
 cti pleniq; exundātes aluēis crebras in sublime guttas iaciunt, modo torpentibus sca-
 tebris vix ab imo conspecti profundis subductionis terræ latibus absorbētur. Quo fit
 vt exuberantes proxima queq; spumarum candore cōspargāt exinaniti nullo visus in-
 genio capiantur. In hac itidem insula mons est qui rupem sydeream perpetuæ flagra-
 tionis estibus imitatus incendia sempiterna fugi flammaram eructatione continuat.
 Cuius rei ammiratio supradictis equatur: cum tellus extremis subiecta frigoribus tan-
 ti caloris fomentis exuberet: vt igniū perennitatem arcanis instruat nutrimentis, ceter-
 numq; fouendis ardoribus præbeat incētiuum. Huic etiam insule certis statutisq; tē-
 poribus infinita glaciē aduoluit moles: quæ cum aduentans scabris primū cau-
 tibus illidit cœperit perinde ac remugientibus scopulis fragosę ex alto voces ac varil
 inusitate conclamationis strepitus audiuntur, quāobrē animas ob nocentis vitæ cula-
 pam supplicis addictas, illic algoris magnitudine delictorum pēdere pœnas existima-
 tum est. Huius itaq; molis excisa particula quantiscunq; nodorum cōdulis obseretur
 mox vt supradicta glaciēs terris auellitur claustra custodiamq; frustratur. Stupet ani-
 mus ammiratione plenus dum res inextricabilibus seris obsita ac multiplici impedi-
 mentorum perplexione conclusa: sic molis cuius pars erat discessum insequitur vt om-
 nem obseruationis diligentiam ineuitabilis fugę necessitate decipiat. Est & illic aliud
 glaciē genus montium fugis ac rupibus interlertum quod certis vicibus constat su-
 perioribus ad ima deiectis infimisq; rursum ad superna reflexis versili quadam muta-
 tione transponi. In cuius assertionis fidem afferitur q; quidam dum planum forte gla-
 ciale percurrerent in obiectas voragines hyantiumq; rimarum penita prouoluti pau-
 lo post exanimis fuerint nulla glaciē rimula superstante reperti. Quāobrem a com-
 pluribus existimari solet q; quos fundę glaciālis vna deforbuit eosdem postmodum
 supinata reddiderit. Illic etiam fama est pestilentis vndę laticem scarurite quo quis gu-
 stato perinde ac veneno prosternitur. Sunt & alii fontes quorum scatebra cereālis po-
 culi proprietatē imitari perhibetur. Sunt & ignes qui cū linum consumere nequeant
- Suetia.**
- Noruagia.**
- Insulā.**
- Fons mi-
rabilis.**
- Aquarū mī-
rabilis na-
tura.**
- De monte
hegle sicu-
ri ethna ī si-
cilia ardēte
Glaciēs mī-
rabilis.**
- Locus pœ-
narum.
Miraculū.**
- Glaciēs al-
tera.**
- Aqua vene-
nata.
Aqua Ce-
realis.
Ignes mī-
rabiles.**

De Situ Danię. Fo. III.

aque molliciem depascuntur. Est & Saxum quod montium prærupta non extrinseca agitatione, sed propria nativæq; motione peruolat. Et vt paulo altius Noruagię descriptio replicetur: Sciēdum q; ab ortu Suetiæ Gothyęq; contermina aquis vtrinq; secus oceani vicinantis includitur. Eadem a septentrione regionem ignoti situs ac nominis intuetur humani cultus expertē. Sed monstruosę nouitatis populis abundantem, quā ab aduersis Noruagię partibus interflua pelagi separauit immēsitās. Quod cum incertę nauigationis existat perpauca eam ingredientibus salutarem reditū tribuit. Caterum oceani superior flexus Daniā interfecando prætermeans Australem Gothyę plagā sinu laxiore cōtingit: inferior vero meatus eius Noruagięq; latus septentrionale præteriens ad ortū versus magno cum latitudinis incremento solido limitatur anfractu, quem maris terminum gentis nostrę veteres Grāduicū dixerunt. Igitur inter Grāduicū & meridianum pelagus breue cōtinentis spacium patet mariavtrinq; secus allapsa prospectans: quod nisi rerum natura limitis loco congressis pene fluctibus obiecisset: Suetiam Noruagięq; conflui fretorum cōtus in insulam redegressissent. Harum ortiuas partes Skricfinni incolūt. Quæ gens inusitatis assuetæ vehiculis mōrium inaccessa venationis ardore sectatur: locorūq; complacitas sedes dispendio lubricę flexionis assequitur. Neq; enim vlla adeo rupes prominet quin ad eius fastigiū callida cursus ambage perueniat. Primo siquidem vallium profunda relinquens scopulorum radices tortuosa giratione perlabitur: sicq; meatum crebrę declinationis obliquitate persequitur donec per sinuosos callium anfractus destinatū loci cacumen exsuperet. Eadem apud finitimos mercium loco quorūdam animalium pellibus vti consuevit. Suetia vero Daniām ab occasu Noruagięq; respiciēs. A meridie & multa orientis parte vicino præterit oceano. Post quā ab ortu quoq; multiplex diuersitatis barbaricę cōfertio reperitur. Danicam vero regionem giganteo quōdam cultu exercitam, eximia magnitudinis saxa veterum bustis ac specubus affixa testantur. Quod si quis vī mōstruosa patratum ambigat quorūdam mōtium excelsa suspiciat: dicatq; si caller quis eorum verticibus cautes tantæ granditatis inuenerit. Inopinabile namq; quūvis miraculi huius cōtimator aduertet vt molem super plano minime vel difficile mobilem in tantum montanę sublimitatis apicem simplex mortalitatis labor aut vfitatus humani roboris conatus extulerit. Vtrum vero talium rerum auctores post diluualis inundationis excursus gigantes extiterint: an viri corporis viribus ante alios præditi: partem notitię traditum. Talibus vt nostri autumant subitam mirandāq; nunc propinquitatis, nunc absentię potestatem comparendiq; ac subterlabendi vicissitudinē veris corporum status indulget, qui hodieq; scrupam inaccessamq; solitudinem (cuius supra mentionem fecimus) incolere perhibentur. Eiusdem aditus horrendi generis periculis obsitus raro sui expertoribus incolumitatē regressumq; concessit. Nūc stilum ad propositum transferam.

Saxū mirabile.

Grāduicus

Skricfinni.

Suetia.

Gygantes in Dania.

Finis præfationis.

a iij

Saxonis Grammatici

Saxonis Grammatici professione, Sialandici natione: sua tempestate longe distans
ferrissimi historię Danicę multo labore acriq; iudicio ex danicis monumētis
recollece, de Origine Danorum, Liber. I.

Origo Danorum,

Origo Anglorum,

Bede scripta.

Dan. I.
Humbus
secundus rex
Danicę.

Qualiter rex
antiquus
eligebatur.
Lotharius
tertius rex.

De tyranni
de Lothari.

Skyoldus
quartus.

An igitur & Angul, a quibus Danorum coepit origo, patre Humblo procreati: non solum conditores gentis nostrę, verum etiam rectores fuere. Quę Dudo rerum aquitanicarum scriptor Danos a Danais ortos nuncupatosq; recenset. Hi licet fauentibus patrię votis regni dominio potirentur: rerumq; summam ob egregia fortitudinis merita assentientibus ciuium suffragiis obtinerent: regis tamen nominis expertes degebant. Cuius usum nulla tunc temporis apud nostros consuetudinum frequentabat auctoritas. Ex quibus Angul, a quo gentis anglicę principia manasse memorie prodium est: Nomen suum prouincię cui preerat aptandum curauit: leui monumenti genere perennem sui noticiam traditurus. Cuius successores postmodum britannia potiti priscum insule nomen nouo patrię suę vocabulo permutarunt. Magni id factum a veteribus estimatum. Testis est Beda non minima pars diuini stili, qui in Anglia ortus sanctissimis suorum voluminum thesauris res patrias sociare curę habuit: a que ad religionem pertinere iudicans: patrię facta literis illustrare: & res diuinas consecrari. Verum a Dan (vt fert antiquitas) regum nostrorum stemmata ceu quodam de riuata principio: splendido successione ordine profluxerunt. Huic filii Humbus & Lotharius fuere: ex Grytha summe inter theutones dignitatis matrona suscepti. Lecturę regem veteres affixis humo saxis insistere, suffragiaq; promere consueuerant subiectorum lapidum firmitate facti constantiam ominaturi. Quo ritu Humbus decedente patre, nouo patrię beneficio Rex creatus. Sequentis fortunę malignitate ex rege priuatus euasit. Bello siquidem a Lothario captus: regni depositione spiritum mercatus est. hac sola quippe victo salutis conditio reddebatur. Ita fraternis iniuriis imperium abdicare coactus: documentum hominibus prebuit: vt plus splendoris ita minus securitatis aulis q; tuguriis inesse. Ceterum iniurię tam patiens fuit vt honoris damno tanq; beneficio gratulari crederetur. Sagaciter vt puto regię conditionis habitum contemplatus. Sed nec Lotharius tolerabiliorem regem q; militem egit: vt prorsus insolentia ac scelere regnum auspici videretur. Siquidem illustrissimum queq; vita aut opibus spoliare patriamq; bonis ciuibus vacuefacere probitatis loco duxit. Regni amulos ratus quos nobilitate pares habuerat. Nec diu scelus impunitus, patrię consternatione perimitur: eadem spiritum eripiente qua regnum largita fuerat. Cuius filius Skyoldus naturam ab ipso non mores sortitus: per summam tenerioris etatis industriam cuncta paternę contagionis vestigia ingenitis erroris deuio prateribat. Igitur vt a paternis vitiis prudenter desciuit, ita lauitis virtutibus feliciter respondit remotiorem pariter ac prestantiorem hereditarię moris portionem amplexus. Huius adolescentię inter paternos venatores immanis beluę subactione insignis extitit: mirandoq; rei euentu futurę eius fortitudinis habitum ominata est.

In historiã Danicam præfatio. Fo. IIII.

Nam cum a tutoribus forte quorum summo studio educabatur inspectanda venæ
tionis licentiam impetrasset: obuium sibi insolitæ granditatis vsu telo vacuus,
cingulo cuius vsu habebat religandum curauit necandumq; comitibus præbuit
Sed & complures spectatæ fortitudinis pugiles per idem tempus viritum ab eo su-
perati produntur. E quibus Artalus & Scatus clari illustresq; fuere. Quindecim an-
nos natus inusitato corporis incremento perfectissimum humani roboris specimen
præferbat: tantaq; in dolis eius experimenta fuere vt ab ipso ceteri Danorum reges cõ-
munis quodam vocabulo Skioldungi nũcuparentur. Idem per ditam & eneruam vi- Skiold dwe
tam agentes continentiamq; luxu labefacere solitos, ad capeffendam virtutem re- ner,
rum agitatione sedulus excitabat. Præcurrebat igitur Skioldus virium complemen-
tum animi maturitate: conflictusq; gessit: quorum vix spectator ob teneitudinem ef-
se poterat. In quo annorum virtutisq; procurfu ob Auildam quam summa pulchri-
tudinis intuitu postulabat: cum Scato alemannia satrapa eiusdem puella: competi-
tore theutonum danorumq; exercitu inspectante ex prouocatione dimicauit: inter-
fectoq; eo omnem Alemannorum gentem perinde ac ducis sui interitu debellatam tri- Alemanno;
butaria ditone perdomuit. Hic non armis modo, verum etiam patriæ charitate con- subiugatio
spiciuus extitit. Siquidem impias leges abrogauit, salutare tulit, & quicquid ad emẽ prima,
dandum patriæ statum attinuit, summa diligentia præstitit. Sed & regnum patris in Pietas & su
probitate amissum: virtute recuperauit. Primus rescindendarum manumissionum le- stitia,
gem edidit. Seruũ quem libertate donauerat clandestinis insidiis peritus acrem poenã
exegit: tanq; in omnium liberrorum poenam vnus crimen redundare par esset. Oni-
nium es alienum ex fisco suo soluebat: & quasi cum aliorum regum fortitudine, mu-
nificentiã ac liberalitate certabat. Aegros fomentis prosequi, remediaq; grauiter af-
fectis benignius exhibere solebat. Se non sui sed patriæ curam suscepisse testatus. Pro-
ceres non solum domesticis stipendiis colebat: sed etiam spoliis ex hoste quaesitis: af-
firmare solitus: Pecuniam ad milites: Gloriam ad ducem redundare debere. Puellam
cuius amore conflixerat acerrimo nuptiarum emulo liberatus in pugne præmium re-
cepit, eamq; sibi matrimonio copulauit. Ex qua paulo post Gram filium sustulit. Cu- Gram gnt,
sus mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit: vt prorsus per earum vestigia de-
currere putaretur. Corporis animiq; præstãtissimis dotibus præditam adolescentiam
ad summum gloriæ statum prouexit: tantumq; magnitudinẽ eius a posteris tributu
est: vt in vetustissimis Danorum carminibus ipsius vocabulo regia nobilitas censea-
tur. Quicquid ad firmandas acuendasq; vires attinuit acerrima ingenii exercitatio-
ne tractabat. A gladiatoribus vitandi inferendiq; ictus consuetudinẽ studioso exerci-
tũ genere cõtrahebat. Educatoris sui Roarii filia coquam sibi collactaneamq; quo ma-
iorem incunabulis gratiam referret: vxorem adsciuit, quam postmodum Bello cui- Bellus,
dam q; eius strenua opera sæpenumero vsus fuerat, mercedis loco coniugẽ tribuit.
Quo bellicorum operum socio fretus plus gloriæ sua an Bello virtute contraxerit:
incertum reliquit. Quicquid forte Sueonum regis Siethrugĩ filiam Gro Gigantum cui Gro,
dam desponsam cognosceret: tam indignam regio sanguine copulam execratus bel-
lum Suethecum auspiciatur Herculeæ virtutis exemplo monstrorum nisibus obstatu-
rus Inita Gothia cum deturbandorum obuorum gratia captiuis tergotibus amict⁹
incederet: ac variis ferarum pellibus circũamictus: horrificũq; dextra gestamõ cõple-
xus Giganteas simularet exuuias: ipsam Gro siluestres forte latices cum paucis ad-
modum pedissequis lauandi gratia petentem equo obuiam habuit. Quæ sponsum

Baxonis Grammatici

adesse rata: simulq; tam insoliti cult? horrore muliebriter terra: succussis frenis maxima cum totius corporis trepidatione patris carmine sic coepit,

Conspicor inuisum regi venisse gigantem

Et gressu medias obtenebrare vias:

Aut oculis fallor: nam regmine saepe ferino

Contigit audaces delituisse viros,

Cui Bess? sic orf?

Tum Gro,

Ne proprio vos

Tristia nobis

Virgo caballi

Quis rogo vestri

Opprimat omnes

Funera virgo?

Que premis armos

Dirigit agmen?

Agmine Staturg:

Ad quem Gro.

Verba vicissim

Quo duce signa

Inq; feroci

En ferat istinc

Mutua fundens

Bellica fertis!

Stipite figat

Nota reuisens

Quod tibi nomen

Quis moderatur

Illequeato

Tecta parentis

Qua fueris dic

Prælia princeps

Guttura nexu

Ne venientis

Gente creata!

Quoye paratur

Derq; rigenti

Conspicer audax

Ad hæc Gro.

Præstite bellum?

Corpora nodo

Agmina fratris.

Gro mihi nomen:

Contra sic Bessus,

Ac male toruus

Vos remeantes

Rex pater extat

Gram regit agme

Trudat edaci

Ultima queso

Sanguine fulgens

Marte beatus:

Funera coruo.

Fata morentur.

Fulgidus armis.

Que met? aut vis

Iterum Bessus.

Ad quam Bessus

Tu quoq; qui sis

Flectere nescit

Gram prior illum

Leta reuise

Aut satus vnde

Nec rogos ardens

Manibus addet

Nata parentem

Promito nobis.

Nec ferus ensis

Ac dabit orcho:

Nec cita nobis

Cui Bessus.

Aut maris vnq;

Q; sua fatis

Fata precare:

Bessus ego sum

Terruit astus.

Lumina claudat

Nec tua bilis

Fortis in armis

Hoc duce belli

Inq; pauenda

Pectora pulset.

Trux inimicis

Signa leuamus

Vertice plexum

Namq; perenti

Gentibus horror

Aurea virgo.

Tartara mittet.

Aspera primum

Atq; alieno

Contra Gro.

Nulla Sueuotum

Difficilisq;

Sæpe refundens

Hinc remeantes

Castra timemus

Sepe secundo

Sanguine dextram.

Vertite cursum

Quid minitaris

Fœmina cedit.

Post hæc Gram horrendæ monstruosq; vocis habitum trucioris soni modulis emulatus, silentiq; diutumoris impatiens, talibus puellam dictis aggreditur.

Ne timeat rabidi germanum virgo gigantis:

Me neq; contiguum palleat esse sibi.

A Grp missus enim nunq; nisi compare voto

Fulcra puellarum concubitumq; peto.

Cui Gro.

Quæ sensus exors scortum velit esse gigantum

Aut quæ monstriferum possit amare thorum?

Quæ coniunx fore demonum Possit monstrigeni conscia seminis!

Suumq; gigantifero confociare velit cubile!

Quis spina digitos fouet! Quis syncera luto misceat oscula!

Quis membra iungat hispida leuibus impariter locatis!

Cum natura reclamitat: haud plenum Venetis carpitur osium:

Nec congruit monstris amor fœmineo celebratus vsu.

*Ammon op dæu Gro ad regiam Danorum?
hald mig rbra, or lud mig gaa.*

34

34

34

75

75

Julorum

35

36

numm gigante genit

36

*Telemachus Thracolæ
1. bigilon. 2. Hylion. 3. Joon
+ Aliman. 2. Aulhij. 6. 100*

Historiæ Danicæ Liber. I. Fo. V.

Gram contra.

Regum colla potentium victrici toties perdomui meorum
Fastus reorum turgidos: exuperatis potiore dextra.
Hinc aurum rutilans cape: quo perpes maneat pacto munere:
Ac firma consistat fides

Coniugis adhibenda nostris.

Quo dicto discussis laruis nariu oris decorē confessus tantum pene voluptatis vno
sui aspectu puellę attulit: quãrum adulterino terroris incussit: quã etiã formæ suæ lusculentia ad concubitu prouocaram amatoris donis prosequi non omisit. Progressus
ex obuiis cognoscit binis callem latronibus obsideri. Quos ad se spoliãdum cupidus
proruens solo exanimauit impulsu. Quo facto ne vllum hostili solo beneficium attu
lisse videretur: peremptorũ corpora subiectis affixa stiptibus simulata pedũ erectione
distendit: vt quibus re nocuerant viuũ: specie minaretur extincti. Post fata quoq; for
midabiles forent. Nec iter imagine minus q̃ opere prepediret. Quãobrem constat eum
latrones interimẽdo sibi, nõ Suetię consulere studuisse, cuius quãto odio teneret, tam
insignis facti idicio patefecit. Qui cũ ab amspicibus accepisset nisi auro Sistrugum
superare nõ posse: cõtinuo lignę clauę nexilem auri nodum adiecit, eaq; bello quo re
gem aggrediebatur instructus voti se compotem fecit. Qd factum Bessus impensiori
laudationis genere profectus sic cecinit.

Gram ferus clauę gerulus beate.

Nescius ferri celebrabat icũ.

Ensis obrenum pepulitq; trunco

Tela potentis.

Fata sectatus superumq; mentem

Sueonum pressit decus impotentum

Dum neci regem dedit & rigenti

Contudit auro.

Namq; pugnaces meditatus arces

Robur amplexu rutilum gerebat

Et ducem victor nũtido supinum

Verbere torfit.

Fata quem ferro pessimi vetabant

Aureo prudens domuit rigore.

Ense dum cassius potiore gessit

Bella metallo.

Clarius post hoc Agathum manebit

Agnitum late meliore fama

Cui suus laudem decorisq; culmen

Arrogat auctor.

Occiso Suetię rege Sistrugo, Gram quesitũ armis imperiũ possessione firmare cupiẽs
Suatinũ Gothię prefectũ ob affectatũ regni suspitionẽ in pugna certamẽ deuocatum
oppressit: Fratresq; eius septẽ matrimonio, nouem pellice procreatos impati dimica
tionis genere, fraternę necis vltionẽ petẽtes absumpsit. Hunc pater vltimę iam etatis
ob res egregie gestas imperii cõsortione donauit: regniq; summam cum sanguine suo
cõmunicare: q̃ in occidũe vita: statu sine particeps gerere: tum vtilis, tum etiam cõ=

av

V. Saxonis Grammatici.

- Ringo. modius duxit. Igitur cum Ringo splendido Sialandię loco natus alterum ex his honoris intempestiuum, alterum iam virium cursu defunctum putaret: infirmā vtriusq; aetatem causatus nouarum rerum studio maiorem Danorum partem sollicitat. Huc puerilis illum senilis animi deliramento regię potestati inhabilem protestando. A quibus bello obtitit documento hominibus fuit nullam etatis partem virtuti incongruam existimari debere. Alia quoq; complura Gram regis facinora fuere. Aduersus Sumbli Phinnorum regem bellum professus ad aspectū filię eius Signes depositis armis ex hoste procus euasit, eumq; promisso coniugis suę repudio pactus despondit. Quā cum bello Noruagico qđ aduersum Swibdagerum regem ob sororis filięq; stuprum susceperat admodum occupatus Saxonie regi Henrico Sumbli perfidia in matrimonium promissam nūcio didicisset: propior virginis q̄ militum charitati: relicto exercitu tacitus in Phinniam contendit. Inchoatisq; iam nuptiis superueniēs, extrema uilitatis uestem sumpra, despiciabili sedendi loco discubuit. Rogatus quidnam afferret, medendi solertiam profiteretur. Ad postremum omnibus ebrietate madentibus puellam intuens medius perstreptentis conuiuii gaudiis per summam foemineę leuitatis execrationem maximamq; virtutum suarum gloriarionem indignationis magnitudinem huiusmodi carmine patefecit.
39. Sumbli. Gram rex quintus. Swibdagerus.
40. Solus in octo pariter spicula mortis egi
Atq; nouenos gladio corrupui reducto
Quādo Suariniū exanimāui titulis abusum
Nec meritum conciliantis sibi nomen. vnde
Sepe cruentum nece ferrum madidumq; cęde
Sanguine tinxit peregrino: timuīq; nunq̄
Ad crepitus ensiculi: vel galeę nitorem.
Nunc male me proiciens fert aliena vota *hæc sunt uerba yuda.*
41. Filia Sumbli fera Signe: vetus execrata
Foedus: & incompositum concipiēs amorem
Foemineę dat leuitatis facinus notandum
41. Quę proceres illaqueat: pellicit atq; foedat.
Ante alios ingenuos præcipue refellens
Nec stabilis permanet vlli, titubatq; semper
Ancipites parturiens, diuiduosq; motus.
41. Et cum dicto discubitu euolās Henricum inter facta mensę & amicorum complexus
obtruncat. Sponsamq; mediis abstractam pronubis magna conuiuarū parte prostrata
41. Cōtra Finos, ra secum nauigio deportat. Igitur nuptiis in exequias uersis, doceri Finni potuerunt
alienis amoribus man⁹ iniūci nō oportere. His gestis a rege noruagie Swibdagero dū
stuprate sororis iniuriā ac lacessitā filię pudicitia vlcisci conatur opprimitur. Hoc præ
lium Saxonis insigne copiis fuit: quas ad auxilia Swibdagero ferenda non tam ipsius
charitas q̄ Henricianę vltionis cupiditas prouocabat. Filii Gram Guthormus & Ha
41. Filii Gram. dinguus quorum alterum Gro, alterum Signe enixa est Swibdagero Danā obtinēte:
Guthorm⁹ per educatorem suum Brache naue Suetiam deportatū Vagnophito & Haphlio Gi
Hadingus. gantibus non solum alendi: verumetiam defensandi tradūtur. Quorum summam
Signe. opera perstricturus ne publice existimationi contraria aut veri fidem excedentia fide
41. Mathema- ter astruere videar: nosse operepretium est. Triplex quondam Mathematicorum gen⁹
41. ticitriplex inauditi generis miracula discretis exercuisse prestigiis. Horū Primū fuere monstruosi

Historiæ Danicæ Lib. I. Fo. VI.

generis viri. quos Gigantes antiquitas nominauit. Humanæ magnitudinis habitum eximia corporum granditate vincentes. Secundi post hos primâ physicanæ di solertiam obrinentes: artem possedere Phitonicam. Qui quædam superioribus habitum cessere corporeo: tantum viuaci mentis ingenio prestiterunt. Hos inter Gigantesque de rerum summa bellis certabatur assiduus, quoad magi victores giganteum armis genus subigerent, sibique non solum regnandi ius, verum etiam diuinitatis opinionem consciscerent. Horum utriusque per summam ludificandorum oculorum peritiam proprios alienosque vultus variis rerum imaginibus adumbrare callebant, illicibusque formis veros obscurare conspectus. Tertii vero generis homines: ex altera superiorum copula pullulantes: auctorum suorum naturæ: nec corporum magnitudine: nec artium exercitio respondebant. His tamen apud delusas prestigii mentes diuinitatis accessit opinio. Nec mirandum si prodigialibus eorum portentis adducta barbaries, in adulterinæ religionis cultum concesserit: Cum latinorum quoque prudentiam perlexerit talium quorundam diuinis honoribus celebrata mortalitas. Hæc idcirco tetigerim ne cum prestigia portente perscripsero lectoris incredula retrahatur opinio. His prætermisissis, propositum repetam. Occiso Gram Swib dagerus Daniæ Sueticique imperiis auctus: fratrem coniugis Guthormum: eadem sepius flagitante exilio abductum, tributaque pollicitum Danis præfecit: Hadingo patris ultionem hostis beneficio præferente. Hic primis adolescentiæ temporibus fecelicissimis naturæ incrementis summam virilis ætatis perfectionem sortitus omisso voluptatis studio, continua armorum meditatione flagrabat, memor se bellicoso patre natum: omne vitæ tempus spectatis militiæ operibus exigere debere. Cuius fortem animum Harthgrepa Vagnhosthi filia amoris sui illecebris emollire conata sedula affirmatione certabat, oportere eum primum genialis thori munus suis erogare connubiis, quæ infantie eius exactioris curæ fometa porrederit: primaque ministraret crepundia. Nec simpliciter verborum exhortatione contenta: carminis quoque modo sic orsa.

Quid tibi sic vaga vita fluat?
Quid cælebs tua lustra teras!
Arma sequens iugulum sitiens!
Nec spes tua vota trahit.
Eximia raperis rabie
Labilis in venerem minime.
Cedibus atque cruiore madens
Bella thoris potiora probas.
Nec stimulis animum recreas:
Ocia nulla fero subeunt.
Lusus abest: feritas colitur:
Nec manus impietate vacat
Dum venerem coluisse piget.
Cedat odibilis iste rigor
Adueniat pius ille calor
Et veneris mihi nocte fidem
Quæ pueto tibi prima dedi
Vbera lactis opemque tuli.

De diuersis
prestigiis.

+ 2 Pys-

+ 3

+ 3

De morte
Gram.
Hadingus
sextus rex.

+ 3

+ 3

Saxonis Grammatici

Officium genitricis agens:
Visibus officiosa tuis.

Quo corporis eius magnitudinem humanis inhabilem amplexibus referente: cuius natura contextum dubium non esset Giganteo gemini respondere. Non te moueat (inquit) insolitus mee granditatis aspectus. Nunc enim contractioris: nunc capacioris: nunc exilis: nunc defluentis substantie: modo corrugati: modo explicati corporis situm arbitraria mutatione transformo. Nunc proceritate celis inuehor: nunc in hominem angustioris habitus ditone componor. Adhuc hesitante eo: fidemque dictis habere cunctante: tale carmen adiecit.

Ne pauas nostri iuuenis commercia lecti:
Corpoream gemina vario ratione figuram:
Et duplicem neruis legem prescribere sicut.
Nam sequor alternas diuerso schemate formas
Arbitrio variata meo: nunc sidera ceruix
Aequat: & excello rapitur vicina tonanti,
Rursus in humanum ruit inclinata vigorem;
Contiguumque polo caput in tellure refigit.
Sic leuis in varios transmuto corpora flexus
Ambiguus conspecta modis: nunc colligit anceps
Strictum membra rigor: nunc gratia corporis alti
Explicat: & summas tribuit contingere nubes.
Nunc breuitate premor: nunc laxo poplite tendor
Versilis: inque nouos conuertit cetera vultus.
Nec me mirari debet: qui Protea nouit,
Nunc premit effusos: modo clausos exerit artus
Forma situs incerta sui speciesque biformis.
Que nunc extricat: nunc membra reuoluit in orbem,
Exero contractos artus, tensosque subinde
Corrugo: vultum formis partita gemellis
Et sortes complexa duas, maiore feroces
Territo concubitus hominum breuiore capeffo.

His assertis Hadingi concubitu potita: tanto iuuenis amore flagrat: ut cum eum reuisenda patria cupidum comperisset: virili more culta prosequi non dubitaret, laboribusque eius ac periculis interesse voluptatis loco duceret. Quo comite, susceptum iter ingressa penatibus forte pernoctatura succedit: quorum defuncti hospitii funus maestis ducebatur exequiis: ubi magice speculationis officio superum mentem rimari cupiens diris admodum carminibus ligno insculptis iisdemque lingua defuncti per Hadingum suppositis hac voce eum horrendum auribus carmen edere coegit.

Sequitur carmen magice editum.

Nota de arte magica.

Historiæ Danicæ Lib. I. Fo. VII.

Inferis me qui retraxit execrandus oppetat

Tartarog; deuocati spiritus pœnas luat.

Quisquis ab inferna sede reuocauit.

Me functum fati exanimèq;

Ac rursum superas egit in auras

Sub styge luenti tristibus umbris

Perfoluat proprio funere pœnas.

En præter placitum propositumq;

Quedam grata parum promere cogor.

Ex hac naq; pedem sede ferentes

Angustum nemoris aduentantis

Passim demonibus præda futuri.

Tunc quæ nostra chao fata reduxit

Et dedit hoc rursum visere lumen

Mire corporeis nexibus indens

Manes elicitos sollicitando,

Quod nisi est temere flebit acerbe.

Inferis me qui retraxit execrandus oppetat

Tartarog; deuocati spiritus pœnas luat.

Nam cum monstrigeni turbiniis atra lues

Intima conatu presserit exta graui:

Atq; manus viuos verterit vngue fero:

Artibus auullis corpora rapta secans:

Tunc Hadinge tibi vita superstes erit

Nec rapient manes infera regna tuos:

Nec grauis in stygias spiritus ibit aquas.

Fœmina sed nostros crimine pressa suo

Placabit cineres, ipsa futura cinis.

Quæ miseris umbris huc remeare dedit.

Inferis me qui reduxit execrandus oppetat

Tartarog; deuocati spiritus pœnas luat.

Igitur cū apud prædictū nemus compacto ramalibus tecto noctem agerent: inusitate

granditatis manus domicilium penitus pererrare conspecta. Quo monstro territus

Hadingus nutriticis opem implorat. Tunc Harthgrepa arcus explicans, ac magno se

turgore distendens: manum arcus apprehensam alumno præbuit abscondendam.

Ex cuius terribilibus vulneribus plus tibi q̄ cruoris manauit. Cuius facti postmodum

ab originis suæ consortibus laniata pœnas pependit. Neq; illi aut naturæ cōditio: aut

corporis magnitudo: quo minus infestis hostium vngues experiretur opitulata est.

Spoliatum nutritice Hadingum grandæuus forte quidam altero orbus oculo, solitariū

miseratus, Liserō cuidam piratæ solēni pactionis iure conciliat. Siquidem sc̄uri fœdus

veteres vestigia sua murui sanguinis aspersione perfundere consueuerant amicitia

rum pignus alterni cruoris commercio firmaturi. Quo pacto Liserus & Hadingus

arctissimis societatis vinculis colligati Lokero Curetum tyranno bellum denun

tiant. Quibus superatis fugientem Hadingum prædictus senex ad penates suos

equo deuehendum curauit: ibiq; suauissimæ cuiusdā potionis beneficio recreatū vege

46.

46

47

47.

47

f. artus:

Hic primo

apparuit

Othinus.

47 ub. N. styg

Ritus ferie

di fœderis

antiquorū.

48.

Saxonis Grammatici.

tiori corporis firmitate cōstaturum p̄dixit. Cuius augurii monitum huiusmodi carmine probauit.

Hinc te tendentem gressus profugum ratus hostis

Impetret vt teneat vinculis: faucibusq; ferine

Obiectet depascendum lanatibus: at tu

Custodes variis rerum narratibus imple.

Cunq; sopor dapibus functos exceperit altus:

Iniectos nexus, & vincula dira relide.

Inde pedem referens: vbi se mora paruula fundet

Viribus in rapidum totis assurge leonem

Qui captiuorum factare cadauera sueuit:

Inq; truces arnos validis conare lacertis:

Et cordis fibras ferro rimare patenti:

Protinus admissa vapidum cape fauce cruorem

Corporeamq; dapem mordacibus attere malis.

Tunc noua vis membris aderit. tunc robora neruis

Succedent inopina tuis: solidiq; vigoris

Congeries penitus neruosos illinet artus.

Ipsē struam votis aditum, famulosq; sopore

Conficiam, & lenta stertentes nocte tenebo.

Et cum dicto relatum equo iuuenem pristino loco restituit. Tunc Hadingus amsculi

eius rimas sub quo trepidus delitebat, per summā rerū admirationē visus perspicuita

te traiciens animaduertit equinis freta patere vestigiis; prohibitusq; rei inconcessę ca

prare conspectum: plenos stuporis oculos a terribili itinerum suorum contemplatio

ne deflexit. Qui cum a Lokero captus omnem p̄dictionis euetum certissimis rerum

experimentis circa se peractum sensisset Handwanum Helleponti regem apud Du

nam urbem inuictis murorum p̄sidiis vallatū moenibusq; nouarię resistentem bello

perterritat. Quorum fastigio oppugnationis aditum prohibente, diuersi generis aues

loci illius domiciliis assuetas per aucupii peritos prendi iussit: earumq; pennis accen

sis igne fungos suffigi curauit. Quę propria nidorum hospitia repetentes urbem in

condio compleuere. Cuius extinguendi gratia concurrentibus oppidanis vacuas de

fenforibus portas reliquerunt. Adortus Handwanum cepit, etq; redemptionis nomi

ne corpus suum auro rependendū potestatem fecit. Cumq; hostem tollere liceret: spiri

tu donare maluit. adeo sc̄uitiam clementia temperabat. Post hęc multo orientaliū ro

bore debellato, Suetiam reuersus Swibdagerum apud Gudlandiam ingenti classe ob

uium pugna adortus oppressit. Sicq; non solum exterorum manibus: uerū etiam pa

terne fraterneq; vindictę trophęis ad eminentem claritatis gradum prouectus: exilio

regnum mutauit: cui patriam non ante repetere q̄ regere cōtigit. Ea tempestate cum

Orthinus quidam europa tota falso diuinitatis titulo censeretur: apud Vpsalā tamen

crebriorem diuersandi vsū habebat. Eamq; siue ob icolarum inertiam siue locorum

amcēnitatem singulari quadam habitationis consuetudine dignabatur. Cuius numē

septetrionis reges propensiore cultu prosequi cupientes: effigiem ipsius aureo cōple

xī simulacro statuam suę dignationis indicem maxīma cum religionis simulatione

Bizantium transmiserunt. Cuius etiam brachiorum lineamenta, consertissimo armil

larum pondere persstringebant. Ille tāta suę celebritate gauisus mittentium charitatē

48 B

48 B.

48. N. *Handwano*

49.

49. 39.

Handwanus rex

Helleponti.

49. 41.

Hadingi

stratagema

49. 42.

Swibdage

rus opprimi

tur.

49. 45.

Astutia

Othinū.

Vpsala se

des episco

palis. est in

Suetia.

0. 31

*183. vide cantile. 11. lib 3. Nam hinc dicitur
p̄st. etc. 11. ij*

ad potenti

lib. 5. p. 87

in p̄lib 4

Historiæ Danicæ Lib. I. Fo. VIII.

cupide exosculatus est. Cuius coniunx Frigga quo cultor progredi posset ^{aditis fa-} De Frigga 50.
 bris aurum statuę detrahendū curauit. Quibus Orhīnus suspendio consumptis Stra- vxore Orhī
 tuam in crepidine collocauit: quā etiam mira artis industria ad humanos tactus vo- ni. <sup>id est quomodo vni-
 calem reddidit. At nihilominus Frigga cultus sui nitorem diuinis mariti honoribus 50. <sup>id est quomodo vni-
 anteponebat vni familiarium se stupro subiecit: cuius ingenio simulacrum demolita,
 aurum publicę superstitioni consecratum ad priuati luxu instrumentum conuertit.
 Nec pensi duxit impudicitiam sectari: quo promptius auaritia frueretur. Indigna sce-
 mina quæ numinis coniugio potiretur. Hoc loci quid aliud adiecerim q̄ tale numen
 hac coniuge dignum extitisse: Tanto quondam errore mortalium ludificabantur in-
 genia. Igitur Orhīnus gemina vxoris iniuria lacessitus, haur leui? imaginis suę q̄ tho-
 ri lesione dolebat. Duplici itaq; ruboris irritamento perstrictus plenum ingenui pudo-
 ris exilium carpsit. Eoq; se cōtracti dedecoris sordes aboliturum purauit. Cuius fecel-
 su Mithotyn quidam prestigii celebrer: perinde ac cęlesti beneficio vegetatus: occasio-
 nem & ipse fingendę diuinitatis arripuit. Barbarasq; mentes nouis erroris tenebris cit-
 cūfusas prestigiarum fama ad cerimonias suo nomini persoluendas adduxit. Hic deo-
 rum iram aut numinum violationem confusus permixtisq; sacrificiis expiari negabat.
 Ideoq; eis vota communiter nuncupari prohibebat: discreta superum cuiq; libamen-
 ta constituens. Qui cum Orhīno redeunte: relicta prestigiarum ope, latendi gratia
 Pheoniam accessisset: concursu incolarum occiditur. Cuius extincti quoq; flagitia pa-
 tuere. Siquidem busto suo propinquantes repentino mortis genere consumebat, tan-
 tasq; post fata pestes edidit: vt pene terriora mortis q̄ vite monumenta dedisse videretur.
 Perinde ac necis suę poenas a noxiis exacturus. Quo malo obfusi incolę egestum
 tumulo corpus capite spoliant acuto pectus stipite trāffigentes. Id gēti remedio fuit.
 Post hæc Orhīnus coniugis fato pristinę claritatis opinione recuperata, ac veluti expia-
 ta diuinitatis infamia ab exilio regressus: cunctos qui per absentiam suam cęlestium
 honorum titulos gesserāt: tanq̄ alienos deponere coegit: subortosq; magorum cęterum
 veluti tenebras quasdam superueniente numinis sui fulgore discussit. Nec solum eos
 deponendę diuinitatis, verū etiam deserendę patrię imperio constrinxit: merito terris
 extrudendos ratus qui se cęlis ram nequiter ingererant. Interea Asmundus Swibda-
 geri filius in vltionem patriis pugna cum Hadingo congressus: vt filium Henricū cui-
 us charitatē etiam proprio spiritui præfererat fortissime dimicantem occidisse cogno-
 uit: auído fati animo lucem perofus tali carmen voce compegit.</sup></sup>

Quis nostra fortis ausit arma sumere!

Nil proficere cassis vacillanti nitens.

Lorica iam nec commode fufum tegit.

Amis ouemus interempto filio.

Cuius mori me cogit imminens amor.

Charo superstes ne relinquitur pignori:

Vtraq; ferrum comprimere iuuat manu.

Nunc bella præter scuta nudo pectore

Exerceamus fulgidis muctonibus.

Ferocitatis fama nostrę luceat

Audacter agmen obteramus hosticum.

Nec longa nos exasperent certamina:

Fugaq; fractus conquiescat impetus.

ante capessit.
Mithotyn

Frionia

Othini no-
ua ars.

Asmundus 51

T. vltionem
patriam. 51.
51.

51.

Baxonis Grammatici.

Quo dicto geminā capulo manū inciēns absq; periculi respectu reflexo in tergū clypeo cōplures in necē egit. Igit̄ Hadingo familiarū sibi numinū p̄sidia postulante, subito Vagnoftus partibus eius propugnaturus adueh̄tur. Cuius adūcum Asmundus gladiū contēplatus hoc in vocē carmine clamabundus erupit.

Quid gladio pugnas incuruo?

Ensiculus fato tibi fiet:

Fræma torta necē generabit.

Hostem nāq; manu superandum

Carminibus lacerari fidis:

Plus verbis q̄ vī connisus:

In magna vires ope ponens.

Quid me sic vmbone retundis

Audaci faculo minitando!

Cum sis criminibus miserandis

Obsitus & maculis refertus.

Infamis sic te nota spatit

Putentem vitis labeonem.

Hæc vociferantē Hadingus hasta traicit amērata. Sed nec mortis Asmundo solatia defuere. Siquidē inter exiguas vitē reliquias, vulneratum interfectoris pedē perpetua claudicatione multauit: cladēq; suā, paruulo vltionis momento memorabile reddidit. Ita alterum mēbri debilitas, alterū vitē finis excepit. Corpus eius solēni funere elatum apud Vpsalā regis procuratur exequiis. Cuius coniunx Gūnilde ne ei superesset: spiriū sibi ferro surripuit. Virūq; fato insequi: q̄ vita deserere præoptauit. Huius corpus amici sepulturę mandantes: mariti cineribus adiunxerunt. Dignā eius tumulo rati cuius charitatē vitē prætulerat, iacet itaq; Gūnilde aliquāto speciosius virū busti q̄ thori societate complexa. Post hæc Hadingo victore Suetiā populante Asmūdi filius

De morte
Gūnilde.

Vffo.

Calliditas
Hadingi.

Vffo nomine conferendę manus diffidētia adductus: in Daniā exercitū traicit: hostilesq; lares incessere: q̄ proprios tueri satius duxit: opportunū propulsandū iniuriarū genus existimans, qd̄ ab hoste patēretur inferre. Ita Danis ad propria defendenda redire cōpulsis, salutēq; patrię exterarū rerū dominio præferētib; domesticū solū hostilib; armis vacuefactū repetiit. Igitur cū Hadingus e bello Suetico regressus atarium suū quo bellis ac spoliis quęsitas opes excipere consueuit: furto violatū animaduertens: continuo custodē eius Glumerū suspensio consumpsit: callidoq; cōmentū genere edixit: vt si quis e noxiis ablata referre curasset honoris locum quē Glumerus possederat obtineret. Quo promisso fontū quidā beneficii percipiendū q̄ criminis regendū studiosior redditus: pecuniā regi reportandā curauit. Quem conscū in summā p̄ncipis amicitia receptum putantes: nec vberius q̄ fidelius honoratum credētes: & ipsi partipremi spe relatīs pecuniis reatū deregunt. Quorū cōfessio primū honoribus ac beneficiis excepta mox supplicis puniā, haut paruū vitæde crudelitatis documētum reliquit. Dignos dixerim qui solute taciturnitatis poenas patibulis luerent. Quos cum silenti salubritas tutos prestare posset, vocis stoliditas in exitium pertraxit. His gestis Hadingus per summū integrandi belli apparatū hyberna permensus verno sole frigus liquatis Suetiā repetit: ibiq; lustrū militando confecit. Cuius milites diurnæ expeditionis negotio consumptis alimētis ad vltimā pene tabem redacti: syluestribus fungis fumē lenire coeperunt. Tandē per summā necessitatis indigentiam cōmandua

Historiæ Danicæ Lib. I. Fo. IX.

catis equis, ad postremum canina cadauera corporibus indulserūt. Sed neq̃ huma-
nis artibus velci nephas habitum. Itaq̃ Danis i extremas desperationis angustias
compulsis: nocte concubia sine auctore tale castris carmen insonuit,

Tetro penates omine patrios
Liquistis: hoc rus Marte sequi rati.

Quæ vana mentes ludit opinio!

Quæ ceca sensus corripuit fides!

Hoc arbitantes posse solum capi!

Non amplitudo Suetica cedere:

Non exterorum Marte valet quati.

At summa vestri desuet agminis

Cum Marte vestros ceperit aggredi:

Nam cum ferocem vim fuga soluerit

Et præliorum pars vaga labitur

In terga dantes Marte prioribus

Cædis potestas liberior datur.

Maiorq̃ ferri parva licentia

Cum fors rebellem præcipitem fugat:

Nec tela tendat: quem metus abstrahit.

Quod præfagiū crebra Danorū cede sequens lucis euctus impleuit. Noctē postera
vocem huiusmodi incerto auctore editā Suetica auribus iuuentus excepit.

Quid me sic Vffo prouocat seditione graui

Pœnas daturus vltimas: confodietur enim

Multa premendus cuspidē, exanimisq̃ ruet

Audaciam cœpti luens, nec petulantis erit

Liuoris intactum scelus, augurioq̃ meo

Cum bella primum gesserit: contuleritq̃ manum:

Excepta membrīs spicula corpus vbiq̃ petent

Crudosq̃ hyatus vulnerum fascia nulla premet

Nec ampla plagarum loca contrahet vlla salus.

Eadē nocte cōgressis exercitib⁹ duo Senes humano hītu terriores capitib⁹ comava

cuis iter fiderū micat⁹ triste visu caluiriū pferētes cōtrariis votorū studiis mōstri

feros diuisere conat⁹. Sigdē alter Danorū ptib⁹ itēdebat: alter Sueonū studios⁹ exta

bat. Vict⁹ Hadig⁹ cū i hellingiā cōfugisset: ibiq̃ solis feruore pcalefactū corp⁹ frigi

da maris aqua sublueret: iauditi gñis beluā crebris ictib⁹ attētatā oppssit: necatāq̃

in castra perferēdā curauit. Quē facto ouatē obuia scēmina hac voce compellat.

Seu pede rura teras seu ponto carbasa vendas

Infestos patiere deos: totumq̃ per orbem

Propositis inimica tuis elementa videbis.

Rure rues: quatiere mari: dabiturq̃ vaganti

Perpetuus tibi turbo comes, nec deferet vnq̃

Vela rigor, nec tecta regent, qua si peris ieta

Tempestate ruent, dirō pecus occidet algu.

Omnia presentis fortem vitata dolebunt.

Vt scabies fugiere nocens, nec terrior vlla

De misera
bili euctu.

De castro am...
pauca lectura...
S3.

S3. N1.

S3. N1.

Monstrōsi
duo.

Hadingi
facinus.

S3.

S3. N1.

S3.

Saxonis Grammatici.

Pestis erit. tantum pœne vis cœlica pensat.

Quippe vnum e superis alieno corpore rectum

Sacrilegę necuere manus. sic numinis almi

Interfector ades. Sed cum te exceperit equor

Carceris colici laxos pariere furores.

Te Zephyrus boreasq; ruens. te proteret auster:

Et cõiuratos cœrabunt edere flatus

Donec diuinũ voto meliore rigorem

Solueris: & meritã tuleris placamine pœnam.

Regressus igit Hadingus eodęq; cũcta tenore p̄fessus trãquilla queque pprio tur-

bidabat aduētũ. Sigdē nauigãte eo oborta nimbi vis igēti classē tēpestate cõsũpsit

Naufragũ hospitia petentē: subita penatiũ strages excepit. Nec ante malo remediũ

fuit q̄ scelere sacrificiis expiato cũ superis i gratiã redire potuisset. Siquidē p̄p̄ia

ciãdorũ numinũ gratia / Fr̄o deo rē diuinã furũs hostiis fecit. Quē litationis mo-

rē annuo feriarũ circuitu repetitũ: posteris imitãdũ reliq̄t. Fr̄o blod Sueoēs vocãt

Cũq; forte gigantũ quendã nitherorũ Regis Haquinĩ filiã Regnildã pactũ animad

uerteret: indignam rei conditionem perofus per summam futura copulę detesta-

tionem ingenuo ausu nuptias p̄cucurr̄it. Noruagiãq; profectus: tam fœdum re-

gię virginis amatorem armis oppressit. A deo nanq; virtutē ocio p̄tulit: vt cum

regiis deliciis frui liceret non solum suas. verum etiã alienas iniurias propulsare

omni voluptate iocundius duceret. Auctorē beneficii puella crebris obtusum vul-

neribus ignara medendi cura p̄sequitur. Cuius ne notitiam sibi tēporis interie-

ctus eriperet: crus eius annulo vulnere incluso obsignatũ reliquit. Eadē postmodũ

a patre eligendi mariti libertate donata: cõtractã cõuiuio iuuetutē curiosiore cor-

porũ attractatione lustrabat. deposita quodã insignia p̄quirēs. Spreis oĩbus. Had-

ingũ latentis annuli indicio deprehẽsum amplectitur. eiq; se cõiugē donat. qui cõiug-

gio suo gigantē potiri passus nō fuerat. Apud quã diuersantē Hadingo. mirũ dictũ

prodigiũ incidit. Siquidē cœnãte eo: fœmina cicutarũ gerula: p̄pter foculũ humo

caput extulisse cõspecta: porrectoq; sinu percũctari visa: qua mudi parte tã recẽtia

gramina brumali tempore fuiss̄t exorta. Cuius cognoscendũ cupidũ regē proprio

obuolutum amiculo refuga secum sub terras abduxit. Credo diis infernalibus ita

destinantibus vt in ea loca viuus adduceretur: quę morietĩ petenda fuerat. Primũ

igitur vapidę cuiusdã caligis nubilũ penetrãtes: perq; callē diurnis adẽũ meatũ

bus icedētes: quosdã pr̄textatos amictosq; ostro p̄ceres cõspicãtur. quib; p̄teritis

loca demũ aprica subeũt: quę delata a fœmina gramina ptulerũt. Progressũq; p̄cipi-

trĩs lapsus ac liuētis aque fluiũũ diuersi generis tela rapido volumine detorquentē

eũdęq; p̄te meabile factũ offēdũt. Quo p̄trãsito binas acies mutuis viribus cõcur-

rere cõtēplãtur. Quarũ cõditionē a fœmina p̄cũctãte Hadingo. i sunt inquit qui

ferro in necē acti cladis suę speciē cõtinuo protestantē ex̄plo: p̄sentiq; spectaculo

p̄teritę vitę facinus emulant. Prodeũtib; murus aditu transcensũq; difficilis ob-

sistebat. Quē fœmina nequicq; trãsilire conata cũ ne corrugati quidē corporis exili-

tate proficeret / galli caput quē secũ forte deferebat abruptũ vltra moenium septa

iactauit: statimq; rediuiuus ales resumpti si dem spiraculi claro testabat occentu.

Regressus igitur Hadingus patriãq; cũ cõiuge repetere orsus iminētũ sibi pira-

tarum insidias celerĩ nauigatione cassauit. Qui licet iisdē pene flatibus iuarẽtur

57.

54

54

54 N3.

57 N3.

54 N3.

Demirabi
li prodigio

55. N3.
Harald⁹ vi
uus ductus
c̄ad iseros.

55 55

52

52
Hadingire
dit⁹

Historie Danice Lib. I. Fo. X.

ipsum tñ equora p̄sulcātē parib⁹ velis occupare nō poterāt. Inter hęc Vffo cū mirē pulcritudini filiā haberet: potiturū ea q̄ vita Hadīgū spoliaret edixit. Quo pacto Thuningus qdā admodū sollicitat⁹ ad cūta Byarmēsiū manu voti uū studuit īpe trare p̄gressum. Quē excepturus Hadīgus dū classe Noruagiā p̄terirer: ai aduertit i littore Senē crebro amīculi motu appellādī nauigiū monit⁹ afferētē. Quē repugnātib⁹ focis dānosumq; p̄fectiōis diuerticulū affirmātib⁹, naue susceptū cēturiā di exercit⁹ auctore habuit: i ordināda agminū ratiōe curiosius attēdere solitū / vt prima per Dyadē phalāx, ac p̄ tetradē secūda cōstaret: tertia vero octoadis adiectio ne succresceret: semp; prior ē īsequens duplicitatis augmēto trāscēderet. Idē quoq; funditorū alas in extrēmā aciē cōcedere iussit: eisq; sagittariorū ordines sociauit. Ita digestis in cuneū carernis, ipse post bellatorū terga cōsistēs ac folliculo quē ceruici ip̄sum habebat, ballistā extrahēs: q̄ primū exilis visa: mox cornu tēfiore p̄mianuit: denos neruo calamos adaptauit. Qui vegetiore iactu pariter i hostē detortit, totidē numero vulnera cōfiterūt. Tūc Byarmēsēs arma artib⁹ p̄mutātes carminibus i nimbos soluere cōclū letāq; aeris faciē tristi imbrīū aspergine cōfuderūt. Ecōtrario Senex obortā nymbiū molē obuia nube pellebat: madorēq; pluuię nubilo castigabat obiectu. Victorē Hadīgū dimissus Senex: nō vi hostili: sed volūtario mortis genere cōsumēdū pdixit, clarisq; bellis obscura ac longinquis finitima p̄ponere veauit. Quo relicto Hadīgus ab Vffone p̄ colloquii simulationē i Vpsalā accersitus amissis p̄ insidias focis: noctis habitu p̄tectus aufugit. Nā Danis edis i quā cōiuiui noīe cōtracti fuerāt / excessum petētib⁹: p̄sto erat q̄ cuiusq; exertū foribus caput ferro demeteret. Cui⁹ facti iuriā plio īsecut⁹ Vffonē oppressit: eiusq; corp⁹ deposito odio cōspicui operis Mausoleo mādauit: amplitudinē hostis elaborato busti ip̄le dore confessus. Ita quē viuum hostili studio infectari solebat: extinctū honoris impendio decorabat. Et vt sibi deuictę gentis animos cōciliaret: frat̄ē Vffonis Hundīgum regno p̄fecit, ne imperium potius in exteros transfusum: q̄ in Asnundi familia continuatum videretur. Cūq; sublato iam ḡmulo cōplures annos per sum mā armorum desuetudinē rerum agitatione vacuus exegisset: tandem diutinū ruriscultum nimiamq; maritimarū rerum abstinentiā causatus, & quasi bellum pace iocundius ratus: talibus seipsum culpāre desidię modis aggreditur.

Quid moror in latebris opacis

Collibus implicitus scruposis:

Nec mare more sequor priorī:

Eripit ex oculis quietem

Agminis increpirans lupini

Stridor: & vsq; polum leuatus

Questus inutilium ferarum

Impatienq; rigor leonum.

Tristia sunt iuga vastitasq;

Pectoribus truciora fisis.

Officiunt scopuli rigentes

Difficilisq; situs locorum

Mentibus equor amare suetis.

Nam freta remigiis probare

Officiū potioris esset:

De quodā
Sene,

55. 21.

55. 23.

55. 28.

55. 29.

57. 1. 13.

57.

Dolus

Sueonū cō-

tra Danos.

Suetia vi-

ta est a Da-

nis secūdo.

Hundīg⁹

p̄ficitur re-

gno. 57. 23.

57. 23. 58.

Dactylus hunc Alcaion

Catubriam, vicia

Horati:

Stimma completum

58. lauto

58. 23.

58. 23.

b ii.

Saxonis Grammatici.

Mer cibus ac spoliis ouare

Aera aliena sequi locello-

Aequoris inhiare lucris

Q̄ salebras nemorumq; flexus

Et steriles habitare saltus.

Cuius vxor ruralis vitę studio maritimarū auisū matutinos pertesa concētus quā
rum in siluestrium locorum vsu voluptatis reponeret: hac voce detexit,

Me canorus angit ales immorantem littori

Et soporis indigentem garriendo concitat.

Hinc sonorus astuose motionis impetus

Ex ocello dormientis mite demit ocium.

Nec finit pausare noctu mergus alte garrulus

Auribus fastidiosa delicatis inserens:

Nec volentem decubare recreari sustinet

Tristiore flexione dirę vocis obstrepens.

Tutius siluis fruendum dulciusq; censeo

Quis maior quietis vsus, luce, nocte carpitur

Q̄ marinis immorari fluctuando motibus,

58.
59.
59. N.
59.
59. N.
59. N.
59.
59. N.
59.
59. N.
Collo.
Priscorum
ducū mos.

Tosto faci-

norosus.

Syfridus
dux.

Eodē tpe Tosto qdā obscuro lutię loco ortus ferocitate clar⁹ emer sit. plebe nāq; va
rio petulatię gñe lacesstra, late crudelitat is famā extulit: tātaq; malignitat opinio
ne prebuit: vt facinorosi cognoie notaret. Sed nec exteroꝝ iurii s abstinēs: post sce
dā patrię vexationē: etiā Saxonīā tētat. Cui⁹ duce Syfrido laborātibus plio sociis
pacē petēte: fore qd ab ipso poscebat asseruit: dūmodo sibi gerēdi cū Hadingo bellī
societate polliceri voluisset. Refragatē illū, cōditiōiq; parere metuētē, ac rī minarū
gñe ad eā quā optabat pmissionē pduxit. Fit em vt qd blāde nō struit: minaciter i
petret. A quo terrestri negocio supatus Hadingus, cū victoris classē iter fugiēdū
reptā p̄fossis laterib⁹ nauigationi inutile reddi dīsser: cōcessam scaphā in altū dire
xit. Quē Tosto occidisse ratus cū diū iter p̄miscua necatorū cadauera q̄sitū reperi
re nō possit ad classē regressus aiaduertit em in⁹ myoparonē mediis maris asti
bus fluctuantē. Quē cū adductis ī altū nauigiis psequi statuisset: fractiōis piculo re
uocatus egre littus repetiit. Tūc correptis itegris cēptū vię gen⁹ exequit. Hading
us occupari se vidēs: pcontrari comitē cēpit an nandi vsūm calleret, negatēq; eo
fugē diffidētia spēte euerfi nauigiū cōcauas pres amplexus mortis fidē īsequētib
fecit. Securū deinde Tostonē inopinatūq; & spoliōrū reliquiis auidi⁹ icubātē ador
tus: pstrato exercitū p̄dā deserere coegit, suāq; ei⁹ fuga vlciscit. Nec Tostoni ī vin
dictā sui anim⁹ defuit. Nā cū ob accepti vulneris magnitudinē reparādarū ītra pa
triā viriū copiā nō haberet: legati titulo Britāniā petiit. In qua p̄fectiōe nauigatio
nis socios ī aleę lusum p̄ lasciuiā cōtraxit: rixāq; a tesserarū iaciūb⁹ ortā funesta cæ
de finire docuit. Ita placido exercitiū genere discordiā per totū nauigium diffudit,
cruentāq; pugnā mutat⁹ lite iocus p̄genuit. Et vt aliquod ex alieno malo cōmodū
caperet: correptis itersectorū pecuniis Collonē quendā piratica tūc tēporis īsignē
adciuit. Quo comite paruo post in patriā reuersus cū Hadingo suā q̄ militū fortu
nā expēdere p̄ceptate ex puocatione cōgressus occidit. Nolebāt em p̄isce fortitu
dinis duces vniuersorū discrimine exequi qd paucorū sorte peragi potuisset. His
gestis Hadingo defunctē cōiugis species per quietē obseruata, sic cecinit.

Historiæ Danicæ Lib. I. Fo. XI.

Belua nata tibi est rabiem domitura ferarum:

Queq; truci rapidos atteret ore lupos,

At post pauca subiunxit.

Fac caueas. ex te nocuus tibi prodiit ales

Felle ferox bubo: voce canorus olor.

Rex mane sopore discusso cui dā cōiūcturā sagaci visum exponit. Qui lupi noīe futurę ferocitatis filiū interpretat: Oloris vocabulo filiā denotauit. illū hostib⁹ pñi ciosū: hāc pñi īfidiosā fore p̄sagiēs. Euctus augurio rñdit. Siquē Hadigi filia Vluil da puato cui dā Guthormo denupra siue copulę īdignitate siue claritatē affectatio ne p̄mota maritū ī parētē cēdē absq; pietatē respectu sollicitat. Reginā se q̄ regē filiā cēseri malle p̄sara. Cui⁹ exhortatiōis modū īisdē pene verbis q̄bus ab ipsa edit⁹ fue rat explicare cōstitui. Qui fere hmōi erat. O miserā me cuius nobilitatē dispar co pulę nexus obtenebrat. O infelicē cuius stēmāti rustica iugat humilitas. O infortu natā principis prole quā thori lege plēbeius aequiparat. Miserandā regis filiā: cui⁹ decorē ignauus p̄ in absoletos ac desp̄cibiles trāsmisit amplexus. Infaustā matris sobolē: cui⁹ felicitati thori cōmerciū derogat. cuius mūditiā īmūditiā ruralis at trectat: dignitatē indignitas vulgaris inclināt: īgenuitatē/conditio maritalis ex tenuat. At si quis tibi vigor īnest. Si qua mentē virtus possidet: si dignum te regis generū probas focero fasces eripe. genus probitate redime. Pro sapie defectū virtute aestima. Sanguinis dānum animo pensa. Felicior est honos audacia q̄ hereditate questus. Melius virtute culmen: q̄ successione conscenditur. Aptius honores me ritū: q̄ natura conciliat. Adde q; senectutē subruere nephās non est: quę proprio ī ruīnā pondere suppressa deurgit. Sufficiens focero tot tēporum fasces: senilis tibi potestas obuēniat. Quę si te frustrata fuerit: alteri cedit. Lapsui vicinū est: quicquid senio cōstat. Sat illi regnasse sit. Tibi quādoq; p̄esse conueniat. Malo p̄terea vi rū regnare q̄ patrē. Malo regis cōiunx q̄ nata cēseri. Melius est principē intus am plecti q̄ exterius venerari. Gloriosius nubere regi q̄ obsequi. Ipse quoq; tibi sceptrū q̄ focero malle debeas. Proximū tibi quę natura cōstituit. Aderit cōcepto facultas: si facto voluntas accesserit. Nihil est qd nō ingenio cedat. Instaurādū epulū est. exor andū cōiuiū. prouidēdi paratus. Inuitādus focer. fraudi viā familiaritas simula ta p̄stabit. Nullo melius q̄ affinitatis nomine īsidię regūtur. adde q; temulentia promptū cēdi iter aperiet. Cūq; rex capitis cultui intētus fabulis mentem barbarā manu intulerit: pilorūq; perplexionē criminali spico seu pectinis enodatiōe discreue rit: applicari ferrū visceribus sentiat. Minor occupatis solet cautela p̄quiri: dexte ra tua tot scelerū vindex accedat. Piū est vtricō miserorū manū extēdere. Talibus īsistēte Vluilda: vir suggestiōe viētus īsidiis operā pollice. Interea Hadīgus ge neri dolū caure somnio monit⁹: petito cōiuiū qd ei filia charitatis simulatione parauerat: armatorū nō longe p̄sidia statuit. Quib⁹ aduersum īsidiās cū res exige ret vreret. Quo cibū capiente: sarellis ī fraudis ministeriū aditus occultato sub ve ste ferro opportunū sceleri tēpus tacitus expectabat. Quo rex aiaduerso collocatis ī vicino militib⁹ signū lituo dedit. Quibus cōtinuo opē ferētib⁹ dolū ī authore rector sit. Interea rex Sueonū Hundīgus occasum Hadīgī falso acceptū nūcio īse rtiis exceptur⁹ optimatib⁹ cōtractis eximie capacitatis dolū cereali liquore cōple tū delictiarū loco mediū conuiuiis apponi p̄cepit. Et ne quid celebritatis deesset ipse ministri partibus assumptis p̄ncernam agere cunctatus non est. Cūq; exa b iii.

60.

Vluilde in
patrē fraus
Vluilde
adhortatio

69

69 n.

61

61

60 n.

60 n.

61.

61.

61.

Saxonis Grammatici

62 Mors Hundingi regis Suetia.
62 Mors Hadingi regis Dacie.
Frotho rex septimus.

quēdā officii gratia regiā perlustraret: offenso gradu ī doliū collapsus interclusum humore spiritū reddidit: deditq; poenas siue orcho quē falsa exequiarū actiōe placabat / siue Hadigo cui⁹ iteritū mētē⁹ fuerat. Quo cognito Hadigus parē veneratori gratiā relatur⁹ extictog; supesse nō passus: suspēdio se vulgo īspectāte consumpsit. Finis Libri primī. Sequitur Secundus de Frothone Hadingi filio / qui erat septimus rex Dacie & vulgo dicebatur Frothe geffmylde. i. liberalis.

Adingo fili⁹ Frotho succedit: cui⁹ varii īfignēsque casus fuere. Pubertatis annos emensus iuueniliū p̄ferebat cōplemēta virtutū. Quas ne desidiē corrūpēdas p̄beret: abstractū voluptatib⁹ animū assidua armorū intētiōe torquebat. Qui cū paterno thesauro bellicis operibus absumpto / īspēdiōrū facultatē qua mīlitem aleret nō haberet: attētiūsq; necessariū vsus subsidia circūspiceret: tali subeuntis indigenē carmine concitatur.

Insula non longe est p̄mollibus edita cliuis Collibus era tegens: & opime conficia prade. Hic tenet eximium montis possessor aceruū

62. Vaticiniū de thesauro.

Implicitus giris serpens crebrisq; reflexus
Orbis: & caude sinuosa volumina ducens:
Multiplicesq; agitans spiras: virisq; profundens.
Quem superare volens clypeo: quo conuenit vti
Taurinas intende cutes, corpusq; bouinis
Tergoribus regito: nec amaro nuda veneno
Membra patere sinas. sanies quod conspuit vrit.
Lingua trifidula micans patulo licet ore resulter
Tristiaq; horrifico minitetur vulnera rictu:
Intrepidum mentis habitum retinere memento.
Nec te permoueat spinosi dentis acumen:
Nec rigor aut rapida iactatum fauce venenum.
Tela licet temnat vis squamea: ventre sub imo
Esse locum scito quo ferrum mergere phas est.
Hunc mucrone petens medium rimaberis anguem.
Hinc montem securus adi: pressosq; ligone
Perfossos scrutare cauos. mox ere crumenas
Imbue, completamq; reduc ad littora puppim.

62 62

63
63

63 N.
63 N.
63 N.

63. Dornonis Curetū regis oratio.

Credul⁹ Frotho solitari⁹ ī insulā traicit: ne cōtatiōr beluā adoriret q̄ athletas agredi moris fuerat. Quē cū aq; pota specū repeteret īpactū Frothōis ferrū aspo cuti⁹ horrore cōtēpsit. Sed & spicula q̄ ī eā cōiecta fuerāt: eluso mittētis conatu lesiōis irrita rasilabāt. At vbi nil tergi duritia cessit: vētris curiosus ānotari mollities ferro paruit. q̄ se morsu vlcisci cupiēs: clypeo dūtaxat spiosū or⁹ acumē īpegit. Crebris deīde linguā micatib⁹ ducēs: vitā pit ac vir⁹ efflauit. Reptē pecūiē regē locupletē fecere. q̄b⁹ īstruct⁹: classe Curetū prib⁹ admouet. Quoꝝ rex Dorno piclosi bellī metu hmōi ad milites orōnē habuisse fert. Extmū p̄ceres hostē & tot⁹ ferme occidētis ar

Historiæ Danicæ Lib. II. Fo. XII.

mis opibusq; succinctū salutare pugne cunctationē sectantes inedia viribus obri-
 nēdū curemus. Internū hoc malum est, difficultimū ēre domesticū debellare pericu-
 lum. Facile famelicis obuiatur. Melius aduersariū e furie q̄ armis tentabimus. Nul-
 lū hosti inedia acrius iaculū adacturi. Edax viriū pestis edendi poenuria nutritur:
 Armorū opem alimentorū inopia subruit. Illa quiescētib; nobis tela contorqueat
 illa pugna: ius officiūq; suscipiat: discriminis expertes discrimen licebit inferre.
 Exanguēs abiq; sanguinis detrimēto p̄stare poterimus. Inimicū ocio superare phas-
 est. Quis dānose q̄ tuto dimicare maluerit? Quis cū ip̄pone certare liceat: poenā ex-
 periri contēdat? Felicior armorū successu saderit si p̄uia fames bellū cōmittit. Hac
 primā cōsiliēdi copiā duce capremus. Castra nostra tumult⁹ expertia maneāt. Illā
 nostrī loco decernat. Quē si victa cesserit: ociū rūpendū est. Facile ab īdefesso lassitu-
 dine cōcussus opprimēt. A defa marcore dextera pigrior ī arma pueniat. Lentiores
 ferro man⁹ dabit quē quispiā pri⁹ labor exhausserit. Præcep̄s victoria est vbi tabe cō-
 sumptus cū robusto cōgredit. Taliter indēnes aliis danorū auctores fore poterim⁹.
 His dictis q̄cūq; tutatu difficilia aīaduertit defensionis diffidētia populatus: adeo
 hostilē sequitiā ī vastāda patria p̄cucurrir: vt nihil qd̄ a supuenientib; occupari pos-
 set intactū reliqueret. Maiorē deīde copiarū partē īdubitatē firmitatis munitio
 cōplexus: ab hoste se circūsideri p̄mitteit. Cui⁹ Frotho oppugnādi diffidētia cōcita-
 tus: cōplures īsolite p̄funditatis fossas ītra castra fieri, latēterq; p̄ corbes humū ege-
 ri & ī fluuiū moenib; p̄p̄quū tacite disici iussit. Quē dolū crebro cesp̄ite fossis su-
 peraddito, occultādū curauit: incautū hostē p̄cipitio cōsumptur⁹: futurūq; rat⁹ vt
 ignaros defidētis glebē lapsus obrueret. Post hęc simulato metu castra paulisper de-
 serere cœpit. Quib; iminētes oppidanos passimq; elusis vestigiis ī foueas puolutos
 īgestis desup iaculis trucidauit. Inde p̄fect⁹ ī Trānonē Rutene gētis tyrānū icidit:
 cui⁹ maritimas copias speculatur⁹: crebros clauos ex fustib; creat: iisdēq; carabū
 onerat. Quo hostilē noctu classē subies īmas nauigiorū pres terebro sauriat. Quē
 ne repētīnū vndarū paterent īcursum, patētia foraminū loca puifis ātea clauis oba-
 struit: terebriq; dānū ītipitib; p̄sarat. At vbi foraminū copiā mergēde classi suffice-
 re credidit: dēptis obstaculis p̄optū aquis aditū patefecit, hostilēq; classē sua cir-
 cūfundere p̄perauit. Ancipiti piculo circūuētī Ruteni: armis pri⁹ an vndis resiste-
 rēt hēsītābāt. Naufragio peūt dū nauigiū ab hoste v̄dicare cōrēdūt. Internū disci-
 mē externo atroci⁹ erat: dū foris ferrū strīgūt: itus fluctib; cedūt. Bina simul ī mia-
 seros picula grassabant. Incertū erat celeri⁹ nando sal⁹ an dimicādo pereret. Mediū
 pugne certamē noua fati diremit occasio. Gemine mortē vno ferebant īcessu: duae
 leri viē sociū egere piculū. Ambiguū erat ferrū magis an fretū afficeret: gladios p̄-
 pullantē tacit⁹ fluctuū allapsus excepit. Ecōtrario fluctib; obuiātē obuius ensis īplē-
 cuit. Aquarū eluuiēs cruoris aspgine fœdabat. Victis itaq; Rutenis patria Frotho-
 ni reperit. Qui cū legatos in Rulciā exigēdi tributi studio missos incolarū p̄fidia
 atroci mortis genere cōsumptos aīaduertēret: duplici īniuria permotus: vrbē Ro-
 talā arcta admodū obfidione persequitur. Quā ne fluuii īterstitio prohibētē tar-
 dius potiret: vniuersam aquē molē noua riuorū diuersitate partitus ex ignotē pro-
 funditatis alueo meabilia vada perfecit. Nec ante destitit q̄ rapidior vortex dimi-
 duo minoratus excurserit languidiore vndas lapsu ageret: ac per exiles flexus vadosa
 paulatim cōstr̄ictione rarefceret. Ita amne domito oppidū naturē p̄sidio vacuū īna-
 offensa militū īruptione prosternit. His gestis ad vrbē Paltiscā exercitū contulit.

b iiii.

63
64 67.
64

64.

64.

64.

Frothonis
Stratagemas
ma.

Trāno Ru-
tenorū rex.

Rutenorū
periculum

Ruteni vin-
cuntur.

Aquarum
diductio.

66.

Baxonis Grammatici

66. **Stratagemata nouum** Quā viribus inuictā ratus: bellum fallacia mutauit. Siquidem paucis admodum con-
scis ignora: opacitatis latebras petiuit: extinctūq; se quo min⁹ hosti terroris afferret:
vulgo nuntiarī p̄cepit. Additē in fidē exequeiē tumultusq; constructus. Sed & milites
conscio fraudis mœrore simularum ducis obitū prosequuntur. Qua fama Rex vrbis
66. **Vespasii regis cedes.** Vespasius perinde ac victoria potitus: tam languidā ac remissam defensionē egit: vt
hostibus ir̄spondi potestate facta, inter lusus ac ocia necaret. Vrbe capta Frotho spe
orientis imperiū cōplexus: Anduanī mœnibus admo:etetur. Qui quondā successa
per Hadīngum vrbis admonitus cunctos eius penates domesticis auibus vacuefecit:
quo minus similis facturē periculo mulctaretur. Nec noua Frothoni calliditas defuit.
66. **Stratagemata recens.** Quippe permutata cum ancillis veste: peritā se pugnandi puellā simular: deposito
q; virili cultu: scœmineum emularus transiuge titulo oppidum perit. Illic omnibus cu-
riosius exploratis postridie emissio comite exercitum muris affore iubet, portasq; sua
pandendas opera pollicetur. Taliter elusis vigilibus: Vrbs somno sepulta diripitur: se
curitatis poenas interitu luēs, defidiāq; sua q̄ hostium virtute miserior. Nihil enim in
re militari perniciosius animaduertitur: q̄ per ocium metu vacuum solutis neglectisq;
rebus nimia fiduciē presumptione torpescere. Anduanus cum patrie res perditas euer
sasq; conspiceret: Regias opes nauibus impositas vt vndas potius q̄ hostem ditaret in
altū demersit: q̄q; satius fuerat aduersariorū fauorem pecuniē largitionib⁹ occupare q̄
eius commodum mortalitatis vsibus inuidere. Post hęc Frothone filiam in matrimo-
nium per legatos poscente: cauendum respondit: ne rerum prosperitate corruptus vi-
ctoriā successum in superbiam vertat. Sed potius victis parcere & in deictorum con-
ditione pristinum fulgoris habitum venerari meminerit. Discatq; in miserorum sorte
prætestam aestimare fortunam. Curandum itaq; ne cuius affinitatem expetat: impe-
rium rapiat: & quā nuptiis illustrare gestiat: obscuritatis sordibus respergat: matrimo-
nii dignitatem auaritiæ studio corrupturus. Cuius dicti comitate & victorem generū
adsciuit & regni libertatem obtinuit. Interea Sueonum regis Hadīngi coniunx Tho-
66. **Thorildē i priuignos sequit̄a. Suanhuita: Indoles.** rilda cum priuignos suos Regnerum & Thoraldum: quorum infinito odio tenebatur:
vt variis periculorum generibus implicaret: regio tandem pecori p̄fessisset: Hadīngi
filia Suanhuita sororibus in famulitium sumptis Suetiā petit clarissime indolis exitiū
muliebri ingenio p̄cursura. Cumq; p̄dictos adolescentes nocturnis gregum excu-
bis occupatos diuersi generis portentis circūfundi videret: sorores equis descendere
cupientes tali poematis sono vetuit.

66. **Monstra quidem video celerem caprantia saltum:**

Corpora nocturnis p̄cipitare locis.

Bella gerit demon: & insiq; dedita rixē

Militat in medijs turba nephanda vis.

Effigie spectanda truc: portenta feruntur:

Hæcq; hominum nulli rura patere sinunt.

Agmina p̄cipiti per inane ruentia cursu

Hac nos progressum sistere sede iubent.

Flectere lora monent sacrisq; ab sistere campis:

Aruaq; nos prohibent vltiora sequi.

Trux lemurum chorus aduehitur p̄ceptisq; per autas

Curfitar: & vastos edit ad astra sonos.

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XIII.

Accedunt fauni saryris: panumq; caterua

Manibus admixta militat ore sero.

Siluanis coeunt aquili larueq; nocentes

Cum lamis callem participare student.

Saltu librantur furie, glomerantur eisdem

Larue: quas simis fantua iuncta premit.

Calcandus pediti trames terrore redundat

Tutius excelsi terga premantur equi.

Ad hæc Regnerus seruū regiū se professus tam longinqui a domo excessus causam

astruxit q; cum pastoralis operis gratia rus relegatus pecus cui præerat amiffet:

desperata recuperatione reditu abstinere q; ultionis poenā incurrere præoptasset.

Et ne fratris conditionē silentio præterirer: tale dictis poema subiunxit.

Nos homines non monstra puta: seruoq; manentes

Per loca pascendos exagitate greges.

At cum per teneros ageremus tempora lusus:

Forte remota vagum cessit in arua pecus.

Cumq; petita diu spes deforet inueniendi:

Incessit miseris sollicitudo reis.

Cumq; boum nulq; vestigia certa paterent:

Obrinuit moestus fontia corda pauor.

Hinc est q; virge vulnus poenale verentes,

Duximus in proprios triste redire lares.

Credidimus q; ferre manum poenamq; subire

Tutius assuetis abstinuisset focis.

Sic poenam differre iuuat: reditumq; perosis

Hac dominum latebra fallere cura manet.

Hac ope neglecti pecoris vitabitur vltor:

Solaq; stat nostris hæc fuga tuta viis.

Tunc Suanhuita speciosissimū lineamentorū eius habitū curiosiori cōtēplatione

Iustratum impensius ammirata: regibus te inquit nō seruis editū præradias lumi-

num vibratus eloquitur. Forma profapiam pandit. Et in oculorū micatu naturæ

venustas elucet. Acritas visus ortus excellentiā præfert. Nec humili loco natum li-

quet: quē certissima nobilitatis index pulchritudo cōmendat. Exterior pupillarū

alacritas interni fulgoris geniū confitetur. Facies fidem generi facit: & in luculē-

tia vultus maiorū claritudo respicitur. Neq; em̄ tam comis, tāq; ingenua species:

ab ignobili potuit authore profundū. Sanguinis decus cognato frontē decore per-

fundit: & in oris speculo conditio natiua resultat. Minime ergo tam spectati cēla-

minis simulacrū obscurus opifex absoluit. Nunc itaq; celerrima declinatione crea-

bros viæ excessus petentes mōstrigenos vitate cōcurfus. Ne elegatissimorū corpo-

rum præda sordidissimis pastū agminibus præbeat. At Regnero maximus ob de-

formitate cultus rubor inceserat. Cuius vnicū in obscuranda nobilitate remediū

ducebat. Seruiturē itaq; nō semp virilitate vacuā reperiri subiunxit. Sape em̄ sor-

dido cultu robustā obregi manū: fortēq; dextram atra veste cōcludi interdū: itaq;

naturæ vitium virtute redimi, dānūq; generis animi ingenuitate pensari. Se er-

go Thor deo excepto nullā mōstrigenæ virtutis potentiā expauere: cuius virium

b.v.

Thor deus.

Saxonis Grammatici

67 N^o.
magnitudini nihil humanarū diuinarū rerum digna possit equalitate cōferri. Sed neq; laruas lūido tantū squalore terribiles, a masculis debere pectorib⁹ formi dari. quarū effigies adulterino distincta pallore momētaneum corporis habitū ab aeris teneritudine mutuari consueuerit. Falli igit Suahuita: quę solidū virorū robur muliebriter emollire, viresq; vici insolitas effeminato pauore perfundere conetur. Ammirata iuuenis constantiā Suanhuita ablegato nubilā inumbrationis vapore prentas ori tenebras suda perspicuitate discussit. ensēq; variis cōficiū vapore oportū se ei daturā pollicita, mirā virginei cādoris speciem nouo mēbro rū iūbare p̄ferbat. Taliter accēsi iuuenis cōnubiū pacta plato mucrone sic cepit.

In gladio quo monstra tibi ferienda patebunt:

Suscipe Rex sponse munera prima tua.

Hoc dignum te rite proba. manus emula ferri

Gestamen studeat condecorare suum.

Ferrea vis tenerum mentis confortet acumen:

Atq; animus dextrę nouerit esse comes.

Aequet onus lator: & vt ensi congruat actus

Accedat grauitas, par in vtroq; tibi.

Framea quid prodest vbi languet debile pectus

Et telum trepidę destituere manus!

Ferrum animo coeat corpusq; armetur vtroq;

Iungatur capulo consona dextra suo.

Hęc celebres edunt pugnas. quia iuncta vigoris

Plus retinere solent: dissociata minus.

Hinc tibi si volupe est belli clarescere palma:

Consectare ausu quod premis ipse manu.

Cunq; multa ad hunc modū cooprato Rithmorū canore p̄p̄fisset: dimissis comitibus aduersum obscenissimas portentorū cateruas noctē dimicādo per mensa: luce reddita varias laruarū formulas, & iniustata specierū figmēta passim aruis incidisse cognoscit. Inter quas & ipsius Thorildę crebris obfusa vulnerib⁹ effigies vissebatur. Quas in struem cōgestas ingenti pyra accensa cremauit. Ne teter obscenorum cadauerū odor pestifera exhalatiōe diffusus: propius accedētes corruptio nis contragio sauiaret. Quo facto Regnero Suetię regnū, sibi vero Regneri torū conciliauit. Qui licet tirocinū nuptiis auspiciari deforme existimaret: seruatiōe salutis suę respectu prouocat⁹ promissum beneficio excoluit. Inter hac Vbbo quidā sororē Frothonis Vluildam iam priđē matrimonio cōplexus Danię Regnū cuius procuratiōe perfunctorię gerebat, vxoris nobilitate fretus occupat. Quāobrem Frotho orientis bella deserere coactus: apud Suetiam cū Suanhuita Sororē graue p̄lium facit. Quo affictus noctū cōscens cymba per occultos nauigatiōis anfractus perforandę hostiū classis aditum querebat. Deprehēsus a sorore rogatusq; cur tacito remigio varias meatuū ambages sequeretur: simili quęstionis modo percōtantem absoluit. Nā Suanhuita quoq; eodem noctis tempore solitaria nauigatiōnem ingressa, ancipiti declinatiōis giro multiplices sensim adit⁹ recessusq; captabat. Fratrē itaq; dudū ab eo collatę sibi libertatis ammonitū rogare coepit. vt quā bellum Ruthenicū petiturus arbitraria nubēdi potestate donauerat: assumpto cōiuge frui permittat, ratūq; post factum habeat, quod fieri ipse concesserit. Tam iu

Regnerus
Suetiæ re-
gnū obti-
net.
Vbbo Da-
niā occupa-
pat.

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XIII.

His precibus p̄mōtus Frotho pacem cū Regnero cōponit: iniuriāq; quā ex foro-
ris petulantia suscepisse videbatur: rogatū remisit. A quib⁹ etiā manu quātā per
eos amiserat donatus deforme vulnus specioso beneficio pensatū gaudebat. Daniā
ingressus capto p̄ductoq; ad se Vbboni ignouit: veniāq; q̄ p̄ccnam mali merito re-
pendere maluit: q̄ regnū potius vxoris impulsu q̄ propria cupiditate tentasse: nec
tam autor iniuriā: q̄ imitator fuisse videretur. Vluildā eidē ademptā amico suo
Scottō, qui & ipse Scottici nomini cōditor fuit: nubere coegit rhorii varietatem
supplicii loco reputans. Cuius discessum regis etiā vehiculis prosequutus iniu-
riam beneficio pensauit. Sororis siquidē naturam nō ingeniū intuens: suę poti⁹ fa-
mę q̄ illius nequitię cōsulebat. Quę fraternis meritis nihil ex consueti odii p̄ina-
cia remittens: noui mariti animū occidendi Frothonis occupādīq; Danorū impe-
rii consilio fatigabat. Segniter em̄ deserere solet anim⁹ quicquid solido fuerit amo-
re complexus. Neq; fluidis annis molitū cōtinuo crimē elabitur. Primequā qui p̄pe-
mentē posterior imitatur affectio. Nec cito vitiorum vestigia pereūt: quę tenera
moribus etas impreserit. Cū vacuas mariti aures haberet: insidias a fratre in vi-
rum cōuertit: mercede conductis qui iugulum dormientis confoderēt. Qua de re
Scottus per pedissequā certior factus: nocte qua cędis ministeriū circa se peragen-
dum acceperat lecto loricated incessit. Rogat⁹ ab Vluilda quid ita assuete quietis
vsum /ferreo cultu mutasset: Sic ad p̄sens sibi collibitū rerulit. Cum somno obfu-
sus putaretur: irrūpentes insidiarū ministros lecto delapsus obruncat. Quo eue-
nit vt Vluildā insidiis fratri nectendis abstraheret: & aliis vxorū perfidiā cauē-
di documentū preberet. Quę dū geruntur adoriendę bello Fresiā Frothoni consi-
lium incidit: claritatē orientis diuisione quęsitā occidentis oculis infundere auī-
do. Oceanū petenti prima aduersum Vitthonē Fresorū piratā congressio fuit. In
qua sociis primos hostiū impetus solo clypeorū obiectu patienter excipere iussis,
non ante missilibus vtendū edixit q̄ penitus hostiū iaculorū imbrem exhaustum
aduernerēt. Quę tanto a Fresis auīdus emissā: quāto a Danis tolerabilius excepta:
Vitthone Frothonis paciētia a pacis cupiditate p̄fectā existimāte. Oritur ingēs
classicū: & immēso p̄la stridore disultant. Cum nullū incautis iaculū supesset: da-
norum telis obfusi vincuntur. Fuga litus amplexi inter flexuosos fossarū ambitus
obtrūcatur. Rhenū deinde classe rimatus extremis Germanię partib⁹ manus inie-
cit. Reperto oceano Fresorū classē vadosis insidiat vorticibus adortus cęde nau-
fragiū cumulauit. Nec tantas hostiū acies obtrūisse contentus: Britāniam tētat.
Cuius rege deuicto, Melbricū Scotticę regionis p̄fectū aggreditur. Cui cum bel-
lum illatur⁹ Britannorū regem imminere ex speculatore cognosset: tergoq; simul
ac p̄tori consulere nequireret: militibus ad concionem vocatis deserēda vehicula,
abiciendā supellectilē, aurūq; quod ab eis gestaretur passim per arua disiciēdum
edixit: affirmās solā in opum effusione opem restare. Nec aliud conclusis subsidū
superesse, q̄ hostē ab armis in auaritiā pellicere. Libēter p̄dā apud exteros quę-
sitam supremę necessitati impendī debere. Fore em̄ vt hostes non minore auīdita-
te collectā abicerēt q̄ repertā corripēt oneri potius q̄ vsui futurā. Tūc Torkil-
lus auaritia ante alios insignis ceterisq; eloquio p̄stans: capite galea nudato cly-
peo pro inuixus: Mouet inquit rex plerōsq; tuę p̄ceptiōis austeritas: Qui magni est
mant quod sanguine pepererūt. agre proicitur qd̄ maximo constat periculo quę-
situm. Inuiti deserūt: quod vitę discrimine emerunt. Extreme em̄ dementię est vi-

64
65
Scotti a
Scottō Da-
no vocati
sunt.
Malū consi-
liū Vluildę

68
69
In Vittho-
nē Fresorū
piratā.

Subactio
Fresię a da-
nis.
Secūda de-
bellatio Ale-
manorū a
Danis.
Subactio
Scotticę &
Britannię.

Torkill cō-
cio.

Baxonis Grammatici

rili aſo ac manu parta muliebriter ſpernere: opesq; hoſti inſperatas afferre. Quid deformius q̄ belli fortunā præde quā gerimus contēptu præcurrere: certūq; & præſens bonū dubiū mali metu relinquere! Nondū Scottos aſpeximus: & aruum auro ſpargemus: Quales in prælio exiſtimādi ſunt: quos bellū petentes ſola bellorū eneruat opinio: An qui hoſti formidoloſi ſuimus: ridi cūli erimus: claritatēq; contēptu mutabimus! Mirabitur Britannus ab his ſe victū: quos ſolo vinci timore conſpexerit. Illorū metu prememur quibus metū priores ingeſſimus: Quorū præſentiā cōtēpſimus: abſentiā metuem⁹? Quādo opes probitate mercabimur: quas timore vitam⁹: Pecunias pro quibus pugnaui⁹ pugnā vitando tēnemus: Quos paupertati ſubiicere debuim⁹ diuitiis imbuemus: Spolia fortiter cepimus: molli ter iacemus: Quid turpius a nobis cōmitti poterit: q̄ aurū erogare quibus ferrū inſigere debemus: Pauor nūq; eximet quod virt⁹ peperit. Quod bello queſiuimus: bello linquendū eſt. Tanti præda veniat quanti empta eſt. ferro præciū ponderetur. Præſtat ſpecioſa deſungi morte: q̄ lucis auiditate vileſcere, a vita paruulo temporis momento deſerimur: pudor etiā fatū inſequitur. huic accedit q̄ iactātes aurū, hoſtis hoc auidi⁹ inſequetur: quo maiore metu vrgeri crediderit. Præterea neutra nobis fortuna auri odiū facit. Victores nāq; are quod geſtamus ouabimus: victi ſepulturæ præmio relinquem⁹. Hęc Senior. At milites regis potius q̄ ſodalis conſiliū intuentes prioremq; exhortationē poſtere præferentes: quod cuiq; opum erat cœratim loculis egerunt. Mannos quoq; variē ſupellectilis gerulos oneribus adſoluūt: ſicq; vacuefactis crumenis: armis habilis accingūtur. Quibus progreſſis ſuccedētes Britannū in patentē late prædam diſſiliūt. Quos rex circa pecunię raptū auidius equo occupatos conſpiciens: cauere iubet ne deſtinatas prælio manus opum onere fatigent: ſcientes triūphum ante carpendū q̄ cenſum. Proinde auro ſpreto: auri dominos inſequātur. Nec eris ſed victorię fulgorē mirentur: meminerintq; fatius trophæum p̄ſare q̄ queſtū: potiorē eſſe metallo virtutē: ſi rite amborū habitū metiantur. hoc nāq; exteriorē ornatū conciliari: illam interno exterioroq; cultui præciū aſſerre. Quāobrem remotos a pecunię contēplatione oculos habeant: abſtractūq; auaritia animū belli ſtudiis impendāt. Præterea nouerint prædā ab hoſtibus de induſtria reiectā: aurūq; inſidiis potius q̄ vſui ſeminatū. Sed & ſimplicē argenti nitorem latentis hami fraude implicitū teneri. Neq; em̄ facile fugiſſe exiſtimandū qui forte Britannorū gentē fugę prior adegerit. Caterū nihil indignius opibus eſſe: que raptorē captiuāt: dum ditare creduntur. Siquidem Danos quibus opes obtuliſſe videantur: ferro cędeq; multandos duxiſſe. Itaq; ſi ſparſa rapiant eo hoſtē inſtruere viderētur. Si em̄ eris in medio poſiti ſpecie tangerētur: nō ſolum id, ſed & ſiquid eis proprię pecunię ſuperceſſer amitterēt. Quid em̄ colligere prodeſſet: que protinus erogare cogātur! Sin pecunia proſterni renuerint: hoſtē haut dubie proſtratos. Potius itaq; virtute arduos q̄ cupiditate pronos exiſtere debere: nec occiduos in auaritiā animos: ſed erectos in gloriā habendos eſſe. armis nō auro certandum fore. Finiente rege Eques Britannicus cunctis onuſtū auro gremiū oſtendens: colliguntur inquit rex ex oratione tua gemini rerum affectus: vnus timoris alter maliuolentię teſtis. cum & opib⁹ propter hoſtem vtī prohibeas: noſq; egenos tibi q̄ locupletes militare ſari⁹ ducas. Quid hac deformius volūtate: quid exhortatione ſtolidius! Domeſticas hic gazas agnoſcimus. agnitas tollere dubitabimus! Quod armis repetere p̄gebamus: qd̄ ſanguine recuperare contēdimus: vltro reſti-

Regis a præda dehortatio.

Eqtis Britannici verba.

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XV.

tutum vitabimus: propria vindicare cunctabimur! Vter timidior est: qui parta fundit: an qui fusa legere primescit: En quod necessitas ademit: casus reddidit. Nō hostiū sed nostra hæc spolia sunt. nō attulit aurum Britannicæ Danus: sed abstulit. Quæ subacti inuitiq; perdidim⁹: gratis redeuntia fugiemus! Nephastum est tantum fortunę beneficiū indignatē excipere. Quid em̄ vesanius q̄ opes in patulo constitutas despiciere: conclusas ac vetitas affectare! Ante oculos collocata fastidio dabitur: fugientia captatur! In medio positis abstinēbim⁹: longinqua atq; extera petituri! Quando peregrina p̄dabimur: si propria refutam⁹? Nūq̄ deos tam infestos experiar: vt sinū paterna auitaq; pecunia referri tam iusto onere vacuefacere compellar. Noui Danorū luxum: nūq̄ plena meri vasa liquissent: ni timor aufugere cōpulisset. Facilius vitā deseruissent q̄ vinū. Cōmunis hic nobis affectio est: hac illis imagine respondemus. Esto fugā finxerint: ante tamen in scottos incidēt q̄ regredi queant. Nūq̄ porcis proculcadum aut beluis hoc aurū rure squalēbit: humano meli⁹ vsui seruiturū. Præterea si exercit⁹ a quo victi sum⁹ spolia rapim⁹: fortunā in nosmet victoris trāfferimus. Quod em̄ certius victorię p̄sagium accipi possēt: q̄ pugnā p̄da p̄currere: caltraq; ab hostibus deserra ante plium capere! Satius est metu vicisse q̄ ferro. Finierat vix eques: & ecce omnīū effulē in p̄dam manus nitida passim c̄ra carpsere. Mireris illic obscenę auuditatis īgeniū: speculari possēs immoderatū cupiditatis exemplū. Videres cum gramine pariter aurū cōuelli: intestinū dissidiū nasci. immemores hostiū ciues ferro decernere. familiaritatis iura, societatis respectū negligi. auaritiā omnes: amicitias neminē intueri. Interea Frotho siluā quæ Scottiam Britanniāq; fecerit: vasto itinere p̄mensus: arma milites capere iubet. Cui⁹ aciem speculati Scotti cū sibi leuia tantū p̄ila suppetere: Danos vero p̄stantiori armaturę genere cultos conspicerēt: pugnā fuga p̄ueniunt. Quos Frotho Britannicę effusionis metu modicū insecutus: Vluilde virū Scottum cū ingenti exercitu obuiū recepit: quē e remotissimis scottię finibus auxiliū danis ferendi cupido p̄duxerat. Per hūc scottorū insectatiōe relicta: cursum in Britanniā reflectere iussus: p̄redā quā vase reiecerat acriter recuperauit. Igitur quo equiore animo opes deseruit: hoc facili⁹ recepit. Penituit tūc oneris Britānos: sanguine poenas auaritię dantes. Pignit inexplata auiditatis brachia porrexisse. Puduit minus regię exhortationis q̄ proprię indulgisse cupiditati. Post hæc celeberrimū insule oppidū Lūdoniam petit. Cuius murorū firmitate expugnationis facultatē negante: mortis simulatiōe facta: vires ab astutia mutuatus est. Siquidem p̄fectus Lundonię Dalemannus cū falsum de eius obitu nuntiū accepisset: receptis in deditiōne danis ducem ex indigenis offert. Quem vt ex magno acervo legerent oppidum intrare permisit. Quibus electionis diligentia simulantibus: nocturnis insidiis circūuentus opprimitur. His gestis regem in patriam regressum Scato quidam cōiuiū excipit bellicis eius laboribus voluptatis licentiā p̄mixturus. Apud quem Frotho dū regio more stratis auro puluinaribus accubaret: per Hundingū quēdam ad dimicādū prouocatus, q̄ cōiuiū libus mentē gaudiis impendisset: plus pugne p̄pinq̄uitate q̄ epularū p̄sentia delectatus, duello coenā, victoriā duelum absoluit. In quo dubiē salutis vulnere suscepto: rursū haquini pugilis adhortatione p̄trictus prouocantis nece vltionē irritatē quietis exegit. Duos ex cubiculariis palā insidiarū conuictos ingentibus saxis affixos pelago obruit, p̄derosum animi crimē annexa corporibus mole mulctando. Ferunt quidā Vluildam tunc ei

69 69
80
caldonia 70
Scottus.

Expugnatio ciuitatis lūdonię in anglia.

70
Modus p̄dā dēdi i lectis p̄riscorū. Frotho ad dimicādū prouocat.

Saxonis Grammatici

10¹⁸
Vestis mi-
ra.
Mors Fro-
thonis pri-
mi,

Haldani
octauū re-
gis crude-
litas.

71²¹
Roskildia
conditur
a Roe rege
71¹⁸
nono.
Helgo
rex.

71
Tertia sub
iugatio teu-
tonicorū a
Danis.

7
Thore faci-
nus.

5
Rolpho.

insecabile ferro vestē donasse qua circumamictus nullo telorū acuminē ledere. Nec
p̄tereundū Frothone contusis comolitisq; auri fragminibus cibos respergere soli-
tū. quib⁹ aduersum familiares veneficorū insidias vteretur. Hic dū Regnerū Sue-
tię regem falso pditionis insimulatū bello laceffit: nō telorū vi sed ar morū pōde-
re & corporis estu strāgulat⁹ interiit: haldano, Roe, & Scato, filiis relicis. His vir-
tute paribus, æqua regnādi incessit auaritas. Imperiū cui⁹ cura extitit. fraternus
nullum respectus astrinxit. Quem enim nimia sui charitas ceperit aliena deserit:
nec sibi quisq; ambitiose atq; aliis amice consulere pōt. Horū maximus Haldanus
Roe & Scato fratrib⁹ interfectis: naturā scelere polluit: regnū parricidio carpsit.
Et ne vllum crudelitatis exemplū omitteret: cōprehensos eorū fautores prius vin-
culorū pœna coercuit: mox suspensio cōsumpsit. Cuius ex eo maxime fortuna am-
mirabilis fuit: q; licet omnia tēporū momēta ad excēda atrocitatis officia cōtulif-
set: senectute virā nō ferro finierit. Hui⁹ filii Roe, & Helgo fuere. A Roe Roskildia
condita memoratur: quā postmodū Sueno furcata barba cognomento clarus ci-
uib⁹ auxit: amplitudine ppagauit. Hic breui angustq; corpore fuit: Helgonē ha-
bitus procerior cepit. Qui diuiso cum fratre regno maris possessionē sortitus: re-
gem sclauię Scalcū maritimis copiis laceffitū oppressit. Quā cum in puinctā re-
degisset: varios pelagi recessus vago nauigationis genere plustrabat. Hic licet se-
rioris ingenii esset: luxuria tamē sequitiā æquabat. Adeo siquidē proiectus in ve-
nerem extitit: vt ambigū existimationis esset tyrannide magis an libidine arse-
rit. Apud insulā Thoro virgine Thora stuprū pati coacta filiā suscepit: cui post-
modū vrsē vocabulū aptauit. Hundingū saxonix regis syrici filiū apd Stadiū op-
pidum plio vicin. eūdemq; ex prouocatione adortus duello pstrauit. Ob quod hū-
dingi interemptor vocatus: victorię decus cognomine vsurpauit. Iutię saxonibus
erepte ius pcuratiōnēq; Helse, Eyr & Ler ducib⁹ cōmisit. Apud saxonā ingenuū ac
libertū necē pari summa rependendā cōstituit: perinde ac liquido cōstare volens q;
cūctas theutonū familias æqua seruitus teneret: omniūq; corrupta libertas parē
cōditionis ignominia redoleret. Cum ad isulam thoro piraticā reflexisset: Thora
necdū amissē virginitatis mœrore deposito turpi cōmento nephariā stupri vltio-
nem excogitauit. Siquidē filiā nubilis ætatis de industria littori immisam cōcu-
bitu patrē maculare p̄cepit. Qui licet insidiosę voluptatis illecebris corpus dedif-
ser: animi tamē integritatē exuisse credēdus nō est. cū ei promptissimā erroris ex-
cusationē ignorantię beneficiū offerret. Ostidā matrē: quæ filiā pudicitia vt suā
vlcisceretur: exulare pmisit. nec sanguinis sui castitatē curauit. dum modo incesti
efficeret reum per quē prior ipsa pdiderat cœlibatum. Atrocē sceminę mentē quę
veluti secūdā sui corruptionē in pœnā corruptoris expendit. cū hoc ipso poti⁹ in-
iuriam augere q̄ extenuare videretur. Quippe quo se vltionē assequi credidit: cul-
pam construxit. Et dū noxam detrahare gestit: nephas adiecit: sobolis suę nouercā
agēdo: cuius vt propriā expiaret infamiā flagitio nō pepercit. Nec dubiū eandem
refertū impudētia animū gessisse: cuius tantus a pudore excessus erat: vt iniurię
solatiū filię probro petere nō erubesceret. Magnum sed vno expiabile scelus: q; con-
cubitus noxam fausta proles deterfit: neq; opiniōe tristius q̄ fructu iocūdius fuit.
Siquidē genitus ex Vrsā Rolpho ortus sui infamiā cōspi cuius probitatis operib⁹
redemit. quorū eximiū fulgorē omnis qui memoria specioso laudū praconio cele-
brat. Fit em̄ vt lēris iugubria finiantur & in speciosos exit⁹ turpiter auspicata cō-

Roskildia

Chroni-
Novayis
p. 22.

Chroni-
Novayis
p. 22.
in h. Adol-
Rogis.

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XVI.

cedant. Igitur vt flagitiosus ita felix patris error extitit. quæ tâta luce mirificus postmodû fili⁹ expiauit. Interea Regnero apud suetiã defuncto: cõiunx eius Suan hũita paruo post & ipsa morbo ex mœstitiã cõtracto decedit: fato virũ insecuta a quo vita distrahi passa non fuerat. Fieri nãq; solet vt quidã ob eximiam charitatẽ quã viuus impenderat: etiã vita excedentes comitari cõtendãt. his filius Hothbrodus succedit: qui proferẽdi imperii studio orienti bellũ intulit: ac post immensam populorũ cladẽ: Atisum & hõtherũ filios procreauit. Hisdem Geuarũ quendam egregiis sibi meritis deuinctũ pẽdagogum adciuit. Nec oriẽtis victoria contentus: daniã petit. eiusq; regem Roe tribus pliiis puocatum occidit. His cognitis Helgo filiũ Roluonẽ Lethrica arce cõclusit heredis saluti cõsulturus: vtrũq; suam fortunam tractasset. Deinde p̃sides ab Hothbrodo immisso: vt externo patriã dominio liberaret missis per oppida satellitib⁹ cãde subegit. Ipsum quoq; Hothbrodum cũ omnibus copiis nauali pugna deleuit. nec solũ fratris: sed etiã patriã iniuriam plenis vltionis armis pensauit. Quo euenit vt cui nuper ob hundingi cãde agnomẽ incesserat: nũc Hothbrodi strages cognomẽtũ inferret. Praterea suones perinde ac parũ preliis afflictos abiectissimo conditionis instituto multauit: lege sanciens. ne cuiuspiam eorũ iuxta legitimarum cõpositionum formulã lesio sarcia retur. His gestis ob superioris flagitii ruborem patriã penatesq; perosus: repetito oriente decedit. Opinãtur quidã q̃ exprobratẽ sibi turpitudinis anxius: sup districtũ gladiũ incubendo: voluntaria se morte consumpserit. Huic filius Roluo succedit: vir corporis animiq; dotibus venust⁹: qui stature magnitudinẽ pari virtutis habitu cõmendaret. Cuius temporibus cum danorum imperio suetiã subiaceret: Atisus Hothbrodi filius liberandẽ patriã ratione callidius quasita: matrẽ Roluonis vrsam coniugio sibi sociandã curauit: intercedente cõnubii affinitate efficaciores priuigno monitus super tributũ laxatione daturus. Nec fortunam votis aduersam habuit. Hic a puero liberalitatis odio imbutus adeo pecuniã tenax extitit: vt munificũ haberi infamiẽ loco duceret. Quem cum vrsa tantis auaritiã sordibus obfusum videret: ideoq; eo carere cuperet: infidiis agendum rata: mira artis superficie fraudis formulã textit. Impietatis quippe simulationẽ amplexa: maritum capeffendẽ libertatis ammonitũ: nouarum rerum exhortatione sollicitat: filiũq; maximis muneribus promissis, suetiã arcessiri curat. Ita nãq; se votis maxime potiturã credebat: si filio aurum victrici nacto: regias opes fugiendo conuellere: virũq; non tantum thoro: sed etiam pecuniã fraudare poruisset. Neq; enim auaritiã vllõ melius q̃ opum subtractione multandã putabat. Cuius dolũ profunditas ab intimis astutiã modis profecta: haud facile ex hoc discerni poterat, q̃ permutandũ thori studium, affectate libertatis imagine colorabat. Cẽcam viri mentẽ quã matrem aduersum filii caput exarxisse putauit: nec suam potius strui perniciẽ intellexit. Stolidum mariti sensum, qui peruicacem vxoris industriã non aduertit: transferendũ cõnubii copiam filialis odii specie molientem. Cum enim nulla muliebribus animis fiducia debeat: is tanto stolidiorem foemine fidẽ derulit: quanto facilius eam sibi fidam, filio infidiosam putauit. Igitur promissorũ magnitudinẽ excitus Roluo / cum Atissi forte penates ingressus ob absentia diuturnitatem conuictusq; dissuetudinẽ parum a matre cognosceretur: leniendã famis subsidium per iocum petere cepit. Qua prandium a rege poscẽdum hortante: laceram vestis suę partem exerens operam consuentis exposcit. Cum ob

Hothbrodus Suetiæ rex.

Mors Roe.

Roluo rex xiii. cognomẽtokrage

Atissi auaritia. Vrsę astus.

Daxonis Grammatici

feratas matris aures haberet difficile inquit veram ac solidam amicitiam reperiri: cum filio mater epulum: fatu soror suendi obsequium neget. Ita matris errore multato: magnum eidem negatę humanitatis ruborem iniecit. Quem cū Atisus inter epulas matri discubitu iunctū aspiceret: vtrūq; lasciuia increpans impudica cum fratris fororisq; cōfessum asseruit. Cui Roluo honestum in filio maternę charitatis amplexum respondit: lacessitę integritatis defensionē ab arctissimo nature vinculo mutuatus. Idem percunctantibus cōiuiis quod fortitudinis genus cateris ante ferret: patientia nominauit. Interrogatus ab iisdem Atisus cui potissimū virtuti votorum suorum studium obligasset? Liberalitatis sibi professionem aptauit. Exigūtur igitur hinc animositatis: inde munificentię pacta: priorq; Roluo virtutis experimentū edere iubetur. Qui cum igni applicaretur: parmula partī qua acrius vrgebatur obiecit: alteroq; laterū defenso: reliquum munimento vacuum, vnico patientię duramento firmavit. Magna viri solertia leniendī ardoris praesidium a clypeo mutuantis. vt inde exposito flāmis corpori propugnaret: vnde eidē inter stridentia quandoq; tela consulisset. Aestus tamen telis acrior cū vallatam clypeo partem expugnare nō posset: defectum munimine latus inuasit. Quem pedissequa quę forte propter focum astabat intolerabili costarum ardore torrerī cōspiciens: egesta dolio clepsedra fuso flammā humore sopiuit mediāsq; incēdiū pœnas tēpestiuo liquoris beneficio repressit. Roluo patiētię cōsummatiōe laudatur. Post hęc Atisli munera requirūtur. ferunt illum collatis in priuignū opib; ad vltimū ingentis ponderis torquē quo donū cumulatius redderet expendisse. Igitur vrsa tertio cōiuii die edendę fraudis copiam aucupata: suspicatio nīl tale coniuge: regia pecunia vehiculis imposta propriis se penatibus furtiuo subduxit egresū. sublustriq; nocte fugam cum filio consecuta discedit. Insequentis se viri metu percita: per summā vltioris fugę diffidentiam comites abiiciendę pecunię iussu sollicitat: vita vel opibus carituros affirmans: vnicū salutis stipendium in eris abiectione repositū. nec fugę subsidiū nisi rerum damno carpendum. Eodem itaq; exemplo vtendum: quo sibi Frothonē apud britannos consuluisse proditum erat. Adiecit etiam non magno constare si propria suetis resumenda deponerent, dum inde sibi fugę profectus vnde eis insecutionis defectus accederet: magisq; aliena restitui. q̄ sua deserī viderentur. Nec mora quo fuga celerius carperetur. reginę iussa complentur. Aurum crumenis egeritur. opes hostium raptui relinquūtur. Sunt qui asserant Vrsam retētis pecuniis es auro oblitum: fugę suę vestigiis instrauisse. Credi namq; poterat foeminam ingentia molitam facinora: metallum quoq; iactū destinatum inani fulgore pinxisse verarum opum pretia mēdaci auri iubare simulantem. Videns igitur Atisus donatū Roluoni torquem inter alia auri insignia relictum intimū auaritię suę pignus curiosius contēplatus: vt prædam exciperet: affixis humo genibus cupiditati maiestatem inclinare sustinuit. Quem Roluo tollendę pecunię gratia pronum dimissumq; conspiciens: propriis prostratum muneribus risit, perinde ac cupide repetentem quod callide tribuisset. Contentis præda suetis: ocius ad naues se recipit fugamq; vehemēti remorum conatu captauit. Ferunt autem illum quicquid prestare posceretur primę supplicatiōi prompta liberalitate tribuere solitum: nec vnq; ad secundam petentis vocem distulisse rogatum. Siquidem precum iterationem munificentię velocitate præcurrere: q̄ beneficium tarditate notare maluit. Quę res ei maximam athletæ

172. N. matris

72. **Cōmendatio patientię in Roluone.**

72. N.

Pedissequę pietas.
Atisli similitudo munificentia.
Vrsę fuga & pecunię abiectio.

*supra p. 14. 171.
 5. 171. : 5. 171. 171. 171.*

Atisli cupiditas.

72. N.

Roluonis mira liberalitas.

*Summa
 Romę
 p. 23.
 omni vita
 est hinc*

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XVII.

rum frequentiam conciliauit. Plac unq; enim virtus: aut præmiis pascitur: aut laudibus incitatur. Per idem tempus Agnerus quidam Ingelli filius sororem Roluonis Rutam nomine matrimonio ducturus, ingenti cõuiuio nuptias instruit. In quo cum pugiles omni petulantia genere debacchantes in laltonem quendam nodosissimam ossa conicerent: accidit vt eius confessor Biarco nomine iacentis errore vehementem capite ictum exciperet. Qui dolore pariter ac ludibrio lacessitus offe inuicem in iacientem remisso: frontem eius in occiput reflexit. idemq; loco frontis intorsit transuersum hominis animum vultus obliquitate mulctando. Ea res contumeliosam ioci insolentiam temperauit: pugilesq; regia abire coegit. Qua conuiuii iniuria permotus sponsus: ferro cum Biarcone decernere statuit: violata hilaritatis vltionẽ duelli noie quæsiturus: in cuius ingressu vtri prior feriendi copia deberetur diutule certatum est. Non enim antiquitus in edendis agonibus crebre ictuum vicissitudines petebantur: Sed erat cum interuallo temporis etiam feriendi distincta successio. rarissq; sed atrocibus plagis certamina gerebantur: vt gloria potius percussionum magnitudini: q̃ numero deferretur. Præfato ob generis dignitatem Agnero: tanta vi ictum ab eo editum constat: vt prima cassidis parte conscissa: supremam capitis cuticulam vulneraret: ferrumq; mediis galeæ interclusum foraminibus dimitteret. Tunc Biarco mutuo percussurus quo plenius ferrum libraret pedem trunco annexus: medium Agneri corpus: præstatis acuminis mucrone trãsegit. Sunt qui asserant morientem Agnerum soluto in risum ore: per summam doloris dissimulationem spiritum reddidisse. Cuius vltionem pugiles audius expectantes, simili per Biarconem exitio mulctari sunt. Vtebatur quippe præstantis acuminis inusitatæ longitudinis gladio, quem Loui vocabat. Talibus operum meritis exultanti nouam de se siluestris fera victoriam præbuit. Vrsum quippe eximia magnitudinis obuium sibi inter dumeta factum iaculo confecit: comitemq; suum laltonem: quo viribus maior euaderet: applicato ore: egestum belluæ cruorem haurire iussit. Creditum namq; erat: hoc potionis genere corporei roboris incrementa præstari. His facinorum virtutibus clarissimas optimatum familiaritates adeptus: etiam regi per charus euasit: sororem eius Rutam vxorem adiuuit: victiq; spõsam victoriæ præmiũ habuit. Ab Atillo lacessiti Roluonis vltionẽ armis exegit. eiq; victum bello prostrauit. Tunc Roluo magni acuminis iuuenem Hiarthwarum nomine sorore Sculda sibi in matrimonium data: annuoq; vestigali imposto: Suetiæ præfectum constituit: libertatis iacturam affinitatis beneficio leniturus. Hoc loci quidam memoratu iocundum operi inseratut. Adolescens quidam Wiggo nomine corpoream Roluonis magnitudinem attentiori contemplatione scrutatus: ingenitq; eiusdem admiratione captus: percontari per ludibrium cœpit: quisnam esset iste krage, quem tanto statura fastigio prodiga rerum natura ditasset. faceto callationis genere inusitatum proceritatis habitum profecutus. Dicitur enim lingua danica. krage. truncus cuius semicæsis ramis fastigia conscenduntur. Ita vt pes præcisorum stipitum obsequio perinde ac scalæ beneficio nixus: sensimq; ad superiora prouectus: petita: celsitudinis compendium assequatur. Quem vocis iactum Roluo perinde ac inclytũ sibi cognomen amplexus: vrbانيتatem dicti ingenitis armillæ dono profecquitur. Qua Wiggo dexteram excultam extollens læua per pudoris simulationem post tergũ reflexa ridiculũ corporis incessum præbuit. præ

Agnerus.

Modus pugnatissimi præcorum.

Biarconis robor.

De vrsu & eius cruore potando.

Hiarth. Suetia tertio a danis subacta. Wiggonis de Roluone dictionem.

731
1771

73. 12. 20. 21. 22.

73. 4
74. 2

in uita
23.

Baxonis Grammatici

fatus exiguo letari munere, quem fors diuitiæ tenuisset inopia. Rogatus cur ita se gereret: inopem ornamenti manum nulloq; cultus beneficio gloriantem / ad aspectū reliqua: verecūdo paupertatis rubore perfundi dicebat. Cuius dicti calliditate consentaneum priori munus obtinuit. Siquidem Roluo manum que ab ipso occultabatur exemplo relique in medium accersendam curauit. Nec wiggoni rependendi beneficij cura defuit. Siquidem arctissima voti nuncupatione pollicitus est: si Roluonem ferro perire contingeret: ultionem se ab eius intersectoribus exacturum. Nec prætereundum q̄ olim ingressuri curiam proceres: famulatus sui principia: alia cuius magne rei voto principibus obligare solebant: virtute tirocinium auspiciantes. Interea Sculda tributarię solutionis pudore permota / diris animum cōmentis applicans maritum exprobrata cōditionis deformitate, propulsandę seruitutis monitu cōcitatum, atq; ad insidias Roluoni nectendas perductum, atrocissimis nouarum rerum consiliis imbuit. plus vnūquęq; libertati: q̄ necessitudini debere testata. Igitur crebras armorum massas diuersi generis tegminibus obuolutas tributimore per hiarthwarum in daniam perferri iubet. occidendi noctu regis materiam præbituras. Refertis itaq; falsa vectigalium mole nauigiis: Lethram pergitur: quod oppidum a Roluone constructum eximiisq; regni opibus illustratum: ceteris confinium prouinciarum vrbibus regię foundationis & sedis auctoritate præstabat. Rex aduentum hiarthwari coniuualis impensę deliciis profecutus: ingenti se portione proluerat. Hospitibus præter morem ebrietatis intemperantiam formidantibus. Ceteris igitur altiore carpentibus somnum, sueones quibus scelesti libido propositi communem quietis vsum ademerat: cubiculis furtim delabi cœpere. Aperitur ilico telorum occlusa congeries: & sua sibi quisq; tacitus arma connectit. deinde regiam petunt: irruptisq; penitralibus in dormientium corpora ferrum destringūt. Experrecti cōplures quibus non minus subitę cladis horror, q̄ somni stupor incesserat: dubio nisu discrimini restitere, socii an hostes occurrerent: noctis errore incertum reddente. Eiusdem forte silentio noctis Hialto qui inter regios proceres spectatę probitatis merito præminebat: rus egressus scerti se complexibus dederat. Hic cum obortum pugne fragorem stupida procul aure sensisset fortitudinem luxurię prætulit: maluitq; funestum martis discrimen appetere q̄ blandis veneris illecebris indulgere. Quanta hunc militem regis charitate flagrasse putemus: qui cum ignorantia simulatione excusationem absentię præstare posset: salutem suam manifesto periculo obiicere, q̄ voluptati seruare satius existimauit! Discendentem pellex percunctari cœpit si ipso careat: cuius atatis viro nubere debeat. Quam Hialto perinde ac secretius allocuturus, propius accedere iussam: indignatus amoris sibi successorem requiri præciso naso deformem reddidit: erubescendoq; vulnere libidinose percunctationis dictum multauit: mentis lasciuam oris iactura temperandam existimans. Quo facto liberum questę rei iudicium a se ei relinqui dixit. Post hæc repetito ocuis oppido: conferrissimis se globis immergit: aduersasq; acies mutua vulnerum inflietione prostermit. Cūq; dormientis adhuc Biarconis cubiculum præteriret: expergisci iussu tali voce compellat. Ocius euigilet quisquis se regis amicum Aut meritis probat: aut sola pietate fatetur. Discutiant somnum proceres. stupor improbus ablit:

74. infra lib. 4.
Rofu.

74 N3. Voto se
astringēdi
mos prisc⁹.

74 N4. Sculde faci
nus.

74 N5. Lethra re
galis olim
sedes.

Hialto.

Nasus con
cubine sic
merite ab
scinditur.

75 N3.

Historiæ Danicæ. Li. II. Fo. XVIII.

Incaleant animi vigilēs: sua dextera quęq;
Aut fama dabit: aut probro perfundet inertī.
Noxq; hæc aut finis erit: aut vindicta malorum.
Non ego virgīcos iubeo cognoscere ludos
Nec teneras tractare genas: aut dulcīa nuptis
Oscula conferre: & tenues astringere mamas.
Non liquidum captare merum: tenerumve fricare
Foemen & in niueos oculum iactare laceratos.
Euoco vos ad amara magis certamina Martis.
Bello opus est. nec amore leui. nihil hic quoq; facti
Mollities eneruis habet: res prælia poscit.
Quisquis amicitiam regis colit: arma capessat.
Pensandis animis belli promptissima laus est.
Ergo viris timidum nihil aut leue fortibus insit.
Destituatq; animos armis cessura voluptas.
In pretio iam fama manet: laudis sibi quisq;
Arbiter esse potest. propriaq; nitescere dextra.
Instructum luxu nihil assit: plena rigoris
Omnia præsentem discant exoluere cladem.
Non debet laudis titulos aut præmia captans
Ignauo torpere metu: sed fortibus ire
Obuius: & gelidum non expallescere ferrum.
Ad hæc vocem expergefactus Biarco cubicularium suum Scalcum ocyus excitat
hoc alloquitur modo.
Surge puer: crebroq; ignem spiramine pasce:
Verre larem ligno: & tenues dispelle fauillas:
Scintillas extunde focus: ignisq; iacentes
Erige reliquias & opertas elice flammās.
Languentem compelle larem producere lumen:
Ardenti rutilas accendens stipite prunas:
Proderit admota digitos extendere flamma.
Quippe calere manu debet qui curat amicum
Et nocui penitus liuoris pellere frigus.
Rursum Hialto.
Dulce est nos domino percepta rependere dona:
Acceptare enses: famaq; impendere ferrum.
En virtus sua quęq; monet meritum bene regem
Rite sequi: dignaq; ducem grauitate tueri.
Enses rheutonicī: galeæ armillæq; nitentes
Loricæ talo immittē: quas contulit olim
Roluo suis: memores acuant in prælia mentes.
Res petit & par est: quæcunq; per ocia summa
Nacti pace fumus: belli ditione mereri:
Nec letos cursus mœstis preponere rebus:
Aut duris semper casus præferre secundos;

Baxonis Grammatici

Mente pari proceres fortem capiamus vtr anq.
Nec mores fortuna regat, quia concedet eque
Delicias ac dura pati. vultuq; sub illo
Ducamus tristes quo dulces hausimus annos.
Omnia quae poti remulento prompsimus ore
Fortibus edamus animis & vota sequamur
Per summum iurata iouem, superosq; potentes.
Danorum primus herus est meus, assit eidem
Vt probus est quisq; procul hic pcul este fugaces.
Forti opus est stabiliq; viro, non terga ferente
In dubium, bellive truces metuente paratus.
Maxima saepe duci virtus ex milite pendet.
Tanto etenim princeps aciem securior intrat
Quanto illum melius proceru stipauerit agmen.
Arripiat digitis pugnacibus arma satelles
Iniciens dextram capulo, clypeumq; retentans.
Inq; hostis ruat: & nullos expalleat ictus,
Nemo se retro ferendum prebeat hosti:
Nemo enses tergo excipiat, pugnacia semper
Pectora vulneribus pateant, certamina prima
Fronte gerunt aquile, & rapidis se rictibus vrgent
Anteriore loco, species vos alitis equet
Aduerso nullam metuentes corpore plagam,
Ecce furens equoq; sui fidentior hostis
Ferro artus, faciemq; aurata casside tectus:
In medios fertur cuneos: ceu vincere certus
Intimidusq; fugae: & nullo superabilis ausu,
Suetica (me miserum) danos fiducia spernit.
Ecce truces oculis gott hi, visusq; feroces
Cristatis galeis hastisq; sonantibus instant
In nostro validam peragentes sanguine cladem,
Distingunt gladios: & acutas cote bipennes,
Quid te hiaruare loqr: que Sculda nocere repleuit
Consilio tantaq; dedit crudescere culpa!
Quid te infande canam nostri discriminis auctor
Proditor eximii regis: quem seua libido
Imperii, tentare nephas: furiisq; citatum
Coniugis aeternam pepulit pretendere noxam!
Quis te error factum danis dominoq; nocentem
Pracipitauit in hoc rerum scelus! vnde subibat
Impietas tanto fraudis constructa paratu!
Quid moror: extremam iam degustauim? escam.
Rex perit & miseram fors vltima corripit urbem.
Illuxit suprema dies, nisi forte quis assit
Tam mollisq; se plagis prabere timescat:

Historiæ Danicæ. Lib. II. Fo. XIX.

Aut imbellis ita vt domini non audeat vltor
Esse sui: dignosq; animo proscibat honores.
Tu quoq; confurgens niueum caput exere Ruta:
Et latebris egressa tuis in prælia prodi.
Cædes te foris acta vocat. iam curia bellis
Concutitur diroq; strepunt certamine portæ.
Loricæ lacerat ferrum. dirumpitur hamus
Nexilis & crebro cedunt præcordia telo.
Iam clypeum regis vastè minuere secures.
Iam longi resonant enses: crepitatq; bipennis
Humanis impacta humeris, & pectora findens.
Quid pauitâr animi: quid hebescit languidus ensis!
Porta vacat nostris, externo plena tumultu.
Cunq; Hialto magna admodum strage edita prælium cruentasset: tertio taberna-
culum Biarconis offenderat: quem metus causa auidû quietis rarus tali ignauitæ
exprobratione pertentat.
Vt quid abes Biarco: num te sopor occupat altus!
Quid tibi quæso morè est: aut exi. aut igne premeris.
Elige quod præstat. eia concurrite mecum.
Igne vrfos arcere licet. penetralia flammis
Spargamus. primosq; petant incendia postes.
Excipiat torrem thalamus. tectiq; ruina
Fomentum flammis: & alendo præbeat igni.
Fundere damnatis fas est incendia portis.
At nos qui regem voto meliore veremur
Iungamus cuneos stabiles. tutisq; phalangem
Ordinibus mensi: qua rex præcepit eamus
Qui natum bœki Rôricum strauit auari:
Implicuitq; virum leto virtute carentem.
Ille quidem præstans opibus: habituq; fruendi
Pauper erat: probitate minus q̄ scenore pollens:
Aurum militiâ potius rarus. omnia lucro
Posthabuit. laudisq; carens congestit aceruos
Aeris: & ingenuis vtî contempsit amicis.
Cunq; laceffitus Roluonis classe fuisset
Egestum cistis aurum deferre ministros
Iussit, & in primas vrbis diffundere portas:
Dona magis q̄ bella parans, quia militis expertus
Munere non armis tentandum credidit hostem:
Tanq̄ opibus solis bellum gesturus & vsu
Rerum non hominum Martem producere posset.
Ergo graues loculos & ditia claustra resoluit:
Armillas teretes & onustas protulit arcas
Exitii fomenta sui. ditissimus eris
Bellatoris inops: hostiq; adimenda relinquens

p. 24. 77.

77.

77.

72.

Baxonis Grammatici

Pignora quę patriis præbere pepercit amicis.
Annellos vltro metuens dare, maxima nolens
Pondera fugit opum veteris populator acerui.
Rex tamen hūc prudēs, oblatq; munera spreuit:
Rem pariter viramq; adimens: nec profuit hosti
Census iners quę longo audus cumulauerat quo,
Hunc pius inuasit Rolo: summasq; perempti
Cepit opes. inter dignos partitus amicos
Quicquid auara manus tantis cōgesserat annis:
Irrumpensq; opulenta magis q̄ fortia castra:
Præbuit eximiam sociis sine sanguine prædam.
Cui nil tam pulchrū fuit aut non funderet illud:
Aut charum quod non sociis daret: cæra fauillis
Assimulans: fama; annos non scenore mensus,
Vnde liquet regem claro iam funere functum
Præclaros egisse dies, speciosa; fati
Tempora, præcritos decorasse viriliter annos,
Nam virtute ardens dum viueret omnia vicit
Egregio dignas fortitus corpore vires,
Tam præceps in bella fuit: q̄ concitus amnis
In mare decurrit, pugnamq; capessere promptus
Ut ceruus rapidum bifido pede tendere cursum.
Ecce per infusas humana tabe lacunas
Cæforum excussi dentes rapiente cruoris
Profluuiō toto: & scabris limantur arenis,
Splendescunt limo allisi, lacerata; torrens
Sanguinis ossa vehit, trūcosq; superfluit artus,
Danicus humescit sanguis, stagnatq; cruenta
Iarius eluuiēs, & corpora sparsa reuoluit.
Eli sus venis validum spumātibus amnis
Impiger inuehitur, danis hyuarus amator
Martis, & extenta pugnantēs prouocat hasta,
Attamen hic inter discrimina fata; belli
Frothonis video letum arridere nepotem, *Roburum.*
Qui firtuallinos auro conseuerat agros,
Nos quoq; letitię species extollat honesta
Morte secuturos generosi fata parentis.
Voce ergo simus alacres: ausuq; vigentes,
Namq; metum par est animosis spernere dictis:
Et memorabilibus letum conciscere factis,
Deferat os animūq; timor, fateamur vtroq;
Intrepidus nisus: ne nos nota iudicet vlla
Parte aliqua signum dubii prestare timoris,
Librentur stricto meritorum pondera ferro.
Gloria defunctos sequitur: putriq; fauillę

77. *h. 2. fudit*

77.

77.

77.

h. 1. carnis f.

77.

77.

77.

77.

Historiæ Danicæ. Lib. II. Fo. XX.

Fama superstes erit. nec in vllum decidet eum:
Quod perfecta suo patrauit tempore virtus.
Quid clausis agitur foribus: quid pessula valuas
Iuncta seris cohibent: etenim iam terria te vox
Biarco ciet: clausoq; iubet procedere tecto.

Contra qua: Biarco.

Quid me Roluonis generum: quid bellice Hialto
Tanta voce ciet: etenim qui magna profatur
Grandiloquisq; alios verbis inuitat ad arma
Audere & dicta factis equare tenetur:
Ut vocem fateatur opus. sed desine donec
Armer, & horrendo belli præcingar amictu.
Iamq; ensem lateri iungo: iam corpore primum
Lorica galeaq; tegor. dum tempora cassis
Excipit: & rigido conduntur pectora ferro:
Nemo magis clausis refugit penetralibus vri.
Cunq; sua rogus esse domo. licet insula memet
Ediderit: stricteq; habeam natalia terra:
Biffenas regi debebo rependere gentes
Quas titulis dedit ille meis. attendite fortes
Nemo lorica se vestiat interituri
Corporis. extremum perstringat nexile ferrum:
In tergum redeant clypei: pugnemus apertis
Pectoribus: totosq; auro densate lacertos:
Armillas dextræ excipiant, quo fortius ictus
Collibrare queant, & amarum figere vulnus.
Nemo pedem referat: certatim quisq; subire
Hostiles studeat gladios, hastasq; minaces:
Ut charum vlciscamur herum. super omnia felix
Qui tanto scelere vindictam impendere possit:
Et fraudem iusto punire piacula ferro.
Ecce mihi videor ceruum penetrasse ferocem
Theutonico certe qui *Snyrtir* dicitur ense
A quo belligeri cepi cognomen: vt Agner
Ingelli natum fudi, retuliq; trophæum.
Ille meo capiti impactum perfregit *Høthingum*
Elisum morsu gladium: maiora daturus
Vulnera: si melius ferri viguisset acumen.
Cui contra leuam lateris cum parte sinistri
Dissecui, dextrumq; pedem: labensq; sub artus
Incidit in medias ferrum penetrabile costas,
Hercule nemo illo visus mihi fortior vnq̃.
Semiugil subsedit enim cubitoq; reclinis
Ridendo excepit letum: mortemq; cachinno
Spreuit & elisium gaudens successit in orbem.

74.

De gladio
Snyrtir. p. 23.

De *høtingo.*

c iiii

XX. Saxonis Grammatici

Magna viri virtus, quæ rifu calluit vno
Supremam celare necem: summumq; dolorem
Corporis ac mentis leto compescere vultu.
Nunc quoq; cuiusdam præclaro stemmate nati
Vitales fibras ferro rimabar eodem:
Et ferrum penitus intra præcordia merfi.
Filius hic regis: & auito sanguine lucens
Indole clarus erat: tener isq; nitentior annis.
Non illi hamatum poterat prodesse metallum:
Non ensis non ymbo teres: tam viuida ferri
Vis erat: obiectis rardari nescia rebus.
Ergo duces vbi sunt gotthorum: militiq;
Hiartuari: veniant, & vires sanguine pensent.
Qui iaciunt: qui tela rotant: nisi regibus orti.
Surgit ab ingenuis bellum: clarissima martem
Stemmata conficiunt. nec enim vulgaribus ausis
Res agitur. quam sola ducum discrimina tentant.
Illustres obeunt proceres. en maxime Roluo
Magnates cecidere tui. pia stemmata cessant.
Non humile obscurumve genus, non funera plabris
Pluto rapit: vilesq; animas. sed fata potentum
Implicat & claris complet phlegethonta figuris.
Non memini certamen agi: quo promptius esset
Alternare enses. partiriq; ietibus ietus.
Dans vnum tres accipio: sic mutua gotthi
Vulnera compensant. sic dextra potentior hostis
Vindicat acceptam cumulato scenore poenam.
Quæ adeo solus multorum funere leto
Corpora tradiderim pugnans: vt imagine collis
Edictis e truncis excreferet arcubus agger:
Et speciem tumuli congesta cadauera ferrent.
Et quid agit qui me nuper prodire iubebat
Eximia se laude probans: aliosq; superba
Voce terens & amara ferens opprobria tanq;
Vno bisenas complexus corpore vitas:
Ad hæc Hialto.

Quæ subsidio tenui fruor. haud procul absum
Hac quoq; qua stamus opus est ope. nec magis vsq;
Vis aut lecta manus promptorum in bella virorum
Exigitur: iam duræ acies & spicula scutum
Frustrati in secure meum. parteq; minutim
Auulsas absumpsit edax per prælia ferrum.
Prima sibi testis res est. seq; ipsa fatetur.
Fama oculo cedit. visusq; fidelior aure est.
Rupti etenim clypei retinacula sola supersunt.

Historiæ Danicæ Lib. II. Fo. XXI.

Sectus & in giro remanet mihi peruidus vmbro:
Et nunc Biarco vires: quæ cunctatior equo
Extriteris, damnumque more probitate repensas,

At Biarco.

Carpere me necdum: probrisque lacessere cessas!
Multa moras afferre solent: namque obuus ensis
Cunctandi mihi causa fuit: quem fuerit hostis
In mea preualido contorsit pectora nisu.

Nec parce gladium capuli moderator adegit.
Nam quantum in nudo vel inermi corpore fas est
Egit in armato: sic duri tegmina ferri

Vt molles traiecit aquas, nec opis mihi quicquam
Aspera lorice poterat committere moles.

Et nunc ille ubi sit qui vulgo dicitur othin
Armipotens vno semper contentus ocello!
Dic mihi Ruta precor vsque si conspicis illum!

Ad hæc Ruta.

Adde oculum propius: & nostras prospice chelas.
Ante sacraturus victrici lumina signo
Si vis presentem: tuto cognoscere martem.

Tum Biarco.

Si potero horrendum frigge spectare maritum
Quantuncumque albo clypeo sit tectus: & altum
Flectat equum: let hira nequaquam sospes abibit.

Fas est belligerum bello prosternere diuum:
Ante oculos regis clades speciosa cadentes

Excipiat, dum vita manet studeamus honeste
Possè mori, clarumque manu decerpere funus.

Ad caput extincti moriar ducis obrutus, ac tu
Eiusdem pedibus moriendo allabere pronus

Vt videat quisquis congesta cadauera iustrat:
Qualiter acceptum domino pensauimus aurum.

Præda erimus coruis: aquiliisque rapacibus esca.
Vesceturque vorax nostri dape corporis ales.

Sic belli intrepidos proceres occumbere par est
Illustrem socio complexos funere regem.

Hanc maxime exhortationum seriem idcirco metrica ratione compegerim: quæ eandem sententiarum intellectus: Danici cujusdam carminis compendio digestus a compluribus antiquitatis peritis memoriter vsurpatur. Cōtingit autem potius victoria gothis omne Roluonis agmē occumbere: neminemque excepto Wiggone ex tanta iuuentute residuum fore. Tantum enim excellentissimis regis meritis ea pugna: a militibus tributum est: vt ipsius cedes omnibus oppetendę mortis cupiditatem ingeneraret: eique morte iungi vita iucundius duceret. Letus Hiartuarus prandendi gratia positus mensis conuiuium pugne succedere iubet: victoriã epulis prosecuturus. Quibus oneratus magne sibi ammirationis esse dixit: quæ ex tanta Roluo

C V.

Baxonis Grammatici.

nīs militiā nemo quī saluti fuga / aut captione cōsuleret : repertus fuisset. Vnde li-
quidum fuisse quāto si dei studio regis sui charitatem coluerint: cui superstitēs es-
se passi non fuerint. Fortunam quoq; qđ sibi ne vnus quidem eorū obsequium su-
peresse permiserit causabatur, qđ libentissime se talium virorum famulatu vsurum
testatus. Oblato wiggone perinde ac munere gratulatus, an sibi militare vellet per-
quiri. Annuēti dēstrictum gladium affert. Ille cuspidem refutās capulum petit.
Hunc morem Rouolnī in porrigendo militibus ense extitisse p̄fatus. Olim nāq;
se regum clientelę daturī tacto gladii capulo obsequiū polliceri solebant. Quo pa-
cto Wiggo capulum complexus: cuspidem per Hiartuarum agit: vltionis compos
cuius Roluonī ministerium pollicitus fuerat. Quo facto ouans irruentibus in se
Hiartuari militibus cupidius corpus obtulit: plus voluptatis se ex tyranni ne-
ce qđ amaritudinis ex propria sentire vociferās. Ita conuiuio in exequias verso: vi-
ctoriā gaudium funeris luctus insequitur. Clarum ac semper memorabilem via-
rum, quī voto fortiter expleto: mortem sponte complexus suo ministros: mensas
tyranni sanguine maculauit. Neq; enim occidentium manus viuax animi virtus
expauit: cum prius a se loca quibus Roluo assueuerat interfectoris eius cruore re-
spersa cognosceret. Eadem itaq; dies Hiartuari regnum finiuit ac peperit. Frau-
dulenter enim quę sita res eadem sorte defluunt qua petuntur: nullusq; diuturnus
est fructus qui scelere ac perfidia partus fuerit. Quo euenit vt sueones paulo ante
Danie potiores ne sue quidem salutis potientes existerent. Protinus enim a syalan-
densibus deleti lēsis Roluonis manibus iusta exoluere piacula, Adeo plarunq; for-
tunę sequitia viciscitur, quod dolo ac fallacia patrarur.

Finis libri Secundi.

Wiggonis
facinus.

Hiartuar⁹
rex. xiiii. oc-
ciditur.

Hotherus
regum. xv.

Sequitur Tertius.

Hotheri
pueritia &
industria.

Hotherus Athilli frater idemq; Geuari regis
alumnus cuius mentionē premisi: post Hiartuarum
vtriusq; regni imperium sumit. Huius
tempora si ab atatis eius origine cœpero
aptius explicabuntur. Pulchrius em̄ pleni-
q; extrema annorū illius curricula perstrin-
guntur: vbi prima silentio non damnantur.
Interfecto ab Helcone Hodbroddo: filius Ho-
therus sub tutela Geuari regis pueritiā pro-
cursum exegit. Adolescens collacteis ac coeuis
summa corporis firmitate p̄stabat. Cate-
rum ingenium eius crebra dotauerāt artes.
Quippe natationis: arcus: castuūq; peritiā,
nec non quantūcunq; ea atas capere poterat agilitate pollebat. Haud minus exerci-
tio, qđ viribus potens. Immaturā adhuc atate vberri-
mis animi beneficiis transcen-
debat. Nemo illo chelis: aut lyre sciēti-
or fuerat. Præterea sistro ac barbyto omni-
fidium modulatione callebat. ad quoscunq;
volebat motus variis modorum generi-
bus humanos impellebat affectus. Gaudio: mœstitia:
miseratione: vel odio. mortales afficere nouerat. Ita aurium voluptate aut horrore animos implicare solebat.

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXII.

Tot iuuenis artibus Geuari filia Nanna admodum delectata: amplexum eius ex petere coepit. Fuit enim ut virtute iuuenum virgines incalescant. & quorum minus complacer forma: probitas acceptetur. Multiplices enim amor aditus habet. Aliis amor decor. aliis animi virtus. quibusdam artium vsus voluptatis iter aperit. Non nullis comitas Veneris copiam parat. Complures famæ candor acceptos facit. Nec leuius vulnus fortes quam pulchri puellis infligere solent. Accidit autem ut Orhini filius Balderus Nannæ corpus abluentis aspectu sollicitatus: infinito amore corripere. Verebat illum venustissimi corporis nitor: animumque perspicua pulchritudinis habitus inflammabat. Validissimum namque libidinis irritamentum est decor. Hotherum itaque per quem maxime votum interpellandum timebat ferro tollere constituit: ne moræ impatiens amor villo fruendæ libidinis obstaculo tardaretur. Eodem forte tempore Hotherus inter venandum errore nebulæ perductus: in quoddam siluestrium virginum conclauem incidit: a quibus proprio nomine salutatus quænam essent perquiri. Ille suis ductibus auspiciisque maxime bellorum fortunam gubernari testantur. Sape enim se nemini conspicuas præliis interesse, clandestinisque subsidiis optatos amicis præbere successus. Quippe conciliare prospera: aduersa infligere posse pro libito memorabant. adiecto qualiter in collacteam eius Nannam inter lauandum conspectam Balderus exarserit. Hortateque ne eum quis infestissimo odio dignum: armis lacefferet. semideum hunc esse testantes arcano superum semine procreatum. His acceptis Hotherus labentis hospiti regmine defectus sub dio se relictum totiusque expertem umbraculi medii repente campis expositum conspicatur. Præcipue vero puellarum præpetem fugam, locique versilem situm. ac fallacem ædis imaginem mirabatur. Ignorabat enim quæ circa se gesta fuerant ludibrium tantum inanemque præstigiolarum artium extitisse commentum. Vnde rediens Geuaro ordinem insecuta errorem suum luddificationis exponit, filiamque eius continuo postulauit. Cui Geuarus quam libentissime se futurum subiunxit: nisi Balderi iram repulsa contracturum metueret: priorem illum sibi consentaneas preces porrexisset testatus. Nani ne ferro quidem sacram corporis eius firmitatem cedere perhibebat. Adiecit tamen scire se gladium arctissimis obseratum claustris quo fatum ei infligi possit. Hunc a Mimingo siluarum satyro possideri. Eidem quoque armillam esse mira quadam arcanaque virtute possessoris opes augere solitam. Horum præterea locorum aditum inuium impedimentis obfusum, haud facile mortalibus patere posse. Maiorem siquidem itineris partem inusitati frigoris vi perenniter obsideri. lubet itaque ceruis iugalibus curruum instruat cuius celeritate eximio gelu rigentia iuga transcendat. Quo cum peruenierit tabernaculum suum ita a sole auersum constituat: ut umbram specus cui Mimingus assueuisset excipiat: nec ipsum mutua tamen obumbratione contingat: ne satyrum insolite obscuritatis iactus exitu deturbaret. Ita armillam ensesque in expedito fore: quorum alterum opum, alterum belli fortuna comitareretur: in utroque ingens possessori præmium esse. Hactenus Geuarus. Nec inerte Hotherus quæ ab ipso didicerat executus: tabernaculo ad prædictum modum locato, noctu curas, inter diu venationes agebat. Vtramque temporis vicem per uigil exsomniaque ducebat ita discrimina lucis noctisque partitus: ut hanc rerum meditationi tribueret: illam conuectandis corporis alimentis impenderet. Cumque forte pernox attonita curis mente langueretur: obumbratam tabernaculo suo satyrum hasta petiuit, obrutumque

Amoris
aditus multi

Nannæ species.

Nymphas
aditus Hotherus.

Gladii &
armille vis
mira.

De ceruis
iugalibus.

Satyrum
vincitur.

Saxonis Grammatici.

Gelderus
Saxonie
rex,

44.

38.

39.

69.

Helgo rex
Halogie.
Cuso Fin-
noru Byar
moru rex

ictu nec satis fugæ potentem vinculis intercept. Vltima deinde per summam verborum atrocitatem minatus: enses armillasq; deposcit. Nec segniter satyrus salutis redemptionem, quæ ab ipso petebatur, exhibuit. Adeo cunctis re prior est vita cum nihil apud mortales spiritu charius existere soleat. Høtherus opum adeptione letatus: patriam repetit paucis sed insignib' spoliis fœlix. Quibus eū Gelderus Saxonie rex potitum comperiens, milites in tam illustris prædæ raptū crebro concitabat hortatu. Paruit iuuentus regi properanter instruens classem. Quod præcedens Geuarus quippe diuinandi doctissimus erat industriaq; præfagiorum excultus: vocato Høthero iubet congressuri secū Gelderi iacula patienter excipiat, non ante sua remissurus: q̄ hostem missilibus carere conspiciat. Caterum rostratas ad moueat falces quibus nauigia lacerari cassidesq; & scuta militibus detrahi possint Cuius consilio obsecutus Høtherus: salutarem eius exitum expertus est. Siquidem ad primos Gelderi impetus subsistere suos ac corpora scutis protegere iuber: præsentis pugnæ victoriam patientia capeßendam testatus. At hostis missilibus nulla ex parte cohibitis: iisdemq; per summam pugnandi cupiditatem effusis: hoc audius hastas ac spicula torquere cœpit: quo Høtherum in his excipiendis patientius se gerere comperit. Quæ partim scutis, partim nauigiis infixarum dedere vulnus: complura innoxia ac frustra videbatur excussa. Siquidem Høtheri milites regis imperium exequentes receptam telorum vim conferta clypeorum testudine repellabant: nec rarus quidem eorum numerus erat quæ leui ictu vimbonibus impacta fluctibus incidebant. Quorum omnium copia vacuefactus Gelderus: dum eadem ab hostibus correpta alacrius in se retorqueri conspiceret: mali cacumen puniceo scuto complexus iudicium id pacis erat /saluti deditione consuluit. Quem Høtherus amicitissimo vultu benignissimoq; sermone exceptum non minus humanitate q̄ arte perdomuit. Ea tempestate Helgo Halogie rex Cusonis Finnorum Byar morumq; principis filiam nomine Thoram crebræ legationis officio procabatur. Adeo quod per se minus validum est alieni indigum noscitur. Nam cum eius temporis iuuenes matrimonii postulationem propria voce prosequendi consuetudine haberent: hic tanto oris vitio oblitus erat: vt non solum exteras sed etiam domesticas aures erubesceret. Adeo calamitas omnis conscios vitat. Eo siquidē naturæ dāna molestiora sunt /quo liquidius patent. Huius Cuso legatione sprete coniugio indignum respondit: qui propria parum virtute subnixus: ad id impetrandum precaria mutaretur officia. Quod audiens Helgo: Høtherum quem politioris faciendie nouerat: suis fauere studiis obsecrabat. alacriter se quicquid is sperasset executurum pollicitus. Ille sedula iuuenis supplicatione deuictus: armata classe Noruagiam petiit, quod verbis non posset viribus peracturus. Cūq; pro Helgone per summam eloquiū suauitatem egisset: refert Cuso mentem filie consulendā: nequid contra nolentem paterna videretur seueritate præsumptum. Accersitamq; an procolubesceret per cōtatus annuentis Helgoni nuptias pollicetur. Igitur Høtherus obferatas Cusonis aures ad ea quæ precabatur exaudienda rotundē volubilibq; facundie dulcedine patefecit. Quæ dum in Halogia geruntur: Balderus postulandę Nanne gratia Geuari fines armatus ingreditur. A quo cum ipsius Nanne mentem cognoscere iuberetur: exquisitis verborum deleniētis puellam aggressus: cum nullum votis locum efficere potuisset: repulsę causam cognoscere institit. Quæ respondit nuptiis deum mortali sociari non posse: q̄ ingens naturæ discrimen copulæ cō

in 45.

69. 10.

84

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXIII.

mercium tollat. Sed & superos iter dum pacta rescindere solitos subitoq; vinculum
dissoci: qd̄ impares cōtraxissent. Neq; enim stabilem dissonis inesse nexum, cū apud
excelsos humilium semper fortuna fordescat. Præterea abundantie & egestatis di-
uiduum contubernium esse: nec inter splendidas opes obscuramq; pauperiem fir-
ma societatis iura consistere. Ad vltimum superis terrestria non iugari: quæ tan-
to originis intervallo discors rerum natura secreuerit: q; a diuinæ luculentia ma-
iestatis infinitum distet humana mortalitas. Hac responsi cauillatione elusis Bal-
deri precipibus detrectandi coniugii prudens argumenta texebat. Quod cū Hōthe-
rus ex Geuaro cognosceret multa super Balderi petulantia apud Helgonem queru-
lus disserabat: incerti ambo quid facto opus esset: variis sententiam consiliis agita-
bant. Amica siquidem in aduersis collocutio tamen periculum non tollit: egritu-
dinem minuit. Inter cætera animi vota fortitudinis studio preponderante manus
classe cum Baldero conferitur. Hominiibus aduersum deos cerratam crederes. Nā
Baldero Othinus ac Thoro sacraq; deum agmina propugnabant. Diuinis huma-
nisq; viribus permixtum aspiceres bellum. At Hōtherus tunica ferrum spernente
succinctus: confertissimos deorum cuneos irrumpebat. & q̄tum terrenus in super-
na poterat: grassabatur. Sed & Thoro inuisitato clauē librato cuncta clypeorum ob-
stacula lacerabat: tantū ad se incessendum hostes inuitās q̄tum socios ad tuendum.
Nullum erat armorum genus quod impellenti non cederet. Nemo ferientem tuto
excipere poterat. Quicquid ictu arcebat obruit. Non clypei, nō cassides impactum
pertulere robur. Nulli corporis aut virium magnitudo subsidio fuit. Proinde vi-
ctoria ad superos concessisset nisi Hōtherus inclinata suorum acie celerius aduolās
clauam preciso manubrio inurilem reddidisset. Quo telo defecti diui subitā dede-
re fugam. Inimicum opinionioni esset nisi fidem antiquitas faceret: deos ab hominib;
superari. Deos autem potius opinatiue: q̄ naturaliter dicimus. Talibus nanq; non
natura sed gentium more diuinitatis vocabulum damus. Cæterum Balderum fu-
ga cursu quesita seruauit. Cuius nauigiis victores aut ferro laceratis/aut fluctu ob-
rutis non contenti deos vicisse: classis reliquias sequitū insequuntur, earum iactu-
ra funestam belli cupidinem expleturi. A deo plarūq; insolentiam successus exaspe-
rat. Testis belli portus Balderi fugam vocabulo refert. Gelderum quoq; Saxonie re-
gem eodem consumptum bello remigum suorum cadaueribus superiectum ac ro-
gonauigiis extructo impositū pulcherrimo funeris obsequio extulit. Cineres eius
perinde ac regii corporis reliquias non solum insigni tumulo tradidit: verū etiam
plenis venerationis exequiis decorauit. Post hæc ne connubii spem vltior rerum
importunitas moraretur: reperito Geuaro cupitis Nannæ complexibus fruitur.
Deinde Helgonem ac Thoram plenis liberalitatis officiis prosecutus: nouam Sue-
tiæ nuptam aduexit: cunctis tam venerabilis victoria q̄ Balderus ridiculus fuga.
Quo tempore cum sueonum magnates soluendi tributi gratia Daniā petiuiss-
sent: ob egregia patris merita a popularibus loco cultus fallax fortuna: leno-
cinium expertus est. Siquidem a Baldero quem pauloante deuicerat prelio supera-
tus ad Geuarum decurrere necesse habuit victoria post regnum amissa quā priua-
tus adeptus fuerat. Victor Balderus vt afflictum siti militem opportuni liquoris
beneficio recrearet, nouos humilatices terram altius rimatus aperuit. Quorum
erumpentes scatebras sitibundum agmen hianti passim ore captabat. Eorundem

Pugna Hō-
theri cum
diis.

Dei victi.

Memor. Hōtheri
lib. III. mem. 3.
Balderus
victor. p. 319

Saxonis Grammatici.

92.
Baldes
Brynde.

vestigia sempiterno firmata vocabulo quæ pristina admodum scaturigo deserit nondum prorsus exoleuisse creduntur. Idem laruarum Nannæ speciem simulantium continua noctibus irritamenta perpeffus, adeo in aduersam corporis valitudinem incidit: ut ne pedibus quidem incedere posset. Quâobrem biga rhedave emetientium itinerum consuetudinem habere cepit. Tanta amoris vi suffulsum pectus ad extremam pene eum tabem redegerat. Nihil enim sibi victoriam dedisse credidit: cuius Nanna præda non fuerit. Frô quoque deorum satrapa sedem haud procul Vpsala cepit: ubi veterem litationis morem tot geribus ac sæculis vsurpatum

92.
92. A. 1.
Sacrificia,
impia.

tristi infandoque piaculo mutauit. Si quid humani generis hostias mactare aggressus: fœda superis libamenta psoluit. Inter hæc Hôtherus defectum ducibus Daniæ hiaruarumque celeres perempti Roluonis poenas dedisse cognoscens: quod vix spe complecti posset casu sibi collatum dicebat. Nam & Roluonem quem quæ ab eius patre suum interfectum meminisset vitæ spoliare debuerat: aliena opera supplicium

93.
Hôtherus
rex. xv. regnat.

luisse & sibi potiendæ Daniæ copiam insperato rerum beneficio patuisse. Quippe regnum eius auito sibi iure competere si rite maiorum stemmata reuoluantur. Inde Sialandiæ portum Isoram ingenti classis numero occupat imminentis fortunæ beneficio vsurus. Vbi rex ab occurrente sibi Danorum populo constitutus paulopost

93.
Athilli
mors.

Athilli fratris quem suæ præesse iusserat, excessu cognito sueticum Danico imperium sociat. Cæterum Athillum mors ignominiosa consumpsit. Dum enim Roluonis inferias per summam animi hilaritatem conuiuio celebraret: porione auidius sumpta subito sine sordide intemperantiæ poenas pependit. Ita dum alienum fatum impensioribus lætitiæ modis excolit: proprium irrumpere coegit. Balderus quoque classe Sialandiam petens cum & armis celebris & maiestate conspicuus haberetur Hôthero Suetiam tenente quicquid super regni fastigio postulabat promississimis Danorum suffragiis impetrauit. Tam ancipiti cæsura maiorum nostrorum sententia fluctuata est. Huic Hôtherus a Suetia regressus infestum intulit bellum. Acerrimum imperii cupidus de rerum summa cerramen inceserat. Eidem Hôtheri fuga finem imposuit. Qui cum in Iutiam concessisset vicum in quo manendi usum habuit, nomine suo nuncupandum curauit. Vbi hybernus peractis solitariis incomitatusque Suetiam repetit. Ibi magnatibus accersitis ob infelices rerum cursus quibus ipsum Balderus bis victor afflixerat lucis ac vitæ pigere se dixit.

supra lib. 2.

Balderus
tyrannus.

Deinde consalutatis omnibus difficilia aditu loca deuio calle sectatus expertes humani cultus indagines perlustrabat. Fit enim ut quibus insolabilis animi dolor inciderit obscuros externosque secessus quasi quoddam pellendæ tristitiæ remedium caprent: Nec magnitudinem morroris inter humanos queant tolerare conuictus. Adeo plerumque amica est egritudini solitudo. Præcipue enim illuuiæ ac squalor delectant quos aduersa animi valitudo concusserit. Consueuerat autem in aditi montis vertice consulenti populo plabiscita depromere. Quâobrem venientes occultantis se regis inertiam caulabantur: absentiaque eius grauissimis omnium que relis lacerata est. At Hôtherus extrema locorum deuia peruagatus insuetumque mortalibus nemus emensus: ignotis forte virginibus habitatum reperit specum. Easdem esse constabat quæ eum insecabili veste quondam donauerat. A quibus cur eo locorum venerit interrogatus: infaustos belli declarat euentus. Itaque fide earum damnata gestarum infelicitate rerum fortunam tristisque casus deslere cepit secus sibi cessisse questus quæ ab ipsis promissum accepit. At nymphæ eum quæ raro victor

5 93.

Antrum
dearum.

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXIII.

extiterit: equam tamen hostibus cladem ingessisse dicebant: nec minoris stragis auctorem fuisse quam complicem. Caterum in expedito victoria gratiam fore si inusitata cuiusdam suauitatis edulium augendis Balderi viribus excogitatum præcipere potuisset. Nihil enim factu difficile futurum dummodo hosti in augmentum roboris destinato potiretur obsonio. Ex quarum dictis Høtherus promptissimam inferendi Balthero belli fiduciam mente præsumpsit: quæ deos armis incessere terrenis arduum nisi videretur. Fuere quoque ex suis qui illum tuto bellum cum superis commissurum negarent. Atque illi infinitus animi calor respectum maiestatis ademerat. Apud fortes enim non semper imperum ratio subruit: aut consilio temeritas succumbit. Vel fortasse meminerat Høtherus excellentissimis viris incertissimam extare potestatem: exiguamque glebam ingentes arietare currus. Contra Balderus Danis in arma contractis Høtherum acie excipit. Ingenti utrinque clade gesta ac fere pari partium strage edita nox prælium soluit. Cuius tertio ferme peruigilio Høtherus clam cunctis res hostium exploraturus egreditur. Somnum quippe eius profecta ab imminente discrimine cura discusserat. Ita plerumque ingens animi motus quieti corporis aduersatur: nec alterius requiem vnius inquietudo patitur. Igitur in hostium castra perueniens tres nymphas arcanæ dapis gerulas Balderi castris excessisse cognoscit. Quas cursim insequens (nam earum fugam roscida prodidere vestigia) tandem tecta quibus assueuerant subit. Igitur ab his quisnam esset rogatus: citatæcedum se dixit. Nec experimentum professioni dissonum fuit. Oblatam namque chelimum inflexis ad musam neruis compositisque plectro fidibus moderatus gratum auribus melos promptissima modulatione fundebat. Caterum tres illis comulbræ fuere quarum tabo solidatiue confectionis epulum Baldero temperare solebant. Iamque anguivum aperto ore multa pulmento sanies infuebat. Sed & nympharum quedam humanitatis studio Høtherum epulo compertiuissent: nisi trium maxima veruisset: fraudem Baldero fieri protestans: si ipsius hostem corporei roboris incrementis auxissent. Ille se non Høtherum sed Høtheri comitem dicebat. Eadem namque nymphæ accurati nitore cingulum potentemque victoriae zonam clementi benignitate ei largitæ sunt. Qui cum pristinum iter remetiendo calle quo venerat repedarer: obuii sibi Balderi latus hausit, eumque seminecè prostravit. Quo militibus nuntiato totis Høtheri castris alacer exultantium clamor insonuit: Danis Balderi fortunam publico mœrore prosequentibus. Qui cum indubitatum sibi fatum imminere sentiret: dolore vulneris accensus die postera prælium renouat. Quo seruente letica se in aciem deferrî iussit ne intra tabernaculum obscura morte defungi videretur. Postera nocte eidem proserpina per quietem astare aspecta postridie se eius complexu usuram denuntiat. Nec inane somnii præsagium fuit. Nam Balderum elapso triduo nimius vulneris cruciatus absumpsit. Cuius corpus exerctus regio funere elatū facto colle condendum curauit. Hunc quidam nostri temporis viri quorum præcipuus Haraldus erat vigente veteris sepulturae fama spe reperienda pecunia noctu adorti: repente cœptum horrore liquerunt. Ex ipso namque perrupti montis cacumine subita torrentis vis magno aquarum strepitu prorumpere videbatur: cuius rapidior moles incitatisimo lapsu subiectis infusa campis quicquid offendebar in

Balderi castris. 93.

93.

Balderi via sum. 96.

Balderi mors. 94.

Miraculum manium Balderi. 96.

Saxonis Grammatici.

uolueret. Ad cuius impetum deturbati fossores abiectis lignis⁹ variam carpere
re fugam irruentis aquæ vorticibus implicandos se rati si ceptum diutius exca
qui niterentur. Ita a diis loci illius præsidibus incussus subito metus iuuenum
animos auaritia abstractos ad salutis curâ conuertit, neglectoq; cupiditatis pro
posito vitæ studiosos esse docuit. Huius autem scaturiginis speciem adumbra
tam non veram fuisse constat: nec ab imis terræ visceribus genitam sed præsti
giosa quadam administratione productam. cum in arido liquidos manare fontes
natura non sinat. Omnes hunc posteri collem ad quos fractionis eius fama tran
sierat intentatum liquere. Quâobrem an quicq; opum contineat parum comper
tum: cum nemo opacam eius crepidinem obstante periculi metu post Haraldum
tentare præsumperit. At Othinus q̄q; deorum præcipuus haberetur: diuinos
tamen & aruspices cæterosq; quos exquisitis præscientiæ studiis vigere compe
rerat super exequenda filii vltione sollicitat. Plerunq; enim humanæ opis indiga
est imperfecta diuinitas. Cuius Rostroph⁹ phinnicus alium ex Rinda ruthenorū
regis filia suscitandum prædixit qui fraternæ cladis pœnas exigere debebat. De
os siquidem consortis sui vltionem oriturū fratris officio destinasse. Hoc audito
Othinus os pileo ne cultu proderetur obnubens prædictum regem stipendia
meriturus accedit. A quo magister militum effectus recepto exercitu pulcherr
rimam ex hostibus victoriam retulit. Quem rex ob pugnam strenue editam in
primum amicitia gradum adciuit: haud parcius donis q̄ honoribus cultum.
Idem post paruulum temporis interuallum solus hostium acies in fugam propu
lit mirificæq; cladis auctor pariter ac nuntius rediit. Admirationi omnibus erat
q̄ tanta de innumeris strages vnus accipi viribus potuisset. Quibus meritis fre
tus: tacite regem amoris sui conscium facit. Cuius benignissimo fauore recrea
tus dum a puella osculum peteret alapam recepit. Nec eum aut contumelia de
formitas: aut iniuriæ dolor proposito depulit. Postero siquidem anno ne quod
auide orsus erat ignominiose desereret: peregrina veste sumpta regis contuber
nium repetit. Neq; enim facile ab occurrētibus dignosci poterat cum veras oris
notas falsus squalor abstergeret: veterem habitum noua furaretur illuuias. Roste
rum se vocitari fabriliumq; rerum officio callere perhibuit. Itaq; multiplices rea
rum formas speciosissimis eris lineamentis complexus adeo professionem artifi
cio cōmēdauit: vt recepto a rege magni pōderis auro matronarū ornāmēta pro
cudere iuberet. Igit̄ cōplura sceminei cultus insignia fabricatus, tādē armillā cæ
teris operosius expolitā annulosq; cōplures pari studio decusatos puellę præbuit.
Sed nullis flecti meritis idignatio potest. Quē Rinda basiū sibi porrigere cupiētē
colapho percussit. Minus em̄ acceptant̄ dona q̄ p̄stat̄ iuisus. Sane gratiora sunt q̄
ab amicis porrigunt̄. Adeo iter dū ex offerente oblatis p̄ciū p̄det. Non dubitauit
em̄ puicacis animi puella quī subdol⁹ senex libidinis aditū ficta liberalitate capta
ret. Præterea acre eidē atq; intractabile ingeniu fuit. Sigdē dolū obsequio iſtrui dono
rūq; studio flagitiis votū subesse cognouit. Quā pater plurimū obiurgare q; nu
ptias detractare aggressus. Illa senile perosa cōnubiū teneris puellarū annis præ
properos cōplexus negabat ab iſfirmioris ætatis excusatiōe respuēdarū nuptiarū
subsidiu mutuata. At Othin⁹ nihil amatiū studiis p̄seueratię robore efficaci⁹ ex
pert⁹ q̄q; geminę repulsę ignominia affect⁹ fuisset: tertio regē priori specie cōfusa

Rinde au
stera pudia
citia.

97. 17.

Augustus

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXV.

perfectissimam rei militaris industriam professus accessit. Eundem in hanc curam non voluptas modo: sed etiam demende ignominia cupido perduxerat. Ita praestigiarum peritis versili vultu varios habitus p̄ se ferendi promptissima quondam potestas inceserat. Quippe praeter naturalem corporis speciem cuiuslibet aetatis statum simulare callebant. Igitur senex iocundum professionis suae spectaculum editurus: inter promptissimos insolentius obequitare solebat: nec eo quidem officii genere puellae rigor inflecti potuit. vix siquidem animus sincere in gratiam redit: cum quo vehemens semel odium gessit. Quam cum discessurus osculo petere vellet: ita ab ea propulsus est: ut mentum terrae nutabundus impingeret. Quam protinus cortice carminibus adnotato contingens: lymphanti simile reddidit: receptam toties iniuriam modesto vltionis genere insequutus. Adhuc tamen propositum exequi non cunctatus: quippe spem eius fiducia maiestatis inflauerat: puellari veste sumpta quarto regem viator indefessus petiuit. A quo receptus non modo sedulum se: sed etiam importunum exhibuit. Qui q̄ muliebriter propemodum cultus esset: a plarisq; femina credebatur. Caterum se vocabulo Wecham arte medicam testabatur professionem quoq; promptissimis commendabat officiiis. Tandem in reginae famulitium adscitus: puellae pedissequam egit. Cuius etiam pedum sordes serotinis horis ablueri solebat. Licebat quoq; lympham pedibus ministranti suras ac superiores femorum partes contingere. At quoniam vario fortuna passu graditur: quod arte promptum non erat: in expedito casus constituit. Accidit enim puellam corporis firmitate defectam circumspectis morbi remediis in salutis praesidium manus quas ante damnauerat aduocare: quaeq; semper fastidio habuerat seruatorem adflescere. Qui curiosius cuncta doloris indicia persequutus: ut morbo q̄ primum occurreretur medicata potione vtendum asseruit. Caterum eius temperamenti tantam acerbiter fore: ut nisi puella vinculis se continendam dedisset curatio nis vim perferre non posset. Ab intimis enim fibris: morbi propulsandam esse materiam. Quo pater audito filiam vincire non distulit: iniectamq; thoro ad omnia quae medicus admouisset patientiam praestare iussit. Fallebat illum foeminei species cultus: quo senex ad obumbrandam artis suae peruicaciam vtēbatur. Quae res medicamenti speciem ad stupri licentiam transtulit. Medicus namq; veneris occasione sumpta: mutato curationis officio: prius ad exercendam libidinis: q̄ pellendam febris negocium procurrit. Aduersa puellae valitudine vsus: cuius inimicam sibi incolu mitatem expertus fuerat. Aliam quoq; ea de re opinionem subtexere non pigebit. Aiunt enim quidam q̄ cum rex laborantem amore medicum tanto animi ac corporis impendio nihil profecisse cognosceret: ne bene meritum debita mercede fraudaret: clandestino filiae concubitu potiri permiserit. Adeo interdum paterna in prolem grassatur impietas cum naturae clementiam violenta corrumpit affectio. Quae errorē edito filiae partu plena ruboris poenitentia insecutus est. At dii quibus praecipua apud Byzantium sedes habebatur: Othinū variis maiestatis detrimentis diuinitatis gloriam maculasse cernentes collegio suo submouendum duxerunt. Nec solum primatu eiectum: sed etiam domestico honore cultuq; spoliatum proscribendum curabant: satius existimantes probrosi antistitis potentiam subruī q̄ publicae religionis habitū prophanari: ne vel ipsi alieno crimine implicati infontes nocentis crimine punirentur. Videbant enim apud eos quos ad deferendos sibi diuina

d

97.

Othinū ex
pulsio.

N. 97.

Saxonis Grammatici

nitatis honores illexerant vulgato maioris dei ludibrio obsequium contemptu: religionem rubore mutari, sacra pro sacrilegio duci, statas solennesq; ceremonias periculum deliramentorum loco censeret. Mors præ oculis; metus in armis erat: & in omnium caput vnus culpam recidere putares. Hunc itaq; ne publicam religionem exulare coheret exitio multantes: Ollerum quendam, non solum in regni, sed etiã in diuinitatis insulas subrogauere, tanq; deos ac reges creare in æquo positum foret. Quem licet perfunctorie flaminem creauissent integro rerum honore donabant: ne alieni officii procurator, sed legitimus dignitatis aduerteretur esse successor. Et nequid amplitudinis deesset: Othini quoq; ei nomen imponunt vocabuli fauore inuidiam nouitatis exclusuri. Quo denis ferme annis diuini senatus magistratum gerente: tandem Othinus diis atrocitatem exilii miserantibus: fatis iam graues poenas dedisse visus squaloris deformitatem pristino fulgoris habitu permutauit. Iam enim superioris infamiae notam mediæ temporis interuallum excederat. Exstitere tamen qui ipsum recuperandæ dignitatis aditu indignum censerent: q; Scanicis artibus, & muliebris officii susceptione teterrimum diuini nominis opprobrium edidisset. Sunt qui asserant eum quosdam deorum adulando/ quosdam præmiis permulcendo amissa maiestatis fortunam pecunia emeratum fuisse: & ad honores quibus iam pridem defunctus fuerat ingentis summæ pretio reditum comparasse. Quos si quanti emerit rogas: illos consule qui quanti diuinitas uaneat didicerunt. Mihi minus constare fateor. Igitur Ollerus ab Othino Bizantino pulsus, in Suetiam concessit. Vbi veluti nouo quodam orbe opinionis suæ monumenta restaurare conatus: a Danis interfectus est. Fama est illum adeo præstigiarium usu calluisse vt ad traicienda maria osse quod diris carminibus obsignauisset/ nauigii loco vteretur: nec eo segnus q; remigio præiecta aquarum obstacula superaret. At Othinus recuperatis diuinitatis insignibus tanto opinionis fulgore cunctis terrarum partibus innitebatur: vt eum perinde ac redditum mudo lumen omnes gentes amplecterentur: nec vllus orbis locus extaret qui numinis eius potentia non pareret. Qui cum filium Boum quem ex Rinda sustulerat bellici laboris studiosum cognosceret: accersitum fraterne cladis memorem esse iubet: potius a Balderi interfecto vltionem exacturum, q; armis innoxios oppressurum. q; aptior, ac salubrior pugna competeret: vbi pium belli locum iusta vindictæ licentia tribuisset. Interea Geuarus Gunnonis satellitæ sui dolo nuntiatur oppressus. Cuius cladem Hortherus acerrimis vltionis viribus insequutus: interceptum Gunnonem atq; ardenti pyræ iniectum cremauit: q; ipse Geuarum ante per insidias occupatum nocturno viuum igni consumpsit. Taliter educatoris manibus parentando: filios demum Herlerum, Geritumq; Noruagiã prætulit. Post hæc vocatis in concionem maioribus bello, quo Boum excipere debeas, periturum se refert: idq; non dubiis coniecturæ modis, sed veris vatum prædictionibus expertum. Orat proinde filium suum Roricum regno præficiant: ne ius hoc ad externas, ignotasq; familias improborum censura transfunderet: plus voluptatis se ex filii successione, q; amaritudinis ex propinqua morte percepturum testatus. Quo ocyus impetrato pugna cum Boo congressus occiditur. Nec iocunda Boo victoria extitit. Quippe tam grauitè affectus acie excessit: vt scuto exceptus, atq; a pedibus vicissim subeuntibus domum relatus postridie vulnerum dolore consumeretur. Cuius corpus

13.
Simulator
Othini.
Othini reuocatio ad diuinitatē quē & regē xviii. qdam ponunt.

Ollerus in Suetiam au fugit & cæditur.

Bous Othini filius.

97.
Geuari cædes.

17 N3.
Roricus Slyngebod rex. xviii. Boi interitus.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXVI.

magnifico funeris apparatu/ Rutenus tumulauit exercitus nomine eius insignem Tumulus
extruens collem, ne tanti iuuenis monumenta a posteriorum memoria citius di- Boi.
laberentur. Igitur Curetes, ac Sueones perinde, ac Hotheri morte tributa-
ria fortis onere liberati: Daniam quam annuis vectigalium obsequiis ample-
cti solebant: armis aggredi animum induxerunt. Ea res Sclauis quoque defectio-
nis audaciam ministravit, aliosque complures: ex obsequentibus hostes effecit.
Cuius iniuriæ propulsanda gratia Roricus contractam in arma patriam recensitis
maiorum operibus ad capeffendam virtutem impenso hortationis genere con-
citabat. At Barbari ne bellum absque duce committerent: capite opus esse cernentes
creato sibi rege ceteris militiæ viribus ostensis obscuriore loco, binos armatorum
manipulos condunt. Nec Roricum insidiæ fefellerent. Qui cum classem suam vadosi
cuiusdam gurgutis arētis faucibus inherere conspiceret, harenis quibus insidebat
abstractam profundo adigit: ne limosis inflicta paludibus diuersa ab hostibus parte
Stratagemas.
ma.
petere. Præterea latebras sociis interdum captandas constituit, quibus insidē-
tes ex improviso nauium suarum irruptoribus insultarent: fore posse præfatus ut
in auctorum caput propriæ fraudis euentus recideret. Barbari vero qui insidiis ad-
dicti fuerant: Danicæ circūspeditionis ignari, irruptione temere edita/ omnes op-
pressi sunt. Reliqua Sclauorum manus ignorata sociorum strage super Rorici mo-
ra multa anceps admiratione pendebat. Quem inter agras mentium fluctuationes
diutule expectatum cum præstolatio indies molestior fieret: classe tandem petendū
ducebat. Erat autem inter eos vir corporis habitu insignis: officio magus: qui pro-
spectis Danorum turmis, ut paucorum impendio (inquit) complurium pericula re-
dimantur, publicā stragem priuato discrimine præcurrere liceat. Ego vero in hanc
confidendi legem non deero si cui vestrum mutuus decernendi mecum ausus in-
cesserit. In primis autem prætaxata a me conditione vtendum postulo: cuius talem
fane formulam texui. Si vicero vectigalium nobis concedatur immunitas. Si vina
car pristina vobis tributa soluantur. Aut enim hodie patriam seruitutis iugo vi-
ctor exuam/ aut victus inuoluam. In vtrāque fortunam prædem me, vadēque recipite.
Quod audiens Danorum quidam animi quæ corporis viribus robustior percunctari
Roricum cœpit quid ei præmii foret: qui pugna prouocantem exciperet. At Rori-
cus cum senas forte armillas haberet: ita mutuis nexibus inuolutas, ut ab inuicem
sequestrari nequirent: nodorum inextricabiliter serie coherente: easdem certamen
audenti in præmium pollicetur. At iuuenis parum fortunæ certus: si inquit Rori-
ce rem prospere gessero tua vincentis mercedem liberalitas æstimet, tu palmam ar-
biter metiaris. Sin propositum mihi parum ex sententia cesserit: quid victo præ-
mii debes quem aut sua mors, aut ignominia grauis inuoluet? has imbecillitas ha-
bere comites consuevit: hæc superatorum stipendia sunt: quos quid nisi extremum
dedecus manet? Quanam soluenda merces? Quæ gratia referenda: cui fortitudi-
nis præterium adest? Quis impotentem Martis hedera redimiuit/ præmiis victri-
cia
bus decorauit? virtuti, non ignauia palma tribuitur. Gloria infelicitas caret. Illam
quippe triumphus laudis: hanc aut finis iners/ aut vita deformis insequitur. Ego
vero qui quorsum duelli fortuna vergat ambigo præmium audacter expectere non
præsumo. quod an iure mihi debeat ignoro. Neque enim incerto victoriæ certum
victoris præmium occupare conceditur, Superfedeo tropheo dubius corona: con-
dii

Saxonis Grammatici

stanter meritum flagitare. Recuso lucrum quod mihi mortis aequae ac vitae stipedium esse poterit. Stoliditatis est immaturo fructui manus iniicere: eumque decerpere vel le quem necdum quis satis sibi debitum nouerit. Haec manus aut palmam mihi praestabit, aut finem. Haec fatus gladio barbarum ferit fortuna minus, quam ingenio promptus. Ab eo siquidem percussus primi ictus magnitudine exanimatus est. Quo triste Danis spectaculum dante victorem socium Sclauu ingenti donatum pompa magnificis exceperet tripudiis. Idem die postera siue recentis victoriae successu elatus: siue alterius adipiscendae cupidine accensus: hostes comminus aditos pristinae prouocationis verbis laceffere institit. Fortissimum namque Danorum a se prostratum ratus: nemini illorum secum ulterius prouocatione dimicandi spiritum superesse credebat. Vnius quoque pugilis occasu: totius se exercitus vires labefactasse confisus: nihil ad quos posteriores sui conatus intenderent executione difficile arbitratur. Nihil enim successu magis insolentiam nutrit: nec vllum prosperitate efficacius superbiae incitamentum est. Dolebat itaque Roricus: vnus viri petulantia publicam labefactari virtutem: illustresque victoris Danos, non modo a quondam victis insolenter excipi: verum etiam ignominiose contemni. Praeterea neminem ita animo promptum / aut manu strenuum in tanto militum numero reperiri. cui salutem suam pro patria deuouendi cupido suppeteret. Tam probrosam Danicae cunctationis infamiam prima Vbbonis magnanimitas repperit. Praestabat etenim corpore incantandi artibus pollens. Huic quoque de industria certaminis praemium perquirenti rex armillas spondit. Tum ille quam, inquit, promisso fidem deferam cum ipse pignus in manibus habeas, nec sub aliena munus custodia deponas! Praesto sit cui pignoris depositum credas ne promissum retractandi fas sit. Accendit enim pugilum animos irreuocabilis praemii certitudo. Quod etiam profecto per ludibrium dixisse constabat: quem in propulsandae patriae contumeliam sola virtus armauerat. Quem Roricus auri cupidine captum ratus: ne praeter regiam consuetudinem reuocaturus donum, aut promissum rescissurus videretur: vt erat in nauigio collocatus armillas ingenti excussas iactu petitori porrigere statuit. Sed conatum eius sefellit interstitii magnitudo. Armillae enim languido, ac parum vegeto motu, citra destinatum locum collapsae fluctibus interceptae sunt: vnde Rorico Slyngebond inoleuit agnomen. Quae res Vbboni magno virtutis iudicio fuit. Neque enim eum obruta mercedis damnum audaci mentis proposito exiit, ne virtutem avaritiae stipendiis obnoxiam fecisse videretur. Igitur auide petito certamine, se potius honestati intentum, quam questui deditum, pecuniae cupiditati fortitudinem praetulisse: monstrabat: fiduciam sui non in pretio, sed magnanimitate repositam ostensurus. Nec mora circuatur campus: milite circus stipatur: concurrunt pugiles: fit fragor: fremit spectatrix turba votorum suffragiis discors. Excandescunt igitur athletae animis: & mutuis in vulneribus ruentes, eundem lucis, ac pugnae exitum sortiuntur. Credo procurante fortuna ne alter alterius exitio gloriam, voluptatemque perciperet. Quae res Rorico rebellium animos conciliauit, tributaque restituit. Eodem tempore Horwendillus et Fengo, quorum pater Gerwendillus lutorum praefectus extiterat, eidem a Rorico, in luria praesidium surrogantur. At Horwendillus triennio tyrannide gestata, per summam rerum gloriam piraticae incubuerat: cum rex Noruagiae Colle-

Vbbonis
virtus.

97. vj.

98.

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXVII.

rus operum eius ac famæ magnitudinem emulatus: decorum sibi fore existimauit si tam late parentem Piratæ fulgorem superior armis obscurare quiuisset. Cuius classem varia fretum nauigatione scrutatus offendit, Insula erat medio sita pelago quam Piratæ collatis vtrinque secus nauigiis obtinebant. Inuitabat duces iocunda littorum species, Hortabatur exterior locorum amœnitas interiora nemorum verna perspicere: lustratisque saltibus secretam sylvarum indaginem pererrare: vbi forte Collerum Hor Wendillumque inuicem sine arbitrâ obuios incessus reddidit. Tunc Hor Wendillus prior regem percontari nisus quo pugnae genere decernere libeat praestantissimum affirmans quod paucissimorum viribus ederetur. Duellum siquidem ad capeffendam fortitudinis palmam omni certaminis genere efficacius fore: quæ propria virtute subnixum alienæ manus opem excluderet. Tam fortem iuuenis sententiam ammirans Collerus: cum mihi (inquit) pugnae delectum permisseris maxime utendum iudico: quæ tumultuationis expertus duorum operam capit. Sane & audacior, & victoriae promptior aestimatur. In hoc communis nobis sententia est: hoc vltro iudicio conuenimus. At quoniam exitus in dubio manet inuicem humanitati deferendum est: nec adeo ingenii indulgendum: ut extrema negligatur officia. Odium in animis est: adsit tamen pietas quæ rigori demum opportuna succedat. Nam etsi mentium nos discrimina separant: naturæ tamen iura conciliant. Horum quippe consortio iungimur, quantumcumque animo liuor dissociet. Hac itaque pietatis nobis conditio sit: ut victum victor inferiis prosequatur. His enim suprema humanitatis officia inesse constat: quæ nemo pius obhorruit: vtraque acies id munus rigore deposito concorditer exequatur: faceffat post fatum liuor, si multaque funere sopiatur. Absit nobis tantæ crudelitatis specimen: ut quæ viuus odium intercesserit: alter alterius cineres persequamur. Gloriosum victori erit si victi funus magnifice duxerit. Nam qui defuncto hosti iusta persoluerit superstitis sibi fauorem adsciscit: viuumque beneficio vincit: quisquis extincto studium humanitatis impenderit. Est & alia non minus luctuosa calamitas: quæ viuos interdum damnata corporum parte contingit. Huic non segnius quam vltimæ sorti succurrendum existimo. Sape enim incolumi spiritu membrorum clades pugnantibus incidit. Quæ fors omni fato tristior duci solet: quæ mors omnium memoriam tollit: viuens vero proprii corporis stragem negligere nequeat. Hoc quoque malum ope excipiendum est. Conueniat igitur alterius ab altero lationem denis auri talentis sarciri. Nam si pius est alienis calamitatibus cõpati: quanto magis propriis misereri? Nemo naturæ non consulit. Quam qui negligit: sui parricida est. In hac data acceptaque fide pugnam ineunt. Neque enim eis aut metui occurfus nouitas, aut vernantis loci iocunditas quo minus inter se ferro occurrerent respectui fuit. Hor Wendillus appetendi hostis quam muniendi corporis nimio animi calore auidior redditus, neglecta clypei cura ambas ferro manus iniecerat. Nec audaciæ euentus defuit. Collerum siquidem scuto crebris ictibus absumpto spoliatum defecto tandem pede exanimem occidere coegit. Quem ne pacto abesset regio funere elatum magnifici operis tumulo, ingentique exequiarum apparatu prosecutus est. Deinde sororem eius Selam nomine Piraticis exercitæ rebus, ac bellici peritam muneris persecutus occidit. Triennium fortissimis militiæ operibus emensus, opima spolia, delectamque prædam Rorico destinat, quo sibi propiore amicitia eius gradum conscisceret. Cuius familiaritate fultus filia eius

Collerus &
Horwendillus.

98.

98.

98.

Colleri cædes.

Horwendillus rex, xix.

diii

Saxonis Grammatici

Fengo, xx.
Fengonis
insidiæ in
fratrem,

Amlethus
se stolidū si-
mular.

Geruthę connubium impetrauit: ex qua filium Amlethum sustulit. Tantę felicitatis inuidia accensus Fengo: fratrem insidiis circūuenire constituit. Adeo ne a necessariis quidem secunda est virtus. At ubi datus parricidio locus: cruenta manus funestam mentis libidinem satiauit. Trucidati quoque fratris vxore potitus incestum parricidio adiecit. Quisquis enim vni se flagitio dedit: in aliud mox procliuor ruit. Ita alterum alterius incitamentum est. Idem atrocitatem facti tanta calliditatis audacia texit: vt sceleris excusationem beniuolentię simulatione componeret, parricidiumque pietatis nomine coloraret. Gerutha siquidem quę tanta mansuetudinis esset: vt neminem vel tenui lęsione commoueret: incitatis illi tamen mariti odium expertam: saluandaque eius gratia fratrem a se interfectum dicebat quę mitissimam & sine felle scēminam grauissimum viri supercilium perpeti indignum videretur. Nec irrita propositi persuasio fuit. Neque enim apud principes fides mendacio deest ubi scurris interdum gratia redditur: obtrektoribus honos. Nec dubitauit Fengo: parricidales manus flagitiosis inferre complexibus: geminę impietatis noxam pari scelere persecutus. Quod videns Amlethus ne prudentius agendo patruo suspectus redderetur: stoliditatis simulationem amplexus extremę mentis virium finxit: eoque calliditatis genere, non solum ingenium texit: verum etiam salutem defendit. Quotidie maternum larem pleno sordium torpore complexus abiectū humi corpus obscęni squaloris illuue respergebat. Turpatus oris color: illitaque tabo facies ridicula: stoliditatis dementiam figurabant. Quicquid voce edebat deliramentis consentaneum erat. Quicquid opere exhibuit profundam redolebat inertiam. Quid multa? Non virum aliquem: sed delirantis fortunę ridendum diceres monstrum. Interdum foco assidens, fauillaque manibus verrens: ligneos vincos creare, eosdemque igni durare solitus erat. Quotū extrema cōtrariis quibusdam hamis, quo nexuum tenaciores existerent informabat. Rogatus quid ageret: acuta se referebat in vltionem patris spicula pręparare. Nec paruo responsum ludibrio fuit. quę ab omnibus ridiculi operis vanitas contemneretur: quę ea res proposito eius postmodum opitulata fuerit. Quę solertia apud altioris ingenii spectatores primam ei calliditatis suspicionem iniicit. Ipsa namque exiguę artis industria, arcanum opificis ingenium figurabat. Nec credi poterat obruti cordis esse: cui tam exculto manus artificio calluisset, denique exactissima cura prętorum stipitum congeriem asseruare solebat. Fuere ergo qui illum vegetioris ingenii asserentes sapientiam simplicitatis prętextu occultare, profundumque animi studium calliditatis commento obscurare putarent: nec aptius astum depræhendendi posse quę si illi inter latebras vsque excellentis formę scēmina applicaretur quę animum eius ad amoris illecebras prouocaret. Naturę siquidem tam pręceps in venerem esse ingenium: vt arte dissimulari non possit: vehementiorem quoque hunc motum fore, quę vt astu interpellari queat: ideoque si is inertiam fingeret, futurum: vt occasione suscepta voluptatis ilico viribus obtemperaret. Procurantur igitur qui iuuenem in longinquas nemorum partes equo perductum cōtentamenti genere aggredierentur. Inter quos forte quidam Amlethi collatus aderat, a cuius animo nondum scēcię educationis respectus exciderat. hic pręteriti cōuictus memoriam pręsenti imperio anteponens, Amlethū inter deputatos comites instruendi potius quę insidiandi studio prosequeretur. quę eum vltima passurum non dubitaret. si vel modicum sensari animi indicium prabuisset. Maxime vero si Veneris palam rebus vteretur.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXVIII.

Quod ipsi quoque Amletho obscurum non fuit. Equum siquidem conscendere iussus ita se de ceruice industria collocauit ut suum ipsius ceruici dorsum obuertens: aduersa caudâ fronte spectaret. Quâ frenis quoque cōplecti cœpit perinde atque ea parte tuentis equi imperum moderaturus. Quâ astutiæ meditatione patruî cōmentum illustris: insidias expugnauit. Ridiculum latis spectaculū fuit, cum idem habenæ exarsers, regente caudam sessorē procurreret. Procedens Amlethus cum obuî inter arbuta lupum habuisset: comitibus tenerioris ætatis equum occurrisse dicentibus per paucos huiusmodi in Fengonis grege militare subiunxit: ut modesto ita facerem imprecationis genere patruî diuitias insecutus. Qui cū illo prudētī respōso usum astruerent: ipse quoque se de industria locutum asseuerabat ne aliqua ex parte mendacio indulgere videretur. Falsitatis enim alienus haberi cupiens ita astutiam veriloquio permiscebat: ut nec dictis veracitas deesset, nec acuminis modus verorum iudicio proderetur. Idē littus præteriens cū comites inuento periclitatæ nauis gubernaculo cultrum a se eximie granditatis repertum dixissent: eo inquit prægradem pernam secari conuenit: profecto mare significans. cuius immensitati gubernaculi magnitudo congrueret. Harenarum quoque præteritis cliuis/ sabulum perinde ac farra aspicerē iussus eadem albicantibus maris procellis permolita esse respondit. Laudato a comitibus responsi idem a se prudenter editum asseuerabat. Ab hisdem quo maiorem exercendæ libidinis audaciam sumeret de industria relictus, immixtam a patruo sceminam perinde ac fortuito oblatam obscuro loco obuiam recepit: constuprassetque ni collactens eius tacito consilii genere insidiarum indicium detulisset. Considerans enim quonam aptius modo occultum monitoris officium exequi, periculofamque iuuenis lasciuiam præcurrere posset: repertam humi paleam: cœstri præteruolantis caudæ submittendam curauit. Egit deinde ipsum in ea potissimum loca quibus Amlethum inesse cognouit: eoque factio maximum incauto beneficium attulit, nec callidius transmissum indicium: quæ cognitum fuit. Siquidem Amlethus viso Oestro: simulque stramine quod caudæ insitum gestabat: curiosius pernotato tacitum cauendæ fraudis monitum intellexit. Igitur insidiarum suspitione cōterritus, quo turius voto potiretur exceptam amplexibus sceminâ: ad palustre procul inuium protrahit. Quam etiam peracto concubitu: ne rem cuique proderet: impensius obrestatus est. Pari igitur studio petitum ac promissum est silentium. Maximam enim Amletho puellæ familiaritatem vetus educationis societas conciliabat: que uterque eosdē infantie procuratores habuerit. Domū itaque reductus cunctis aueneri indulgisset per ludibrium interrogantibus: puellam a se constupratam fateatur. Interrogatus rursus quo rem loco egerit, quoue puluino usus fuerit: ungula iumentis, cristaque Galli: laquearibus quoque tecti innixum se dixit. Horum enim omnium particulas vitandæ mendacii gratia cum tentandus proficisceretur, contraxerat. Quæ vox multo circumstantium risu excepta est, quæ nihil rerum veritati per iocum detraxerit. Puella quoque ea de re interrogata: Nihil eum tale gessisse perhibuit. Fides negationi habita est eo quidem pronius quo minus satellites facti conscios fuisse constabat. Tum is qui præstandi indicii gratia Oestrum signauerat ut salutem Amlethi vaframenti sui beneficio constituisse monstraret nuper se eius vniuersæ studiosum extitisse dicebat. Nec inepta iuuenis responsio fuit. Ne enim indicis meritum negligere putaretur, quiddam straminis gerulum subitis adlapsum peninis quodque paleam posteriore corporis parte defixam gestaret sibi cōspectū rerulit,
d illi

Baxonis Grammatici

19.
Quod dictū est vt ceteros cachinno concussit ita Amlethi fautorē prudentia delectauit. Superatīq; omnibus archanaq; iuuenilis industria serā patefacere nequeūtibus: quidā amicorum Fengonis præsumpione q̄ solertia abundantior fore negabat: vt inextricabile calliditatis ingenii v̄sitato insidiarum genere proderetur. Maiorem quippe eius peruicaciam esse q̄ vt leuibus experimētis attingi debeat. Quā obrem multiplici illius astutiae simplicem tētationis modum afferri non oportere. Subtiliorem itaq; rationis viam altiore animi sensu a se repertam dicebat: executio ni non incōgruam & propositae rei indagatiōni efficacissimam. Fengone siquidem per ingentis negotii simulationem de industria absentiam praestante solum cū matre Amlethum cubiculo claudi oportere/procurato antea viro qui ambobus insciis in obscura aedis parte consisteret. Quid illis colloquio foret attentius excepturus. Futurum enim vt si quid filius saperet: apud maternas aures eloqui nō dubitaret, nec se genitricis fidei credere pertimesceret. Idem se explorationis ministrum cupidius offerebat, ne potius auctor consilii q̄ executor videretur. Delectatus sententia Fengo facta longinquae profectiōnis simulatione discedit. Is vero qui consilium dederat: conclauē quo cum matre Amlethus recludebatur tacite petiuit, submissusq; stramento delituit. Nec insidiarum Amletho remedium defuit. Veritus enim ne clandestinis cuiuspiam auribus exciperetur: primū ad ineptae consuetudinīs ritum decurrens: obstrepentis Galli more occentum edidit: brachiisq; pro alarum plausu concussis cōcensio stramento corpus crebris saltibus librare coepit: si quid illic clausum delitesceret experturus. At vbi subiectam pedibus molem per se sensit: ferro locum rimatus suppositum confodit, egestumq; latebra trucidauit. Cuius corpus in partes conscissum aquis feruentibus coxit, deuorandumq; porcis per os cloacae patenti effudit, atq; ita miseris artibus coenū putre constrauit. Taliter elusis insidiis conclauē repetit. Cūq; mater magno eiulatu quæstā praesentis filii focoradiam deslere coepisset: quid inquit mulierum turpissima grauissimi criminis distimulationem falso lamenti genere expetis quae scorti more lasciuens nefariā ac detestabilem thori conditionem secuta viri tui interfectorē in pleno incesti sinu amplecteris: & ei qui prolis tuę parentem extinxerat obscenissimis blandimentorum illecebris adularis. Ita nempe equae coniugum suorum victoribus maritatur: brutorum natura hæc est vt in diuersa passim coniugia rapiantur: hoc tibi exēplo prioris mariti memoriam exoleuisse constat. Ego vero non ab re stolidi speciem gero cū haut dubitem quin is qui fratrem oppresserit: in affines quoq; pari crudelitate debacchaturus sit vnde stoliditatis q̄ industriae habitum amplecti praestat & incolumitatis praesidium ab extrema deliramentorum specie mutuari. In animo tamen paterna vltionis studium perseuerat: sed rerum occasiones aucupor: temporū opportunitates opperior. Nō idem omnibus locus cōpetit. Cōtra obscurū immittēq; animū altiorib; ingenii modis vti cōuenit. Tibi vero superuacuu sit meā lamentari desipētia quae tuā iustius ignominia deplorare debueras. Itaq; nō alienae sed ppriae mētis vitiū desleas: necesse est. Cetera filere memineris. Tali cōiuitio laceratā matrem ad excolēdum virtutis habitum reuocauit. praeteritosq; ignes praesentibus illecebris praefere docuit. Reuersus Fengo insidiosa explorationis auctorem nusq; reperiunt diutinae inquisitionis studio prolequebat: nemine se etū vsq; cōspexisse dicere Amlethus quoq; an vllū ipsius vestigiū dephenderit per iocū rogat? in cloacā illū iuisse retulit p̄ ei? ima collapsum: ac nimia coeni mole obrutū a subeūtib; passim porcis

Amlethi
ad matrē
verba,

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXIX.

esse consumptū. Quod dictū tametsi veri confessionē exprimeret: quia specie stolidum videbatur, auditoribus ludibrio fuit. Cūq; Fengo priuignū indubitata fraudi suspectū tollere vellet: sed id tum ob aui eius Roricū, tū ob cōiugis offensam exequi nō auderet: Britāniæ regis officio necandū duxit/innocentiæ simulationē alieno ministerio quaesiturus. Ita dū occultare sauitiā cupit, amicū inquare, q̄ sibi infamiā consciscere maluit. Discedēs Amlethus matri tacite iubet, *textilibus aulā nodis instruat, suasq; post annū inferias falso pagat: eoq; tempore reditum pollicetur.* Proficiscitur cū eo bini Fengeris satellites/literas ligno insculptas (*nā id celebre quondam genus chartarū erat*) secū gestantes: q̄bus Britanno regi transmissi sibi iuuenis occisio mādabatur. Quorū Amleth⁹ quietē capientiū oculos p̄scrutat⁹ literas depræhendit: quarū plectis mandatis, q̄quid chartis illitū erat curauit abradi: nouisq; figurarū apicibus substitutis, dānationē suā in cōmites suos, mutato mādati tenore, cōuertit. Nec mortis sibi sententiā ademisse/et in alios piculū trāstulisse cōtentus/precēs huiusmodi falso Fengeris titulo subnotatas adiecit: vt Britāniæ rex prudentissimō ad se iuueni misso filiam in matrimoniū erogaret. At vbi in Britanniā ventū, adēit legari regē: literasq; quas alienæ cladis instrumentū putabant, ppria mortis indices obtulerūt. Quo dissimulato rex hospitali illos humanitate p̄sequitur. Tūc Amlethus oēm regiarū dapū apparatū p̄inde ac vulgare edulium asp̄natus: summā epularū abundantia miro abstinentiæ genere auersatus est: nec minus potioni, q̄ dapibus pepcit. Admirationi oībus erat: q̄ alienigenæ gentis iuuenis accuratissimas regiæ mēse delitias/et instructissimas luxu epulas: tāq; agreste aliquod obloniū, fastidiret. Soluto cōuiuio rex quū amicos ad quietē dimitteret per quendā cubiculo immisū, nocturna hospitiū colloquia clandestino exploratiōis genere cognoscēda curauit. Interrogatus igit a sociis Amlethus: qd̄ igit ita hesternis epulis p̄inde ac venenis abstinuisset? panē cruoris cōtagio resp̄sum: potioni ferri saporē inesse: carneas dapes humana cadaueris oliditate p̄fusas: ac veluti quadam funebri nidoris affinitate corruptas dicebat. Addidit quoq; regē seruilibus oculis esse: reginā tria ancillarū ritus officia p̄ se tulisse: nō tā cenā, q̄ ei⁹ auctores plenis opprobrii cōiutiis insēcut⁹. Cui mox socii pristinū mētis vitiū exprobrātes, variis petulantia ludibriis insultare cœperūt: q̄ p̄bānda culparet: causaret idonea: q̄ insignē regē, excultāq; moribus foeminā parū honesto sermone lacefferet: laudēq; meritos extremi dedecoris opprobrio resp̄sisset. Quibus rex ex satellite cognitis, talitū auctore supra mortalem habitū, aut sapere, aut desipe testatus est: tam paucis verbis p̄fectissimā industriā altitudinē cōplectendo. Accersitū deinde villicū vnde panē adsciuerat percōtatur. Qui quū eū domestici pistoris opa cōfectū assereret, sciscitatur item vbi materiæ eius seges creuisset: et an vllum illic humanæ stragis indicium extaret. Qui respondit haud p̄cul abesse campū vetustis interfectorū ossibus oblitū: et adhuc manifesta antiquæ stragis vestigia p̄ se ferentē: quē a se p̄inde ac ceteris feraciorē opimā vbertatis spe, verna fruge cōfertū dicebat. Itaq; se nescire an panis hoc tabo vitiosi q̄cūq; saporis contraxerit. Quo audito rex Amlethū vera dixisse cōiectās: vnde lar dū quoq; allatū fuisset cognoscere curæ habuit. Ille suos per incuriā custodia elapsos putri latronis cadauere pastos asseuerabat. Ideoq; forte eorū carnibus corruptioni affine incessisse saporē. Quū rex in hoc quoq; veracē Amlethi sententiā cōperisset: quonā liquore potione miscuisset inquirat. Vt farre, et aqua temperatā cognouit, demonstratum sibi scaturiginis locū in altum fodere

d v

*L. an. locam 99.
memum W. v.
L. 5. T. m. p. 19.
99.*

Calliditas
Amlethi.

Baronis Grammatici.

aggressus, complures gladios rubigine adesos reperit: ex quorū odore lymphas vitium traxisse existimatum est. Alii ideo potionē notatam referunt: q̄ in eius hau-
stu apes abdomine mortui alitas depræhenderit: vitiumq; referri gustu, qđ olim
fauis inditum extitisset. A quo rex culpatis saporis causas competēter editas vidēs,
quū ab eodē exprobratam sibi oculorū ignominiam ad generis foeditatem pertine-
re cognosceret, clam conuenta matre, quis sibi pater extitisset inquirat. Qua nemi-
nem se præter regem passam dicente, rem quaestione ex ea cognoscendam minatus
q̄ seruo ortus esset accepit: notatæ originis ambiguitatē extorto cōfessionis indi-
cio p̄scrutatus. Igitur vt cōditionis suæ rubore cōtusus: ita iuuenis prudentia de-
lectatus: eundem cur reginā seruilium morū exprobratiōe maculasset, interrogat.
Sed dum cōiugis comitatē nocturno hospitis sermone laceratam doluit, eandē an-
cilla matre creatā didicit. Siquidē ille tria se circa eam seruilis ritus vitia denotasse
dicebat. Vnū q̄ ancillæ more pallio caput obduxerit. Alterū q̄ vestē ad gressū suc-
cinxerit. Tertiū q̄ ciborum reliquias dentium angustis inhærentes stipite eruerit
erutasq; commandauerit. Matrē quoq; eius in seruitutem captiuitate redactam
memorabat: ne potius seruilis more, q̄ genere esse videretur. Cuius industriam rex
perinde ac diuinum aliquod ingenium veneratus, filiam ei in matrimonium dedit
Affirmationem quoq; eius tanq̄ coeleste quoddā testimonium amplexatus est. Cæ-
terū comites ipsius vt amici mandatis satisfacere, proxima die suspendio cōsum-
psit. Quod beneficiū Amlethus tanq̄ iniuriam simulata animi molestia p̄secutus:
aurum a rege cōpositiōis nomine recepit: quod postmodū igni liquatū clā cauatis
baculis infundendū curauit. Apud quē annū emensus impetrata p̄fectionis licētia
patriā reperit: nihil secū ex omni regiarū opum apparatu præter gerulos auri ba-
cillos deportas. Vt lutiā attigit p̄ntem cultū pristinis pmutauit moribus: qbus ad
honestatē vsus fuerat ī ridiculæ cōsuetudinis spēm de industria cōuersis. Cūq; trieli-
niū in quo suæ ducebāt exegæ squalore obsitus intrasset, maximū oībus stuporē inie-
cit: q̄ obitū eius falso fama vulgauerat. Ad vltimū horror in risum cōcessit expro-
brantibus sibi mutuo p̄ ludibriū cōiuiuis viuū affore: quē ipsi p̄inde ac defunctū infe-
riis p̄sequerent. Idē sup̄ comitibus interrogatus: ostēdit quos gestabat baculis, hic
ingit et vnus et alius est. Qđ vtrū verius, an iocosius ptulerit nescias. Siquidē ea vox
q̄q̄ a plarūq; vana existimata fuerit, a veri tñ habitu nō desciuit: q̄ p̄emptoꝝ loco
p̄elationis eorū pretiū demonstrabat. Pincernis deinde quo maiorē cōiuiuis hilarita-
tē afferret cōiuctus, curiosiore p̄pinadi officio fungebatur. Et ne gressū laxior vestis
offenderet latus gladio cinxit: quē plarūq; de industria dstringēs, supremo digi-
tos acumine vulnerabat. Quāobrē a circūstantibus curatū: vt gladius cū vagina fer-
reo clauo traiceret. Idē quo tutiorē insidiis aditū strueret, petiā poculis nobilita-
tē crebris potionibus onerauit: adeoq; cūctos mero obruit: vt debilitatis remulētia
pedibus intra regiā quieti se traderēt, eundēq; cōiuiui et lecti locū haberēt. Quos
quū insidiis opportunos aiaduerneret: oblatā p̄positi facultatē existimans, p̄patos
olim stipites sinu excipit: ac deinde adē in quā p̄ceres passim fuis humi corporib;
p̄mixtā somno crapulā ructabant, ingressus, cōpactā a matre cortinā, quā etiam in
teriores anla: pietes obducebat, rescissis tenaculis decidere coegit. Quā sterenti-
bus supiectam, adhibitis stipitum curuaminibus adeo inextricabili nodorū artificio
colligauit: vt nemo subiectorum tamenū validius adniteretur cōsurgēdi effectum
assequi posset. Post hæc tectis ignem inuicit: qui crebrescentibus flammis late incen-

200
confusus

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXX.

dium spargens totos inuoluit penates: regiam consumpsit, omnesq; aut profundū carpentes somnum/aut frustra assurgere conantes, cremauit. Inde petito Fengonis cubiculo: qui prius a comitibus in tabernaculum per ductus fuerat, gladiū forte lectulo coherentem arripuit, suumq; eius loco defixit. Excitato deinde patruo, pceres eius igne perire retulit: adesse Amlethum veterum vicorum suorum ope succinctum: et iam debita paternæ cladis supplicia exigere auidum. Ad hanc vocē Fengo lectulo desiliens dum pprio defectus gladio nequicq; alienum distringere conatur opprimitur. Fortem virum, æternog; nomine dignum: qui stultitiæ commēto prudenter instructus, augustiorē mortali ingenio sapiētiam admirabili inepriarum simulatione suppressit: nec solum propriæ salutis obtentum ab astutia mutatus, ad paternæ quoq; vltionis copiam eadem ductum prabente peruenit. Itaq; et se solerter tutatus: et parentem strenue vltus: fortior, an sapientior existimari debeat, incertum reliquit.

Explicitus est liber Tertius: Incipit Quartus.

Eracta vitrici strage Amlethus facinus suū incerto popularium iudicio offerre veritus, latebris vtendum existimauit: donec quorsum inconditæ plæbis vulgus procureret didicisset. Igitur vicinia quæ noctu incendium speculata fuerat / mane causam conspecti ignis nosse cupiens, collapsam in cineres regiam aduertit: ruinasq; eius adhuc tepidas perscrutata nihil præter informes combustorum corporum reliquias repperit. Adeo autem vorax flamma omnia perederat: vt ne index quidem extaret: ex quo tantæ cladis causâ accipi posset. Cor-

pus quoq; Fengonis ferro confossum inter cruentas spectabat exuias. Aliis indignatio patens: aliis moeror: quibusdam gaudium occultum inceserat. Hi ducis lamentabantur interitum: hi sopitam parricidæ tyrannidem gratulabantur. Ita regis necis euctus diuidua spectatorum sententiâ excipiebatur. Ea vulgi tranquillitate Amlethus relinquendarū latebrarū fidutiâ adeptus, accersitis quibus arctiorē prius memoriâ inhære cognouerat, cōcionē petit: in qua oronē hmoi habuit. Non vos moueat pceres pns calamitatis facies: si quos miserabilis Horwendilli exitus mouet nō vos in quā moueat: quibus in regē fides: in parentē pietas seruata est. Parricidæ, nō regis intueamini funus. Luctuosior siquē illa facies erat, quū ipsi regē nfm ab iniquissimo parricidâ (ne dicā fratre) flebiliter iugulatū vidistis. Ipsi laceros Horwendilli artus: ipsi corpus crebris vulneribus absumptū plenis miserationis oculis aspexistis. Quē ab atrocissimo carnifice spū spoliatū vt patria libertate exueret: quis dubitet? vna man⁹ ei fatū/et vobis seruitutē iniecit. Quis igit tã amēs: vt Fengonis crudelitātē Horwendillianæ præferat pietati? Memētote qua vos Horwendillus beniuolentiā fouerit: iustitia coluerit: hūanitate dilexerit. Memineritis adēptū vobis mitissimū regē: iustissimū patrē: subrogatū tyrannū: suffectū parricidā: erepta iura: cōtaminata oīa: pollutā flagitiis patriā: impositū ceruicibus iugū: ereptū libertatis arbi-

Fengonis
caedes.

Amlethus
rex. xxi.

Amlethi
oratio.

Ms. 201. 27

Saxonis Grammatici

erium: Et nunc his finis: quā suis auctorē criminibus obrutū suorum poenas scele-
rum parricidā pependisse cernatis. Quis mediocriter prudens spectator beneficiū
iniuriā loco duxerit? Quis mentis compos propriū in auctorem scelus recidisse cō-
doleat? Quis cruentissimi lictoris cladem debeat: aut crudelissimi tyranni iustū la-
mentetur interitū? Praesto est auctor rei, quē cernitis. Ego quidē et parētē tā patriā
vltione psecutum me fateor. Opus: quod vestrīs piter manibus debebatur, exercui.
Qd vos mecū cōmuniter cōdecebat, solus impleui. Adde qd neminē tā praclarī fa-
cīnoris sociū habui: nec cuiuspiā mihi comes opa fuit: q̄q̄ haud ignorē vos huic ma-
nū daturōs negotio: si petissem a gbus fidē regi: beniuolentiā principi seruatā nō du-
bito. Sed sine vestro discrimine nefarios puniri placuit: neq̄ em̄ alienos humeros
oneri subiiciendos putabam: cui sustentando pprios susfecturos credebā. Incinera-
ui ego alios/ solū Fengonis trūcū vris manib⁹ cōcremādū reliqui: in quo saltē iustae
vltionis cupidinē exfariare possitis. Cōcurrite alacres: extruite rogam: exurite im-
pium corpus: decoquite scelestos artus: spargite noxios cineres: dissiicite inimites
fauillas: nō vrna/ nō tumulus nefandas offiū reliqas claudat. Nullū parricidū vestī-
giū maneat: nullus cōtaminatis artibus intra patriā locus existat: nulla cōtagiū vi-
cinia cōtrahat: nō mare/ nō solū dānati cadaueris hospitiū polluat. Caetera ego pre-
bui: id solū vobis pietatis officiū relicū est. His exequiis psequendus tyrānus: hac
pōpa parricidā funus ducendū. Sed neq̄ eius cineres q̄ patriā libertate nudauerit
a patriā regi cōuenit. Præterea qd meas reuoluā erūnas: calamitates recensēā: re-
texā miserias: quas ipi me plenius nostis. Ego a vitrico ad mortē q̄situs: a m̄re cōtē-
ptus: ab amicis cōspur⁹ ānos flebiliter exegi: dies calamitose duxi: incertū vitæ tps
piculis ac metu refertū habui. Postremo oēm atatis ptē maxima cū rerū aduersita-
te miserabiliter emē⁹ sum. Saep̄ me tacitis intra vos q̄stibus sensū vacuū gemeba-
tis deesse vltorē p̄ri: parricidio vindicē. Quae res occultū mihi v̄fā charitati indi-
ciū attulit: in quorū animis necdū regiae cladis memoriā exoleuisse cernebā. Cuius
itaq̄ tā asperū pectus: tā laxeus rigor: quē nō passionū mearū cōpassio molliat/ erū-
narū miseratio nō flectat! Miseremini alumni v̄ri: moueamini ifortuniis meis: q̄ ab
Horwēdilli nece immunes geritis man⁹. Miseremini quoq̄ afflictā genitricis meae
et reginae quondā v̄fā: extincto cōgaudete dedecori: q̄ viri sui fratē interfectorēq̄
cōplexa/ geminū ignominiaē pōdus scemineo ppeti corpore cogebat. Quāobrem v̄t
vltionis studiū occultarē/ obscurarē ingeniū, adumbratū non verū inertiaē habitū
amplexatus sum: stoliditatis figmēto v̄sus/ sapiētiaē cōmentū texui: qd nūc an effi-
cax fuerit, vtrū finis sui cōplemētū attigerit, vestro cōspectū patet: vos tātaē rei ar-
bitros habere cōtentus sum. Ipī parricidales fauillas pedibus pculcatīs: despiciamī-
ni cineres eius, q̄ iugulati fratris vxorē polluit/ flagitio temeravit/ dām læsit/ maie-
statē pditionis scelere laceffiuuit/ acerbissimā vobis tyrannidē intulit/ libertatē ade-
mit/ incesto parricidū cumulauit. Me tā iustae vindictae ministrū/ tam piā vltionis
aemulum parricio suscipite spiritu/ debito psequimini cultu/ benigno refouete cōtū-
tu. Ego patriā pbrū dilui/ matris ignominiaē extinxī/ tyrannidē reppuli/ parricidā
oppressi/ insidiosam patruj manū mutuis insidiis elusi: cuius si supeffet, in dies scele-
ra percrescerēt. Dolebā et patris et patriā iniuriā: illū extinxī vobis atrociter: et
supra q̄ viros decuerat, impantē. Recognoscite beneficiū: veneramini ingeniū meū
regnum si merui date: habetis tanti auctorem muneris/ paternae potestatis harea-
dem/ non degenerem/ non parricidam: sed legitimū regni successorem/ et piū noxae

101. 21.

101.

101. 18.

102.
om̄ ar p̄fenti om̄ia.
sup̄ lib 15. p. 180.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXXI.

parricidalis ultorem. Deberis mihi recuperatum libertatis beneficium/exclusum afflicti imperium/ademptum oppressoris iugum / excussum parricidæ dominium/calcarum tyrannidis sceptrum. Ego seruitute vos exui/indui libertate: restitui culmen: gloriam reparavi: tyrannum sustuli: carnificem triumphavi. Præmium penes vos est: ipsi meritum nostis: a vestra merces virtute requiritur. Flexerat hac oratione adolescens omnium animos/quosdam ad miserationem/alios ad lachrymas usque perduxit. At ubi quieuit moeror/*rex alacri cunctorum acclamatione censeretur.* Plurimum quippe spei in eius industria ab vniuersis reponeretur: qui tanti facinoris summam profundissimo astu texerat incredibili molitione concluderat. Mirari illum complures videres, tanto temporis tractu subtilissimum texisse consilium.

Amlethus regnat rex xxi.

102

Hic apud Daniam gestis, pernis nauigiis impensus adornatis socerum visurus ac coniugem, Britanniam repetit. In clientelam quoque armis præstantem iuuentutem adiciuerat exoptato decoris genere cultam: ut sicut cuncta despicibili dudum habitu gesserat: ita nunc magnificis ad omnia paratibus vteretur: et quæ olim paupertati tribuerat, ad luxuriam impensam converteret. In scuto quoque sibi parari iusserat omnem operam suorum contextum ab ineuitis atatis primordiis auspicatus: exoptatis *pictura notis adubrâdum* curauit. Quo gestamie pium ac virtutum suarum teste visum, claritate incrementa contraxit. *Istic depingi videres Horweddilli iugulum: Fegonis cum incestu pricidium: flagitiosum patruum fratruelè ridiculum: aducas stipitum formas: suspitionem vitrici: dissimulationem priuigni: procurata tentamentorum: gnam: adhibitam insidias sceminam: hiatem lupum: inuentum gubernaculum prateritum fabulum: ininitum nemus: insitam cestro paleam: instructum indicium adolescentem: elusis comitibus rem seorsum cum virgine habitam.* Cerneret itaque adumbrari regiam: adesse cum filio reginam: trucidari insidiatorum: trucidatum decoqui: cloaca coctum infundere: infusum subibus obici: coeno artus inferni: instratos belluis absumendos relinque. Videres etiam ut Amlethus dormientium comitum secretum deprehenderit: ut obliteratis apibus/alia figurarum elementa substituerit: ut dapem fastidierit: potionemque contempserit: ut vultum regis arguerit: ut reginam sinistri moris notauerit. Aspiceret quoque legatorum suspendium: adolescentis nuptias figurari: Daniam nauigio repeti: inferias conuiuio celebrari: comitum loco baculos percontantibus ostendi: luuenem pincerna partes exequi: districto per industriam ferro, digitos exulcerari: gladium clauo percuti: coniuales plausus augeri: increbrescere tripudia: auleam dormientibus iniici: iniectam vncorum nexibus obfirmari: pertinacius sopitos inuolui: tectis torrem immitti: cremari coniuas: depastam incendio regiam labefactam: Fegonis cubiculum adiri: gladium eripi: inutilem erepti loco constitui: regem priuigni manu proprii mucronis acumine trucidari. Hac omnia excelsissimo rerum artificio militari eius scuto opifex studiosus illeuerat: res formis imitatus/et facta figurarum adubratione complexus. Sed et comites ipsius quo se nitidius gererent, oblitis tamen auro clypeis utebantur. Quos Britannia rex benignissime exceptos regii apparatus impensis persequi. Qui inter epulandum/an Fengo viueret/integrisque fortunis esset cupide percontatus, cognoscit e genero ferro perisse: de cuius frustra salute perquireret. Cunctis interfectorem eius crebris percontationibus inuestigaret, eundem cladis eius auctorem/ac nuntium extare didicit. Quo audito tacitum animi stupore contraxit: quod ad se permissam quondam Fegonis ultionem pertinere cognosceret. Ipse equidem ac Fengo ut alter alterius ultorem ageret/mutua quodam pacto decreuerat. Trahebat itaque regem hinc in filiam pietas/in generum amor: inde charitas in amicum: et preterea iurisiurandi firmitas: ipsa quoque mutuaque obtestationis religio: qua

Britanniam repetit.

103

Scuti pictura.

104

105

Britanni regis iureiuratio religio

Saxonis Grammatici.

violare nefarium erat. Tandē cum affinitatis contemptu iuratoria prapōderauit
fides: conuersusq; ad vltionē animus necessitudini religionē anteposuit. Sed qm̄ ho
spitalitatis sacra violare nefas credebatur, aliena manu vltiōis ptes exequi p̄cepta
uit, innocētia specie occulto facinore p̄tenturus. Igitur insidias officiis textit: lā
dēdiq; curā adūbratis beniuolentia studiis, obscurauit. Et quia cōiunx eius nuper
morbo consumpta fuerat, Amlethū reparandarū nuptiarū legationē suscipere iu
bet admodū se singulari ip̄ius industria delectatū p̄satus. Regnare siquidē in Sco
tia foeminā asserbat: cuius vehemēter connubiū affectaret. Sciebat nāq; eā nō mō
pudicitia cēlibē: sed etiā insolentia atrocē pprios sp̄ exosam p̄cos: amatoribus suis
vltimū irrogasse suppliciu: adeo vt ne vnus qdem e multis extaret q; p̄cationis eius
p̄enas capite nō lūisset. Proficiscit itaq; Amlethus q̄q; piculosa legatio imparetur/
iniuncti muneris obsequium nō detrectans: sed prim̄ domesticis seruis/prim̄ regis
vernaculis fretus. Ingressusq; Scottiam quū haud procul reginē penatibus abesset
recreandorū equorū gratia iunctum viā pratū accessit: ibiq; loci specie delectatus
quieti cōsuluit iocundiore riuū strepitu somni cupidinē prouocante, ordinatis qui
stationem cminus obseruarent. Quo audito regina denos iuuenes exterorū aduen
tum, apparatusq; speculatuos emittit. Quorum vnus vegetioris ingenii/elusis
vigilibus puicaciū subiens clypeum Amlethi, quem capiti forte dormiturus affi
xerat tanta lenitate submouit: vt ne supiacentis quidē quietem turbaret/aut cuius
piam ex tanto agmine somnum prumperet: dominā nō modo nuntio/sed etiā rerū
indicio certiorē redditurus. Delegatas queq; ei literas loculis qbus asseruabant pa
ri calliditate subduxit. Quibus regina ad se platis clypeū curiosius contemplata ex
affixis notulis torius argumēti summā eliciuit: eūq; affore intellexit q; exactissimo
prudentia consilio fretus, de patruo paterna cladis p̄enas accepit. Literas quoq;
nuptiarum suarum petitionem cōtinentes intuita, totos oblitterauit apices: q; senū
admodum connubium abhorreret: iuuenem complexus appeteret. Inscriptis autē
mandatum perinde atq; a Britannia Rege sibi transmissum/et eius titulo pariter
ac nomine consignatum: quo se latoris peti coniugio simularet. Quinetiam facta
quae ex eius scuto cognouerat, scripto complectenda curauit: vt et clypeum litera
rum testem, et literas clypei interpretes existimares. Deinde eos quorum explora
tione vsa fuerat scutum referre/literasq; loco suo restituere iubet: eodem fallaciae
genere Amlethum insequuta, quo eum in cauillandis comitibus vsū acceperat.
Interea Amlethus clypeum capiti fraude subductum expertus, oclusis de indu
stria oculis quietem callidius simulat: quod vero sopore amiserat/ficto recuperatu
rus. Alteram quippe fallendū vicē hoc pronius ab insidioso quarendā putauit: quo
solam p̄sperius egerit, nec eum opinio fefellit. Speculatore quippe clandestino ad
tu scutum ac chartam pristino loco reponere cupientem proflisens corripit, captū
q; vinclosum poena coeruit. Deinde excitationis comitibus Regina penates acce
dit. Cui ex soceri persona consalutata scriptum/eiusdemq; sigillo obsignatum por
rexit. Quod quū accepisset Hermuthruda p̄legissetq; (regina id nomen erat) ope
rā Amlethi industriāq; verbis imp̄siorib; p̄secuta: iustas Fengonē poenas pepēdisse
dicebat: ip̄m vero Amlethū rē hūana astimatione maiorē incōphēla p̄fūdītatis in
genio molitū: q; nō solū p̄ni exitii/m̄nīq; cōcubit; vltionē inscrutabili sens; altitu
die cōmēt; fuisset: verū etiā regnū ei; a quo crebras insidias expt; fuerat cōspicuis
p̄bitat; opib; occupasset. Quāobrē mirari se tā eruditi ingenii virū vno nuptiarū

02. N.
02. N.

203.

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXXII.

errore labefactari potuisse: quæ quæ hūanas pene res claritate trāscēdat, in ignobilem, obscurāq; copulā plapsius videat. Quippe cōiugē eius seruis parētibus esse: quæ eos fortuna regiis honoribus exornasset. In expetēdis siquē cōiugis prudētī nō formæ fulgorē: sed generis metiēdū. Quapropter si rite copulā appetat, sapiam estimet: nec specie capiat: quæ quæ illecebrarū irritamentū sit, multoq; candorē inaniter fucata deterfit. Esse vero quæ sibi nobilitate parē ascendere possit. Se siquē nec reb⁹ tenuē nec sanguine humilē eius amplexibus idoneā fore: utpote quæ nec regiis opib⁹ vincat: nec auito splendore pcellat. Quippe reginā se esse: & nisi refragaret sexus, regē existimari posse: immo quæ verius est: quæcunq; thoro suo dignata fuerit, regē existeret: regnūq; se cū amplexibus dare. Ita et nuptiis sceptrū, et scepro nuptias respōdere. Nec pui beneficii esse eā ppios offerre amplexus: quæ circa alios ferro repulsā exeg cōsueuerat. Hortat itaq; placēdi studiū in se transferat: in se votū nuptiale deflectat: genusq; formæ pferre dūscat. Hæc dicēs, astrictis in eū cōplexib⁹ ruit. Ille tā comi virginis eloquio delectat⁹, in mutua prūpit oscula: alternos cōplexū nodos cōserit: sibiq; quæ virgini placitū prestat. Fit deinde cōiuiū: accersunt amici: corrogant primores: nuptiæ pagunt. Quibus expletis, quæ nupta Britāniā repetit, valida Scottorū manu ppius subseq iussa: cuius opa aduersum varios insidiarū obiectus vteret. Redeunt Britānici regis filia: quæ in matrimonio habebat, occurrit: quæ quæ se supductæ pellicis iniuria læsam q̄reret, indignū tū aiebat maritali græ pellicatus odiū anteferrī: neq; se adeo virū aueraturā: ut quæ ei fraudulentius intentari sciat, silentio occultare sustineat: habere eū se pign⁹ cōiugii filii: cuius saltē respectus cōiugalē mīi charitatē cōmēdare debuerat. Ipse eū (ingr) matris suæ pellicem oderit, ego diligā: tuos in me ignes nulla calamitas sopiet: nullus liuor extinguet: quæ et in te sinistre excogitata deregā/et quas dephēderim insidias pandā. Quāobrē ca uendū tibi focerū putes: quæ ipse legationis puentū carpsit: oēmq; eius fructū in te met, eluso mittētis voto, puicaci vsurpatione transfuleris. Qua voce se cōiugali, quæ paternæ charitati ppiorē ostendit. Hæc loquēte ea adest Britāniæ rex: generūq; artius quæ affectuosius amplexatus, cōiuiū excipit/ liberalitatis specie fraudis propositum celaturus. Amlethus cognita fraude merum dissimulanter habuit, ducētisq; equitibus in comitatum receptis, subarmalem vestem indutus obsequitur inuitanti: maluitq; regis simulationi periculose parere, quæ turpiter repugnare. Adeo honestatem in cunctis obseruandam putabat. Quem cōminus obequitatem rex sub ipa bipatentiū portarū testudine adortus iaculo transegiisset, nī ferrū subarmalis toge durities reppulisset. Amlethus leui recepto vulnere, eo loci se cōtulit: vbi Scotticā iuuentutē expectādī officio fungī iusserat: captiuo nouæ cōiugis speculatore ad regē remisso: quæ se destinatæ dominæ līteras loculorū custodiæ furtim exemisse testādo, crimen in Hermutrudam refunderet: ipsumq; accurato genere exculationis reatu proditiōis absolueret. Quem rex auidius fugientem insequi non moratus, maiore copiarum parte priuauit: ita ut Amlethus die postero salutē prælio defensurus, desperatis admodum resistendī viribus ad augendā multitudinis specie exanimā sociorum corpora /prim subiectis stipitibus sulca/prim propinquis lapidib⁹ affixa: alia viuētum more equis imposta, nullo armorum detractō perinde ac præliatura feriatim in aciem, cuneumq; digesserit. Nec rariū mortuorum cornu erat, quæ viuētium globus. Stupenda siquidem illa facies erat: quum extincti raperentur ad prælia: defuncti decernere cogentur. Quæ res auctori otiosa non

107.
103.
Amletho
parantur a
Britāno in
sidia.

Stratagem
ma nouum

Saxonis Grammatici

Angliā sub
iugatio ter
tia a Danis

fuit quā ipa extinctorum imagines laceffentibus solis radiis immenſi agminis ſpe-
ciem darent. Ita enim inania illa defunctorum ſimulacra priſtinum militum nume-
rum referēbāt: vt nihil ex eorum grege heſterna ſtrage diminutum putares. Quo
aſpectu territi Britanni pugnam præcurrere fuga a mortuis ſuperati: quos viuos
oppreſſerant. Quæ victoria neſcio callidior, an felicior exiſtimanda ſit. Rex dum
ſegnius fugam intendit, ab imminentibus perimitur Danis. Victor Amlethus in-
genti præda acta, conuulſiſq; Britannia ſpoliis, patriam cum coniugibus petit. In-
terea defuncto Rorico, Vigletus regnum adeptus: Amlethi matrem omni perulā-
tia genere fatigatam regis opibus vacuefecerat: filium eius fraudato Lethrarum
rege: cui dignitatū iura dandi tollendiq; ius eſſet, Luthia regnum occupaffe conque-
ſtus. Quam rem Amlethus tanta animi moderatione excepit: vt Vigleto ſplendi-
diſſimis victoriæ ſuæ manubiis donato, calumniam beneficio rependere videretur
Quem poſtmodum exigendæ vltionis occaſione ſuſcepta, bello laceſſitum deuicit
atq; ex occulto hoſte manifeſtus euafit. Fiallerum Scania præfectum exilio adegit:
quem ad locum cui *Vudenſakre* nomen eſt, noſtris ignotum populis, conſeſſiſſe eſt
fama. Poſt hæc quā a Vigleto Scania Sialandiaq; viribus recreato per legatos ad
bellū puocaret, mirifica aī iduſtria duas circa ſe reſ: quarū alteri pbrū: alteri piculū
ineſſet, fluctuari peruidit. Sciebat q̄ppe ſibi ſi prouocationem ſequeretur imminere
vitæ piculum: ſi refugeret, inſtare militiæ probrum. Præponderauit tamen in con-
templatore virtutū animo ſeruandæ honeſtatis cupido, obtuditq; cladis formidā-
nem impenſior laudis auiditas: ne ſolidus gloriæ fulgor mericulofa fati declinatio-
ne corrumpetur. Animaduertebat quoq; tantū pene inter ignobilem vitā et ſplendī-
didam mortem diſcriminis intereſſe, quantū dignitas a contemptu diſtare cogno-
ſcitur. Tanta autē Hermutrudæ charitate tenebatur: vt maiorem futura eius vi-
duitaris, q̄ propriæ necis ſolicitudinem animo inſitā geſtaret: omniq; ſtudio circū
ſpiceret: qualiter ei ſecundas nuptias ante belli ingreſſum cōſciſceret. Quam ob rē
Hermutruda virilem profeſſa fiduciam, ne in acie quidem ſe eum deſerturam ſpo-
pondit: deteſtabilem inquiens foeminā, quæ marito morte cōſeri formidaret. Quā
p̄miſſionis nouitatem parum executā eſt. Nam quum Amlethus apud Luthiam a Vi-
gletō acie interemptus fuiſſet, vltro in victoris prædā, amplexūq; cōceſſit. Ita vorū
omne foemineum fortuna varietas abripit: temporum mutatio diſſoluit: et mulie-
bris animi fidem lubrico nixam veſtigio fortuiti rerum caſus extenuant: quæ ſicut
ad pollicendum facilis, ita ad perſoluendum ſegnīs: variis voluptatis irritamentis
aſtringitur atq; ad recentia ſemp̄ auidius expetenda, veterū immemor: anhelā, præ-
ceps cupiditate diſſultat. Hic Amlethi exitus fuit: qui ſi parem naturæ atq; fortu-
næ indulgentiā expertus fuiſſet, æquaſſet fulgore ſupos: Herculeā virtutibus ope-
ra transcendiſſet. Inſignis eius ſepultura ac nomine campus apud Luthiā extat. Vi-
gletum tranquillam ac diutinā regni procuratiōē emenſum morbus cōſumpſit.
Cui filius Wermundus ſuccedit. Hic plixis tranquillitatis otiiis: foeliciffima tempo-
rum quiete decurſis diutinā domesticæ pacis conſtantiā incōcuſſa rerum ſecurita-
te tractabat. Idem prolis exp̄s iuuentam exegit: ſenior vero filium Vffonē ſero for-
tuna munere ſuſcitauit: quū nullam ei ſobolem elapſa tot annorum curricula pe-
periſſent. Hic Vffo coætuos quoſq; corporis habitu ſupergeſſus, adeo hebetis, in-
eptiq; animi principio iuuentæ exiſtimatus eſt: vt priuatis ac publicis rebus inuti-
lis videretur. Si quidem ab incunte ætate nunq̄ luſus aut ioci conſuetudinē præ-

103.
103. N3.
104.
Vigletus
xxii. Rex
aut potius
tyrānus Lu-
thia.

Amlethi
cædes.

104.
Vigleti
mors.
Wermūdus
rex. xxiii.
Vffo naſciſ

Historiæ Danicæ Lib. III. Fo. XXXIII.

buit: adeoque humanae delectationis vacuus fuit: ut labiorum continentiam iugis silentio premeret & feueritate oris a ridendi prorsus officio temperaret. Verum ut incunabula stoliditatis opinione referta habuit ita postmodum conditionis contemptum claritate mutauit. Et quantum inertiae spectaculum fuit: tantum prudentiae & fortitudinis exemplum euasit. Cuius pater forcordiam contemplatus: filiam eius Slesuicensem perfecti Frowini in matrimonium adsciscit. Illustrissimi viri affinitate utilissimum gerendi regni subsidium recepturo. Huic erant filii Keto & wigo splendidissima indolis iuuenes, quorum Wermundus non minus quam Frowini virtutem futuris filii profectibus deputabat. Ea tempestate regnabat apud Suetiam Athillus vir fama studioque conspicuus. Qui cum finitimos late bello pressisset: ne partem virtutibus fulgorem ocio, desidiaque corruptum relinqueret: complura nouarum rerum officia sedulo frequentationis studio celebranda curauit. Inter quae etiam insigni armatura succinctus quotidianam solitariam incessus consuetudinem praebuit. Tum quod in re militari, nihil crebro armorum usu praestantius nosset: tum ut huius agitatione studii claritatis incrementa contraheret. In quo non minus sibi fiducia quam laudis cupido vendicauit. Tantam quippe nullius rei violentiam existimabat, ut eius obiectu mentis suae robur quassandum timeret. Qui cum traiectus in Daniam armis Frowinum apud Slesuicum acie prouocasset: magnifice inuicem caedibus copia funderentur: accidit ipsos agminum duces ita inter se ferro concurrere: ut rem duelli more prosequerentur, & proter publicam belli sortem priuati conflictus specie decertarent. Hunc enim congressionis euentum par amborum expetebat affectus: ut virtutem non partium opere sed propria virium experientia testarentur. Quo euenit ut crebrescentibus utrinque plagis Athillus armis superior prostrato Frowinum priuatae victoriae publicam iungeret, passimque diuisa Danorum agmina perfligaret. Inde Suetiam reuersus Frowini necem: non solum virtutum suarum imaginibus adscripsit: verum etiam impensiore verborum iactantia prosequi consuevit: gloriae facti vocis perulantia demolitus. Aliquando enim speciosius virtutes silentii verecundia teguntur quam sermonis perulantia publicantur. Frowini filios Wermundus paternae dignitatis honoribus euehit: extincti pro patria amici liberos iusto admodum beneficio profectus. Quae res Athillo referendi in Daniam belli monitum praebuit. Rediit itaque superioris pugnae fiducia concitatus: non modo tenues, angustasque copias: verum omne virtutis Sueticae robur aduectans pinde ac torius Daniam imperium rapturus. Quod Frowini filius Keto per principium suum Folconem nomine Wermundo, tunc forte villam lalungam tenentem nuntiandum curauit. Qui regem cum amicis epulantem reprensens mandatum adhortatione profectus, adesse belli facultatem diutule postulatum, & ultro se Wermundi votis ingerere dixit. cum & prompta vincendi praestetur occasio, & maturus triumphus titulus optionis eius arbitrio tribuatur. Magnam itaque & inopinam felicitatis dulcedinem esse quam ei longis affectatam suspiriis praesentis euentus auspicia largiantur. Venisse si quidem Athillum innumeris Sueonum copiis succinctum perinde ac victoriae certitudine indubitata animi presumptione complexum. Cumque praeliatum hostem fatum fugae anteferre dubium non sit: felicem recentis vulnerum ultionem oblata belli facultate praestari. Quae Wermundus placere, ac fortiter legationis partes executum testatus: paulisper epulis refici iubet, quod itinera ieiunium officere soleant. Qui cum nequaquam sibi capiendi cibi oculum suppetere dixisset: portione sitim lenire deposcit. Quo praebito poculum quoque nam aureum erat adseruare iubetur: affirmante Wermundo comeandi calore defessis comodius craterem quam palma lympham

Athillus
Sueticus;

Frowini
caedes.

Keto;

Wermundi
liberalitas;

104.

*Ab his seruis primis
in Slesuicum
hinc in Suesiam
traiecit.*

107.

107.

f. affluens. v. s. s. s.

e

Daxonis Grammatici.

excipi: meliusq; bibendivsum cipi q̄ manus subsidio celebrari. Quo tam beniuolis
verbis munitis magnitudinem prosequente, delectatus utroq; iuuenis se prius
ad perceptę portionis mensuram proprii cruoris haustu vsurum q̄ regis conspecti-
bus terga admoturum promittit. Tam fortem eius promissionem Wermundus
mercedis nomine veneratus aliq̄to plus voluptatis ex dato beneficio q̄ miles ex ac-
cepto percepit. Nec animosius locutū eum q̄ p̄liatum expertus est. Cōmissio nāq;
bello contigit vt inter varios turmarū p̄cursus cōcurrentibus Folcone & Athisso
manūq; diuile conferentibus Sueonum exercitus ducis sui euentum secutus fugā
ingrederetur. Athissus quoq; sautius ad naues ex acie conuolaret. Cūq; folco vul-
neribus ac labore hebetatus sed & aestu & labore pariter sitiq; perfusus fugam inse-
qui destitisset hostilem: recreandī corporis gratia pprium casside cruorem excepit
hauriendūq; ori prabuit. Quo facto receptum a rege cruorem speciosissime pensa-
uit. Quod videns forte Wermundus impensius eum peractę promissionis laudauit
Cui folco spetiosa vota ad debitum finem perducenda respondit. Qua voce non mi-
norem facti sui cōmēdationem q̄ Wermundus exhibuit. Cūq; victores vt post plū
fit depositis armis ac quiescentes variis inuicem sermonibus vterētur: Slesuicēsiū
p̄fectus Keto magna sibi admirationis esse p̄dicauit qualiter Athissus crebris
obstantibus causis elapsionis copiam impetrauerit p̄sertim cū is ante omnes bel-
la gesserit primus: fuga vero postremus inceserit. Nec alius quispiam ex hostibus
fuerit cuius tantis danorum studiis affectaretur occasus. Ad hæc Wermundus nos-
se eum oportere aiebat omnē bellorum aciem quadrifaria dimicantiū varietate di-
stingui. Esse enim primī generis bellatores qui fortitudinem modestia temperates:
rebelles acris cadant: fugientibus instare erubescant. Hos siquidem quos diutur-
na armorum experientia certiore virtutis testimonio prosequatur, quiq; gloriam
suam non in victorum fuga sed vincendorum expugnatione constituunt. Esse p̄æ-
liantiū & aliud genus qui corporis animiq; viribus freti sed nulla miserationis par-
te p̄diti in hostium tam terga q̄ pectora cōmuni cadis atrocitate deseriunt. Ta-
les quippe esse qui iuuenilis animi calore prouecti Tyrociniū rudimenta bellorum
auspicis ornare contendant/ quosq; tā ætatis q̄ laudis ardor inflāmet/ inq; fas & ne-
fas pari nisus securitate p̄cipitet. Essē etiam tertios quib⁹ inter metum pudorēq;
anxiis progressum terror adimat: recursum ruboris obstaculū tollat: qui sanguine
clari/ inaniq; tantū proceritate conspicui aciem numero non viribus densent: hostē
vmbra potius q̄ armis feriant: & in bellatorum grege solo corporum spectaculo cē-
seantur. Hos magnarum opum dominos fore genere q̄ animo p̄stātiores quos lu-
cis auiditas rerum dominio contracta plus ignauia q̄ nobilitatis viribus indulge-
re compellat. Essē item & alios qui speciem non rem in bellum perferant: seq; extre-
mis sociorum agminibus inferentes primī fugā postremi plūm gerant. In quibus
imbecillitatis habitū certi pauoris indiciū detegat cum semper q̄sitis de industria
subterfugiis pugnantiū terga timidioris p̄gressus pigritia subsequantur. His
ergo de causis regem fuga seruatum existimari debere cū a primī ordinis militibus
nulla persecutionis instantia fugiēs p̄meretur: qui non victos arcere: sed victoriam
cōseruare curæ habeāt: perindeq; cuneos densent vt Trophæi nouitas cōpetentib⁹
nixa p̄sidiis perfectā successus copiam adsequatur. Secundi vero generis pugnatōres
quibus obiecta q̄q; perimere studiū sit non animi sed opportunitatis inopia Athissū
intactum liquisse: q̄ eos non tam lædendi ausus q̄ facultas defecerit. Sed & tertii

Folconis fa-
cinus.

Quattuor
genera bel-
latorum.
Primū.
Secundum.

Tertium.

Quartum.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXXIII.

ordinis viros qui ipsum pugne tempus trepido vagationis genere deducetes successus etiam sociæ partis impediunt quæ ledendi regis locum habuerunt: atterandi tamen audacia caruisse. His modis Wermundus stupidam Ketonis admirationem absoluens veras seruati regis causas assertionem suam editas memorabat. Post hæc Athillus Suetiam refugus petit Frovini eadem petulantius iactans, ac facinoris huius memoriam verboso laudum suarum relatu incessanter ostentans: non quod receptæ cladis ruborem æquo animo ferret: sed ut recētis fugæ vulnus antiquæ victoriæ titulis recrearet. Cui rei Keto et Wigo (ut par erat) indignatione permoti in paternæ vltionis vota cōiurant. Quam se parum bello exequi posse credentes sumpto lenioris armaturæ paratu Suetiæ solitarii petunt, ingressique nemo, in quo regem absque comite versari solitum fama cognouerant: tela latebris mandat: inde cum Athillo profugorum nomine diutule cōuersati cum ab eo quam patriam haberent interrogarentur: Slesuicenses se esse, patriamque causam liquisse restantur. Quod rex eos non de patranda facinoris voto: sed de patrati noxa astruxisse credebat. Ea quippe fraude percunctatis studium eludere cupiebant, ut relationis certitudo casum querenti pareret intellectum & responsionis veritas tacitis adumbrata figmentis opinionem incuteret falsitatis. Plurimum quippe deformitatis olim ab illustribus viris in mendacio reponebatur. Tum Athillus scire sibi libitum dixit: quis Danorum opinione Frovini interfector credatur. Ad hæc Keto dubitari inquit, cui tantum facinoris claritate arrogari cōueniat. Præsertim cum eum publica auctoritas acie extinctum perhibeat. Respondit Athillus frustra aliis Frovini necesse adscribi quam ipse dūtaxat alterna manus conseruione peregerit. Mox an vlla Frovino foboles superesset perquiri. Ketone deinde duos eius filios extare dicente: ætatis eorum ac staturæ habitum perquam libenter se cognoscere dixit. Refert Keto hos sibi corpore prope modum æquales esse, ætate pares, proceritate persimiles. Tunc Athillus si mens inquit illis, ac virtus paternæ cōstaret acerba mihi tempestas ingrueret. Interrogante deinde eo an crebram paternæ necis mentionem haberent: Keto quod remedio temperari non possit superuacue verbis replicari subiunxit. Nihil potuisse testatus inexpiabile malum assidue iterare molestis. Quo dicto documentum dedit vltionem minis percurrere non oportere. Cumque regem acuedi roboris gratia quotidie solitaria digressionis officio utentem videret: receptis armis cum fratre peruium eius cōsectatur incessum. Quibus Athillus visum harenam pressit quod imminentes vitare deforme existimaret. Illis deinde se perempti ab eo Frovini poenas sumptuos dicentibus præsertim cum plurimo iactantia fastu se solum necis eius fateatur auctorem. Cauendum eis (inquit) ne dum vltionis effectum appetant: infirmas & inopes virium manus stulta secum audacia cōserant, dumque alienum affectent exitum proprium experiantur occasum, optimæ idolis habitum propterea laudis cupidine cōsumpturi. Quæ ob rem parcant iuueta, parcant & indolis, nec temere votum eis incesserit pereundi. Itaque paternæ cladis iniuriam pecunia a se rependi permittant: ingentisque gloriæ loco habeant quantum principem multæ nomine coercuisse: & veluti quodam terroris impio cōcussisse credantur. Hæc vero se non timore percitum, sed adolescentiæ eorum miseratione motum docere. A quo Keto frustra tempus tanta verborum ambage deduci profatus: quod tam iusta vltionis affectum pecuniæ permissione labefactare conetur: progredi illum iubet: & siquid sibi virium sit: solitario secum experiri congressu. Nam & se remoto fratris adminiculo propriis acturum viribus ne manu impari pugna conseri videretur infamis. Duos siquidem cum vno decernere ut inquit, ita etiam probrosum apud veteres credebat. Sed neque victoria hoc pugne genere parata laudabilior habita quod potius dedecori quam gloriæ iudicatur.

Facti pal
liatio.

104

Mendacii
deteratio.

105

105

Saxonis Grammatici

ta videretur. Quippe vnū a duobus opprimi vt nulli⁹ negotiū, ira maximī ruboris loco ducebat. Tanta autē Athislū fiduria ceperat: vt ambos ad se pariter incessendū hortaretur: p̄fatus se tutioris pugne potestātē facturū, qbus pugnādi votū detrahere nequeat. Quā indulgētiā Keto ita auersatus ē vt prius se fato q̄ ea vsurū testaretur oblatā certaminis conditionē vitio sibi vertendā existimans. Quē Athislus manū secum cupidius conferentē modesto pugna: genere excipere cupiens clypeū eius dūtaxat adacto leui⁹ mucrone cōuerberat animosior salutis suae q̄ efficacior defensor. Quo diutule gesto monet vtī fratrē cœpti consortē adsciscat: nec aliena manus opē exposcere erubescat cū solitariā sui conatus experiētiā sine effectu esse videat. Abnuenti parcendū negat: minasq; opere prosecutus summis eum viribus tentat. A quo tā valido ferri ictu except⁹ est: vt ipsū diffisā castide capiti illabi cogere. Quo vulnere irritatus: nā multus e vertice cruor profundeatur: Ketone crebris ac vegetis ictibus peritū genibus humū petere coegit. Qd̄ wigo intueri nō passus propior priuatē charitati q̄ publicae cōsuetudini ruborē pietati cedere coegit: inuasoq; Athislo fraternē imbecillitatis p̄tector q̄ spectator esse maluit. Quo facto plus obprobriū q̄ laudis contraxit: q̄ in iuuādo fratre statutas duelli leges soluisset, eidē q̄ vtilius q̄ honestius opem tulisse videretur. Si quidem ex altera lance dedecoris, Ex altera pietatis partibus indulgit. Itaq; promptius q̄ speciosius Athisli cades ab ipsis peracta noscebatur. Quae ne vulgo clam esset corpus eius absciso capite equo impensum extra nemus ferētes propinquioris pagi incolis tradunt. Frowini filios paternae necis vltionem ab Athislo Suconū rege exegisse testantes. Talem prā se victoriam ferentes primis a Wermundo honoribus excipiūt vtilissimū ab eis opus editum iudicante, sublatisq; emuli gloriam q̄ admisi obprobriū famā cupidius inuente: nec tyranni necem vllis ignominia: partibus affine censente. In proverbium apud exteros ductum: q̄ priscum dimicandi ius regius labefactasset interitus. Cūq; Wermundus aetatis vitio oculis orbaretur: Saxoniae rex Daniam duce vacuam ratu: eiq; per legatos mandat regnum quod praeter aetatis debitum teneat sibi pcurandum committat: ne nimis longa imperii auaritate patriam legibus, armisq; deficiat. Qualiter enim regem censi posse: cui senectus animū, caecitas oculum pari caliginis horrore fuscauerit! Qd̄ si abnuat filiumq; habeat: qui cum suo ex prouocatione configere audeat: victorem regno potiri permittat. Si neutrum probet: armis secum non monitis agendum cognoscat: vt tandem inuitus prābeat quod vltioneus exhibere contemnat. Ad haec Wermundus altioribus suspiriis fractus impudentius se aetatis exprobratione lacerari respondit: quem non ideo huc infelicitatis senectus prouexerit: q̄ pugnae parcus timidius iuuentam exegerit. Nec aptius sibi caecitatis vitium obiectari: q̄ plarunq; talem aetatis habitum talis iactura consequi soleat: potiusq; condolendum calamitati q̄ insultandum videatur. Iustus autem Saxoniae regi impatientiae notam afferri posse: quem potius senis fatum operiri q̄ imperium poscere decuisset: q̄ aliquanto prāstet defuncto succedere, q̄ viuuum spoliare. Se tamen ne tanq̄ delirus priscae libertatis titulos externo videatur mancipare dominio: propria manu prouocationi pariturum. Ad haec legati scire se inquirunt regem suum conferendae cum caeco manus ludibrium perhorre: q̄ tam ridiculū decernēdi genus rubori q̄ honestati propinquū habeatur. Aptius vero per vtriusq; pignus & sanguinem amborum negotio consuli. Ad haec obstupefactis animo Danis subitaq; responsi ignorantia percussis Vffo qui forte cū ceteris

Athisli
cades.

Vffonis
indoles.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXXV

aderat responſionis a patre licentiã flagitabat: ſubitoq; velut ex muto vocalis euasit. *Ex muto ſit vocalis.* Cũq; *ſimile qd habet in Perſianis vbi m. 2.* Wermũdus quiſnã talẽ a ſe loquẽdi copiã poſtularer ingreret: miniſtriq; eũ ab Vffone rogari dixiſſent, ſatis eẽ phibuit vt infelicitatis ſuã vulneribus alienorũ fruſ illuderet, ne etiã a domeſticis ſimili inſultationis petulãtia vexaretur. Sed ſatelitibus Vffonẽ hũc eſſe pertinaci affirmatiõne teſtãtib; liberũ ei ſit, inq; quĩſquis eſt cogitata p̄fari. Tũ Vffo fruſtra ab eorũ rege regnũ appeti, inq; qdã tã p̄p̄rii reatoris officio q̄ fortiffimorũ procerũ armis, induſtriãq; niteretur. Prãterea nec regi filiũ, nec regno ſucceſſorẽ deeſſe ſciãtq; ſe nõ ſolũ regis eorũ filiũ: ſed etiã quẽcũq; ex gẽtis ſuã fortiffimis ſecũ adſciuerit. ſimul pugna aggredi cõſtituiſſe. Quo audito legatĩ riſere vanã dicti animoſitatem exiſtimãtes. *107* Nec mora, cõdicitur pugna locus eidẽq; ſtata tẽporis meta p̄ffigitur. Tantũ autẽ ſtuporis Vffo loquẽdi ac puocãdi nouitate p̄ſentibus iniicit: vt vtrũ voci eius an fidutiã plus admirationis tributũ ſit, incertũ extiterit. Abeũtib; autẽ legatĩs Wermũdus reſponſionis auctore laudato q; virtutis fidutiã, nõ in vnũ: ſed duorũ puocatione ſtatuẽrit potius ſe ei q; cũq; ſit q̄ ſupbo hoſti regno ceſſurũ phibuit. Vniuerſis autẽ filiũ eius eſſe teſtãtib; qui legatorũ faſtũ fidutiã ſublimitate cõtẽpſerit: p̄pius eũ accedere iubet qdã oculis nequeat manibus expturus. Corpore deĩde eius curioſius contrectato cũ ex artũ graditate lineamẽtiq; filiũ eſſe cognoffet: fidẽ aſſertoribus habere cõcepit, p̄contariq; eũ cur ſuauiſſimũ vocis habitũ ſummo diſſimulationis ſtudio tegẽdũ curaauerit, *107* tantõq; gratis ſpatio ſine voce, & cũctis loquẽdi cõmerciis degere ſuſtinerit vt ſe linguã p̄ſus officio defectũ, nariũq; raciturnitatis vitio obſitũ credi p̄mitteret. Qui reſpõdit ſe paterna hætenus deſenſione cõtentũ nõ prius vocis officio op̄ habuiſſe q̄ domeſticã prudentiã externa loquacitate p̄ſſam aĩaduẽteret. Rogatus item ab eo cur duos q̄ vnũ puocare maluit. Hũc iccirco dimicationis modũ a ſe exoptatũ reſpõdit: vt Athiſli regis opp̄ſſio, quẽ q; a duobus geſta fuerat Danis opprobriõ extabat vni facinore penſaret. Nouũq; virtutis ſpecimẽ priſca ruboris monumẽta cõuelleret. Ita antiquã crimẽ infamiã, recẽtis famã litura reſpõdẽdũ dicebat. Quẽ Wermũdus iuſtã omnũ aſtimationẽ feciſſe teſtat; armorũ vſum q; eis partũ aſſueuiſſet p̄diſcere iubet. Quibus Vffo oblatĩs magnitudine pectoris anguſtos loricarũ nexu explicuit: nec erat vllã repire q̄ eũ iuſto capacitatis ſpatio cõtineret. Maiore ſiquidẽ corpore erat q̄ vt alienis armis vtĩ poſſet. Ad vltimũ cũ paternã quoq; loricã violẽta corporis aſtictione diſſolueret: Wermundus eã a lauo latera diſſecari, ſi bulaq; ſarciri p̄cepit: partẽ q̄ clypei p̄ſidio muniãt ferro patere parũ exiſtimã. Sed et gladiũ quo tuto vtĩ poſſit ſũma ab eo cura cõciſſi iuſſit. Oblatĩs cõplurib; Vffo manu capulũ ſtringẽs: fruſtatim ſingulos agitãdo cõminuit: nec erat qſq; ex eis tãtĩ rigoris gladius, quẽ nõ ad primã cõcuſſionis motũ crebra p̄tiũ fractione diſſolueret. Erat autẽ regi inuſitati acuminis gladi; Skrep dictus: q; qdã liber obſtaculĩ genus vno ferictis icũ mediũ penetrãdo diſſideret: nec adeo q; p̄durũ foret: vt adactã eius acie remorari potuiſſet. Quẽ ne poſteris fruẽdũ relinq̄ret p̄ ſũmã alienẽ cõmoditatis inuidiã in p̄funda defoderat: vtilitatẽ ferri q; filiũ icremẽtis diſſideret: ceteris negatur. Interrogatus autẽ an dignum Vffonis robore ferrũ haberet: habere ſe dixit. Q; ſi pridẽ a ſe terre traditũ recognito locoq; habitu repire potuiſſet, aptũ corporis eius virib; exhiberet. In campũ deĩde p̄duci ſe iubẽs cũ interrogatiſ per omnia comitib; defoſſionis locũ acceptis ſignorũ iudiciis compiſſet: extractũ cauõ gladiũ filio porrigit. Quẽ Vffo nimia vetuſtate fragilẽ exefumq; cõſpiciẽs: ferienẽ *105*

cũ

Saxonis Grammatici

di diffidentia percontatur an hunc quoque priorum exemplo probare debeat prius habitum eius qui rem ferro geri oporteat explorandum testatus. Refert Wermundus si presens ferrum ab ipso vetilado collideret non superesse quod virum eius habitu responderet. Abstinentium itaque factum cuius in dubio exitus maneat. Igitur ex pacto pugnae locus expetitur. Hunc fluuius Eidorus ita aquarum ambitu vallat: ut earum interstitio repugnante nauigium duraxat aditus pateat. Quae Vffone sine comite petente Saxoniae regis filium insignis viribus athleta consequitur crebris utringue turbis alternos riparum anfractus spectandi auiditate complentibus. Cunctis igitur huic spectaculo oculos inferentibus Wermundus in extrema pontis parte se collocat: si filium vincti contigisset flumine periturus. Maluit enim sanguinis sui ruinam comitari quam patriae interitum plebis doloris sensibus intueri. Verum Vffo geminis iuuenum congressibus lacessitus gladii diffidentia amborum ictus umbone vitabat: patientius experiri constituens, quem e duobus attentius cauere debuisset, ut hunc saltim uno ferri impulsu contingeret. Quae Wermundus imbecillitatis vitio, tantam recipiendorum ictuum patientiam prestare existimans: paulatim in occidua pontis ora mortis cupiditate se protrahit si de filio actum foret fatum precipitio periturus. Tanta sanguinis charitate flagrantem senem fortuna prorexit. Vffo siquidem filium regis ad secum auidius decernendum hortatus claritate generis ab ipso conspicuo fortitudinis opere aequari iubet ne rege ortum plebeius comes virtute prestare videatur. Athleta deinde exploranda eius fortitudinis gratia ne domini sui terga timidius subsequeretur, admonitum: fiduciam a regis filio in se repositam egregiis dimicationis operibus pensare precepit. Cuius delectu vnicus pugnae comes adscitus fuerit. Obtemperantem illum propiusque congregi rubore copulsum primo ferri ictu medium dissecat. Quo sono recreatus Wermundus filium ferrum audire se dixit: rogatque cui potissimum parti ictum inflixerit. referentibus deinde ministris eum non vnam corporis partem, sed totam hominis transegisse compagem: abstractum precipitio corpus ponti restituit eodem studio lucem expetens quo fatum optauerat. Tum Vffo reliquum hostem prioris exemplo consumere cupiens regis filium ad ultionem interfecti pro se satellitibus manibus parationis loco eroganda impensioribus verbis sollicitat. Quem propius accedere sua adhortatione coactum infligendi ictus loco curiosius denotato, gladioque tenuem eius laminam suis imparibus formidaret in aciem alteram verso penetrabili corporis sectione transuerberat. Quo audito Wermundus scree gladii sonum secundo suis auribus incessisse perhibuit. Affirmantibus deinde arbitris utriusque hostem ab eius filio consumptum: nimietate gaudii vultum fetu soluit: ita genas quas dolor madidare non poterat letitia rigauit. Saxonibus igitur pudore moestis, pugillique funus summa cum ruboris acerbitate ducentibus: Vffonem Dani iocundis exceperunt tripudiis. Quieuit tum Athilanae caedis infamia, Saxonumque obprobriis expirauit. Ita Saxonie regnum ad Danos translatum.

Post patrem Vffo regendum suscepit utriusque imperii procurator effectus qui ne vnus quidem rite moderaturus credebatur. Hic a compluribus Olauus est dictus atque ob animi moderationem mansueti cognomine donatus. Cuius sequentes actus verulstatis vitio solenne fefellere notitia. Sed credi potest gloriosos eorum processus extitisse quorum tam plena laudis principia fuerint. Tam breui factorum eius prosecutioe animaduerto quot illustrium gentis nostrae virorum splendoris scriptorum poenuria laudi memorieque subtraxerit. Quae si patriam hanc fortuna latino quondam sermone donasset innumera Danicorum operum volumina tererentur.

105.
106.
Saxones a
Danis victi
ia quarto.
Vffo Ola-
u⁹ mansuet⁹
rex. xxiiii.
Inopia scri-
ptorum in
Dania.

Historiæ Danicæ. Lib. III. Fo. XXXVI.

Vffoni Dan filius succedit: Qui cum transfusus in externos præliis trophæorum frequentia rerum dominium propagasset / partum gloria fulgorem tetro superbia squalore fuscavit: ita a clarissimi parentis honestate degenerans: ut cum ille cæteris moderatione præstiterit: hic cæteros fastuosa tumidus elatione contempserit. Sed & paterna bona vel quæ ipse exterarum gentium manubiis pepere rat: flagitiis disiciēbat. Opes quæ regio splendori seruire debuerat: voracibus sumptuum impensis tribuēs. Sic interdum a maioribus suis similia porrentis pignora deciscunt.

Dost hunc regnat Hugletus qui Hømorhum & Høgriniū. Suetiæ tyrannos maritimo fertur oppressisse conflictu.

Vi Frotho succedit cognomento vegetus: qui ipsam cognominis spem corporis animique firmitate testatus denis Noruagiæ duobus bello consumptis insulam quæ ex eo postmodum nomen obtinuit ipsum postremo regem inuasurus accessit. Frogerus hic erat gemina admodum sorte conspicuus: quæ non minus armis quam opibus illustris regiam ditioem Athletico decoraret officio: tantumque gymniciis palmis quam dignitatis ornamentis polleret. Hic ut quidam

ferunt Othino patre natus a diis immortalibus beneficium præstare rogatis muneris loco obtinuit: non ab alio vincit quam qui certaminis tempore subiectum pedibus eius puluerem manu couellere potuisset. Quem Frotho tanta a superis firmitate donatum comperiens duelli postulatione sollicitat deorum indulgentiam fallacia retaturus. Primum igitur imperitiæ simulatione dimicationis ab ipso documentum efflagitat cuius eum usu experientiaque callere sciat. Ille hostem professioni suæ non solum cedere sed etiam supplicare gauisus: sapere eum asseruit senili industriæ iuuenilem animum subiiciendo: quæ ei facies cicatricibus vacua / frontisque nullis armorum vestigiis exarata tenuem huius rei notitiam extare testetur. Ita ediuerso bina quadrata forma spacia cubitalibus figurata lateribus humi denotata locorum usu documentum initium editurus. Quibus arma secum ac locum permutare iubet. Nec difficilis admittio fuit. Frogerum siquidem hostilium nitore concitabat armorum. quæ Frotho præditum auro capulum loricaque pari specie radiantem: sed & cassidem in eundem modum eximio comptam fulgore gestaret. Igitur Frotho loco quo Frogerus excerserat puluere correpto omen sibi victoriæ datum existimauit. Nec augurio elusus continuo Frogerum occidit tam paruulo vasamento maximam fortitudinis gloriam assecutus. Quippe quod nullius ante viribus licuit: astutia præstiterit.

Dost hunc Dan regnum cepisset. Qui cum duodecimum ætatis annu ageret legationum petulantia fatigatur Saxonibus bellum aut tributum afferre iussus. Sed rubor pugnam pensioni anteposuit potius ad strenue moriendum quam timide viuendum impellens. Itaque plura pugnandi sorte Danorum iuuenis Albyam fluuium tanta nauigiorum frequentia compleuit ut facile eius transitum perinde, ac continuo ponte iuncta puppium tabulata præstarent. Quo euenit ut Saxoniarum rex eadem quam a Danis exigebat conditione adigeretur.

c.iii.

Saxonis Grammatici.

106. **Ab.** Fridleuus
rex, xxxix.

Rusilá supe
rauit.

Ost Dan Fridleuus cognomento celer imperium sumit. Quo re-
gnante Huyr willus Holandia princeps ieto cum Danis foedere
Noruagiam incessabat. Cuius operibus haud parua claritatis ac-
cessio fuit. q̄ Rusilam virginem militari voto res bellicas emula-
tam armis oppressit: virilemque gloriam ex muliebri hoste corri-
puit. Sed & quinque ei⁹ cōplīces: Broddonem, Bildum, Bugonem,
Fāningum, & Gunholmū/ quorū pater Fyn exitit, ob res ab ipsi⁹
præclare editas in societatem adsciuit. Quorum collegio fretus foedus quod cum
Danis contraxerat ferro dissicit. Cuius irruptio hoc nociuior quo fallacior fuit.
Neque enim Dani tam repente eum ex amico hostem euasurum credebant. Adeo fa-
cilis quorundam ex gratia ad odium transitus existere consuevit. Crediderim no-
stri temporis mores huius viri auspiciis inchoatos qui mentiri ac fallere inter vi-
tia, fordesque non ducimus. Quem Fridleuus australes Syalandiæ partes adortum
in portu: qui postmodum eius est nomine vocitatus prælio tentat. In quo ob glorię
amulationem tanta militum fortitudine concursus est/ vt per paucis periculi fu-
ga vitantibus ambæ penitus acies consumerentur: nec in partem victoria concessit
vbi par vtrosque vulnus implicuit. Adeo omnib⁹ maior glorię q̄ vitæ cupiditas fuit.
Igitur q̄ ex Huyr Willi agmine superfuert seruantē societatis gratia noctu classis
suæ reliquias mutuis nexibus obligandas curabant. Eadem nocte Bildus & Brod-
do recessis, quibus rates cohesere funiculis: tacite sua a ceterorum complexu na-
uigia submouere fratrum desertione formidini consulentes, magisque timoris q̄ cō-
sanguineæ pietatis ductibus obtemperantes. Luce reddita Fridleuus Huyr willum/
Gunholmum, Bugonem & Fanningum ex tanta sociorum clade relictos comperi-
ens vnus cum omnibus decernere statuit, ne laceræ copiarum reliquiae denuo dis-
crimen subire cogentur. Cui præter insitam animo fortitudinem etiam contem-
ptrix ferri tunica fiduciam ministrabat. hac in publicis priuatisque confictibus tāq̄
seruatore salutis cultu utebatur: nec rem fortius q̄ prosperius executus, felicem pu-
gnæ euentum habuit. Equidem Huyr willus, Bugone, & Fāningo oppressis Gunhol-
mum hostile ferrum eorum inibus obrūdere solitum crebro capuli ictu exanimauit.
Dum autem mucroni manum cupidius inserit elisa neruorum officia reductos in
palmam digitos perpetuo curuitatis vinculo perstrinxerunt. Idem cum Duflyno
Hyberniæ oppidum obsideret: murorumque firmitate expugnationis facultatē ne-
gari conspiceret: Hadingiani acuminis ingenium amulatus: hirundinum alis: in-
clusum fungis ignem affigi præcepit. Quibus propria nidificatione receptis: subito
flammis tecta luxerunt. Quas oppidanis restinguere concurrentibus, maioremque
sopiendi ignis q̄ cauendi hostis curam præstantibus Duflyno potitur. Post hæc apud
Britanniam amissis bello militibus: cum difficilem ad littus reditum habiturus vi-
deretur: interfectorum cadaueribus erectis, & in acie collocatis ita pristinum mul-
titudinis habitum representabat: vt nil ex eius specie tanto vulnere detractum vi-
deretur. Quo facto hosti non solum conferendę manus fiduciam abstulit, sed etiam
carpendæ fugæ cupidinem incussit.

107.
Tunica
ferrea.

Stratage-
ma.

Explicitus est Liber Quartus.

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XXXVII.

Incipit Liber Quintus.

Efuncto Fridleuo filius Frotho septē annos natus concordī Danorū arbitrio subrogat. Iidem concione præhabita, infantiam regis a tutoribus excipiendā duxerūt: ne ob principis puerilitatē rerum excideret summa. Tantū siquidē ab vniuersis Fridleui memorię ac nomini tributum: vt tam tenero eius sanguini regnū dare. Habito ergo delectu, Westmarus et Colo fratres in educatiōis regię ministeriū arcessunt. Isulfo quoq; et Aggoni octoq; aliis illustribus viris non modo regis tutela credita: verū etiā gerendi sub ipso regni potestas indulta, abunde eis vires/animiq; suppetebant: crebra non corporis tm̄, sed etiam ingenii dote pollentibus. Ita Danorū Rēp. expectato regis robore vicariā tutabātur officia. Vxor Colonis erat Gōt wara: quæ eximia procacitate facundiā quātūlibet disertos ac loquaces eneruare solebat. Altercando quippe efficax erat/et in omni disceptationū genere copiosa. Pugnabat siquidē verbis nō modo quæstionibus frēta: verum etiā puicibus armata responsis. Imbellem nemo fœminā debellare poterat a lingua spicula mutuantes. Quosdā verbositaris petulantia refellebat: alios veluti quibusdam cauillationum nexibus implicatos fallaciāū laqueis strangulabat. Adeo vegetū mulieri ingenium fuit. Caterū condere pacta/aut rescindere præpotens erat: vtriusq; horum efficacīa oris aculeo gestans: quippe disicere fœdera ac sociare callebat. Ita ad vtrūlibet anceps linguæ cōmerciū fuit. Duodecim Westmaro filii erant: ex quorum numero tribus cōmune Grep nomen incessit: hos simul conceptos idem part⁹ absoluit/ortus æqualitatē vocabuli societate testantes. His summa castibus aut ferro dimicandi peritia extitit. Hoddoni quoq; Frotho maritimæ tyrannidis detulerat potestatē: hic regē pximo necessitudinis ordine cōtingebat: Colo terna filiorū sorte gaudebat. Eo tempore quidam Frothonis fratre genitus p̄ tuenda patria gerebat rei nauticæ summam. Soror regis Gunwara erat: cui ob eximiam formæ pulchritudinē Speciosa cognomē extabat. Filii Westmari Colonisq; quū et ætate impuberes et animis acres essent, fiducia in temeritatem versa, ad obscēnos ac degenes ritus inquinatā flagitiis indolem cōtulerūt. Adeo em̄ insolenter indomiteq; gesserunt: vt cōstupratis aliorū nuptis ac filiabus, p̄scripsisse pudicitiam atq; in p̄stibulum relegasse viderent. Corruptis quoq; matronarū fulcris, ne thoris quidem virginalibus abstinebant. Suus nullum thalamus securitate donabat: nec quisq; ferē patriæ locus luxurię corū vestigiis vacuus erat. Mariti metu, coniuges corporū suorū ludibrio vexabant. Iniuriis obtemperatum est. Cessit copularum respectus: violensq; amplexū vsus extabat. Publicata est venus, coniugioq; reuerentia perēte. Raptim luxuriā petebatur. In causa orium erat: q̄ expertia agitationis corpora amica vitiis quiete diffuerent. Tandē Grep hoc noie p̄ticipantiū maximus vt diffusum libidinis motū certa specie susteret, errabunda veneris portum in germanæ regis amore petere ausus extitit. Nec apte quidē. nā sicut vagabundā atq; erroneā

Frotho .iii.
rex. xl.

Gōt wara
garrula et
procax.

Tres Grep
lubrici.

Gunwara
pulchra.

e v

Saxonis Grammatici

Voluptatem verecundiae fraenis coerceri oportuit: ita a populari prolem regiam concupisci temerarium fuit. Illa proci petulantiam pertimescens: quo tutior ab iniuria foret, septem vallo conelave petiit. Adhibiti sunt ei triginta vernaculi: qui iugem corporis eius custodiam excubando praestarent. Igitur contubernales Frothonis circa indumentorum vsum foeminea admodum ope defecti: quum non haberent unde noua assuerent, aut lacera reficere possent, Regem celebrandi conu-
giu monitis adhortantur. Ille primum excusationis verba ab aetatis teneritudine mutuatus: ad postremum perseverantiori suorum rogatu cessit. Quo curiosus a monitoribus habilem connubio suo foeminae perquirente, praecipue regis Hun-
noru filia collaudat. Adhuc Frotho repugnandi rone pertinacius q̄sita/a patre didi-
cisse se refert, no expedire regibus e longinquo copulam peti/ nec venerem nisi a fi-
nitimis posci. Qd̄ audiens Gōt wara, callide regē amicis reluctari cognouit. Cuius
vt vacillantē firmaret animū, fiduciaq; pusillae mētis erigeret, Junioribus, inq̄, nu-
ptiā cōpetū/ senes sepulchrū manet. Adoleſcētia gressus votis fortunaq; pficiunt
inops ad bustū senecta deurgit. Spes iuuentā cōſegitur/ senū expes inclinat occas?
Adoleſcit fors puberū/ nunq̄ infectū omissura qd̄ cœpit. Ob cuius dicti veneratio-
nē postulationis officiū suscipe rogata, refragandi rōnē senū praetentione cōponit:
nec se tā arduū mādati gerulā ob infirmū etatis habitū fore posse testat. Rex pretio
opus agnosces, aureo torque plato, legatiois p̄miū polliceſ. Habebat nāq; torques
nexilia bullarū cēlamina/ interſitaq; regū simulacra: quae ad interioris fili ductum
nūc cōtrahi/ nūc dirimi possent/ ornāmētū luxūi potius, q̄ vsū p̄patū. Westmarum
quoq; et Colonē cū eorū filiis in idē legationis opus accersiri placuit: q̄ eorū soler-
tia Frotho repulſae rubore caritura putaret. Ii simul cū Gōt wara p̄fecti, prius tri-
duano ab Hunnorū rege cōuiuio excepti sunt, q̄ legationis suae cōsultū exprimerēt:
is em̄ antiquitus recipiēdorū hospitiū vsus extabat. Extracto in tridū epulo, virgo
regia pleno comitatis alloquio legatis blāditura p̄gredit: nec parū cōuiuialibus ho-
spitiū gaudiis p̄sentia eius iocūditas attulit. Cui Vestmarus crebrefcētib; pocu-
lis p̄positi seriē iocosa admodū asserione detexit/ puellae mētē familiari colloquio
nis gñe tentaturus. Itaq; quo minus sibi repulſam cōcisceret, cōpositis in risum ver-
bis, legationis negotiū p̄currebat/ inter cōuiuiales plausus ludicrū ausus sociare ser-
monē. Illa se Frothonē tāq; famae et claritudinis inopē fastidire dicebat. Nulli etem̄
quondā illustriū foeminarū cōnubiis idonei cēlebant: nisi q̄ sibi ingens famae pretiū
gestarū insigniter rerū fulgore struxissent. Sūmū i p̄co viriū desidia fuit. Nihil ma-
gis in nuptiarū peritore q̄ claritatis inopia dānabat. Sola gloriae vbertas caterarū
rerū opulentiā exhibebat. Puellae quoq; nō tā p̄cantū se formas, q̄ edita speciose fa-
cinora mirabant. Igit̄ legati voti despatione torpētes, vltiorē rei conatū Gōt wa-
ra prudētia tradit. Illa nō verbis mō, sed etiā succis in venerē mixtis virginē ener-
uare conata, asserere coepit Frothonem laeva tanq̄ dextra vrentem nandi/ dimican-
dūq; promptissimam habere peritiā: oblata quoq; porione rigorem puellae cupi-
dine permutauit: veneremq; et voluptatem abolitae indignationis loco constituit.
Deinde Westmarum/ Colonemq; cum eorum liberis de industria adire regem/ ite-
randaq; legationi insistere iubet. Postremo si diffīcilem accepissent pugnae prouo-
catione praenire repulſam. Igitur Westmarus regiam cum armatis ingressus,
Iam aut precibus obsequi, inquit, aut pugna precantes aggredi necesse erit: legati-
mus speciose defungi, q̄ infecta legatione reuerti: ne repulſa foedi/ propositoq; va-

Hunnorū
rex.

Oratio We
stmarī.

Historiæ Danicæ Lib. V. Fo. XXXVIII.

cui: unde gloriam impetrare sperauimus, eius contrarium referamus. Si natam ne-
gas, admitte pugnam: alterum necesse est præstes. Mori aut exaudiri volumus.
Apud te si non læta/saltem tristitia percepturi sumus. Gratius nostram Frotho cla-
dem, q̄ repulsam excipiet. Nec plura elocutus, iugulum regis ferro se petiturum
minatur. Contra rex non decere ait amplitudinem regiam quem honore præcelle-
ret/aquare conflictu: nec oportere dignitate impares, pugnae paritate conferri.
At Vvestmarus nihil de certaminis exhortatione remittens, ad vltimum ipsam
virginis mentem explorare iubetur: q̄ antiqui in matrimoniorum delectu libe-
ra nupturas optatione donassent. Hærebat siquidem animo rex inter metum pugnae
pudoremq; trepida fluctuatione suspensus. Ita Vvestmarus ad præcordialem pael-
le sententiam relegatus/sciens fœminam omnem vt volubilis animi/ita versis-
lis esse propositi: tanto rem fidetius exequi cœpit, quanto virginum votis plus
varietatis inesse compertum habuit: auxit cura eius fiduciam/adiecitq; studio
spem simplicitas virginis proprio permissa consilio: libertasq; fœminæ politioria-
bus blanditiarum delenimentis palpanda: non modo abduci facilis/verum etiam
obsequi præceps. Pater vero quo certius filiae mentem inspiceret, legatos subsequi
cœpit. Illa prius in amorem proci latentis potionis operatione perducta plura se
de Frothonis indole referebat spe præsumpsisse, q̄ fama: quippe quum is ab illu-
stri genus parente duxerit/naturaq; omnis suæ soleat origini respondere. Quam
obrem iuuenem sibi non tam præsentis, q̄ futuri splendoris intuitu placuisse. Quia
bus auditis mirabundus pater: sed ne permissam quidem puellæ licentiam rescin-
dere passus, Frothonis eam coniugio pollicetur. Quam postmodum, prouisis
abunde comenatibus tollens magnifico rerum apparatu, consequentibus se le-
gatis Daniam adire deproperat/sciens neminem patre melius filiam nuptiis oba-
laturum. Frotho sicut iocundissime sponsam excepit: ita futuri quoq; loceri ma-
iestatem amplissimis honoribus celebravit: quem peractis tædis magna auri/ar-
gentiq; summa donatum dimisit. Igitur Hanunda vsus. (Hunnorum hæc regis
filia erat) florentissima pace triennium duxit. Cuius cõtubernales otio petulan-
tiam nacti/partam quiete lasciuiam improbilissimis extulere sceleribus. Quosdam
enim restibus in sublime pertractos more agitabilis pilæ pendula corporum im-
pulsione vexabant. Aliis hedinum incedentibus corium substernentes/lubrici
tergoris offendiculo per occultum funis raptum incautos subegere gressus.
Alios veste nudatos variis verberum suppliciis lacerabant. Alios clauæ affixos
laquei more suspensionis multauere ludibrio. Quorundam barbæ et verticis pi-
los faculis torruerunt. Aliis pubem atq; inguina subiecto torre cremabant. Vir-
ginibus nubere non licebat: nisi quarum castitas eis ante delibata fuisset. Ad-
uenas ossibus conuerberabant. Alios ad intemperantiam compulsos immodera-
ta potione rumpebant. Nemini filiam nuprum dare licebat: nisi gratia ipsorum
fauoreq; mercato. Nulli matrimonium contrahendi fas erat: si eorum non præ-
tio præmissis assensum. Præterea non in virgines modo: verum etiam in ma-
tronarum turbam passim dissolutissimæ libidinis suæ flagitia porrexerunt. Mi-
xtam petulantia rabiem duplex furoris species agitabat: conuenis hospitibusq; re-
ceptuum loco conuitia præbebantur. Tot ludibriorum irritamenta a petulantia-
bus et lasciuis reperta sunt. Adeo sub rege puero temeritas libertate nutrita est.

1709

109

Petulantia
obscena
aulicorum,

109

Veh patrie
cuius Rex
puer,

109

Baxonis Grammatici.

Nihil enim tantum peccandi licentiam protrahit, quantum ultionis/poenae dilatio.
Tam effrenata militum procacitas non exteris tantum: sed etiam patriae iniusum
fecerat Regem. Dolenter siquidem ferebant Dani superbe sibi ac crudeliter im-
perari. Grep vero haud humili contentus Venere, eo se temeritatis effudit: ut cum
Regina commercio libidinis habitam Regi perfidus, quam caeteris violentus existeret.
Adoleuit deinde paulatim infamia/tacitque gradu criminis suspitio serpsit
ante vulgo comperta quam Regi. Grep enim in omnes, qui vel modicam huius rei
mentionem egissent animaduerrere solitus, accusationem sui formidabilem fece-
rat. Opinio tamen sceleris primum susurris alita est: dehinc excepta rumoribus.
Difficilis siquidem apud conscios alieni criminis occultatio est. Procus Gunwaræ
creber extabat. Igitur Grep repulsæ ultionem clandestinis artibus impetrare con-
natus, æstimandi procos arbitrium flagitat/exquisitissimis puellam nuptiis debe-
ritestando. Obscurabat autem iram: ne virginis odio quasitum videretur offi-
cium. Oranti rex merita iuuenum inspectanda permittit. Primum itaque cunctos
Gunwaræ petitores coniuuii simulatione contraxit: ac deinde conclave cui puella
la assueuerat defectis eorum capitibus cingens crudele caeteris spectaculum præ-
buit. Nihil tamen eius apud Frothone gratiæ detractum est: quo minus con-
sueti familiaritatis officio fungeretur. Conueniendi siquidem Regis copiam præ-
tio peti debere constituit: neminem alloquio eius vsurum pronuntians, nisi nune-
ra derulisset. Neque enim tanti ducis aditum trito consuetudinis genere: sed ple-
nis ambitionis studiis impetrandum edixit: regiæ charitatis simulatione crude-
litate infamiam leuaturus. Taliter laceratum vulgus afflictationis suæ quere-
lam tacitis gemitibus agitabat. Nulli miseræ tempora culpandi palam animus
erat. Nemini ingruentem calumniam apertis efferendi querimonis ausus incesse-
rat. Internus omnium præcordia dolor hoc acrius, quo occultius lacerabat. Quo
cognito Gøtherus Noruagiæ Rex contractis concione militibus, refert proprium
Danos fastidire Regem/exoptare alium si copiam accepissent: sequi eo exercitum
agere decreuisse: facile Daniam occupari posse, si armis adita foret. A Frothone
enim tam auare, quam atrociter patriæ imperitatum esse. Tum exurgens Ericus con-
traria rem allegatione prohibuit, Sape iniquus alieni appetitores proprio pri-
uari solere meminimus. Sape amborum captator vtriusque perditior fuit. Præualia
dum enim oportet alitem esse, qui prædam alius vnguibus extrahere cupiat.
Animat te frustra internus regionis liuor: quem plarumque hostilis explodit aduen-
tus. Nam etsi nunc Dani diuiduis esse sententiis videantur, vnanimes tamen mox
excipient hostem. Crebro corrumpentes porcos conciliauere lupi. Patrium quisque
ducem extero præfert. Prouincia omnis Regem domesticum quam aduenam impen-
sibus colit. Neque enim te Frotho domi præstolabitur: sed foris excipiet aduentan-
tem. Extremis se aquilæ scalpunt. Anterius alites certant. Nosti ipse poeniten-
tia vacuum debere contutum esse prudentis. Proceribus abunde stiparis. Tua tibi
quies maneat: per alios gerendi sane belli facultatem propemodum exploratam
habere poteris. Liceat militi regiam prætentare fortunam. Salutem tuam paci-
fice moderare/alieno negotium periculo moliturus. Sarius est seruum deperire,
quam herum. Quod fabro forceps, tuus tibi satelles agat. Ille ferramenti remedio ma-
nus cauterium cauet: atque a digitorum sibi incendio temperat. Tu quoque tibi tuos

110.

110.

110

110.

110.

Gøtherus
rex Norua-
giæ.
Erici diser-
ti oratio.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

111.

Historiæ Danicæ Lib. V. Fo. XXXIX.

rum opera parcere et consulere disce. Hæc Ericus. Quem Götvarus vt imprudẽ
tem hætenus habitum responsionis suæ contextum exquisita sententiarum gra-
uitate compressisse miratus, disertum donat agnomine excellentem eius prudentiam
appellationis honore iudicans prosequendam. Frater siquidem eius Rollerus opi-
nionem iuuenis eximio sui fulgore supprefferat. Ericus nominis beneficio rem adiu-
ci petit vocabulis largitionem muneris additione commutandam testatus. Rex nau-
uigium donat. Scripserunt remiges vocitabant. Erant autem Ericus et Rollerus Re-
generi pugilis filii/patre eodem sati/duerfag: editi matre. Matrem quippe Rollerum ean-
demq; Erici nouercam Cracam vocabant. Igitur Rasio cuidam permittente Göt-
taro laceffendi per piraticam Danos negotium cessit. Excipit illum Oddo cui tunc
temporis apud Danos maxima piraticæ deferebatur auctoritas: vir magicæ do-
ctus: ira vt absq; carina altum pererrans, hostilia sæpe nauigia concitatis carmine
procellis euerteret. Itaq; ne cum piratis in maritimarum virium certamen de-
scenderet, exasperatos maleficio fluctus/ad naufragia iisdem infligenda perdu-
cere solebat. Hic vt negotiatoribus atrox: ita clemens agrestibus extitit: non ean-
dem merces/qua stiuam astimatione commensus, rustici operis munditias for-
didi quaestus laboribus anteponens. Idem inuito cum Normannis conflictu, ita
vi carminum hostilem hebetauit aspectum: vt districtos Danorum enses emi-
nus radios iacere: et tanq; flammabundos scintillare putarent. Caterum adeo
retusis obrutibus erant: vt ne ferrum quidem vagina detractum visu excipere
possent: victa quippe fulgore acies praestigiola coruscaminis impatiens erat.
Caso itaq; Rasio cum multa suorum parte/sex sola naues Noruagiam relapsæ
documento fuere Regi haud facile Danos obtereri posse. Ab his etiam Frotho-
nem sola pugilum ope subnixum inuito regnare populo vulgatum est, dominio
in tyrannidem verso. Cuius famæ experiendæ gratia Rollerus, vt erat exteræ
rum lustrator rerum/ignoraq; visendi auidus/Frothonis se vouit contuber-
nio potiturum. Ericus illum (q̄q̄ habitu corporis eximius esset) temere vo-
rum nuncupasse firmabat. Ad vitimum pertinacissimam propositi eius perse-
uerantiam conspicatus, se quoq; simili voti nuncupatione constringit. Hisdem
se Rex pollicitus est quoscunq; delectu probassent comites donaturum. Itaq; fra-
tribus primo patrem adiri placuit/commeatusq; et necessaria tam longinqui iti-
neris subsidia postulari. A quo paterne suscepti, die postera in nemus visendi
pecoris gratia perducuntur. Senex quippe armentis opulens erat. Aperiebantur
quoq; illis gazæ: quas diu clausæ telluris antra condiderant. E quibus siquæ
placuisser sublegi permissæ sunt. Nec cupidius oblatum beneficium, q̄ rece-
prum. Itaq; egestis humo opibus, complacitas tollunt. Horum interea remis-
ges/aut curam egere corporis/aut factis se molibus exercebant. Alii saltu: qui-
dam cursu concitauerunt corpus. Hi vires valida saxorum iaculatione tenta-
bant. Illi sagittæ usum tenso experiebantur arcu. Ita roboris firmitatem va-
rio agitationis genere prosequabantur. Fuere et qui somnum/quietemq; potione
captarēt. Mittit deinde Rollerus a patre cognoscendi causa domi interim acta. Is vt
maternum fumare rugurium vidit, foris accedens/paruulumq; foramen furtiu-
luminis applicatione traiciens, introspecta ade, animaduertit matrem informi
cacabo coctilia pulmenta versantem. Suspexit præterea tres colubras superne te-

1. Götvarus

Ericus di-
sertus.

Normanni

Normanni
victi a Da-
nis.

Rasio occi-
sus est.

Rollerus
frater Erici
diserti.

Götvarus

regnum patris

Baxonis Grammatici

Mirabilis
pulmētī na
tura.

Craca ma
ga.

Erici va
sre dictū.

Ericus fera
rum voces
iterpretabat.

112. NB.

113. NB.

nui recte depensas: ex quarum ore proflua tabes guttatim humorem epulo mini-
strabat. Duæ quippe colore piceæ erāt: tertia squammis albida videbatur/reliquis
modico eminentius pensā. Hæc nexum in cauda gestabat: quum ceteræ immisso
ventri funiculo tenerentur. Ille rem maleficio consentaneam ratus, silentio quod
viderat pressit: ne matrem veneficii ream astruere putaretur. Ignorabat enim in-
nocuam anguim extitisse naturam/nescius quantum illo vigoris epulo pararetur
Superuenientes deinde Regnerus et Ericus vt fumidum aspexere casam ingressi
discubitu petiuere. Quibus ad mensam sitis Craca priuigno, filioq; vna cibum
capturis catillum discoloris dapis admouit. Pars quippe picea: sed croceis guttis
interlita: pars albida videbatur. Quippe pro varia serpentum specie geminus pul-
tem color infecerat. Cuius quū solam vterq; particulam delibasset, Ericus non ex
colorum habitu/sed interni vigoris effectu epulas astimans, nigrantem dapis par-
tem: sed succo potiore confectam catino q̄celerrime verso, ad se transtulit: albidāq;
sibi admotā prius Rollero applicās coenā feliciter gessit. Et ne mutationis industria
notaretur, Taliter, inquit, astuante freto puppim in proram referri solitam. Nec
tenue viri ingenium fuit industrii operis dissimulationem a nauigii consuetudine
mutuāris. Ericus itaq; fausta iam dape reffectus, interna ipsius opera ad summum
humanæ sapientiæ pondus euasit. Quippe epuli vigor supra q̄ credi poterat om-
nium illi scientiarum copiam ingenerauit: ita vt etiam ~~ferinarum/pecudaliumq;~~
vocum interpretatiōe calleret. Neq; enim solum humanarum rerum p̄tissimus
erat: verum etiam sensuales brutorum sonos ad certarum affectionum intelligenti-
am referebat. Præterea tam comis atq; ornatu eloquii erat: vt quicquid disserere
cuperet, continuo prouerbiorū lepore poliret. At vbi superueniens Craca ~~concam~~
~~transpositam~~/partemq; pulis potiorē ab Erico comelam cognouit, fortunam si-
lio praparatam priuigno cessisse condoluit. Cui mox genebunda supplicare cœ-
pit: ne vnq; sua fratrem ope deficeret: quem ipsius mater tot nouæ felicitatis opi-
bus cumulasset. Quippe lapido vnus epuli gustu rationis atq; eloquentiæ summā
ne non gerendorum prospere conflictuum gratiam affecutus videbatur. Adiecit
quoq; Rollerum propemodum consilii capacem, futurūq; vt destinati sibi obsonii
prorsus expers non esset. Monuit quoq;, si suprema necessitatis violentia postu-
laret, nominis sui nuncupatione remedium celerius esse quærendum/affirmans
se diuina partim virtute subnixam: et quasi consortem coelitem insitam numinis
gestare potentiam. Ericus se ad astandum fratri natura ~~pertrahi~~ dixit: probrosum
referens alitem, qui proprium polluat nidum. At Cracam magis propria mole-
stabat incuria, q̄ fortuna filio grauaret aduersa. Artificem enim ingenio suo de-
ludi/magnum olim ruboris incitamentum fuit. Deinde hæc ipsa comitante viro
fratres ad mare profecturos abducit. Qui vno egressi nauigio/duo sibi mox alia
deuinxerunt. et iam Danicum attigere littus quum explorato loco haud longe
sepem subisse nauigia discunt. Tum Ericus duos Danicæ facundos linguæ eo si-
ne veste proficisci iubet: qui rem certius speculaturi nuditatis suæ tanq̄ per Eri-
cum factæ Oddoni querimoniam afferentes/cautiùs explorata referrent. Illi apud
Oddonem familiaris habitū, omne ducis ppositum versutis auribus venati sunt.
Statuerat enim diluculo hostem improuidum aggredi: quo citius nocturnis impli-
catum tegminibus obruncaret/affirmans eo lucis tempore corporibus humanis

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XL.

plus stuporis atq; grauedinis inesse solere. Præcepit quoq; naues faxis ad iaciendum
habilibus onerari/futurâ exitii sui causam accelerans. Exploratores cõtribia nocte
delapsi nuntiant Oddonem exquisitis ad iactum lapillis tota repleffe nauigia/carte
ra qua: acceperant intimantes. Ericus re admodum cognita, quî classis suæ pauci-
tatem attenderet, aquas in hostium perniciem euocâdas / earumq; sibi conciliandû
putauit auxilium. Itaq; scapha exceptus ac tacita remorum nisu propius hostium
carinis aduectus, vicinas aquæ tabulas sensim intorto terebro cauat: ac mox remi-
gio vix auras pullante, reditui cõsulit. Adeo autem circumspecte se gessit: vt excubi-
torum nemo aditum eius/abscessumue deprehenderet. Quo enauigante/paulatim
Oddonis rates excepta rimatim vnda depressit. Eadem aqua latius introrsum sta-
gnâte recondi gurgite videbantur: nec parum descensui addidit internum lapidû
põdus: et iam trãstra fluctibus diluebãt/forosq; exaquabat mare. Quî Oddo nauî-
gia p̄pmodû vndis æquata cõspiciens/ receptû immõdice fretum vreeis egeri iu-
bet. Itaq; nauticis occiduas nauigii partes ab aquarum influxu defendere perseue-
rantibus cõminus hostis apparuit. Igitur arma capessẽtib; acrior imminēbat gur-
ges. Parãtib; prælium enandi opus incidit: Erico bellum vnda/ non armã gessere
Pugnabat pro eo mare: cui ipse nocendi vires/aditumq; prabuerat. Itaq; Ericus flu-
ctu foelicus q̄ ferro vsus, efficacĩ aquarum opera pugnam absens gerere videbatur
a pelago præsidium mutuatus. Victoria arti cõtributa est. Neq; enim offusum vn-
dis nauigium pugna: patiens esse poterat. Taliter Oddone cum sociis inter-
empro/captisq; qui in statione erant, neminem cladis nuntium euasisse compertum
est. Ericus peracta iam strage, maturato recessu, Lessø insulam subit. Vbi non reper-
to quo famem lenire posset, duobus prædam nauigiis domum dirigit / commeatus
in annû alterum relaturis. Ipse vno duntaxat adeundi regis copiam petit. Accessa
itaq; Syelandia discurrentes p̄ littora nautici pecus sternere aggressi sunt. Aut em̄
leuanda esuries/aut fame periclitandû erat. Armento caeso, nudata in nauim cada-
uera detractis coniecere tergoribus. Quod quî possessores pecoris comperissent,
classe prædones insequi properarunt. Cũq; se Ericus ab armenti dominis impeti-
cognouisset, caesarum bouum corpora signatis funibus alligata fluctibus occultanda
prouidit. Deinde siquid apud se quasi cadaueris esset/ superuenientibus Syelan-
dicis perlustrandi licentiam tribuit/affirmans occultandis rebus angustos nauium
angulos esse. Illi cadauere nusq; reperto, suspicione in alios relata, reos prædæ in-
nocuos arbitrati sunt. Dum nulla rapina: vestigia patuissent/ alios sibi nocuisse pu-
tantes fontibus ignouerunt. Quibus enauigantibus Ericus elatum vndis cadauer
exceptit. Interea Frotho Oddonem cum suis occubuisse cognoscit. Quippe ignora-
to facinoris auctore famosus eladem rumor exceperat. Erant tamen qui se ternã
vela littoribus appellentia: eademq; rursus in boream abeuntia conspexisse narra-
rent. Tum Ericus portum a quo Frotho non longe diuersabatur accessit: statimq;
vt e nauî vestigiũ extulit, inopinato casu correptus ruiũdo terram corpore pe-
tiuuit. Ille sibi in lapsu faustum ominatus euentum tenui principio meliores augura-
batur exitus affuturos. Cuius quum Grep compertum habuisset aduentum, festi-
nus ad mare contendit/ quem ceteris disertioem acceperat exquisitorum verbo-
rum acumine tentaturus. Quippe non tam præstantis, q̄ procacis facundia: perui-
caci cunctos sermone vincebat. Igitur a conuiritio litigium orsus, talibus Ericum di-
ctis aggreditur.

114.

Stratage-
ma audax.
i. fuito

114.

Erici victo-
ria.

114.

Alt? nou?
Erici.

114

Saxonis Grammatici

Grep.

117.
Stulte quis es: quid inane petis: dic vnde iter aut quo?
Quæ via: quod studium: quis pater: vnde genus:
Præcipuus vigor iis: regumq; domesticus est lar:
Qui proprias nunq; deseruere domos.
Acceptatur enim paucis: quod pessimus edit:
Inuisi raro facta placere solent.

Ericus.

117. N.
114. N.
114. N.
114.
Regno mihi pater est habitus facundia lingua:
Cui solum virtus semper amata fuit.
Optavi sapere: tunc discrimina morum:
Lustravi varium per loca nactus iter.
In rebus mens stulta modum deprandere nescit:
Turpis et affectus immoderata sui.
Remorum ductus velorum vincitur vsu:
Aequora ventus agit: tristior aura solum.
Nam freta remigium penetrat: mendacia terras:
Istas ore premi constat: at illa manu.

Grep.

114. V.
Vt gallus cœni sic litis plenus haberis:
Sorde grauis pures: nec nisi crimen oles.
Aduersum scurram causam producere non est:
Qui vacua vocis mobilitate viget.

Ericus.

2
Hercule (ni fallor) ad eum qui protulit ipsum
Editus ignaue sermo redire solet.
Ad prolatorem iusto conamine diui
Fusa parum docte verba referre solent.
Quando lupi dubias primum discernimus aures,
Ipsam in vicino credimus esse lupum.
Nulla fides fidei vacuo præstanda putatur:
Quem rumor fontem proditiōnis agit.

Grep.

115.
Dictorum temere poenas puer improbe solues.
Bubo via: vacuus: noctua luce carens.
Quæ nunc ructaris demens, emissâ dolebis.
Interitq; tui dicta profana lues.
Exanimis coruos exanguî corpore pascet:
Esca feris: auida præda futurus aut.

Ericus.

Augurium timidi: prauiq; assueta voluntas
Nunq; se digno continuere loco.
Quid dominum fallit: qui foedas concipit artes,
Tam sibi q̄ sociis infidiosus erit.
Aede lupum quicumq; fouet: nutrire putatur

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLI.

Prædonem proprio perniciemq; lani.

Grep.

Non ego reginam sicut tu rere fefelli:

Sed tenera tutor conditionis eram.

Hæc mihi res auxit: huius mihi gratia primum

Munera/robur/opes/consiliumq; tulit.

Ericus.

En te cura premit culpæ rea: tutior huic est

Libertas/cui mens intemerata manet.

Decipitur quisquis seruum sibi poscit amicum.

Sape solet domino verna nocere suo.

Ad hæc Grep respõsionis aptitudine destitutus, admissis equũ calcaribus excipit. At vbi demũ puenit, tumultuoso clamoris impetu regiã cõplet: verbisq; se victum vociferãs, oẽm in arma militẽ cõcitabat/tanq̃ manu infaustũ vocis certamẽ vltur⁹. Iurabat em̃ se aduenã acie aqlarũ vnguibus substraturũ. Cõtra rex docet deliberationẽ furori dandã: improvida plarũq; nocere cõsilia: nihil caute simul ac celeriter geri posse: plurimũ præcipites obesse nisus. ad vltimũ multitudine paucos incessere nõ decere. Ceterũ solertẽ esse, q̃ furẽti animo frenos iniciat: fauientẽq; ad tps̃ impetũ interpellat. Taliter rex præcipitẽ iuuenis irã cõsilio cedere coegit: nec tñ concitati animi rabie adeo penitus ad modestiã euocauit: quin alter cationũ athleta parũ pspera disceptatione cõsufus, negata armorũ vindicta, saltẽ vltionis loco veneficia sibi patere deposceret. Quo impetrato cũ exq̃sita magorũ turba littus repetere parat. Primũ itaq; immolatis diis, equi abscisum caput conto excipiẽs, subiectis stiptibus distetos fauciu rictus apuit/sperãs se primos Erici conatus atrocis spectaculi formidine frustraturũ. Arbitrabat cñ septas barbarorũ mētes oblata ceruicẽ ter ricalamẽto cessuras. Et iã Ericus obuũ illis iter agebat. Qui pspecto eminẽ capite obsecrataris apparatũ intelligẽs, filere socios, cautiusq; se gerere iubet: nec quenq; temere p̃cipitare sermonẽ: ne incauto effamine vllũ maleficiis instrueret locũ /adiu ciẽs si sermone opus incideret, verbũ se p̃ oib⁹ habiturũ. Iãq; mediũ illos amnis se creuerat, quũ magi vt Ericũ p̃tis aditu deturbarẽt: cõtrũ quõ equi caput refixerãt fluuiõ citimũ locãt. Ille nihilomin⁹ intrepide p̃tẽ aggress⁹. In latorẽ, inq̃t, gestamnis sui fortũa recidat: nos melior cõsequat̃ euẽt⁹: male maleficiis cedat. ifaultẽ molis gerulũ onus obruat. nobis poriora tribuat omnia sospitatẽ. Nec secus q̃ optabatur euenit. Cõtinuo nãq; excussa ceruice ruens ferentẽ stipes oppressit. Ita omis ille malefeciõrũ paratus ad vniũs execrationis imperiũ spe sua vacuus, expirauit. Deinde p̃cedentẽ paulisp̃ Ericũ subit destinãda regi esse ab aduenis dona. Igitur reptũ forte glaciale frustũ veste diligenter obuoluens muneris loco regi deferendũ curauit. At vbi ad regiã puentũ est, prior introitũ petens / fratrẽ pone cõsequi iubet: et iam verna regis vt ludibrio venientẽ exciperet, lubricã limini substrauere pellem: quã ingrediẽre Erico celeri funis tractu corripietes, lapsũ insistenti fecissent: ni Rolle rus pone subiens pectore nutabundũ excipet fratrẽ. Ericus itaq; semisufus, nudum habere tergũ fraternitatis inopẽ referebat. Cũq; Gunuara talia regi pmittẽda negaret, ille stoliditatis legatũ dãnabat, apud quẽ insidiarũ cautela nõ esset. Itaq; ludibriũ excusationẽ ludificari incuriã fecit. Ardebat intra adẽ ignis vultui tps̃ haud indelitus. Quippe iã mediũ hycemis fluxerat: hinc distinctis cõsilibus/hinc rex/in

f

Cõmentũ
magicũ de
capite equi
no.

Nº. 115

Nº. 116.

Erici cõmẽ
tũ in dono
simulato.

1 116

Nº. 116

Saxonis Grammatici

Canum mo
res.
Sententia.

Aenigmati
cus sermo.

116. v.

33

Interpreta
tio.

de pugiles assedere. Qui applicante se ipis Erico, vultantiu more horrifonas dedere
voces. Rex strepitu inhibere cepit, docens no debere pectoribus humanis ferinos in
esse sonos. Subiuxit Ericus canu hunc esse motu: vt vno inchoante/ceteri latratum
edant: q ppria cuncti moribus origine pdant: ac suu qsq genus fateat. Inter rogat
aut a Colone: q delatoru regi muneru custos erat, an vlla secum dona vexisset: gla
ciem, qua sinu occultauerat, pmit. Qua quu illi trans foculu porrexisset, tanq ma
nu recipiens elapsam flamis de industria tradidit. Cunctis qui aderant conspicuu ni
tore frustu cernentibus, visum est igni ligdum incidisse metallu. Quod quu Ericus
receptoris incuria excussum esse cotenderet, quid supplicii muneris amissori debeat
tur ingrit. Rex reginae sententia cosulit. Qua suadere cepit ne ipse legis a se lata
statutu solueret: qua transmissoru sibi munerum perditores morte mulcandos ca
uisset. Ceteri quoq decretu lege poenam remittendam esse negabat. Itaq rex sup
plicii necessitatem admittere monitus, Colone laqueo consumi permisit. Deinde
Frotho Ericu alloqui sic orsus est. Tu qui verborum fastu ac phaleratae vocis osten
tatione lasciuus: vnde huc te aut cur aduocasse comemoras? Ad hac Ericus. A Ren
nesio patit sed q apud lapide cepi. Contra Frotho. Quo deinde concesseris rogo? Cui
Ericus. Diuertit a lapide trabe vectus: identidemq apud lapide locu cepi. Ad hac Fro
tho. Quorsum inde cursum direxeris: aut vbi te vesper excepit quaso? Tu Ericus.
Profectus a petra ad saxu pueni: iteq apud lapidem cubu. Cui Frotho. Creber illic
cautiū numerus erat? Ad hac Ericus. Crebrior harena pateter conspicit. Contra Fro
tho. Quid tibi negotii fuerit: aut quorsum illinc declinaueris refer? Tu Ericus. Pro
fectus a petra delphinu cursitate nauigio repperi. Cui Frotho. Ia noua pmpisti qg
vtrug; horu in mari freques sit: sed velim qs te dein trames abduxerit nosse. Ad hac
Ericus. A delphino delphinu petiui. Contra Frotho. Freques illic delphinoe agmie
Tu Ericus. Frequetius vndis innatat. Cui Frotho. Libet scire quo te a delphinis pe
fificentē via captauerit labor? Ad hac Ericus. Arboreu mox trucu offendi. Contra
Frotho. Quorsum post hac iter emetiri coepisti? Tu Ericus. A trunco ad stipite co
cessi. Cui Frotho. Freques illic arboribus locus existit: quu hospitū tuorū sedes tam
crebro trucoq; nomine coplectaris. Ad hac Ericus. Frequetior nemoribus inest. Co
tra Frotho. Quo deinde vestigiū ptuleris ede. Tum Ericus. Identidem ad trunca
syluarum roborā penetraui. Me autē illic acquiescente, exatiati humanis cadaueri
bus lupi suprema telorum acumina collambebant. Ibi cuspis a roboe regis excussa
est Fridleui nepos. Cui Frotho. Hareo altercationis anceps, quom intellectu meū
obscura admodū ambage sefelleris. Ad hac Ericus. Pramiū a te peracti certaminis
merui: cui sub inuolucro quædā haud satis intellecta deprōpsi. Cædē em Oddonis
mea gestam manu superiori custodis appellatione signaui. Cui quū regina quoq; elo
quētia palmā ac victricis facundia pramiū adiudicasset, corinuo rex armillā bra
chio suo detractā decrete mercedis loco tradidit: atq; subiunxit. velim ex temet ha
bitā tibi cū Greppo disceptationē cognoscere: qua illum palam se victū prestarti nō
puduit. Tunc Ericus. Rubor illum exprobrati adulterii pculit: cui quū defensionē
afferre nō posset, cum tua se fassus est vxore mochatū. Et rex ad Hannundam con
uersus, qua mente criminationem exciperet percontatur. Quæ non solum voce
crimen confessā: sed etiam vultu testem reatus ruborem exerens, euidens culpæ in
dicium præbuit. Rex non verba modo: verum etiam oris signa conspiciens: sed qua
lege in ream animaduerteret hæsitans, debitam crimini poenā reginae cōtulit arbi.

no for d
r. B.
in igne
m. r. p.
tu s. p.

Historiæ Danicæ Lib. V. Fo. XLII.

trio decernēdū. Quæ quū creditū sibi iudiciū reatui suo affine cognosceret, ideoq; astimationem criminis aliquādiu sententiæ dubiæ volutaret, dissiliens Greppus: vt Ericum telo traiceret, procurrit/criminantis cæde suā redimere cupiens. Quē Rollerus districto ense occupans, molitionis suæ prædam nauit exemplo. Aitq; Ericus: optima est affinium opera opis indigo. Et Rollerus. Inter asperos casus officio se ad discendi sunt boni. Tum Frotho. Credo euenturū vobis, quod vulgo dici assolent: Ferienti interdum breue percussionis gaudium fore: nec diu manum ieiunare hilarari solere. Et Ericus. Non est arguendus, cuius operi excusamentum iustitia tribuit. Tantum enim inter meam atq; Greppi operam distat, quantum inter defendentis se, atq; alium impetentis interest actionem. Deinde fratres Greppi fremebundi dissilire cœperunt/iurātes se, aut in totam Erici classē ultores/aut pugnā ei/denisq; cū ipso pugilibus illaturos. Quibus Ericus. Aegris iter arte puidēdū est. Hebetē tenenti aciē, mollia ac tenera lustrare cōuenit. Retusum habētī culturū, arduatim sectionis pquirenda est via. Quū ergo laboranti optima est malī mora: nec quicquid in aduersis necessitatis dilatione felicius, triduum apparatui peto: dummodo assequi possim a rege recens mactatæ pecudis ter gus. Cui Frotho. Coriū meretur, q; corio cōcidit/aperte superiorē petitori exprobrans casum. At ille exhibita pelle, crepidas creat: quas abietino gūmī interfusus mixtim harenis oblinēs: quo firmius vestigia poneret, suis suorūq; pedibus adaptauit. Cōsiderato tādē quē certamini locū legeret, terrestri pugna et totius militaris opæ rudē se referēs cāpi gelari maris exposcit. In hūc vtriusq; cōsensum est. Rex apparatibus inducias tribuēs, westmari filios secedere iubet/incōgruum asserens/etiā male meritū hospitio aduenā pelli. Deinde ad inuestigandū supplicii modū: cuius exigendū arbitrium reginæ mandauerat, redit. Quæ quū omīssa censura veniā lapsui precaretur, adiecit Ericus: Muliebriter erratis sapius ignoscendum esse: nec pœnam insfigendum esse, nisi correctio culpā nequiuisset auertere. Ignouitq; Hānundæ rex. Appetēte crepusculo apud Gōtarū, inqt Ericus, epulaturū in conuiuiū militis non solum cœnacula procurantur: sed etiam per ascriptos confessus certi distinguuntur accubitus. Rex loca, quibus athletæ sui infederāt, occupāda cōcedit. Deinde verna epulū affert. At Ericus comitatis regiæ nō ignarus: qua prædiorū vtī reliquiis vetabatur, frustū cuius particulam delibasset, abiecit: integras escas/lacera ciborū fragmēta nominās. Ita rare scentibus epulis, ministri alias inopiæ atq; verecundiæ suggerūt/puulæ cœnæ impendētes, qd grandī cōuiuiū sufficere potuisset. Ait ergo rex. Assolet ne Gōtari miles tactā semel dapē tanq; amolita ciborū crusta disperdere? primaq; fercula vltimorum ritū fragminum aspernari? Ad hæc Ericus. Nihil sibi de Gōtari moribus incōdita vendicauit affectio: nihil assuetudo incōposita possidet. At Frotho. Ergo domini tui moribus discors nō oēm argueris prudentiā attendisse. Qui em̄ maiorum exēplis obuiat, trāsiliūgā ac defectorē se pbat. Tū Ericus. Sapiens a sapientiori erudiri debet: discendo em̄ doctrina pficit: dogmate disciplina puehitur. Cōtra Frotho. Quid mihi exemplaris documentī hac tuæ superfluitatis imitatio dabit? Ad hæc Ericus. Turtius regem fides paruula, q̄ ingens vallat perfidia. Cui Frotho. Ergo tu nos accuratiore cæteris obsequio complecteris? Tum Ericus. Nemo non natum stabulo/aut ingēnitū præsepio applicat. Necdum omniū experientiā accepisti. Præter ea apud Gōtarū potioniſ vsus epulo permixtus esse solet: liquor cibo cōiūctim sup additus comestabūdos iuuat. Cōtra Frotho. Impudētiorē potus aut epulū petitorē

Nota.

116

Nota.

116

116

116

117

Nota.

117

Saxonis Grammatici.

Cauti ero:
tema.

B

117

112

117 N.

Obiit enim di
tum. 117 N.

117 N.

117.

Lucta no-
ua species.

118.

118-N.

non repperi. Ad hæc Ericus. Pauci tacentis egestatem æstimant: aut silentis necessi-
tudinem metiuntur. Tum soror regis ingenti patera portionem proferre iussa: cu-
ius Ericus dexteram cum oblato simul cratere corripuens, An hoc, inquit, regum
optime munus tua mihi delegauit humanitas? Num mihi quod teneo irreuocabi-
lis doni loco cessurum esse confirmas? Rex pateram tamen postulari ratus, pronuntiat do-
num. At Ericus virginem sibi veluti cum patera datam applicat. Quo viso rex. Fa-
ruum, inquit, opera prodir. Apud nos intacta virginum libertas haberi solet. Tunc
Ericus puellæ manum perinde ac poculi nomine traditam, ferro defecturum se si-
mulans: et si, inquit, plura quæ dederis ceperim/aut si totum temere teneo, saltem par-
te potiri liceat. Rex promissi errore recognito, puellam tradidit/nolens incuriæ vi-
tium leuitate rescindere: quo grauior pollicentis videretur auctoritas: quæ inania pa-
ra reuocare/maturitati potius, quæ inconstantia deputetur. Deinde illum ad naues
accepta reuertendi sponcione, dimittit: tempore quod pugnae debebatur instante.
Ericus cum suis crustatum glacie æquor aggressus, lubricum/instablemque gradu
hostem solearum nixus firmitate, prostrauit. Statuerat enim Frotho, nequis inclina-
tis/aut laborantibus auxilio foret. Deinde victor reperit regem. Igitur Gøtuara cõ-
sumptæ infeliciter sobolis exitio mœsta/simulque eam vlscisci auida, pronuntiat aduersus
Ericum altercandi collibitum sibi fore certamen: ita ut ipsa torque magni poderis/ille vitam
in pignore poneret: aut aurum vincendo/aut letum succubendo laturus. Cõprobante
certamen Erico, penes Gunuarã pignus deponitur. Igitur Gøtuara prior sic orsa.

Quando tuam limas admissa core bipennem
Nonne terit tremulas mentula quassa nates?
Ericus sic contra.

Vt cuius natura pilos in corpore seuit:
Omnis nempe suo barba ferenda loco est.
Remigiis homines artus agitare necesse est:
Motus quippe suos nam labor omnis habet.

Cum natis excipitur nate, vel quum subdita penem
Vulua capit: quid ad hæc addere maius erit?

Ad hæc illa tanquam elocutionis inops cui necem destinauerat, aurum tradere coacta
est: filiorum interfectori poenæ loco eximium erogans munus. Cumulata siquidem in-
felicitas est/non vindicata malignitas. Primum enim orbitati adacta: ac deinde vera-
borum violentia confutata: cum opibus simul eloquentiæ pretium perdidit. Beuuit
liberorum sublatorem/auctorem orbitatis suæ præmio munerata. Nihil pro re-
pensanda filiorum clade, præter inscitiae probrum/ac rerum inopiam referens.
Quo viso, Vestmarus verbis superiores, viribus incessere statuit/vincens præ-
mium in victi nece constituens: ut vtriusque salus in pignore posita videretur. Nec
Ericus conditione vti abnuuit: ne lingua, quam manu promprior existimari posset. Erat
autem tale certaminis genus. Circulus vimine vel fune contextus magno pedum ma-
nuumque conatu decertaturis raptim distrahedus exhiberi solebat/fortiori tribuens
palmam: quem colluctantium si quis alteri detraxisset, victoria donabatur. In quem
modum agonis Ericus/correptam acrius restem manibus concertantis excussit.
Quod Frotho videns, Arduum, inquit, reor contra forte fune cõrendere. Et Ericus. Ar-
duum vtriusque: cum corpori struma infidet/aut tergum occupat gibbus. Statioque ppulso pede se-
ne colli senilis ac dorfi fractione cõtriuuit. Ita Vestmarus inefficax vlcionis molitor

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLIII.

dum vindicæ agere studuit, in vlciscendorū sortē incidit: quorū vlcisci cupierat eadē imagine p̄figatus. At Frothone Ericū iactu sicæ traicere meditante, conscia fraternæ mētis Gunuara sponsum piculi præmonitura/Neminē, inquit, sapientem fore, q̄ sui prouisor nō sit. Quo dicto Ericus propulsandæ fraudis ammonitus, suggestam sibi cautelam argutus excepit. Continuo nanq; exiliens, triumphalem ait fore gloriam sapientis dolum suimet vltorem existere: modesto vocationis genere in sidiantis ingenium lacerans. Quem quū rex repentino cultri iactu declinantē occipare non posset, aduerso parieti errabundū incidit ferrum. Tunc sic Ericus. Porrigenda sunt amicis munera/nō iactanda: pbabile fecisses donū, si comitem ferro vāginam dedisses. Quam rex cōtinuo cingulo detractam petenti tradidit/moderatio ne hostis odium deponere coactus. Ita alienæ simulationis industria delinuitus, emissum maligne telum/benigne possidendum concessit. Sic Ericus exceptam dissimulante in iuriam ad beneficium transtulit/destinatum cladi suæ ferrum eximii muneris loco complexus. Quod enim Frotho nocendi studio gesserat, hic liberalitatis nomine colorabat. Deinde corporum curæ indultum est. Noctu Gunuara tacite excitato eo, fuga opus esse proponit, per q̄ vtile referens/rebus integris incolumi redire curru. Qua comite litus ingressus, classē regiam illic forte subductam, diffissa laterum parte, nauigationi inhabilem reddidit: insertisq; rursum asserculis sarfit: quo minus ab intuentibus lasio nosceretur. Deinde nauigium: quo se/comitatusq; receperat, haud procul littore depelli curat. Quem rex laceratis insequi nauibus parans, mox fluctu foros æquante, q̄q; armis admodum onustus existeret, enare inter alios coepit/propriæ salutis seruandæ, q̄ alienæ laceffendæ cupidior effectus. Præcipitatis in altum proris, sedibus suis remiges stagnās introrsum astus excussit. Quo Rollerus Ericusq; conspecto, cum contemptu periculi incunctanter se profundo dedere/natabundiq; fluctuantem excepere Regem. Iamq; eum superafusa ter vnda subruerat quum Ericus celsarie compræhensum pelago leuat. Catera naufragorum turba/aut aquis obruta/aut agre littori restituta est. Rex humido nudatus cultu/sicca circumactus veste contegitur. multus illi ab ore liquor crebra pectoris ructatione manabat: vox quoq; eum continuis lassata singultibus deficere videbatur. Tandem redditus calor frigore hebetatos artus spiritu vegetiore firmabat. Residere siquidem/nec assurgere poterat. Haud iuste virium compos. Paulatim pristini roboris potentia subiit. Interrogatus tandem, an vitam/pacemq; deposceret, admota oculis manu, deiectam luminum aciem attollere nitēbatur. At vbi sensim corpori virtus reddita est: et voci fiducia maior incessit: Per hanc (inquit) lucem, quam inuitus excipio: per cælum, quod parum libenter haurio/suspicioq; obsecro vos/obtestorq;: ne mihi vltiorem eius vsum præstare animum inducat. Frustra volentem perire seruastis. Aquis mihi interire negatum est, ferri saltem officio moriar. A nemine victus, tuo primum Erico ingenio cessi. Hoc infœlicior: q̄ qui illustribus viris inuictus extiti, plebeio de me victoriam præbui. Ingens hoc regii pudoris irritamentum est. Sufficit hæc sola duci ad moriendum causa: cui nihil gloria magis placere conuenit. Qua si careat, cæterorum inopem putes. Nihil enim in Rege celebrius fama. Credita mihi erat ratio/s/atq; eloquentiæ summa: Sed quorum vtroq; pollere videbar, vtroq; destitutus sum. Eo calamitosior: q̄ regum victor, ab agresti victus videor. Quid vita donas, quem gloria spoliasti? Sororem/regnum/gazam/supellectilem / et quod

Erici facetū
dictum.

Stratagemā
Erici.

Frothonis
casus.

Oratio Fro
thonis.

Nota.

Saxonis Grammatici.

is maius est/claritudinem pdidi: tot in foelix casibus, quot tu fortunatus agnosce-
ris. Quid tanto superstes dedecori referuabor? Quae mihi libertas tam foelix erit:
vt captiuitatis ignominia demat? Quid mihi sequentia cōferent tempora: quae ni-
hil nisi praeteritorū miseriam redolentia/longā animo poenitentia generabūt? Quid
vita productio prouiderit/solam tristitia memoriam relatura? Nihil calamitosis lo-
cundius morte, Foelix est obitus, qui succedit optatus. Hic non temporum dulcedi-
nem tollit: sed rerum fastidium consumit. In prosperis salus: in aduersis melius fa-
tum petitur. Nulla me meliorum spes ad viuendi cupiditatem adducit. Quis ad
solidum laceratam fortunae meae sortem refarciet casus? Et iam horum nisi pericli
tantē excepissetis, immemor essem. Reddideris regnū: fororē reduxeris: instaurae-
ris gazam, claritatem reparare nō poteris. Nihil quod refartū est/integri splendo-
rem habebit. Captiuū fuisse Frothonē longaua recensebit fama. Caterū si infictas
vobis ex me calumnias muneratis, vris occidere manibus merui. Si damna recolitis
beneficii poenitebit. Pudebit subuētū fuisse hosti, si atrocitatis eius in vos magnitu-
do taxet. Quid reo peccatis: qd manū a psecutoris vris iugulo cohibetis? Par ē: vt i me
fors quā vobis parauerā/recidat. Fateor si mihi i vos ea: quā in me geritis potestas
incideret, nihil a me pietati deferendū esse. Qz si vobis facto innocens sum, volunta-
te saltem reus teneor. Redundet in me quaso nocēs animi culpa: qui interdū operis
loco censerī solet. Si fato ferrum negatis, ppria mihi manu cladem conciscendā cu-
rabo. Cōtra sic Eric? Dii a te quaso auertāt stolidā mētē: auertāt inquāne clarissī-
mae vitæ finē flagitio quaras. Sane qdem ab ipsis phibitū est: benignū in alios, in se
parricidā fore. Tentatus es a fortuna/quo mētis habitu aduersa exciperes/explorā-
te. Probamentū tibi dedere fata/non casum. Nihil tibi mœroris infictū est: qd fors
melior abolere nō possit. Cautela etem praebita est/nō mutata foelicitas. Nō mode-
ste se in pspers agit, q aduersa tolerare nō didicit. Praeterea omīs bonorū vsus post
agnita gratius mala pcipitur. Locundior est voluptas, quae rerū amaritudinī succe-
dit. Salutem tuam auersaberis: si superfluo semel æquore maduisti? Qz si aquis fran-
geris: quādo ferrū aquanimiter tolerabis? Enasse armatū qs nō glia magis tribuat
q rubori? Quot se foelices reputarēt: si tua sorte in foelices essent? Sūma te rerū ma-
net: floret animus: pubescit aetas: plura spe cōplecti poteris, q gesseris rebus. Nūq
hoc tibi leuitatis inesse vellem: vt nō mō fugere aspa: sed etiā ob eorū impatiētiā vi-
tā abiicere cupias. Quouis effœminatio est, q aduersorū metu viuēdi fiducia pdit
Nemo sapientū morte res aduersas redimere solet. Stulta est in aliū indignatio: re-
meraria in se. Ignauus est furor: qui suum condemnat auctorē. Qz si vltro ob iniu-
riā/aut leuē animi cōmotionē fatū appetis, quē tui vindicē derelinquis? Quis tam
amens: vt dubiū fortunae habitū pprio vlcisci interitu velit? Quis adeo foelix vixit
quin tristior illum quandoq; fortuna pulsaret? Inconcuſsa duxisti tempora: conti-
nua foelicitate vsus: et nunc ad modicam tristitia salebram: vt dolori parcas, vi-
tam deferere paras? Quo modo leuiorū impatiens, grauiora deinde supcilia fer-
re poteris? Inspidus est, q nunq mœroris poculū degustauit. Nemo dura nō passus
tēperatē facilibus vrit. Qui fortitudinis columē esse debueras, eneruis animi spe-
cimē exhibebis? Fortissimo parente editus, vltimā imbecillitatis spectaculum da-
bis? Sic a maioribus discrepabis, vt feminis mollior fias? Necdum adolefcere coe-
pisti, et iam te vitæ satietas cepit? Quis hanc prior imaginem praebuit? Clarissī-
mi aui nepos inuictō patre editus, leuem contrariorum auram perpeti nō valebit?

Nota.

Responſio
Erici argu-
ta,

Nota.
Replicatio
color rheto-
ricus,

Nota.

Historiæ Danicæ Lib. V. Fo. XLIIII.

Indoles tua auitæ virtutis habitū representat. A nemine victus es: tua tibi solum incuria nocuit. Periculo p nos erutus es/nō subactus. Amicitia iniuriæ deputabis: odium p gratia relaturus/obsequio placari debueras/nō moueri. Nunq̄ te dii eo furoris excedere velint: vt seruatorē insidiatoris loco notare sustineas. An eo tibi rei erim⁹, quo benefici sumus/indignationē officiis cōtracturi? Reputabis hostē, cui salutis tuæ p̄miū debes: Neq̄ em̄ te liberū captiuauimus, sed ope prauenuimus laborā tē. Et ecce gazā/opes/supellectilem reddo. Soror tua si mihi temere despōlata creditur, cui decreueris nubat: em̄ uero intacta illi pudicitia manet. Ceterū militare tibi, si acceptaueris volo. Caue ne ab re ira animū obstines. Nulla te rerū iactura cōcus sit. Nihil libertati tuæ detractū est. Obsequentē me tibi/nō impantē agnosces. Qualem cūq̄ de capite meo sniam decreueris cōprobo. Idē te hic, quod in regia posse cōfide. Eandē hīc, quā in aula, imperitandī potentiam tenes. Hoc de nobis in loco quicquid apud regiā placuisset/instiue. Proni ad parendū sumus. Hactenus Ericus. At regem hæc tā in se, q̄ in hostē mansuefecit oratio. Deinde cōpositis /pacatisq̄ oibus reditur in littus. Rex Ericū ac nauticos vehiculis excipi iubet. At vbi in regiam est ventum, concionē aduocari facit: in quā accersito Erico sub sponsaliū fide sororem ac centurionatum dedit. Adiecit deinde fastidio sibi fore reginā/filiā placuisse Gōtari. Ideoq̄ nouū illi legationis opus deberi: oprime ab ipso negotiū expleri posse: cuius nihil arduū conatū videret fore. Præterea se Gōtuaram ob celari criminis consciam silicib⁹ obruturū. Hanundam vero redditurā patri: ne in Dania cōuersantē capitis sui insidiatricē haberet. Ericus cōsiliū pbat/ suam impatis operā pollicēs: excepto q̄ reginam repudiō actā Rollerō melius maritandā astrueret: a quo nulla maiestati suspicio foret. Quam sententiam Frotho perinde ac diuinitus datum documentum venerabundus excepit. Regina quoq̄ ne violentia astringi videretur, muliebriter obtemperauit/affirmans a natura dolendī necessitatē non esse: oēmq̄ animi ægritudinē ab opinione pficisci solere. Ceterū plangēdā nō esse poenā, q̄ meritis accidisset. Ita ergo fratres cōiūctas egere nuptias: altero sororē regis: altero repudiatā reginā ducēte. Dein sup̄tis secū cōiugib⁹, nauigationē i Noruagiā referūt. Neq̄ em̄ illas a viroq̄ latere/aut viā lōgingtas, aut futuri piculi met⁹ diuellere poterat/affirmātes vt plumā hirto, sic se maritis cohaesuras fore. Et iā Cracā demortuo Regnero Brac cuidā nupsisse cōpiūt. Dein p̄na: gazæ memores, egestā humo pecuniā tollūt. At Gōtar⁹ oēm Erici fortunā, fama virū p̄eunte, didicerat. Vt autē ip̄m aduenisse cognouit, verit⁹ vltia q̄q̄ in Noruagiēs eximia sui fidutiā moliturū/vxore priuare/suamq̄ illi filiā ademptā cōiugis loco copulare studebat. Regina nāq̄ nup demortua nullas magis, q̄ germanē Frothōis nuptias affectabat. Cui⁹ Ericus intēriore cōpta, cōuocatis lociis refert suā necdū cautib⁹ abstinisse fortunā. Ceterū sperare se falcē labilē esse q̄ vinculo nō firmet: p̄indeq̄ oēm poenę pondus repēte decidere quod culpæ catena non fixerit. Id eos apud Frothonē nup expertos esse cernentes innocentia suam inter egerrimos casus diis opitulantis fuisse defensionem: eademq̄ vltius conseruata, consimilem in aduersis opem sperare debere. Deinde fugam eos paulisper fingere oportere, si primum a Gōtaro lacerati forent/ iustitiam belli titulum habituros. Manum siquidem capitis periculo obici, omni iure permissum esse. Raro autē quenq̄ cōmissam cū innoxiiis pugnā feliciter exequi posse. Prius ergo hostē aduersum se puocandū esse: quo iustior eundē impetendī causa succederet. Nec plura elocutus, domum Bracū inuisere pergit. Deinde ad Gun-

fiiii

Frotho fā
stidit regiā:
et Gōtari
filiā petie

Ericus soror
rem Regis
Rollerus re
ginā repudiatā
duxit
Gōtarus
rex Noruagiæ

33.

113.

113.

116.

Saxonis Grammatici

Fiducia
Gunuaræ.

uarã cõuersus experiendæ eius fidei grã pcontatur, an Gõtari cordi haberet: indignum docēs regiã stirpis puellam thoro popularis astringi. Quem illa p deorũ numina impensius obtestari aggressa, fictim ne an veraciter excogitata haberet. eo pseriũ se locutũ dicẽte: ergo, inq̃t, extremum mihi ruborẽ iniicere paras: quam virginem adamasti, viduam relicurus. Sæpe rebus contrariũ fama prædicat popularis: me de te felellit opinio/constanti nupfisse putabã: et nunc ṽeris leuiorem experior, quem indubitatae fidei fuisse sperabã. Hęc fata, abunde lachrymas dedit. Grata Erico vxoris indignatio fuit: cui mox amplexum iniiciẽs, scire ait volebam, quantũ tibi in me fidei esset: mors sola dirẽptionis nostræ ius possidet. Te tamẽ Gõtarus raptui destinat/amorem latrociniõ que siturus. Quẽ quũ pegerit, tua gestũ simula uoluntate: nihilominus nuptias dilatura/quousq; filiã mihi tui loco tradiderit. Qua impetrata, vno ego ac Gõtarus die nuptias acturi sumus. Itaq; disparata nobis ad conuiuandum triclinia, sed mediũ parietem cõmunicantia præbere curato: ne me forte corã oculis habito, languidiore regẽ cõreplatione pstringas. Hoc em̃ ad eludẽdũ raptoris studiũ p̃g̃ efficac cõmẽtũ erit. Deinde Bracũ cũ delecta p̃mptissimorũ manu haud pcul regia delitere præcepit/sibi quum res posceret auxilio futurum. Post hæc ad cito Rollero prouocandi regis gratia cum nupta ac supellectile, simula to metu, fugã nauigio petiuit. Igif Gõtari sibi classẽ instare cõspiciẽs, En, ait, arcus doli insidiarum spiculum iacit: statimq; cõcitaris clamore nautis clauo puppim cõuertit. Quẽ Gõtarus propemodũ aduectus, quis rector esset nauigiũ pcontat: Ericus cum esse cognoscit. Item exclamans, an ipse sit q̃ mirifico verborũ habitu caterorũ facundiã frustraret, inq̃rit. Quibus auditis Ericus olim ab ipso se disertũ cognomine donatum esse/nec frustra appellationis augurium excepsisse subiunxit. Dehinc ab vtriusq; pximũ in littus cõcessum est: vbi Gõtarus Erici legatione cognita Frothonis se refert sororẽ cupe: legato vero filiam exhibere malle: quo minus eum alii suam cessisse cõiugem p̃niteret. Itaq; nõ incõgruũ fore/si legationis fructus in suũ recidisset latorem. Ericũ igif sibi generũ cõplacere: dummodo p Gunuarã Frothonis affinitatẽ impetrare potuisset. Ericus regis beniuolentiã exosculatus, sententiã pbat: vltro sibi offerri asserens, quo maius a diis immortalibus exoptare nõ posset. Ab ipso tũ Gunuaræ mentẽ arbitriumq; p̃anosci debere. Illa adulantẽ se regem simulato fauore excepit: petentiq; promptũ deferre videbatur assensum/obsecrãs vt Erici nuptias suas p̃curri pateretur: qbus primũ admissis, aptior regalibus suppeteret loc⁹: ob hoc qdem maxime: ne denuo nuptura nouũ cõnubiũ pactũ reducta veteris memoria fastidiret. Præterea nõ expedire firmabat binos paratus vna celebratione cõfundi. Rex responsis euectus affatim, postulata collaudat. Qui quũ ex crebris Erici colloquiis clarissima sententiã schemata: qbus aũ delectari ac refici possit/hausisset, nõ cõtentus ei filiã in matrimoniũ dedisse, ~~Litharfulki~~ quoq; puinciã tradit, beneficiũ affinitari impriendũ existimãs. Craca vero, quẽ Erico ob incãtationũ solertiã itineris comes adcita fuerat, aduersam oculorũ valitudinẽ simulans/ita faciẽ peplo obstrinxerat: vt ne sola quidẽ cognoscẽdi capitis particula promineret. Rogata quanam esset, Gunuaræ se sororem perhibuit/ eadem matre: diuerso vero patre pgenitã. At vbi in Gõtari penates peruentũ, tãdarũ Aluilda: Cid filia eius nomẽ erat) conuiuũ exhibetur. Diuersis Ericus ac rex ædibus accumbebant: quarum tecta paries cõis exceperat. eadẽ deintus pensibilibus p totũ obducta aulais erant. Assedit Gõtaro Gunuaræ: sed Ericũ altrinsecus Craca cũ Aluilda stipabat

28. 13.

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLV.

Qui inter iocandum subducto sensim e pariete asserere: quantum loci humanum corpus transmittere possit, aperuit: ignarusque conuiuii spatium meatui purum fecit. Deinde sponsum an Frothoni an sibi nubere mallet: curiosius percontari inter epulas cepit: maxime cum obseruato copularum respectu regia proles consentanea nobilitatis amplexum debeat: ne unius coniugum dignitas: alterius indignitate depercat. Qua se incōcessis a patre nuptiis vsuram negare: reginam eam fore: ceterasque opibus excessuram permittens: ex repugnante obsequente effecit: non minus opum spe quam gloria captam. Cracam quoque traditum est exhibitam: potionis temperamento, Frothonis amori virginem adegisse cupidinem. At Gøtarus Erici post epulas conuiuium petit nuptialis loci licentiam adaucturus. Quo exiit Gūuara sicut ante iussa fuerat subducti asseris loco purum transgressa parietem: proximum Erico discubitu occupat. Cui Gøtarus eam concessu iunctam miratus qualiter, & quare eo venerit percontari impensius cepit: illa sororem se Gūuaram, regemque formarum falli similitudine memorabat. Cuius cum rex cognoscendi causa: subito regiam repetiisset: Gūuara postico se quo venerat referens pristino in loco cunctis spectanda confedit. Qua visa Gøtarus parum luminibus credulus: maxima cum agnitionis diffidentia ad Ericum iter remensus: relatam suo more Gūuaram prae oculis habuit. Ita quorundam aularum aditus permutauit: toties utrobique quam quarebat offendit. Et iam non confirmis: sed eadem hinc inde facies ingenti regem admiratione torquebat. Impossibile enim ad omnem videbatur modum: absque notabili discrimine, eundem diuersis habitum inesse formam. Soluta tandem conuiuio: filiam & Ericum nuptiali in cubiculum usque comitate prosequitur. Ipse alias cubitum redit. At Ericus aliquam Frothoni destinata: seorsum cubare permittit: Gūuaram ut ante deluso rege complexus. Itaque Gøtarus in somno agens nocte stupido, errantique animo ludificationis suae specie agitabat. neque enim paritas specierum: sed idemitas videbatur. Vnde incerta adeo atque anceps illum astutatio subiit: ut errori tribueret: quod reuera deprehensum habebat. Tandem pariete fraudem instrui potuisse: animo obuersatum est. Quae cum diligentius inspicere, iustrarique iussisset: nulla fractionis vestigia deprehendit. Inconculsa siquidem torius edis integritas apparebat. Quippe Ericus nocte concubina, quo minus dolus conspicuus foret soluti parietis sarferat laesionem. Deinde duos cognoscendae rei causa tacite Erici cubiculo intronissos: ac post aulae am consistere iussos: cuncta curiosius attendere iubet. Eundem Ericum cum Gūuara repertum, occidendique preceptum acceperat. Qui inita latenter aede: velatis cortinae angulis presentiam occultantes, Ericum ac Gūuaram nexis inuicem brachiis communi thoro fruantes conspiciunt. Quos semisopitos rati: profundior em quietis copia expectabant: operiri volentes, donec exequendi sceleris occasionem grauior porrigeret somnus: qui cum stertente sonorius Erico: concepti liberius somni speciem agnouissent: continuo trucidandi eius gratia: destrictis prodire mucronibus. Quorum Ericus insidioso expergetus accursu: cum imminentes capiti gladios suspexit: dicto nouerca nomine, quod olim inter pericula nuncupare iussus fuerat: propter necessitatis remedium expertus est. Clypeus enim eius qui sublimius a trabe penderet: illico in eum collapsus: inermis corpus: quasi de industria: ne a latronibus confoderetur: obtexit. At ille fortuna haud frustra usus proximi latronis utrunque pedem rapto defecuit ferro. Alterum Gūuaram non impetu minori hasta transfodit: muliebri corpore, virilem animum aquans. Taliter Ericus insidiis liberatus: repetito mari nocturnae navigationi se praeparat. At Rollerus iis qui cominus excubare iussi fuerant: signum irumpendae regiae lituo dedit. Quo rex audito hostium aduentum indicari ratus: praeparat

Clypei mirabilis casus.

Daxonis Grammatici

ceps fugam nauigio tenuit. Interea Bracus & qui cum eo irruerant conuulsam regis supellectilem/Erici manibus imponendam curabant: medium ferme noctis agendis impensum est praedis. Quorum mane rex cognita fuga insecutionem molitus: per amicorum quendam nequid subito pararet, aut cum impetu exequeretur: ammonitus est: per suadebatur quippe maiore instrumento opus esse: nec expedire, cum paucis in Daniam consequi fugientes. Sed ne sic quidem impatiens animus damnum impetum pressit. Nihil enim magis mouerat regem: quam quod alienae cladis paratus recidisset in suos. Enauigans autem rex: peruenit in portum: qui nunc ab omni vocabulum tenet, ubi aduersa tempestate oborta: alimentis defectus, satius arbitratus est mori edam necessitatem ferro subire: quam fame. Itaque naurici manu in se ipsos versa: alternis vulneribus accelerare fatum. Rex cum paucis motum praerupta secutus elabitur. Indicium cladis: colles editi praebent. Interea Erico prospere nauigationem emenso, Frothoni cum Alulda nuptia actae sunt. Post haec Sclauorum mandatur irruptio. Ad quam coercendam Ericus cum octo nauigiis destinatur. Quippe Frotho rudis adhuc rei bellicae videbatur. Ericus igitur ne virilem unquam operam detractaret: susceptum gratulanter officium: fortiter exequendum curauit. Qui cum piratas septenis nauibus esse cognosceret: vna tantum e suis aduectus: reliquas ligneis propugnaculis cingi, tonsilque arborum ramalibus obduci iubet. deinde cum hosticae classis numerum plenius speculaturus procederet: insequentibus se Sclauis: ocius ad suos refugere coepit. At hostes ut insidiarum ignari: ita fugientem comprehendere audidi, crebro incunctantique fluctus remigio concussere. Naues enim Erici liquido cognosci non poterant: frondentis syluae speciem praeferentes. Qui cum angustioris semaris flexui tradidissent: subito Erici classe conclusos vident. Sed primum inusitata facie stupidi nauigio nemus agi putabant: deinde fraudem solis subesse cognoscunt. Seram ergo incuriae poenitentiam agentes habitam incautius nauigationem rememirarentabant. Sed dum puppes obuertere parant: ab hoste eas insiliri conspiciunt. Ericus vero subducto in littus nauigio: funda procul in hostes saxa torquebat. Igitur Sclauorum casti plerique: quadraginta capti fuere: qui postea vinculis, ac fame coerciti inter varias cruciatus angustias, spiritum deposuerunt. Interea Frotho traicienda: in Sclauiam expeditionis gratia: tam e Danis, quam ex finitimis ingentem adieuerat classem. Huius minima ratis exstabat: quae bisseos veheret nauricos: totidemque remigiis agi posset. Post haec Ericus sociis patientius praestolari iussis: actae iam cladis famam Frothoni perlaturus occurrit. Cumque nauigando puppim forte piraticam vadosis ac minus altis gurgitibus inflectam haurere conspiceret: quod res fortuitas diatorum grauitate prosequi solitus erat: obscura est, inquit, ignobilium fors, fortunaque vilium sordida. deinde naue propius applicata: piratas proprium contis nauigium expedire conuictos: ac circa eius seruationem impensius occupatos oppressit. Quo peracto cum ad regiam classem redisset: Frothonem nuntia victoriae salutatione reficere cupiens: saluum fore florentissime pacis auctorem iubet: Rex verum eius dictum fieri precatus: augurem esse sapientis animum affirmabat. Ericus vera a se dicti, paruulaque victoria maioris omen afferri respondit: exiguis saepe rebus magnarum praesagia captari testatus: regem deinde manu spargere hortatus, luttia equitatum terreno proficisci itinere iubet: reliqua exercitus parte marinum ineunte compendium. Tanta autem nauigiorum frequentia mare compleuerat: ut nec receptui portus, nec castris littora, aut comeatibus impensa suppeterent. Terrestris

18.20
Frotho adhuc rudis rei bellicae.

18.
Frotho pacis auctor. Primus & idem admirabilis exitus & apparatus Frothonis ad bellum.

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLVI.

autem acies tanta fuisse fertur: vt compendij gratia complanasse montes: meabiles effecisse paludes: lacunas aggeribus exæquasse: vastissimasq; voragines iniectis mobilibus expleffe dicatur. Interea Strunico Sclauorū rege belli inducias per legatos petente: Frotho tēpus apparatusū negat affirmans hostē induciis instrui nō oportere. Præterea hæcenus se bellicorum operū expertem vixisse: nec debere eorum initia ancipiti rerum expectatione suspendere: q; quisquis primam feliciter militiã gesserit: consimilem de cætero fortunã sperare possit. Tale enim quæq; omen habiturū pugna: quale congressionū principia dederint: cū initiales bellorū successus sequētib; augurio fore soleant. Ericus responsi prudentiã laudat: affirmans ita ludū foris agi oportere prout domi fuerit inchoatus. Danos a Sclauis prouocatos esse significans. Qd̄ dictum acerrimo prælio prosecutus Strunico cum gentis suæ fortissimorum sublimis interfecto: residuos in fidem accepit. Tum Frotho conuocatis Sclauis per præctio, conem edixit vt si qui inter eos rapinæ aut furto asueuissent: ocyus exhiberentur: promittens se talium mores primis honoribus donaturum. Iussit etiam vt quicūq; malarum artium studiis calluissent: præmia recepturi prodirent. Grata Sclauis pmissio fuit. Cuius spem quidam cupidius, q̄ consideratius secuti: prius prodidere seipfos: q̄ alieno possent iudicio declarari. Quos tanta lucri cupiditas fefellit: vt ruborem quæstui postponentes crimen pro gloria ducerent. Quibus sponte exhibitis: hanc, inquit, Sclaui vosipfos patriam peste vacuifacere conuenit: continuoq; eos a licitoribus abripi iussos in altissimas cruces ciuiū manu subfigendos curauit. Plures a paucioribus punitos crederes. Ita callidi ingenii rex dum veniam quam victis hostibus tribuit: crimen confessis negauit: totam pene Sclauicæ gentis stirpem cōsumpsit. Sic indebiti præmii cupiditatem debita consecuta est poena, iustiq; supplicio indignæ mercedis auaritas adaecta est. Crediderim iure exitio traditos, qui cum taciturnitatis munimento salutē seruare potuissent: voce periculū adciuerūt. Rex recentis victoriæ titulis euectus, ne iustitia q̄ armis defectior videretur: nouis exercitum legibus formare constituit: quarum præsens quasdam ritus vsurpat: quasdam arbitraria iuris nouitas aboleuit. Edixit enim vt primipilus quisq; prædæ partitione facta maiorem cætero milite portionem acciperet: ducibus vero quibus in acie signa anteferri solerent / dignitatis causa captiuum concessit aurum. Gregarium vero militem argento voluit esse contentum. Arma ad pugiles redundare, captiua nauigia popularibus cedere iussit, vtpote eis debita quibus condendi rates instruendiq; ius esset. Præterea sanxit, ne quis rem familiarem seris mandare præsumeret: Duplum ex fisco regis amissorum pretium recepturus. Quam si quis arcarum claustris obseruandam duxisset: aurea libra regi debitor fieret. Statuit etiam vt in eum qui furi ignosceret: furti poena recideret. Præterea si quis in acie primus fugam caperret: a cōmuni iure alienus existeret. At vbi in Daniam rediit: vt quicquid Grep sinistra morum vsurpatione corruerat: bonis artibus expiaret: arbitrariam foemini nubendi potestatem indulsit: ne qua thori coactio fieret. Itaq; lege cauit, vt eis in matrimonium cederent: quibus inconsulto patre nupsissent. At si libera consensisset in seruum: eius conditionem equaret: libertatisq; beneficio spoliata seruilis fortuna statim indueret. Maribus quoq; quancunq; primitus cognouissent: ducendi legem inflixit. Adulteros a veris coniugibus corporum parte spoliandos constituit quo minus continentia flagitiis elideretur. Edixit quoq; vt si Danus Dano rapinam infingeret: duplum rependeret: ac violatæ pacis crimina

119

119

Quita Sclauificans.

Lex Frothonis.

119

119

119

119
119

Saxonis Grammatici

Gerard (herpiti)
libatur antiquitate
mon. xv. 187
Nuntiorum
20. M. noui com-
pendium.

20. N.

Götari ca-
des.
Roller⁹ rex
Noruagiae.

Olimarus
rex orienta-
lium seu au-
strastorum.

ne censeretur. At si quis rem furto quaesitam ad alienam domum perferret, hospes post illum aedis suae fores obcluderet: bonorum omnium poenam incurreret. Atque in concione coram omnibus vapularet: quod se eidem delicto obnoxium fecisse videretur. Praeterea quisquis exulum patriae suae hostis euaderet: aut inimicum ciuibus scutum afferret: rerum ac vitae periculo poenas lueret. Si quis autem ad exequendum regis imperium ob animi contumaciam piger existeret: exilio mulcetur. Solebat namque sagitta lignea ferrea speciem habens: nuntii loco viritum per omnes mitti quod rones repentina belli necessitas incidisset. Qui vero ex popularibus primipilum in acie anteiret: ex seruo liber, ex agresti illustris euaderet. At si ingenuus foret: satrapa crearetur. Tanta olim audaces stipendia merebantur. Adeo veteres nobilitatem fortitudini tribuendam putabant. Si quidem non fortunae virtutem, sed virtuti fortunam deferri oportere existimatum est. Praecipit quoque ne lis vlla iurisurandi fide aut pignerum positione contraheretur. Qui vero alium pignus secum ponere iussisset eidem aureae librae dimidium solueret. Alioqui grauem corporis mulctam subiret. Prouiderat enim rex ex pignerum positione maximas litium causas incidere posse. De qualibet vero controuersia ferro decerni sanxit: speciosius viribus quam verbis cogitandum existimans. Quod si alter dimicantium relato pede prenotati orbis gyrum excederet: perinde ac victus causa detrimentum reciperet. Sin autem quauis de re pugilem popularis impetret: ipsum armatus exciperet, cubitali duntaxat stipite pugnaturum. Quin etiam cladem dani ab alienigena oppressi duorum extraneorum caede sarcinendam instituit. Interea Götarus summi de Erico supplicii gratia: pugnae exercitum comparat. Econtrario Frotho cum magno classis apparatu Noruagiam petit. Cum ad insulam Rensam pariter appulissent: Götarus Frothoniam nominis magnitudine territus: pacem per legatos efflagitat. Ad quos Ericus inue-recundus (ait) est latro qui prior concordiam querit: aut bonis communicare praesumit. Qui enim obtinere gestit: obniti debet: ictus ictui opponendus est: liuorque liuore pellendus. Cumque hoc dictum Götarus attentis eminus auribus excepisset: quod poterat clara voce ita inquit quisque virtuti militat: prout beneficium meministi. Cui Ericus beneficentiam tuam reddito tibi consilio repensavi. Quo sermone egregios monitus omnium donorum genere praestantiores indicabat. Et ut Götarum accepti consilii ingrati ostenderet: quando coniugem mihi (inquit) cum vita adimere cupiebas melioris exempli speciem lacerasti. Solum inter nos ferrum decernendi ius obtinet. Post haec Götarus parum prospera congressione danorum classem adortus occiditur. Cuius regnum Rollerus beneficium nomine postmodum a Frothone suscepit: quod septeno praesentiarum numero tendebatur. Eundem quoque Ericus collata sibi quondam a Götaro prouincia muneratus est. His gestis Frotho per summam ac securam pacem triennium gessit. Inter haec rex Hunorum audito gnatae repudio adiuncto sibi rege orientalium Olimaro aduersum Danos biennio belli apparatus contraxit. Igitur Frotho non solum indigenas: sed etiam Noruagienses: ac Sclauos in copias vocat. A quo Ericus hostiles speculatum acies missus, Olimarum qui classis magistratum acceperat Hunorum rege terrestres ductante copias haud procul Rusciam reperit: quem taliter assari coepit.

Quid sibi vult quaso belli grauis iste paratus?

Aut quo classe potens rex Olimare ruis?

At Olimarus,

N.

supra p. 2.
Sunt
m
Sue
my 6

in no
pagan
regis
p. 2.

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLVII.

Fridleui natum nobis incessere cordi est.

Et quis es audaci talia voce rogans?

Ad quem Ericus.

Vincendi inuictum subit spes irrita mentem

Frothonem nullus exuperare potest.

Contra Olímarus.

Quicquid contingit primo semel accidit, & res

Non sperata satis saepe subire solet.

Qua sententia a nemine nimium fidei in fortuna reponendum esse per docuit, deinde Ericus Hunorum agmen exploraturus obequitat. Quod Ericum præteriens, inuicemq; ab ipso præteritum primam ortiuo sole aciem postremo occiduo præbuit. Itaq; penes quem tot milium regimen foret ab obuiis sciscitatus est. Quem Hun forte conspiciens: rex hic Hunorum erat: speculandi ministerium accepisse cognouit, perquiri qd per cunctatori vocabulum foret. Ericus se ubiq; aduentantem: nec usq; contemptum vocitari perhibuit: rex item admoto interprete quid Frotho operis exerce-
ret interrogat. Cui Ericus. Nunq; Frotho domi inimicum prestolatur exercitum: nec hostem in adibus operitur: pernox enim & peruigil esse debet alienum appetens culmen: nemo stertendo victoriam cepit: nec luporum quisq; cubando cadauer inuenit. Quem rex exquisitis dictorum sententiis callere cognoscens: hic ait fortasse Ericus est: a quo filiam meam falsi criminis insimulatam accepi. Qui continuo prendi iussus non decere (ingr) unum a pluribus abripi. Quo dicto non modo regis animus complacuit: sed etiam ad ignoscendi sibi voluntatem perduxit. Cuius impunitatis causam potius a calliditate q; beniuolentia profectam constabat, cum ob hoc maxime dimitteretur: vt Frothonem nuntiata multitudinis rumore terreret. A quo cum reuersus explorata referre iuberetur: sex classium senos reges, earumq; qualibet quina nauium milia completentem vidisse se retulit: quarum vnâquâq; trecentorum remigium capacem esse constaret. Quelibet vero totius summe millenarium quaternis aliis contineri dicebat. Volebat autem millenarium mille, ac ducetorum capacem intelligi: cum ala omnis trecentorum numero compleatur. Cunctante vero Frothone: quid contra tot acturus esset, artèiusq; subsidia circumspicere: probum, ingratum Ericus audacia iuuat: acri cane occupatus est versus. Molossis quippe non imbellibus auiculis opus est. Quo dicto Frothoni contrahenda classis consilium præbuit. Quam instructa aduersum hostem nauigatio tenditur. Igitur insulas quæ Daniam orientemq; interiacent: præliis subigunt. Vnde procedentes naues aliquot Ruthenæ classis offendunt. Quarum cum Frotho paucitate incessere deforme duxisset: a macro inquit Ericus & tenui petendus est cibus. Raro pinguescet qui cadit. Neq; enim mor-
dendi potens est: quem vastus occupauerit follis. Quo documento regi irruptionis edenda ruborem excussit: eumq; mox ad paucitatem multitudine lacestantiam perduxit: utilitatem pudori præferendam significans. Post hæc ad Olímarum processum est. Qui multitudinis segnitie excipere hostem, q; aggredi præoptabat. Quippe Ruthenorum nauigia incomposita minusq; ob granditatem ad remigium habilia videbantur. Sed ne ei quidem numerositatis potentia profuit. Inusitata namq; Ruthenorum multitudo copiis q; virtute præstantior robusta Danorum paucitati victoriam tradidit. Frotho cum patriam repetere veller: inauditum nauigationis impedimentum expertus est. Quippe crebra interfectorum corpora,

NB

121

Hun rex
Hunorum

NB 12

121

121

Mirabilia
et quasi in-
credibilia.

NB 121

NB

121

121

Nauigia
Ruthenorum
contra Danos.

Saxonis Grammatici

nec minus scutorum, hastarumq; fragmenta iactante aestu vniuersum maris con-
strauerant sinu. Itaq; portus non angusti minus: q̄ olidi erant. Igitur mediis obstric-
te cadaueribus hasere puppes. Nec putria quidem ac circūstua corpora remis abie-
gere, aut contis propellere poterāt. quo minus vno sublato mox aliud aduolutum
impelleret classē, bellum cum mortuis obortum crederes. Nouum contra exani-
mes discrimen extabat. Igitur Frotho conuocatis quas vicerat gentibus: lege cauit
vt quisquis paterfamilias eo conciderat bello: cum equo omnibusq; armaturæ suæ
in signibus tumulo mandaretur. Quem si quis vespillonum scelestā cupiditate ten-
tasset: pœnas non solum sanguine, sed etiam inhumato cadauere daret. Busto atq;
inferiis cariturus. Siquidem par esse credebat vt alieni corruptor cineris: nullo fu-
neris obsequio donaretur: s̄or tēq; proprio referret corpore quam in alieno perpe-
trasset. Centurionis vero, vel Satrapæ corpus rogo propria naue constructo, fune-
randum constituit. Dena autem gubernatorum corpora vnius puppis igne consu-
mi præcipit. Ducem quempiam aut regem interfectum proprio iniectum nauigio
concremari. Tam scrupulosam ducendis intersectorum funeribus obseruationem
præstari voluit: ne promiscuos exequiarum ritus existere pateretur. Iamq; cuncti
Ruthenorum reges Olimaro, Dagoq; exceptis Marte conciderant: bella quoq; Ru-
thenos ex Danorum imitatione celebrare præcepit: ac nequis uxorem nisi empti-
tiam duceret, venalia siquidem cōnubia plus stabilitatis habitura censebat: tutio-
rem matrimonii fidem existimans q̄ pretio firmaretur. Præterea si quis virginis
stuprum vi petere ausus esset supplicia abscissis corporis partibus lueret: alioqui
mille talentis concubitus iniuriam pensaturus. Decreuit etiam vt quisquis militiæ
deditus spectata virtutis titulum affectaret: impeteret vnum: exciperet duos: tres
modica pedis retractione vitaret: quatuor fugere non erubesceret. Aliam quoq; su-
per militum stipendiis consuetudinem a subiectis sibi regibus obseruandam edixit.
Patrium domesticumq; militem hyberno tempore ternis argenti talentis donari
iussit: gregarium aut conductitium binis: priuatum ac militiæ laboribus defun-
ctum dūtaxat vno. Qua lege virtuti iniuriam afferebat: conditiones militum non
animos aestimans. In quo quidem erroris argui poterat cum familiaritates meri-
tis anteferet. Post hæc interrogatus a rege Ericus an Olimari copias Hunorum
æquaret exercitus: carmine sic eloqui orsus est.

Hercule deprendi nulli numerabile vulgus:

Vulgus cuius erat terra nec vnda capax.

Colluxere ignes crebri. Silua omnis obarsit.

Index innumera flamma cohortis erat.

Calcibus obrita tellus subsedit equinis.

Edebant rapidos stridula plaustra sonos.

Ingemuere rota: ventos auriga premebat:

Vt tonitrum currus assimulasse putes.

Vix armatorum coetus sine lege ruentes

Ponderis impatiens pressa ferebat humus.

Obmugire aer visus mihi: terra moueri.

Tantus in externo milite motus erat.

Nam quindena simul vexilla micantia vidit:

Quodq; ex iis centum signa minora tenet.

Ruthenorum
regum stra-
ges.

22. 18. Noua Fro-
thonis le-
ges.

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLVIII.

Post quorum quoduis poterant bis dena videri

Signorum numero: par erat ordo ducum.

Igitur Frothone quid contra tot opponeret perquirenter: rededum docet, patienti-
dūq; hostes propria primū immanitate cōsumi. Obeditum monitū est. Neq; enim
minore studio probatum consiliū q̄ editum fuit. At Huni per auia solitudinesq; p-
gressi: nusq̄ reperitis cōmeatibus passim inedia periclitari cœperunt. Quippe regio
vasta ac palustris extabat: nec erat vltum egestatis subsidium reperire. Tandem su-
sis comessiq; iumentis tam vehiculorum q̄ victus inopes spargebantur. Caterū er-
ror par fami periculū erat. Non equis, non asinis parcitur, non foedis aut putribus
abstinetur. Postremo ne canibus quidem temperatū est: nephas omne morientibus
licitū fuit. Nihil enim tam difficile qd̄ necessitas suprema non imperet. Ad vltimū
fame exhaustis publica clades incessit. Efferebātur absq; cessatione corpora, cūctisq;
exitū formidantibus: nulli miseratio preuentū fuit: humanitatem quippe metus
excluserat. Primū itaq; regem paulatim defecere cohortes: deinde centuriatim de-
fluxit agmē: deferuit eū quoq; Vggerus vates vir ætatis incognita, & supra huma-
nū terminū proluxa: qui Frothonem transfuga titulo petēs: quicquid ab Hunis pa-
rabatur: edocuit. Inter hæc Hithinus rex aliquanta Noruagienſiū gentis Frotho-
nis classem centū quinquaginta nauigiis accedebat. E quibus duodecim lectis: pro-
pius nauigationem cœpit habere erecto in malū scuto socios aduentare significās.
Qui regi in proximū amicitia gradum receptus, magnū copiis eius attulit supple-
mentū. Eidem postmodū cū Hilda Hōgini lutorū Reguli filia spectatē admodū opi-
nionis virgine mutuus amor incessit. Quippe nondū inuicē conspectos: alterna in-
cenderat fama. At vbi mutua conspectionis copia incidit: neuter obtutū ab altero
remittere poterat. Adeo pertinax amor oculos morabatur. Interea Frotho distribu-
to per municipia milite: diligentius impēsas hibernis cōmeatibus necessarias con-
uectabat. Sed ne sic quidē onerosum impensis exercitū sustentare suffecit. Par prope
modū Hunorum cladi pernicies incidit. Igitur ad inhibendū aduenarū confluxum
classe in Albiā missa neq; traiceretur cura habuit. Cuius duces Reuillus & Me-
uillus fuere. Soluta hyeme Hithino, Hōginoq; socialem exequi piraticam placuit.
Ignorabat enim Hōginus suam a sodali filiam adamari. Erat autem is corporis ha-
bitu præstans: ingenio peruicax: Hithinus vero corpore perq̄ decoro: sed breuī exti-
rit. Caterū cū Frotho sustentandī exercitus sumptū indies difficiliorē aduerteret.
Rollerū in Noruagiā, Olimarū in Suetiā, ōneuū regem, & Glomerum piratarū
præcipuū ad Orcades petendorū cōmeatū gratia dirigit: pprias cuiq; copias tri-
buens. Triginta reges sequebātur Frothonē: q̄ ipsum amicitia vel obsequio colerēt.
Audiens autē Hun dimissas a Frothone copias: nouū recentēq; militem cōtrahit.
At Hōginus filiam suam Hithino despondit: coniurato inuicē vter ferro perisset:
alterū alterius vltorē fore. Autūno petitores cōmeatū redeunt: trophæis q̄ alimē-
tis locupletiores. Rollerus enim prouincias Sūmorā & Normoriā: occiso earū re-
ge Arthorio vectigales effecerat. At Olimarus Thoriā lōgū Ianitorū atq; Helsing-
gorū regē: duosq; alios haud inferioris potētiæ duces: Hestiam quoq; & cū ōlandiā
Curetā: sed & insulas Suetiē p̄tentas celeberrimas Barbariæ domitor triūphauit.
Itaq; sepringēta reducebat nauigia duplicato eductorū antea numero. ōnef vero &
Glemero Hithino quoq; & Hōgino Orcadū trophæa cessere. Hisdē cum nongentis
nauibus reditū est. Et iam qua: liti late sumptus, conuectaq; raptu impensa alendis

Hunorū fa-
mes foeda,

Vggerus
vates mi-
randus.
Hithin⁹ rex
Noruagiæ
partis,

De gloria
Frothonis;
Triginta re-
ges sequebā-
tur Frotho-
nem.

N. 124

124

Saxonis Grammatici.

De potētia abunde copiis suppetebant. Caterum viginti regna imperio Frothonis adiecerant Frothonis. quorū reges triginta p̄dictis adiuncti Danorū partibus militabant. Hac virū fiducia cū Hunis pugna conseritur. Cui⁹ prima dies tāta intersectorū strage recruduit: Cades miles vt p̄cipui tres ruscia fluij cadaueribus velut ponte constrati: peruii ac meabiranda. les fierent. Præterea quantū quis itineris per tridū equo conficere posset: tantum spatiosa cę locorū humanis cadaueribus completū videres. Adeo spatiosa cadis vestigia erāt. disvestigia. Itaq; prælio septem dies extracto cecidit rex Hun. Cuius frater eodē nomine inclis Hun. cę. natam Hunorum acie cōspicatus: cū sua se cohorte dedere cūctatus nō est. Eo bello ditur. LXX. ac centū reges qui aut ex Hunis erant, aut inter Hunos militauerant: submi Clxx. reges fere se regi. Quē numerū Ericus superiori signorū expressione cōplexus fuerat: cū vincuntur. Hunorum multitudinē Frothone percontante distingueret. Igitur Frotho vocatis in concionē regibus sub vno eodēq; iure degendi normā imponit. Præfecit autē Prouincia = Olimarū Holingar dia, øneui, Cønogar dia, Hun vero captiuo Saxoniam tribuens: rum distri = Reuillū Orcadibus donat. Prouincias Helsingorū, Iarnberorū & Ianitorū, cū vtraq; butio. q; Lappia Dimaro cuidā procurandā attribuit. Dago Hestiae regimen erogauit. Frothonis Quorū vnūquēq; certis tributū legibus onerauit. obsequiū beneficio applicās. Itaq; regni extē = Frothonis regnū Rusciā ab ortu completens: ad occasum Rheno flumine limitatū fio. erat. Interea Aithinus apud Høginū quorūdā obrectatione insimulatus est quasi filiam eius ante sponsaliū sacra stupri illecebris tēmerasset: qđ tunc immane cūctis gentibus facinus habebatur. Igitur Høginus credulus auribus rem falso nuntiatā excipiens: Hithinū regia apud Sclauos stipendia colligentē classe laceffit: cōseratq; manu victus Iutiam periuit. Itaq; staram a Frothone pacem internū labefactauerat bellum: primiq; indigetes regiam detractauerē legem. Quamobrē Frotho missisq; simul eos accerserent scrupulosius causam simultatis inquirat. Qua cognita iuxta legis a se latæ formulam pronuntiauit. Videns autē ne sic quidē eos in gratiā redit ci posse patre filiam pertinacius reposcente: lit cm ferro deci dendā edixit. Id quippe solum dirimendæ controuersiaē remediū videbatur. Inita pugna Hithinus acerrima perstrictus plaga cū sanguine & viribus corporis deficeret: insperatā hostis clementiam expertus est. Høginus siquidē promptissimā occidendi ipsius facultatem adeptus: formæ tamē eius, & iuuentæ miseratione sauitiam mansuetudinē cedere coegit. Itaq; ne ephēbum inter extremi spiritus momenta palpitantē extingueret: abstinuit ferro. Olīm nāq; impuberē, aut inualidū vita spoliare rubori deputabat. Høthin⁹ & Adeo cuncta verecūdia momenta prisca pugilū fortitudo seruabat. Ita Høthinus Høginus se sociorum opera ad naues relatus hostis beneficio seruat⁹ est. lidem septimo abinde mutuo cę = anno apud insulam Hithinō pugna exorsi: mutuis vulneribus consumpti sunt: fedunt. lix Høginus foret: si circa deuictū semel Hithinū seueritate poti⁹ q̄ clementia vsus fuisset. Ferunt Hildam tanta mariti cupiditate flagrasse: vt noctu intersectorū manes reintegrandi belli gratia carminibus excitasse credatur. Eodē tempore Alricō eonū rex & Sueonū regi aduersum Gestibindū Gothorū regem atrox incidit bellū. At Gestia Gestibind⁹ blindus viribus minor: Frothone supplex accessit se ac regnū percipiendæ opis gratia Gothorum tia dediturus. Qui mox Skalc, Scanico, atq; Erico in subsidiū receptis: cum supple rex bellum mentis militū redit. Cūq; militiæ procursum in Alricum effundere statuisset: Ericus prius filiū eius Gunthionū: wermis ac Solongis platū censuit impetendū: oportere asserens festum tempestate nautam proximū captare littus. Prætera radicū in opem raro virere truncum. Igitur irruptione facta perit Gunthionus, nomēq; eius

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. XLIX.

tumulus refert. Audiens Alricus interemprionē filii, vltū ire deproperat. Conspicatus hostes Ericū clandestinō accersitū colloquio recensitis patrū suoy fœderib⁹ ve Gestiblinḁ militiā detrectaret/orabat. Qd̄ Erico p̄tinaci⁹ abnuēte, cū Gestiblinḁ dimicandi licentiā flagitat/priuatā pugnā publice p̄ferendā existimās. Quē Eric⁹ senectute armis inhabilem referens/tristēq; eius valitudinē maxima cū atatis excusatione prætendēs, se eius loco obtulit pugnaturū: p̄bosum docens: si duellū prætare refugeret, p̄ quo bellum cōmissurus venisset. Hinc absq; cunctatione dimicaturū est. Occiso Alrico Ericus q̄grauissime affectus, agre comptis remediis, serū incolumitatis regressum habuit. **At Frothoni ip̄m occubuisse falso fama vulgauerat: mentemq; regis magno ob id mœrore torquebat.** Quā tristitiā Ericus reditus sui beneficio dispulit. Quippe Suetiā/wermiā/Helsingiā/atq; insulas Solis opa sua Frothonis adiectas impio nuntiabat. Quē mox Frotho deuictarū ab eo gentium Regē cōstituit: ac præterea Helsingiā ei cū vtraq; Lappiā, Finniā quoq; et Estiam annuo stipendiorū iure cōtribuit. Nemo ante ip̄m Sueticorū regū Erici nomine censebat ab ip̄o aut in ceteros vocabulum fluxit. Eodē tpe regnabat Alf in Hetlmarchiā/siliū habēs Asmūdū. Biorno vero in Wik puincia: cui Asuitus filius erat. Accidit aut Asmundū parū p̄sere venationi intentū, dum feras aut canibus occupare/aut castibus excipere p̄geret, irruente forte caligine longius a retiaris auio fuisse calle diuulsū/ vastaq; per antē iuga tandē equo et vestibus destitutū, fungos et tubera pedisse: ad vltimū in Biornōis regl̄ penetrālia fortuito deuenisse p̄gressū. Præterea ip̄e filiusq; regis cōiuctu paulisp̄ habito ad cōfirmandū inter se amicitiaē cultū omnibus cōiurauere votis, quēcunq; eoy vita plixior excepisset/ mortuo cōtumulandū fore. Tantus em̄ societatis eorum atq; amicitiaē vigor extabat: vt neuter altero satis absumpto, lucem prorogare statueret. Post hæc Frotho omnium subiectarum sibi gentium manu, contracta classe Noruagiam perit: Erico terrenum agmen ducere iussu. **Humanæ siquidem cupiditatis more quo plura possederat, plus affectās etiam vastissimam atq; horridissimam orbis terrarū partem ab hoc iniuriaē genere intentatam existere passus non est.** Adeo opum accessio auiditati incrementum afferre consuevit. Igitur Noruagienses abiecta defensionis spe / rebellandī fiducia defecti, in Halogiā fines maiore ex parte p̄fugere cœperunt. Stikla quoq; virgo seruandæ castitatis causa patriā se subduxit/bellis q̄ nuptiis exerceri prætropans. Inter hæc Asuitus morbo consumptus, **cum cane ac equo terreno mādatur antro.** Cū quo Asmundus ob amicitiaē iusiurandū viuus cōtumulari sustinuit, cibo quo vesce retur illato. Iamq; Ericus cū exercitu superiora p̄mensus, Asuiti forte tumulum appetebat. Cui Sueones thesauros inesse rati, lignonibus p̄fregere collem. Itaq; maioris q̄ credebatur altitudinis specum aperiri cōspiciunt. Ad quē plustrandū opus erat eo, qui se in illum p̄dulo circūligatum fune demitteret. Delectus est forte ex promptissimis iuuenibus vnus. Quem quū Asmundus sporta restim sequente intromissum aspiceret, protinus eiecto eo, corbem conscendit. Deinde superne astātibus ac moderantibus funem abstrahendī signum porrexit. Qui ingentis pecuniaē spe reducto corbe quum ignotam extracti speciem animaduertent/inusitata facie territi, defunctumq; redisse rati, proiecta reste in diuersa fugere. Quippe Asmundus te tro oris habitu/ac veluti funebri quodam tabo obsitus videbatur. Qui fugientes reuocare conatus, vociferari cœpit/falso eos formidare viuum. Quem videns Ericus p̄cipue cruentati oris eius imaginem mirabatur. In vultu siquidem proflus

Alrici cædes.

Ericus prius Sueticorum rex.

Asmundus Asuitus.

Biorno rex

Noruagia vastissima orbis pars bello perit.

Asmundus cū amico sepelitur.

125

125

Saxonis Grammatici

emicabat sanguis. Quippe Asuitus noctibus rediuius crebra colluctatione leuam illi aurē abruperat, foedumq; indigesta ac cruda cicatricis spectaculum apparebat. Igitur a circumstantibus accepti vulneris cām referre iussus, sic orsus est farī,

Quid stupetis qui relictum me colore cernitis?
Obsolescit nempe uiuus omnis inter mortuos.
Mala soli gratis vni manet omnis domus orbis.
Miseri quos hominum subsidiis destituit fors.
Mihī specus et iners nox/tenebręq; et vetus antrū
Oculis delicias eripuerunt/animog;.

Humus horrēs/tumulus putris/et immūdiarū
Grauis astus minuerunt iuuenilis decus oris:
Habitumq; et validi roboris vsum vitiarunt.
Sup hac omnia cōtra exanimem conserui vim:
Graue luētā subiēs pondus et immane piculum:

Laceris vnguibus in me rediuius ruit Asuit/
Stygia vi reparans post cineres horrida bella,
Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis?
Obsolescit nempe uiuus omnis inter mortuos,

Nescio quo stygii numinis ausu
Missus ab inferis spiritus Asuit,
Sauis alipedem dentibus edit:
Infandoq; canem præbuit ori.

Nec contentus equi vel canis esu,
Mox in me rapidos transtulit vngues:
Discissaq; gena sustulit aurem.

Hinc laceri vultus horret imago:
Emicat inq; fero vulnere sanguis.
Haud impune tamen monstrifer egit:
Nam ferro secui mox caput eius:

Perfodiq; nocens stipite corpus.

Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis?
Obsolescit nempe uiuus omnis inter mortuos.

Ianq; Frotho in Halogia fines emouerat classem: vbi ad cognoscendā multitudinis suae speciei: quae numeri mensuram, capacitatemq; transcendere videbatur / collem a militibus cōgeri iubet virum lapide in acruū misit. Eundē quoq; hastis numerā dī agminis modū secutus est. Conspicui adhuc colles fidem visentibus prabēt. Hic Frotho cōserta cū Noruagienſibus pugna, graue cādibus diē egit. Noctu vtrinq; receptui cōsultū est. Appetēte diluculo terrestria p̄mensus supuenit Ericus. Hic regi certamē suggerit iterādū. Quo bello tanta de Danis strages accepta est: vt e terris nauitū milibus solā centū septuaginta supstites fuisse credant. Normanni vero tā vasta clade deleti sunt: vt fama sit ne quintā q̄dem vicorū p̄ri remāsisse cultorem Victor Frotho pacē p̄ oēs gētes reficere cupiēs: vt vniuscuiusq; rē familiarē a furū incurſu tutā prastaret/ociūq; regnis post arma defereret: armillā vnā in rupe, quā Frothonis petrā nomināt, alterā apud Vvig puinciā habita cū Noruagienſib; cōcione, defixit: edicta a se innocentia expimētū daturas: subductis iisdē, in oēs regio

125. N.

125. N.

Collis lapideum.

De mirabili bello et strage.
De duabus armillis.

N
lo
no
I
qua
-

Historiæ Danicæ. Lib. V. Fo. L.

nīs p̄fides aīaduertendū minatus. Itaq; summo cū p̄fectorū piculo aurū absq; custo-
 dia mediīs affixū triuīs magnū auaritiæ irritamentū extabat / opportuna rapinae
 præda plena cupiditatis ingenia puocāte. Statuit idē: vt nauigātes reptis vbicūq;
 remis licite fruereñt. Annē vero transituris vsū equi, quē vado pximū repissent
 liberū esse cōcessit. Eodē descēdēdū fore cōstituit, quū priores eius pedes solū attin-
 gerēt: postremos adhuc vnda sublueret. Talium siqdem cōmodorū beneficia poti⁹
 humanitatis, q̄ iniuriæ noīe cēsēda credebat. Cæterū reū capitis fieri:q; supato am-
 ne equi vsū lōgius expetere p̄sumpsisset, instituit. Iussit etiā: neq; ædē vel arcā se-
 ris obfirmatā haberet: aut rē vllā claustrorū custodia cōrineret / triplīcē amissorū re-
 stitutiōnē pmittens. Præterea tantū alieni cibi in cōmeatus assumi fas esse: quantū
 vni cœna sufficeret / pmulgabat. Quā siq; in capiēdo mensurā excederet, furto ob-
 noxius haberet. Furi vero traiectis ferro neruis in suspēdiū acto, lupū collateralē
 affigi præcepit: vt malitiam hominis acerbitatē belluē similitudo exaquaret poene
 Eandem queq; in furtorū conscios multam extendi curauit. Ibidem septennio io-
 cundissimū ociū tempus emensus, filiū Aluonē / filiamq; Osuram nomine p̄creauit.
 Iisdem forte diebus Arngrim⁹ pugil Sueticus Frothonē accesserat: q; Scale scanicū
 q̄ ab eo olim nauigio spoliatus fuerat, ex puocatione laceffitum occidit. Quo faci-
 nore supra modū elatus, aggressus est Frothonis filiam postulare. Obseratas regis
 aures exptus, Erici Suetiam regentis subsidium flagitat. Quem Ericus hortari cœ-
 pit: vt aliquo præclari operis merito Frothonis sibi fauorem ascisceret: pugnaretq;
 aduersum Egtherū regem Biarmia: / et Thengillum regem Finnimar chia: q; ii solū
 cateris obsequentijs, Danicū detrectare viderentur imperiū. Nec moræ: eo exer-
 citū egit. Sunt autē Finni vltimi septentrionis populū vix qdem habitabilem orbis
 terrarū prem cultura ac mansione complexi. Acer iisdem telorū est vsus. Non alia
 gens p̄mpriore iaculandi peritiā fruitur. Grandibus et latis sagittis dimicāt. Incā-
 tationū studiis incūbunt: venationib⁹ callent. Incerta illis habitatio est: vagaq; do-
 mus. Vbicunq; feram occupauerint locantibus sedes. Pandis trabibus vecti / cōser-
ta niuib⁹ iuga pcurrunt. Hos Arngrimus conciliandæ sibi claritatis causa ador-
 tus / obtriuuit. Quī quū infelicitē dimicādo fuga dilaberentur, tribus lapillis post
 tergū coniectis, toridem montiū instar hostibus apparere fecerunt. Igitur Arngri-
 mus ludificati visus errore p̄strictus, ab insectando hoste exercitum reuocauit / ma-
 gnarū se rupiū interiectu coercitum putans. Iidem postera die congressi / victiq;
 coniectæ in terram niui ingentis fluii speciem indiderūt. Itaq; Suetis p̄ summum
 visus errorē falsa rerum opinione delusis, inusitata aquarū moles obstrepere vide-
 batur. Ita victore vanā aquarū imaginē formidāte, fugam impetrauere Finni. Ter-
 tio identidē die reparauere bellum: nec iā amplius vllum fugæ efficax remediū fuit
 Vidētes em̄ suas inclinari acies / potestati se pmisere victoris. Quibus Arngrimus
 hanc tributū legē instituit: vt recensito Finnorū numero, rheda ferinis pellibus cō-
 ferta ab vnaqua; decade loco census, exacto triennio, penderet. Deinde Egtherum
 Biarmia: ducē duello puocātū deuicit: indiditq; cōditionē Biarmis viritū pellem
 p̄ capite persoluēdi. Post hæc spoliis trophæisq; auctus, ad Ericū reuertitur. Quem
 Ericus in Daniā cōsecutus, multā iuuenis laudē Frothonis auribus instillabat / di-
 gnū regis filia affirmans, qui imperio ipsius vltimos humanarū rerum terminos
 adiecisset. Cuius egregia Frotho merita cōtemplatus, haud incōgruum duxit / eius
 se focerū exhibere, q; sibi tātis operū titulis / patentē late claritatē struxisset. Sustulit

Aurum po-
fuit i biuio.
Lex Frotho-
nis.

Res mirabi-
lis lupū fu-
ri affigi.
Arngrimi
victoria.

Finni.

Ludificatio
magica.

Lex Finnoꝝ

Lex Biar-
morum.

gū

Saxonis Grammatici

Duodecim
ex Ofura fi
lii.
De Sampso
insula.

Ofuræ filii
ad unū ab
Aruarod-
do caſi.

De Britan
nis.

Aula regia

aſit Arngrim⁹. xii. ex Ofura filios: quorū hæc noīa ſubnotauit: Bræder/ Biarbi/ Brod-
der/ Hiarrādi/ Tāder/ Tīruigar/ duo Haddingi/ Hiorthuar/ Hiarthuar/ Rani/ An-
gantir. Hi ab adoleſcētia piratico muneri incubētes/ vno oēs forte nauigio Sampſo
inſulā aduecti, duas ī maritimis naues Hialmeri atq; Aruaroddi piratarū reperiūt
Quas pugna adorti/ remigib⁹ vacuefecere: atq; an gubernatores oppreſſiſſēt incerti
inter ſectorū corpa ſuis quæq; tranſtris aprātes/ q̄ſitos abeſſe cognoscūt. Qua de re
mceſti, partā floccipendere victoriā/ ſcientes ſibi cōſequētis pugnae diſcrimē maio-
re ſalutis impēdio ſubēdū. Quippe Hialmerus atq; Aruaroddus: quorū iā pridem
abrupto gubernaculo tēpeſtas nauigia lacerauerat, alterius excidendi gratia nem⁹
ingreſſi/ ligni rudē extenuauerē materiā: couſq; truncū dolabris ambientes, donec
naualis instrumenti formā vaſtum robur indueret. Qd̄ quū humeris impoſitū ſo-
ciæ cladis ignari deferrent, ab Ofuræ filiis recenti oppreſſorū cruore madentibus
laceſſiti, duo cū pluribus ferro decernere coacti ſunt. Nec par qd̄ cōgreſſ⁹ extabat
quū geminā biſſena manus excipet. Ceterū victoria numero non r̄ndit. Inter ſectis
em̄ oibus Ofuræ filiis/ oppreſſoq; ab hiſdē Hialmero victoriæ Aruaroddū titulus
nō ſefellit: quē ſolum ex rāto ſociorū agmine fortuna reſidūū fecit. Qui informē ad
huc gubernaculū truncū incredibili libratū niſu tanta vi hoſtiū adegit corpibus: vt
duodecim vnico eius impulſu cōtuſos elideret. Ita cūcta admodū bellicarū rerū tē-
peſtate depulſa, oceanū manus adhuc piratica nō reliquit. Quæ res maxie Frotho-
nē ad occidentē armis inceſſendū adduxit: cui⁹ vnīcū in ppagāda pace ſtudiū verſa-
baſ. Accerſito ergo Erico cūcta q; ſamulātū ſibi regnoꝝ claſſe cōcita, Britaniā īnu-
mera aduehīſt puppi. Cui⁹ inſule rex manu ſe imparē noſcēs (q̄ppe fretū nauigiū vi
debaſ occludi) Frothone p̄ deditiōis ſilātione petito/ nō ſolū magnitudinē eius adu-
lationis officio p̄ſeq̄ cepit: ſed etiā domitorib⁹ gētū Danis ſuā/ patriæq; ſubiectionē
nē pmittit: p̄ſiones/ cēſum/ vectigalia, ſiue q̄cqd̄ expeterēt/ offerebat. Ad vltimū ho-
ſpitaliter inuitādos curat. Grata Frothoni Britani humanitas fuit: q̄q̄ doli ſuſpi-
cionē aleret: tā facilis oīm abſq; coactione p̄miſſio: tā pm̄pta hoſtiū ante bella dedi-
tione: q̄ raro ſyncera fide amminiftrari ſolet. Laceſſebat quoq; conuiuii metus veritos
ne clandestinis inſidiis appeterēt ſubeūtis crapulæ laqueis implicata ſobrietas. Cæ-
terū rarior inuitatoꝝ numerus videbaſ, q̄ vt tuto inuitanti parere poſſent. Ineptū
quoq; exiſtimatū inexplæ hoſtiū fidei credere ſalutē ſuā. Qua rex mētiū fluctuatio-
ne cōpta, denuo Frothonē accedit cū duobus milibus ac quadringētis viris epula-
turū accerſens, quē ante cū mille ducētis p̄cerib⁹ cōuiuiū inire popoſcerat. Frotho
nōdū ſuſpitiōe depoſita: q̄q̄ adaucto inuitatoꝝ numero fretus, petēdi cōuiuii fidu-
tiā mēte p̄ſumere poſſet, ſubornat q̄ regionis abdita p̄currētes/ ſiqd̄ inſidiarum ſpe-
culando deprahenderēt, ocyus intinandū curarēt. Cuius rei cauſa nemo ingreſſū
repta caſtroꝝ acie: q̄ Britannorū copias attinebat: dubiū preſſere greſſū. At vbi res
liq̄dius agnita eſt, pedē deferre depropant. Furua ſiqd̄ tētoria fuere: et q̄ſi p̄ceis q̄-
buſdā obſcurata tegminib⁹: quo minus obtutū pp̄inquātis offenderēt. Quo cogni-
to Frotho validiore p̄cerū manu mutuas diſp̄ſat inſidias: ne cōuiuiū incautiſ ad
ito, opportunis fraudareſ auxiliis. Quib⁹ latebrā noctis ferendæ opis ſignū ad litūi
ſonitum p̄ranotauit. Deinde cū ſtatuta manu leui armorū genere culta conuiuiū
petit. Aula erat cultu magniſſicentiæ regalis inſtructa aulais oſtro tinctis vndiq;
ſecus obducta: in quibus nūriſſici luxus operam annotares. Cortina murice pi-
ceta compactos ligno parietes adornabat. Conſtrata pallis nitidioribus pauimenta:

Historiæ Danicæ Lib. V. Fo. LI.

quas pede premere perhorres. Supne cerneres crebras micare lucernas: *adultas*
oleo lampades choruscare. Ex acerris quoq; fragrantia fundebat: quã suauissimus
 vapor exquisitis cumulabat odoribus. Ambitum omnẽ frequentibus epulis mensæ
 conspserant. Intextis auro puluinaribus ornabantur accubitus. Ceruicalibus sedi-
 lia replebantur. Reuerendam aulae faciem visentibus arridere putares: nec quicq;
 in tanto paratu/aut visu inconcinnum/aut olfactu triste deprandi poterat. Media
 dolium aede perstabat explendis aptum poculis/et liquoris immodici capax: unde
 haurire esset, quod ingentis ora conuiuii satiare. Ministri purpura culti aureos
 gestantes cyathos/propinandiq; munus comiter exequentes: compositis gradiebã-
 tur ordinibus. Nec *bubalinorum cornuum:* quibus potio promeretur, vsus aberat.
 Aureis coena pateris refulgebat, nitidioribus onusta poculis: quæ plærung; fulgen-
 tes interstinxerant gemmæ. Ingens omnia luxus repleuerat. Mensæ dapibus luxu-
 riabant, crateris vario portionis genere redundantibus. Nec meri simplex vsus ex-
 tabat: quũ petiti late succi vario nectar sapore cõficerent. Sapidioribus lances epu-
 lis renidebant: quos maxime *venatica* refererat præda. Sed ne domesticæ quidem
 carnis obsonia deerant. Parcius domesticis, q̃ conuenis bibendũ studium erat. Hos
 enim securitas incitabat ad crapulam: illis insidiarum cõmentum ebrietatis illece-
 bram dempserat. Dani igitur (*vt patria pace loquat*) sicandis certatim calicibus
 assueti, ingenti se onerauerẽ vino. Quos Britanni poros admodum conspicati, con-
 uiuiũ furtim elabi cõperunt: relictisq; intra aulam cõuiuiũ, summis cõniti viribus
 valuas regiae admotis obicibus, variisq; impedimentorũ generibus, obserare. Dein
 de reatũ ignem inferre orsi. At Dani q̃ intra aedem clausi continebantur incendio
 pullulante pulsatis neq; foribus ab egressu prohibiti, ipm̃ mox adorti parietẽ/eru-
 prionis facultatem petebant. Quem Angli validiore Danorum impulsu labefacta-
 ri cernentes, mutuis obniti viribus/molibusq; extrinsecus applicatis, nutabundam
 fulcire congeriem institerunt: quo minus conuulsus paries clausis exitum aperiret
 Qui tandem robustiori Danorum manui cedens: quorum quo periculum maius/
 hoc validior conat⁹ extabat, facile p̃llis eruptionẽ contribuit. Tum Frotho classicũ
 succinere iubet, quo manũ in insidiis constitutam accersiret. Quẽ litui sono clangẽ
 tis excita/dolum in auctores retorfit, Britannorum rege extremæ cladi cum immu-
 meris suorum copiis tradito. Quo facto geminum Frothoni beneficium præbuit:
 quum et saluti sociis/et hostibus exitio fuerit. Interea Hiberni, crebrefcẽte Danicæ
 fortitudinis fama, perculsi: quo difficiliorem partium suarum irruptionem præsta-
 rent, ferreos terræ murices instrauerunt: quibus littorum vetaretur accessus. Vti-
 tur aut̃ Hibernorum gens leui et parabili armatura. Nouaculis comam extenuat:
totum occipitiũ crinem abradit: ne fugiens capillitio teneatur. Caterum telorũ cu-
 spides obuertit instantibus/mucroniq; acumina insequentibus de industria oppo-
 nere assolet: ac plærung; *post tergum lances iaculati* doctior fuga superare, q̃ bel-
 lo. Quo fit vt quum victoriam tibi cessissẽ putes, discrimen immineat. Tam insidio-
 sam hostiũ fugã Frotho consideratius q̃ cupidius insectatus, ducẽ gentis Keruillũ
 acie fudit. Cui⁹ supstes frater, deposita rebellãdi fidutiã, patriã dedit regi. Capti-
 uã rex prædã militi disp̃tuit: vt̃ se toti⁹ avaritiæ exp̃tẽ/et a nimia rerũ cupiditate
 auersum/solius gl̃iæ lucrũ appetere testaret. Itaq; post Britãnicos triũphos/ Hiber-
 nasq; manubias in Daniã reditũ est: annisq; tricenis ab omni bello negotio tempe-
 ratũ ẽ. Quo tpe cuctis pene terris eximia fortitudinis laude Danicũ nomẽ iclaruit

127

128

Nota dolũ
Anglorum

Anglorum
quarta a
Danis sub-
actio.
Hibernorũ
astus.

Hibernorũ
subactio.

Gloria Da-
norum.

Saxonis Grammatici

Leges vlti-
mae Frotho-
nis.

29.
Aurū rur-
sum a Fro-
thone expo-
situm.

29.
Natiuitas
Christi.

29.
Veneficæ
fraus.

De morte
Frothonis.

29. N^o.

Volens itaq; Frotho fulgorem imperii sui perpetuo firmitatis habitu prorogare/ primū aduersum furta ac latrocinia tāq; familiaria mala ac domestica pestes seue-
ritatē suam dīstringere curæ habuit: qbus vacuefactæ gētes trāquilliorē vitæ vsū
apphenderēt: ne ppagatæ pacis incessus vllō malignitatis obstaculo laderet. Proui-
dit quoq; ne cessante hoste ciuili patriā lues exederet: aut post extera pacem dome-
stica grassaretur improbitas. Deniq; in lutia tanq; in capite regni sui **magni ponde-
ris aureā armillā triuicis affigi curauit/ edicta a se innocētiæ expimentū tā insignis
prædæ documēto daturus. Cuius irritamentū q̄q; improbas lacefferet mētes ac si-
nistra sollicitaret ingenia, supabat tamē indubitatus piculi metus. Tāta siqdē Fro-
thoniana maiestatis auctoritas erat: vt etiā aurū rapinæ expositū pinde ac firmio-
ribus claustris oblitū tueretur. Cuius rei nouitas ingentē auctori claritatē cōciuit.
Qui quū patratis late cædibus insignes vbiq; victorias edidisset, oriū oībus eroga-
re cōstituit: vt pacis iocūditas belloꝝ atrocitati succederet: et cladis finis salutis in-
itiū foret. Sed et oīm opes ob hoc maxie edicti munimēto vallādas curauit: ne domi-
raptorē inuenirēt, q foris hostibus caruissent. Per idē tps publicē salutis auctor mū-
dum petendo seruādoꝝ mortalium grā mortalitatis habitū amplecti sustinuit: q̄
iā terræ sopitis bellorū incēdiis serenissimo trāquillitatis orio fruereñt. Creditū est
tā pfulsē pacis amplitudinē vbiq; æqualē/ nec vllis orbis ptibus interrumpā/ nō adeo
terreno p̄cipatui, q̄ diuino ortui famularā fuisse: calitūsq; gestū: vt inuistatū tps
beneficiū p̄ntem tpm testaretur auctore. Inter hæc matrona qdā magica rei per ita
plus spei in arte sua, q̄ metus in regis sauitia reponens/ filiū petedē furtim prædæ
cupiditate sollicitat/ impunitatē p̄mittēs: q; Frotho fato p̄pmodū cōfinis extaret
occiduo corpe agras senilis animæ reliquias trahēs. Quo materno hortatū piculi
magnitudinē opponēte, meli⁹ eū spare iubet/ aut maritimā bouē fctū editurā / aut
aliū quēpiā casum vltioni repugnaturū affirmās. Qua voce solutū metu filiū hor-
tamēto obsequi coegit. Quo factō Frotho pinde ac cōtumelia laceffit ad diripien-
dos matronæ penates maxio impetu/ studioq; cōrēdit, p̄missis q̄ eā cū liberis cōp̄ræ-
hensam adducerēt. Qd̄ præsciens fœmina, ludificatis præstigio hostibus, fœmineā
speciē egna pmutandā curauit. Accedēte vero Frothone/ maritimæ bouis figuram
cōplexa, pastū in littore vagabūda petere videbāt. filios quoq; tanq; minores corpe
vitulos adūbrabat. Cuius mōstri rex admiratione captus, circuiri ip̄os/ reditūq; eis
ad vndas negari iubet. Deniq; vehiculo, quo ob annosi corpis inualitudinē vtebāt
excedēs/ humi mirabūdus cōsedit. At mater, quæ maioris belluæ speciē sumpserat,
prætento cornu regē adorta, alterū eius latus cōfodit. Quo vulnere exanimatus in
debitū tantæ maiestati exitū habuit. Cuius mortē milites vltione p̄sequi gestiētes/
petita iaculis portenta cōfigūt. Quibus interemptis aīaduertunt humana cadaue-
ra ferinis capitibus prædita. Ea res maxime præstigiū detexit. Hic Frothonis toto
orbe clarissimi regis excessus fuit. **Huius egestis visceribus fallitū corpus triennio
p̄ceres asseruandū curabāt/ puinciarū defectiōnē vulgato regis exitu formidantes:
mortēq; eius ob hoc maxime clam exteris esse cupiētes: vt vitē silatione p̄pagati iā
p̄ridem imperii terminos tuerentur: pristinaq; ducis auctoritate subnixi, consue-
tam a subiectis pensionem elicerent.** Deportabatur itaq; ab eis exanimū corpus
vt iam non funēbrī lecto: sed regali vehiculo gestari videretur: tanq; inualido senī:
nec satis virium compoti id muneris a milite deberetur. Tum magnificentiæ
etiā extincto ab amicis tributū est. At vbi putidos artus extrema corripuit sanies,**

Historiæ Danicæ. Lib. VI. Fo. LII.

nec tabes reprimi poterat: secus Vveram Sialandiam pontem regio funere tumulata
uere corpus/affirmantes Frothonem eo loci mortis ac busti copiam exoptasse: vbi sepulcrum
regni eius præstantissima haberetur prouincia.

Explicitus est Liber Quintus.

Incipit Sextus.

Esuncto Frothone, Dani Fridleuum: q apud
Rusciam educabat, falso extinctū rati: quum
iam regnū heredis inopia claudicare/ nec in
regia gente cōtinuari posse videretur: hunc
sceptro dignissimū arbitrati sunt: q illustrā
di Frothonis gratia recēti eius tumulo ple
num laudis carmē affigeret, famāq: extincti
regis specioso posteris titulo commendaret.
Tunc qdem Hiarnus Danica: admodū poe
sis peritus: vt claritatem viri insigni dictō
monumento prosequeretur/ præmiū magni
tudine concitatus, more suo barbarum con
didit metrum. Cuius intellectum, quatuor
versiculis editum in hæc verba transcripsi.

Frothonem Dani, quem longum viuere vellent

Per sua defunctum rura tulere diu.

Principis hoc summi tumulatum cespite corpus:

Aethere sub liquido nuda recondit humus.

Quo carmine edito au ~~torum~~ Dani diademate munerati sunt. Ita ab eis epitaphiū
regno repensum, imperiūq: pondus paucarum literarum contextui donatum est.

Adeo exili impendio ingens præmiū stetit. Eximium exigui poematis precium
famam quoq: Cæsariana retributionis excessit. Diuus siquidem Iulius victoriarū
suarum toto orbe editarum scriptorem/illustratoremq: munici pio donare conten
tus extitit. Nunc vero rusticano regnum prodiga plæbis humanitas erogauit. Sed
ne Africanus quidem in rependendis operum suorum monumentis/munificentia
Danos aquauit. Illic enim elucubrati voluminis merces auto simplici stetit.

Hic agresti sceptrum incōdita versuum paucitas ministravit. Eodem tempore Eri
cus qui Suethiæ præfecturā gerebat morbo exanimatus est. Cuius filius Haldanus
paterna procuratione functus, quū. xii. fratrum Noruagie oriūdorū erebris con
gressibus terreretur/ nec oppressioni vindicta suppeteret, spe capeſſendæ opīs Frid
leui tunc Rusciam cōsistentis copiā profugio petiuit. Quem supplicī vultu aggress
seq: ab externo hoste contractum ac contusum deplorans, tristem iniuriarum que
rimoniam afferbat. Per quē Fridleuus accepto paternæ mortis nuntio, supplicem
auxiliis psecutus: Noruagiam armis instructus accedit. Quo tempore prædicti fra
tres deficientibus a se focus, intra insulam rapidissimo ambitam fluuio præaltum
moliti vallum terrestrem in plano munitiōnem extenderāt: cuius receptaculo fre
ti, crebra vicinos irruptione lacerant. Excedentes em̄ insula, continentē extracto
ponte petere consueuerant. Quem portæ munitiōnis annexum ita quodā funiculo
rum regimine moderari solebant: vt quasi volubili aliquo cardine circūuectus, mo
do trans flumē iter sterneret: modo occulto restiū ductu supne retractus ianua de
g iiii

Frothonis
sepulcrum

130

130

130

130

Hiarni car
men,

130

130

Hiarnus
rex. xli.

130

De Iulio
Cæsare.

130

130

Erici mors
Haldanus
Erico succ
cessit.

131

131

131

131

Saxonis Grammatici

De equo Biornonis,

131.

De cane Biornonis,

131. v.

131 Nota.

Fridleui astus.

131. v.

131

132

Biornonis somnium,

seruiret. Fuere autem iuuenes hi acres animis: robusti iuuenta: praestabiles habitu corporis: gigantibus clari triumphis: trophaeis gentium celebres: spoliis locupletes. Quorum una vero ex ipsis nomina (nam cetera vetustas abstulit) subnotauit: Gerbiorn/ Gunbiorn/ Armbiorn/ Stenbiorn/ Esbiorn/ Thorbiorn/ et Biorn. Hic equum habuisse traditur praestantem corpe/ praepete velocitate, adeo: ut ceteris annem traicere nequeat tibus, hic solus obstrepentem indefessus vorticem superaret. Cuius aquae lapsus tam in cito ac praecipiti volumine defertur: ut animalia nandi vigore defecta plerumque perfundare soleat. Ex summis enim motibus cacuminibus manas, dum per cliuorum praerupta faxis exceptus eliditur, in profunda vallium multiplicato aquarum strepitu, cadit: verum continuo saxorum obstaculo repercussus, celeritatem impetus eadem semper aquabilitate conseruat. Itaque toto alvei tractu vndis vniiformiter turbidatis, spumens ubique candor exuberat. At ubi scopulorum angustis euolutus laxius stagnando diffunditur, ex obiecta rupe insulam fingit. Praeruptum hinc inde iugum eminet/ variis arborum generibus frequens: quarum obiectus annem eminens pueri non finat. Praeterea Biornoni inusitata: ferocitatis canis extabat: horrenda quidem acerbitatis bellua/ atque humano consueti formidolosa: quae sapius bisfenos sola viros oppresserit. Sed quam tradita magis quam cognita referunt, fidem arbitri penser. Hac siquidem, ut accepit, deliciarum quondam loco habita, Offorti gigantis inter pascu tuebatur armentum. At iuuenes latrocinio viciniam incessere soliti, magnas saepe strages edebant: populari penates: armenta sternere: diripere omnia: ingentem agere praedam: spoliatas rebus aedes exurere: mares passim cum foeminis obtruncare/ pbitatis loco curatum est. Quorum improvidam Fridleuus irruptione excipiens, omnes ad monumentum refugos egit, occupato eximiarum virum equo: quem praiceps metu sessor maturanda fugae gratia citra annem relictum, ponte secum traicere non audebat. Deinde sigs fratrum illorum quempiam interemisset, interfecti corpus auro se repensurum edixit. Qua spe quidam regiorum pugilum incitatus: nec tam auaritia quam virtutis ardore correpti, conuento tacite Fridleuo operam se facinori duros pmittunt/ salutem admodum deuouentes ni trunca praedonum capita retulissent. Quorum Fridleuus virtute & pmissione laudata, arbitris expectare iussis solo contentus comite, noctu fluuium petit. Ne enim alienis quam propriis viribus instructior videretur, auxilium virtute praecurrere statuit. Post haec comitem crebro contusum silice exanimauit, iniecitque exanguie vndis corpus: cui etiam detractum sibi cultum applicuit/ eiusdem exuias mutuatus: ut intuito cadauere, periclitationis regiae species daretur. Iumentum quoque quod eum vixerat elicito de industria cruore/ conspersit: eodem castra reperente necis suae fide facturus. Deinde calcaribus subditis mediis equum vorticibus adegit: eoque superato amne delapsus, praerentem munimento vallum per subiectas aggeri scalas transcendere conabatur. At ubi superne euectus propugnacula manu complecti poterat, illato tacite pede eodem quam comessabundi praedones infederant: ignaris vigilibus leui suspensioque vestigio perit. Cuius conclauae nactus sub imminente foribus testudine consistebat. Iuuenes siquidem a munimenti firmitate profecta securitas ad crapulam puocabat: arbitriantes incitatissimi lapsus fluuium inaccessum fecisse praesidium: qui nec nando traici, nec ratibus superari posse videretur. Neque enim vlla annis pars peruiam vadum copiam dabat. Tum Biorno coniuuali hilaritate suffusus: egressam vndis belluam: per quietem sibi conspectam affirmat: quae tristes ore flammam egerens: continenti cuncta incendio daret. Quamobrem indaganda insula: latebram esse: adeo nec

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LIII.

locorum habitui confidendū vt nimia securitatis præsumptione extrema incautis
perniciēs afferatur. Nihil enim ita situ munitū esse, cui si humana desit opera sim-
plex natura: tutela sufficiat. Præterea summopere cauendū ne somni sui denuntiā-
tionem tristior cladis euentus excipiat. Igitur omnes munimentis egressi, totiusq;
insule ambitū curiosius speculati: reper to caballo: Fridleuū fluuialibus aquis obrua-
tum coniectabant. Equum vero præcipitato fessore transisse ratū perinde ac regiē
mortis nuntiū portis gratulanter excipiūt. At Biorno nocturnarū adhuc imaginū
memoria territus: excubiis vtendū hortatur: q; periculi suspitionē nondū tuto de-
positurū viderentur. Ipse deinde capiendę quietis gratia cubiculū petiit: visionē mē-
te alius repositam habens. Inter hæc equus quē Fridleuus ob vulgandā interitus
sui fidem intercurtis tantū cruoris effusione respererat: militū eius castra maculo-
sus irrupit. Qui illico annē petentes reperitū serui cadauer: regiū existimauere cor-
pus: qd nitida veste cultū stridulus ripe vortex adegerat. Quorū maxime errorem
conuerberatū corporis turgor adiuuit cum lacerata, contusaq; silicibus cutis infor-
mes oris notas exanguī pallore confun deret. Huius rei indignatione permoti pugi-
les, qui Fridleuo nuper delendorū prædonū curam sponponderant, præruptū aqua
periculū accedebant: ne promissionis gloriā timidiore voti negligentia respergere
viderentur. Quorū ceteri fidutiā imitari: pari cupidine fluuiū petūt nī regem vl-
ciscerentur extrema passuri. Quibus visis Fridleuus pontē cōtinenti cōmittere p-
perauit: receptisq; pugilibus: prima vigiles irruptione prosternit. Residuos quosq;
consequēter adortus Biornone excepto ferro consumpsit. Quē impensiori curatio-
ne e vulneribus recreatū sub sacre obtestationis pignore collegam adciuit: operaq;
eius vtī q̄ exitio gloriari satius duxit. Indignum quoq; assererat tantæ fortitudinis
florē prima pubertate decerptū intēpestiua nimis clade cōsumi. Dani vero Fridle-
uū aduērantem experti cuius iam pridē obitū falso didicerant nuntio, missis qui cū
accerferent: Hiarnonē regno cedere iubent: q; ipm precario, ac perfunctorie gerere
videretur. Qui tāto honore defungi non passus: spiritum pro gloria erogare: q̄ in
obscuram vulgi sortē concedere præoptauit. Quamobrē ne regis honoribus exu-
tus pristinū fortuna habitū recipere cogeretur: præsentem armis tueri constituit.
Itaq; diuidua regio præruptis consternationis moribus agebatur. Alii siquidem ab
Hiarnonis partibus stabant. Alii Fridleui titulis ob egregia Frothonis merita asti-
pulari sunt: hærebatq; vulgi discors suffragiū: his præsentiu habitum: illis præteri-
torum memoriā venerantibus, præponderauit tamen Frothoniana: recordationis
intuitus, eiusq; suauitas maiorem Fridleuo fauoris partē conciliauit. Plariq; enim
quibus altior sensus extabat rusticæ conditionis hominē q̄q̄ ad insperatū rerū cul-
men præter generis ius solo fortuna: beneficio peruenisset: regno submouendū cen-
sebant: ne verum honoris hæredem adulterinus possessor elideret. Fridleuus vero
Danorum legatos redire iubet: Hiarnonem: aut regnū deponere: aut acie secum
configere rogaturos. At Hiarno lucis auiditatem honori anteferre: salutemq; glo-
riæ dispendio quærere morte tristius ratus: dum bello Fridleuū excipit: in Iutiam
obtritus aufugit: victorēq; denuo reparata manu aggressus, hauitū ferro sociis, su-
gam absq; comite habuit. quā insula, vocabulum ex eius nuncupatione sortita, re-
statur. Igitur humiliorem animo fortunā expertus cum se gemina strage omnibus
propemodum copiis exutū videret: traiceto in dolum studio, obscurato oris habi-
tu, Fridleuum accedit: ipsum quæsitū per familiaritatem insidiis necaturus. A quo

Biorno in
societatem
adciuitus.

Hiarno re-
gno cedere
cogitur.

Hiarnonis
fraus,

Saxonis Grammatici

132 NB.

Hiarnonis
exitus.

De Frōco =
ne legato.
Prodigiū.

132.

32.

132.

32.

33. v. 55 h. 7.

13.

susceptus aliquādiu seruitiū simulatione propositū occultabat. Siquidē decoquendi
salis opificem professus inter sordidioris ministeriū famulos ignobilia exequabatur
officia. Cibi quoq; capiendi tēpore discubitu vltimus existere solebat. Præterea bal
neis abstinebat: ne nudato corpore crebris vulnerū vestigiis proderetur. Quo rex
absoluēdæ suspitionis gratia lauari compulsus: vt hostem ex cicatricibus cognouit:
age (inquit) improbissime latro qualiter in me cōsulturus fores: si interficiēdi tui
cupidū liquido comperisses. Ad hæc stupefactus Hiarno ex prouocatione te ait de
prehensum aggredere: quo maiorē demendæ criminatiōnis copia potireris. Quē
mox Fridleuus sententiæ suæ exemplo: prouocatū oppressit: tumulo cadaver obru
ens interfecti vocabulū referente. Qui postmodū a suis propagandæ sobolis gratia:
coniugio sibi consulere monitus: caelibē præstare vitā: paterno contendebat exēplo.
q; Frothoni coniugis petulātia: graue probū affixerit. Ad vltimū perseverantissi
mis omniū precibus victus: per legatos aggressus est Noruagiæ regis Amūdi filiā
postulare. Quorū vnus Frōco nomine fluctibus inter nauigandū absumptus: inusta
tatū moriens prodigiū dedit. Quippe vbi illū cōstius vndarū aestus implicuit: san
guis medio enatus gurgite: ita torā ponti faciē peregrino quodā rubore perfudit:
vt spumeum paulo ante palagus procellisq; albidum, mox punicis fluctibus intus
miscens: alienū a natura sua colorem induere videretur. Amundus vero regiē pe
titiōnis inexorabiliter vora frustratus: legatis indecentius habitis tyrānidem Fro
thonis olim Noruagiæ grauius imminentē causam spernendæ legationis asseruit.
Frogertha vero (filia hæc Amundi erat) nō modo Fridleui genus intuita: sed etiā
factorū claritudinem venerata: cōiūtiō patrē insequi coepit: q; generū habere spre
uisset: cuius consummata nobilitas nec virtute deficeret, nec sanguine claudicaret.
Adiecit quoq; pdigialē illā maris faciē vndis repēte in sanguine versis. Quid aliud
q; Noruagiæ cladis interpretē: Danicæ vero victoriæ liquidum extitisse portētū?
Quā cū Fridleuus iteratæ legationis officio postulare: perseverātia repulsam vin
cere cupiēs: indignatus Amundus: rē a se semel negatā pertinacius flagitari: raptis
ad necē legatis improbi petitoris studio crudelius obuiādū curauit. Cuius iniuriæ
Fridleuus famā expertus: Haldano ac Biornone adicitis: Noruagiā nauigatione cō
plectitur. Contra Amundus patrio instructus præsidio: obuiā exerit classē Frō
cafund appellat sinū in quem classis vtraq; coierat: vbi Fridleuus noctu speculādī
gratia castris egressus: cū inusitatū quendā icēti aeris sonū cominus percepisset: fixo
gradu suspiciens trijū oloriū superne clangentiū hoc aure carmen excepit.
Dum mare verrit Hythin rabi doloq; interfecit aestus,
Auro verna bibit: & lactea pocla ligurit.
Oprima conditio serui cui rege creatus
Obsequitur: temere mutatis sortibus hæres.
Deniq; post ipsas alituū voces lapsus ab alto cingulū literas carminis interpretes
præferbat. Regis quippe Thialamarchiæ filium: pueriliter oblutētem: gigas Hy
thin nomine vlitatum mortalium habitum mutuatus abduxerat. eoq; vltus remige
cimba in proximū littus traiecta Fridleuū tunc forte speculationis officio fungen
tem nauigio præteribat. Quem rex captiui adolescentis opera vtī non passus: præ
da raptorem exuere gestiebat. Aduersum quem adolescens primū acriori inuectio
nis genere vtendum esse præmonuit: facilius oppugnādum promittens: dum ante
cynico fuisset carmine læcessitus, Tunc Fridleuus sic orsus.

Historiæ Danicæ. Lib. VI. Fo. LIII.

Cum sis gigas tricolor inuictissimus:

Tuoq; cœlum pene ex æque vertice:

Cur hoc ridendus ensis foemen obligat?

Latusq; grande curta cingit framea:

Quid torte munis pectus ense debili?

Habitusq; corporalis instar negligis:

Sicæ breuis paruo fretus gestamine!

Iam iam tuum frustraber audax impetum

Ferro retuso molientem prælia

Meticulosa cum sis ipse belua:

Molesq; digno desitura robore

Vmbra fugacis more præceps tolleris

Spectabili clarq; nactus corpore

Imbelle pectus & pauore lubricum

Membrisq; summe dissident in spiritum.

Ex hoc tuæ compago nutat fabrica.

Cum forma scelix strage mentis claudicat

Suisq; sit natura discor partibus.

Te laudis ex hoc munus omne deferet:

Nec fortium clarus loco censeberis:

Obscura computandus inter agmina.

NB. p. 133.
ob. i. n. l. v. m.
Quo dicto gigantē pede manuq; curtarū liberato captiuo coegit in fugā. Cui⁹ conser-
quēter p̄mōroriū perēs, egestā antro pecuniā asportauit. Quib⁹ spoliis ouās erepri
q; adolecētis in traiciēdo mari nauigatiōe vsus, hoc alacri carmē voce subtexuit,

Sanguine suffulos enses ferrumq; cruore

Puniceum rapidi versauimus in nece monstri

Dum te Noruagica cladis moderator Anunde

Excipit alta quies: quem cum sine lumine mentis

Nox ignara premat: virtus dilapsa fefellit.

At nos defunctum membris, opibusq; gigantem;

Contudimus: vastiq; chaos penetrauimus antri.

Illic congestum raptu, violauimus aurum.

Et iam fluctuagum *uulsis enerrimus a quot* 1. rami

Confertamq; ratem spoliis ad littus ouantes

Remigio reduces agimus: percurrimus vndas

Per menfore maris carabo: fulcemus alacres

Hoc pelagus: ne nos hosti lux obuia prodat.

Ergo leues, totoq; manus conamine nisi

Rimemur mare: castra prius, classi nq; petentes

Qz roseum liquidis titan caput exerat vndis.

Vt cum rem rumor vulgauerit atq; Frogertha

Nouerit egregio partam conamine prædam

Blandior in nostrum moueat præcordia votum.

Die postera Fridleuo aduersus Anundū magno copiarū concursu cruentum inci-
dit bellum: qd partim terrestri, partim maritimo certamine gerebatur. Nam & in

133.

133.

133.

133.

133.

Saxonis Grammatici

campis acies explicabantur: & classis nihilominus bellator incesserat. Cūq; res plurimo sanguinis impedio gereretur: Bior no demū inclinata suorum acie solutum nexibus Molossū cōcitauit in hostē: quā ferro obtinere nō poterat: canino morsu victoriā adepturus. Quā res aduersariis probrosam peperit stragē cū fortitū phalanx mordicus laessita p̄fugeret: Quorū fuga tristior an turpior fuerit: nescias. Erubescēdus sigdē Normānorū exercitus erat: quē hostis opē a bellua mutatus obtinuit: nec fraudi Fridleuo fuit labētē militū virtutē canino reparare p̄sidio. Occidit hoc bello Anūdus cui⁹ assecla Auo cognomēto sagittarius: Fridleuū ad secū dimicādū hortatus: a Bior none sequestris ordinis viro regē cū plabeio cōgredi phibere laessitur. Cūq; Bior no sinuato arcu neruo sagittam aptaret: subito emissum ab Auone spiculū cordis summa trāsiit. Cuius altera mox sagitta comes medius digitorū cōclusis impacta successit. His tertia supueniēs: in applicatā neruo sagittā icidit. Auo quippe p̄cipitissima sagittādi opa eminus vtēs: de industria gestamē tātū hostis offenderat: vt idē in ipm̄ sibi licere demōstrās: pugilē a p̄posito reuocaret. Bior no vero nihil ob hoc animi minuēs: spreto corporis periculo cōstātī mēte & vultu: discrimen iniiit: ita vt nec Auonis qcq; ingenio deferre: neq; ex cōsuetā aliqd fortitudine deponere videret. Itaq; nulla ex pte p̄posito deturbatus: intrepidus duello se credidit. Quo cū vterq; sauius excessisset: aliud itē apud Addarnes murua laudis amulatione gesserūt. Interfecto Anūdo: Fridleuus acerrimo hoste liberat⁹, summūq; & securū ocū nactus: ferocissimū ingenū suū voluptatī cedere coegit: traiectoq; i venere studio: classē instaurat: negatas olim nuptias petiturus. Deniq; nauigationē ingressus cū defecta vētis classe: vicis alimēta periturus irrueret: A Grubbo quodā hospitaliter habitus: tādēq; filia eius cōnubio potitus: Olauū vocabulo filiū p̄creauit. Interiecto quoq; tēpore Frōgerthā adeptus, dū patriā parū p̄spera nauigatione repeteret, ignotē insula littoribus appulsus: thesaurū humi cōclusum effodere, custodēq; eius draconē vitandī veneni gratia bouino tergore tectus appetere cuiusdā per quietē cōspecti monitū p̄doceat. Intentūq; scuto coriū venenatis dentium morsibus obiectare p̄cipit. Igif̄ experiedā visionis causa anguē vndis emergētē ad ortus: diu in squameū latus irrita tela cōiecit. Quippe spiculorū īpulsū crustata corporis duricies frustra bat. Ipse vero coluber crebras admodū spiras agitās orbiculato caudē flexu tactas obiter arbores stirpit⁹ euerrebat. Caterū crebro corporis tractu cauata ad solidū humo p̄ruptū hinc inde latus effecerat: vt q̄busdā in locis aduersos colles mediā valle sequestrari cōspicim⁹. Igif̄ Fridleuus iuncta belluā supra ma cōsiderās: ima gladio tētat: p̄fossaq; inguinis parte sanie palpitatīs elicit. Quā extincta pecuniā Hypogeo erutā nauigiis deportādā curauit. Euoluto anno: Bior nonē atq; Auonē sapius ex puocatione cōgressos: maxima cura in gratiā reduxit: amicitūq; odia mutare cōpulit: q̄bus etiā filiū Olauū tres annos natū nutricandū cōcessit. Pellicē vero Iurithā, eandēq; Olauī matrē recepto in cōmilitiū Auonī matrimonio copulauit: a quiori animo repudiū laturā existimās: si tāto pugile maritara p̄ regio: strenuū fortiret amplexū. Mos erat antiquis sup futuris liberorū euētiabus Parcarū oracula cōsultare. Quo rītu Fridleuus Olauī filiū fortunā exploratur⁹: nuncupatis solēniter votis: deortades precabūdus accedit: vbi introspecto sacello ternas sedes totidē nymphis occupari cognoscit. Quarū prima indulgentioris animi liberalem puero formā, vberēq; humani fauoris copiā erogabat. Eidem secunda beneficiū loco liberalitatis excellentiā cōdonauit. Tertia vero proter uioris ingenū

37
Anundi
exitus.
Auo sagittarius puocat regem.

Grubbus filia Fridleuo despondet.
De dracone.

34
Bior nonis Auonisque cōiunctio.
Olauī educatio.
De tribus Parcis.

34. N.
34. N.
Olauī dea tres fatales.

Historiæ Danicæ. Lib. VI. Fo. LV.

inuidiosiorisq; studiū scemina fororum indulgentiorē aspernata cōsensum: ideoq; carū donis officere cupiens: futuris pueri moribus parsimonia crimē affixit. Ita aliarū beneficiis tristioris fortuna: veneno corruptis: accidit: vt Olauo pro gemina munerū ratione permixta liberalitati parcitas tribueret cognomen. Quo cū uenit vt prioris indulgentiæ suauitatē inserta beneficio nota cōfunderet. Cūq; regressus Noruagia Fridleuus iter per Suetiā haberet: vltro legati partibus assumptis cælibi adhuc Haldano Hythini filiam: quā monstro quōdā exemerat: impetrauit. Interea coniunx eius Frogertha Frothone enixa est: ab eximia mutuātem largitate cognomen. Itaq; Frotho ob auitæ felicitatis memoriā quā suo nomine referebat, ab incunabilis, primisq; infantiq; rudimētis adeo cūctis charus euasit: vt ne humī quidē incedere: aut cōsistere roleratus: sinu iugiter atq; osculis foueretur. Ita nō vni modo paedagogo addictus: sed quasi cōmunis omnīū alīū extabat. Defuncto vero patre cū duodecimū atatis annū ageret: Saxonīa regulos Suertingū, & Hancuū impiū detractātes: ac palā rebellare cōnissos: acie supauit: deuictisq; gētib; seruitutis noīe pēdēdi p capite nūmi multā inflixit. Adeo nāq; liberalis extitit, vt recētī largitatis cōsuetudine prisca militia stipēdiā duplicaret: neq; em se Tyrānorū more cōibus vitiorū illecebris obīciebat: sed q̄qd honestati pximū p̄uidebat, ardētē appetere: opes in pparulo habere: ceteros largiēdo p̄currere: omnes hūanitatē officiis anteuēnīre: & qd difficillimū est: virtute inuidiā vincere cōtēdebat. Cui rei gratia breui tātā apud oēs claritatē cōtraxit: vt adolescētulus nō modo fama maiorū titulos exaquaret: sed etiā vetustissima regū monimēta trāscēderet. Iisdē tēporib; Starca therus qdā Storuēki fili; periclitatis naufragio focis: sol; vi aut fortuna delapsus ob incredibile corporis animiq; p̄statiā hospes a Frothone colligit. Cui; cū aliquādiū cōtubernalē egisset: indies cultius, ac decētius habit; tādē specioso donat; nauigio maritimas excubias p̄curādo piraticū mun; agitare p̄cipit. Sigdē excellētius humano habitu corpus a natura sortitus: ita id animi magnitudine æquabat: vt nulli mortaliū virtute cedere putaret. Cuius tam late patēs claritas fuit: vt adhuc quoq; celeberrima factorū eius, ac noīs opinio p̄seueret. Neq; em solū apud nostros egregiis operū titulis choruscabat: verū etiā apud omnes Sueonū Saxonūq; puincias speciosissima sibi monimēta pepererat. hūc in ea regione q̄ Suetiā ab oriēte cōplectit; quāq; nūc Elstonū aliarūq; gētiū nūerosa barbaries latē sedib; tenet: originē duxisse memoria: p̄ditū cōstat. Fabulosa autē & vulgaris opinio qdā sup ipsius ortu rationi incōsentanea, atq; a veri fide penitus aliena cōfinxit. Tradunt em qdā q̄ a gigantibus editus mōstruosi generis habitū, in usitata manūū numerositate prodiderit: asserūtq; Thor deum quatuor ex his effluentis naturæ vitio p̄creatas, elisis neruorū cōpagibus auulsisse: atq; ab integritate corporis prodigiales digitorū eruisse cōplexus: ita vt duabus tātū relictis, corpus qd ante in gigantea graditatis statū effluerat: eiusq; formā informi mēbrorū multitudine representabat: postmodum meliore castigatum simulacro breuitatis humanæ modulo caperetur. Olim enim qdā magicæ artis imbuti Thor videlicet & Orhinus, aliq; cōplures mirāda p̄stigiorū machinatione callētes: obtētis simpliciū animis diuinitatis sibi fastigiū arrogare cōeperūt. Quippe Noruagiā, Suetiā, ac Daniā vanissimæ credulitatis laqueis circūuentas ad cultus sibi pēdēdi studiū cōcitātes: p̄cipuo ludificationis suæ cōtagio resperferūt. Adeo nāq; fallaciæ eorū effectus percubuit: vt in ipsi ceteri quādam numinū potentiam venerātes: eosq; deos, vel deorum complices autumantes

Olauus
parcus.

136

De quarto
Frothone
cognomēto
Largo.

137

Subactō, vi.
Theutoniarum,

138

139

Initiū Star
catheri pug
gillis.

Ortus Star
catheri.

N. 135

De diis.

N. 135

*Alia inuenta
Danica exp.
lib. 7. c. 4.*

Saxonis Grammatici

Dierum no-
mina.

Thor,
Othinus.

44. N. Starcatherus
Wicarū
necat.

De sobrieta-
te gigantū.

venificiorū auctoribus solēnia vota dependerent: & errori sacrilego respectū sacris
debitū exhiberēt. Quo euenit vt legitima feriarū series apud nos eorūde nominib⁹
cēseatur: cū ipsi Latinorū veteres, siue a deorū suorū vocabulis, siue a septeno pla-
nerarū numero nūcupationē singularim adaptasse noscātur. Eos tamē qui a nostris
colebātur nō esse quos Romanorū vetustissimi Iouē Mercuriūq; dixerē: vel quibus
Gracia latiūq; plenū supstitiosis obsequiū exsoluerūt: ex ipsa liquido feriarū appella-
latiōe colligit. Ea em̄ q̄ apud nostros Thor, vel Othinū dies dicūt apud illos Iouis, vel
Mercuriū feria nūcupat. Si ergo Thor Iouē, Othinū Mercuriū: iuxta designata: in-
terpretationis distinctionē accepimus: manēte nostrorū assertionē Iouē Mercuriū fia-
liū extitisse cōuincitur: apud quos Thor Othinū genitus: vulgari sentētia phibet.
Cū ergo latini contrario opinionis tenore Mercuriū Iouē editū asseuerēt: restat vt
cōstāte eorū affirmatione Thor aliū q̄ Iouē, Othinū quoq; Mercurio sentiam⁹ exti-
tisse diuersum. Sūt q̄ dicāt deos quos nostri coluere: cū iis quos Gracia vel latiū ce-
lebrabat: solū participasse vocabulū: sed istos tanq̄ maiestate suppare ab illis cultū
cū nosse mutuos fuisse. Et hæc sup Danicā vetustatis numinibus differuisse suffi-
ciat. Quē ideo paulisper a me in cōmune deducta sunt: vt legētib⁹ liquidū fiat: qb⁹
patria nostra ritibus pagana supstitione paruerit. Nūc ppositi diuerticulū reperā.
Tradūt veteres Starcatherū cuius supra memini in Wicarū Noruagiēsū regis iu-
gulo: deorū fauori facinorū suorū principia dedicasse, cuius rei tenor talī quorūdā
assertione cōtexit: volens quondā Othinus Wicarū funesto interire supplicio, cū id
aperte exequi noller. Starcatherū inusitata prius grāditate cōspiciūt: nō solū animi
fortitudine, sed etiā cōdendorū carminū peritia illustrauit: quo p̄optiore eius opa
ad pagendū regis exitiū vteret. Hanc quippe eū dignationi suæ gratiā relaturū spe-
rabat. Quē etiā ob hoc ternis atatis humana: curriculis donauit: vt in his toridē ex-
ecrabiliū operū auctor euaderet. Adeo illi cōsequēte flagitio vitæ tēpora proganda
cōstituit. Qui mox Wicarū adiens, inq; eius aliquādiu cōtubernio diuersatus: insidi-
as obsego texit. Tādē piraticū cū eo opus ingredi. Cūq; quodā in loco diutina tēpe-
statū sauitia vexaret: ita vētis nauigationē frustrātib⁹: vt maiorē anni ptē quieti
tribuerēt. deos hūano sanguine p̄cipiādos duxerūt. Itaq; cōiectis in vrnā sortibus: 2m
regiæ necis victimā depolci contigit. Tūc Starcatherus factō ex viminibus laqueo
regē iplicuit: p̄cna: speciē dūtaxat exiguo tēporis momēto daturū. Sed nodi rigor
suū ius exequēs: sup̄cmū p̄dētis halitū rapuit. Cui Starcatherus adhuc palpitāti
ferro spiritus reliquias euulsi. Cūq; remediū afferre deberet perfidiā detexit. neq;
em̄ illa mihi recēfenda videtur opinio quæ viminū molliciē subitīs solidatā cōple-
xibus ferrei morē laquei pegisse cōmemorat. Deīde capto Wicarū nauigio: Bemonū
quēdā cūctis Danicæ piratis virtute p̄stantē maritimū p̄donē gesturus accedit. Be-
moni nāq; collega Fraccus nosse piraticū laboris tedio nup se ei⁹ societati iterposita
pecunia: pactione subduxerat. Tātā aut̄ Starcatherus, ac Bemonus: seruādā sobrie-
tatis curā habebāt: vt nūq; ebriosa sibi potione indulgisse dicant: ne p̄cipuū fortitu-
dinis vinculū cōrinētia/luxuriæ viribus elideretur. Cū ergo p̄ffigatis late puinciis
ardore quoq; Tyrānico Rusciam inuasissent: incolæ parū moenib⁹ armisue cōfisi p̄
hibēdis hostiū incessib⁹ inusitati acuminis clauos obiicere coeperūt: vt quorū repri-
mere negrēt ipetū: morarent excursū: taciteq; plātas hum⁹ elideret: qb⁹ palā acies
resistere trepidasset. Sed ne id qdē ipedimēti gen⁹ arcēdis hostib⁹ efficac fuit. Neq;
em̄ Danis ad eludendā Rutenorū operā calliditas defuit: cōtinuo nāq; lignea pedi-

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LVI.

bus tegmina submittentes subiecto plantis aculeos innocuis pressere vestigiis. Est autem ferrum hoc quatuor dispersitum filiis: iisdemque taliter constitutis: ut in quacumque illud partem casu se efficiat, triū incunctatè pedū aequalitate subsistat. Tum saltus inuios ac nemorū densissima quaque penetrantes Ruthenorū principē Floccū montanis quibus creperat lateris eiecere. Quo in loco tanto præda potiti sunt: ut ne vnus quidem extaret: qui non auro argenteque onustus classem repeteret. Mortuo autem Bemono Starcatherus ab athletis Biarmicibus ob virtutē aditus cum plurima apud eos memoratu digna edidisset facinora: Sueonū fines ingreditur: vbi cum filiis Frø septēniō feriat, ab his tandem ad Haconē Daniæ pyramū se contulit: quæ apud Vpsalam sacrificiorū tēpere constitutus effœmbratos corporū motus, Scenicisquæ mimorū plausus ac mollia nolarū crepitacula fastidiret. Vnde patet quæ remotū a lasciuia animū habuerit: ne eius quidē spectator esse sustinuit. Adeo virtus luxū resistit. Itaque cum Hacone classem in Hiberniā extulit: ne vel vltima rerū humanarū imperia Danicis armis intacta consisterēt. Ea tēpore rex insula Hugletus extabat. Qui cum frequēs opibus erariū haberet: adeo tamē avaritiā obnoxius extitit: ut datis aliquādo calceis: quos studiosi manus comēdasset opificis, ligamēta detraheret: submotisque loco suo corrigiis: donū ad iniuriā trāsferreret. Cuius rei deformitate tantū munerī criminis afferebat: ut odiū pro gratia percipere videret. Itaque neminē ex honestis liberalitate prosequi solitus circa mimos ac ioculatores munificentiā studiis vri cōsuevit. Oportebat namque ut turpis turpibus cōmercia familiaritatis impēderet: & vitiorum tabo obfitus culpæ socios blādimētorū lenociniō demulceret. Fuere tamē et spectata virtutis p̄ceres. Gegathus & Suibdauus quæ inter effœmbratorū cōsortia veluti gēmae stercoribus insita: cōspicuo militariū operū fulgore pollebāt. Itaque soli regiarū opū defendere extabāt. Igitur filio inter Hugletū & Haconē cōcepto mimorū greges quibus instabilitatē corporū leuitas peperit animorū trepidis acie soluere decursibus, rātaque regis beneficia sola fugæ deformitate p̄sarūt. Tūc Gegathus & Suibdauus soli tot hostiū milibus obiecti: incredibili bellū virtute gesserūt: ut non duorū modo militū: sed vniuersi agminis p̄tes agere viderent. Sed & Gegathus Haconē sibi pertinacius imminere tāto pectoris vulnere affecit: ut iocineris sup̄ma detergeret. Illic Starcatherus dū ferro Gegathū petiit: acerbissimū capite vulnus excepit: vnde post modū in quodā carmine: non alias tristiorē sibi plagā incidisse perhibuit: quā licet discissi capitū p̄tes exteriore pellis ambitu necerētur: latens tamē in vulnere liuor clausum putredinis cōragiū occultabat. Victo occisoque Hugleto: sed & Hiberniis sibi in fugā actis: Starcatherus, quoscumque ex histrionibus captioni casus obtulit: cædēdos curauit satius ratus in scurrarū agmē cuticulæ damno ridiculū dictare supplicii: quæ pœna capitis funestū impetrare discrimē. Ita iocularis ministerii, sordidæque cōditiois carerē uā p̄toso aduersionis genere insecutus: obsceno verberū ludibrio mulctare contentus extitit. Tum Dani apud urbē Duffinā regias opes erario egestas publico raptu conuelli iusserūt. Tāta siquidē magnitudinis pecunia reperta fuerat: ut minor partitionis cura cūctis existeret. Post hæc Starcatherus ad inhibendā oriētaliū defectionē vna cum Winō Sclauorū principi delegatur. Qui simul aduersum Curetum, Semborū, Sangalorū, omniumque postremo oriētaliū exercitus/p̄liati, claras late victorias edidit. Eximia opinionis gladiator noīe wisum apud Rusciam, rupē: quæ Anafial dicitur sede & māsione cōplexa: vicinas, longinquasque puincias oī iniuriæ genere vexauit. Hic omnē telorū acie ad hebetudinīs habitū solo cōspectu redigere solebat,

N. 17
 145
 Hugletus Hiberniæ rex.
 Nota de cōtinentia gigantum.
 Starcatherus vulnus.
 Hugleti cades. 38.
 Hibernorū subactio tertia.
 Acies oculorum mōstruosa.

N.
 145
 145

Saxonis Grammatici

Quamobrē tātam viribus eius audaciam peperit exclusus vulnerū metus: vt etiam
 illustriū virorum coniuges maritis spectantibus raptas ad stuprum pertraheret.
 Cuius sceleris Starcatherus rumore excitus: tollendi auctoris gratia Rufciā petiit.
 Qui quoniā nihil expugnatu difficile habuit: petitiū ex prouocatione Wisinnū etiā
 artis suae beneficio spoliatū oppressit. Ferrū quippe ne praestigiatori conspicuū fo-
 ret/ tenui admodū pelle cōtexit: neq; Wisinno, aut praestigiū virtus, aut virū magni-
 tudo, quo minus Starcathero cederet, auxilio fuit. Deinde apud Bizantium inuictē
 opinionis gigantē, Tānā nomine corporis viribus fretus colluctando deuicit: igno-
 rasq; terrarū partes proscripi titulo petere coegit. Igitur cum nulla fortunae fau-
 ria vires eius victoria fraudare potuisset: Poloniae partes aggressus: athletam quem
 nostri Wasce Theuthones vero diuerso literarum schemate Wilzece nomināt: duelli
 certamine superauit. Interea Saxones defectionē moliri/ idq; maxime in animo ha-
 bere coeperunt: qualiter inuictū bello Frothonē praeter publici conflictus morē op-
 primerent. Qd̄ optime duello gerendū rati mittūt qui regē ex prouocatione lace-
 serent. scientes eū discrimen omne prompta semper mēte cōplecti: animiq; eius ma-
 gnitudinē nulli profus exhortationi cessuram. Quē tunc tēporis maxime adorien-
 dum putabant: cū Starcatherū cuius plarīsq; formidolosa virtus extabat: negotio-
 sum abesse cognoscerēt. Cunctāte vero Frothone: seq; cū amicis super dando respō-
 so collocuturū dicente: superuenit Starcatherus piratica iam regressus: qui ex hoc
 maxime prouocationis habitū respēdit: q; diceret regibus nō nisi in comparas ar-
 ma congruere: eadēq; aduersum populares capiēda non esse: per se vero tāq; obscu-
 riore loco natum, pugnā rectius amministrandā existere. Igitur Saxones Hamam
 qui apud eos gymniciis palmis clarissimus habebatur multis aggressi pollicitatio-
 nibus si duello operam cōmodaret: molem corporis eius auro se repensuros esse p-
 mittūt: illectūq; pecunia pugilem ad campū conflictui deputatū militaris pompae
 tripudio prosequuntur: hinc Dani Starcatherū regis sui partes exequuturū ad cer-
 tamini locū militiae insignibus ornati perducūt. Quē Hama atate marcidum iu-
 uentae fiducia despiciatus: defunctū viribus senem lucta q̄ armis excipere poptauit.
 Eundē adortus terrae nutabundū adegerat ni fortuna quae vinci vetulū nō sinebat
 iniuriā restitisset. Ita enim impellentis Hamae pugno obrutus memoratur: vt genū
 bus nixus humū mento contingeret. Quā corporis nutationē egregia vltione pen-
 sauit. Nam vbi resuscitato poplite manū expedire, ferrūq; dstringere licuit: mediū
 Hamae corpus dissecuit. Complures agri sexagenaq; mancipia victoriae praemiu ex-
 titere. In Saxones vero post Hamae caedē adeo Danorū insoleuit imperiū: vt pro cu-
 bitaliū membrorū quolibet indicē seruitutis stipem quotannis pendere cogerētur.
 Qd̄ agre ferens Hanef: bellū demendae pensionis cupidine cum animo volutabat.
 Cūq; pertinax amor patriae mentē in dies oppressorū miseratione perfunderet: spī-
 ritum pro libertate ciuiū erogare cupiēs: rebellionis studiū patefecit. Quē Frotho
 traiectis per Albiam copiis apud vicū Hanōfra taliter ab eo nuncupatum occidit
 Suertingus vero q̄q; non minus ciuiū afflictatione moueretur: dissimulato patriae
 malo per uicaciori q̄ Hanef ingenio libertatis propositum agitabat. Quod quidem
 studiū dubitari solet virtuti an vitio ppius fuerit. Ego vero plane id sceleris arguo
 qd̄ insidiosa defectionis cupiditas edidit. Nam etsi patriae libertatē querere peruti-
 le videbatur: ad hanc tamē dolo ac proditione contēdere non licebat. Cū ergo Suer-
 tingi facinus plane ab honesto deciuerit ne vtile id quidē extitisse constabit, Nam

Wisinnus ce-
ditur.

Tanna vin-
citur.

wasce athle-
ta.

Hama.

Subactō Sa-
xonū sexta.

Hanef cae-
ditur.

Suertingi
facin? tur-
pe.

145.

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LVII.

speciosius est aperte quem velis incescere odiumque in proparulo exereere: quam adultera familiaritate veram nocendi cupidinē obscurare. Sed quicquid scelere paritur gloria vacuum est, breuesque & occiduos fructus habet. Nam sicut lubricus animus est qui fallendi supercilium clandestinis artibus tegit: ita quicquid dolo affine est fluxum ac fragile esse conuenit. Plerumque enim crimen in auctorem recidere cognitum est, quod & Suertingo euenisse fama compertum habetur. Qui cum conuiuui simulatione exceptum regem incendio consumerē statuisset: ab eodem occupatus tamen ipsum mutuo peremisset occiditur. Quo euenit ut alterius scelus amborum interitus foret. Itaque etsi dolus in hostem efficax fuerit auctore tamen impunitatis præstatio non donauit.

Rothoni filius Ingellus succedit. Cuius transuersus ab honesto animus relictis maiorum exemplis: totum se petulantissimi luxus illecebris mancipauit. Igitur a bono rectoque discolor, vitiaque pro virtute complexus, discissis continentie neruis, intermissisque regie maiestatis officiis: sordidum luxurie mancipium euasit. Sane quicquid compositis moribus obuium: aut inconcinnum erat excoluit: paterna uitaque decora foedissimarum libidinum assuetudine polluebat. Clarissimos maiorum titulos improbilissimis obscurabat operibus. Adeo namque libidini ventris obnoxius erat: ut nec patris ultorē agere: nec hostium iniurias propulsare gestiret: nihilque dum gula pareret/modeste ac continenter habendum putaret. Egregium stemma ocio inertiaque corrupit, fluxamque ac voluptariam vitam degens: degenerē spiritum: atque a parietum vestigiis obliquo longe calle distortum in obscenissimas foeditatum voragines precipitare gaudebat: fartores: lixas: frixoria: gulae multiplices officinas variolque torrendae aut condiendae dapis artifices legere: claritatis loco ducebat. Arma vero, militiam, bella: nec ipse quidem usu discere: nec alios exercitio celebrare sustinuit. Ita abiecto virili studio foemineum emulatus est: quem in omnem culinæ nidorem irrestrictus palati pruritus accederat. Semper crapulam profans cunctisque sobrietatis partibus exutus: indigestam ventris sanem feo tido oris anhelitu ructabatur. Nec minus luxuria foedus quam Frotho militia clarus ex tabat. Adeo deliciis nimium intempestiua gula corruptela molliuerat. Cuius intemperantiae fastidio Starcatherus ad deserendam Ingelli familiaritatem adductus: petito Sueonum regis Haldani contubernio: ocio negotium pretulit. Adeo ne nimiae quidem luxurie assessor esse sustinuit. Filii vero Suertingi veritine Ingello poenas paterni facinoris daret: sororem eius in matrimonium contulerunt ultionem beneficio precursuri. Ex qua filios susceptos Frothonem, Fridleuum, Ingellum atque Olauum, quem quidem ipsius sorore editum asseueranter iniquitas perhibet. Cuius sororem Helgam quidam auri opifex obscure stirpis blanditiis compositus ac variis instructus munusculis quibus muliebris maxime cupiditas capitur in mutuas faces amatoria comitate pertraxerat. Quippe post obitum regis non existentibus qui paterna in prole merita colerent: custodire inops tutoribusque defecta fuerat. Quod cum Starcatherus ex assidua viatorum relatione cognosceret: impunitum fabri luxum praeterire non sustinens. Quippe ut memorē beneficiorum cultorem, ita proptum insolentiae vindicem agere consueuerat. tam inusitatae presumptionis audaciam ultum ire deproperat orphanam alumnam uerustam Frothonis merita repensurus. Denique peragrata Suetia fabri penates ingressus vicinam limini locum occupat pilleolo ne proderet obscurate. Quem

Frothonis
quarti cae
des.
Ingellus
rex. xxxiiii.

De Helga.
Aurifabri
petulantia.

Aluna Star
catheri.

h

Saxonis Grammatici.

faber nō satis doctus vili interdum amiculo validas subesse manus: obiurgatum ēde
 ocyus excedere iubet: inter egētiū gregem vltimis escaŕū reliquiis potiturū. At se-
 nex ab inolita sibi moderatione patientiā mutuatus nihilominus ibidem acquiesce-
 re paulatimq; petulantia hospitis experiri studebat. Procursum nāq; furoris supe-
 rior impetu ratio refrenabat. Tum faber aperta puellam procacitate aggressus: in
 eius forte sinū iactauerat corpus: capitis comā virgineis manibus offerens depectē-
 dam. Exerto quoq; lumbari operā eius demendis culicibus expetebat. Extorsitq; vt
 splendidissime familie foemina pollentes amoenitate digitos fordidissimis femoralis-
 bus inferere nō erubesceret. deinde credita voluptatis licētia interiori ipsius togæ
 prurientes inferre palmas, instabileq; manus pectori propius admouere sustinuit.
 At illa noti quondā senis intuitu curiosiore presentiā capiens: concepto pudore sibi
dinose cōrrectionis petulantiam spreuit, manusq; reppulit impudicas: quinetiam
 armis opus habendū edocens, lasciuiori lusu desistendum hortatur. Quo viso Star-
 catherus qui propter fores pileo caput obscurante confederat, iam tantū hauserat
 irē: vt vterius cohibendē manus impatiens: deposito velamine dextram distringen-
 do iniiceret ferro. Tum faber qui nil nisi lasciuū nouerat improviso fluctuans metu
 vbi rem ad manus peruenisse cognouit: abiecta defensionis spe in fuga vnicum neces-
 sitatis p̄sidium circūspexit. Itaq; tā foribus: quarū hostis aditum tuebatur: erum-
 pere arduum erat: q̄ intra penates percussorem opperiri graue. Tandem obstric-
 tus necessitate animus, finem cunctationi posuit: censuitq; certo atq; euidenti peri-
 culo appetibilius esse discrimen cui vel modica salutis spes subesse poterat. Fugam
 quoq; q̄q; periculi affinitate p̄parauit, tamen quia ministra opis salutiq; propior
 videbatur appetiit: morā que tanq̄ expers subsidii malū ineuitabilisq; iacturę capax
 videbatur abiiciens. Sed dum limen occupat a p̄sidente foribus sene medias celsus
 nates, lapso seminecis vestigio concidit. Quippe percussor magnopere cauendū du-
 xerat ne clarissimas manus turpissimū ciniflonis exitio commodarēt, improbi amo-
 ris faces grauius ignominia q̄ morte mulctatas existimans. Ita a quibusdam calami-
 tosus extincto punitio existimatur. Quo effectum est vt puella parentū officiis de-
 fecta eruditissimam morib⁹ foeminam ageret: inq; semetipsam quasi seduli tutoris
 officium exerceret. Cumq; Starcatherus circūspectam vndiq; familiam recenti ho-
 spitis iactura indoluisset cognosceret: ignominiam sautiū inuectius exaggerēdam cu-
 rauit insultandoq; sic cepit.

Vnde stupet taciturna domus: que causa dolorem

Integrat: aut vbi nūc vxorius ille quiescit:

Nuper ob indignū ferro mulctatus amor ē!

Nūquid adhuc fastū luxūq; referuat inertē!

Aut tenet icceptū, primaq; libidine feruet!

Extrahat alternis mecum sermonibus horā

Hesternūq; odium verbis cōponat amicis,

Lētior emergat facies, nec plāgor in ēde

Personet, aut mœstos sinat obtorpescere vultus,

Scire volens quis virgineo flagraret amore:

Dilectęq; mihi facibus premeretur alumne:

Pilleolum sumpsi ne noto proderet ore,

Cum faber ille procax lasciuis gressibus intrat:

146. v.

146.

146. n.

46

46. n.

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LVIII.

Hac illacq; agitans instructo scemina gestu
Nec minus ad varios intendens lumina nutus:
Castorio cui regmen erat chlamys obsita limbo:
Instratq; gemmis crepidæ toga cultior auro.
Splendida nexuerant tortum redimicula crinem
Et varicata vagum stringebat vitæ capillum.
Hinc adoleuit iners animi tumor, ingeniumq;
Diuitias genus esse putans: aut era parentes.
Fortunamq; magis opibus q̄ sanguine pensans,
Hinc subiit fastus, habitumq; superbia traxit.
Nam miser ob cultum magni se credere coepit.
Ingenuisq; parem cinislo, qui pellibus auras
Venatur, crebroq; ciet spiramina tractu.
Qui digitis cineres verrit: qui sæpe reductis
Aera folliculis caprat: tenuiq; stabello
Spiramenta creat: torpenteq; excitat ignes.
Inde puellare gremium petit, appositulq;
Virgo inquit mihi pectè comâ tactusq; salaces
Compressa pulices: & quo cutis vritur aufer.
Hinc residens auro sudantia brachia pandit
Puluino annixus tereti: cubitoq; reclinis
Ornatum iactare volens, ceu belua latrans,
Explicat obtortè contracta volumina caudæ.
Illa mei noscens compescere coepit amantem:
Lasciuasq; fugare manus, meq; esse professa.
Parce precor digitis (inquit) stimulumq; coercens
Contiguum valuis verulum placare memento,
In luctum recidet lusus, Starcherus adesse
Creditur, & lento quid agas disquirat ocello.
Cui faber, imbellem noli pallefcere coruum
Pannosumq; senem, nunq; validissimus ille,
Quem metuis tam vulgato vilefcere cultu
Sustinuit, gaudet nitido vir fortis amictu.
Et vestem pro mente petit, tunc tegmine dempto
Eripui ferrum fabriq; pudenda fugacis
Persecui, patuere nates & ab osse resectæ
Viscera nudabant, surgo mox, atq; puella:
Ora premens pugno: contusa nare cruorem
Elicio, tunc labra malis assueta cachinnis
Sanguine permixto lachrymis maduere: luitq;
Stultus amor quicquid blandis commisit ocellis.
Luserit infoelix, quæ cæca libidine fertur
More furentis equæ, sepelitq; cupidine formam.
Gentibus externis precio venire mereris:
Digna mola: ni te falso probet insimulatam

h ii.

N 146.

N 147.
147.

no

100

100

147

100

100

39

147

147

Saxonis Grammatici.

147
47.
Elicitus māmīs cruor, expugnetq; reatum
Vber inops lactis: at ego te criminis huius
Arbitror immunē. sed noli suspitionis
Ferre notas. aut te falsis permittere linguis:
Et male carpendam populo prestare loquaci.
Rumor obest multis, nocuitq; infamia mendax.
Fallitur exiguo vulgaris opinio dicto.
Defer auis, venerare patres, memor esto parētum,
Et proavos metire tuos: steter gloria carni.
Quis furor incessit: quod te faber improbe fatum
Impulit ingenuam tentare cupidine stirpem!
Aut quis te virgo claris dignissima fulcris:
Egit in obscuram venerem / dic quo potes ausu
Oscinerem redolens roseis gustare labellis:
Vel foedas carbone manus in pectore ferre!
Ac lateri sociare tuo versantia prunas
Brachia, & assidua duratas forcipe palmas
Sinceris adhibere genis, sparsumq; fauilla
Complecti caput: & nitidis mandare lacertis!
Quanta sit in cunctis memini distantia fabris
Ictus ab his quondam: nomen quippe omnibus vntū
Officii commune manet. sed pectora subsunt
Ingeniis discreta suis: me iudice prestant:
Qui gladios & tela viris ad prelia cudunt:
Ingenioq; animos produunt: & corda rigore
Officii signant: ausumq; labore fatentur.
Sunt & nonnulli quibus es caua testula promit
Diuerfas fuso species imitantibus auro:
Qui torrent venas recoquuntq; metalla. sed ipsis
Mollius ingenium finxit natura: manusq;
Eximia quas arte dedit formidine pressit.
Tales sepe dolo dum statilis eliquat ardor
Aes teste immisum, subducunt aurea massis.
148.
Crustula, surtiuum concha sitiēte metallum.

Helgo
Noruagiē-
sis.

His dictis Starcatherus non minorem ex voce: q̄ opere voluptatem sortitus: Haldanum repetit, eiusq; militiam proxima familiaritate cōplexus. nunq̄ bellorum exercitio abstinit. ita vt abstractū delitiis animū continua armorum intētionē torqueret. Fuere aut Ingello sorores Helga & Asa: ex qbus Helga thoris admodū matura: Asa vero annis minor / cōnubioq; inhabilis erat. Tūc Helgo Noruagiēsis postulade Helge cupidine cōcitatus: nauē cōscēdit. Ceterū nauigationē tanto instruxerat luxu: vt ex cultorū auro velorū apparatu vtref: q̄ etiā inauratis malis subnixa / purpureis restibus tenebatur. venienti Ingellus votū impetrandū promittit. si modo oblatos pugiles ad testandam opinionis suę experientia pugnā sustinere presumeret. Nec cōditione p̄motus Helgo, q̄ libētissime se pacto operā daturū respōdit. Itaq; solēni sponsalium titulo futurę copulę pacto cōsecratur. Per idē rēpus apud insulā Sialandiam

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LIX.

novem ducis cuiusdam filios inoleuisse memorię proditum est: apprime viribus: & audacia p̄ditos quorū maximus Angaterus exstabat. Qui cū eiusdē puellę cōpetitorē ageret, negataq; sibi nuptias Helgoni p̄missas videret: palestrica illū prouocatione sollicitat: ferro molestiā propulsurus. Approbat Helgo propositas pugnæ partes & nuptiarū die dimicandi tēpus amborū votis cōdicitur. Confundebatur em̄ apud omnes quisquīs certamē ad dimicandū prouocatus abnueret. Quāobrem Helgonē hīnc detrectandę pugnę rubor / inde gerendę metus angebat. Siquidē pręter cōmune prouocatiōis ius impari manu se laceffitum credebat, q̄ solus aduersum nouem pugnā spondisse videretur. Hęc voluentem sponsa auxilio opus habiturū docet, hortaturq; pugna abstineat: qua nihil pręter mortē aut ignominiam petiturus videatur: pręsertim cum eorum aduersum quos dimicaturus esset numerum: nulla diffinitionis certitudine clausisset. Quāobrem periculo parcat Starcatherūq; apud Sueones agentem salutē consulturus exposcat: qui indigentibus adesse, & tristes plārūq; casus felici interuētū redimere soleat. Gratum Helgoni consiliū fuit. Qui cū paruulo comitatu sumpto Suetiam ingressus ad nobilissimam eius vrbem Vpsalam peruenisset: ingressu abstinens pręmittit qui Starcatherum salutationis officio pręteratum ad Frothonis filiæ nuptias inuitaret. Qua comitate Starcatherus: perinde ac iniuria laceffitus: acrius inspectū iuuenem tam ineptę legatiōis pœnas daturum respondit, nisi charissimi sui Frothonis mentionem mandatis insertam haberet: q̄ se scurræ vel parasiti more lautioris alimonię gratia ad alienæ culinę nidorem decurrere solitum existimauerit. Quod postq̄ Helgo ex satellite cognouit: regiam ingressus Frothonis filię titulo consalutatū senem condictæ ex prouocatione pugnę socium deposcit: cui ob hoc se minus sufficere dixit q̄ cōflicturę secum partis numerum conditionis modus incertum reliquerit. Quem Starcatherus loco certaminis ac tempore cognito non solum supplicem recepit: verumetiam auxiliū promissione firmatum Daniām cum comitibus repetere iussit: affirmans se eius aditum occulto callis compedio quęsiturum. Quo discedente interiectis diebus profectiōnē orsus: si famę credi fas est, velocitate gressus tantū locorum diali itinere mensus proditur, quantum pręcedētes diebus duodecim peragrassę dicuntur: ita vtriq; fortuito vestigiōrum concursu vno eodemq; tempore destinatos: Ingelli penates attingerant vbi cū Starcatherus ministrorum more mensas conuiuū obitas pręteriret: pręmemorati. ix. plenis deformitatis gestibus toruos ore fremitus dantes ac more scanico decursantes in pugnam se mutua adhortatione firmabant. Sunt qui eos venienti athletæ sauientium canum exemplo oblatrasse perhibeant. Quibus Starcatherus increpatis q̄ adulterino oris habitu ridiculam sibi formam conciscerent, patulisq; buccarum rictibus lasciuirent: taliter effœminatorum dissolutam mollietiem intemperantiæ suæ luxum deducere prædicabat. Interrogatus igitur an ei dimicandi virtus suppeteret: non vnum tantum verum quotlibet admissos excipiendū certissimas sibi vires exstare respondit. Quod audientes nouem: animaduertunt hunc esse quem in subsidium Helgonis e longinquo venturum acceperant. Idem vt sponsæ thalamum attentioribus vallaret excubiis: voluntariam vigiliarum curam amplexus: reductas cubiculi fores obicis loco gladio obserat, stationis suæ beneficio securam nuptiis quietem daturus. Experrectus Helgo cum somni stupore discusso: promissum memoriæ subiecisset: armis corpus induendum curauit. Animaduertens autem paruulam noctis adhuc superesse caligi-

Saxonis Grammatici.

et ut atq. 59.

nē cum prestolari veller diluculi tēpus: cū animo propinquū discriminis negociū volutaret: obrepentis furtim somni suauitate puentus grauatum stupore corpus lecto restituit. Quē vt Starcatherus prima luce superuentens dormientē vxoris amplexibus inharere cognouit importunę concussionis molestia a quieris ocio reuocare passus non est: ne per ignauiam excitandī officiū presumere & tam recentis copulę dulcedinē interpellare videretur. Solus itaq; periculum petere q̄ alienę voluptatis offensione comitem quærere speciosius duxit. Tacitus igitur vestigium retulit, cāpumpq; qui lingua nostra Roliung dicitur cum contemptu aduersariorū ingressus: sub montis cuiusdā cliuo sessione quesita aduersum ventis ac niuibus corpus p̄buit. Tunc ac si verna cœli tēperies aspiraret, deposita veste demendis operam pulicibus dabat. Purpureū quoq; quo nuper ab Helga donatus fuerat sentib⁹ amiculū iniicit: ne contra sauentia grandinis tela indumentorū vmbacula mutuatus videretur, Tunc venientes athlete: montē ex opposito subeunt: auersumq; ventis sedēdi locum petentes accenso frigus igne depellunt. Deniq; nō viso Starcathero, quendā montis fastigio immittunt: qui tanq̄ e specula liquidius eius contēplaretur aduentū. Is post q̄ montanę cellitudinis verticē conscendit: in deuexa eius parte senē prospicit: scapulis tenus niuali desuper resperione contactū. Percontatur itaq; an is sit qui promissas pugne partes agere debeat. Cumq; se hunc esse Starcatherus astrueret: superuenientes cateri pariter ne omnes an singillatim excipere statuisset interrogat. At ille quoties mihi (inquit) triste canū agmen oblatrat, simul nō vicissim eos abigere soleo. Ita se cū yniuersis q̄ singulis cōstigare malle significās: aduersarios prius dictis q̄ armis contēndos purabat. Inito cōflictu sex eorū absq; mutuo vulnerū receptu prostrauit: tres vero residuos q̄q; decem ac septem vulneribus ita ab eis affectus esset: vt maior viscerū pars ventre elaberetur, nihilominus satrum exemplo consumpsit. Cumq; extis vacuus: labefactis viribus graui sitis angustia premeretur: petendę potionis cupiditate pergenans: labētis cominus riuū lympham exposcit. Quē vt cruore tabidum animaduerrit: a polluto eius hauitu fastidita aque specie tēperauit. *Anger* Anganturus siquidē inter amnis fluenta prostratus: ita alueum eius sanguinis sui rubore consperserat: vt iam nō aquis: sed roseo quodam liquore manare videretur. Ita Starcatherus corporis viribus defici q̄ eas a tam fœda potione mutuari speciosius duxit. Igitur consumpto pene robore saxo quod in vicino forte situm erat genibus aduolutus: paulisper eidē accliuū incubuit. Cuius caua adhuc superficies cernitur: ac si illam decubantis moles conspicua corporis impressione signasset. Ego autē hęc imaginem humana arte elaboratam reor cum veri fidem excedere videatur insecabilem petre duritiam ita cęrę molliciem imitari potuisse, vt solo innitentis contactu humane sessionis speciem repræsenteret, habitumq; perpetuę concauitatis indueret. Cumq; Starcatherum quidam forte curru præteries: toto pene corpore sauriatum vidisset, horrore rei pariter atq; admiratione permotus, propius lora defleccit quærens quid sibi pramii foret si plagas eius medendī officio prosequeretur. Sed Starcatherus vulnerum acerbitate cruciarī q̄ sor didę conditionis hominum ministerio vti præoptans: officium eius ac genus cognoscere institit. Quem cum praconis partibus fungī didicisset: spernere non contentus: etiam conuitio proculcauit: q̄ cunctis honestatis partibus neglectis: scurrilitatis officia sectaretur: omnemq; vitæ cursum nefanda semper opinione resperserit: & questus loco pauperum duxerit detrimēta: nemini innocentiam tribuere: cunctis accusationis iniuriā irrogare para-

Starcatherus ix. fratres athletas necat.

48.

Starcatheri forma saxo impressa.

48.

Historiæ Danicæ Lib. VI. Fo. LX.

tus. tūc præcipue letus: cū quid alienis luctuosum reb⁹ incideret. dū in hoc maxime sua defudet intērone: vt omnium actus insidiosę explorationis arte cognoscat. & inno- cuos mores quefitę fraudis occasione perstringat. Abeunte eo: superuenit alius opis medeleq; pmissor: qui prioris exēplo cōditionē fateri iussus: Ancillā se cuiusdā ī ma- trimonio habere, eiusq; dño emācipandę cōiugis gratia rusticū opus depēdere testa- batur. Cuius opera Starcatherus idcirco se vti nolle perhibuit q̄ erubescēdo connu- biū genere seruiles sibi cōciūisset amplexus. Cui si quid virtutis suppeteret: fastidita alieni saltem familiaritate mancipii libera thori particeps frueretur. Quantā porro huius viri magnitudinē existimemus qui summis vitæ periculis implicatus: tātum se in repellendis auxiliis gessit quātū in excipiendis vulneribus gesserat. Itaq; disce- dente eo subiens scēmina fortuito senē præteribat incessu. Quæ cū pertergendorū eius vulnerū gratia propius accessisset: in primis quo genere aut officio esset expo- nere iussa: ancillam se molendī officio assuetam perhibuit. Quā rursum Starcathe- rus an prole haberet percōtatus, postq̄ scēmineā ei sobolē esse cognouit: domū abi- re: & vagienti filia: māmas præbere iussit: perq̄ deforme existimans: ab extreme for- tis muliercula subsidiū mutuari. Quinetiā melius eā proprium sanguinē lactis nu- trimentis q̄ aliena vulnera remediū profecurā sciebat. Hanc quoq; discedentē iu- uenis curru delatus insequitur. Qui cū cōspecti senis vulneribus opem laturus acce- deret: quisnā esset rogatus. agricola se patre natū rusticūq; laboris operibus assuefa- ctum subiunxit. Cuius Starcatherus natalibus collaudatis: officiū quoq; veneratio- ne dignissimū iudicauit. q̄ talibus vitæ subsidia iusto laboris cōmercio peterentur qui nimirū questum non nossent: nisi quē fusi sudoris impendio peperissent. Nec im- merito ruralis vitę habitū etiam excellentissimis opibus præferendū putauit, cuius integerrimi fructus inter splendidā abiectamq; fortunā mediocritatis gremio, orti educatq; viderētur. Ne autē indonata iuuenis humanitatē relinqueret: chlamya- dē a se vepribus interiectam oblate dignationis præmiū effecit. Accedens itaq; ru- ricolę filius: euulsas stomachi partes pristino loco restituit: elapsamq; extorū conge- riem nexilī viminū complexione perstrinxit. Deinde exceptū vehiculo senem ad re- gios vsq; penates pleno venerationis studio deportandū curauit. Interea Helga ver- bis magnā præ se cautelam ferētibus: virū instruere aggressa: scire se inquit Starca- therū mox vt victis pugilibus remearet: absentię poenas ab eo sumpturū: a quo plus ignauicę & libidini q̄ conditū certaminis fidei indultū existimet. Cui ideo acrius resi- stendū fore: q̄ fortibus parcere: ignauos odisse soleat. Cuius prædictionē Helgo eque ac cōsiliū veneratus: corpus animūq; capessendę virtutis ardore firmavit. Cūq; Starcatherus ad regias esset cedes delatus: vulnerū dolore neglecto: ocyus curru de- siliit: ac veluti toto integer corpore nuptialem irrūpens thalamū: pugno valuas per- fregit. Tunc lecto exiliens Helgo vt coniugis erat consilio doctus: aduersę eius fron- ti ferrū immerfit. Cūq; secundū vulneris meditatione denuo ferrum adaكتورus vi- deretur: Helga thoro ocysissime euolans senē ab imminente exitio correpti ymbonis interiectu defendit. Quod tū ab Helgone validiore ferri impulsu medio tenus vm- bone dissectum est. Ita laudabilis scēmina ingenii amicū auxilio profecuta, quem consilio læserat, manu seruauit: vtq; monitis maritū: ita factis senem protexit. Quæ res Starcatherum ad incolumitatem Helgoni tribuendam adduxit. præfa- tum parci oportere cui certum virtutis indicium præfens fortitudinis fides exhi- beat. Morte siquidem indignissimum prædicabat: quem tanta resistendī fiducia
h iiii.

148
Starcathe-
ri magnani-
mitas.

Agricultu-
rę laus.

79
Helgę con-
siliū ipiū.

XLII. Saxonis Grammatici.

74.
79.
Starcatheri
facetū di
ctum.

plenum probitatis ingenium exornasset. Idem plagis nondum medicamine procuratis: nec vlla adhuc cicatrice resperis: occiso ab emulis Haldano: Suetiam repetens, filium eius Syardum deuicta quorundam rebellionem: paternam dominationem haredem constituit. Apud quem diuturne conuersatus: cum Frothonis fraudulenter oppressi filium Ingellum transuerso animo actum patris interfectoribus animaduersionis humanitate atque amicitiam erogasse fama rei crebescente cognosset: ob tam horridum facinus indignationis aculeis laceffitus dolenterque ferens tatem indolis iuuenem tam inclyti patris filium exuisse: eximum carbonum fascem tanquam optimam sarcinam humeris suis Daniam petiturus impendit. Rogatus ab obuiis quid tam insolitum onus deferret: Ingelli regis betudine ad acuminis habitum carbonibus se per ducturum astruxit. Itaque expedita & compendiarie semita velut vno spiritu rapidum ac preceps iter explicuit. tandemque Ingelli hospitio vsus: sedem maioribus destinatum suo more conscendit. Quippe apud prioris seculi reges amplissimum dignitatis gradum obtinere consueuerat. Quem cum regina squalore oblitum sordidissimum & agrestibus pannis utentem ingressa conspiceret: ob deformitatem cultus parum curiosa hospitis estimatrix effecta, simulque virum ex veste metiens stoliditatis increpitemque maiores discubitu praecurrisset / ac sedem rustico cultu indignam occupasset / loco excedere iussit. ne puluinarum terriore quam par esset habitu contractaret. Quod enim ille ex fiducia agebat stoliditati atque impudentiae deputabat. ignara aliquanto splendidius mentem quam vestem in sublimi lucere concessit. Paruit animosus senex tamen repulsa eger indebitamque fortitudinem suam contumeliam egregio animi temperamento suppressit. Acceptum ruborem nec voce nec gemitu profecutus. Nec tamen tacitam doloris acerbiter: prorsus occultare sustinuit. Exurgens enim atque in vltimam edis partem secedens: adeo ipsa parietum robora dimissi corporis impulsu contudit: ut tectum ruina pene eximia rignorum trepidatione submitteret. Quo evenit ut non solum repulsa: sed etiam exprobratae sibi paupertatis ignominia laceffitus: iram suam aduersum contumeliosam reginae vocem irrevocabili severitate destringeret. Quem cum Ingellus a venatione regressus curiosioribus oculis collustratum: nec os usque hilariter circumferentem: nec se assurgendi officio venerantem animaduertit: Starcatherum esse parum blandae frontis annotatione cognovit. Nam cum manus eius bellico opere duratas: cicatrices aduerso corpore exceptas acerrimumque oculorum vigorem attenderet: animaduertit nequaquam enerui animo esse, cuius corpus tanta vulnere vestigia confodissent. Obiurgatam igitur uxorem impensius monuit: ut abiecto irarum supercilio quem conuicio insecuta fuerat: blandimentis permulsum liberalitatis officis delerit, ciboque & potione firmatum benigno recrearet alloquio: praefatus hunc sibi olim a patre tutorem datum infantiae suae indulgentissimum extitisse custodem. Tum sera senilis animi cognatrix rigore in mansuetudinem verso, quem repulsa affecerat / conuicti amaritudine lacerauerat / ministrandi studio venerata est: atque ex hospita indignante: obsequentissimam adulatricem agere coepit: curiositatem suam irae eius apponere cupiens: eo quidem minus errore culpabilis: quo illum celerius obiurgata deseruit. Nec tamen leues eius poenas pependit: cum loca in quibus fortissimum senem discubitus repulsa sugillauerat: postmodum fatrum suorum claudibus cruentata conspiceret. Nocte vero Ingello cibum cum Suerdingi filio capiente: apparatus dapibus insistentem luxurioso mensas epulo cumulauit, senemque ne maturius se conuiuio subtraheret, familiarium inuitatione retinuit. tanquam operosioris esse oblectamenta solidum virtutis rigorem excauare potuissent. Quibus cum Starcatherus

Historiæ Danicæ. Li. VI. Fo. LXI.

oculos inferuisset: eorum vsu lasciuiore contēpto: ne quid externo ritui indulgeret: tēperantia qua plurimū pollebat appetitum suum aduersus deliciarum irritamenta firmavit. ne bellicā claritatem cōiualibus illecebris absumendam permitteret. Erat enim fortitudo eius frugalitatis amatrix: aliena nimia ciborum abundantia & ab immoderato dapum vsu auersa. utpote quæ aliquo in momento ponendi luxuriam nūq̄ vacauit: semperq; voluptate omīssa, virtutis respectum egit. Cū ergo vestitos continentię mores: omnēq; pristina cōsuetudinis habitū nouo luxu ac lautitia corrūpi animaduerteret: rusticioris escē paratū appetens: cœnæ sumptuosioris impendium fastidiuit. Igitur profusam dapum indulgētiā aspernatus fumidoq; ac rancidulo cibo vsus: famē eo sapiidius quo simplicius pepulit: ne veræ virtutis neruos externarū deliciarū cōragione, tanq̄ adulterino quodā dulcore remitteret: aut prisce frugalitatis normā iustitatis gulæ superstitionib; obrogaret. Cæterū indignāter ferebat assam dapem: eādēq; elixā vni; cœnæ sumptib; erogari: eduliū pro monstro accipiens quod culinæ nidoribus delibutum, factoris industria multiplicis tēperamenti varietate perfricuit. Ecōtrario Ingellus proiectis maiorū exemplis inuando mensarū ritū licentius sibi q̄ mos patrius permittebat indulsit. Postq̄ se em theuroniā moribus permisit: effeminate eius lasciuia succūbere non erubuit. Ex cuius sentina in patrię nostrę fauces haud parua luxurię nutrimenta fluxerunt. Inde enim splēdidiores mēse: lautiores culinæ: sordida cocorū ministeria: varięq; facimīnū sordes manauere. Inde licentioris cultus vsurpacio a ritu patrio pegrinata est. Itaq; regio nostra quæ continentiam in se tanq̄ naturalem aluit: luxum a finitimis depoposcit. Cui; Ingellus illecebra capt; iniurias beneficiis repēdere erubescēdum nō duxit. neq; illi misera parētis clades cum aliquo amaritudinis suspirio obuersata est. At regina ne propositi irrita abiret: iram senis donis optime propulsandam existimans mirifici operis vittam pprio capiti detractā gremio cœnitantis apposuit. beniuolentiā eius quia virtutē hebetare nequiuertat: merari cupiēs. Quam Starcatherus necdum offēse acerbitate deposita: in os ferentis reiciens plus contemp; q̄ venerationis in eo munere repositū arbitrabatur. prudentiq; animo egit ne cicatricibus confito, galeisq; assueto capite insolitum effeminati cultus ornamentum exciperet. sciens virilib; comis muliebre redimiculū inūci non oportere. Itaq; repulsam repulsa vltus contēptum suum mutua aspernacione pensauit: tantū se pene in vindicādo rubore gerens: quantū gesserat in sustinendo. Veterani nāq; bellatoris animus Frothonis cultū inextricabilibus amicitia hamis complexus: totq; ac tantis munificētię eius meritis inuitat; ad abiiciendū vltionis ppositū nullo indulgentię blandimēto seduci poterat: quo minus debitā beneficiis eius gratiā etiā post fata referre satageret: extinctoq; vicissitudinē humanitatis repēdere curaret: cui; adhuc extātis amātissimū animū liberalissimāq; amicitiam expertus fuerat. Adeo quippe miserimā Frothonianę cladis imaginē alte pectori insertam gerebat: vt ab intimo præcordiorum eius secessu: clarissimi ducis respectus cōuelli nequiret. atq; ob hoc p̄sentī beneficio pristinę familiaritatis titulū antepone re nō dubitaret. Ceterum superioris cōtumelię memoria nihil gratię sequēti obsequio reddidit: lacessiti pudoris ignominia deponere nequiens. Tenacius em̄ iniuriarū vel beneficiorū imagines fortiū q̄ molliū animis inherere cōsueuerūt. Neq; em̄ illorū insueuit morib;: qui amicorū p̄spertū vitæ cursum comitātur: aduersū deserūt: quicq; fortunę magis q̄ charitati cultū tribuit: propriis cōmodis q̄ aliene beniuolētię ppiores. Ad aduer-

h.v.

Nr. 179.

De abstinentia & sobrietate Starcatheri.

Luxus epulandi e theuronia in daniam trāsflatus.

Saxonis Grammatici

tens autē pertinax ppositi foemina : ne sic quidē cōiuuālē a sene hilaritatē elici pos-
se: vt blāditiarū cōeptū liberaliori comitate prosequeret: cumulatiorēq; hospiti ho-
norem redderet: tibi sine de industria modulari iullo: ~~nam qua indignationis ei?~~
perseuerātia flecteretur instruit. Artificialis soni ministerio naturales inclementię
neruos elidere cupiens. Sed fistulę aut chordarū lenociniū in hebetāda viri pertina-
cia parū efficax mansit. Auditor enim exhibitū sibi cultū figmentū magis q̄ chari-
tatem redolere cognouit. Quo euenit vt elusus opinione sua mimus statūe magis q̄
homini canere putaretur: disceretq; ponderosissima seueritatis statū frustra scur-
rarum lusibus attentari. inaniq; oris spiraculo maxima rei molem labefactari non
posse. Adeo enim Stracatherus oris habitū indignationis pertinacia firmauerat: vt
nulla ex parte cōsuetō infractor videret. Quippe debitus votis rigor nec tibiē can-
tu nec gulę lenimēto permulsus/plus strēnuo viriliq; pposito q̄ aurīū aut epuli blā-
dimētis tribuēdū putauit. Offe itaq; quod vescēdo carne spoliauerat in vultū gesti-
culantis proiecto: plenas aurarū buccas: violenta status excussione laxauit. Quo fa-
cto: quantū seueritas scanicos plausus fastidiret edocuit. Ira siquidē obseratę aures
nulli voluptatis effectū patuerūt. Dignū histriōne munus turpi prāmio deforme
muletauit obsequiū. Si quidē optimus meritorū estimator muneris loco tibiēni ty-
biam erogauit. ac durū mercedis genus molli officio retulit. Itaq; mimus nescias so-
norius cecinerit an fleuerit. q̄ parū in luxuriosis pectoribus fortitudo possideat: ef-
fusa lachrymarū acerbitate testatur. Neq; em̄ qui totū se voluptati subtraheret:
quādoq; calamitatis incursum tolerare didicerat. Cuius lesio futuras cōenę clades
ominata est. Et bene quidē cultor seueritatis animus vindictę cōstātā prinaci gra-
uitate cōplexus: qui quātū alii suauitatis: tātū ex fidibus fastidii traxit pbroso offis-
iactu ingrātū pensauit officii: plus se valentis amici speciosis cineribus q̄ improbis
turpissimū alūni morib⁹ debuisse cōfessus. Deinde in āpliorē histriōis suggillationē:
mox citādū carmē subtexuit. Regina vero virtutē quā debilitare nequerat stupens:
eius quē frustra beneficiis coluit. amiratrix euasit. Vidēs autē Stracatherus eos qui
Frothonē oppresserāt in summa regis dignatiōe versari: cōcepti furoris magnitu-
dinē acerrimo oculorū habitu pdidit. inter nosq; mot⁹ externo oris indicio patefa-
cit: occultā aninī pcellā apra luminū sequitā restatus. Deniq; Ingello se regis dapi-
bus delenire cupiēte: eduliū repulit. q̄ vulgaris cibi vilitate cōtēt⁹ peregrina ad-
modū obsonia fastidiret. cōmunibusq; epulis assuet⁹: nulli⁹ gulā saporis oblectatiōe
palparet. Interrogat⁹ cur fronte tā nubila regię liberalitatis obsequio vti nolūisset:
reperiēdi Frothonis filii gratia, Daniā sibi petitā asseruit: nec eius qui petulātis sto-
machi ingluuiem operosa dapū vberitate farciret. hoc em̄ familiaris regi theutonū
lux⁹ egerat: vt excoctas aq; epulas: deliciose satietatis studio rursum igni torredas
pberet. Post hęc Ingelli mores intactos pterire nō passus: in ei⁹ caput omnē repen-
sionis amaritudinē trāstulit: impietatis dānatū q̄ nimie saturitatis vsu oscitās partā
edēdo crapulā foeda ructatiōe exhalarer: saxonicāq; imitat⁹ illecebrā āplissimis a so-
brietate excessib⁹ oberrasset. adeo virtute vacu⁹, vt ne minimā qdē ei⁹ vmbrā cōse-
ctaret. Maxime autē illi turpitudinis cumulū accedere mēorabat: q̄ i ipso militię tyro-
cinio vlcisēdi parētis imēor neglecta naturę lege paterni sanguinis carnifices beni-
uolētia atq; officio āplecteret: iniquissime meritos amārissima charitate cōplex⁹. eosq;
i quos q̄ acerrime aduerrere debuerat: nō modo ipunitate donasset: verū etiā cōi-
ctu ac mēse honore dignos iudicasset: a qb⁹ poti⁹ capitale supplicii sumēdū fuisset.

Constantia
Stracathe-
ri.

49. 13.

Historiæ Danicæ. Li. VI. Fo. LXII.

Præterea hic hoc carmine vsus asseritur.

Cedat imbellis verulo iuuentus.
Et senis crebros veneretur annos:
In virò fortì numerosa nemo
Tempora culpet.
Albicer q̄q̄ senio capillus
Permanet virtus eadem vetustis.
Nec fluens atas poterit virile
Carpere pectus.
Me grauis sessor cubito repellit:
Qui boni formam vitio prophanat
Dum gulę parens nihilum diurnis
Protogat efcis.
Quando Frothonis comes annotabar
Militem semper medius refedi
Aede sublimis: procerumq; primus
Prandia duxi.
Sorte nunc versa melioris aui:
Angulo claudor simuloq; piscem
Qui vago captat latebram recursu
Abditus vndis.
Seculo certe solitus priore
Cultius strato recubare fulcro:
Inter extremos premor & referta
Pellor ab aula.
Pellerer forsitan foribus supinus
Ni latus pulsum paries referret
Et fugam truso facilem negaret
Obuius asser.
Aulici risu populi laceffor
Aduenę digno vacuus receptu
Aspero carpor sale: dum loquaci
Mordeor ausu.
Quid noui rumor celeberrimulus
Quis tenor rerum: patrię quis ordo
Gliscerem vestra regionis actus
Aduena nosse.
Vt quid Ingelle vitio sepultus
Vindicem patris remoraris ausum
Num pil cladem genitoris equo
Pectore duces!
Quid dapem defes colis: ocioq;
Mollior scortis stomachum reclinas!
Ad hęc vocē tremefacta regina: detractū capiti suo redimiculū: quo forte capillitū
muliebriter adornabat: efferato senī tanq̄ beneficio bilem auersura porrexerat. Quo

An tibi paruo patris interempri
Vltio constat!
Proximo quando Frotho te reliqui
Mente præfaga didici q; armis
Hostium certe periturus esses
Maxime regum,
Cunq; rus longum tererem viator
Præsciis mentem gemitus subibat
Qui q; hinc esses mihi non videndus
Omīne finxit.
Pro dolor q; tunc aberam remotus
Extimos orbis populos laceffens
Cum dolo regis iugulum petebat
Perfidus hospes.
Aut enim vindex domini probarer
Aut comes poenę: sociusq; fati:
Et pari gaudens sequerer beatum
Funere regem.
Non gulam veni dapibus beare:
Cuius enitar vitium ferire:
Nec cutis curam sequar: aut obesi
Gaudia ventris.
Nemo me regum prius inclytorum
Exteros iuxta medium locauit
Cui frui primis licuit cathedris
Inter amicos.
Suetia veni: spatiosa mensus
Rura mercedem ratus affuturam:
Si modo chari fruerer reperta
Prole Frothonis.
Sed probum querens adii gulosum
Deditum ventri vitioq; regem:
Cuius in luxum studium refudit
Fœda voluptas.
Claret Haldani ratus esse sermo
Qui breui nobis cecinit futurum
Q; patri gnaro generandus esset
Filius excors.
Degener q̄q̄ reputetur heres
Non opes magni patiar Frothonis
Aduenis lucro fore: vel rapinę
More patere.

Ingellum
carpit.

Baxonis Grammatici

Starceatherus q̄ turpissime in os offerentis cum indignatiōe reiecto, clara rursus
voce recinuit.

Amoue quāso muliebre donum

Et tuo mitram capiti repone:

Infulas nemo venerationem decentes

Fortis adoptat.

Absonum namq; est vt in arma prōptis

Nexili crinis religeretur auro,

Mollibus cultus tenerisq; turbis

Competit iste.

At tuo munus refer hoc marito

Cui placet luxus: digitusq; prurit

Dum nates versans volucris rubelle

Viscera tractat.

Vxor Ingelli leuis ac petulca

Theutonum ritus celebrare gestit:

Instruit luxus & adulterinas

Præparat escas.

Nam nouis palpat dapibus palatum:

Caprat ignoti libitum saporis:

Aestuans ferclis onerare mensas

Lautius omnes.

Hæc viro vinum pateris propinat:

Cuncta propenso medians paratu:

Cocta torrerī iubet & secundo

Destinat igni.

Pascit vt porcum petulans maritum

Impudens scortum: natibusq; fidens

Gratis admissum tolerare penem

Crimine stupri.

Astat elixum: recoquitq; tosta

Prodigo cœnam meditata luxus:

Negligens morum, vitiiq; cultrix

Fœmina turpis.

Hæc procax fastu Venerisq; miles

Appetens escæ, bene temperatos

Abdicat ritus, simul & gulosas

Instruit artes.

Rapulū leui patina liquatum

Præditas succo tenui placentas

Pruriens aluo petit: or dinesq;

~~Gonchiliorum~~

Non ego magnum memini Frothone

Dexteram fibris volucrum dedisse:

Podicem cocti lacerasse galli

Pollice curto.

Quis prior regum potuit gulosus

Viscerum putres agitare sordes!

Aut manu carptim fodicare scœdum

Alitis anum!

Fortium crudus cibus est virorum:

Nec reor lautis opus esse mensis

Mens quibus belli meditatatur vsu

Pectore forti.

Aprius barbam poteras rigentem

Mordicus presso lacerate dente:

~~Q; vorax lactis vacuare sinum~~

Ore capaci,

Fugimus lautæ vitium popinæ

Rancidis ventrem dapibus fouentem.

Coctiles paucis placuere succi

Tempore prisco.

Discus herbosi vacuus saporis

Arietum carnes dabat & suillas

Temperans vsus nihil immodesto

Polluit ausu.

Lactem qui nunc adipem ligurris

Induas mentem perimus virilem

Esto Frothonis memor & paterni

Funeris vltor.

Occidet nequā pauidumq; pectus

Nec fugax fati stimulum refellet

Valle condatur licet, aut opacis

Incubet antris.

Vndecim quondam proceres eramus

Regis Haconis studium secuti:

Hic prior Helgo Begathus resedit

Ordine cœnæ.

Hic famis primæ stimulum licebat

Aridis perne natibus leuare:

Ventris ardorem rigidi domabat

Copia crusti.

Offulam nemo vapidam petebar

Quisq; communes celebrabat escas

Simplici tantum stetit apparatus

Cœna potentum.

Vulgus externum fugiebat esum

Nec fuit summis epuli libido:

Historiæ Danicæ. Li. VI. Fo. LXIII.

Ipse rex paruo meminuit modestam
 Ducere vitam.
 Mellei remnens speciem saporis
 Combibit tostum cereris liquorem
 Nec parum coctis dubitabat vti
 Assa profusus.
 Mensa perstabat modico paratu
 Exhibens sumptū tenui salino
 Nequid externo variaret vsu
 Docta vetustas.
 Amphoras nemo paterasue quondam
 Intulit mensis: dolio profudit
 Poculum promus: nec erat catillis
 Copia pictis.
 Nemo tranfacti venerator cui
 Cantcharis iunxit teretes diotas
 Nec cibus lancem cumulauit olim
 Comprus agalo.
 Non breui concha ciat hove leui
 Prandium vanus decorabat hospes:
 Nunc recens morum facies pudenter
 Omnia pressit.
 Aere quis sumpto toleraret vnq̄
 Funus amissi redimi parentis,
 Aut loco patris peteret necari
 Munus ab hoste?
 Quis valens heres, sobolesq; fausta
 Talibus iunctum latus applicaret:
 Vt viri nervos vacuaret omnes
 Pactio turpis!
 Vnde cum regum tituli canūtur
 Et ducum vates memorant triumphos
 Pallio vultum pudibūdu abdo
 Pectore tristi.
 Cum tuis nil eniteat trophæis
 Quod stilo digne queat annotari:
 Nemo Frothonis recitatur heres
 Inter honestos.
 Improbis quid me laceras ocellis
 Qui reum patris veneratus hostem
 Panibus tantum tepidoq; iuri
 Crederis vltor!
 Vindices quando scelerum probantur
 Quo minus mentem pudeat pphanam
 Aurium prompto vacuatus vsu

Esse peropta,
 Sæpe nam virtus aliena fuenit
 Consciū culpa: lacerare pectus:
 Et boni fama premitur malignus
 Pectore sensus.
 Appetas ortum licet, aut remotus
 Occidentali regione degas:
 Seu situm mundi mediū sequaris
 Concitus istinc,
 Seu plagam cœli gelidam reuifas
 Qua poli vertex parer: impetuq;
 Versili spheram rapit: & propinquam
 Despuit vrsam:
 Te pudor late comes insequetur
 Et graui vultum feriet rubore
 Quando magnorum sociata ludit
 Concio regum.
 Dedecus quem cum maneat perenne
 Inter illustres mediū venire
 Non potes turmas reprobosq; in omni
 Climate degas.
 Fata Frothoni sobolem dedere
 Editam mundo superis sinistris
 Cuius affectum scelus & libido
 Sordida cepit.
 Sicut in naui fit vt obsoletum
 Fœda sentinæ gremiū requirant:
 Sic in Ingellum vitiosa rerum
 Copia fluxit.
 Ergo vulgatum veritus ruborem
 Angulis pressus patriæ iacebis
 Torpidus fœdo lare nec videndus
 Agmine claro,
 Sorte tum barbam quaties sinistra
 Concubinarum stimulis repressus
 Cum tibi pellex querulis perurat
 Vocibus aurem.
 Cum pauor mentem gelidus repigret
 Et patris vindex fieri timefcas.
 Degener plane, parilisq; serui
 Ritibus extas.
 Obrui paruo poteras paratu:
 Vt quis arreptum iugularet hœdum:
 Aut ouem cultro teneram trucidet
 Guttore secto.

Baxonis Grammatici

Ecce Suertingo genitus tyranno
Dania post te potietur heres:
Cuius ignauam retines sororem
Fœdere turpi.
Dum grauem gemmis nitidâq; cultu
Aureo gaudes celebrare nuptam:
Nos dolor probro sociatus vrit:
Turpia questos.
Quando te præceps agitat voluptas
Anxius nobis animus prioris

Ingelli mo-
tū mutatio

Tantum autē monitus sui incitamento profecit: vt ab enerui & frigescenti animo ve-
luti quadā reprehensionis silice flagrantissimū fortitudinis ignē extūderet. Primū
enim rex vacuas carmini aures p̄buit: deinde impensiori educatoris sui hortamine
cōcītatus, serum vltionis calorē animo traxit: oblitusq; coniuuē, hostem induit. Ad
vltimum discubitu euolans: omnem iræ suæ p̄cursum in confessores effudit: ita vt
ferrum aduersus Suertingi filios cruenta seueritate nudaret: & quorū gulam men-
sē delitiis fouerat: destructo mucrone iugulum peteret. His nāq; continuo trucida-
tis: sacra mēse sanguine inuoluit: infirmum societatis vinculum diremit: erubescē-
dumq; conuiuū egregia crudelitate mutauit: atq; ex hospite hostis, ex abiectissimo
luxurię mancipio truculētissimus vltionis minister euasit. Siquidem industria hor-
tatoris oratio mollī ac teneræ iuuentæ animositatis spiritū ingenerauit: latebrisq;
suis extractā recreauit audaciā, extuditq; vt grauissimę cladis auctoribus poena fa-
ctis debita rependeret. Exulauerat siquidē p̄bitas iuuenis nō expirauerat: quę in lu-
cem senili suffragatione p̄ducta: opus eo maius quo tardius edidit, aliquāto specio-
sius cruore q̄ mero calices imbuens. Q̄ porro industriū existimemus senē qui dia-
fertissima ammonitione immēsum regalīs animi vitiū expugnauit: eiusq; loco per-
ruptis nequitie claustris, efficacissimā virtutis sementem inseruit: Ipse quoq; manū
regis parī facinore profecutus: fortitudinē non solum in se plenissimā exhibuit: sed
etiam ex alieno pectore erutam reuocauit. Quo peracto sic ccepit,

Rex Ingelle vale, cuius prodidit ausum
Plenum animi pectus: tibi mens in corpore regnat
Auspicio patefacta suo / nec defuit altum
Pectore consilium / q̄q̄ taciturnus ad horam
Extiteris, nam damna morē probitate rependis
Torporemq; animi redimis virtute potenti.
Fac age fundamus reliquos: nullusq; periculum
Effugiat quod quisq; parī ratione meretur:
Cedat in auctorem facinus: premat artificemq;
Culpa relata suum, cęsorū corpora curru
Excipiāt famuli, promptusq; cadauera licitor
Efferat officiis merito caritura supremis:
Et bustis indigna tegi, non funebris illis
Pompa rogusve pium tumuli condonet honorem.
Putida spargantur campis: auiumq; terenda
Morsibus, infesto maculent rus vndiq; tabo.

Temporis formam reuocat: monetq;
Multa dolere.
Nam secus q̄ tu scelus estimamus
Hostium quos nunc veneraris, vnde
Prisca noscenti facies molesta est
Temporis huius.
Re magis nulla cuperem beari
Si tui Frotho iuguli nocentes
Debitas tanti sceleris viderem
Pendere pœnas.

Historiæ Danicæ. Li. VI. Fo. LXIII.

Tu quoq; rex sequam siquid sapias effuge nuptam
Ne lupa consimilem sibi factum gignat: & ex te
Bellua consurgat proprio nocitura parenti.
Dic Rotho perpetue timidorum irrisor an ultos
Frothonem satis esse putas, qui funera septem
Vindictæ vnus impendimus: ecce feruntur
Exanimés. qui non rebus sed imagine tantum
Imperium coluere tuum. fraudemq; parabant
Obsequio. sed ne semper spes illa subibat
Q; solet ingenuis sua respondere propago
More secutura a sortem quam sanguine traxit.
Nunc ergo Ingelle / melius q̄ tempore lapsio
Letharum dici dominus Danięq; mereris.
Imberbis quando ductum auspiciūq; sequebar
Militię rex Hako tue: lasciuia per osus
Ingenia & luxum, nil præter bella colebam,
Exercens animū cum corpore: mente prophanum
Omne relegaui: stomachoq; placentiā fugi:
Fortia complexus animo. namq; arma professus
Aspera vestis erat cultusq; parabilis olim.
Rara quies. somniq; breues. labor ocia longe
Propulit: & parco fluxerunt tempora sumptu.
Non vt nunc quidam quibus insatiata cupido
Ingluuię cæca visum rationis inumbrat.
Horum aliquis vestis operosę tegmine cultus
Molliter alipedem flectit: sparsamq; renodat
Cæsariem, & laxos paritur fluitare capillos:
Discrete sapere foro: turpiq; inhiare lucello
Gaudet. & hoc studio vitam solatur intertem,
Venali celebrans commissa negotia lingua.
Vi violat leges: & ferro iura lacessit:
Obterit innocuos: alieno pascitur ere:
Stupra gulamq; colit, risu conuiuia mordax
Insequitur, sic scorta perens vt sarculus herbam.
Occidit ignauius dum prælia pace quiescunt
In media si valle cubet: testudine nulla
Tutus erit qui fata timet. fors vltima viuū
Quenq; rapit. latebra letum depellere non est.
Ast ego qui totum concussi cladibus orbem
Leni morte fruar: placidoq; sub astra leuandus
Funere: vi morbi defungar vulneris expers!

Finis Sexti.

40 rego

De volua
prate.
Carpit sus
perbos.

Baxonis Grammatici

Principium Lib. Septimi.

Olauus rex
xxv.

52 NB.
Frotho rex
xxxvi.
Haraldus
rex xxxvii.

Fratrū per
vxores dis-
cordia.
Haraldi ce-
des.

53
Ars noua.

Canum spe-
cie nutriti.

Ngello quatuor filios fuisse, ex iisdemq; tribus bello cōsūpris, Olauū solū post patrē regnasse: perita rerū prodit antiquitas, quē quidam Ingelli sorore editū: incerto opiniōis arbitrio perhibēt. Huius actus vetustatis squalore cōspersos partū iusta notitia posteritas apprehēdit: extremū dūtaxat prudentiā eius monitū memoria vēdicauit. Quippe cū supremis fati viribus arctaretur: Frothoni & Haraldo filiis consulturus alterū terris: alterū aquis regia ditione præesse: eāq; potestatis differētiā non diutina vsurpatione sed annua vicissitudine forriri iubet. Ita regnādī inter eos conditione aequata: prior Frotho maritimarū rerū regimine potitus crebris piraticæ damnis deformis euasit. Infortunii causa recētia nautarū cōiugia fuere: domesticas thori voluptates externis militiæ laborib; pferētū. Interiecto tēpore natus minor Haraldus maris dominationē sortit;: vacuū cōiugio militē legit, fraternę frustratiōis euentū metuēs. Fortuna delectui respōdit. Quippe tā gloriosum piratā egit, q̄ frater ingloriū gesserat. Quę res fraternā ei inuidiā peperit. Quinetiā eorū coniuges Sygne & Vluilda: quarū altera Sueriē rege Syuardo, altera Karolo gothiā prefecto orta fuerat, crebra nobilitatis cōtētionē rixātes: alternos maritorū soluere conuictus. Quo euenit vt Haraldus & Frotho rei familiaris societate cōuulsa: cōmunē partiētes suscepit: plus muliebris rixæ iurgis q̄ fraternę charitatis officiis idulgerēt. Sed & Frotho fratris claritate deformem se fieri cōtēptūq; sibi strui iudicās: a quodā familiaritū occultē eū interfici iubet, q̄ quē etate vinceret: ab eo se virtute superari videret. Quo pacto ne scelus a cōscio pderet: insidiarū ministrū tacite trucidādū curat. Post hęc vt innocentē sibi fidē pareret: notāq; sceleris euitaret: quisnam rerū casus inopina germanū clade sustulerit: lati; iuestigari pcepit. Sed neq; tot artib; pficere potuit: quo minus eū tacita vulgi notaret opinio. A quo Karolus postmodū qs Haraldū occidisset rogatus: dissimulāter ab eo notę rei questionē agi respōdit. Quo dīcto mortis causam adciuit, Frothone exprobratum sibi latēter parricidiū iudicāte. Post hęc Haraldus & Haldan; Haraldī filii ex sygne Karoli filia suscepti: cū ad necem a patruo quęrerētur: ab eorū tutorib; callidior seruādorū pupillorū ratio excogitata est. Nam truncos luporū vngues subtellibus annectētes: contiguū penatibus suis lutū: obfusamq; niuib; humū crebris decursibus exarare cœperūt: ferinī incessus speciem præbituri. Post hęc trucidatis ancillarū liberis eorūq; corporibus frustratim discerpis: lacera passim membra disiciūt. Itaq; requisitis adolescētibus: nec inuentis: fusi reperitūtur artus: ferarū vestigia demōstrātur: tellus cruore delibuta conspicitur. creditū est pueros lupina ingluuie consumptos. nec cuiq; fere de tam manifesto lacerationis argumento dubitare concessum. Cuius spectaculi fides pupillis præsidiū fuit. Qui mox a tutoribus caua conclusi ilice ne vllum vitæ eorum indicium ederetur: diu sub canum specie nutriebātur: larrantū quoq; eis vocabula indita quo minus latētium opinio vulgaretur. Solus Frotho mortis eorum fide repudiata: latebræ locum ex perita augurū scēmina cognoscere institit. Cuius

Historie Danice. Li. VII. Fo. LXV.

carminū tanta vis erat: vt rē quātalibet nodorū cōsertione perplexā: e lōginquo solī Magica
 sibi conspicuā ad cōtactū euocare posse videret. Hac Regnonē quēdā occulte circa vīs,
 illos educationis officiū pegisse, eosq; tegēda rei gratia caninis celsuisse nominibus
 astruebat. Qui cū se inuisitata carminū violētia laribulis egestos incantātis obtuti-
 bus admoueri cōspicerēt: ne tā horrēda: coactionis impio pderent: gremiū eius ac
 cepti a tutoribus auri incussione perfundūt. Quā recepto munere, repētina morbi
 simulatione par exanimi cōcidit. Pergrētibus ministris causam tā subiti lapsus: in-
 scrutabile filiorū Haraldī fugā existere memorabat: quorū eximia vīs etiā atrocissī
 mos carminū rēperaret effectus, Ita par uulo cōtēta beneficio: maus a rege pmiū p-
 stolari passa nō est. Post hac Regno suā ac pupillorū opinionē populari sermone cre-
 brescere exprus in Feoniā vtrosq; deuexit. Vbi a Frothone captus, adolescentes se
 custodia psecutū fatet: pccaturq; regē pupillis quos patre priuauerit parcat. Nec se
 duplici parricidio obiectare felicitatis loco ducat. Quo dicto sauitiā eius in ruborē
 cōuertit: pollicitusq; est: siq; ab eis in patria nouaret: se regi indicia delaturum. Ita
 pupillis incolumitate parca: metu liber: multos ānos cōfecit. Qui cū adulti Syalan-
 diā petiuisent: vltionē patris ab amicis exsequi iussi: nō se ac patruū annua luce po-
 tituros vouerūt. Quo cōperto Regno pacti memoria cōcītatus: noctu regiā petiit:
 seq; pmissā rei indicē venire tacite asserit. Dormiētē tamē ad vigiliās euocare pas-
 sus non est: eo q; Frotho excitationis suā poenas ferro exigere solitus fuerat. Tanti
 quōdā regitū somnū sportuna frustratione prūpere existimatū est. Id Frotho mane
 ex vigilibus expertus vt animaduertit Regnonē insidiarū nūtriū attulisse: cōtracto
 milite sauitia fraudē pcurrere statuit. Nec aliud Haraldī filiis auxilio: q; furoris si-
 mulatio fuit. Nā cū se ex improuiso occupari cōspicerēt: perinde ac furis acti lym-
 pharibus morē gerere coeperūt. Quos cū Frotho mente captos putaret ppositū
 remisit. deforme existimās ferro petre, q; ferrū in se cōuertere viderētur. A qbus p
 xima nocte incēdio cōsumptus dignas parricidii poenas pepēdit. Quippe regiā ad-
 orti: reginam in primis lapideo obruere cōgestu: igne deinde penatibus applicato
 Frothonē in excisi dudū specus angustias & opacos cuniculorum recessus obrēpere
 coegerūt. Vbi dū claufus delitescit: vapore & fumo strangulatus interiit.

Drempto Frothone cū Haldanus ternos circiter annos patriā p-
 fuisset: Haraldo fratri regnandi iure pfunctorie tradito: Ølandiā
 eiq; finitimas isulas quas a Suetiā cōplexu sinuosus aquarū diuel
 lit anfractus piraticis populat iniuriis. Ibidē subductis hyeme na
 uigiis ac vallo cinctis expeditioni triēniū dedit. Post hac Suetiā
 manus iniecit: eiusq; regē bello cōsumpsit. Cui⁹ neporē Ericū, pa-
 trui vero sui Frothonis filiū pugna postmodū exceptur⁹: postq; pugilē eius Haquiā
 nū heberādi carminib⁹ ferri peritū didicit: eximia magnitudinis clauā ferreis cōn-
 fertā nodis: unsonis vsibus adaptauit: p inde ac p̄stigiū vires ligneo robore debella-
 turus. Deinde cū ceteris cōspicuo virtutis habitu p̄mineret: inter acerrimos ho-
 stiū procurfus obnupto galea capite, scuti inops libratū claua: robur in obiecta cly-
 peorū munimina geminā manus ope torquebat. Nec erat vllū tantē soliditatis ob-
 staculū: qd non frustratim adacta molis impulsus obrereret. Quo euenit vt occur-
 santē sibi in acie pugilē acriori gestaminis impactione subrueret. Victus tamē & in
 Helsingiā fuga delapsus Vitolfum quēdā olim Haraldo militantē sauitū corporis

Frothonis
 exitium.

Haldanus
 rex. xxxviii.

Suetiā sub
 actio. v.

De claua
 Haldani.

Saxonis Grammatici

curā petiturus accessit. Hic in castris maiore aetatis praesumpta: tādē in huius puincia solitudinē post tristitia ducis fata concesserat: ibiq; rusticae vite cultu consuetam militiam studia relaxabat. Qui q; hostilibus saepe telis peritus fuerat: non infimam medendi peritiam assidua vulnerum suorum curatioe contraxerat. Si quis vero opera ei blandimentis exposceret: huc medela loco occulta: laesionis noxa afficere solitus erat: aliquanto speciosius beneficia minus quam adulatione exposci iudicās. Idē Erici milites penatibus suis occupandi Haldani cupidine imminentes ita videndi officio spoliavit: ut propinquas aedes nec prospectu capere: nec certis possent vestigiis indagare. Adeo luminum usum nubilus quā error obtuderat. Cuius opera Haldanus virium integritate adeptus: accito Thorone conspiciendi ingenii pugiles. Erico bellum denūtiat. Quē cum productis ediuerso copiis militum numero praesentare conspiceret: occultatam agminis praeter iter propinquos viae frutices deliterē praecipit: hostes per angustiora semita: cōpēdia gradiētē insidiis consumprur. Quā puidēs Ericus: explorata praegrediendi facultate: secessu vtrudū putavit ne praeposito incedēs tramite hostium dolis inter pruptos motium vgeret anfractus. Igitur apud conuallē arduis motium iugis vtriusque cōsepra mutuis viribus pugna cōserit. In qua Haldanus inclinata suorum acie conspiciat: frequētē saxi rupē cum Thorone cōscēdit: inde per erutas moles in subiectum hostē deuoluit. Quartū pōdere & ruina acie in occiduo cōstituta oppressit. Quo euenit: ut victoriā quā armis amiserat: cautibus recuperaret. Ob cuius facti virtutē Biargrāmi cognomē accepit. Quā vocabulū ex motium efferitatis nūcupatioe cōpactū videt. Igitur apud Sueones tātū haberi coepit: ut magni Thor filius existimat: diuinis a populo honoribus donaret, ac publico digno libamine censeret. Sed quoniam aegre deuictorum ingenia gescere solitū est: & in veritū semp subactorū oblectat improbitas: Accidit ut Ericus dum fugē damnis consulere studet: subiectas Haldano puicias attēteret. Sed ne Daniā quā ab hoc sequitiae genere imūnē reliquit per quā dignū existimans eius laceffere patriā: per quē sua abactus fuerat. Ita dum iniuriā inferre quā repellere maluit: Suetia armis hostilibus liberavit. Quippe cum Haldanus Haraldū fratrem ab eo tribus deuictū plius: quarto occisum cognosset: amittēdi iperitū metu relicti Sueonū agris patriā repetere coactus est. Ita Ericus, quo facilius Suetiae regnū deseruit: hoc celerius recepit. Quē si fortuna aequē in retinēdo regno, ac recuperādo istruere voluisset: nequaquam Haldano praedēdū dedisset. Cuius captionis modus hic erat: reuersus in Suetia Haldanus occultata per insidias classe: binis obuiā Erico nauigiis praeficiat. A quo denis peritus: variis nauigatiois reflexibus ad occultum suorum agmen relabit. Quē longius insequēte Erico Danica portu classis emergit. Circūiectus itaque Ericus oblatū sibi sub seruiēdi cōditioe spiritū repudiavit: lucēque libertati praesferre non passus: mori quā obsequio optauit: ne vitae cupiditate ex libero seruo euadere videret. Aut quē nup fortuna aequasset: nouo famulari officio coleret. Adeo salutē de decore mercari virtus ignorat. Cōpedit igitur & ad loca feris puia relegatus: indignū tāta animi maiestate exitū habuit. Haldanus gemini regni imperio potius opinionis suae titulū tribus honestatis gradibus decorabat. Erat enim cōdēdorum patrio more poematū peritiam disertus: nec athletica minus virtute quam regia potestate conspiciuus. Ausdies autem vegetioris ingenii piratas Tokonē & Anūdū circūpositis imminere puinciis, maritima pugna tetatos oppressit. Nihil enim veteres claritate magis expectandū ducebant: quā non opū fulgor: sed armorū industria peperisset. Itaque seditiones amplexū: instaurare lites, ocia fastidire, paci militiam anteferre, virtutū non rerū aestimatione censerit: plurimū voluptatis in plius: minimū in cōiuiuis reponere clarissimis

Prastigia.

57.

Haldani
virtus.

54 Nj

54 Nj

54 Nj

Ericus
captus.

Erici mors.

Haldani ex
cellētia.

Priscorum
studia.

Historiæ Danicæ. Lib. VII. Fo. LXVI.

quondã viris curæ extitit. Sed neq; diu Haldano emulus defuit. Nã Syualdus qdã Syuald⁹ no-
 claro admodũ loco natus/apud Sueonũ cõcionẽ Frothonis ac cõiugis eius exitio fle uis reb⁹ stu-
 biliter memorato/tantũ Haldani odiũ pene oib⁹ ingenerauit: vt plurimorũ suffra-
 det, giiis nouarũ rerũ licetiã asseçret. Nec solo vocũ fauore cõtẽt⁹ adeo plebis aim am-
 bitionis artib⁹ occupauit: vt omniũ fere man⁹ ad regiũ isigne capiti suo iprimẽdũ
 adduceret. Hic septẽ filios habebat tãto veneficiorũ vsu callẽtes: vt sape subitis fu-
 roris virib⁹ instincti solerẽt ore toruũ infremere: scuta morsib⁹ attrẽtare: torridas
 fauce prunas absumere: extructa quĩs icẽdia penetrare: nec posset cõcept⁹ demẽtia
 motus alio remedii genere q̃ aut viculorũ iuriis aut cadis hũana: piaculo tẽperari
 Tãtã illis rabiẽ/siue sauitia igeni/siue furiatũ ferocitas inspirabat. Quib⁹ auditis
 Haldanus (vt erat circa piraticã occupat⁹) expedire militib⁹ dixit: vt q in exteros
 hacten⁹ defauerit: nũc ciuũ viscerib⁹ ferrũ adigãt: ereptiq; regni iuriã ppullent
 qui dilãtãdi curã gerere cõsueuerũt. Quo imminẽte Syualdus missis ad eũ legatis
 iubet si famã factis equaret: & tãt⁹ re cõt quãt⁹ opinione cẽserẽt: se suãq; sobolẽ pu-
 gna sol⁹ excipiat: priuatog; piculo publicũ redimat. Eo deĩde respõdẽte legitimã
 dimicatiõis formã duorũ numerũ excedere nõ debere: nil mirãdũ inqt Syuald⁹ ho-
 minẽ cõelibem proleq; vacuũ oblatos detrectare cõgressus cui inops calor is natura
 deforme corporis animiq; frigus incusserit. Nec liberos ab eo diuersos existere: quẽ
 suã generatiõis auctorẽ habuerit. q; ab ipso cõmune nascẽdi p̃icipiũ traxerit. Ita se
 ac filios vni⁹ hoĩs loco cẽsendos eẽ: qbus veluti vnũ corp⁹ a natura tributũ videãt.
 Cuius cõuitiũ rubore pmot⁹ Haldan⁹ puocatiõĩ parere cõcepit. tã cõtumeliosã cõe
 libat⁹ exprobratiõẽ egregiũ virtutis opib⁹ pẽsatur⁹. Cũq; p opacã forte nemoris
 indaginẽ graderẽt: hẽrẽtẽ obiter quercũ humo radicĩt⁹ eruit: solisq; spoliãtã ramis i
 solidã clauã spẽm trãformauit. Quo gestamie fret⁹: talĩ carmẽ breuitate cõpẽgit.
 En rude quod gerimus obnixo vertice pondus

Vulnera verticib⁹ exitiumq; feret.
 Sed neq; frondosi gestamẽn roboris vllum
 Omĩne Gõtenses horridiore premet,
 Ardua comminuet nodosi robora collĩ:
 Et caua syluestri tempora mole teret.
 Claua quidẽm sauum patriã domitura furorem:
 Nulla magis Suetis exitialis erit.
 Ossa domans, lacerosq; virum librandã per artus
 Impia prãrupto stipite terga premet.
 Cognatos pressura lares: fufura cruorem
 Cuius: & in patriã perniciosã lues.

His dictis Syualdũ cũ septẽ filiis attẽtatũ acerrimas eorũ vires eximia clauã mole
 frustrat⁹: exitio tradidit. Ea tẽpẽstate Harthbenus qdã ab Hellsyngiã veniẽs/raptas
 regũ filias stupro scẽdare gloriã loco ducebat: illũ perimere solit⁹: a quo pagẽdẽ ve-
 neris vsu phiberẽt: illustres nuptias humilib⁹ p̃ferẽs: tãtoq; se clariorẽ existimans
 quãto splẽdidiores cõcubĩt⁹ p vim asseq; poruisset. Nec vltionẽ effugit q se ei cõpa-
 ratione virtutis æquare p̃sumeret. Tãtã vero corporis magnitudine erat: vt. ix. cu
 bitis p̃cõritatis ei⁹ dimẽsio tenderẽt. Huic duodecim athletã cõtubernales fuere: q
 bus officio erat quoties illi p̃sãga pugne rabies icessisset: viculor; remedio oborti fu-
 roris impetũ ppullare. Ab his Haldanus Harthbenũ, eiusq; pugiles viritim ipetere

Saxonis Grammatici

**Harthbeni
furiositas.**

Cædes.

**Egtheri in-
festatio &
cædes.**

**Grimonis
immanitas.**

**Thorilda
nuptiis po-
tit⁹ Halda-
nus Asmū-
dū genuit.
De genealo-
gia & ori-
gine regum
Noruagiar.
Ebbo.**

iustus, nō solū certamē spopōdit: sed etiā victoriā sibi igēri verborū fidutiā pmisit. Quo audito Harthben⁹ repētino furjarū afflatu corrept⁹: summas clypei ptes mor-
sus acerbitate cōsumpsit: igneos vētri carbones mādare nō desistit: raptas ore pru-
nas in viscerū ima trāsūdīt: crepitātia flāmarū pericula percurrit. Ad postremū oī
saurit: Quā insaniā illi pugnādi apūditas an naturæ ferocitas attulit: incertū ē. Halda-
nū deīde residua pugilū manu petiuit. A quo miræ grādītatis malleo cōtusus: vitā
ac victoriā caruit: deditq; pœnas & Haldano quē puocauerat, & regib⁹ quorū san-
guine p vim potit⁹ fuerat. At quoniā Haldano fors inopinas pugnae causas porri-
gere cōsueuit quasi nūq; viriū ei⁹ expimētis cōtēta: accidit vt Egtherus Fynnensis
piratico Sueones molestaret ī cursu. Quē Haldan⁹ ternis adortus nauigiis. nā & ei
toridē eē cōperat: cū nocte plūū finiēte debellare nō posset: postera die ex puocatiōe
secū decernētē oppsīt. Deīde cū Hatheri Regulī filiā Thorildā a Grimone eximia
rū viriū athleta sub duelli cōminatōe expeti cōpisset, edictūq; a patre eēt potiturū
ea q; pugilē amouisset: q̄q; ad senectutē coelebs puenerat: nō min⁹ Regulī pmīssiōe q̄
athleta petulātia cōcītatus Noruagiā petiit. Qua inīta cūctas agnitionis suæ notas
adulterina oris illuuiē respēgēs: vt pugne locū accessit: prior ensem destrīgit. Quē
ad hostilē sciēs obriguisse cōspectū: humi deiecit. Alioq; vagina submoto Grimonē
appetēs, extremos loricae nexus cū occidua clypei pte psecuit. Qd factū Grimo an-
miratione psecutus: vetulū inquit acri⁹ dimicātē nō meminī: statimq; ferrū exerēs
obiectā gladio parmā penetrabili sectione cōuulsiit. Cui⁹ imorātē icūū dextrā Hala-
danus nihil hesitās obuīa ferrī celeritate corripuit. Ille nihilomin⁹ laeva gladiū strin-
gēs, feriētis femur trāsēgit: mutilatī corporis vltionē exiguo vulnere psecut⁹. Vi-
ctor Haldan⁹ victo residuū vitæ pecuniā redimēdi potestātē fecit: ne ibellī & māco
miseras animæ reliqas deformiter adimere videret. Quo facto tārtū se pene in seruā
do hoste egit: quātū gesserat in vincēdo. Cui⁹ victoriā pmīū Thorildæ nuptiis asse-
curus: filiū ex ea Asmūdū sustulit: a quo se Noruagiæ reges originē duxisse magni
astimāt: ab Haldano solēne generatiōis suæ seriē retexētes. Post hęc cū Ebbo pirata
plebeii gnīs ad splēdida coniugia capeffenda virtutis fidutiā cōcītatus, Sygruthā
Gothēnū regis Vnguini filiā postulare: ac p̄tērea Gothici regnī dimidiū in dotē
expeteret: sup matrimonii admīssione cōsultus/ cōsensū falso spondēdū monuit: seq;
nuptias frustraturū pmisit. Quinetiā sedēdi locū sibi inter cōiuiarū discubīt⁹ as-
gnari pcepit. Probāte cōsiliū Vnguino oēm regia dignitatis speciē pegrina corpīs
deformitate corrūpens, noctuq; nuptiis supueniēs occurrētibus formidini fuit ma-
iorē hūano hitu virū adueisse mirātib⁹. Qui mox vt regiā itrauit circūspectis oib⁹
q̄rit q; pximū regi discubītū occupauerit. Ebbōe deīn futurū Vnguini generū ei⁹
lateri cōiūctū dicēte, p sūmā verborū iracūdiā pcōtat, q̄velania qbusve furiis eo petu-
lātia adduct⁹ sit: vt despīcābiles gnīs sui sordes eximie nobilitatis splēdori mīcere
presumat/ rusticalq; manus regia genti īserere audeat: nec id quidem expetere
contentus/ etiam alieni regni consortiū captare videatur! Deīde eum ferro se-
cum decernere iubet non prius voto q̄ victoriā potiturum. Quo nocturnum mon-
stris certamē/diurnū hoibus cōgruere respōdētē: ne t̄pis excusatione pugna abnuī
posset lunę splēdore diē eq̄ri phibuit. Taliter adactū pugnae Ebbōne cōiuiū in spe-
ctaculū verso pstrauit: nuptiasq; exeqs mutauit. Qui interiectis ānis in patriā de-
cedēs cū sine liberis eēt/ regias opes Vnguino testamēto legauit eūq; regē cōstituit.

Historiæ Danicæ Lib. VII. Fo. LXVII.

hic postmodum ab amulo cui Reginaldo nomen erat bello oppressus filiū Syualdū reliquit. Huius filia Syritha adeo spectata pudicitia erat: vt cū ob formæ pulchritudine ingenti procorū frequentia peteretur: ad neminē ex eis inspectandū adduci posse videretur. Cuius cōtinētiē fiducia a patre cōiugē depoposcit: q̄ delinimētorū dulcedine mutuū eius cōspectū impetrare quiuisset. Olīm sigdē apud nos puellarū cōtinētia magnopere visus perulatiā edomare solebat: ne mētis integritas oculorū libertate corrūperet, affectabaturq; vt cordis castimoniam, oris modestia fateretur. Tūc Otharus qdā Ebbonis filius siue gestarū rerū magnitudine, siue comitatis & faciendā fiducia accēsus: p̄tinacius postulādā virginis ignibus astuabat. Cui⁹ obtutu oibus ingenii neruis emollire cōnitus cū demissum oculorū eius habitū nulla penitus arte flexisset: inuictē seueritatis p̄seuerantiā miratus abscedit. Eiusdē rei cupidus gigas cū a que se effectu vacuū aduenteret: foeminā subornat: q̄ cū obrēta virginis familiaritate eius aliquādiu pedissequā egisset: hāc tādē a paternis procul penatibus q̄sita callidius digressione seduxit: quā ipse mox irruēs ī arcētia mōtanæ crepidinis septa deuexit. Opinant alii q̄ foemineā mētus effigie cū insidiosa artis protractiōe domesticis puellā adibus abduxisset: pres demū raptoris ipseuerit. Qd̄ vt cōp̄rit Otharus indagādā virginis gratia mōtis penita p̄scrutat⁹ iuētā opp̄sio gigante secū abduxit. Adeo autē gīgātea sedulitas puellā cēsariē nexilī comarū astrictione reuinxerat: vt pilorū perplexa cōgeries crispata quadā coherētia teneret: nec facile p̄ter ferrū q̄s posset cōsertos criniū extricare cōplexus. Denuo igit̄ variis rerū irritamētis aggressus puellarē in se puocare cōspectū: cū diu torpētes nequieq̄ oculos artētaisset: p̄posito partū ex sentētia cedēte, cōceptū reliquit. Sed neq; puellā stu pro violare sustinuit: ne splendido loco natā obscuro cōcubitus genere macularēt. Que cū varios solitudinū anfractus diuti⁹ errabūda p̄curreret: cōrigit vt ad syluestris cuiusdā imanisq; foemineę tuguriū pueniret. A qua pascēdi caprarū gregis officio deputata: cū denuo p̄ Otharū libertatis auxiliū sp̄traisset: talib⁹ ei⁹ tētā alloq̄is.

Num meis nauis monitis a desse
Et pares votis sociare nexus
O gregi p̄sēns: olidifq; curam
Ferre capellis!
Impia dextram dēminæ refelle
Et trucem p̄iceps fugito magistram:
Vt rates mecum socias reuisens
Libera degas.
Linque commissā studium bidentis:
Sperne caprinos agitare gressus:
Et thori consors refer apta nostris
Præmia votis.

Quare etenim cerebrosa adeo demētire cepisti vt alienū ductare pecus: & in monstrorū famulitio numerari p̄optes: q̄ pari cōsensus aptitudine mutuū thori pmouere cōtractū: Illa nihilomin⁹ ne pudicæ mētis cōstātia: ad externostitubaret aspect⁹ luminū habitū imoto palpebrarū rigore cōtinuit. Quātā porro pudicitia: saculi illius foeminas extitisse putem⁹: q̄ ne ad leuē qdē oculorū motū maximis amatorū irritamētis adduci potuerūt: Cū ergo Othar⁹ ne gemini qdē beneficiū meritis virgineū in se visum cōcirare quiuisset: pudore & agritudine fatigat⁹ classē repetiit.

Syualdus
rex. xl.
Syritha pu
dicissima.

Otharus
Syrithæ
procus.

O mīhi tantis studiis petita
Torpidos rursū radios reflecte
Paululum motu facili pudicos
Erige vultus.
Ad lares hinc te statuam paternos
Et piæ lætam sociabo matri:
Si semel blandis agitata votis
Lumina pandas.
Quam tulī claustris toties gigantum
Confer antiquo meritum labori:
Et graues rerum miserata nifus
Parce rigori.

Prisca pu
dicitia.

Saxonis Grammatici

Cunq; Syritha more pristino decursis late scopulis: in Ebbonis forte sedes erronea peruenisset: nuditatis & inopia rubore egentiū se filiā astruebat. Animaduertes autē hāc Othari mē quīs marcore illitā: inopiāq; cōreētā amiculo: a generosis pullulasse ramalibus: honorato sedēdi loco susceptā reuerēda secū comitate derinuit. Nobilitatē q̄ppe virginis index forma p̄debat: & vultu gen⁹ inter p̄te resultabat. Quā vidēs Otharus: cur vultū peplo obscuraret ingrit. Cui⁹ animū certi⁹ exptur⁹: nupturā sibi sceminā fingit: eiusq; thorū cōscēdēs lucernā Syrithę gestādā cōmittit. Quācū absumptis pene lychnis admoto propius igne p̄meret: rātū patriciē specimen p̄abuit: vt manū absq; motu cōtinere visa: nullā ardoris molestiā sentiriē crederet. Externū q̄ppe astū cohibebat interior: & pruritātis animi feruor adustę cutis incēdiū tēperabat. Quā demū ab Otharo manū cōsulere iussa, placidos in eū obtutus verecūda luminū erectione cōuertit: statimq; semoto nuptiarū figmento geniale thorū nuptura cōscēdit. Cūq; postmodū Syualdus cōphēsū Otharū ob illatū filiā stuprū suspēdiō cōsumēdū duxisset: cōtinuo Syritha rapt⁹ sui casib⁹ explicatis, nō solū eū in regis gratiā reduxit: sed etiā patrē ad eius sororē matrimonio sibi copulādā adduxit. Post hęc inter Syualdū Regnaldūq; exq̄sitā p̄bitatis militibus vtrobq; deletis: apud Syalandiā plūū agitur. In quo cū triduo mutuis cædib⁹ exacto ob summā vtriusq; partis virtutē incerti victoriā p̄cursus existerēt, Otharus siue diutine pugnā tēdiō: siue gloriā amulatione correptus: cū mortis cōtēptu cōsertissimos hostes irrūpīt: Regnaldūq; inter fortissimas militū acies obrūcator: subitā Danis victoriā peperit. Insigne hoc plūū maximorū procerū ignauiā fuit. Adeo siquē rei summa perhorruit: vt fortissimī Sueonū. xl. terga fugā dedisse dicātur. Quorū præcipuus Starcatherus nulla scūitā rerum aut periculorū magnitudine quati solitū: nescio qua nūc obrepente formidine sociorum fugam sequi q̄ spernere præoptauit. Creditur hunc metum ei diuinis viribus iniectum: ne supra humanā fortitudinē virtute sibi præditus videretur. Adeo nihil perfecti mortalium felicitas habere cōsuevit. Tunc hi omnes maximi piratarum Hakonis quasi quædam belli reliquiā: ad eū delapsæ commilitium amplectuntur.

De Sigaro rege a quo villa Syersted nomen accepit.

Sygarus
rex. xli.
Alfi præstantia.
Syuardus
Gothorū
rex. xlii.
Aluildæ
ve
recundia.

Ost hęc Syualdo filius Sygarus succedit: cui filii Syualdus, Alf, & Algerus fuere: filiaq; Sygne. E q̄bus Alf ceteris animo formaq; p̄stātor piraticis incūbebat officiis. Cui⁹ etiā insignē cādore cæsariē rāt⁹ comæ decor asperserat vt argēteo crine nitere putaret. Eodē tēpore Gothorū rex Syuardus filios habuisse ferē Wemūdū et Ostenū, filiaq; Aluildā: q̄ tātā verecūdię fidē ab ipsis p̄modū incunabilis p̄ferēbat: vt os peplo iugiter obnuptū haberet: quo min⁹ formā suam alienā libidinis irritamētū efficeret. Huic pater in arētā admodū custodiā relegatę viperā anguēq; educādos cōmisit. Pudicitia eius adulatorū tandē reptilium custodia vallaturus. Neq; enim facile thalamus inuestigari poterat quem tanti discriminis pessulum obserabat. Statuit etiā vt siquis eius aditū frustra tentasset: protinus amputandū caput: paloq; refingendū p̄beret. Ita annexus petulantia: metus cōcitata iuuenum ingenia castigabat. Tunc Alf Sygari filius: rem hoc illustrius quo periculosius tentandam existimans: proci titulum professus: animalia propter virginis cōclauē excubātia debellare iubetur: q̄ edicti ratione eorū victori virgineus deberet plexus. Quorū vt acrius aduersum se rabiē excitaret: crūeta corp⁹ pelle cōtexit,

Alfi victo-
ria in vipe-
ram & an-
guen.

Historiæ Danicæ. Lib. VII. Fo. LXVIII.

Qua succinctus: mox vt septi valuas subiit torridâ calibè forcipe comprehensam: hian-
tis viperæ faucibus imersit: eaq; exanimè pstravit. Anguè deinde sinuosa volubili-
tate plapsum inter medios rictus telù iaculatus absumpsit. Cūq; pacti cōditione cō-
nexū victoriæ pignus expereret: refert Siuardus hūc sibi generū acceptari: in quē si-
lia solidū optionis arbitriū cōtulisset. Cūq; sola puellæ mater proci votū difficulter
exciperet: mēre filia secreto plustrat alloquio. Qua procū ipēsius ob virtutē laudate
cōiūtiis eā acrius lacerat: q; elisis pudicitia: neruq; specierū illecebra caperet: omis-
saq; virtutis cēsura adulātib; formæ blāditiis lasciuæ mētis intuitū exhiberet. Ita
Aluilda ad Danicū iuuenis cōtēptū adducta virili veste foemineā pmutauit: atq; ex
pudica admodū puella ferocē piratā agere coepit. Cōpluribus quoq; eiusdē voti pu-
ellis in cōmilitiū aditīs, eo forte loci puenit: vbi piratarū agmen amissū bello ducis
interitū deplorabat. A qbus ob formæ pulchritudinē piratica princeps creata: ma-
iores muliebri virtute res edidit. Quā Alf crebris nauigatiōis laborib; infectari co-
natus: in Blacmānorū forte classē hyeme incidit. Quo tēpore dēfatis aquarū co-
actibus tāta glaciē moles naues corripuit: vt eis nulla remigādī vis pcessum strue-
re potuisset. Cūq; frigoris diuturnitas tutiorē cōclusis spōderet icessum: iubet Alf
suos cōcretū pelagi sinū caligatis tētare vestigiis, calceorū lubricitate deposita: gla-
cialē planū firmū pcurfuros. Quos Blacmāni succincta pedū agilitate fugæ cōlule-
re rati: inita cū eis pugna: vacillātib; nimirū cessere vestigiis: vtpote quorū ancipi-
tes gradus subiectis plantis lubricū impellebat. Dani vero crustatū algore pelagus
passū tutiore parmēsi: firmos hostiū elisere pgressus. Quib; deuictis: nauigatiōnē
in Finniām vertūt. Vbi cōtractiorē forte sinū ingressi: missis q; rerū habitū explora-
rēt: paucis nauibus portū occupari cognoscūt. Aluilda quippe easdē fauciu angus-
tias prior classe petiuerat. Quæ cū ignotas eminē puppes adesse cōspiceret p̄peri re-
migio velox in eorū defertur occursum, irrūpere hostē q̄ opperiri sati iudicās. Tūc
Alf phibētib; focis plures naues pauciorib; attētari: indignū respōdit: vt Aluildē
quis pferat paucarū puppiū obiectu pcurfus sui studia deturbari p̄fatus parua rei
momēto magnorū op̄erū titulos respergēdos non esse: nec parua Danis ammiratio
fuit: vnde hostiū corporib; talis formę decor, tātaq; mēbrorū aptitudo suppeteret.
Vt ergo naualē cōmittere pugna cōperūt iuuenis Aluildæ prorā insiliens in pup-
pim vīq; facta resistētū strage progreditur. Cui; comes Borcarus decussa Aluildē
galea, mētīq; eius lenitate cōspecta animaduertit osculis nō armis agendū esse re-
lorūq; rigore deposito blandioribus hostē officiis attrectandā. Igitur Alf quā terra
marīq; tot obstātibus periculis indefesso labore quasierat supra spem offerri gauis
sus cupidius apphensam virilē cultū in muliebrē cōuertere coegit: ex qua postmo-
dum filiam Guritham procreauit. Sed & Borcarus Aluildæ coniuitem Gro nomi-
ne matrimonio cōplexus filiū ex ea Haraldum suscepit: quē sequens aras Hyldetan
cognominauit. Et ne quis hunc bellis sexum infudasse miretur quēdā de talium fe-
minarum conditione, & moribus compēdio modica digressionis expediam. Fuere
quōdam apud Danos foemina: quæ formam suam in virilē habitum conuertentes
omnia pene temporū momenta ad excolendā militiā cōferebāt, ne virtutis neruos
luxuriæ contagione hebetari paterentur. Si quidem delicatum viuendi genus per-
osa corpus animūq; patientia, ac labore durare solebant: totāq; foemineæ leuitatis
mollitiem abdicantes: muliebre ingenium virili vti fauitia cogebant. Sed & tanta
cura rei militaris notitiā captabant: vt foeminas exuisse quiuis putaret. Præcipue

Aluilda pi-
raticā exer-
cer.

Glaciē cal-
candi astus.

De Aluilda

Aluilda vi-
cta.

Foeminae
Danicae &
eae mores.

Saxonis Grammatici

56.

56. 150.

Hildigisle?
procus.

56. N3.

Hagbarthus.

56. N3.

56. N3.

57.

vero quibus aut ingenii vigor, aut decora corporum proceritas erat id vira: genus
incedere consueuerat. Haec ergo perinde ac nativae conditionis immemores, rigorēq;
blanditiis anteferebant/bella pro basiis intēbant, sanguinēq; nō oscula delibātes ar-
morū potius q̄ amorū officina frequēbant: manusq; quas in telas aptare debuerāt,
relorum obsequiis exhibebant: vt iam nō lecto, sed leto studēs spiculis appeterent
quos mulcere specie potuissent. Nunc a diuerticulo ppositum reperā. Veris initio
in Hamundi Reguli filios Helwin Hagbarthum & Hamūdū centenis incidere na-
uigiis. Quibus illato praelio cū fessas caede dextras sola crepusculi caligo dirimeret
noctu militi foedus imponitur. Qd̄ postero die perpetrū inuicē iure firmatū est: tātō
vulnere hesternā pugna utrobiq; suscepto: vt nulla renouandi certaminis facultas
existeret. Ita quos par virtus exhaustit necessitas in pacē coegit. Per idē tēpus Hila-
digilleus claro Theutonū loco ortus formę & nobilitatis fiducia Sygnē Sigari filiā
postulabat. Apud quē maximū ei cōtēptū obscuritas peperit/ q̄ fortitudine vacuus
aliena probitate fortunā instruere videret. Præcipue eandē in amorē Hakonis ma-
gnaliū eius spectata deflexit opinio. Quippe maiorē fortitū q̄ molliū respectū agebat
nec formę, sed operū insignia mirabatur/ sciēs omne decoris blādimentū sola vira
tutis astimatione sordescere: nec æqua illi lance cōferri. Sūt em̄ puellæ quæ potius
amatorū claritate q̄ specie capiūtur/ quasq; nō oris, sed mētis habitū astimantes in
alternū copulę vorū solus animi respectus accēdit. Hagbarthus vero cū Sigari filiis
Daniā petens, iisdēq; ignaris sororis eorū alloquio poritus, tandē eā ad clandestinū
concubitus promissionē fide sibi obligandā adduxit. Quæ postmodū forte pedisse-
quis insignes procerū titulos cōferētibus Hildigilleo Hakonem ptulit: in illo nihil
prater speciem laudabile reperiri/ in isto oris liturā animi flore pensari testata. Nec
eum simplici laudationis genere extulisse contenta/ tali concētu vsa perhibetur.

Hic candoris inops prima probitate relucet:

Vultum vigore metiens.

Nam damnū rigidæ redimūt mens at dua formæ:

Mendamq; vicit corporis.

Corde micat species: facies feritate iuuatur:

Ipsō rigore præcluis.

Hæc candore beat mentem: sed mente colorem

Morum seuerus arbiter.

Huic pretium non forma facit: sed fortior ausus

Armīq; parca claritas.

Ast illum capitis decor approbat & nitōr oris:

Vertexq; crine fulgidus.

Sordet inane decus formæ: confunditur in se

Fallax decoris dignitas.

Disparibus studiis virtus, speciesq; reguntur:

Hæc perstat: illa deperit.

Importat vitium vacuus color, hunc leuis annū

Fluxus gradatim dissipat.

Ast probitas meliore loco sua pectora format

Nec lapsa prorsus excidit.

Historiæ Danicæ. Lib. VII. Fo. LXIX.

Exteriore bono vulgaris fallitur aura:

Rectiq; normam negligit.

At mihi censura virtus potiore probatur,

Spreta decoris gratia.

Quæ vox ita ad astantiũ aures delapsa, vt Hagbarthus Hakonis laudari vocabulo putaret. A qua cũ Hildegisleus Hagbarthũ sibi platurũ dolẽter tulisset, Bolwisũ quẽdam luminibus captũ muneribus illicit: qui Sygari et Hamundi filios ad amicitias odio pmutandas adduceret. Rex quippe Sigarus senũ duorum: quorũ alter Bolwisus erat consilio cuncta fere gerere cõsueuerat. Horũ tam discors ingenium fuit: vt alter inimicitis dissidentes in gratiã reducere solitus esset/ alteri curæ foret amici tia iunctos odio sequestrare/et simultatũ pestes alternis vtilare dissidiũs. Primum itaq; Bolwisus apud Sygari filios Hamũdi sobolem pleno obtreccationis mēdacio lacerabat/affirmans eam nunq̃ fida pace societatis iura seruare solitam: bello poti⁹ q̃ foedere cõtinendã. Itaq; iuuenium pactione prupta Alfet Hamũdus, Hagbartho p̃cul agẽte, Sygari filios Alfet Algero pralium inferentibus apud portũ, qui Sinus Hamũdi dicitur/opprimũtur. Quos Hagbarthus postmodũ integris viribus supueniens in vltionẽ fratrum bello consumpsit. Hildigisleus ambas nates telo traiecit/ elabatur. Quæ res insectandorũ risu Theutonum occasio exitit: q̃ opprobriũ nota plagæ deformitas nõ careret. Post hæc Hagbarthus muliebrĩ corpus cultu in struẽs tanq̃ Sygari filiam fraterna clade nõ læserit, solitarius eam acceptæ, pmissio nis fiducia repetit/plus securitatis ex ipsius fide, q̃ suo facinore formidinis contra hens. Adeo libido periculum contemnit. Et ne p̃fectioni causa deesse videretur, pugnam Hæconis famulam profitendo legationẽ eius ad Sigarum perferre se dixit. Cũq; noctũ inter pedissequas cubitũ reciperetur/pedesq; ei ab ancillis lauandi officio p̃tergerent, interrogatus /quid hispida adeo cruribus esset, manusq; parũ blandi contactus haberet: hoc modo respondit.

Quid miri tenerũ nobis durefcere subrel:

Et longos hirtu crure manere pilos!

Cui plantas toties subiecta relisit arena:

Et vepres medium corripuere gradum!

Nunc saltu nemus experior/nunc aquora cursu/

Nunc mare/nunc tellus/nunc iter vnda mihi.

Sed neq; ferratis conclusum nexibus vber:

Aut iaculis solitum/missilibusq; premi.

Ad tactum vestro potuit mollescere ritu,

Quas chlamydis tegmẽ aut toga lauis habet.

Nec colus aut calathi, sed cæde madentia tela

Officium nostræ composuere manus.

Cuius affirmationem Signe consentaneo dissimulationis genere prosequi non morata/par esse refert manus vulnera sapius, q̃ vellera: pugnam q̃ pensa tractantes cõsentaneam officio præferre duritiem: nec tractabili foeminarum mollitudine eneruem leuitatis speciem alienis contactibus exhibere. Quippe eas partim bellico labore/partim nauigandi consuetudine duratas esse. Neq; em bellatricem Hæconis ver nulam muliebribus inseruire negotiis: sed iaculandis hastis/torquendisq; missilib⁹ oblitam cruore dexteram afferre consueuisse. Quamobrem miradum nõ esse plan

Senũ duorũ
dispar stu
dium.

Hildigis
leus vulne
rat⁹ natib⁹
fugit.

157.

Saxonis Grammatici

57.
tas ingenti itinerum emēſione duratas quaſq; decurſa toties littora ſcabris lapidū
fragmentis obtriuerint calloſo rigore lentefcere: nec parem earum teneritudinī
contactum præ ſe ferre: quarū veſtigia digreſſus expertia aulicis iugiter liminibus
incluſant. Quā quū Hagbarthus pinde ac honoratiorē cubādī locū habiturus tho-
ri ſociam recepiſſet, inter mutuę voluptatis colloquia talibus ſenſim orſis cōpellat.
Si caprum genitor tuus Me trifti dederit neci,
Nunquid coniugii fidem Tanti fœderis immemor
Poſt fatum repetes mecum! Nam ſi fors ea ceſſerit,
Haud ſpero veniæ locum: Nec parcens miſerebitur
Vlturus ſobolem parens. Nam fratres necui tuos
Priuos ope nautica: Et nunc te patre neſcio
Acti nil prius egerim Votis illius obuiam
Communi teneo thoro. Dic ergo Venus vnica
Quam voti ſpeciem feres Complexu ſolito carens!

Ad hec Sygne.

Me crede tecum care velle commori

Si fors exitii prætulit vicem:

Nec vlla vitæ prorogare tempora,

Quum te mors tumulo triftis adegerit.

Nam ſi ſupremam forte lucem clauseris/

Lictorum rabido ſubditus auſui,

Quocunq; leto præfocetur halitus:

Morbo ſeu gladio gurgite vel ſolo:

Omnis petulcæ labis ignes abſico:

Et me conſimili deuoueo necis:

Vt quos idem fœdus thori reuinxerat

Idem ſupplicii contineat modus.

Nec hunc necis ſenſura pœnas deferam,

Quem dignum Venere conſtitui mea:

Qui prima noſtri carpiſit oris oſcula

Et floris teneri primitias ruli.

Nullum puto votum futurum certius/

Si quid fœminea vox fidei gerit.

Quæ vox ita Hagbarthi anim vegetauit: vt plus voluptatis in eius pmiſſo, q̄ piculi
in ſua digreſſione reponeret. Qui quū ab ancillulis p̄ditus a Sigari lictorib⁹ oppu-

gnaretur, diu le ſtrenua pugna defendit/cōplureſq; ex eis in aditu trucidauit. Com-

prehenuſ tandem et ad cōcionē p̄ductus, diuerſa plabris ſuffragia exptus eſt. Sigdē

cōplures ſuppliciiū ab eo tā grauiſ inſuriæ exigendū dicebāt. Sed Bilwiſus Bolwia

ſi frater/aliiq; ſententiæ potioris auctores, potius ſtrenua eius opa vtendū, q̄ crude-

lius in eū cōſulendū monebāt. Tūc ſubiens Bolwiſus iniqua affirmabat conſilia, q̄

regē quū vltione vtī debeat, ignoſcere iubeant: et iuſtū iracundiæ motū indigna mi-

ſeratione deleniānt. Quo em̄ pacto Sigarū circa hunc parcendū/miſerendūve ſtudio

moueri poſſe: a quo nō ſolū gemino filiorū ſolatio ſpoliatuſ: ſed etiā corruptæ filię

cōtumeliā reſpſus videat! Quā ſuiam maiore cōcionis pte ſuffragiis pſequēte/dam-

nat Hagbarthi/ſtipreſq; eū excepturus erigit. Quo euenit vt q̄ prius nullū penē

57. ni.
157.
57.
157.
58
Hagbarth⁹
addicitur
morti.

Historiæ Danicæ. Lib. VII. Fo. LXX.

triste suffragium habuerat, omnium sauitia mulctaretur. Quem regina mox por-
recto poculo sitim lenire iussim tali minarum inflictione sollicitat.
Nunc insolens Hagbarthe Quem morte dignum concio
Adiudicauit omnis Sitis fugandæ gratia
Ori dabis bibendum Cypho liquorem corneo.
Ob hoc metum refutans Vitæ supremo tempore
Audacibus labellis Letale liba poculum:
Quo potus inferorum Mox applicere sedibus:
Iturus in reclusam Ditis seueri regiam:
Patibuleq; corpus/ Orcho daturus spiritum.
Tunc iuuenis oblatum apprehendens poculum/tale fertur intulisse responsum.
Hac gustum capiam manu supremum:
Extrema quoq; potionis haustum:
Qua natos tibi sustuli gemellos,
Iam non elisos inultus axes
Non impune truces adibo manes:
Nam nostro prius hos peracta nisu
Clades tartareis reclusit antris.
Hac vestro maduit cruore dextra/
Hac proli teneros ademit annos:
Quam luci tua procreauit aluus:
Cui tunc nec funebris pepercit ensis.
Infamis mulier/furensq; mente,
Infœlix genitrix et orba natis,
Sublatum tibi nulla reddet atas:
Nec tempus redimet/diesve quæuis
Demptum letifero rigore pignus.
Ita mortis comminationem interfectori a se iuuenem exprobratione vltus reiecto
in reginam poculo os eius sparso meri liquore suffudit. Interea Sygne deflentes fa-
mulas an sibi coeptorum sociæ fieri paterentur/interrogat. Illæ quicquid dominæ
voti incederet suis spondent effectibus exequendum. Promissioni fides adiecta est.
Deinde lachrymis suffusa quem vnice thori consortem habuerit/fato insequi velle
se dicit:iubetq; mox vt signum e specula datû esset,faces thalamo subdi: deinde la-
queos ex peplis fieri/hisdemq; fauces pulso pedum fulcimine strangulandas præbe-
ri. Assentientibus quo minorem mortis metum haberent / merum propinat. Post
hac Hagbarthus ad montem, qui postmodum ab ipso vocabulum traxit/suspendio
consumendus adducitur. Tunc experturus amasiæ fidem/amiculum suum a licito-
ribus suspèdi præcipit:voluptati sibi esse præfatus, si propinqua mortis instar ali-
cuius spectaculi imagine puidisset. Quo impetrato speculæ custos id circa Hagbar-
thum peragi ratus/cõclusis intra aulam puellis conspecta denuntiat. Quæ mox da-
tis incendio tectis/subiecta pedibus robora depellentes, gulas laqueis obtorquedas
dederunt. Igitur Hagbarthus regiam igni implicatam conspiciens/ac notum con-
flare cubiculum, plus latitiæ se ex amicæ fide q̄ mœroris ex propinqua morte sen-
tire perhibuit. Quinetiam astantes ad necem sibi inferendam hortatus: in q̄ par-
uo momento fatum poneret huiusmodi carmine protestatur.

Sygnæ sus-
pendium,

127 154.

Saxonis Grammatici

Ocius iuuenes correptus in aera tollar
Dulce mihi nupta ē post tua fata mori.
Aspicio crepitus et tecta rubentia flammis:
Pollicitusq; diu pacta reuelat amor.

En tua non dubiis completur pactio votis:
Quum vitæ mihi sis/interitusq; comes.

Vnus erit finis: vnus post foedera nexus:
Nec passim poterit prima perire Venus.

Felix qui tanto merui consorte iuuari:
Nec male tartareos solus adire deos.

Ergo premant medias subiecta tenacula fauces:
Nil nisi quod libeat poena suprema feret.

Quum restauranda Veneris spes certa supsit
Et mors delicias mox habitura suas:

Axis uterq; (iuuat) gemino celebrabit orbe:
Vna animi requies: par in amore fides.

Ecce enim oblatum libens discrimen accipio, quū ne apud manes quidem amor ipse participis sui complexum deperire pariat. Et cum dicto licitorū opa laqueo pfigatur. Et ne cuiq; antiquitatis vestigia prorsus exoleuisse credantur/prædictæ rei fides presentibus locorū indicii exhibetur: quum et Hagbarthus pago vobabulum extinctus intulerit: nec longe a Sigari oppido locus pateat: vbi plano paululum agger elatior veteris fundi instar ptuberantis fumi specie demonstrat. Sed et quidā Ablæ Joni trabem se eo loci reptam vidisse narravit: quā agrestis vomere glebam rimat? offendit. His auditis Hako Hamundi filius quū in vltione fratrum arma ab Hiberniensibus in Danos translaturus videretur, ab Hakone Syelandico Vvigeri filio/ Starchateroq; deseritur: quorū post Regnaldi necem ad id vsq; tempus auxiliis vtebatur. Alter siquidem familiaritatis/alter originis intuitu mouebat/ diuersaq; ratio par ambobus studijum peperit. Hakonem nāq; ab inuasiōe patriæ pietas deturbauit: q; cæteris aduersum externos bellum gerentibus ipse cum ciuib; præliatur? videretur. Starcatherus vero q; Sygari senilis hospitio vsus fuerat, hostem agere super sedebat: ne bene meritum iniuria afficere putaretur. Tantū em̄ quidā hospitalitatis gratiæ deferunt: vt ad molestiam eis inferendā adduci non possint, quorū se quandoq; humanitatis officia expertos meminerint. Sed et Hako plus damni in exercitiū sinus dicitur, classe collata/militem exponit/pedestremq; aciem instruit. Quo loci nunc oppidum ab Hesberno constructum munimine suo præsidij accolis facit/aditumq; barbaræ feritatis eliminat. Deinde sparfis trifariam copiis geminam nauium partem, paucis remigio destinatis, ad Susam amnem præmittit: quæ per obliquos aluei flexus ancipiti nauigatione p̄grediens / peditibus si res posceret subsidium ministraret. Ipe cum residuis pedestri itinere factō syluestribus maxime locis: ne cerneretur, incessit. Quæ via crebris quōdam occlusa nemoribus: nūc partim aratris apta tenui fruticum raritate prætextitur. Et ne p̄gressus in planū arborum deesset umbraculum, ramalia ab eis incidī gestariq; præcepit. Præterea neq; p̄perantibus oneri foret, vestium partem ac vaginas abiici/nudosq; gladios deferri iussit. Ob cuius facti memoriam aeternum monti / vadoq; cognomen reliquit. Ita bi

58.
Hagbyr da
nice vocat.

58. Ni.
muni

50.
160.
60. N6.
De amne
Susa.

Historiæ Danicæ Lib. VII. Fo. LXXI.

nas vigilum stationes nocturna pgressione frustratus quū in tertiā incidisset, mox speculator insolitum facti contemplatus euentū, accessio Sygari cubiculo stupendæ rei nuntium afferre se dixit: q̄ frondes ac frutices humano more gradientes aspiceret. Tunc per contactus rex quantū nemoris distaret aduētus: vt p̄pinquum esse cognouit, hoc monstro fatum sibi portendī subiunxit. Quo euenit vt succisorum fructū palus letalis publico nuncuparetur eloquio. Igitur locorū angustias veritus relicto oppido conspectiorē soli planiciem prælio hostes excepturus petiuit. Idē apud locum qui vulgo Vvalbrunna/latine cadauerū vel stragis pureus appellatur, gesta infeliciter pugna/protritus extinguitur. Tunc Haco victoriā in crudelitatem versa tanto facinore fortunā psequi cœpit: vt p̄miscuæ cadis auidus/nihil conditioni aut sexui deferendū putaret. Sed neq̄ miserationis aut verecundiæ respectui indulgit: quo minus scemineo ferrum cruore respergeret/matresq̄ cum liberis communi stragis sauitia violaret. His auditis Syualdus Sigari filius quū paternis hactenus penatibus inhæsisset, vltoris partes executurus exercitum contrahit. Igitur Haco multitudinis concursu conterritus, cum tertiā agminis pte in Herwig classem repetens, maritimo sibi discessu cōsultat. Cuius collega Haco cognomine Fastuosus plus fidutię in recentī victoriā, q̄ metus in Haconis absentia reponēdum existimās mortemq̄ fugā preferens, f̄esiduiū tutabatur exercitum. Itaq̄ reductis paulisp̄ castris apud villam Axelstadā nauale diutile præstolatus occursum venientiū tardi⁹ sociorū segnitiam causabatur. Nōdū em̄ ad destinatum portum immissa anni clafsis appulerat. Adeo autē Sigari clades Syualdūq̄ charitas p̄miscuos plabis animos incitabant: vt vterq̄ se bello sexus impenderet: nec certamen crederes scemineis caruisse præsidis. Postera luce Haco/Syualdūq̄ cōgressi, biduum extraxere pugna. In qua rebus atrocissime decertatis, vtroq̄ duce p̄strato, Danorum reliquias victoria decorauit. Nocte vero prælium infecuta ad cōstitutū portus receptaculum clafsis Susam rimata peruenit. Cuius alueum quondā remigiis puūm/nunc solidioribus elementis concretū angustię limitant: vt veratē cōstrictionis inertia rarus puppium admittatur ingressus. Diluculo nauatæ sociorū cadauera conspicati, funera di ducis gratia collem spectatæ magnitudinis extruunt: quē vsq̄ nunc opinione celebrem Haconis bustū fama conuocant. Quorū multitudinem Borcarus cū Scanico repente equitatu adueniens, neci implicuit. Consumpto hoste vacuas remigiorates instruens Hamūdi filium Anhela præceps celeritate persequitur. Cuius cōgressu habito, contigit Haconem rebus infeliciter gestis metu præcipitē in Scottorū patriā ternis euolare nauigiis. Vbi decurso biennio defungitur. Talia rerum/bellorumq̄ discrimina adeo regiā apud Danos gentem exhauserant: vt hanc ad solā Iuritham Alfi filiam/Sigari vero neptem redactā esse constaret. Qui quū se consuete nobilitatis regimine defectos viderent, regnū popularibus tradunt: creatisq̄ ex plebe principibus Ostmaro Scania/Hundingo Sialandia pcuracionē attribuunt. In Hanonē Fionia dominiū conferunt. Penes Roricū atq̄ Haterū Iutia summam discretā potestate constituunt. Q̄ ne lateat quo regū posteritas satore succreuerit, occurrunt quædam necessario paulisp̄ perstringenda digressu. Ferūt fortissimū Suetonum Gunnarum olim ob grauissimas causas Noruagiæ infensum laceflendæ ei⁹ licentiā precibus impetratam maximis exasperasse periculis: ac primū in Iather prouinciā p̄positos effudisse decursus. Quam parim flammis/prim cedibus implicans omiſſis rapinis tantū obſitos cadaueribus calles ac fufas cruore semitas per

Vvalbrūde
Sigari exit⁹
Haconis
crudelitas.

Syualdus
rex. xlii.

Villa Axel
stade: quæ
dicitur Ros
kildia.
Haconis cœ
des.
Apud Es
kilsto.

Hacōis bustū

Principes
loco regum
creatur ex
plebe.

Gunnari
gesta.

Baxonis Grammatici

Regnaldus
Normanię
rex.

160
60 N.
Canis p̄fici
tur victis
Normanis.

61
61
Drota a
Gūnaro re
ge Suetię
opprimi:
et Hildige
rū parit.

Drota Bor
caro nubit.

Haldanus
rex. xliiii.

meare gaudebat. Nam quū ceteri iugulis abstinere/prædãq; magis q̄ cædem affe-
ctare solerent, hic spoliis sauitiã anteponēs/ funestū animi libitum humanis potissi-
mum cladibus exercebat. Cuius atrocitate p̄mori incolæ, p̄pinqū periculum pu-
blica deditione p̄ueniit. Sed et rex Normānorū Regnaldus vltimã senectutis au-
dito tyrāni studio, filiã Drotã factu specu claudendã curauit/ aptūq; ei p̄uis in lō-
gū sumptibus famulitiū tribuit. Sed et gladios exquisita fabrorū opera decusatos
cū regia supellectile pariter antro mādauit: ne ferri vsum, quē sibi inhabilem vide-
ret, hosti capiendū relinqueret. Et ne cōspicua cauea p̄teret elatio, solidiori terræ
tumore æquabat. Ad bellum deinde p̄fectus/ quū senilibus membris in aciē descen-
dere nō posset, comitum innixus humeris alienis sulca gradibus vestigia p̄ferebat.
Igitur prælio cupidius q̄ foelicius gesto consumptus, grauē ruboris cām patriæ re-
liquit. Vt em̄ Gunnarus deuicta gētis ignauia inuisitata conditionis deformitate
muletaret, rectoris loco canē eis præponi curauit. Quo facto qd aliud eū assequi vo-
luisse putemus, q̄ vt plenus supbiæ populus insolentiã suam manifestius puniri co-
gnosceret/ dū obnixos latranti vertices inclinaret. Et neq; cōtumeliã deesset, satra-
pas p̄curauit: q̄ sub eius titulo priuata ac publica negotia tuerentur. Cuius etiam
iugi cōstantiq; custodiã distinctos p̄cerū ordines applicabat. Statuit insup vt siq;
aulicorū ducis sui despiciabile duxisset obsequiū/ variolq; discurrentis incessus ple-
nis venerationis obsequiis insequi supsedisset, membroꝝ clade supplicia lueret. Sed
et geminū genti vectigal impofuit/ vnū autumnalibus copiis/ alterū vernali tpe per
soluendū. Ita Noruagiensium tumore exploso obtentū est: vt liquidius fastus sui de-
trimēta cognoscerēt, quē caninis adactū obsequiis viderēt. Audiēs autē regis filiam
longinquis oclusam latibulis, om̄ibus ingenii neruis ad eã inuestigandã cōtendit.
Quo euenit vt dū ipse quoq; lustrandi inter alios officio fungeret subterranei mur-
muris sonū dubia p̄cul aure colligeret, tunc sensim p̄gressus certiorē humanæ vo-
cis habitum depræhendit. Cūq; subiectã pedibus humū ad solidum fodi iussisset,
subito patente cauea cuniculatos animaduertit anfractus. Trucidatis itaq; famu-
lis dū detectos antri aditus tueri cupiūt, puella cū repositis inibi spoliis cauo extra-
hitur: quæ rerū admodū puida patrios duntaxat enses secretioris custodiã tuta-
mento tradiderat. Hac a Gunnaro stuprū pati coacta, filium p̄creat Hildigerum.
Cui tanta paternæ crudelitatis æmulatio fuit: vt cædiū semp appetēs, et humanis
solum intentus excidiis immensa fundēdi cruoris cupidine suspiraret. Igitur ob in-
tolerabiles sauitiã mores a patre p̄scriptus/ moxq; ab Aluero tyrannide donatus
finitimos bellis ac cædibus implicando omne ætatis tps armis exegit: nihilq; exiliū
cōditione ex cōsuetu crudelitatis habitu remittēs/ animū cum loco mutare passus
non est. Interea Borcarus Regnaldi filiã Drotã matrimoniu p̄ vim a Gunnaro oc-
cupatū exptus, cōiuge eū/ vitæq; priuat/ ac sibi Drotã connubio sociat. Quæ etiam
ægre nuptiis assensa nō est, q̄ parētis vltorē iure cōplexura videretur. Neq; em̄ lu-
gentis patrē filiã eius interfectori voluptuosus poterat obtreperare consensus. Hu-
ius Bocariq; filius Haldanus fuit: cuius iuuetã initia stoliditatis opinione referta
fuere: sequens vero ætas fulgentissimis operū insignibus illustri euasit/ maximisq;
vitæ ornamentis inclaruit. Adolescens pugilem ingenuæ famæ, q̄ ab eo puer iliter
obludens colapho p̄cussus esset, gestamine qd in manu habebat petiturum oppressit.
Quo facto futuros operū titulos auspiciu præteritæ vitæ contemptū in amplissi-
mum sequētis fulgorē cōuertit. Ea quippe res bellicoꝝ eius insigniū magnitudinē

Historiæ Danicæ Li. VII. Fo. LXXII.

augurata est. Ea tempestate Røtho Rutenorum pirata patriam nostram rapina et crudelitatis iniuriis profligabat. Cuius tam insignis atrocitas erat: vt cateris extrema captorum nuditati parcentibus, hic etiam secretiores corporum partes regminibus spoliare deforme non duceret. Vnde graues adhuc/immanesq; rapinas Røthoran cognominare solemus. Sed et torquēdi interdum hunc supplicii modū adhibere solebat: vt dextris eorum pedibus terræ tenacius affixis, *lucos curuatis de industria ramis annecteret*; quorum salacitas mediū corporis distractione recureret. Quem Fionia rex Hano dū speciosos sibi titulos cōciscere cupit/ maritimis viribus oppugnare conatus, fugam vno comitatus ingreditur. In cuius exprobrationem puerbiū manauit/ *In proprio plus late Hanonē valere*. Tūc Borcarus vltiorem ciuū iacturam inspectare non passus, Røthoni se obicit: quorū vt mutuum bellum/ ita etiam exitium fuit. Eadē pugna Haldanum grauiter affectum fama est aliquādiū susceptis oblanguisse vulneribus: e quibus vnum euidentius ori inflictum habebat. Quod adeo cicatrice conspicuum erat: vt cateris medela recreatis, patientiori quadā lentigine teneretur. Oblisam quippe labelli partem ita verruca vitium vlcerebat: vt eius rimosa tabes carnis extremēto sarciri nequiret. Quæ res ei plenum contumeliæ cognomen impressit: quū potius vulnera aduerso corpe excepta laudem q̄ dedecus afferre soleant. Adeo maligna virtutum interpres vulgaris interdum existit opinio. Interea Alfi filia Guritha quū regiam stirpem ad se solam redactam animaduerteret/ neminemq; cui nubere nobilitate parem haberet nuncupatis votis voluntariā sibi castimoniam indixit: cōcubituq; carere q̄ ex plabe maritum adsciscere fatius duxit. Quinetiam cauendæ iniuriæ gratia conclave suum electo pugilum agmine tutabat. Ad quā quū Haldanus semel forte venisset/ abessetq; pugiles: quorū ipse fratrem impubis extinxerat: oportere eā, inq̄, *soluta virginitatis cingulo, castimoniæ rigorē rebus pmutare veneris*: ne ita pudicitia votis indulgeat: vt lapsa regni gubernacula copula suæ beneficio reparare contemnat. Se ergo nobilitatis splendore cōspicuū nuptialibus ab ea votis respici iubere: q̄ ob dictam cām voluptati aditū datura videatur. Ad hæc Guritha adduci se nō posse retulit: vt regie nobilitatis reliquias inferioris ordinis viro copulare sustineat. Nec generis obscuritatem exprobrasse contenta, etiam oris deformitatem improperat. Haldanus geminum ab ea sibi vitium obiectari subiunxit/ vnū q̄ sanguine parum niteret/ alterum q̄ rimosi oris iacturam inexpleta cicatrice præferret. Ideoq; non prius se postulandæ eius gratia rediturum, q̄ vtrancq; notam parta armis claritate terisset. Obsecrat quoq; / ne cui thori coniuentiam præberet, anteq̄ reditus/ interitusve sui certitudinem nuntio cognouisset. Quem athletæ fratre iam pridem ab eo spoliati Gurithæ locutum indigne ferentes, discedentem equis insectari conatur. Quo viso, commilitibus latebram petere iussis, se solum pugiles excepturum dicebat. Morantes asseclas imperioq; obsequi deforme ducentes minis abigit/ præfatus non cōperturā Gurithā pugnā a se formidine detrectari. Mox quercu succisa/ atq; in clauæ habitū redacta, solus cū, xii. manū cōseruit/ eosq; spiritū spoliavit. Quibus pemptis tā præclari opis titulis nō cōtentus, maioris edendi gratia auitos a matre gladios recepit: quorū alter Lyusingus/ alter Hwyrtingus ob collimari acuminis nitorem vocabulum habuit. At vbi inter Aluerum Suetiæ regem/ Rutenosq; bellum flagrare cognouit, e vestigio Rusciam petit: oblatq; incolis auxilio, summa cum omnium dignatione suscipitur. Sed nec procul Aluerus

Røtho pi
rata.

Hano Fio
nius.

Haldani
vulnus.

Gurithæ
propositū.

Haldanus
xii. pugiles
cædit quæ
cu,
De duobus
gladiis Hal
dani.

161.

161.

161.

Saxonis Grammatici

agebat: breui locorum traiectu paruulam internectente distantia. Cuius miles Hildigerus Gunari filius Rutenorum pugilibus ad secum dimicandum puocatis cum Haldanum offerri animaduerneret/eiusque se fratrem esse non ignoraret, pietate fortitudini prae tulit: seque septuaginta pugilum oppressione conspicuum cum homine parum spectato manu cōserturum negauit. Iubet itaque eum minorum se rerum experimentis metiri/ac deinde aequa viribus studia consecrari. Haec autem non virtutis diffidentia: sed integritatis seruanda gratia astruebat: quum non solum acerrimus/verum etiam habetandi carminibus ferri peritus existeret. Quippe quum ab eius patre suum oppressum meminisset: affectusque geminos/vnum paternae vltionis/alterum fraterne charitatis haberet, prouocatione cedere quam maximo implicari scelere satius duxit. Cuius loco alium Haldanum athletam deposcens/exhibitum iugulat: moxque ei etiam hostium suffragio virtutis palma decernitur/omniumque fortissimum publica proclamatione censetur. Postera die duobus in pugnam peritis, ambos obruncat. Tertia luce ternos expugnat. Quarta quatuor secum congressos exuperat. Quinta vero quinos expostulat. Quibus oppressis quum ad octauam similibus pugnae et victoriae incrementis peruentum esset: undecim simul admissos prostermit. Cui Hildigerus quod opum suorum titulos virtutum eius magnitudine aequatos videret, congressum ulterius negare non passus: quum ab eo obducto panniculis ferro mortificum sibi vulnus inflictum animaduerneret, abiectis armis humi decumbens tali fratrem voce compellat.

Collibet alternis deuoluū fatibus horam:
Et ferro pausante solo subidere paulum:
Alternare moram dictis animosque fouere:
Restat proposito tempus: nam fata duorum
Fors diuersa tenet: alium discrimine certo
Sors feralis agit/ alium potioribus annis
Pompa decusque manet/ et agendi temporis usus.
Sic sibi diuiduum partes discriminat omen.
Danica te tellus: me Sueticus edidit orbis.
Drot tibi maternum quondam distenderat vber:
Hac genitrice tibi pariter collacteus exto.
En pia progenies trucibus concurrere telis
Ausu perit: sudo pro nati sanguine, fratres.
Illata sibi caede ruunt dum culmen auentes
Tempore deficiunt/ sceptrique cupidine nacti
Exitiale malum socio stygia funere visent.
Ad caput affixus clypeus mihi Sueticus astat,
Quem specular vernans variū celaminis ornari
Et miris laqueata modis tabulata coronant.
Illic confectos proceres/pugilesque subactos,
Bella quoque, et nostrae facinus spectabile dextrae
Multicolor pictura notat: medioxima nati
Illita conspicuo species celamine constat:
Cui manus hanc cursum metae vitalis ademit.
Vnicus hic nobis haeres erat: vna paterni
Cura animi/ superoque datus solamine matri.

61.

61. N1.

61. N2.

62. N3.

62.

62.

Historiæ Danicæ Li. VII. Fo. LXXIII.

Sors mala quæ latis infaustos aggerit annos:
Et risum mœrore premit/sortemq; molestat.
Lugubre enim ac miserum est delectam ducere vitam/
Et tristes spirare dies/omenq; dolere.
Sed quæcunq; ligat Parcarum præscijs ordo:
Quæcunq; arcanum superæ rationis adumbrat,
Seu quæ fatorum serie præuisa tenentur,
Nulla caducarum rerum conuersio tollet.

His dictis quum ab Haldano ob ram seram fraterni vinculi confessione inertia dā-
naretur, iccirco se silentio vsus esse dicebat: ne aut pugnam detrectando ignauus/
aut committendo scelestus existimari posset. Talibus excusationis verbis intentus
extinguitur. Sed apud Danos Haldanum ab Hildigero pstratum rumor ediderat
Post hæc Gyuritha (quæ regii sanguinis sola apud Danos supererat) quæ a Siuaro
Saxonica gentis nobilissimo postulari cœpisset/latenterq; ei Haldanum præferret
conditione pro intulit ne suum prius cōnubium peteret, q̄ Danorum regnum mē-
bratim diuisum in vnū corpus redigeret: idq; sibi p iniuriam ereptum armis resti-
tuisset. Quod frustra tentante Siuaro, omnibus arbitris pecunia ab ipso corruptis,
tādem ei despōdenda cōceditur. Quod Haldanus apud Rusciam per negotiatores
expertus, tanto studio nauigationi incubuit: vt nuptiarū tempus aduentu præcur-
reret. Quarum prima die regiam petiturus præcepit: ne comites prius a constitua-
tis sibi mouerentur excubiis, q̄ ferri stridorem eminus aure pciperent. Cumq; cōi-
uis parum cognitus coram virgine cōstitisset/ ne vulgaris eloquiū nuditate plurib;
intellecta depromeret, in hunc modum abstrusa carmen ambage conpegit.

Patris sceptrā relinquens Nil figmenta verebar
Commenti muliebris Astus fœmineiue:
Vnum quando duosq; Tres ac quatuor et mox
Quinos indeq; fenos Post septem simul octo
Vndenos quoq; solus Victor Marte subegi:
Sed nec tunc fore rebar Probrī labe notandus
Promissi leuitate/ Pactis illicibusq;.

Ad hæc Gyuritha,

Fragili moderamine rerum
Animus mihi pendulus hæsit
Trepida leuitate pererrans:
Tua fama/volatilīs/anceps/
Variūsq; relatibus acta/
Dubium mihi pectus inuffit:
Teneri tibi temporis annos
Gladio periisse verebar:
Poteram ne resistere sola
Senioribus atq; magistris
Prohibitibus ista negari
Thalamoq; monentibus vtri!
Manet/et Venus/et calor idem
Socius tibi/parq; futurus.

Saxonis Grammatici

Nec ab ordine sponsio cessit
Aditus habitura fideles.

Nec enim vlla adhuc te sefellit pmissio quam sola multiplicis suadela consilia detrecta re non possem/et in iugalis copulae receptione monitis obuiare censoriis. Necdum re sponsum virgo complebat/et iam spoum Haldanus ferro transuerberat. Nec vnus oppres-
fisse contentus, maximam coniuuatum partem obruncat. In quem quum Saxones ~~cessum~~
~~chrietate labantes~~ irruerent, a superuenientibus eius vernaculis trucidantur. His
gestis Gyuritha potitur. Quam quum sterilitatis vitio obnoxiam animaduerteter/ma-
ximamque prolis creanda cupidinem haberet, concilianda ei fecunditatis gratia Vp-
salam petit: responsoque monitus suscitanda sobolis causa fraternis primis manibus
parentare: postquam oraculo paruit, optata rei solatium impetrauit: siquidem filium ex
Gyuritha suscepit: cui Haraldo vocabulum aptauit. Cuius titulo Danorum regnum
principum iniuriis laceratum ad pristinum dominationis habitum reuocare conat-
dum bello apud Syalandiam gesto weserum praecipua opinionis athletam in acie
oppugnat, occiditur. Quo viso Gyuritha quum praelio ob filii charitatem sub virili
habitu interesset, eundem fugientibus sociis cupidius dimicantem ad propinquum ne-
mus humeris deportandum curauit. A cuius insectatu plurimum hostes lassitudo pro-
hibuit: quorum aliquis dependentis pigan sagitta confixit. Igitur Haraldus plus ru-
boris sibi quam opis materna cura allatum existimauit. Qui quum eximia forma/prae-
puamque magnitudinis esset/coaruisque robore et statura praestaret, tanta Orthini (cuius
oraculo editus videbatur) indulgentiam exptus fuerat: ut integritatis eius habitus
ferro quassari non posset. Quo euenit ut vulnifica alius tela/ad lationem ei infligen-
dam inhabilia redderent. Nec praemii inops beneficium fuit. Animas quippe ei quas
ferro corporibus eiecisset, pollicitus pditur. Idem in monumentum patris eius res ge-
stas apud Blekygiam rupi/cuius memini/p artifices mandare cure habuit. Post haec
quum weserum apud Scania nuptias acturum audiret/easque sub egentis specie peti-
uisset, finito noctium conuiuio, omnibusque mero ac somno sopitis, nuptialem thalamum
trabe pertudit. Cuius buccam wesetus ita absque vulneris inflictione fuste quassa-
uit: ut binis eam dentibus vacuificeret. Quorum iacturam postmodum inspara molarium
eruptio sarciebat. Hic euentus Hyldeta ei cognomen imposuit: quod eum quidam ob
eminentem dentium ordinem assecutum affirmant. Illic occiso weseto Scaniae domi-
nium adipiscitur. Inde Hatherum apud Luthiam oppugnatum extinxit. Cuius occasum per-
pes oppidi vocabulum indicat. Post hac Hundingo/Roricoque praestratis Lethram oc-
cupat, distractumque Daniae regnum in pristinum corpus reformat. Deinde Wicaroque
regem Asmundum a sorore natum maiore regno spoliatum comperiens pendente bello tan-
ta foemina petulantia concitatus, sola naue Noruagiam Asmundo opere laturus accedit
Comisso praelio purpurea amictus lacerna/mitraque auro variata/capillitium redimi-
tus, in hostem progreditur: ita armorum loco tacita fortuna conscientia fretus: ut coniuua-
li potius, quam bellico cultu instructus videret. Sed nec apparatus ingenium respondit
Inermis sigdem ac regis duntaxat insignibus ornatus/coetus anteibat armigeros/
expeditaque pugnandi copiam feruacioribus belli piculis obiecitabat. Directa namque in eum
spicula acie retusi acuminis essent nocuo cassabant effectu. Cumque ceteri praeslantis
inermis aduerteret, impressione facta, ad eum acius impetendum pudore cogitur.
Quos Haraldus corpe integer/aut ferro consumpsit/aut fugam arripere coegit: sicque
regnum Asmundo praestrata eius sorore restituit. A quo oblati sibi victoriae praemii

63. v. Sterilitas
Gyuritha.

Haraldi or-
tus.

Mors Hal-
dani.

Haraldi ge-
nius.

63. vi.

Haraldus,
Hyldetan
rex. xliiii.

63.

hadaristoff

63.

63.

Historiæ Danicæ. Li. VII. Fo. LXXIII.

solâ gloriæ mercedē sufficere dixit: tantūq; se in repudiâ dîs muneribus gessit/quâ-
 tū egerat in pmerendis. Quo factō nō minorē omnibus cōtinētiâ suâ, q̄ fortitudi-
 nis ammirationē incussit/claritatē se, nō pecuniâ ex victoriâ pcepturū testatus. In-
 terea rex Sueonū Aluerus decedit, Olauo/Ingone/et Ingeldo filiis relictis. Quorū
 Ingo paternæ hæreditatis titulis nō cōtentus, pferendi imperiū gratia Danis bellū
 denuntiat. Cuius euentū Haraldo oraculis explorare cupienti, senex præcipuâ ma-
 gnitudinis/sed orbis oculo obuius extitit: q̄ hispido etiâ amiculo circūactus Othy-
 nū se dici, bellorūq; vsu callere testatus/ vtilissimum ei centuriandū in acie exercit⁹
 documentū porrexit. Iussit igit vt terrestribus bellum copiis editurus, vniuersam
 acie in tres turmas diuideret: quarū vnâquâq; vicenariū rōne densaret: mediâ vero
 xx. virorū numero reliqs porrectiorē extēderet: quâ etiâ in coni siue pyramidis acu-
 mē digerēs alarū recessus vtrinq; secus discretis ābagibus obliquaret. Cuiuslibet ve-
 ro turmæ seriē hac ratione cōtexeret: vt a duobus frons inchoās cōsequētibus locis
 vnitatis duntaxat incremēta recipet. Et quidē in secunda linea tres/in tertia quat-
 tuor: eodēq; modo posterioris ordinādos, habita cōgressione statueret: sicq; cōsequē-
 tes gradus idem pportionis tenor instrueret: donec coniunctionis extremitas alas
 equaret: cornu vero quodlibet denis ab eo ordinibus formaret. Post has itē turmas
 instructā iaculis iuuentutē admittat. A cuius tergo grandeuorū cohortē adhibeat
 quæ labātes socioꝝ vires vetērana quadā virtute firmaret. Deinde funditorū alas
 gnarus locorū supputator annecteret: q̄ post sodalium agmina consistentes, emin⁹
 hostem tormētis incesserent. Post quos cuiuslibet ætatis aut ordinis hoīes absq; cō-
 ditionis estimatione passim adisceret. Ceterū postremā acie ternis adinstar primæ
 cornibus interstinctā/similiq; graduū pportione digestā explicet. Cuius tergū su-
 periori cōiunctū agmini ipm auersa frontis obstaculo rueret. At si nauale fortē
 prælitū incidisset, ptem classis fecerneret: quæ eo ppositos inchoante conflictus mul-
 tiuolantes hosticas reflexione circūdaret. His disciplinæ militaris rōnibus instru-
 ctus/Ingonē/Olauūq; bellū parātes, anticipatis apud Suetiam reb⁹, oppressit. Quo-
 rū fratri Ingeldo sub aduersē valitudinis simulatione belli inducias p legatos poscē-
 ti postulata concessit: ne virtus quæ moestis rebus pcre didicisset, humilis ac iacē-
 tis fortunæ temporibus insultaret: a quo postmodū raptæ sororis iniuria laceffit⁹
 quū diu bellis eū ancipiti victoriâ fatigasset, in amicitia adciuit/ sociūq; q̄ hostē ha-
 bere satius duxit. Post hæc quū inter Olauū Thronorū regem virginēsq; Striclam
 et Rusilam regnū bello decertandum audiret, scēminea admodū præsumptione p
 motus clam arbitris eū accessit/cultūq; quo dentiū plixitatem obnuberet sumpto,
 pugnā virginibus intulit. Quarū vtraq; pstrata binis portubus affine earū voca-
 bulis nomē reliquit. Tum vero cōspectissimū virtutis argumentū exhibuit. Quip-
 pe subarmali tū subucula frētus, inermem telis thoracem opposuit. Igitur Olauo
 victoriæ sibi præmium offerente beneficium repudiavit: sicq; fortitudinis an conti-
 nentiæ maius specimē dederit, incertū reliquit. Deinde Fresicæ gentis athletam
 Vbbonē nomine Iutia: fines crebra populariū strage vastantem adortus / quum ar-
 mis subdere non posset, milites ad eum manibus capiendū hortatus/ humi prostra-
 uit, vincitūq; compedibus tradidit. Ita quē paulo ante grauissimam sibi cladem alla-
 turū putauit/ deformi expugnationis genere supatum obtinuit. Quē sorore ei in
 matrimonium data militem nactus finitimos Rheno populos tributo submisit: mi-
 litēq; ex eius gentis fortissimis legit. Quo frētus bello Sclauiam pressit / eiusq;

Alueri Sue-
 onū regis
 mors.
 Senex fati-
 dicus.
 Acierū in-
 structio.

N. 103.

Olauus
 Thronorū
 rex.

De Vbbo-
 ne Fresico.

Sclauorum
 subactio, vii

k ii

Saxonis Grammatici

65. N.

Britannia
subactio
quarta.

Ingeldi
mors.

Haraldi
sub. anno
rū pace ex
ercitium.

Origo Olo
nis Vegetii

165. 165. N.

duces Duc/et Dal ob virtutem capi potius, q̄ occidi curauit. Quibus in commiliti-
tū receptis, Aquitanniā armis perdomuit: moxq; Britannia perens, Humbrorum
rege p̄trato, promptissimos quosq; deuicta iuuentutis adieuit. Quorum prae-
cipuus Orm cognomento Britannicus habebatur. Hac rerum fama athletas e va-
riis orbis partibus accersitos in mercenariam manū redegit. Quorum frequentia
actus adeo regnorum oīm motus nominis sui terrore cohibuit: vt eorū rectoribus
mutuum conferenda manus ausum excuteret. Sed nec quisq; maris dominationē
absq; eius nutu vsurpare praesumpsit. Quippe quondā in Danorū republica diu-
duum terrae et pelagi imperiū fuit. Interea apud Suetiā moritur Ingeldus Ringo-
ne/ quem ex Haraldī sorore sustulerat/ paruulo admodū filio relicto: quē Haraldus
paterno regno datis ei tutoribus praefecit. Ita puincis/ praecipibusq; p̄domitis quin-
quaginta annos in otio habuit. Quoꝝ quiete ne militum animos in defidia resolu-
pateret, assidue eis cauēdi/ inferēdiq; ictus rationem a gladiatoribus perdiscendā
constituit. Quorum q̄dam insigni dimicationis arte callentes aduersae frontis sup-
ciliū infallibili ictu ferire solebant. Quo si quis recepto versilitate palpebrae timi-
dius cōniueret, mox aula eiectus stipendiis defungebatur. Hisdē temporibus Olo-
nem Syuardi filium Haraldī sorore editum in Daniā e Noruagiae finibus conspi-
ciendū auūculi cupido perduxit. Quē quia primū in Haraldī clientela habitū/ post
bellum vero Sueticū Danicarū rerū imperio potitū cōstat, p̄posito paulisp̄ attinet
quae de eius opibus memoriae sunt, p̄dita/ recētere. Igit̄ Olo tertiu atatis lustrū ap̄d
patrem emensus, quantū animi corpisq; dotibus inclaruerit incredibile reddidit.
Praeterea adeo visu efferus erat: vt qd̄ alii armis/ ip̄e oculis in hostē ageret: ac fortis-
simū quemq; vibrāre luminū acritate terreret. Cui quū nūtio delatū esset Gūnonē
Thelemachiae ducem cū filio Grimone nemus Ethascog, qd̄ et fruticibus praeden-
sum et vallibus q̄ maxime opacū erat, p̄ latrociniiū obsidere: facinoris indignatione
cōmotus, cū cane et equo parabilem a patre armaturā deposcit/ iuuentā damnans,
quae debitū virtuti tps̄ inertia dilabi pateretur. Quibus impetratis praedictā syl-
uam arctissime speculatus, hominis vestigia niui altius impressa cognoscit. Quip-
pe latronis incessū pruina gressu violata p̄diderat. Qua duce vlt̄ supato mōtis cli-
uo praecipua grandiratis amnem offendit. Quo pristina humani vestigiū speciem
auferente, traiectu vtendū cōstituit. Verū ip̄a aquae moles rapidiore lapsu praecipites
agens vndas/ difficultate transitū negare videbat. Siq̄dem occultis cautibus fre-
quens oēm aluei tractū spumeo quodā volumine turbidabat. Sed ex animo Olonis
piculi metū festinationis cupido detraxerat. Igit̄ vbi domitus virtute timor/ contē-
ptūq; temeritate piculū: nihil qd̄ animo libitum foret actu difficile ratus, stridulos
equo vortices supauit. Quos emensus in angustias paludibus vndiq; secus ambitas
incidit. Quarū interna facile peti praieci aggeris obstaculum non sinebat. Trans
quē leuato equo frequēs stabulis repagulum animaduertit. Vnde egesto equorum
grege/ suum inducere cupiens a Tokone quodā(seruus hic Gūnonis erat) adeo ad-
uenam insoluisse dolente acrius impetitus, oppugnantem solo clypei frustrabatur
obiectu. Quem ferro opprimere deforme existimans, appraehensum/ artuatimq; cō-
fractum/ tecto quo praiceps excesserat/ transuersum iniecit. Qua ignominia Guuno
ac Grimō ocyus incitati, diuersis elapsi posticis pariter in Olonem cum contem-
ptu atatis eius ac virium ruunt. A quo letaliter vulnerati quum corporis admo-
dum viribus deficerentur, Grimō supremi vix spiritus potens/ ac toto pene vigo-

Historiæ Danicæ Li. VII. Fo. LXXV.

re defunctus carmen hoc extremo vocis singultu contextuit.

Simus nemp̄ licet corpore debiles/
Elapsusq; cruor robur obhauerit:
Quum nunc elicitus vulnere spiritus
Vix sensim lacero pectore palpiter,
Discrimen moueo temporis vltimi:
Per nos intrepidus clareat ausibus:
Ne conflictum aliquis fortius editum/
Pugnatumve magis dixerit vsquam.
Et certamen atrox arma gerentibus
Quum per busta caro fessa quieverit,
Famæ conciliet præmia perpetis.
Prima hostis scapulas sectio comprimat/
Et ferrum geminas abripiat manus:
Vt quum nos stygius Pluto receperit,
Olonem quoq; par exitus occupet:
Et commune tribus funus inhorreat:
Vna trium cineres vnaq; contegat.

Hactenus Grimo. Cuius inuictum pater spiritum amulatus: vt fortissimam filii
vocem mutua adhortatione prosequeretur/sic cœpit.

Q; q̄ defectis ad summum sanguine venis/
Extet in occiduo corpore vita breuis,
Taliter extremæ vigeat contentio pugna:
Vt laudem nostri non sinat esse breuem.
Ergo humeros hostis et brachia framea primum
Impetat: vt manuum debilitetur opus.
Sic commune tribus dabitur post fata sepulcrum:
Et socios cineres par tribus vrna teget.

His dictis ambo genibus nixi (nam fati pp̄niquitas vires hauserat) cōminus cum
Olone conflagere summopere niti: vt perituri morte hostem æquare possent/floci
pendere fatum dummodo eum a quo occidebatur socio amplecterentur occasu. E
qbus Olo/alterū ferro/alterū cane cōsumpsit. Sed ne ipse quidē incruentā gessit vi
ctoriam: quū hactenus integer tum demū aduerso vulnus corpore suscepisset. Qd̄
sedulo cane perlinctus recuperata corpis firmitate, mox ad vulgandā victoriæ suæ
fidem ipsa latronū cadauera patibulis ingesta latius inspectanda cōstituit. Caterū
castro potitus quicq; inibi præda: repperit clandestinæ custodiæ traditum futuris
vsibus asseruauit. Ea tempestate Scati et Hiali fratrū insolens luxus eo perulantia
prepsit: vt excellentis formæ virgines parentibus ereptas cōcubitu violaret. Quo
euenit vt Esam quoq; Olauī wermorū reguli filiam raptui destinantes patri mada
rent: si illam externæ libidini famulari noller, per se / aliūve quempiam pro tuenda
prole decerneret. Quod quū Olo nuntio comperisset, oblata pugna facultate gauī
sus Olauī penates agrestium cultum mutuatus accedit. Vbi quum inter extremos
discubitu frueretur moerentem regis familiam conspicatus, eius filio de industria

Scati et Hi
alli violētia
Olau⁹ wer
morū rex.

Saxonis Grammatici

ppius accersito quidita ceteri luctuosa facie essent/ingrit. Quo sororis suae pudici-
tiam ni cuiuspiam defensio ocyus intercederet pxime per acerrimos pugiles pro
fanandam dicente, pcontatur rursus qd pramii recepturus foret q salutem suam
pro virgine deuoueret. Super quo Olauus per filium interrogatus, filiam ppugna
tori cessuram respondit. Quae vox praecipua Oloni subeundi discriminis cupidine
attulit. Confuerat autem virgo hospitem vultus propius accedendo q curiosissime
praelato lumine cōtemplari: quo certius susceptorum mores cultumq; perspiceret.
Eandem quoq; creditum ex notis atq; lineamentis oris conspēctorū ppendisse pro-
sapiam/solaq; visus sagacitate cuiuslibet sanguinis habitum discreuisse. Quae quū
Olone scrutabundis aggressa luminibus cōstitisset inusitato oculorum eius hor-
rore perstricta, pene exanimis concidit. At vbi sensum redditus vigor/ spiritusq; li-
berius in ea re coeperat rursus iuuenē cōspicari conata, lapsa repente corpore ceu
mente capta pcubuit. Terrio quoq; dum clausam delectamq; aciem attollere nitit,
non modo oculorū motu/certe etiā pedum regimine defecta, subito lapsu decidit.
Adeo vigore stupor hebetat. Quo viso Olauus cur toties casum corpe praebuisset
interrogat. Quae se truculento hospitis vsu pcullam testante/ eundemq; et regibus
ortum/ etiā raptorem vota refelleret suis pō dignum amplexibus asserente, rogat
a cunctis Olo: nam os pilleo obnuptū habebat: discusso velamine cognoscendi capi-
tis notas praebere. Tum ille cunctis moerorem deponere/ animūq; procul a dolore
habere iullis, detecta fronte auidius omniū in se oculos eximia pulchritudinis am-
miratione deflexit. Flaua quippe caesaries/nitentiq; capillitio erat. Ceterum pupil-
las ne visentibus formidini forent, palpebris arctius obstringendas curabat. Crede
res repente animis, spe meliorum erectis tripudiare cōuiuas/dissultare aulicos/sum-
mamq; agritudinem effusa mentium hilaritate conuelli. Igitur spe metum leuan-
te altera cōiuii facies: nec quicq; initio par aut persimile fuit. Ita benignum vnus
hospitis promissum cōmunem omnium formidinem propulabat. Inter haec Hial-
lus et Scatus cum decem vernaculis supuenientes tanq; puellam illico sublaturi tu-
multuoso cuncta clamore miscebant/ regem ni filiam in expedito sisteret, euocantes
in pugnam. Quorum debacchationem primum Olo spōsione certaminis excipit, cō-
ditione adiecta, neq; fur tim tergum dimicantis incesset: sed aduersis tū pugna
cōgressibus staret. Deinde gladio Løgthi dicto solus duodecim pstratis maius ado-
lescente opus edidit. Ceterum pugnae locum insula dabat stagni mediū tenens: vnde
de non longe vicus abest, qui cladis huiuscemodi monumentum Hialli et Scati fra-
trum vocabula coniunctim referens/praebet. Igitur puella sibi in pramium victorie
data quum filium ex ea sustulisset, Onaundum repetendū patris licentiam a focero
nactus postq; patriam a Thorone regulo per Tolstonem Victimarium et Leotarum
cognomine praeditum oppugnari cognouit, ad conferendam cum eis manum solo
satellite muliebriter culto contentus/per rexit. Cumq; non longe Thoronis adibus
abisset, suum/comitissq; ferrum cauatis baculis cōdendum curauit. At vbi regiam
subiit verum oris habitum adulterina specie supprimens, obtritum annis hominē
simulabat. Apud Syuardū vero se Egentium regem fuisse/ filiūq; eius Olonis odio
pertinacius actum exulare dicebat. Quem mox aulicorū pleriq; regis nomine con-
salutantes genibus nixi manus ei per ludibrium offerre coeperunt. Quibus ille qd
ioco gesserant ratum habere iullis/ferro quod baculis inclusum gestabat erepro, re-
gem inuadit. Itaq; pars Olonem iuuare/ iocum pro serio ducere: nec fidem per ludi

De gladio
Olonis.

Historiæ Danicæ. Li. VII. F. LXXVI.

brium præstitâ violare. Complures voti vanitate rescissa a Thoronis partibus stare. Igitur anceps intestinumq; prælium oritur. Deniq; Thorone non minus suorû q̄ hospitis armis oppresso, Liotarus letaliter fauiscus victorem Olonem tam ingenio viuudum q̄ acrem operibus iudicans, Vegeti cognomento donauit: eundem fraudis exemplo qua circa Thoronem vsus fuerat periturum variâcinans: Indubitanter quippe domesticis occasurum infidiis. Et cum dicto repete exanimatus est. Itaq; suprema morientis vox futurum victoris exitum augurii sagacitate complexa dinoscitur. His gestis Olo non prius se patri restituit, q̄ pacem eius penatibus reportauit. A quo recepta pelagi dominatione. lxx. maritimos reges nauticarum virium certamine consumpsit. Inter quos Biruillus et Huiruillus: Thoruillus quoq; Nesi et Onesi Reduarthus/Randus atq; Erandus præcipui noscebantur. Cuius rei fama ac titulo pugiles, quorum omne fortitudini studium inhiabat accensos ad firmendam secum societatem frequentes adduxit. Quinetiam effrenati ingenii iuuenes claritatis cupidine concitatos stipatores adciuit. Inter quos Starchaterum summa dignatione susceptum familiaris q̄ vtilius colebat. His viribus instructus ita finitimorum regum petulantiâ opinionis suæ magnitudine castigauit: vt iisdem gerendorum inuicem bellorum manus curam audaciamq; detraheret. Post hæc ad Haraldum profectus ab ipsoq; maritima prælatione donatus, tandem Ringoni in commilitium delegatur. Eodem tempore Bruno quidam omnium Haraldii consiliorum vnice particeps ac conscius habebatur. Huic ipse et Ringo quoties secretiore nuntio opus habebant/mandata credere consueuerat. Quem familiaritatis gradum educationis et crepundiorum cõsortione adeptus fuerat. Quo fluminis cuiusdam aquis inter assiduos profectionum labores assumpto: Othinus eius nomine et habitu subornatus insidiosæ legationis cura arctissimam regum concordiam labefactauit: tantaq; inimicitias, serentis fallacia fuit, vt amicitia ac necessitudine vinctis mutuum odii rigorem ingeneraret: quod absq; bello satari non posse videtur. Primum apud eos tacita adoleuere dissidia: donec vulgaris vtrinq; studiis/arcanus in publicum liuor erumperet. Denuntiat is itaq; inimicitias colligendis belli instrumentis septem anni cessere. Sunt qui Haraldum non liuoris impulsu/aut regni æmulatione: sed industrio quodam/spontaneoq; conatu clandestinas exitii causas quasiuisse testantur. Quum enim ob senectam/seueritatemq; ciuibus etiam onustus existeret, ferrum morbi cruciatibus anteponens, spiritum in acie q̄ lectulo deponere præoptauit/consentaneum præteritæ vitæ operibus exitum habiturus. Itaq; quo mortem suam clariorem efficeret/inferosq; comitator peteret, complures fati consortes adiscere gestiebat/futuræ cladis materiam vlronea belli instructione molitus. His ergo de causis tam propriæ, q̄ alienæ necis auiditate correptus vt par vtrobiq; strages incideret, pares vtrinq; copias instaurauit/aliquanto fortius Ringoni robur applicans, quem victorem superesse maluerat.

Olo. lxx. maritimos reges extitit.

Explicitus est Liber Septimus.

k iiii

Saxonis Grammatici

Incipit Liber Octauus.

Suericum
bellum.

67.

70.

67. N^o Bellatores
Haraldi.

72. N° 172. N^o.

Hedeby.
Hetha dux

N^o.

wisna.

74. N^o.

73. N^o.

Istoriã belli Suetici Starcatherus; q et eiusede
præli præcipuũ columen erat/primus Da-
nico digessit eloquio/memoriã magis q̄ lite-
ris tradidit. Cuius seriem ab ipso p̄ more pa-
trio vulgariter editã/digestãq; latialiter cõ-
plecti statuens, in primis p̄statissimos vtriusq;
q; ptis p̄ceres recensere. Neq; em̄ mihi mul-
titudinẽ cõplectendi cupido inucessit: quã ne
præcise qdem numerus capit. Et prius eos q
ab Haraldi ptibus steterãt: mox q sub Ringo-
nis stipendiis egerant/stilo retexam. Igit̄ ex-
ducibus q ad Haraldũ coierãt clarissimi nos-
citant̄ Suen/ac Sambar/ Ambar/ et Elli/Ra-
ti/Fionicus/Salgarthus/et Roe: quem barbã prolixitas cognomento insignem effe-
cit. His accedunt Skale Scanicus/et Alf Aggĩ filius. Quibus iunguntur Oluir lat⁹
et Gnepia verulus. His annumeratur Gardhstãg oppidĩ cultor. Cui adiciuntur
necessarii Haraldi Blend vltimã Tyles incola/ac Brandmice cognomen habens. N^o
Hisdem sociantur Thorny cum Thoruingo/Tatar atq; Hialto. Qui quidem nauia
gio Lethram aduecti instructis ad bella corporibus/ ingenii quoq; virtute pollebãt
proceritatis habitum animorum exercitiis emulantes. Quippe spicula arcuum bal-
listarũq; tormentis excutere ac plarunq; viritum cum hoste decernere. Poeses quoq;
q; patrio sermone contexere promptissime calluerunt. Adeo animum cum corpo-
re impensã exercitatione coluerant. E Lethris autem prodire Hortar/ Borrhyq;
Præterea Belgi cum Begatho. Quibus adiecti sunt Bari ac Toli: Atsle oppido cũ
Hacone genã scisso sub Hetha/wisnaq; ducibus tummi velificator excesserat. Qua
rum muliebri corpori natura virilem animum erogauit. webiorgam quoq; eodem
spiritu p̄ceditam/Bo Brami filius/et Brat iutus belligerandi cupidine prosequun-
tur. His agglomerantur Orm Anglicus/Vbbo Fresicus/Ary altero cassus lumine
Alf et Goter. Post quos Dal corpulētus/et Duc Sclauicus recensentur. Wisnam ve-
ro imbutam rigore foemina/reiq; militaris apprime peritam Sclaua stipauerat ma-
nus. Cuius præcipui Barri ac Gniqli satellites agnoscuntur. Cateri vero ex eadem
cohorte corpus clypeolis tecti prælongis ensibus/æriũq; coloris parmulis vtebant̄.
Quas belli tempore/aut in tergum repellentes/aut impedimentorum gerulis dan-
tes abiectis pectorũ munimentis/expositisq; ad discrimen omne corporibus/distria-
ctis Martẽ mucronibus intenderunt. E quibus Tolcar atq; ymi præcipui claruere.
Post quos Toki lumenſi prouincia ortus cum Orrito: cui agnomen iuuenis erat,
illustri agnoscitur. At Hetha promptissimis stipata comitibus armatam bello cen-
turiã afferebat. Cuius primi fuere Grimar/ac Grenzli. Post Holger/Liucius: Ha-
ma quoq; et Hunger Humbli/Biarig; regũ fortissimi memorantur. Hi p̄sape duel-
lis feliciter gestis insignes late victorias edidere. Itaq; memoratã virginẽ nõ mo-
do comiter: sed etiã pugnaciter culte, terrestres in aciem copias ductauerẽ. Igit̄
centuriatim Danicus confluit exercitus: septem reges pari ingenio: sed dispari
voto. Alii Haraldo: pars Ringoni præsidio fuerunt. Præterea in partem Haraldi

Historiæ Danicæ. Li. VIII. Fo. LXXVII.

concesserāt: Hōmi & Hōsa. Thulhim Hastinusq; & Hythin gracilis: Dahar quoq; cognomento Grenski. Sed & Haraldus Olauo genitus patre. Ex Hatica vero prouincia Har atq; Herlewar cum Hothbroddo: cui Effreni cognomen erat: Danicis militauere castris. At ex Imica regione Humnehy, & Haraldus adueniunt. Quibus applicanti a septentrione profecti Haki Bemonisq; filii Sygmundus & Serker. Horum omniū clientelam rex liberali familiaritate coluerat. Nam primis apud ipsum honoribus habitis: cultos auro gladios, opimaq; bellorum præmia perceperūt. Aduenerant & editi Gandal sene: quos Haraldū familiares clientela vetus effecerat. Igitur frequens Danica classe pelagus Sialādiā Scanīæ veluti inter sito ponte committere videbatur. Quas quidem prouincias intermeare cupientibus confertissimo nauium globo pedestre compendium exhibebat. Sed ne improuidis bellum Sueonibus pararetur: mittuntur ab Haraldo, qui Ringoni palam inimicitiarum mandata perferrent: ipsamq; sequestre pacis direptionem vulgarent. Hisdem pugna locum præstituerē iussum. Igitur qui Haraldo militauerant hi fuere quos editi. At ex parte Ringonis computantur Vlf, Abgi, Windar, Eyil luscus, Gotar, Hildī, Gutī, Alf patre genitus, Stur robustus, Sten, Wienicæ paludis accola. Applicantur hisdem Gerth Alacer, Gromer, Vermicus. Post quos septentrionales Albīæ finitimi supputantur. Saxa, Fletir & Saligothus, Thord nutabūdis, Thondar nasutus, Grundī, Othī, Grinder, Toui, Coll, Byarchi, Hogni ingeniosus Rokar fuscus. Hi siquidem multitudinis collegium aspernati in vnam se aciem a cætera cohorte secreuerant. Præter hos Rani: cui Hyld pater erat: & Lyuth Guthi: Sueno quoq; superne totus: Rethyr accipiter, & Rolf vxorius numerantur. Quibus conglobantur Ring Athyla filius Haraldusq; Thothni editus vico. His annectuntur walstenwicensis Thorulf spissus, Thengil procerus, Hunsolwe, Bir wil pallidus, Burgar, & Scumbar. At e Thelemarchia fortissimi venerant: quibus animi plurimum: fastus minimū erat. Thorleuar pertinax, Thorkill Guticus, Gretir iniquus irruptionumq; audis. His succedūt Haddir durus, & Roldar articulus. E Noruagīa vero memorantur Thronder, Thrōnski, Thoki moricus, Rafn candidus, Hafwar, Biarni, Blihar cognomento simus, Biorn e vico Sognni, Findar maritimo genitus sinu: Bersi quoq; apud Falu oppidum creatus. Syuardus verris caput. Ericus fibularor, Alsten, Harki, Ruthar, Rawi, Erlingar, cui Colubra cognomentum erat. At e Yathrica prouincia prodire Od Anglus, Alf multiuagus, Enar protuberans Ywarusq; cognominatus Thruwar. A Tyle autem uenere Mar Ruffus: eo videlicet pago, qui Mithfrithi dicitur ortus, educatusq;: Grombar annosus, Gram Brun delucus, Grim ex oppido Skierum. Apud Saha Fyrchi quidem prouinciam satus Deinde Berhgar vates aduertitur: cui Brahi & Rankil comites adhibentur. At Sueonū fortissimi hi fuere. Ar, Backi, Keclu, Rarll, Croc agrestis: Guthfast, Gummi & Gylamarchia. Qui quidem Frō dei necessarii erant, & fidissimi nūminū arbitri. Ingi quoq; & Oly, Aluuer, Folki patre Elrico nati: Ringonis militiam amplectuntur viri quidem manu prompti: consilio vegeti: proximaq; Ringonem familiaritate complexi. Idem quoq; ad Frō deum generis sui principium referebant. Inter quos & Simundus aderat ex Sigtim oppido forensis quidem athleta emptionumq; ac venditionum contractibus assuetus. Huic additur Frosty cognomento crucibulum. Cui sociatur Alf elatus e vico Vpfala. Idem & iaculari promptus & in acie præire solitus erat. At Olonem. vii. reges manu, consilioq; promptissimi stipa-

Bellatores
Ringonis,

87, 173

Athyla,

86, 173

83, 173

89, 173

84, 173

84, 173

Olonē. vii.
reges secuti

89, 173

Saxonis Grammatici

74.
74.
Numer⁹ na
uium Rin-
gonis,
74.
Acierū claf-
fiūq; Sueti-
carū instru-
ctio.
74.
Classis
Danica,
Calmeren,
74.
Ringonis
concio,
Haraldus
senio cęcus.
74.
Danicę acie
ei instructio,
Haraldi q
auunculus
Ringonis &
Olonis ora-
tio,
uere Holty videlicet & Hendill, Holmar, Leuy, & Hama. Quibus Regnaldus Ru-
thenus, Rathbarthi nepos ascribitur. Præterea Syualdus, xi. salum paronibus ful-
cat. Lefy Pannoniorum victor Bracteatam auro Liburnā lintheo excipit Thririkar
vero instar draconis tortuosas habente proras nauigio vehebatur. Thrygit quoq;
et Torwil diuisim nauigantes duodenas ductauere puppes. Caterum in tota Rin-
gonis classe nauium duo milia quingentæ repertæ sunt. Guttonica vero classis in
portu cui Garnū nomen, Sueticum opperiebatur. Itaq; Ringo terrenum ductabat
agmen. At Oloni naualibus præesse copiis imperatum. Igitur Gothis obuiam Sue-
ris veniendi inter Wic & Werundiam locus cum tempore denuntiatur. Cernere tū
erat late proris exaratum mare prospectumq; pelagi explicata malis carbasa præ-
struebant. Et iam classis Suetica prospera nauigatione vsa Danis adhuc aduerso la-
borantibus cælo maturius belli locum petiuerat. Vbi Ringo expositas classe copias
simulq; quas ipse terreno ductarat itinere gregatim in aciem dirigere parat. Quæ
vbi campis laxius explicari cœperant cornu alterum in Werundiam extrahi com-
pertum est. Quā multitudinem rex locis ordinibusq; confusam equo circuiens in
fronte promptissimos quosq; & præstantiori armatura cultos sub Olone Regnaldo
wiuilloq; ducibus collocat. Deinde veluti flexu quodam in duo cornua reliquam
aciem cogit. E quibus dextrum Vngonem cum Elrici filiis, Trigonemq; tueri iu-
bet. Ad laeuum Lefoni parere iussum. Caterum alas globosq; maxime Curetū Esto-
numq; confertior turma texerat. Vltima funditorum acies stabat. Interea classis
Danica ventorum indulgentia aspirante. vii. dierum continuam nauigationem
emenfa Calmarina oppidum subiit. Mirareris late ventis velificatum mare: cœlūq;
ex oculis intenta antennis linthea eripiebant. Nam Sclauū ac Liui, Saxonumq; vii.
milia classem auxerant. At per solidum proficiscentibus Scanienses quod locorum
periti essent duces ac præuii destinantur. Igitur vbi præstolantibus Suetis Dani-
cus supuenit exercitus Ringo suis quoadusq; Haraldus aciem centuriasset, patien-
ter confidere iussis: non ante signa canere præcepit q̄ regem propter aquilas curru
compositum aspexissent præfatus sperare se facile collabi aciem posse: quæ cæci du-
ctamine niteretur. Præterea Haraldum supremo ætatis tempore alieni imperii
cupiditate correptum: non minus mente captum q̄ luminibus fore, nec opibus ex-
satiari posse qui si annos respiciat tumulo pene contentus esse debeat. Suetis itaq;
pro libertate, pro patria, ac liberis dimicandi necessitatem incumbere hostem teme-
ritate atq; insolentia suscepisse bellum. Præterea ex parte aduersa per paucos Da-
nos esse Saxones complures, aliasq; effœminatæ gentes in acie stare. Ob quod co-
gitare debere Sueones Noricosq; quantum Germanos ac Sclauos septentrionales
semper turba præstiterit. Spernendam ergo aciem fore quæ potius lubrica hominū
colluuiōe q̄ soli militum robore contexta videatur. Nec parum ea oratione militū
animos accendebat. At Bruno Haraldī loco aciem statuere iussus: Cuneo frontem
molitur: Hetham vero in dextero latere locat: Haconē Leuo præficit. wisnam aquia-
liferam facit. Igitur Haraldus curru eminens q̄ potuit celsa voce beneficia sua in iu-
riis a Ringone rependī queritur. Ab illo sibi bellum inferri qui regnū suū manere
adeptus fuerit. Ita Ringonem nec senis misereri, nec auunculo parcere: propriosq;
motus cunctæ necessitudinis aut beneficentiæ respectui præferre. Iubet itaq; memi-
nisse Danos vt exteris semper victoriis inclaruerint: vt finitimis imperare poti⁹ q̄
obsequi cōsueuerint. hortaturq; ne tantæ gloriæ decus deuiçtę gētis insolentia labea-

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXVIII.

factari sustineant: nec imperium quod sibi iuuenta florenti pepererant senectute cōfecto
 demum permittant. Deinde canentibus lituis summa vtrinque vis cōseritur bellū. Cre-
 deres repere terris ingruere cœlū, sylvas cāposque subfidere, misceri omnia, antiquū
 rediisse chaos, diuina pariter & humana tumultuosa tēpestare cōfundi, cunctaque si-
 mul in perniciem trahi. Nam ubi ad teli iactum peruertū, intolerabilis armorū stris-
 dor incredibili cūcta fragore compleuit. Vapor vulnerū repentinā cœlo nebulam
 intēdebat, dies effusa telorū grandine regebatur. Nec parū in acie funditorū opera
 valuit. At ubi pila manu aut tormētis excussa cōminus gladiis, ferratisque clauis de-
 cerantur. Tum vero plurimū sanguinis periclitatum est. Igitur fellis manare sudor
 corporibus cœpit, mucronūque crepitacula eminus exaudiebātur. Illic Starcatherus
 qui belli huius seriē sermone patrio primus edidit, prior in acie dimicans Haraldī
 proceres Hun & Elli, Hort, ac Burgha a se prostratos, abscessamque Wisne dexteram
 cōmemorat. Ceterū Roa quendam cū duobus aliis Gnepia & Garthar a se in acie
 vulneratos occubuisse declarat, Hisdem Scalki patrē tacito nomine applicat. Idem
 fortissimū Danorum Haconem a se in terrā prorutū: sequi ab eo ita mutuo vulnera-
 rum testatur: vt exsertū thorace pulmonem ceruicēque mediocriter scissam, manum
 quoque vno trūcam digito gerens excederet bello: diuque hiscens plaga nec cicatricis
 capax, nec medela habilis videretur. Eodē tēte puella Wegthbiorg in hostē dimi-
 cans Soth pugilem acie strauit. Eandem athletarum cadibus imminentem Thor-
 killus Thelemarchia ortus emisso per chordam spiculo traiecit. Tanta enim vi pe-
 riti arcuū Guttones nervos intenderant: vt clypeos quoque iaculis transuerberaret:
 nec alio efficacior cadis extitit causa: Loricas, Galeasque perinde ac inermia corpora
 sagittarū acumina penetrabant. Interea Vbbi Fresicus prōprissimus Haraldī miles
 ac prae aliis habitu corporis insignis prater .xj. quos in acie vulnerauerat. xv. dele-
 ctorum pugilum iterfecit. Hi omnes Sueti sanguine fuere, vel Gōthi. Deinde primā
 aggressus acie consertissimos hostes insilit, palantesque meru. Sueones hac illac hasta
 gladioque dispellit. Et iam pene res in fugam cesserat: cum Hagder, Rolder, & Gretir
 emulatione virtutis Athletam adorti publicā perniciē priuato redimere periculo
 statuerunt. Verum cōminus instare veriti spiculis procul agendū curabant. Sicque
 crebrescentibus iaculis eminus Vbbo confoditur nemine propius cum ipso manū
 conferere præsumere. Centū quadraginta quatuor sagittae prius pectus praeliantis
 obsederant quā lapsis corporis viribus solo poplite daret. Tum demū per Thronodos,
 eosque qui Dala prouinciam colunt ingens de Danis clades accepta est. Nam summa
 sagittariorū vi recruduit bellū: nec alia res nostris perniciosior fuit. At Haraldus
 cum defectam lumine senectam ageret triste suorum murmur exaudiens intellexit
 superiorē hostibus arrisisse fortunā. Igitur vt erat falcato curru veatus Brunonem
 aurigae per insidias officio fungentem qualem Ringo in centurianda acie tenorem
 habuerit cognoscere iubet. Qui paulum soluto in risum vultu corniculata illum
 acie praeliatum respōdit. Quo audito rex trepidare animo cœpit, ac per summam
 admirationem percontari quo Ringo talem ordinandī agminis doctrinam aucto-
 re cōtraxerit, maxime cum Othynus disciplinæ huius traditor ac repertor exti-
 terit: nec ab ipso quispiam prater se nouum hoc rei bellicæ documentū perceperit.
 Ad quod silente Brunone subiit regem Othynum hunc esse olimque familiare sibi
 numen impraesentiarum dandae vel subtrahendae opis gratia versiformi corporis
 habitu tegi. Cui mox supplicare obnixius cœpit vti Danis, quibus ante clementer

Acre pliu.

175

171

Starcathe-

rus.

Wegth-

biorg.

Vbbi.

De morte

Vbbonis.

171

Dala.

175

Saxonis Grammatici

75. 129.

76.

Mors Haraldī.
Casorū p̄cerum numerus.
Ringo rex xlv.

76.

Hetha regno præficitur, xlvj.

Olo rex xlvii, regnū occupat.

Oloni paratur insidiæ a xii, ducib⁹.

affuerit supremam quoque victoriam tribuat, complementumque beneficii origini ex aquaret: eidem se prostratorum manes muneris loco dedicaturum pollicitus. At Bruno nihil obsecrantis precibus motus repente excussum curru regem arietavit in terram, ereptamque cadenti clavam in ipsius caput detorsit, proprioque cum gestamine interfecit. Iacebant circa currum regis innumera extinctorum corpora, rotarumque fastigium congeries funesta vincebat. Temonem quoque cadauerum cumulus exaquaerat. Nam in acie Ringonis ad duodecim milia proceres exanimati sunt. At ex parte Haraldī præter popularium stragem ad xxx. milia proceres corruerunt. Cuius Ringo nece cognita dato signo laxare aciem suos, bellumque remittere iubet. Deinde sequestra pace fœdus cum hostibus ferit. Frustra pugnam absque duce protrahi monitis. Post hæc Sueconibus passim inter promiscuas cadauerum strues Haraldī corpus exquiri præcepit: ne regium funus debitis fraudaretur inferiis. Igitur reuoluendis interfectorum corporibus: auida plæbs iniicere operam cœpit. In hanc curam dimidium diei extractum est. Tandem cum corpore reperta claua Haraldī manibus parentandum ratus equum quem insidebat regio applicatum curru: aureisque subfelliis decenter instratum eius titulis dedicauit. Inde vota nuncupat, adiicitque precem, vti Haraldus eo vectore vsus fati consortes ad tarta antecederet. Atque apud præstitem Orchi Plutonem sociis hostibusque placidas expeteret sedes. Deinde rogam exstruit Danis inauratam regis sui puppim in flamma fomentum conicere iussis. Cumque superiectum ignis cadauer absumeret moerentes circuire proceres, impensiusque cunctos hortari cœpit vti arma aurū & quodcumque opimum esset, liberaliter in nutrimentum rogi sub tanti, taliterque apud omnes meriti regis veneratione transmitterent. Cineres quoque perusti corporis vnae contraditos Lethram perferri, ibique cum equo & armis, regio more funerari præcepit. Tali parentationis cura iustis auunculo persolutis: Danorum sibi fauorem conciuit, odiumque hostium ad gratiam deflexit. Post hæc a Danis vti Hertham regni reliquiis præficeret exoratus ne repente recidua hostium vires coalescerent Scania a Dania corpore abruptam in Olonis præfecturam secreuit Syalandiam vero reliquosque regni fines Hetha duntaxat parere iussit. Ita in potestatem Suetie cam fortunæ varietas Danicum redegit imperium. Et hic quidem belli Brauici finis. At Sialandenses qui Haraldō duce vsi fuerant cum adhuc prioris fortunæ species animis oberraret foemineis parere legibus probrosam ratū Olonem accedunt: postulantes ne clarissimi regis militiæ assuetos, muliebri iugo obnoxios habere pateretur. Præterea ad ipsum si defecturos se pro conditionis eorum deformitate tollenda arma susciperet, pollicentur. Nec segniter Olo supplicantibus affuit tam auidæ maiestatis memoria quam militum inuitatus obsequio. Igitur Hertham ad se venire iussam cunctis præter lutiā dominationis suæ partibus cedere: ante minis quam armis coegit, ipsamque lutiā ne foemine liberum regni vsum tribueret, vetigalem effecit: filium quoque procreauit: cui Omundo vocabulum posuit. Cæterum crudelitati intentus tam impium regem agebat vt superior reginæ cōceptus cunctis poenitentia pareret: quibus regnū eius rubore fuisset. Duodecim duces siue patriæ calamitatibus moti: siue Oloni ob aliā olim causam infesti insidias capiti eius præparare cœperunt. Ex his fuere Lennius, Aryla, Thottus, & Vithnus: qui quæ apud Sclauos præfecturam gerebat, Danos tamen origine cōtingebat. Cæterum ad peragendū facinus parū viribus atque ingenio freti pecunia Starcatherum adsciscit.

Historie Danice. Li. VIII. Fo. LXXIX.

Ille ut rem ferro exequeretur adductus utentē balneis regem susceptis cruenti misterii partibus attentare constituit. Quo lauante ingressus mox acri ipsius visu luminūq; continua mobilitate vibrantium fulgore perstrictus occulto metu hebetatis artubus vestigium pressit, relatoq; pede manū propositūq; suspendit. Itaq; qui tot ducum tot pugilum arma protriuerat vnus inermis viri aciem ferre non potuit. At Olo sane vultus sui conscius obtecto ore accedere cum propius & quid afferat edere iubet: quippe quem vetustas conuictus & longa familiaritatis experientia ab insidiarum suspitione alienissimū faciebant. At ille destrecto mucrone proficiens transuerberat regem, nitentisq; assurgere iugulum ferit. Centum & viginti auri libræ in premio reponebantur. Post modum pœnitentia ac pudore percussus tanta animi acerbitate commissum facinus luxit ut si mentionem eius incidere contigisset a lachrymis temperare non posset. Adeo culpæ atrocitatem respiciens animus erubescerebat. Præterea aliquot ex his quorum instinctu vsus fuerat in sceleris a se commissi vindictam occidit: & cui facto manum tribuerat præbuit vltionem.

Olonis oculi acies.

Olonis cades.

Pœnitentia Starcatheari.

Ometerum Omundum Dani Olone ortum creauere regem: plus parentis eius nobilitati q̄ meritis deferendum putantes. Hic post q̄ maturuit in nullo paternis operib⁹ defectior extitit. Siquidem res ab Olone gestas, aut æquare, aut transcendere curæ habuit. Præerat eo tempore aliquantæ Normannorum genti Ringo: cuius filiam Esam Omūdo matrimoniū circūspicienti insignis commendauerat fama. Verum poscendæ eius spem singulare, Ringonis studium minuebat. Is quippe solum spectatę fortitudinis generum affectabat: tātum gloriæ in armis reponens quantum ceteri in opibus situm autumant. Igitur Omundus ut eo claritudinis genere illustris euaderet: laudemq; sibi fortitudinis conciliaret viribus votum impetrare conatus classe Noruagiam accedit, Ringonis regnum hæreditatis nomine tentaturus. Excipit amice illum Iathrię Regulus Oddo qui Ringonem certissimū patrimonii eius inuasorem assereret: seq; sapius ab eodem iniuriis laceffitum deseret. Itaq; Ringone interim apud Hyberniam piraticam exercente prouinciam propugnatore vacuam adortus: præteritis popularium rebus peculia ria Ringonis bona rapinæ tradidit: eiusq; necessarios interfecit. Nam Oddo quoq; Omundo manum iūxerat. Inter omnia aurem facinora quæ varie ac multipliciter gesserat nūq; quibus multitudine copiarū præstaret, vim inferre sustinuit: memor se fortissimo parēte editum virtute nō numero bella gerere oportere. Interea Ringonem a piratica reuertentē adesse cōtigit. De cuius reditu edoctus pragrade moliri nauigium cepit. Vnde tanq̄ munimēto superne hostem telis appeteret. Huic Atylonis Scanici filii Homothus ac Thola remiges adiscitur. Quorū alter gubernatorē agere: alter prorę præesse iussus. Nec Ringoni in his excipiēdis ingenii aut solertia defuit. Quippe exiguā copiarū partē ostendēs: a tergo hostē incurfandū curauit: de cuius astutia Omundus per Oddonē certior factus: qui in insidiis cōstitutos opprimerēt mittit: Atylone Scanico Ringonē excipere iusso. Is imperio pronius q̄ feliciter obsecutus fractis bello rebus, acceptaq; strage victus refugit in Scaniā. Igitur Omundus reparatis per Oddonem viribus pugnaturam pelago classem explicat. Quo tempore Atylo bellum Noruagicum ex somniorum visis haud dubie

Omundus rex. xlviii.

Ringo.

176

176

176

Saxonis Grammatici

speculatus redimēda fugæ gratia q̄ celerime nauigationē orsus Omūdū plio pro
pinquū grata societate p̄sequitur. Cuius Omūdus opera fretus pugna tā feliciter q̄
fidēter ingreditur. Nā habito per se cōsictu victoriā quā in suis amiserat recupera
uit. Quē Ringo mortifico vulnere perstrictus exanguibus contēplatus oculis ma
nu vt poterat mota (nā vox liguā defecerat) accersitū fore sibi generū obsecrat, io
cunde se fatū excipere asserens: si tali filiā cōnubio reliquisset. Nec respōso exceptus
extinguitur. Cuius excessum Omūdus lachrymis p̄secutus Omothū: cuius fidā in
bello operā expertus fuerat: alterius filiarū Ringonis cōnubio donat. Alterā ipse cō
plectitur. Eodē tēpore Russa virgo strenuis militiæ operib⁹ muliebrē animū sup
gressa apud Noruagiā cū fratre Throndo crebros de rerū summa cōsictus habue
rat. Hæc Omūdū Noruagiēsisibus præesse nō sustinēs in omnes Danorū dedititios
decreuerat bellū. Qd̄ Omūdus nūtio expertus ad hūc tumultū cōprimēdū pr̄optis
simos destinat. Quibus superatis Russa superbiā ex victoriā nacta animū spe immo
dica raptū ad ipsam rerū Danicarū summā potēdā intēdit. Primū igit̄ Hallandīæ
partes adorta ab Omotho & Thola a rege trāmissis excipit, victaq; bello refuga cō
cessit ad classē. Cuius. xxx. solæ rates ceteris ab hoste captis fugā nauigatione car
pserunt. Euitantē Danos sororē armis excipit Throndu: a qua victus totiq; exerci
tu spoliatus Dofrinæ alpes permetiēdo neminē fugæ comitē habuit. Ita quē paulo
ante Danis cesserat mox fratre superior: fugā victoriā mutauit. Quo cognito Omū
dus ingenti Noruagiā classe repetit: primūq; Thelemarchiæ populū per Omothū
et Tholā clandestino cōpendio missos aduersum Russæ dominationem crexit. Quo
euenit vt Russa regno per populares exacta, apud insulas: quas spe salutis accesserat
superuenientibus Danis terga sine prælio daret. Cuius fugā rex impensius persecu
tus interceptā pelago classē internicione deleuit: incrementaq; victoriā ac speciosa
spolia cū summo hostiū discrimine retulit. At Russa per paucis elapsa nauigiis inci
tatori fluctus remigio persulcabat. Quæ dum Danos declinat fraterno trucidatur
occurfu. Adeo efficaciorē vim nocēdi incircūspecta solēt habere pericula: & quæ mi
nus metuūt mala plerūq; instātibus grauiora gradus efficit. At rex Throndo ob
interfectionē sororis p̄fectura donato: ceteris vero sub pensione coercitis in patriā
redit. Ea tēpestate Thorias ac Bero pr̄optissimi Russæ milites apud Hyberniā pira
ticū munus edebant. Hi cognita dominā nece quā se olim vlturos iureiurando p̄
miserant Ringonē auide petitiū duelli prouocatione sollicitāt. Qd̄ abnuere quondā
probrosū regibus habebatur. Veterū enim claritudo principū ex armis potius q̄
opibus aestimabatur. Subeunt igitur Omothus & Thola q̄ se puocatores regis pu
gna excepturos offerret. Quibus Omundus impēse laudatis primū eorū operā ad
mittere vitādī ruboris gratia recusauit. Ad vltimū crebris suorū p̄cibus exoratus
aliena manu fortunā experiri sustinuit. Quo certamine Beronē occubuisse: Thoriā
grauiter affectū pugna excessisse pditū est. Quē rex primo e vulneribus recreatum
mox in fidē acceptū, ducē Noruagiæ creat. Deinde cū cōsuetū a Sclauis per legatos
tributū exigeret: nō solū legatorū cadibus: sed etiā vi Sclauica apud Lutiā lacessit⁹
vii. reges vno certamine superauit: solitūq; tributū ius victoriā cōfirmavit. Interea
Starcatherus proluxa iam ætate defessus cum castrorum stipendiis, ac gladiatorio
munere emeritus haberetur: ne senii vitio pristinum gloriæ decus amitteret: egre
gium fore putauit si voluntariū sibi concisceret exitum, fatumq; propriū ma
turasset arbitrio. Itaq; qui toties excellentes ediderat pugnas incruenta morte

De Thrōdo
et Russa.

Russa exi
tus.

Thorias &
Bero pira
te.

Sclauorum
subiugatio
viii.
Starcathe
ri exitus.

Historiæ Danicæ. Li. VIII. Fo. LXXX.

defungi ignobile ratus: vt specioso obitu prærita vitæ claritatē augetet maluit ab ingenio quouis interfici q̄ serū naturæ iaculū operiri. Adeo quondā rei bellicæ deditis morbo oppetere probrosum existimātū est. Itaq; cū & corpore inualido & defectis perspicuitate luminibus esset, diuturnioris vitæ morā perosus emēdi in se percussoris gratia, aurum qđ pro Olonis interfectione meruerat collo appēsūm gerebat: non aprius se violatæ maiestatis iniuriā expiaturū ratus q̄ si idem suæ qđ Olo nianæ necis extiterat præmiū effecisset: aurūq; qđ pro aliena clade tulerat damno propriæ salutis impenderet. Hunc quippe vsum scelestissimi præii pulcherrimū creditidit. Itaq; gemino cinctus ense totidē baculorū ammiculo vacua viriū vestigia turabatur. Quo viso populariū quidā geminū gladiatorum vsum seni superuacūū ratus, donari sibi alterū per ludibriū petiuit. Quē Starcatherus spe petitionis facta p̄pius accedere iūssum detracto lateri mucrone transuerberat. Qđ Hatherus quidē cuius patrē Lennonē Starcatherus olim parricidii pœnitētia adductus occiderat: dum canibus feras insequeretur aspiciens omisso venationis officio duos e comitiabus iniiciēdi metus gratia concitatis vehemēter equis in senē impetū dirigere iubet. Qui dū procurfū edito refugere cupiūt Starcatheri baculis intercepti morte supplicia luerunt. Quo spectaculo Hatherus admodū perterrefactus propius equo aduolat: agnitūq; senē, sed ab eo minime recognitū: An gladiū vehiculo permutare vellet iterrogat. Refert Starcatherus quondā pœnas se ab irrisoribus exigere solitum: nec vnq̄ impune sibi a procacibus insultatū. Sed neq; iuuenem ex oris notis defuncta visu acies deprēdere poterat. Itaq; carmen qđ indignationis suæ magnæ rudinē patefaceret in hunc subtexuit modum.

Vt sine regressu pronas agit aluens vndas
Sic atas hominū cursum labentibus annis
Irreditura fluit, præceps ruit orbita fati:
Quam generat finem rerum factura senectus;
Illa oculos hominū pariter gressusq; relidit.
Eripit os animūq; viris famæq; nitorem
Paulatim premit, & claros obliterat actus:
Occupat occiduos artus: frustratur anhelę
Vocis opus, vegetaq; premit torpedine mentē
Dum paritur tussis: dum pellis scabida prurit:
Dens stupet exesus: stomachus fastidia gignit:
Euacuat iuuenile decus: marcore colorem
Oblinit: & picea crebras ferit in cute rugas.
Obturit egregias artes: monimenta priorum
Obruit & titulos antiquæ laudis adurit,
Demolitur opes: pretium virtutis & vsum
Carpit edax trāsuertit res & ab ordine turbat.
Ipse ego q̄ noceat didici damnosa verustas:
Visu ager vocis modulū, & pectore rauci:
Cūctaq; in aduersam fluxerūt cōmoda fortem,
Iamq; minus vegetum corpus fulcimine tutor
Flaccida subiectis iunxus membra bacillis,
Lucis inops moderor vestigia fuste gemello

Saxonis Grammatici

Et virga monstrante sequor compendia callis
Stipitis auspicio potius q̄ lumine fesus.
Nemo mei curam celebrat, nec in agmine quisq̄
Solamen veterano adhibet nisi forsitan Hatherus
Assit & infracti rebus succurrat amici.
Ille semel quęcūq; pio dignatur amore
Integer incepti studio constanter eodem
Prosequitur primosq; timet peruellere nexus,
Ille etiam bello meritis bene premia crebro
Digna refert: animosq; colit: largitur honorem
Fortibus: & claros donis veneratur amicos.
Spargit opes, laudisq; suę cumulare nitorem
Dapilitate studet multos superare potentes.
Nec minor ad Martem pietatem viribus æquat
Belligerare celer, labi piger, edere pugnam
Promptus, & vrgenti tergum dare nescius hosti,
At mihi si recolo nascenti fata dedere
Bella sequi, belloq; mori: miscere tumultus:
Inuigilare armis: vitam exercere cruentam,
Castra quietis inops colui, pacemq; perosus
Sub signis Gradiue tuis discrimine summo
Consenui: victoq; metu pugnare decorum:
Turpe vacare ratus: crebras committere cades
Egregium duxi, & strages celebrare frequentes,
Sæpe graues bello reges concurrere vidi
Et clypeos, galeasq; teri, crudescere campos
Sanguine, loricas affixa cuspide rumpi.
Vndiq; thoraces admisso cedere ferro.
Luxuriare feras inhumato milite pastas,
Hic aliquis forte egregii conaminis auctor
Marte manuq; potens medium dū pugnat in hostem
Intentam capiti lorica diffidit: alter
Castide perfossa, ferrumq; in vertice merfit.
Hic gladius sæpe dexa bellantis adactus
Tegmine discisso capiti destriectus inhesit.
¶ Contra Hatherus huiusmodi carmen habuit,
Vnde venis patrias solitus scriptare poeses
Infirmo dubium suspendens stipite gressum
Quoue ruis Danicæ vates promptissime musa:
Roboris eximii castus decor excidit omnis,
Exulat ore color animoq; amota voluptas,
Destituit fauces vox & rauedine torpet,
Deferuit corpus habitus prior, vltima cepit
Illuuias, formæq; notas cum robore carpsit,
Vt ratis assiduo fluctu quassata fatiscit.

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXXI.

Sic longo amorum cursu generata senectus
Triste parit funus: defunctaq; viribus ætas
Occidit/et primæ patitur dispendia fortis,
Quis vetuit te note senex iuuenilibus vti
Rite iocis/agitare pilam/morsa nuce veses
Iam satius reor vt rhedam qua sæpe veharis
Venditor ensis emas/facilemve in frenâ caballum;
Aut pretio leue curriculum merceris eodem,
A prius inualidos sua quos vestigia fallunt
Excipient iumeta senes: rota proficit illi
Orbis acta suis, cui planta vacillat inanis,
At si forte caues cassum venundare ferrum,
Ereptus tibi te perimet ni vaneat ensis.
¶ Ad hæc Starcatherus.
Improba verba feris facili temeraria labro
Auribus inconcinna piis: quid præmia ductis
Qui gratis præstandus erat per munera quaris!
Nempe pedes gradiar: nec tupiter ense relicto
Externam mercabor opem: natura meanti
Ius dedit/et propriis iussit confidere plantis,
Cur cui debueras vltro dux esse vianti
Ludibrio insultas/sermone procaciter vsus!
Quæq; olim gessi memori dignissima fama
Dedecori tribuis: meritum quoq; crimine pensas!
Quid risu insequeris vetulum pugnare potentem/
Inuitosq; meos titulos et splendida facta
Probro adigis/famosa terens et fortia carpens!
Qua probitate petis indignum viribus enses:
Haud latus hic imbelle decet/dextramve bubulci
Agrestem soliti calamo deducere musam:
Procurare pecus/aruis armenta tueri,
Nempe inter vernas ollæ vicinus obunctæ
Crustula spumantis patinæ bulligine tingis/
Crassi adipis macrum perfundens vnguine panem:
Iusq; tepens fur tim digito sitiente liguris,
Doctior assuetam cineri prosternere Gallam/
Indormire lari somnos celebrare diurnos,
Sedulus officium nidentis obire culinæ:
Q; bello fortem iaculis aperire cruorem
Auerfans lucem latebræ sordentis amator/
Mancipium ventris miserabile: parq; putaris
Sordida cum siliquis lambenti farra catello,
Hercule non tunc me ferro spoliare petebas:
Quando ter Olonis summo discrimine nati
Expugnator eram, Namq; agmine prorsus in illo

177

178

178

178

178

178

Saxonic Grammatici

Aut gladium fregit manus/aut obstantia fudit.
 Hac grauitas ferientis erat. Quid quando Curetum
 Littus/et innumera constratum cuspidē callem
 Primus ligniferis docui decurrere plantis!
 Nāq; aditurus agros confertos murice ferreo
 Armabam laceros subiecto stipite gressus.
 Hinc mecum egregiis congressum viribus Hamam
 Enecui: mox cum Rino duce Flebace nato
 Obtriuī Kyrios/vel quas alit Estia gentes/
 Et populos Sengala tuos. Post hac Thelemarchos
 Aggressus, caput inde tuli liuore cruentum
 Quassum malleolis/armisq; fabrilibus ictum.
 Hic primum didici quid ferramenta valerent
 Incudis/quantumve animi popularibus esset.
 Theutonici quoq; me poenas auctore dedere
 Quum natos Suertinge tuos Frothonis iniqua
 Cade reos domini vindice ad pocula strauī.
 Nec minus hoc facinus, quando pro virgine chara
 Vno septenos necui certamine fratres
 Teste loco: qui me stomacho linquente peresus
 Non parit arenti rediuuium cespite gramen.
 Moxq; ducis Kerri bellum nauale parantis
 Vicinus egregio confertam milite puppim.
 Inde dedi leto Wazam/Fabrumq; procacem
 Multaui natibus caesis/ferroq; peremi.
 Rupibus a niueis hebetantem tela Wisinnum,
 Quatuor hinc Leri natos/pugilesq; peremi
 Biermenses/gentis Hibernæ principe capto,
 Duffinæ populabar opes/semperq; manebit
 Nostra Bra wellinis virtus cōspecta trophæis.
 Quid moror: excedunt numerum quæ fortiter egi/
 Quodq; manu gessi ad solidum celebrare recensens
 Deficio: sunt cuncta meo maiora relatu:
 Vincit opus famam: nec sermo suppetit actis.

78.
 Starcatherus
 sibi cae
 de pcurat.

¶ Hac Starcatherus. Tandem quū Hatherum Lenno patre ortum mutuo sermo-
 ne exptus fuisset/aiaduertens iuuenē splendido loco natū, feriendū ei iugulum pra-
 buit/hortatus ne a parentis sui interfectore poenas exigere vereretur. Hac facien-
 tem auro, qd a Lennone recepat, potiturū esse pmittit. Et vt eiusdem in se vehemē-
 tius animum efferaret, huiusmodi exhortatione vsus esse traditur.
 Praeterea Hathere priuauī te patre Lenno.
 Hanc mihi quaeso vicem referas/et obire volentem
 Sterne senem/iugulumq; meum pete vindice ferro.
 Quippe operam clari mens percussoris adoptat:
 Horret ab ignaua fatum deposcere dextra:
 Sponte pia legem fati praecurrere fas est:

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXXII.

Quod nequeas fugere, hoc etiam anticipare licebit.

Arbor alenda recens/vetus excidenda: minister

Naturæ est quisquis fato confinia fundit:

Et sternit quod stare nequit. Mors optima tunc est

Quum petitur/vitæq; piget: quum funus amatur:

Nec miseros casus incommoda proroget ætas.

Hæc dicens exeret tam crumena pecuniam pmit. Hatherus aut tam fruendi aris, q̄ paterna vltionis capessendæ cupidine cõcitatus/obsecurum se precibus nec præmia repulsurum spondit. Cui Starcatherus cupide ense præbito pnam postmodum ceruicem applicuit: ne timide pccursoris opus exequeretur/aut ferro muliebriter vteretur hortatus, præfatusq; q̄ si peracta cede ante cadaueris lapsum caput ac truncum medius intersiliret/armis innocuus redderetur. Quod vtrum instruendi pccursoris/an puniendi dixerit, incertum est. Fore enim poterat vt saltantem eximii cadaueris moles obrueret. Igitur Hatherus adacto vegete gladio senem capite demuti lauit. Qd̄ corpori auulsum impactumq; terræ glebam morsu carpisse fert ferocitatem animi moribundi oris atrocitate declarâs. Percussor tamen promissis fraudem subesse veritus/saltu non incautus abstinuit. Quem si temere pegisset, forte lapsi cadaueris ictu obrutus/occisi senis pœnas proprio funere psoluisset. Verû ne tantum athletam busti inopem iacere pateretur/corpus eius in campo, qui vulgo Rølung dicitur/sepulturæ mandandum curauit.

Mundus autem (vt accepi) pace integra summa cum tranquillitate decessit, duobus filiis et totidē filiabus relictis. E qbus maximus natu Syuardus fratre Burho adhuc tenero regnū hæreditate cõsequitur. Quo tpe Sueonū rex Gøtarus alterâ Omundi filiatū ob eximie pulchritudinis famam infinito amore cõplex. Ebboni cuidâ Sibbonis filio postulandæ virginis grã negotium legationis imponit. Is officio prudētius administrato, gratū de puellæ cõsensu nuntiū retulit. Iamq; nihil voto præter nuptias deerat: quas Gøtarus apd̄ alienos agere metuēs p Ebbonē quo prius legato vsus fuerat spõsã sibi trãsmittendã efflagitat. Is quū pua admodū familia comitatus Hallandiã præteriret/ad agrestē vicū se pnoctãdi grã cõtulit: in quo duorū fratrū habitations aduersas medius amnis secreuerat. Et hī qdē cõsuetudinē iugulãdi quos hospitaliter recepiss̄t habebãt/liberalitatis specie latrociniū obscurare callētes. Trabē enī in modū præli oblongã/eandēq; ferri acumine præditã arcanis qbusdã vinculis in excelsa domus pte suspēderãt: quã nocturno tpe subductis nexibus demittētes/subiectorū capita de secare solebãt. In quē modū cõpluriū vertices pensili mole præciderãt. Igit̄ Ebboni suisq; post epulas abūde pb̄itas penes focū ministri thoꝝ extruūt: vt applicatas igni ceruices insidiolæ trabis impulsu demeterēt. Quibus abscedētibus Ebbo impensū capitibus machinamētū suspiciēs/socios simulato somno corpa transponere iubet/ps̄at̄ p̄q̄ salutarē eis loci variationē existere. Fuere aut̄ inter eos qdã ab Ebbonis cliē tela extranei: q̄ sp̄retis q̄ ceteri exequēbant̄ monitis, immoti vt cuiq; iacēdi loc⁹ ob uenerat/cubuerūt. Sub opacã vero noctē ab insidiarū ministris pendulū machinamētū pondus impellit. Qd̄ nodis qbus inhærebat excussum/magnaq; vi solo adactū subiectos exitio tradidit. Igit̄ q̄ facinoris exequēdi curã habebãt quo certius rei euetū discerēt, illato lumine Ebbonē: ppter quē maxime rē adorsū fuerãt/prudēter perī

Syuardus
rex. xlix.

Fratrū Hal
lādicorum
scelus.

Saxonis Grammatici

culo occurrisse cognoscunt. A quo prius impetiti sanguine pœnas dederunt. Ebbo quoque suis per mutuam stragem amissis, frequenter crustulis glacialibus annem inueto forte nauigio superat. Götaroque cladis suae potius, quam legationis euentum declarat. Quam rem Götarus a Syuardi instinctu perfectam iudicans, iniuriarum vindictam armis exequi parat. Quo Syuardus apud Hallandiam expugnatus, sorore ab hostibus capta, concessit in Iutiã. Vbi Sclauorum vulgus pugnam sine principe ausum acie superauit/tantum gloriae ex victoria nactus quantum ex fuga dedecoris traxerat. Verum hisdem quos ductu vacuos debellauerat paulopost ducem nactus pugna apud Fioniam cessit. Aduersum quos idem tunc in Iutiã praefectus infelicem pugnae euentum habuit. Quo euenit ut Scania/Iutiã quae exutus, media ditaxat regni veluti quaedam exesi corporis partes sine capite retineret Iarmericus ex eo genitus cum sororibus admodum puulis praeda hostibus fuit: quartum altera Noruagienfibus/altera Germanis, quae venalia quodam solebant esse conubia, pretio venditata est. Itaque Danorum regnum fortissime peragatum tantis etiam maiorum titulis illustratum/tot victoriis auctum/ob vnius viri inertiam ex summo nitore fortunae et florentissimo rerum statu eo ignominiae puenit: ut pensionem quam prius exigebat, exolueret. Syuardus autem sapius victoria cassus/ac deformium fugarum reus/post tot maiorum decora in tanta erubescendo patriae statu confusa regni gubernacula gestare non sustinens: ne diuturnior vita ad extremam gloriae iacturam pringeret, speciosum sibi fatum pugna parere perperauit. Quippe memorum calamitatis animam deponenda: agritudinis cupidum salutis fastidio cruciabat. Adeo demum ruboris studium lucem ei inuisam effecerat. Igitur conpatis pugnae copiis, Simonem cuiusdam sub Götaro Scania percurantem bellum apte denuntiat. Quod obstinatis temeritatis viribus executus, occiso Simone, per summam hostium stragem vitam finiuit. Patria tamen praestanda pensionis onere liberari nequit. Interea Iarmericus apud regem Sclauorum Ismarum cum coaui sibi collacteoque Gunnone coniectus in carcerem captiuus degebat. Quo demum erutus atque exercendi ruris culturae applicatus rusticum opus exequit. Ob cuius promptissimam administrationem ad regaliu mancipiorum magistrum transferri. Eo quoque syncerissime gesto, in necessariorum regis gregem assumit. Vbi quum se iuxta aulicorum ritum egregia morum amoenitate gessisset, breui in amicorum numerum translatus primum familiaritatis locum obtinuit. Ac veluti quibusdam meritorum gradibus fretus ab infima sorte ad spectatum honoris fastigium concessit: et ne segne eneruaret iuuentam ageret, militaribus se studiis assuefecit/natura dotes industria cumulans. Grata omnibus Iarmerici indoles erat: soli reginae suspectum adolescentis ingenium fuit. Fratrem quoque regis fato funentem repentinus rumor edocuit. Cuius corpus Ismarus amplissimo funere elaturus quo maior exequiarum pompa fieret, regia comitate conuiuium instruit. At Iarmericus alias cum regina familiaris curam sortitus ad fugam, cuius facultatem regalis absentia permittere videbatur, circumspiciendam accessit. Animaduerebat enim se etiam inter opes positum miserabile regis macipium fore/et quasi alieno beneficio precarium spiritum possidere. Praeterea quum primis apud regem honoribus vteretur/libertatem delitiis praefendam existimans, visenda patriae noscedique generis eximia cupiditate flagrabat. Sciens autem quod regina neque captiuorum elabi posset competentibus prouidisset excubiis: quo viribus peruenire nequibat/arte assurgendum percurat. Fiscellam itaque byblos ac vimine textam/qua agrestes instar hominis formata aues aristas deturbare consueuerat/viuo cane conpleuit. Quam etiam detracto sibi cultu quo verissimilius humani repraesentaret imaginem/textit. Deinde priuatum regis ararium demolitus/egestam inde pecuniam notis sibi tantum recondidit locis. Interea

Iarmericus
captus.

Dania fit
vectigalis.

Iarmericus
rem rusticam
exercet.

Iarmerici
succensus.

liba facta
anno 1000
Saxo lego
Saxo lego
Saxo lego
Saxo lego
Saxo lego

74. 179.

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXXIII.

Gunno absentiam socii simulare iussus, illata in regiam fiscella/impulsoq; ad latrandum cane: percontanti quendam hoc esset reginæ, mente captum clamitare retulit Iarmericum. Illa ad aspectum statuæ similitudinis errore delusa/insanum æde eici iubet. Tunc Gunno platam foras statuam perinde ac furem socium lectulo tradit. Sub noctem vero vigilis epularum hilaritate ac vino puehit largiore / abscessaq; dormitium capita quo turpiore eos morte consumeret/inguini sociavit. Excitata strepitu regina causamq; eius discere cupiens/concita fores petiuit. Sed dum caput incautius exiit, improviso Gunonis ense confoditur. Quæ quum mortificum vulnus expta corrueret, reflexis in occisorem luminibus/Nullius, inquit, obtentu fraudis si incolumi mihi viuere licuisset, his finibus impunitus excederes. Ad hunc modum crebras in percussorem minas moribunda profudit. Post hæc Iarmericus vna cum Gunnone præclari facinoris socius tabernaculum in quo rex fraternas conuiuio celebrabat exequias, cunctis temulentia victis admoto furim incendio/cõplet. Quo latius furo quidam ebrietatis stupore discusso, immixtis equis deprehensos periculi insequuntur auctores. At iuuenes primum iumentis quæ receperant vecti: ad vltimum hincdem prolixiori cursu debilitatis pedites dedere fugam. lamq; pene occupatis animis remedio fuit. Pontem enim quem ante morandi persecutoris gratia præcis ad medium trabibus non modo onerum impatientem: sed etiam ruinæ propinquum effecerant: prætergressi in opacam de industria voragine concesserunt. Quibus immixtos Sclauum dum parum prospecto piculo equis improvidi pontem onerant, desideribus tabularis excussi, præcipitant in flumen. Sed dum enando ripam appetunt, a Gunnone et Iarmerico obstantibus intercepti merfi aut interfecti sunt. Ita iuuenes egregia caliditate vsi non vt fugitiua mancipia: sed quasi præditi consilio senes, maius ætate sua facinus ediderunt/quod acute conceperant efficaciter adimplendo. At vbi in litus ventum, raptum quod fors obrulerat nauigio, in altum procedunt. Quos qui in sequebantur barbari nauigare cõspectos vociferando reuocare conati regnatos si redeant spondent: q; publico veterum instituto regum percussoribus regnorum successio decreta fuerit. Diu recedentium aures pertinax Sclauorum clamor promissis pellacibus exurdabat. Ea tempestate Buthlus Syuardi frater Danis perfunctorie præerat. A quibus venienti Iarmerico regnum tradere coactus ex rege priuatus euasit. Eodem tempore Gøtarus Sybbonem stupratæ sororis insimulatum occidit. Cuius nece affines permoti ad Iarmericum eiulabundi decurrunt: seq; in vltionem propinquum Gøtari cum eo oppugnatos pmittunt. Nec parum pmissa soluerunt. Nam eorum auxiliis oppresso Gøtaro Iarmericum Suetia potiri contigit. Qui quum duarum gentium impio fungeret, ante dñationis fiducia Sclauos prælio tentat. Quorum xl. captos applicatis toridem lupis laqueo adegit. Quæ supplicii modum olim parricidis debitum ob hoc circa hostes pagere voluit: vt quantæ in Danos rapacitatis extiterint, ex ipsa atrocium belluarum comunione videntibus conspicuum foret. Subacta quoq; regione præsidia locis opportuna disponit. Inde pfectus Sembonum/ Curetum/ cõpluriumq; Orientis gentium cladem exercuit. Qua regis occupatione Sclauum datam sibi defectionis materiam iudicantes/interfectis q; ab ipso præsidia constituti fuerant/ Daniam depopulati sunt. Quorum classem Iarmericus forte e piratica rediens intercepit: eam deleuit: eoque facinore priores victoriarum titulos decorauit. Caterum optima mares eorum primo tibias loris trajectos/moxq; immaniū taurorum vngulis alligatis/molossisq; incessentibus raptim in cocenū/voraginesq; ptractos lachrymabili spectat.

Reginæ cædes.

Buthlus rex. l.

Iarmericus rex. li.

Suetiæ subactio sexta.

Sclauorum subactio nona. Decima.

Saxonis Grammatici

Arx Iarmerici.

culo cōsumpsit. Ea re hebetati Sclauorū animi summa cum trepidatione regis im-
periū coluerunt. Iarmericus itaq; tot gētium manubiis locupletatus vt tutū prae-
da: domiciliū cōpararet, in editissima rupe mirifico opere aedem molitur. Agge-
rē collatis glebis extruit: fundamentū crebris conicit saxis: ima vallo: tricliniis me-
dia: summa ppugnaculis cinxit. Secus vndiq; iuges excubias fixit. Quatuor portae
magnitudine praestantes: a totidē plagis irrestrictos aditus dabant. In huius dom-
magnificentia oēm opum suarū apparatus cōgessit. Ita domesticis rebus cōpositis
rursum in externas cupidinē verit. Igitur nauigatione cōcepta, quatuor fratres ge-
nere Hellepōticos obuios pelago factos/piraticaq; admodum studiis assuetos ma-
ritima pugna attentare nō distulit. Quatri duo gesta sororē eorū cū medietate tri-
buti quo victos onerauerant pactus/praeliū reuocauit. Post haec Liurum regis fia-
lius Bico captiuitate quā sub memoratis fratribus ducebat elapsus Iarmericum: a
quo olim fratribus spoliatus fuerat, iniuriā haud oblitus accessit. Apud quem beni-
gnius habitus breui arcanorū oīm arbiter singularis euasit. Hūc vt suis p omnia tra-
ctabilem monitis sensit, in res q̄ maxime factu detestabiles cōsultantē adduxit. Atq;
ad scelera flagitiaq; cōmittēda cōpellit. Adeo nocēdi artē obsequiū simulatione ca-
ptabat. Praecipue eū aduersum eos quos sanguine pxime cōtigisset armabat. Ita fra-
ternā vltionē: quia viribus nequibat, fraude exequi pertentabat. Quo euenit vt rex
virtutū loco vitiorū sordes amplexus ob ea quae pfidi monitoris impulsu atrociter
gesserat/cōmunibus in se locum odiis daret. Aduersum quē etiā Sclauorū tumul-
tus exoritur. Cuius sopiendi gratia duces eorū captos traiectis fune tibiis/equis in
diuersa raptatibus praebuit lacerados. In hūc modū cōsumpti p̄cipēs corpum suo
rū distractu p̄tinacis animi poenas dederūt. Quae res Sclauorū obsequia in suo sta-
tu aequali ac solida subiectione cōtinuit. Interea qui ex sorore Iarmerici apud Ger-
maniam orti/educatiq; fuerant auito nomine fr̄cti in auunculum arma suscipiunt
aeque sibi regnum atq; ei debere certates. Quorū munitiones rex apud Germaniam
machinis demolitus, oppidis compluribus/aut obsessis/aut captis/nonnullis etiā so-
lo aquatis incruentā ad ciues victoriā reportauit. Occurrūt Hellepōtici pactis so-
rorē nuptiis offerentes. Quibus celebratis rursum Biconis instinctu Germaniam
petens/captis bello sororiis laqueo sp̄m eripere nō dubitauit. Optimates quoq; con-
uiuū simulatione contractos eodem exemplo consumendos curauit. Interea Brode-
rus/quem olim rex ex alio sustulerat matrimonio/nouercae curam ab eo susceptam
plenis sanctitatis excubiis celebrabat. Quem Bico apud patrē incesti crimine ac-
cusatū ne falso insimulasse videretur, subornatorū testimonio inscutus est. Cumq;
Broderus accusationis partibus plene exhibitis defensionis praesidia afferre nō pos-
set/pater ab amicis in conuictum ferri sententiam iubet/minus impium ratus su-
mendam de filio vindicā alieno q̄ pprio delegare iudicio. Quem ceteris p̄scriptio-
ne dignū decernentibus/Bico tristior em de capite eius sententiā ferre nō veritus
a nefarii stupri auctore poenam suspendio capiendam esse p̄nūtiat. Quem nequis a
paterna crudelitate profectam putaret, eundem laqueo affixum a ministris subie-
cto asserere excipiendum percensuit: vt quum hi fessas oneri manus subducerent, per
inde ac rei perēpti iuuenis forent/ Regemq; parricidii crimine sua culpa libertū face-
rent. Praeter ea nisi poena accusationem sequeretur, paterna eum salutē insidiaturū
astruxit. Adulterā vero Swauildā quo turpius e vita excederet, pecudum vngulis
proculcari debere, Paruit Biconi rex/ adactumq; suspendio filium ne strangulari

Sclauorum
subactio. xii

Nouū com-
mentū Bic-
conis.

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXXIII.

posset a circūstantibus tabulati ope alleuandum curauit. Igitur innoxium vinculum parum cōpressis faucibus solam pœnæ speciem præ se ferebat. Reginā vero firmissi monexu humo astrictā egnis obterendā calcibus præbuit. Hæc tantæ fuisse pulchritudinis fama est: vt ipis quoq; iumētis horrore foret artus eximio decore præditos sordidis lacerare vestigiis. Quo argumēto rex innocentia cōiugis declarari coniectans: accedēte erroris pœnitentiā falso notatā festinat absoluerē. Aduolat interea Bico q supinā iumēta diris deturbare carminibus, nec nisi pronam obterere firmaret. Quippe eam formæ suæ beneficio seruata sciebat. In hunc modum collatum reginæ corpus adactus iumentorum grex crebris alte vestigiis fodit. Hic Swauidæ exitus fuit. Interea canis cui Broderus assueuerat seu quibusdam questibus aggressus regem deslere domini supplicium videbatur. Eiusdemq; illatus accipiter intimas corpori plumas rostro detrahere cœpit. Ex cuius nuditate rex sumptis orbitatis auspiciis omen intercepturus præpropere qui filium laqueo detraherent/mittit. Perimplumem enim auiculam futurum se/nicauisset/absq; liberis augurabatur. Liberato clade Brodero, Bico delationis pœnas exoluere metuens, nuntiare Helleponticis pergit Swauidam a viro nefaria strage consumptam. Quibus vlciscendæ sororis gratia nauigantibus ad Iarmericum reuersus/parari bellum ab Helleponticis indicat. Rex moenibus q acie tutius dimicandū existimans, in eam quæ ex ædificauerat munitionem confugit. Vbi ad ferendā obsidionē cōmeatibus penitiora ppugnacula armatis implebat. fulgentes auro ceras: circūpensiq; clypei supremum ædis ambitū adornabant. Contigit autē vt Hellepōtici prædæ p̄tionē acturi magnā suorum manum peculatus insinulatā occiderent. Igitur q tantā copiarum prem intestina clade cōsumperant, aulæ expugnationē suis altiorē viribus rati/veneficā, cui Guthrune erat vocabulum/cōsulunt. Qua efficiente regis p̄tis propugnatores subito oculis capti in se ipsos arma cōuertunt. Quo viso Hellepōtici applicata testudine primos portarū aditus occupāt. Deinde conuulsis postibus/irruatq; æde cæcas hostiū phalanges obruncant. Eo tumultu supueniēs Othinus/mediosq; pliantiū globos appetēs/Danis quos paterna sp̄ pietate coluerat/adēptū præstigiis visum supera virtute restituit. Hellepōticos vero corpa aduersū tela carminibus durare solitos crebro silice cōuerberādos esse p̄docuit. Ita vtrūq; agmen mutua cæde cōsumptū interiit. Iarmericus vtroq; pede ac manibus spoliatus trisco inter exanimis corpe rotabatur. Cui Broderus parū idoneus successit in regnum.

Ost hunc regnat Syualdus: cuius filius Snio senescente patre strenuū piraticæ opus cōplexus patriæ res nō solum seruauit: sed et diminutas in pristinū habitū reuocauit. Idem tyrannide suscepta Eskilli atq; Alkilli pugilum insolentiam cōprimendo Scaniam a Danicæ iurisdictionis integritate submotam ad societatem patriæ victoriā reduxit. Tandē filia Gothorū regis mutuo amore perstrictus, cōueniendæ eius copiam clandestinis nuntiis tentat. Qui a patre puella intercepti suspendioq; cōsumpti/improuidæ legationis pœnas dederunt. Quorum Snio vltionem exigere cupiens quū Gothiam hostiliter aggressus fuisset/rege eius cum copiis occurrente, prædictorū pugilum puocatione rem p̄ athletas gerere iussus/hanc duelli legem edidit: vt alteruter regū pro varia athletarum fortuna aut pprium perderet/aut alienū lucraretur imperiū/victiq; regnū in victoriæ præmio reponeret. Quo euenit vt Gothorū rex ppugnatorū suorum infortunio supe

l iiii

Swauidæ
species et
cædes.

Canis & ac
cipitris do-
lores.

179

179

179

Guthrune
venefica.

Othinū op̄
tulatō.

180

Broderus
rex. lii.
Syualdus
rex. liii.
Snio rex
liiii.

Saxonis Grammatici

Mendicus
procuratur.

80
80
Annonæ
caritas.

Cerviſiæ
vſu interdum.
Bibacis
altus.

ratus regno Danis cedere cogeretur. Cuius filiam Snio quū in Sueonū regis cō-
bium paterno impulsu cōperisset adductam, quendā obſoleto habitu p̄ itinera pu-
blica ſtipem petere ſolitum ad eam vſq; tentādā tranſmiſit. Qui quū egentiu mo-
re p̄pinquum liminibus diſcubitum habuiſſet, viſa forte regina exili vocula ſucci-
nens/ Amat, inquit, te Snio. Illa allapſum auribus ſonū diſſimulanter excipiens nec
viſu nec gradu relato p̄cedit in regiā, atq; eueſtigio reſreſſa obſcuro et vix aures
offendente ſibilo/ Amantem, inquit, me redamo. Eo dicto veſtigium extulit. Quam
egenus mutuū amoris vocem edidiſſe gauiſus die poſtera forſibus aſſidens præſen-
te domina conſueta ſermonis breuitate, locum ait voto ſuppetere cōuenit. Illa rur-
ſum arguta vocis induſtriam colligēs ſumma cum diſſimulatione diſceſſit. Paruo
poſt percontatorem præteriens Bøcherør breui ſe puenturam aſſeruit. Hunc quip-
pe locum fuga petere deſtinauit. Qua de re egenus certior redditus ſolito percon-
tationis acumine competens promiſſo tempus cognoscere perſeuerat. Illa vero nec
aſtu inferior / nec ſermone lucidior q̄breuiſſime potuit, hyemis initium nuncu-
pauit. Cæterum ſtipatores eius qui leuē amatoriæ vocis iactum exceperant, ple-
num calliditatis ingenium extrema ſtoliditatis deliramentū eſſe credebant. Quæ
quū Snio certius ex egeno cognoceret, reginā ſublatis mariti opibus lauandū ſimul-
latione digreſſam nauigio deportandā curauit. Poſtea vero ſepenumero inter ipm̄
ac Suethiæ regem/ altero iuſtas repetente faces/ altero illicitas tueri p̄ſeuerante, an-
cipiti euentu variaq; victoria dimicatum eſt. Ea tempeſtate per ſummam cæli intē-
perantiā agrorum vbertate corrupta ingens annonæ caritas incidit. Cumq; obor-
ta vidualium raritate grauis plæbē inedia laceraret, rex quonā modo t̄pis difficul-
tati ſuccurreret anxius/ quū aliquanto maiorem bibuloq; q̄ edaciū impenſam ani-
maduerteret, frugalitatem populo intulit: cōuiuiorū vſum abrogans nequa ex fru-
ge potio pararet, edixit: acerbitatē famis ſupſui hauſtus inter dicto pellēdā/ atq; a ſi-
ti abundantiam eſus mutuandam exiſtimās. Tunc qdam petulantioris gulæ pro-
ſcripſam bibendi conſuetudinē deſens altum calliditatis genus cōplexus nouā vo-
luptati licentiam repperit/ ac publicā cōtinentiæ legem priuata intemperantiā ſol-
uit/ deliciarum vſum a ridiculū op̄is acuminē mutuatus. Veriti em̄ liquoris guſtu
minutim liguriendo vſus deſiderium ebrietatis expleuit. Quam ob rem cōuentus
a rege integerrimum ſe frugalitatis obſeruatorem aſſeruit/ vtpote auiditatē hau-
ſtus moderatæ ſumprionis ingenio caſtigantem: aſſixamq; ſibi culpam ſorbitionis
titulo tueri perſeuerauit. Deniq; adiecto minarum terrore nō modo bibere, verum
etiam pitiffare phibitus: conſuetudini tamen imperare nō potuit. Vt em̄ tanq̄ lici-
te illicitis fruereſſet/ nec gulam alieno ſubiectam haberet imperio, madefactis portio-
ne cruſtulis capace liquoris offula veſcebatur: cupitamq; crapulam lento guſtu p̄-
uexit: inter dictum ſatietatis modum haut ſecus ac licitum cōſecutus. Adeo perſi-
naciffima gulæ rabies ſalutem pro luxu deuouens/ nec regia qdem cōminatione de-
terrīca, ad omne periculum ſpernendum temerarium ſolidauerat appetitū. Secūdo
quoq; perinde ac violatæ cōſtitutionis reus cōuenitur a rege. Sed ne tunc quidem
facti deſenſionem abiecit/ nequaq; a ſe regalibus inſtitutis obuiam itum eſſe conten-
dens/ aut decretam edicto cōtinentiam ſuis p̄fanatam illecebris: præſertim quum
lata frugalitatis lex ita pariſimonix formam tradiderit: vt potandū magis, q̄ edendū
liquoris facultas inhibita videretur. Tum rex obteſtans deos per cōmunem iurare
ſalutem, tale quid deinceps audentem capitaliter eſſe plexurū. Ille mortē temperan-

Historiæ Danicæ Li. VIII. F. LXXXV.

ria leuiorem, vitæq; q̄ luxu deponere tolerabilius ratus rursus aquis excoquit fru-
 gem, deo stocq; liquore cum se nullâ vitæius excusandæ cupiditatis defensionē obic-
 eturum speraret: palam potioni indulgendo ad calicū vsū libera fronte conuertit
 astuq; in audaciam verso, regiâ animaduersionē operiri q̄ frugi fieri maluit. Inter-
 rogante ergo rege cur toties rei interdita: licentiâ vsurpasset: desideriu hoc inquit
 rex non tam auiditas mea q̄ habita in te beniuolentia peperit: funeribus enim regis
 inferias cōuiuio persoluedas memineram. Itaq; ne epulū quo tuæ peragantur exe-
 quia: ob fermenti inopiâ solenni potionis vsu careat industria potius q̄ ingluuie du-
 ctus prohibiti liquoris tēperamento prouidi. Te autē ante alios inedia periturum,
 priorēq; busto opus habiturū non ambigo: cū ob hoc inusitatā parcitatis legē tuleris,
 q̄ defutura tibi primū alimonia verearis. Tibi quippe nō aliis consulendo nouū
 auaritię auctorē agere sustines. Tā vrbana hominis cauillatio iram regis in ruborē
 conuertit. Qui cū publica salutis decretū in ludibriū sui recidisse conspiceret omis-
 so cōmunis vtilitatis consilio reuocauit edictū sententięq; soluere q̄ ciuiū offensam
 contrahere maluit. Cūq; (vt dixi) siue parū compluta humo seu nimiu torrida tor-
 pentibus satis: ac parce fructificantibus campis inedia languor defectā escis regio-
 nem attereret: nulliq; parū suppetētibus alimētis trahendæ famis superesset auxi-
 lium: Aggone atq; Ebbone auctoribus plæbiscito prouisum est vt senibus ac paruu
 lis cęsis: omniq; demū imbelli etate regno egesta robustis dūtaxat patria donaretur
 nec nisi aur armis, aut agris colendis habiles domestici laris paternorūq; penatium
 habitacula retinerēt. Quorū mater Gambarucid ad se deferētibus filiis cū a scelesti
 decreti auctoribus salutē in crimine repositā animaduerteter: damnata contionis
 sententiā necessitatē parricidio redimi oportere negabat. propius honestati consiliū
 fore asserēs, animorūq; ac corporū virtuti expetibilius: vt seruata erga parentes ac
 liberos pietate patria excessuri sorte deligerētur. Quæ si senes inualidos obrulisset
 robustiores se eorū loco exilio offerrent, eiusq; pondus pro debilibus perferendū sua
 sponte susciperent. Ca terum indignos esse vita qui illā scelere & sacrilegio compa-
 rare, parentēq; ac prolem tam iniquo sententiā genere persequi sustinuisent: chari-
 tatis loco crudelitatis officia peracturi. Postremo cunctos male patriam demereri
 apud quos parentū aut liberorum amorī proprii spiritus charitas præponderaret.
 Huic voci ad concionē relatæ plarūq; suffragiis assentiebātur. Igitur omniū fortu-
 nis in sortē coniectis qui designabātur extorres adiudicati sunt. Quo euenit vt qui
 sponte necessitati parere noluerāt fortunæ iudicio obsequi cogerētur. Primū itaq;
 Blekingiā aduecti, ac deinde Moringiā præternauigantes ad Gutlandiam se appu-
 lerunt vbi & Paulo teste auctore. Frig dea Longobardorum vocabulū: quorū postea
 gentem condiderūt tradūtur adepti. Tandē ad Rugiā se applicantes, desertisq; na-
 uigiis solidum iter ingressi cum multā terrarum partē emensi, armisq; depopulati
 essent: post editas late strages postremo petitis in Italia sedibus priscū gentis voca-
 bulum suo nomine permutarūt. Interea Danorum tellus rarecente cultorū opera
 sulcorūq; vestigiis situ obductis syluestri ē induit vultū: & quasi natiui cespitis amœ-
 nitate deposita informi succrescentiū nemorum densitate perhorruit. Qd præsens
 quoq; camporū eius facies prodit. Quæ enim olim feracia frugum iugera fuerant:
 eadem nūc arboreo stipite conferta visuntur. Atq; vbi olim cultores terram altius
 versantes vastas dissipauere glebas, illic nūc enatū nemus seruantia adhuc veteris
 culturæ vestigium rura cōplectitur. Quæ nisi cultore vacua ac diuturno situ vasta

domum
 h. b. v. m. m. m. m.
 pag. 321
 Edictum
 crudele.

Longobar-
 dorū origo.

180 N 180. 180
 Frig.
 Longobar-
 dorum vo-
 cabulum.

Saxonis Grammatici

mansissent, nequaquam vnus ruris glebam inter factos aratro sulcos tenacesque arborum radices partiri potuissent. Colles quoque quos in plano humidorum cadauerum cura veterum labor extruxerat, praesens syluae congeries occupat. Cernere etiam est crebros petrarum acruos syluarum saltibus interfitos: quas toto quondam rure dispersas ne profcindendis vbique sulcis officerent coniectis in struem molibus rustica cura sublegit: malens exiguum agri perdere quam totum difficile reperire. Vnde ex eo quod tunc exercitorum liberius aruorum gratia agrestium labor egerat prioris aui populus postero numerosior extitisse perpenditur: qui breuibus agellis contentus agrestem operam citra veteris culturae vestigia cohibet. Itaque praesens saeculi vultus capax quodam aristae solum: nunc gignendis glandibus idoneus agrestem struam ac cereales culmos consita arboribus facie se permutasse miratur. Et haec quidem de Snione quam verissime potui digesta sufficiant.

Byorn rex
lv.
Haraldus
rex. lvi.
Gormon
rex. lvii.

Vic succedit Biorn. Itemque post ipsum Haraldus rerum assequitur summam. Cuius filio Gormoni inter prisca Danorum duces: non inaequalis laudis locum rerum strenue gestarum titulus tribuit. Hic enim noui audaciae genus complexus haereditarium fortitudinis spiritum scrutandae rerum naturae vestigiis quam armis excolere maluit: utque alios regum ardor bellicus: ita ipsum cognoscendorum mirabilium

Geruthi
des & opes.

quae cumque vel experimento deprehensa, vel rumore vulgata fuerant praecordialis stimulat auaritia. Cumque esset externa atque inuisitata visendi cupidus experiendam praecae teris duxit Geruthi cuiusdam sedem acceptam a Tylenibus famam, incredibilia enim ab eis super operum inibi congestarum magnitudine iactabatur: sed iter omnium refertum periculo ac pene mortalibus inuicem ferebatur. Ambitorum namque terrarum oceanum nauigandum, solem postponendum ac sidera: sub Chao peregrinandum, ac demum in loca lucis expertia, iugibusque tenebris obnoxia transeundum, expertorum assertione constabat. Sed in iuuenili animo circumstantis periculi metum: non tam praedae quam gloriae cupido calcabat: multum sibi claritatis accessurum sperante si rem admodum interratam auderet.

Thorkillus

Treceteris idem cum rege votum nuncupantibus auctorem famam Thorkillum itineris ducem assumi placuit: utpote locorum gnarum peritumque adeunda regionis eius. Is officio non recusato aduersum inuisitatum nauigandi maris saeuitiam firmiore structura: genere nodisque crebrioribus ac consertioribus clauis praeparanda iubet nauigia solidarum: eademque magnis repleri comestibus ac bouinis superne tergoribus claudum, quae intrinseca nauium spatia ab incurantium vndarum aspergine tuerentur. Inde tribus duntaxat Liburnis nauigatio reditur vnaquaque centenos capiende delectos. At ubi in Halogiam ventum saeculis flatibus destitutum varia pelagi iactatione dubiis nauigationis casibus agebatur. Tandem per summam alimetorum inopia etiam pane defecti exiguae puluis vsu traxere famem. Interiectis diebus eminens perstreperentem procellae fragorem perinde ac scopulos inundantis exaudiuit. Igitur intellecta telluris vicinia agilitatis eximia iuuenis speculanda rei gratia cacumen mali conscendere iussus: praeuerti situs insulam in conspectu esse denuntiat. leti omnes regionem quae ab eo significabatur auaritia insequitur luminibus: arte promissi littoris praesidiu expectantes. Cuius tandem aditum naeti in editiore soli parte per obstantes cliuos praesidiu callibus enititur. Tunc Thorkillus exarmentis quae in maritimis frequentia discurrerent, supra quod semel lenienda fami sufficeret negat esse tollendum, futurum enim si secus agerent ut a diis loci praesidiis discededi

Historiæ Danicæ Li. VIII. F. LXXXVI.

potētia priuarētur. At nauta magis prorogāda satietatis q̄ seruādi imperii cupl
diores incitamento gula salutis consiliū subiecerunt exhausta nauū gremia caforū
gregū corporibus onerātes. Qui ideo captu perfaciles extitere q̄ ad inusitados viro
rū aspectus firmato pauore mirabūdi cōuenerāt. Noctē insequētī mōstra littori in
uolātia, ac toto concrepātia nemore cōclusas obsedere puppes. Quorū vnū ceteris
grandius ingēti fuste armatū pfundū passibus emetiebatur. Idē ppiū admotū vo
ciferari cœpit: nō ante enauigaturos q̄ fusi gregis iniuriā expiādo viris p nauū nu
mero traditis diuini pecoris damna pensassent. Cuius minis obsecutus Thorkillus
vt vniuersorū incolumitatē paucoꝝ discrimine tueret tres sorte denotatos exhibu
it. Quo facto optato vcto excepti in vltiorē Byarmia nauigāt. Regio est pperui sti
goris capax, paltisq̄ offusa niuibus: ne vim qdē feruoris persentiscit aestiu: inuiorū
absūdās nemorū: frugū haud ferax, inusitatisq̄ alibi bestiis frequēs. Crebri in ea flu
uū ob insitas alueis cautes stridulo, spumātisq̄ volumine pferūtur. Illic Thorkillus
subductis nauibus tēdi in littore iubet: eo loci puētū astruēs vnde breuis ad Geru
thū trāsitus foret. Prohibuit etiā vllū cū supueniētibus miscere sermonē. Affirmās
monstra nullo magis nocendi vim q̄ aduenarū verbis parū comiter editis sumere.
Ideoꝝ socios silērio tutiores existere: se vero solū tuto pfari posse q̄ prius gētis eius
mores habitūq̄ pūderit. Crepusculo appetēte inusitate magnitudinis vir nomina
rim salutaris nauticis interuenit. Stupētibus cūctis Thorkillus aduētū eiꝝ alacriter
excipiēdū admonuit. Guthmūdū hūc esse docēs Geruthi fratrem cūctorū illic appli
cantiū piissimū inter pericula ptectorē. Percōtātisq̄ qd ita ceteri silentiū colerent:
refert rudes admodū linguæ eius ignoti pudere sermonis. Tū Guthmūdus hospia
rio inuitatos curriculis excipit. Procedētibus amnis aureo ponte pmeabilis cernit.
Cuius transeūdi cupidos a pposito reuocauit docēs eo alueo humana a mōstruosis
rerū succreuisse naturā, nec mortalibus vltra fas esse vestigiis. Subinde ad ipsa du
ctoris penetralia puenitur. Illic Thorkillus seductis sociis hortari cœpit vt inter tē
tamentorū genera quæ varius obtulisset euētus industrios viros agerēt, atq̄ a pere
grinis sibi dapibus tēperātes ppiis corpora sustentāda curarēt, discretasq̄ ab indi
genis sedes peterēt eorū neminē discubitu cōtingēdo. Fore enim illius esca partici
pibus inter horridos mōstrorū greges amissa cunctorū memoria sordida semp cō
munione degendū. Nec minus ministris eorū ac poculis abstinēdū edocuit. Duode
cim filii Guthmūdi egregia indole, *rotidēq̄ filia p̄luis forma* circūstiterāt mēsas.
Qui cū regē a suis dūtaxat illata delibare cōspiceret: beneficii repulsam obiiciēs in
iuriosum hospiti q̄rebat: nec Thorkillo cōpetēs facti excusatio defuit. Quippe in
solito cibo vtētes plarūq̄ grauitē affici solere cōmemorat, regēq̄ nō tā alieni obse
quii ingratiū q̄ ppiæ sospitatis studiosum cōsuetō more corpus curātē domesticis
cenā opsoniis istruxisse. Igit̄ haud quāq̄ cōtēptū imputari debere qd fugiēde pestis
salutari gereret affectu. Vidēs aut̄ Guthmūdus apparatus sui fraudē hospitiū fru
galitate delusam cū abstinentiā hebetare nō posset pudicitiam labefactare cōstituit
oibus ingenii neruis ad debilitādā eorū tēperantiā inhians. Regi em̄ filia matrimo
niū offerēs: ceteris quascūq̄ e famulitio peterēt potiēdas esse pmittit. Plarisq̄ rem
approbātibus, Thorkillus hūc quoq̄ illecebrarū lapsum sicut & ceteros salubri mo
nitu pcurrit: industriā suā inter cautū hospite ac lētū cōiuuā egregia moderatione
partitus. Quatuor e Danis oblatū amplexi salutis libidinē p̄tulerūt. Qd̄ cōtagium
lymphatos inopesq̄ mētis effectos pristina rerū memoria spoliāuit. Quippe post id

Byarmia.

Geruthus.

Guthmū
dus.

184

184

Saxonis Grammatici

factū parū animo constituisse tradūtur. Qui si mores suos intra debitos tēperantiæ fines continuissent herculeos equassent titulos, giganteam animo fortitudinem superassent, pereuniterq; patriæ mirificatū rerū insignes extitissent auctores. Adhuc Guthmundus propositi pertinacia dolū intendere perseverās collaudatis hortū sui delitiis eo regem percipiendorum fructū gratia perducere laborabat blandimētis nifus illecebrisq; gulæ cautela constantiā elidere cupiens. Aduersum quas insidias rex Thorkillo/vt prius/auctore firmatus simulatæ humanitatis obsequium spreuit vtendi excusationem a maturandū itineris negotio mutuatus. Cuius prudentiæ Guthmundus suam in omnibus cessisse considerans spe peragenda fraudis abiecta cunctos in vltiorem fluminis ripam transuectos iter exequi passus est. Progressū atrum incultūq; oppidum vaporanti maxime nubī simile haud procul abesse p̄spectant. Palī propugnaculis intersiti defecta viroꝝ capita praferabant. Eximia ferocitatis canes tuentes aditū p̄ foribus excubare conspecti. Quibus Thorkillus cotinu abdomine illitum collambēdū obiciēs incitatissimā rabiem paruula mitigauit impensa. Superne portarū introitus patuit. Quē scalis æquantes arduo potiuntur ingressu. Atræ deintus informesq; larua conferlerāt vrbem. Quarū perstreptentes imagines aspicerē horridius an audire fuerit nescias: foeda omnia: putridūq; coenum adeūtiū nares intolerabili halitu fatigabat. Deinde cōclauē saxeam cui Geruthum fama erat pro regia assueuisse reperiunt. Cuius arctam horrendaq; crepidinē inuisere statuētes repressis gradibus in ipso pauētes aditu constiterunt. Tunc Thorkillus harentes animo circūspiciens cunctationē introitus virili adhortatione discessit: monens tēperaturos sibi ne vllā ineundę ædis supellectilē tametsi possessū iocūda aut oculis grata videretur, attingerent: animosq; tam ab omni auaritia auersos q̄ a metu remotos haberēt, neq; vel capru suauia cōcupiscerēt, vel spectatu horrida formidarēt: q̄q; in summa vtriusq; rei foret copia versaturū. Fore enim vt auidę capiendū manus subita nexus pertinacia a re tacta diuelli nequirēt, & quasi inextricabili cū illa vinculo nodarētur. Caterū cōposite quaternos ingredi iubet. Quorū Broderus & Buchi primū aditum tentant. Hos cū rege Thorkillus insequitur. Cateri deinde cōpositis gradiūtur ordinib⁹. Aedes deintus obsoleta per totū ac vlterrimi vaporis offusa cūctorū, qbus oculus aut mens offendī poterat, vberissima cernebatur. Postes longua fuligine illiti: obductus illuuiē paries: compactū e spiculis tectū instratum colubris pauimētum: atq; omni sordidū genere respersum inusitato aduenas spectaculo terruerunt. Super omnia perpetui fœtoris asperitas tristes lacestebat olfactus. Exanguia quoq; monstrorū simulacra ferreas onerauerant sedes deniq; cōsestū loca plumbeæ crates secreuerant: liminibus horrenda ianitorū excubia: praerant. Quorum alii confertis sustibus obstrepētes, alii mutua caprigeni tergoris agitatione deformē edidere lusum. Hic secūdo Thorkillus auaras temere manus ad illicita tendi phibēs iterare monitū cœpit. Procedētes per fractā scopuli partē/nec procul in editiore quodā suggestu senē per rufo corpore discissa rupis plagā aduersum residere conspiciūt. Præterea stremas tres corporeis oneratas strumis ac veluti dorsi firmitate defectas iūctos occupasse discubitus. Cupiētes cognoscere socios Thorkillus qui probe rerum causas nouerat docet Thor diuū Gigantea quondā insolentia lacestū per obluētantis Geruthi præcordia torridam egisse chalybē:eademq; vltius lapsa conuulsi montis latera pertudisse: fœminas vero vltimū tactas infracti corporis damno eiūsdem numinis attentati pœnas pepen-

Oppidum
terribile.

Geruthi
regia.

Fabulosa
Thoris
vltio.

Historiæ Danicæ Li. VIII. F. LXXXVII.

diffe firmabat. Inde digressis dolia, vii. zonis aureis circūligata panduntur: quibus pensiles ex argento circuli crebros inseruerant nexūs; iuxta quæ inusitata belluæ dens extremitates auro præditus reperitur. Huic adiacebat ingēs bubali cornū exquisito gemmarum fulgore operosius cultum; nec celaturæ artificio vacuum, iuxta quæ eximii ponderis armilla patebat. Cuius immodica quidē cupiditate succensus; auaras auro manus applicuit ignarus excellentis metalli splendore extremā occultari perniciem, intētīq; prædæ fatalem subesse pestem. Alter quoq; partū cohibendę auaritiæ potens instabilis ad cornu manus porrexit. Tertius priorū fidutiā amulatus; nec satis digitis temperans osse humeros onerare sustinuit. Quę quidē prædæ uti visu iocūda ita vsu probabilis extitit. Illices enim formas subiecta oculis species exhibebat. Armilla siquidem anguem induens venenato dētrium acumine est a quo gerebatur appetiit. Cornu in draconē extractū sui spiritū latoris eripuit. Os ensem fabricans aciem præcordiis gestantis immerisit. Cateri socię cladis fortunam veriti infontes nocentiū exemplo perituros putabāt; ne innocentia quidē incolumitatem tribuēdam sperantēs. Alterius deinde tabernaculi postica angustiorē indicante secessum quoddā vberioris thesauri secretariū aperitur: in quo arma humanorū corporū habitu grandiora panduntur. Inter quæ regiū paludamentū cultiorī cōiunctū pilleo ac mirifici operis cingulū visabantur. Quorum Thorkillus ammiratione captus cupiditati frenos excussit propositā animo tēperatiā exuens, totiesq; alios isfor mare solitus ne proprios quidē appetitus cohibere sustinuit. Amiculo enim manū inserens ceteris cōsentaneū rapinæ ausum temerario porrexit exemplo. Quo facto penetrantia ab imis cōcussa sedibus inopinata fluctuationis mō trepidare cōperit. Subinde a feminis cōclamatum: a quo diutius infandos tolerari prædones. Igitur qui prius femineces experitiq; virę simulacra putabantur, perinde ac foeminarum vocibus obscuro et suis repente sedibus dissultantes vehementi incurfū aduenas appetebant. Cetera raucos extulere mugitus. Tum Broderus & Buchi ad olīm nota sibi studia recurrentes: incurfantes se lamias adactis vndiq; spiculis incessabant, arcuq; ac fundarum tormentis agmen obtriuere monstrorum. Nec alia vis repellēdis efficacior fuit. Viginti solos ex omni comitatu regio sagittaria artis interuentus seruauit. Cateri laniatui fuere monstri. Regressos ad amnē superstites Guthmundus nauigio traicit, exceptosq; domi cum diu ac multum exoratos retentare non posset, ad vltimū donatos abire permisit. Hic Buchi parum diligens sui custos laxatis continentia neruis virtute qua hætenus fruebatur abiecta vnam e filiabus eius irreuocabili amore complexus, exitiū sui connubium impetrauit; moxq; repentino verticis circuitu actus pristini memoriam habitum perdidit. Ita egregius ille tot mōstrorum domitor, tot periculorū subactor vnus virginis facibus superatus peregrinatum a continentia animū miserabili iugo voluptatis inseruit. Qui cum abiturū regem honestatis causa prosequeretur: vadū curriculo trāsiturus alius de fidentibus rotis vi vorticū implicatus absumitur. Rex amici casum gemitu profecutus maturata nauigatione discessit. Qua primū p̄spera vsus deinde aduersa quas satus periclitatis inedia sociis, paucisq; adhuc superstib⁹ religionē animo intulit, atq; ad vota superis nūcupāda cōfugit: extremæ necessitatis p̄sidiū in deorū ope cōsistere iudicans. Deniq; aliis varias deorū potētias exorātibus, ac diuersa numinū maiestati rem diuinā fieri oportere censentibus: ipse Vgarthilocum votis pariter ac propitiamentis aggressus prosperā exoptati syderis tēperic affecutus est. Domū

Spectacula
noua.

Dismina
veterami
amili

Miracula
credibilia.

Lamia vna
cuntur.

Buchi du
cit filiā da
monis.

Vgarthia
locus deus.

Animaru
immorta-
litas,

Regio solis
expers.
Ignis ino-
pia,

Aquilis i spe-
cu reperti,

Thorkilli p-
positiones.

veniens cum tot maria se totque labores emensum animaduerteret fessum erumnis spiri-
ritum a negotiis procul habendum ratus petito ex Suetia matrimonio superioris
studii habitum otii meditatione mutavit. Vita quoque summum securitatis usum ex-
acta ad ultimum pene aetatis suae finem prouectus cum probabilibus quorundam ar-
gumentis animos immortales esse compertum haberet, quasnam sedes esset exuto
membris spiritu petiturus; aut quid praemii propensa numinum veneratio mereretur
cogitatione secum varia disquirebat. Haec voluentem subeunt quidam parum benia-
gni in Thorkillum animi docentes diuino opus esse consultu, tantaque rei certitu-
dinem humano altiore ingenio, nec mortalium cognitu facilem, coelestibus exper-
dam oraculis. Quobrem propiciandum esse Vgarthilocum neminem id Thorkillo
aptius executurum, Fuere quoque qui eundem insidiarum reum, ac regii capitis ho-
stem deferrent. Qui cum ultimo se periculo destinari videret criminationis aucto-
res profectionis comites experuit. Tum qui insontem notauerant periculum alie-
no capiti praeparatum in se ipsos recidisse cernentes consultum reuocare tetabant.
Sed frustra regias aures implentes etiam pauoris increpiti Thorkillo duce nauigare
coguntur. Ita excogitatis in alterum malis in auctore plerumque adigi necesse est. Qui
cum se ineuitabili discriminis necessitate districtos animaduertent, nauigium tau-
rinis obstructum coriis prouisis abunde com meatibus impleuerunt. Quo euecti eo
peruenere loci ubi regio solis inops ignara syderum, nec diurni luminis capax per-
petuae noctis specie caligabat. Cumque diu sub inuisitata caeli facie nauigassent: tandem
incidente lignorum inopia foculi nutrimentis defecti, nec suppetente decoctionis
officina crudis famem obsoniis propulerunt. Verum complures vescentium ultimam
pestem ab indigesta dapis satietate traxerunt. Primum enim paulatim stomachis in-
usitato partus edulio langor irrepsit: deinde latius manante contagio, vitalia mor-
bus appetiit. Sicque anceps vtriusque intemperantiae malum ut inedia grauem ita gula
quoque suspectam effecerat: cum nec vesci tutum, nec abstinere commodum nosceretur.
Igitur omnem salutis spem abicientibus ut neruum tunc facilius rumpi solitum est
cum arctius reditur: patrocini inopinatae commoditatis affulsit. Subito enim ignis
haut procul emicasse conspectus exhaustis trahendae vitae fiduciam ingenerauit.
Quem Thorkillus tamquam diuinitus datum remedium colligere statuens: quo sibi cer-
tiorum ad socios reditum strueret cacumen mali infixae gemmae fulgore signauit:
littore deinde potius subiicit oculis angusti aditus, arctarumque faucium specum. Quae
comitibus foris praestolari iussis ingressus duos eximia granditatis aquilos conspi-
catur corneis naribus contracta quae fors obtulerat igni nutrimenta praestantes. Ca-
terum deformis introitus, obsoleti postes, ater situ paries, sordidum tectum, freques
anguibus pavementum non oculum magis quam animam offendebant. Tum gigantum
alter salutatum eum rem conatu praeparatum orsum esse dicebat, inusitati numinis
adeundi cupiditate flagrantem atque extra mundani climatis cognitionem inuesti-
gabili scrutatione complexum. A se autem propositi itineris semitas cogniturum si-
tres veridicas sententias totidem prouerbiis comprehensas expromeret. Tu Thor-
killus, non me hercule incognitior naribus familiam peruidisse commemori. Sed neq-
positiones. locum quo minus libenter degerem attingi. Item. Illum mihi pedem potiorum statuo
qui prior exitum capessere quiuerit. Gygas Thorkilli prudentia delectatus prouer-
biorum veritate laudata docet ad inops gramini solui, altisque obfusum tenebris in-
primis esse mirandum. Ante autem quam destinatus possit locus accipi nauigationem

Historiæ Danicæ. Li. VIII. F. LXXXVIII.

quariduo pertinaci remigio pertrahendâ. Illic visendû fore Vgarthilocum tetros
horrendosq; specus for dida mansione complexum. Thorkillus magnopere stupens
q; et longa & periculosa nauigatio imperabatur, spe tamen dubia præsentem metû
vincente foculum experiuît. Et gigas si ignem inquit desideras necesse est alias tres
sententias similibus prouert iis edas. Tum Thorkillus. Consilio tametsi exilis id au
ctor ediderit obsequendum est. Item eo temeritatis processu, vt si regredi quiuero sa
lutem meâ nulli magis q̄ pedibus debeam. Rursum: si in præsentiarû recessu libere
fruerer vterius a reditu temperan dum curarê. Inde per lato ad socios igne: aurâ in
dulgentiam nactus quarto die ad propositum portû appulit: Aggressusq; cû sociis
terram apud quâ continuæ noctis facies alterni luminis vicissitudinê frustrabatur
agre prospectum capientibus oculis inusitatæ molis scopulum cõspicit. Cuius per
lustrandi cupidus a comitibus foris stationê peragêtibz: extusum silicibus ignem
opportunû contra dæmones tut.amentû in aditu iussit accêdi. Post hæc præ lato per
alios lumine arctis cauernæ faucibus corpus subiiciens inter crebros serpentû alla
plus ferreorû vndiq; sedilium frequentiâ contemplatur. Inde placidior aquæ moles
subiectoq; sabulo molliter influens conspectui obuersata est. Qua transita paulo de
uexiorem situ speluncâ aggreditur. Ex qua item atrum obscenûq; conclaue visen
tibus aperitur. Intra qd Vgarthilocus manus pedesq; immêsis cathenartû molibus
oneratus aspicitur. Cuius olentes pilî tam magnitudine q̄ rigore corneas æquaue
rant hastas. Quorû vnû Thorkillus annitentibus sociis mento patientis excussum
quo promptior fides suis haberetur operibus asseruauit, statimq; tanta fœtoris vis
ad circûstantes manauit: vt nisi repressis amiculo naribus respirare negrent. Vixq;
egressu potiti ab inuolantibus vndiq; colubris conspuitur. Quinq; dûtaxat Thor
killi comitum ceteris veneno cõsumptis nauigiû cum ductore cõscendunt. Immi
nent efferi dæmones, & in subiectos venenata passim sputa coniciunt. At nauetê p
rentis coriorum vmbra culis illapsum respuere virus. Hic cuiusdâ forte prospicere
cupiêtis tactum veneno caput perinde ac ferro recisum ceruici exemptû est. Alius
ocellos vmbra culis exercês: sub eadê vacuos luminû orbes retulit. Alius exerta ma
nu regimen explicans: eiusdem tabi vi truncû ad se brachiû reuocauit. Igitur cate
ris propensiora sibi numina: ne quicq; deprecantibus: Thorkillus vniuersitatis deû
votis aggressus: eiq; cû precibus libamenta defundês. mox prioris cœli vsum ac per
spicua rerû elemêta prospera nauigatione collegit. Iamq; aliû sibi orbem atq; ipsum
rerû humanarû aditû perspicere videbatur. Tandê ad Germaniâ Christianis tunc
sacris initiatâ appulsus: apud eius populû diuini cultus rudimêta percepit. Vbi so
ciorû manu ob inusitatû aeris haustû propemodû cõsumpta, duobus tantû quos fors
vltima præterierat comitat?: reditû ad patriâ habuit: verum illitus ori marcor ita
habitû corporis, ac pristina formæ lineamêta confundit: vt ne ab amicis quidê potu
isset agnosci. At vbi deterfa illuue: notiriâ sui visentibus reddidit: eximiam regi co
gnoscendæ legationis auiditatê ingressit. Sed necdû amulorû obtractatione sopita:
fuere qui regê cognitis quæ Thorkillus afferret: subito decessurû astruerêt. Auxit
affirmationis fidê: eiusdê rei falsa somnii p̄dicatione suggesta credulitas. Igitur qui
noctû Thorkillû opprimerêt: regis imperio subornatur. Cuius ille rei vtrûq; indi
ciû nactus clam cûctis relicto cubili magni ponderis lignû subiecit: eoq; facto subor
natis truncû cedêtibz regiæ fraudis cõmentû elusit. die postero regê corpus curâ
tem aggressus: ignosco (inquit) sæuitiâ tuâ, erroriq; veniâ tribuo: qui prosperum

Altera tria
Thorkilli
dicta.

Tria mi
randa.

Vgarthi
locus.

exercet

Nora.
Thorkillus
Christian?
efficitur.

multis T
multis
multis
multis

Histo. Danicę. Li. VIII. F. LXXXIX.

pensionis obsequio potestatis principium Danicę maiestatis titulis inclinaret: quo et gentis nostrę fateret imperium/et subiectionis suę solenne praberet indicium. Nec Germaniã quidem oppressione contentus, per Resonę legationi addictũ Sueoniam tentat. Quę Sueones aperta vi necare veriti, latrocinium ausi incusso lapide, dormientem cõlumpserunt. Quippe molarem supne p̄sum, rescissis vinculis, subiecti ceruicibus illabi fecere. In cuius noxę expiationem actum est: vt singuli facinoris auctores bisseña auri talenta/e plabe vero quilibet vnam eiusdem generis vnciam Gõtrico persolueret: Vulpecula pensionem vocabant. Accidit interea vt rex Francorum Karolus contusam bello Germaniam non solum christiani simi sacra suscipe sed etiam ditioni suę parere compelleret. Quo comperto Gõtricus finitimas Albiã gentes adortus, Saxoniam susceptum karoli iugum cupidius amplexantem: ac Romana arma Danicis pręferentem ad pristinum regni sui titulum reuocare tentabat. Quo tempore Karolus victriçia trans Rhenũ castra receperat: ideoq; ab aduenã hostis congressu p̄inde ac fluuii interstitio vetitus/temperabat. Quem quum ob res Gõtrici comprimendas iterato transire p̄poneret, a Leone Romanorum pontifice in vrbs tuendę præsidiũ accersitus mandato paruit: filio vero Pipino geredi aduersum Gõtricũ belli partes commisit: vt dũ ipse in longinquum hostem ageret/hic contra vicinũ susceptum pugnã negociũ pcuraret. Oportebat enim vt gemina curarum anxietate distractus/lparsa manu aprum vtriq; remediũ p̄uideret. Interea Gõtricus speciosam ex Saxonibus victoriã referens, contractis de nouo viribus/ac frequentiori copiarum robore compato, non in Saxones modo/verum in omnem Germaniã populũ amissę dominationis iniuriã vlcisci constituit. Ac primo quidem classe Fresiam domat. Quę prouincia admodum situ humilis: quoties sauiente oceano obiecta fluctibus aestuariã prumpuntur, totam inundationis molem patentibus campis excipere consuevit. Huic Gõtricus non tam arctã q̄ inusitatam p̄ensionem imposuit. De cuius cõditione et modo summatim referam. Primum itaq; ducentorũ .xl. pedum longitudinem habentis ædificii structura disponitur/bisseñis distincta spatiis: quorum quodlibet vicenorum pedum intercapedine tenderetur/prædictę quantitatis summam totalis spatii dispendio reddente. In huius itaq; ædis capite regio confidete quæstore, sub extremam eius partem rotundus e regione clypeus exhibetur. Fresonibus igitur tributum daturis mos erat singulos nummos in huius scuti cauuni conicere: e quibus eos duntaxat in censum regium ratio computantis eligeret, qui eminus exactoris aures clarioris soni crepitaculo perstrinxissent. Quo euenit vt id solum æs quæstor in fiscum supputãdo colligeret: cuius casum remotiore auris iudicio per sensisset. Cuius vero obscurior sonus citra computantis defecisset auditum/recipiebatur quidem in fiscum, sed nullum summã præstabat augmentum. Compluribus igitur nummorũ iactibus quæstorias aures nulla sensibili sonoritate pulsantibus/accidit: vt statã pro se stipem erogaturi/multam interdum aris partẽ inani pensione cõsumerent. Cuius tributũ one re per karolum postea liberati pduntur. Cumq; Gõtricus transcursa Fresia ac reuerso iam Roma karolo in vltiores se Germanię prouincias effundere statuisset proprii satellitis insidiis circumuentus, ferro domesticę fraudis interiit. Quo audito Karolus effuso gaudio exultauit/nihil eo casu vnq; fortunę suę iocundius obuenisse confessus.

Explicitus est Liber Octauus.

m

Resonis cæ
des.
Sueonũ sub
actio. vi.

Carolus
magnus.

Pipinus.

Subiectio
Saxonũ. xiiii

Fresii sub
acti tributũ
pendunt.

Gõtrici cæ
des.

Saxonis Grammatici

Eiusdem Saxonis Grammatici viri disertissimi De rebus
Danicis Liber Nonus incipit feliciter.

Olauus rex
lix.

Hemmig?
rex, lx.

Syuardus
rex, lxi.

Ringo,

Regneri
oratio.

Laus Gōtrici filius patre mortuo regnat. Hic paternę vindictę studio ciuilibus patrię bellis implicare sustinuit/publicę pietatę priuato affectui subiiciendo. Cuius extincti corpus collis Olai titulo ceber ppe Lethram cōgestus excepit. Huic succedit Hemmigus cuius dignū memoratu opus nō repperi/nisi q̄ pacē cum Cęsare Ludouico iurisiurandi firmitate cōposuit. Et forte cōplura tēporū eius insignia q̄q̄ pręclara extiterint, vetustatis liuore regūtur. Post hos Siuardus cognomēto Ring; quę eiusdem nois pater Noruagię dux olim ex Gōtrici filia suscepit/Scanis/Sialandisq̄ fautoribus regnat. Nam consobrinus eius Ringo/ idemq̄ Gōtrici nepos Iutiam occupabat. Igitur vnius regni diuidua potestas/tanq̄ vtraq̄ parte ob paruitatem ignobili/non sperni modo, sed etiam laceſsi ab exteris cœpit. Quos Siuardus maiore odio q̄ regni amulum insecutus/peregrina bella ciuilibus pręferēdo/quinquennio periculis patrię defensionem suam opponere perseuerauit. Elegit enim vulnus tolerare domesticum, quo promptius sanaret externum. Quamobrem Ringo dominationis eius occasione suscepta, vniuersum imperii ius in seipm transferre conatus, foris excubias peragentem/intus lacerare sustinuit. Prouincias siquidem quę ab ipso possidebantur inuadens/communis patrię defensionem ingrata mente pensabat. Igitur ex Sialandicis quidam Siuardi studiosiores quo synceriorem absentis fidem gererent, filium eius Regnerum vixdum cuius erutum/regis nomine censuerunt/non q̄ ipsum regimini intempetiuum nescirent, sed vt itanti pignoris ductu aduersum Ringonem torpentium sociorum animos excitarent. Audiens aut Ringo Siuardum interim ab expeditione regressum, Sialandenses magna manu petitos ni se dederent, ferro perituros edixit. At Sialandici quibus aut rubor/aut periculum imperabatur viribus ob paucitatem distisi, deliberada rei inducias poposcerunt. Quibus impetratis quū nec Siuardi gratiam colere liberum/nec Ringonis amplecti videretur honestum, diu inter metum pudoremq̄ solliciti iactabantur. Qua in re ne senibus quidem consilio suppetente, Regnerus tunc/forte concioni pręsens/Breuis, inquit, arcus subito spiculum iacit: ego vero tametsi puerili ausu maiorū ora pręcurrere videar/ignoscendū erratis veniãq̄ immature editis pcor. Verū prudētię monitor tãetsi despiciabilis videat̄ respuedus nō est. Docili q̄ppe aō sorbenda est vtiliū disciplina. At qm̄ vt desertores ac trāsugas notari turpe, ita supra vires audere temerariū est: et vtrobq̄ par culpa subesse cōuicitur: simulata transitione petēdus est hostis: idēq̄ quū primū facultas obuenerit, opportuna desertione linquendus. Satius ergo erit aduersarii irā obsequiū figmēto pcurrere, q̄ negatione eundem in nosmetipsos acrius incessendos armare. Quid enim fortioris imperium detrectantes agimus, nisi q̄ ipsi in iugulum nostrum arma sponte pręstamus? Sæpe inuolutioribus studiis efficacissima fraus alitur. Astu illa

Historiæ Danicæ Li. IX. Fo. XC.

queanda est vulpes. Cuius consilii salubritate / et fluctuantium ciuium cunctatio-
nem discussit / et hostilibus castris noxiū robur adiecit. Concio quoq; infantia eius
non facundiam minus q̄ ingenium mirans, egregia indolis decretum habitu anno
rum excellentius cupide amplexata est. Nec rubori fuit defectis cōsilio, senibus pue-
rilibus obsequi monitis: quæ q̄q; a tenero manassent, integerrimo disciplina pō-
dere redundabant. Auctorem vero consilii instanti periculo obicere veriti / educa-
tionis gratia Noruagiam transtulerunt. Breui post conferta pugna Ringonem Sy-
uardus aggreditur. Quo occiso ipse immedicabili plaga perstrictus paucis interie-
ctis diebus ex vulnere decessit.

Ringonis
et Syuardi
cædes.

Vi Regnerus in regnum succedit. Quo tempore rex Suetiæ Frø
interfecto Noruagienſium rege Syuardo coniuges necessariorū
eius p̄stibulo religatas / publice cōstuprandas exhibuit. Quo Re-
gnerus audito, auita vltionis studio Noruagiam petiuit. Eo ve-
niente matronæ complures: quæ corporum suorum ludibria / aut
nuper passa fuerant / aut in proximo pudicitia periculum verebā-
tur, viriliter cultæ cupide castris eius adproperare cœperunt / p̄fitentes se fatum
contumelia prælaturas. Nec erubuit futurus muliebris improprietū vindex aduer-
sum auctorem turpitudinis, quarum ignominiam vlcisci venerat / auxilia mutuari.
Inter quas affuit et Lathgertha perita bellandi fœmina: quæ virilem in virgine ani-
mum gerens, immisso humeris capillitio, prima inter p̄mptissimos dimicabat. Cu-
ius incomparabilem opam admiratibus cunctis: quippe cæsaries tergo inuolare cō-
specta fœminam esse p̄debat. Regnerus aut interfectore prostrato, de puella quam
in acie præuiam prænotauerat cōmilitones plurimū percontatus est / vnius fœmi-
næ viribus victoriam sibi constitisse professus. Quam quū illustri inter barbaros lo-
co natam cognouisset, per internuntios p̄cari perstitit. Illa legatione tacite sp̄reta,
consensum simulat. Cumq; datis fallaciter responsis anhelanti proco potiendi voti
fiduriam attulisset, adiectum vrsō canē in ædis suæ vestibulo religari præcepit / cō-
tra omne amatoris studiū per obiectas belluas proprium tutatura cōclauē. Regne-
rus vero fauorabili nuntio recreatus nauigium scandit / emensusq; fretum, comiti-
bus apud Gølerdal (id valli nomen est) subsistere iussis, solitarius puellę penates ac-
cedit. Vbi exceptis a belluis alterā telo traicit / alteram faucibus apprehensam ob-
torto gutture strangulauit / virginemq; victi periculi præmiū habuit. Ex cuius ma-
trimonio geminis filiabus: quarū nomina memoria p̄dita non sunt / filioq; Fridle-
uo susceptis triennium feriatuſ est. Cuius ob recentes nuptias reditu desperato, lu-
ti gens insolens Scanis in societatem contractis Sialandos: qui Regneri fidem pro-
pensiori charitate colebant, bello laceſcere tentant. Quo comperto Regnerus trice-
nas instruit puppes / ventisq; nauigationi parentibus, Scanos apud Whiteby vicum
bellum ausos obtriuuit: exactaq; hyeme cum Iutis p̄pe Lym Fiorthinum eius regio-
nis fretum habitantibus secundis euentibus dimicauit. Tertio item ac quarto Sca-
nis / Halandisq; fœlicis auspicio domitis, in Thoram Herothi regis filiam nuptiarū
amore conuerso, sibi ac Lathgerthæ repudium interiecit. Damnabat enim coniu-
gis fidem: quam olim in perniciem suæ summæ ferocitatis belluas admouisse memi-
nerat. Interea rex Sueonū Herothus syluas forte venatione complexus, repertas a
comitibus angues filia detulit nutriendas. Illa paterno ocyus obsecuta p̄cepto

Regnerus
Lodbrog
rex, lxii.

Lathgertha

Lathgerthę
mira fortis-
tudo.

Regneri ro-
bur in ana-
gues.

Herothus.

Saxonis Grammatici

viperum genus virginis manibus educare sustinuit. Quinetiam cura habuit ut integrum bouis cadaver eorum quotidie satietati suppeteret / ignorans se priuato pabulo publicam sustentare perniciem. Quae quum adulta pestilentissimo alitu viciniam viderent, rex inertis operae poenitens / potiturum filia qui pestem amouisset / eduxit. Quo non minori fortitudinis quam libidinis incitamento frequens iuuentus adducta, periculosa gnauiter operam erogabat. Cuius rei summam Regnerus ab intermeantibus expruit, laneum a nutrice sagulum / villosaque admodum foemoralia : quibus infictos anguui morsus elideret / expetiuit. Nam ut munimentum gratia referro pilis cultu utendum credidit : ita agilitatis causa tractabilem sumpsit. Cumque nauigio Suetiam appulisset, incidente gelu aquis de industria corpus iniicit : humefactamque vestem quo minus penetrabilis redderetur, brumae durandam praebuit. Qua amictus salutatatos comites ad fidem Fridleuo seruanda hortatus, solus praecedit ad regiam. Qua visa ens lateri neccens / dextra telum inserit amentatum. Procedenti inusitata magnitudinis obuius allabitur serpens. Huic alter graditate par priorisque prolapsus insecutus arrepsit. Qui iuuenem modo caudae voluminibus quater / modo pertinaci vomitu ac veneno conspuere decrabat. Interea aulici tutiora complexi latibula pinde ac pauentes puellulae rem eminus inspectabant. Ipse rex pari metu pteritus in angustum cum paucis conclaue refugerat. At Regnerus gelati cultus duritiae fratus, non armis modo : sed et iam amictu virulentos frustrabat assultus : solusque duarum rictum pertinaciter in se profunditum infatigabili congressione sustinuit. Quippe morsus clypeo venenum veste respuit. Ad ultimum excussum manu telum strenue incessentium se be-luarum corpibus adigit : eoque utriusque praecordia lacerans foelicem pugnae euentum habuit. Cuius cultum rex curiosus contemplatus quum hirtum atque hispidum animaduertisset praecipue tamen occiduae vestis horrore / maximeque incognitam brachiarum speciem eludens, Lothbrogem per ludibrium agnominauit. Quem etiam ut ex laboribus recrearet cum amicis epulaturum accersit. Ille prius reuifendos sibi quos reliquerat arbitros aiebat. Profectusque eisdem futurae epulationis gratia nitidius cultos adducit. Ac deum peracto conuiuio praefixum victoriae pignus accepit. Ex qua Rathbarthum Dunwarthnumque egregie indolis pignora praecauit. Hisdem Syuardus / Biornus / Agnerus / Iuarusque natura fratres adiecti sunt. Interea Iuti ac Scani insopibili seditionis face succensi, abrogato Regneri titulo, Haraldo cuidam rerum contribuunt summam. Aduersum quos Regnerus legatis Noruagiam missis quum amica praecaret auxilia, Lathgertha pristini amoris pertinaciore haustu exuberans cum viro ac filio nauigationem arripuit. Centum ac viginti nauium classem ei a quo olim repudio acta fuerat, exhibere sustinuit. Qui etiam vniuersae opis egenum se iudicans, ab omni aetate praesidium mutuari curauit : robustisque imbecilles agglomerans / fortium cuneis senum / puerorumque partes inserere non erubuit. Igitur apud campum qui latialiter Laneus dicitur in primis Scanorum res obterere orsus / graue cum factiosis bellum habuit. Vbi Iuarus septimum agens annum insigni pugna edita peritili corpore grandaeuum robur exercuit. Syuardus vero dum hosti vim aduerso corpore ingerit, humi collapsus prono vulnus excepit. Quae res inspectantibus sociis grauissimam circumspectandae fugae sollicitudinem attulit : nec Syuardum modo : sed et omnia fere Regnericae partis arma deiecit. Verum hunc attonitarum mentium lapsum Regnerus virili opera hortatusque firmavit : paratosque vincii victoriam conari perpulit. Lathgertha quoque teneris membris incomparabilem fortita spiri-

Iuari pueri
virtus.
Syuardi
vulnus.

Historiæ Danicæ Li. IX. Fo. XCI.

tum trepidantis militiæ studio specioso fortitudinis exemplo contextit. Militari namq; discursu inopinatorum terga circumuolans/ socialem metum in hostilia castra conuertit. Ad vltimum laxata Haraldî acie, atq; ipso per summam suorum stragem fugato quum domum ex acie reuertisset, speculo quod toga occultauerat noctu mariti iugulû attetavit: totiusq; potetia eius ac nôis summâ inuasit. Insolentissimus namq; foemina spiritus absq; viro regnum gerere, q̄ fortunæ eius communi care iocundius duxit. Interea Syuardus oppido quod in vicinia erat allatus curandum medicis corpus præbebat. Quibus ad summam vsq; desperationem prouectis dum vulneris immanitas adhibita fomentorum genera frustraretur, quidam stupenda magnitudine ægri lectulum adire conspectus / si sibi illorum quos armis oppressurus foret animas dedicasset, protinus incolumitate gauisurû promittit. Nec nomine quidem suppresso, Rostarum se dici subiunxit. Animaduertens autem Syuardus paruulæ promissionis impendio ingens comparari beneficiû posse, penitus cupide paruit. Tunc senex atrectatæ tabis liuorem repentino manus auxilio dispulic subitamq; vulneri cicatricem intendit. Postremo pupillas eius puluere perfundens abiit. Qui maculis repente coortis eximiam vermiculorum similitudinem obstupescitibus oculis ingenerauit. Crediderim huius miraculi auctorem futuram iuuenis sacuitiam euidentiori luminum testimonio prodere voluisse: ne pspiciatior corporis pars sequentis vitæ præfagio vacua maneret. Quem anus quæ portionibus eius præerat vermiculatas ore notas præferre conspiciens / inusitato iuuenis horrore permota subito lapsu decidens / linqui animo cœpit. Quo euenit vt Syuardo serpentini oculi vulgatum late cognomen accederet. Interea nuprà Regneri Thoram violentus morbi casus absumpsit. Eaq; res amantissimo coniugis viro infinitam ægritudinis molestiam peperit. Quâ optime negotio discutiendam ratus / solatium ab exercitio mutuari / doloremq; labore temperare constituit. Militiam itaq; detrahendâ ægritudinis / pariendiq; solaminis gratia meditatus, statuit vt vnusquisq; paterfamilias quem inter liberos contemptissimum duceret: aut si quem prioris operæ / ac minus spectatæ fidei seruû haberet: stipendia sibi meritum offerret. Quod edictum tamen parum proposito competens videretur, inualidissimos Danicæ gentis aliarum nationum fortissimis præstare docuit: magnumq; iuuentuti profectum attulit / delectis certatim socordia notam abstergere cupientibus. Præterea vt omnis controuersiarû lis semotis actionum instrumentis / nec accusantis impetitione / nec rei defensione admissa / duodecim patrum approbatorum iudicio madaretur / instituit. Cuius legis beneficio temeraria litû contractione sum mota / improborum calumniæ sufficienter obuiatû existimâs / arma in Britanniam erexit: regemq; eius Hamam Hellæ nobilissimi iuuenis patrem pugna pstrictû occidit. Inde Scotiæ ac Petiæ insularumq; quas australes vel meridianas vocant ducibus interfectis Syuardo ac Rathbartho filiis vacuas gubernatore puincias in potestatem addixit. Noruagiam quoq; principe suo violenter exutâ Fridleuo parere præcepit: eundemq; Orchadibus proprio duce defectis præferre curauit. Interea Danorum quidam pertinacioris erga Regnerum odii obstinatis ad rebellandû animis Haraldî quondam profugi pibus aduoluti, prostratam tyranni fortunam at tollere conati sunt. Qua temeritate insolentissimos belli ciuilibus aduersû regē spiritus excitauerunt: exteriusq; liberû domesticis implicuere periculis. Ad quos cõstringendos Regnerus cû insularium Danorû classe pfectus, rebellium agmen elisit. Iam

m iiii

Lathgerthe
facinus.

Rostarus.

Præfagium
Syuardi.

Delect? no
uus.

Lex Regne
ri bona.

Subactio
Anglorum
et Scotorû
septima.

Danorum
rebellio.

Saxonis Grammatici

raldūq; supati exercitus ducem fuga in Germaniā actū honorem improbe partum impudenter abicere cōpulit. Captiuos quoq; simplici morte afficere nō cōtentus, tortos necare maluit: vt qui ad deserendam impietate adduci non poterant: ne spiritum quidem nisi per summā poenarum violentiā deponere sinerentur. Ceterū latifundia eorum qui cū Haraldo pflugetant secum stipēdia pagentibus partitus est: eo patres punitiones iudicās: q; ad liberos quos suo iudicio repulissent, charioribus patrimonio spoliatis, honorem hereditatis suæ translatus viderent. Sed ne sic quidem vltionis fatietate pflugetant/insup Saxoniam q; eā asyllum hostiū/Haraldi q; pflugetū crederet/oppugnare cōstituens, implorato filiorū auxilio, karolū tūc forte illis imperii sui finibus immorantē offendit. Cuius quū interceptis vigilibus pietas fessisset excubias/atq; ob hoc cetera factu leuia duceret/conatuq; pemptiora speraret, subito diuina futuri muliercula tanq; caeleste quoddā oraculū/aut diuinæ voluntatis interpres salutarī regē prædictione pmonuit: aduentū/aut significatos sibi barbaros pugnae oppositu cōstringēdos curauit. Qua in Regnerū habita nō sicut militer vt discriminis cautelam hausit belli actū impleuit. Itaq; infatigabilis ille totius pene Europæ domitor serenissimis/amplissimisque victoriis tantam terrarum partem emensus/tot ciuitatum/tot gentium victorem exercitum auersis bello peccatoribus vniuersæ puincia parua manu profligatum aspexit. Cumq; Regnerus oreratis tributo Saxonibus de morte Heroddi certū e Suetia nūtiū accepisset/liberosq; suos Sorli suffecti regis calūnia auitis bonis exutos cognosceret, Biorni/Fridleui atq; Rathbarthi collegiū appcatus (nā Regnaldus/withsercus/et Ericus: quos ex Suanlogha pgenuerat, nondū habilem armis ætatem impleuerāt) Suetiam petiit. Cui occurrens cum exercitu Sorlus publice an priuatim dimicādī optione facta singularē deligenti cōflictum Searchdhum spectatæ audaciæ pugilem cum septena filiorum manu ex prouocatione pugnaturū admouit. Cū quibus Regnerus tribus filiis in certaminis societate assumptis, vtroq; exercitu inspectate cōgressus, agone victor excessit. Biornus vero q; integer hosti cladē ingesserat/tanq; a ferrei lateris firmitate sempiternum vsurpauit agnomen. Qua victoria Regnerus omnis periculi superandi fidutiā nactus, Sorlum cum vniuersis quas ductauerat copiis impetitum occidit. Cumq; Biorno ob conspicuæ fortitudinis meritum Suetica prælatione donato aliquanto bellorum interstitio quieuisset/ cuiusdam forte mulierculæ amantior factus, quo promptiorem sibi potiendæ eius aditum strueret / patrem ipsius amplissimo beneficentiæ cultu officiosissime captandum curauit. Sape enim numero accersitum ad epulas plurimæ comitatis officiis prosequeretur. Nam et venientem assurgendi reuerentiā/discumbentemq; proximo sibi cōfessu veneratus est. Sape etiā donis: interdū benignissimo recreauit alloquio. Qui quū tantæ honorationis cām a nullo suo merito pfectā aiaduerteret, cogitatioe varie deflexa, ex amore filia: suæ tacitā principis liberalitatē descendisse cognouit/libidinosum propositum humanitatis nomine colorantis. Quā vt exactissimum amantis ingenium frustraretur, tanto impensius obseruandam curauit: quanto eam latentioribus studiis ac peruiicatoribus modis ambiri comperit. Verum Regnerus certissimo cōsensu eius nuntio recreatus, villam in qua asseruabatur accessit: nihilq; amoris inuium putans / in vicino quendam rusticæ vitæ solitarii hospitio petiit. Mane com-

Vaticiniū
mulierculæ

Saxonū sub
actio. xiiii.

Regneri vi
ctoria.

Sueti sub-
acti septio.
Regneri
amores.

Historiæ Danicæ. Lib. IX. Fo. XCII.

mutata cum fœminis veste amicæ lanceum opus explicanti muliebriter cultus asti-
tit. virgineoq; operi rudes artificii manus callide ne pderetur admouit. Nocte ve-
ro votis virginem amplexatus indulſit. Cumq; matureſcente partu temeratae pu-
dicitia facinus tumidiore puella gremio pderetur, incertus pater cui ſe filia pol-
luendam dediſſet/ignoratū ſupri auctorem ex ipſa maxime cognoſcere perſeue-
rauit. Qua ſe neminem præter pēdiſſequā lecti participem habuiſſe pertinacius af-
firmante, rem regi cognoſcendā mandauit. Ille in ſontem ſamulam inuſitata crimi-
natione notari non ſuſtinens/ ppr̄iū ſceleris profeſſione alienæ innocentia fidem fa-
cere non erubuit. Qua humanitate/et muliebris calumniae ptes reppulit/et ne ridi-
culus rumor apud improbas aures ſereretur effecit. Præterea gignendū ex ea filiū
ſui ſanguinis eſſe/q; eum Vbbonem nuncupari vellet adiecit. Qui quū aliquate-
nus excreuiſſet, teneræ ætatis ingenio maturæ diſcretionis habitum apprehendit
Matris eū dilectionem q; excellenti ſe thoro miſcuiffet/amplexus: venerationē pa-
tris q; ad obſcuriorem iuſto copulam deſcendiſſet/abiecit. Poſt hæc Regnerus expe-
ditionē in Helleſponticos parans, vocataq; Danorum concione ſaluberrimas ſe po-
pulo leges laturum pmittens: vt vnusquifq; pater familias ſicut ante quem minimi
inter liberos duxerat militaturum exhiberet: ita tunc valentioris operæ filiū aut
pbatoris fidei ſeruū armaret/edixit. Quo facto omnibus quos ex Thora procrea-
uerat filiis præter Vbbonem aſſumptis, Helleſpōrum eiufq; regem Dian variis cō-
tuſum bellis laceſſendo perdomuit. Ad vltimum eundem creberrimis diſcrimini-
bus implicatum extinxit. Cuius filii Dian et Daxon olim Rutheni regis filias mari-
tali ſorte complexi, impetratis a ſocero copiis, ardentiffimo ſpiritu paternæ vindic-
tæ negotium rapuerūt. Quorū Regnerus immenſum animaduertens exercitum/
diſſidentia copiarum habita, equos aneos ductilibus rotulis ſuppoſitos ac verſari-
libus curriculis circūductos in cōfertiffimos hoſtes maxima vi exagitari præcepit
Quæ res tantū ad laxandam aduerſariorum aciem valuit: vt vincendi ſpes magis
in machinamento, q̄ milite reſoſita videretur. Cuius intolerabilis moles quicquid
impulit obruit. Altero ergo ducum interfecto/altero fuga ſublapſo vniuerſus Hel-
leſponticorum ceſſit exercitus. Scithæ quoq; Daxon arctiffimo materni ſanguinis
vinculo contingētes/eodem obr̄iti diſcrimine referuntur. Quorum puincia With-
ſerco attributa: Ruthenorū rex parum viribus fideis/ formidolofa Regneri arma
fuga præcurrere maturauit. At Regnerus cateris prompta ſibi deditioe ſubſtra-
tis, quū quinquennem p̄p̄modū piraticam expleuiſſet, Biarmos nup deuictos in-
ualida ſubiectionis fide palam imperium detrectātes inuenit. Qui quū aduētū eius
cōpertū haberēt, carminibus aggreſſi cælū/ſollicitatas nubes ad ſummā vſq; nyin-
borū violentiā impulerunt. Quæ res Danos aliquādiu nauigatione phibitos alimē-
torū facultate deſecit. Eoſdem quoq; ſubito remiſſa tempeſtate aſtuofiſſimi feruo-
ris flagrantia torruit. Nec ea quidem peſtis cōcitati frigoris magnitudine tolerabi-
lior extitit. Itaq; anceps gemina intēperantiæ malū viciffim affecta corpa inmode-
rata vtriuſq; ſtatu acceſſione corruptit. Cæterū laxi vētris p̄fluuiū cōplurimos ex-
animauit. Ita Danorū pleriq; dubia cæli q̄litate cōcluſi/ paſſim aborta corporū pe-
ſtilētia deceſſerūt. Cūq; ſe Regnerus adulterina magis q̄ vera aeris vi p̄peditū aſad-
uerteret, vtrūq; nauigatiōe pducta in Curoꝝ; Sēborūq; regionē acceſſit. Qui maie-
ſtatē eius p̄inde atq; honoratiſſimi victoris amplitudinē ip̄eſus venerati ſūt. Quo
beneficio rex magis aduerſ⁹ Biarmorū inſolētiā efferat⁹ ſpretæ maięſtatis ſuæ vin-

Vbbo naſci
tur.

Edictū no-
uum.

Helleſpōti
ſubactio.

Stratage-
ma nouum

Scithę victi

Biarmorū
rebellio: et
magica pe-
ritia.

Saxonis Grammatici

Finni.

**Regnerus
Romanorū
victor a Fin
nis affligit.**

**Vbbo re
gnum affe
ctat.**

**Vbbo pluri
mos fūdit.**

dictam inopinato petiuit assultu. Quorum ignoti nominis rex subitanea hostium irruptione percussus/simulq; conserendæ cū ipis manus fiducia vacuus, Matullū Fin marciæ ducē perfugio petiit. Cuius peritissima sagittariorum opera frater Regneri apud Biarmiam hiberna pagentem impune lacerauit exercitū. Quippe Finni lubricorū spiritum celeri allapsu cursum intendere soliti, arbitraria velocitatis potentia rapiuntur/promptissimāq; ppinquitatis vel absentia facultatē obtinere credunt. Mox em vt hostē laeserint, eadē celeritate qua subeūt auolant: nec pcurſu languidius reditum tentant. Itaq; et vehiculorū et corporū agilitate instandi/fugiendiq; exptissimam obtinēt potestatem. Credendū est tunc Regnerū fortunæ suæ imbecillitatē admiranter tulisse, quū se olim Romani culminis triumphatorem ab inermi inconditoq; agmine ad vltimū vsq; discrimen abripi peruideret. Itaq; q splendidissimum Romanæ militiæ decus/maximiq; ac serenissimi ducis insignes copias excellenter obtriuerat, agrestis et ignobilis vulgi sordidissimo atq; tenuissimo apparatusu cessit. Isq; cuius bellicā antea claritatem fortissimā gentis vis hebetare nequerat, despiciabilis populi puulam manū sustinere nō valuit. Quo euenit vt ea manu qua clarissimā orbis pompam ac grauissimū militaris roboris instrumentū fortissime contudit: qua tot peditū/tot castrorū/tanti equitatus fragorē aprissime subruit, vilem obscuramq; plæbeculā furtim et quasi p latrociniū inceslere sustineret: illustremq; gloriā suam palam atq; interdū partam nocturna fallacia maculare nō erubesceret/manifestæ fortitudinis loco clādestinas amplexatus insidias. Quæ res vt ope deformis/ita exitu vtilis fuit. Nec Finnorū q̄ Caroli fuga parcius gratulatur est/plus se virium in nudissima plæbe, q̄ in instructissimo milite repperisse cōfessus. Sigdem grauissimā Romanorū armaturā q̄ leuia pannofæ gentis spicula tolerabilius ferre potuit: vbi Biarmorū rege interfecto, Finnorū vero fugato, Regnerus saxis rerū gestarū apices præ se ferentibus hisdēq; supne locatis aternū victoriæ suæ monumentū affixit. Interea Vbbo p auum suum Helbernū ad sacrilegam regni cupiditatem adductus, abiecta paterni respectus verecūdia, capiti suo regiū arrogauit insigne. Cuius quū Regnerus insolentiā ex Suetiæ ducibus Kethero/Thorkiloloq; cognosceret, Gothiā versus ppropere nauigationē exercuit. Quos Helbernus Regneri p̄tib? singulari fide deuinctos exptus, pramio sollicitatos regis defectores efficere laborabat. Illi non flexo e sententia pposito, ex Biorni arbitrio suum cōsistere retulerunt: confessi Sueonū neminē quod ab eius placito destitisset ausurū. Nec segniter ipm Helbernus benignissimis legatorum alloquijs captauit. Qui se perfidia q̄ bonæ fidei ppiorē fore denegans/piissimi patris amorī improbissimi fratris grām anteferri p̄q̄ nefarīū iudicabat. In ipos vero legatos pinde ac grauissimi criminis hortatores laqueo animaduertit. Sueti quoq; de reliqua legatorū turba pari clāde noxię exhortationis poenas sumpserunt. Igitur Helbernus occulto clādestinoq; paratu partū prosperū ratus cōstare pgressum/ aditis palam copiis manifeste procurrat ad bellum. At præfectus lutiæ Iuarus neutram sacrilegæ pugnae partē pietati propinquam autumans, impium bellum voluntario præcurrat exilio. Regnerus vero Helbernum apud sinum qui latialiter viridis appellatur aggressus occidit/exanimisq; abscisum caput prora excipi mādans, terribile factiosis spectaculum edidit. Vbbo vero profugio vsus: itemq; patrem reuocato apud Sialandiam bello adortus dum laxata suorū acie vndiq; solus impetitur, tantū aduersi agminis fudit vt hostilium cadauerum excremento: perinde ac munitione firmissima circūactus,

Historiæ Danicæ. Li. IX. Fo. XCIII.

facile prouocantium inhiberet accessum. Ad vltimū frequentioribus hostium glo-
bis obfusis, comprehensūq; publicis vinculis onerandus abstrahitur. At ille im-
mensa vi extricatis recisisq; catenis: inditos sibi nexu discicere ac lacerare ador-
sus: nullis obitum modis effugere potuit. At vbi Iuarus tumultum patriæ factiosi
supplicio discussum comperit: Daniam petiit. Quem Regnerus q; inter sauisimas
parricidiorum procellas integerrimū se pietatis cultorem gesserat: amplissima ve-
neratione suscepit. Interea Daxon Withsercum Suetiæ principantem: diu nequicq;
superare conatus: tandem factæ pacis commento circūuentum aggreditur: conui-
ualiter ab eo exceptus armatum subornauit exercitum: qui simulata mercatione
in urbem rhedis aduectus: hospitis domū nocturno laceraret assultu. Cuius latro-
ciniū manum tanta Withsercus strage percussit: vt hostilium corporum cumulo cir-
cūfusus: nisi scalis superne admotis comprehendī nequiret: duodecim quoq; comi-
tes eius pariter ab hoste capti: facta sibi repetendæ patriæ potestate deuoris pro re-
ge capitibus alienum participare periculum q; suum abicere maluerūt. At Daxon
egregiæ Withserci formæ miseratione permotus orientem speciosissimæ indolis flo-
rem conuellere passus non est. Cui non tantum salutem: sed & filiam dimidio regni
sui doratam in matrimonium obtulit. Ac decori incolumitatem q; fortitudinī pœ-
nam afferre maluit. Ille vero precariæ vitæ vsū animi magnitudine floccipendēs:
impunitatem perinde atq; paruulum aliquod beneficium respuit: mortis sententiā
sua sponte complexus: præfatus Regnerum in vindictam filii remissius exacturum
si eum in eligendo mortis genere proprio vsū arbitrio comperisset. Cuius teme-
ritatem ammiratus hostis ea fati specie qua ipse in se animaduertisset: consumen-
dum esse promittit. Quam libertatem iuuenis ingentis beneficii loco suscipiens:
vinctum se cum sociis cremari petiuit. Nec segniter Daxon auidis fati precibus ob-
secutus: pro beneficio optatæ mortis supplicium erogauit. Quo audito Regnerus
obstinato ad moriendum luctu: non modo moerorem induit, verum et per summā
animi agritudinem: lectulo corpus affixit, doloremq; cōceptum gemitu patefecit.
Quem coniunx virilem supergressa fidutiam imbecillitatis inerepūm virili ad-
hortatione firmavit: reuocatumq; a moerore animū: arma impensius celebrare per-
docuit: affirmans fortissimū patrem cruentos filii cineres: iustius armis q; lachry-
mis expiaturum. Monuit quoq; ne muliebriter lugens: tantum sibi ignominia fle-
tu pareret: quantum antea claritatis virtute contraxerat. Ad hanc vocem veritus
Regnerus ne pristinos fortitudinis titulos effeminato moerore cōtereret: discus-
so moestitiæ habitu, depositisq; doloris insignibus: promptissima vindictæ spe iacē-
tem reuocauit audaciam. Adeo interdum ab inualidis fortia roborantur ingenia.
Iuaro ergo Regni tutelam deferens, Vbbonemq; pristina gratiæ redditum pater-
na charitate complectens: traiecta in Rusciam classe: comprehensum Daxon cate-
narumq; poena coercitum: apud Vrgarthiam custodia relegauit. Siquidem tunc
Regnerum aduersus charissimi filii interfectorem clementissima animi moderatio
ne vsū esse cōstabat: cum ad cōcupitæ vltionis satietatem exilium fontis, q; necem
sufficere maluit. Qua quidem humanitate magnus Ruthenis iniectus est rubor: vl-
terius aduersus eum sauiendi regem quem ne iniuriarum quidem acerbitate ad in-
fligendam captiuū mortem impellere potuerunt. Eundem quoq; Regnerus breui
in gratiam reductum patriæ reddidit: pollicentem se ei annuo nudatum pedes: cum
duodecim patribus discalciatis suppliciter tributa pefurum. Enimuero in captiuū

Vbbonis
mors.

Withserci
virtus.

De magna
nimitate
Withserci.

Suppliciu
ditum.

Regneri
dolor.

Daxon ca-
pitur.

Saxonis Grammatici

ac supplicem leniter animaduertere, q̄ cruentam securim distringere: superbāq; cer-
 uicem sedulo muletare seruitio: q̄ semel elidere satius duxit. Inde profectus filiū suū
 Ericum ventosi pillei cognomen habētem Suetiā praefert. Vbi Fridleuo atq; Siuar-
 do apud se stipendia merentibus: Normannos Scotosq; duobus aliis falso regis no-
 men arrogasse comperis: in primis Noruagica rei vsurpator ē sustulit: cāq; Bior-
 no fruendam tradidit. Deinde eo atq; Erico accitis Orcades populatus: ad vltimū
 Scotorum finibus appulit: eorūq; regem Murial triduo exhaustum praelio inter-
 fecit: verum filii eius Dunuat, atq; Rathbarthus pugna spectabiliter edita ab hoste
 necati: sanguine suo cruentam patri victoriam pepererūt. Cūq; in Daniam reuersus
 coniugē Suanlogam interim morbo cognouisset absumptā: protinus sollicitudini
 remediū solitudine quaesuit: a grege mentis luctum intra penatium suorum clau-
 stra cohibere passus non est. Verum hanc meroris acerbitatē Iuari regno pulsi re-
 pentinus detraxit aduentus. Quippe Galli fugato eo in Hellam quendam Hamo-
 nis filium falsam regis contulerant potestatem. Quo duce Regnerus perinde atq;
 locorum perito vsus, edita classe portum, qui Noruicus appellatur, accessit: vbi ex-
 positis copiis Hellam Gallicana virtute subnixum: post extractam in tridū pugna
 fugā amantem effecit: eaq; res creberrimo Anglorum, rarissimo Danorum sangui-
 ne constitit. Cumq; ibidem Regnerus annū victor expleisset consequenter excitis in
 opem filiis Hiberniam petiit: occisosq; eius rege Melbrico Disinam Barbaris opibus
 feretissimā obsedit, oppugnavit, accepit. ibiq; ānuo stariuis habitis: mediteraneū
 fretum per nauigans ad Helleponticum penetrauit interiecta regionum spacia cla-
 rissimis emensus victoriis: continuā felicitatis progressum usq; interpellante for-
 tuna. Inter hac Haraldus quorundam asipulatione Danorum Regneri militiam
 languidiore studio comitantū: recidiuos patriā tumultus incuties: regii nominis
 vsurpator emerit. Qui Regneri ab Helleponto redeūtis armis exceptus cū rebus
 infeliciter gestis exhausta domesticae opis praesidia animaduerteter: Lodouici Ma-
 guntia: constitutū auxilia petiturus accessit. At Lodouicus summo amplificandae re-
 ligionis ardore confertus: conditionē Barbaro intulit opē spondendo si Christi cul-
 tum exsequi consensisset. Nullam enim posse aiebat animorū interuenire cōcordiā
 dissona sacra cōplexis. Quamobrē petitorē opis primū religionis cōtubernio opus
 habere: neq; magnorū operum consortes existere posse: quos superna venerationis
 formula disparasset. Qua sententia & salutem hospiti, & sibi pietatis praconiū pepe-
 rit. Haraldum enim solēni lauacro vsus consequēter Saxonis roborauit auxiliis.
 Quibus is fretus, in territorio Slesuicensi dicendam deo ædem sollicita moliebat
 impensa. Hic itaq; sanctissimi tenoris specimē a Romanis ritibus mutuatus: profa-
 nato perfidorū errore delubra diruit: victimarios proscripsit: flaminū abrogauit.
 Atq; incōdita patriā Christianissimi sacra primus intulit: reiectoq; demonū cultu
 diuinū amulatus est. Supremo quicquid ad custodiā religionis atinuit: scrupulo-
 sissima cura seruauit. Sed non tam efficaciter, q̄ pie re auspiciatus est. Superueniens
 enim Regnerus: iduētaq; per eū sacra temerans: vera religione proscrip̄ta, pristino
 adulterinam loco restituit: ac suo ceremonias honore donauit. Haraldus vero pro
 fugus fortunā ad sacrilegiū transtulit. Nam vt scipū inchoatae religionis specimē
 ita primū neglecta spectaculum fuit: atq; ex splendido sanctitatis auctore, infamis
 eiusdem desertor euasit. Interea Hella ad Hibernos collatus omnes qui se Regnero
 propiore fide deuinxerant ferro supplicisq; muletavit. Quem Regnerus classe ad-

Historiæ Danicæ. Lib. IX. Fo. XCIII.

ortus: iusta omnipotentis animaduersione manifestas detractæ religionis poenas pependit. Compræhensus enim atq; in carcerem coniectus: noxios artus colubris consumendos aduertit. Atq; ex viscerum suorû fibris tristem viperis alimoniam præbuit. Cuius adeo iocinore cum cor ipsum funesti carnificis loco coluber obsideret omnè operum suorû *cursum animosa* voce recensuit: superiorî rerum contextui hanc adiciens clausulam: Si fucula verris supplicium scissent: haud dubio irruptis haris afflictû absoluerè properent. Quo dicto Hella adhuc nonnullos filiorû eius uere interpretatus: quiescere carnifices, amoueriq; vyperas iubet. Cûq; satellites per agenda iussionis gratia accurrissent: Regnerus imperiû regis funere suo præcesserat. Quem quid aliud q̃ duas inter se fortunas partitas esse dicemus. Alteram quæ ei incolumè classem, propensum imperiû, præcipuas piraticæ vires adiceret: alterâ quæ claritatis ruinam, cõmilitorû necem, acerbissimû vitæ exitum irrogaret: cum ipsum carnifex venenatis belluis circumfusum eo corde qd aduersus omne discrimen immobile gesserat: aspides exsartiantem videret. Itaq; ex speciosissimo victore ad miserabilem capriui sortem deductus: ne quis nimîû fortunæ credat edecuit. Què casum Iuarus dum forte ludos inspectaret: accepit. Sed nihilominus vultum in eodem habitu continens: solitoq; nulla ex parte infractor: non solû nûriatam parentis cladem doloris dissimulatione suppressit: sed ne strepitum quidem exoriri passus attonitum rumore populum Theatro discedere veruit. Itaq; neq; oris hilaritatè deposuit: ne cessato ludo scenam interromperet: neq; oculos a publico plausu ad priuatam mœstitiã flexit: ne ex summo tripudîo repete in vltimû prolapsus mœrorem potius calamitosi filii, q̃ iocabundi ducis partes egisse videretur. Siuardus vero eodem nuntio accepto: propior paternæ charitati, q̃ priuatæ passioni: hostile qd forte in manu habebat altius pedi stupefactus immerfit: tristitiã salebra corpoream negligente molestiam: vt enim animi vulnus patientius ferre potuisset: corporis partem grauius afficere studuit. Quo factò simul fortitudinem mœroremq; detexit: fortunam suam inter calamitosum filium, constantemq; partitus. At Biornus inter reseratum iactus delato ad se paternæ mortis nuntio tantâ vi correptum manu calculum pressit: vt tabulæ quoq; cruorem digitis extortum infunderet. vbi nimirum fortunæ iactum ipsa quam versabat alea leuiorem esse didicit. Qd audiens Hella hunc trium parentis obitum fortiori animi robore sustinuisse iudicauit: qui nihil pietatis eius funeri p̃stitisset: ideoq; sibi Iuari suspectissimam haberi virtutem Iuarus vero petitis Angliæ partibus cum classem suam conferendi cum hoste bellî impotentem animaduerteteret: astum audaciæ præferens Hellam acumine tentat. sparium arui quantum equino tergo complecti potuisset in sequestræ pacis piagnus exoptulans. Et quidem quod petiit impetrauit. Rex enim paruo preces stare autumans: a tanta hoste exiguum magnæ rei loco expeti gratulatus est: ratus perq̃ breue tergo paululum ruris occupaturum. At Iuarus corio in exiles admodum corrigias scissum extracto: habilem exædificandæ vrbî agrû implicuit. Igitur Hella prodigalitatîs poenitentia succedente magnitudinem corii sera æstimatione collegit. diuisam curiculam rectius q̃ incolumem mensus. Quam enim exiguum solî cincturam credidit: amplissima iugera latius occupantem aspexit. Iuarus vero conditæ vrbî abundæ suffecturos obsidioni commeatus inuexit. Ab inedia perinde atq; hoste defensionem haberi cupiens. Interea Siuardus ac Biornus cum quadringetarum nauium classe superuenientes: bellum regi manifesta prouocatione significant. Idq;

Mors Regneri.

De duplici fortuna.

Fortunæ ludus.

Iuarus rex lxiii.

Siuardus.

Biornus.

Iuari astus in petendo aruo.

Saxonis Grammatici

Helli sup-
plicium.
Subiectio
Anglorū
octaua.
Siuardi tu-
mulus.

Erici cædis
vitiō.
Agneri cæ-
des.

Siuard⁹ rex
lxiii.

Ericus ty-
rannus.

Ericus rex
lxv. spūs.

statuto tempore executi: comprehensi ipsius dorsum plaga aquilam figurante affi-
ci iubent: sacuissimū hostem atrocissimi alitis signo profligare gaudentes. Nec vul-
nus impressisse contenti, laceratam saluere carnem. Taliter perempto Hella: Bior-
nus ac Siuardus regna sua reduces expetiuerē. Iuarus Angliam biennio tenuit. In-
terea Dani perseuerantissima bellum factione complexi: Siuardo cuidam atq; Erico
regia gente creatis publicam detulere tyrannidem. Quos Regneri filii communi-
ter mille septingentarum nauū classe apud Slesuicum adorti: semestri deleuere pu-
gna. Colles indicio manent, nec minus is apud quem belligeratum est: sinus Siuardi
funere inclaruit. Iamq; præter Regneri filios regius propemodum interierat sana-
guis. Exinde Biorno atq; Erico domum reuersis Iuarus atq; Siuardus, quo tenacio-
res rebellibus frenos imponerent: in Dania resederūt Agnerum Angliæ præferen-
tes: qui repulsa prouocatus Anglorum opitulante Siuardo contemptricem sui pro-
uinciam incolis vacuefaciendo tenacia situ iugera cultore carere: q̄ insolentem
alere maluit, pinguisimāq; insulæ rura: teterrima vastitate perfundens: desertæ
q̄ superbæ regioni imperitare satius autumauit. Post hæc Ericum apud Suetiam
Osteni cuiusdam malignitate, sublatum vlcisci cupiens: dum alienæ vindictæ ar-
ctius incumbit: suum hosti sanguinem erogauit. Dumq; casti fratris poenas auidius
expetit proprium: fraternę charitati funus impendit.

Taq; Siuardus summis totius Danicæ concionis suffragiis pater-
num apprehendit imperium. Hic autem post editas late strages
domestica claritate contentus: toga q̄ armis illustris haberi maluit:
omissq; castrorum cultu: ex acerrimo tyranno exactissimum pa-
cis custodem agere cœpit: tantum decoris in ocio atq; vacatione
constituens: quantum ante in victoriarum frequentia repositum
autumabat. Adeo autem studiorum eius mutationem fortuna fa-

uorabiliter prosecuta est: vt sicut ipse neminem: ita nec ipsum quisq; hostiliter lace-
raret. Idem fato functus Ericum admodum infantulū naturæ magis q̄ regni aut pa-
cis hæredem habuit: Quippe Ericus Haraldī frater tenerrimā eius atatulam sper-
nens: irrupta cum seditiosis patria: regium occupauit insigne: nec erubuit laceſſi-
ta legitimi ducis infantia: adulterinam arripere potestatem: hoc se regno indigni-
orem comprobans q̄ imbellem eo spoliare sustinuit. Igitur illū sceptro seipsum vir-
tutibus exiit: & dum armis incunabula appetit: omni pectus virilitate nudauit.
Neq; enim vbi cupiditas ambitioq; flagrauit: consanguinea charitas sedem habuit:
sed hanc inhumanitatē supernæ vltionis ira pensauit. Inter ipsum nāq; ac Guthor-
mum Haraldī filium subito tanta clade cōfectum est bellum: vt eorum vtroq; cuncti
innumeris aliis interempto: regia Danorum stirps atrocissimis exhausta cædibus:
ad vnicū superioris Siuardi filium redigeretur.

Hic consanguineorum iactura regnādi fortunam adeptus: vtpote
propinquorum nece q̄ incolumitate felicior: relictis aliorum ex-
plis per auiti negocii vestigia decurrit. Repente nāq; studiosis-
simus piratici muneris executor apparuit. Et vtinam in abolēdo
Christianismi cultum temerarium Regneriani spiritus non egis-
set hæredem. Siquidē religiosissimū quēq; aut supplicis insequi:

Historie Danice. Li. IX. Fo. XCV.

aut rebus exuere, exilioque mulctare perseceravit. Sed frustra principium causer: cuius exitum probem. Laudabilior enim est vita: cuius initium turpe, speciosus finis abripit, quod cuius probabile exordium in culpas flagitiaque decurrit. Siquidem Ericus ad salutare Ansgarii monitus sacrilege mentis errore deposito quicquid per eiusdem insolentiam commiserat expiavit: tantumque in excolenda religione se gessit: quantum egerat in aspernanda. Itaque non solum sanioris disciplinae haustum docili animo traxit: verum etiam primas maculas finali puritate perterfit. Hic filium Kanutum ex Guthormi filia eademque Haraldis nepte progenitum superstitem moriens dereliquit.

Erixi conuersio.
Aduentus sancti Ansgarii.

Huius infantia manente regni pupillique tutor exposcitur. verum quoniam huiusce muneris aduocationem prestare plarisque vel inuidiosum, vel arduum videbatur: fortitione virum legi placuit. Prudentissimi namque Danorum in tam excellenti negotio arbitrario delectu uti pertimescentes: plus aliena fortuna quam suis sententiis permiserunt. Electionis euentum fortuito magis quam solido consilio delegantes. Quo euenit ut Ennignopus quidam amplissima atque integerrima virtutis tam onerosa functioni humeros suos submittere cogeretur: decretaque sorte administrationem ingressus, non minus vniuersorum res quam singularia regis in cubula tueretur. Vnde et ei quidam parum annalium periti medium in fastis locum tribuunt. Cumque Kanutus decursis adolescentiae spatiis ab annis virilitatem traxisset: amotis qui sibi beneficium educationis impenderant: ex pene desperato adolescentere auctor insperata probitatis euasit. Hoc vno descendensque absque Christiana religionis insignibus e vita ad mortem transitum habuit.

Kanutus rex lxxvi.

Sed mox ad filium eius Frothonem rerum summa concessit: cuius fortuna armis belloque alita eo felicitatis excessit: ut prouincias quae a Danis quondam defecerat pristino adactas iugo, vetustis alligaret obsequiis. Qui etiam seipsum apud Angliam iam pridem Christianissimi peritam solennibus aquis humectandum exhibuit. Ceterum priuatam salutem suam in publicam exhuberare cupiens: ab Agapito qui tunc ciuitatis Romanae sacris praerat Daniam diuinitus erudiri petiuit. Quod antequam votis exsequeretur absumptus est. Nam fati suis Romanae legationis praecurreret aduentum animo certe quam effectu superior: tantumque supernae compensationis ob pietatis propositum assecutus: quantum ceteris praestatur ex opere.

Frotho. vi. rex. lxxvii. Christianus?

Huius filius Gormo cuique ex Anglia oriundus extitit: Anglici cognomen incessit: patre extincto promptiore fortuna quam diuturniore apud insulam regiam adeptus est arcem. Dum enim Daniam disponenda eius gratia perisset ex Anglia: longam paruuli fecesus iacturam expertus est. Quippe Angli libertatis suae fortunam in eius absentia reponentes: publicam a Danis defectionem moliendo: praecipitem rebellandi fidutiam induerunt. Sed quo eum Anglia inuidentius spreuit: hoc Dania fidentius coluit. Itaque dum ad duarum prouinciarum utraque auidas imperii manus porrexit: altera potitus: alterius irreuocabiliter dominationem amisit, nihil unquam fortiter pro ipsius recuperatione conatus. Adeo difficile praegrandia continentur imperia.

Gormo. iii. rex. lxxviii.

Edo. ch. m. i.
v. n. v. v. v.
cum. p. 20.
in. h. h. h.
v. v. v. v. v.
v. v. v. v. v.

Baxonis Grammatici

Haraldus
iiii.
rex, lxi.

Host quem filius eius Haraldus Dania regnator incessit, ob hoc quidem ob
scurioris apud posteros memoria, e regione operum monumentis va
ci us: q̄ regiarum opum seruator magis q̄ propagator extiterit.

Gormo, iiii.
rex, lxx,
impius,

Host hūc Gormo arcem obtinuit: semper infensi erga religionem
animi: christiolarum perinde, ac terretorum hominū respec
tum extinguere cupiens. Omnes huiusce normæ participes va
rio iniuriarum genere fatigatos: quibus potuit calumniis inse
qui non quieuit. Quinetiam vt priscum delubris cultum resti
tueret templum in fundo Slesuicensi a religiosis conditum tanq̄
sacrilegum aliquod impietatis domicilium: ab imis fundamentorum partibus de
molitus est: quos supplicis non attigerat sacræ cellæ strage puniens. Hic tamen si
proceritatis habitu eximius putaretur: parum respondentem corpori animū ges
sit. Ita enim mores suos intra regnandi satietatem continuū vt seruata potius q̄ au
cta maiestate gauderet: satiūsq̄ tueri propriū: q̄ alienum incessere duceret: ma
gis de acquiritorum custodia, q̄ acquirendorum incremento sollicitus. Hic a ma
ioribus coniugalia sacra celebrare permonitus: Anglorum regis Hedelradi filiam
Thiram nuptiali studio insecutus est. Illa vt erat grauitate atq̄ industria ante alias
præstans: conditionem pro eo attulit: non ante se ei nupturam præfata, q̄ Daniam
sub dotis nomine recepisset: eoq̄ pacto intercedente Gormoni desponsa nocte qua
prima genialem thorum conscendit: sponsum perseverantissimis precibus aggressa
in triduum se virilis concubitus expertem dimitti petiuit, non ante rebus vene
riis indulgere constituens: q̄ matrimonium creandis liberis efficax futurum ali
quo per quietem præfagio didicisset: itaq̄ simulatione continentia: matrimonii ex
perientiam interpellabat cognoscendę posteritatis propositum pudicitia: specie to
lerando, commerciumq̄ libidinis distulit verecundia: figmento fortunam propa
gandæ successionis explorans. Alii eam vt temperantia sua thori socium Christia
nismi sacris adisceret: maritalis lecti blanditias detrectasse coniectant, verum q̄q̄
iuuenis amoris eius flagrantissimo animo inhereret: aliena: tamen continentia: q̄
propria: voluptati obsequi prætulit: speciosusq̄ nocturnis moribus imperare: q̄ la
chrymosa amica: vota repellere arbitratus est: profectas ab industria preces pudici
tia: propinquas autumans: euenitq̄ vt qui mariti partes agere debuerat: pudici
tia: custodem præstaret: ne in capite nuptiarum, stuprosa: mentis nota afficeretur
tur quasi plus libidinis viribus, q̄ propria: indulgisset verecundia. Caterum ne in
concessum virginis amorem libidinoso complexu præripere videretur: vicina la
tera, non solum alterius complexibus exiit: sed etiam restricto mucrone secreuit.
Atq̄ ex cubiculari lecto suum, ac sponsa: diuiduum cōtubernium reddidit: sed vo
luptatem quam gratuita humanitate distulit mox lata somni specie delibauit.
Quippe profuso in somnū animo existimauit duos alites coniugis suæ genitali par
te prolapsos: sed alterum altero grandiore corpora superne librantes præpeti cœ
lum volatu petere: exiguoq̄ tempore interiecto reuersos, suis altrinsecus manibus
infedisse. Secundo quoq̄ ac tertio paruula quiete recreatos propassis alis aeri se
credidisse. Tandemq̄ minorem ex his ad se pennis cruore oblitis comite vacuum
remeasse. Ea opinione attonitus vt erat somno pressus indicem stuporis questum
edidit. Ac totos penates tumultuoso clamore compleuit. Quam speculationem eo

Prodigiū.

Saxonis Grammatici

tus asperitate testantes. Tunc Gormo. En mihi inquit Kanuti fatum publicas! Et Thira id ipsum (ait) tuo potius quam nostro declaratur augurio. Quo dicto marito mortem sibi viduitatis causam praeiuit: nec ante filium quam coniugem planxit. Itaque dum viro nati fortunam exprimit: alterum alterius funeri sociavit: amboque exequias paribus profecuta lachrymis: huic conjugales, maternos illi planctus impendit: quae tunc temporis magis solatiis erigenda: quam cladibus obtergenda fuisset.

Explicit Liber Nonus.

Eiusdem Saxonis Grammatici Sialandici viri disertissimi
Liber Decimus Incipit.

*Haraldus Rex Norvegiae
lib. 10. incipit 3. Rex
p. 333*

**Haraldus
rex, lxxi.**

Esuncto Gormone Haraldus hereditariae dominationis fortunam conspicuae fortitudinis operibus prosequi cupiens: traiecit in orientem piratica: circumpositum lacescit oceanum. Sed absumpto interim Hedelrado: quae sedulos quaestuosi negotii fructus decerperet: aliquanto plus tamen in auito fato amaritudinis: quam ex tyrannide voluptatis accepit. Dum enim eum fortuna cumulatius barbaris ditavit opibus: Anglicis exuit: externaque donatum praeda, domestica atque hereditaria spoliavit. Siquidem Hedelradi filius Adelstenus patris testamento perterritus indignationem suam literis quibus Haraldus haeres scribatur opposuit recessoque parentis arbitrio / proprium aemulatus est. Igitur Norvegiae rex obtusis cordis homini amplissima rei summam cessisse ingemens potiendae eius spe armata insulam classe petiit. Cuius cum se Adelstenus viribus minorem animaduertiret: conficiendae pugnae fiducia vacuus: bellum ad obsequium transtulit: benivolentiam hostis quem armis propulsare nequiverat: officiis capeffere cupiens. Non solum enim regem amicissimo vultu, benignissimoque excepit alloquio: sed etiam quo salubrius patriam armis hostilibus liberaret: filio eius Haquino admodum tenero educationis impensam pollicitus: regnum se pariter testamento legaturum promittit. Quam rem maxime ut Norvegiae armis adversum Haraldum vteretur oblatu dignam putavit. Eius namque ferociam pertimescens orbitatem suam gratuito haerede solari: quam violentum expectare satius existimavit. Rapuit hostis conditionem praecipis: propositaque pactionem amplexus / tantum de offerentis humanitate praesumpsit: ut filium proprio spiritu chariorum exploratae eius fidei credere non dubitaret. Post haec Haraldus reductis ab oriente copiis quae ad imperandum ausculi facti praecipuis iuris viribus inuitari poterat: nihilominus impunitam eius ambitionem dissimulatae indignationis patientia praeterire sustinuit: iustisque operibus pie carere: quam crudeliter potiri maluit. Post paululum vero temporis Haquinus audito paterni facti nuntio / cum proficiscendi gratia velis navigationem instrueret: Magno superuenientis Adelsteni impetu reuocatus paulisper omisso ventorum usu propius littori nauigium egit. A quo post caetera morum documenta, quibus quotidie informabatur: noui quid accepturum se ratus: ne inter epulas obscuro se vultu gereret:

Historiæ Danicæ. Lib. X. Fo. XCVII.

sed magis in circūspiciendis amicis hilarī oculorū habitu vteretur audiuit. Quem enim Adelstenus compluribus aliis honestatis præceptis imbuerat: etiam aptos conuictū mores ignorare passus non est. At cui parentis mors Noruagiam cessit paulo post præceptoris occasus angliam patefecit. Veritus ergo Haraldus ne iniuriarū tolerātia quæ hactenus consanguineæ charitatis respectui dabatur / deinceps in ignauie verteretur opprobriū / & quod moderationis esset: vitio applicaretur: Noruagicæ rei turbatione primā Haquino iacturā inferendam cōstituit: domesticis eius viribus debellatis / externas facilius obterendas existimans. Cum itaq; res barbaras regia executiōe tractasset: in Daniam reuersus occur su Haraldū Gunnildæ filiū aduersus eundem Haquinū auxiliā petentis excipitur: pollicentisq; se tributa daturū: si danicæ opis beneficio efficaciam partium suarum adiumenta sumpsisset. Enimvero inter acerbissimos rerum casus clementissimā regis humanitatē expertus est. Heuindo enim atq; Karholftho pugnæ adiutorib; receptis. lx. nauium classe donatus petiti præsidii compos abscessit: euenitq; vt plus spei in auxilio danorū q̄ metus in sua aduersitate reponeret. Igitur nauigationē remensus / aduersus hostem naualis pugnæ copia non suppetente: terrestrem exercuit, in qua Heuindus Haquinum vt in primos præliantiū globos progredere hortatus: ipsum clarius sui iudiciū exhibentem: inusitate magnitudinis securi petiit: attrigissetq; nī satellitum quidā ad actum regi ferrum proprii corporis periculo sefellisset. In quem Heuindus tanta videlicet bipennis aciem egit / vt ferrū medio corpori elapsum nullum inter artus obstaculū reperiret. Quod cum terre altius illapsum: genibus nixus abstrahere conaretur: ab Haquino interfecti militis corpus cōscendente perfoditur. Incertū ergo vter alteri plus pietatis impenderit: ille enim salutis suæ impendio regis fatum repulit: iste seruatoris sui cladem speciosissima vltione pēsauit: cuius beneficio fatū effugerat, exitium vltus. Et quid huius militis opera clarius: qui aliene incolumitati q̄ lux propior voluntarium pro duce spiritū erogauit: priuateq; mortis obiectu ne publica sociorum salus periclitaretur effecit! Interea Thoraluus quē Haquinus ad exturbāda hostiū terga in insidiis collocauerat: superueniens edito in aciem impetu Karholftho mortem / Danis fugam infixit. Enimvero ceterorū fortunā vnus inclinauit occasus. Haquinus autem palātes pertinacius vrgere veritus / effusas sociorum habenas salutari consilio reuocauit: ne qua improuidi militis incuria effici posset, vt in victricem victæ partis fortuna recideret. Igitur equales ambarum partium strages parem vtrobiq; belli successum effecerat. Nā etsi altera victoriæ propior vibebatur: cladibus victā equabat. Repetente vero classē Haquino incredibile memoratu monstrum incidit, laculum nāq; vago antipitiq; discursu super ne inter auras oberrare conspectum: non minore intuentes metu: q̄ ammiratione compleuit. Siquidem in diuersas partes dubiis reflexibus agitatum: figendi vulneris locum exploratius prospicere videbatur. Quod miraculum cunctis immani stupore prosequentibus: incertisq; quidnam res tam inusitata portenderet: subito casus in solius Haquini caput suspectū omnibus periculū transtulit. Arbitratur quidā matrem Haraldū Gunnildam procurato maleficiis spiculo victi filiū pœnas a victore sumpsisse. Haraldus itaq; insperato hostis exitio regnādī fortunā adeptus: triennio pmissum Danis bonæ fidei vectigal exhibuit. Ea rēpestate Sturbiorū Suetici regis Biornonis filius a patruī Olauī filio Erico regno spoliatus: perēdī auxiliū gratia ad Haraldū cui Thyra mater extitit cū sorore Gyriha supplex migrauit, tātoq; apud

De pdigio.

Haquini
cedes.

Saxonis Grammaticici

eum paratiorem amicitiae locum repperit : quanto illi eiusdem sororis suae matris
 monium liberalius permisit. Post haec Haraldus armis Sclauia potit⁹ apud Iulinu
 nobilissimu illius prouinciae oppidum Sturbiorno duce copetentia militum praesi
 dia collocauit. Quoru piratica egregio animoru robore celebrata / ac finitimis pau
 latim tropheis alita: eo demu ferocitatis excessit : vt continuis nautarum cladibus
 septrionalem repletet oceanum. Ea res plus danico imperio q vllum terrene mi
 litiae negotium attulit, inter quos fuere. Bo. Vlff. Karlshesni. Siualdus aliq; coplu
 res. quorum prolixam enuntiationem tedio q voluptati propinquior e stilo plequi
 supersedeo. Inter haec Sturbiornus vltionis aculeo laceffente: acceptam iniuria pen
 sare cupiens: Haraldo in opem accito: memorem damnoru iram aduersus inuisam,
 Erici dominatione destrinxit. Cuius rei gratia Haraldus halladia proficiscens: theu
 tonica irruptionis nuntium: quae a caesare Othone gerebatur accepit. Igitur alie
 nae rei impetitionem q proprie defensionem languidiore studio prosecutus: exter
 nae pugnae proposito domesticae curam anteposuit: reflexoq; in Iutiam cursu: ad
 opem oppressis ferendam praecipiti celeritate contendit. Sed eo superueniente: cae
 sar Iutiam utpote regio ductu vacuam nullo resistente permensus cum lymici si
 nus obiectu tunc temporis Wendalam aquis claudentis: vltius excurrere vetare
 tur. coniecta in vndas lancea, non solum iter ad eydoram reflexit / veru & simillimu
 fugae reditum habuit. Siquidem hastam cuius vsu habebat: maritimos in fluctus
 relinquendi monumenti gratia iaculatus: suum frero vocabulum indidit. Veru vt
 impetu grauis: ita exitu vanus apparuit. Haraldus quippe ardentissimo cursu abs
 cedentes hostium reliquias insequutus: Epponem extremi agminis ducem cum iis
 quos repperit / trucidauit. Interea Sturbiorn⁹ contumeliosa militum adhortatione
 compulsus: fortunam suam temere sociorum fortitudini credidit / inq; proprium
 exitium ruens regiarum partium reditum stolida praecessit audacia. Bellum enim
 prepropere ausus: rebus Sueonum per incuriam laceffitis occiditur. Et sane hosti
 libus gladiis vltro iugulum subiicit: quisquis in vrgenti aliquo discrimine magis
 alienae temeritati, q proprie obsequitur prouidentia. Post haec Thyra quo patriam
 a clandestinis exteriorum irruptionibus tutiorem praestaret: quantum a Slesuico
 ad occidentalem oceanum patet: vallo fossaq; proscindere aggressa est. Superq; ia
 cto aggere tenacissimi operis terrenum molita est munimentum. Cui postmodum
 Waldemari regis Abfalonisq; danice gentis antistitis: confimilis erga patriam pie
 tas murum cocti lateris superiecit: vt potius veteris valli occiduos lapsus solidior
 nouae molis structura reficeret: q debilem eius situm crebrior in posterum ruina
 submitteret. Siquidem priori munitione fundamenti loco vsi imperfectu foemineae
 virtutis propositum virili prudentia compleuerit. tanto excellentius opus edentes
 quato se muliebri nouerant industria clariore. Eadem quoq; cu sub specie foeminae
 virilem animu gereret, Scaniae Suetica dominatione compressam praestadi tributi
 onere liberauit. Itaq; hinc muro inde armis hostem repellens diuersis patriae fini
 bus par tutelae beneficium peperit. Interea defuncto apud Noruagiam Haraldo fi
 lius eius Haquinus patriam hereditarie pensionis ignominia exuere cupiens cum
 Haraldum auditis quae Caesar apud Iutiam gesserat germanicis diuile bellis impli
 candum speraret / palam detractandae stipsis audaciam praebuit / plus spei ac fiduciae
 ex Saxonis armis q suis viribus capiens. Veru Haraldus rebus cu imperatore co
 positis: consortium catholice religionis amplexus diuinam humanaq; pacem regno

Otho cesar

Lymfiord.

Othswnd.

Sturbiorni
caedes.

Thyra mu
nimentum.

Danne
wyrcke.

Haquini
rebellio.
Haraldus
rex christia
nus efficit.

Historiæ Danicæ. Lib. X. Fo. XCVIII.

fuo conciliavit. Sicq; Haquinum conceptę inaniter spei irritum reddens: seipsum errore patriam preliis liberauit. Comperta vero Haquini defectione tanto in Noruagica iuuentutis contumaciam asperius animaduertendum putauit: quāto eam aduersum se ceruicem insolentius extulisse cognouit. Missa igitur aduersus hanc iulne piraticę manu / Bo atq; Siualdo ducibus cōtemptus sui vltionem mandauit. Quorum Haquinus: perspectis copiis cum intolerabile rebus suis onus imminere cognosceret: excipiendi eius materia non suppetente: tanq; humanę opīs diffidentia: diuinam amplexus superos inusitato piaculo propitiandos curauit. Duos siquidem prestantissimę indolis filios hostiarum more aris admotos potiendę victoria causa nefaria litatione maetauit. Nec sanguinis sui interitu regnum emere dubitauit. Patriq; nomine q̄ patria carere maluit. Sed quid hoc rege stultius: qui geminā charissimorum pignori stragem incertis vnus pugnę euentibus impendēdo fortunam belli parricidio petere, & orbitatem suam muieris loco diis bellorum fautoribus erogare sustinuit? Quo euenit vt Dani manum cum eo nauali certamine conserentes: quocunq; militaris discursus impetum contulissent infestam nymbi vim qua tanq; ab hoste ledentur exciperent. Cæterum cohorti imbris maleficium, ita nostrorum vertices inusitatis grandinis ictibus conuerberauit: vt eorum oculi veluti quibusdam nymborum spiculis lacerati prospiciendiq; penitus facultate defecit, grauiorem ab elementis pugnam q̄ ab hoste sentirent. Accidit ergo vt Noruagenses cœli q̄ suis virib; feliciores Danos districtam aduersum se numinum iram haur dubie sentientes: ante fuga q̄ cædibus implicarent. Inter quos karl hesni ac Siualdus a victoribus capti, q̄q; dimicando speciosissimam rei militaris operam edidissent: aliquanto tamen plus laudis in vinculis q̄ prælio meruerunt Haquinus em̄ celeberrimā danicę iuuentutis fortitudinem exploratius nosse cupiēs: duos qui captiuorum patientiam plenius experirētur admouit. Tantum enim virium animis eorum a natura insitum esse fama fuerat / vt etiam receptis in vultum ictibus: ne leues quidem superciliorum nutus ederēt / atq; aduersus omne percussoris irritamentum in eodem animū habitu continerent. Cuius experientię gratia prior Siualdus ingēti satellitis fuste percussus: oculos motu vacuos prebuit. Quinetiam eo minus fortune cessit: quo miserius virtutis suę experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur apparuit. Karl hesni enim alium districta securi capiti suo imminentem pulsu pedis humi prostrauit. applicatumq; ceruici suę ferrum manib; ferire conantis excutiens, vt erat vinculatus arripuit: quęq; lapsu affecerat, capite spoliavit. Enimvero vt strenuo ita impigro nisu periculum audacia precucurrit. Neq; enim captiuū virtus inter vinculorū stridorem vigore suo exui potuit, quin & inter grauissimas contumelias: eo clariorem fortitudinis suę experientiam prebuit: quo incitatorē fortune aduersum se fremitū sensit. Sed nec illi aut mortis propinquitas aut cathenarū cōtumelia quo minus liberū fortitudinis op; ederet, obstare valuit. Quorū constātiā ammirans tyrānus: vt utroq; potius bono milite vteretur q̄ in utroq; animaduerteret: remissionē poenę, dūmodo partes suas fide atq; amicitia cōlerent pollicetur. Illi vero violentū obsequiū vitę respectui erogare indecorū putātes vt pote aliena: fidei q̄ proprię salutis propiores: cōditione insolentius spreta: turpi pacto progandi spirit; beneficiū expetere noluerūt. Quo viso Haquinus ne patientię punitor magis q̄ pbator existeret: virtuti eorū incolumitatē tribuendā putauit Haraldum vero duos ex Gerytha filios sustulisse memorię proditum est. Quorum

n ū

Piaculum
nouum.
De malitia
Haquini.

Dani victi

Virtus dan
norum cap
ptorum.

Haquinus
virtuti con
cedit.
Haraldi
proles.

Baxonis Grammatici

Haquinus
dux fortis.

Stratage-
ma.

Dani vasta
uerūt Sem-
biam.

Thyre
mors.

Moniment. Danic.

16. 5. moriu 3. R.

326

Toko sagit-
tator opti-
mus.

maior Haquinus excellentissime indolis habitu / ac felicissimis naturæ incrementis /
fratris Suenonis fulgorem suppresserat. Idem Sembos aggressus cum militum ani-
mos periculosi belli respectu aliquanto infractiores animaduerteret: quo melius flu-
ctuantibus fugæ spem demeret, ignem subductæ classi subiecit, eoq; necessitatis du-
ramento imbecillitatis ignauia reppulit, effecit enim vt nauigiorū facultate defecti
reditū victoria struendū aīduerterent. Itaq; quo equiore animo seipsum classe spo-
liauit: eo turio hosti spolia detraxit. Miserta est tunc profecto fortuna danici dū-
cis: a nauigiorum iactura nautarum præsidia mutuatis: cum summam classis ino-
piam opem victoriæ cerneret. Igitur vt prudenti ita periculoso consilio salutarē mi-
nistrauit euentum. Potiti enim Sembia danī necatis maribus foeminas sibi nubere
coegerunt, rescissaq; domesticorū matrimoniorū fide: externis auidius inhærentes
suam cum hoste fortunam cōmuni nuptiarum vinculo partiti sunt. Nec immerito
Sembī sanguinis sui cōtextum a danicæ gentis familia numerant. Adeo enim capti-
uarum amor victorū animos caput: vt omīssa redeundi cupiditate / barbariem pro
patria colerent. Alienis q̄ suis coniugiis propiores. Post hæc Thyra danicæ maiesta-
tis caput absumptra est. Cuius corpus Haraldus amplissimo funere elatum magno
cū omniū plāgore nō longe a patris tumulo sepulturæ mādauit. Neq; enim tā acri
iactura cuiusq; penates mœroris expertes esse poterant, priuato funere publicam
patriæ fortunam expirasse credentes. Vbi nunc quoq; sacrariū perspicere est / duo-
rum cōiugum socialibus bustis interfitum. Nec silentio implicandū quod sequitur
Toko quidam aliquādiu regis stipendia meritis officiis quibus cōmilitonum stu-
dia superabat complures virtutum suarum hostes effecerat. Hic forte sermone in-
ter conuiuas temulentius habito: tam copioso se sagittandi vsu callere iactabat: vt
pomū quantūcūq; exiguum baculo e distantia superpositū prima spiculi directio-
ne feriret. Quæ vox primū obrectatium auribus excepta / regis etiam auditum ar-
tigit. Sed mox principis improbitas patris fiduciam ad filii periculū transtulit: dul-
cissimum vitæ eius pignus baculi loco statui imperans. Cui nisi promissionis auctor
primo sagitte conatu pomū impositum excussisset: proprio capite inanis iactantiæ
pœnas lueret. Vt gebat imperium regis militem maiora promissis edere alienæ ob-
trectatiōis insidiis parum sobriæ vocis iactum carpentibus. Itaq; ex dictis etiam non
dictorum effectui obligabatur. Euenitq; vt conatus suos ad id quod minus præsu-
mebat erigeret: & quod parum professione coluerat, plenius experientia celebraret.
Neq; enim solida virtus tametsi detractionū laqueis implicata: iustam animi fidu-
ciam abiicere potuit. Quinetiam eo certius quo difficilium experimentum accepit.
Exhibitu itaq; Toko adolescentem attentius monuit: vt equis auribus / capiteq; in-
deflexo q̄patientissime strepitum iaculi venientis exciperet. Ne leui corporis mo-
tu efficacissime artis experientia frustraretur. Præterea demendæ formidinis con-
silium circūspiciens: vultum eius ne viso telo terreretur auerit. Tribus deinde sa-
gittis pharetra expositis prima quā neruo inseruit pposito obstaculo incidit. Cui
si fortuna caput adolescentis obiecisset, haut dubie in patris periculū nati pœna reci-
deret. spiculiq; error percussorē perculli exitio sociasset. Virtutē ergo patris an in-
genium filii impensiori ammiratione psequar ambigo. Quorū alter artis suæ pru-
dentia parricidiū cauit / alter corporis animiq; patientia sibi sospitatē peperit, patri
pietatem seruauit. Enimvero iuuenile corpus senilē animū roborauit. tantū fortitu-
dinis in expectando iaculo exhibens / quantū peritiū pater in emittendo præbuerat.

Historiæ Dnice. Lib. X. Fo. XCIX.

Itaq; constantiæ suæ beneficio, ne sibi spiritus: patri salus eriperetur effect. Interrogatus autem a rege Toko cur plura pharetræ spicula detraxisset cum fortunam arcus semel duntaxat experimento prosequi debuisset: vt in te (inquit) primi errorum reliquorum acumine vindicarem: ne mea forte innocentia poenam: tua impunitatem experiretur violentia. Quo tam libero dicto & sibi fortitudinis titulum deberi docuit & regis imperium poena dignum ostendit. Sed iis necessitatibus procellis erutum paulopost par mali tempestas implicuit. Haraldo enim eius se artis qua Finii niuales saltus peragant peritiorē iactanti: Toko in consimili genere laudis suam ausus cōferre virtutē: apud collam rupem editæ professionis experimentum præbere compellitur. Sed quod minus exercitio celebrauerat: plenius a virtute mutuatus est. Eminentis enim scopuli cacumine conscenso exiguo se susti credidit. Lubricasq; plantis tabulas adaptando, rapidum in præceps vehiculum egit. Cuius præcipiti raptu in præruptos silices actus: nihilominus debitum eius regimen intrepida manu continere suffecit. Neq; illi aut periculi magnitudo / aut vllus animi stupor quo minus firmo se corpore contineret officere potuit. Exterruisset aliū conspecta præcipitiū immensas: atq; ante ipsum periculi ingressum plena metus herbitudine confecisset. Tandē illiso cautibus vehiculo cui insitebat excussus, fortuito sustium fragmento solidum incolumitatis præsidium reperit, fatiq; alioqui propinquius felici naufragio insperatam salutis anchoram apprehendit. Enimvero acris cliuo impactus perfracti vehiculi dāno tutum cursitandi euentum habuit. Nisi em̄ impetum eius inuia petrarum robora vasteq; voragines interpellassent / haut dubie procursum subiectū rupi pelagus excepisset. Vbi a nautis exceptus inuiso regi tristitorem fortuna sua famā reliquit. Vehiculo quoq; fragmenta a nauigantibus interyndas reperta falso periculi eius fidem auxerant. Ipse vero suspectam Haraldī præsentiam reputans q̄ virtuti suæ præmiorum loco pericula proponi cognosceret: studiorum suorum exercitia ad filiū eius Suenonis militiam contulit. Post hæc Haraldus totam regni classem exerens: ne paruo apparatu magne molis pondus aggregeretur. iunctis hominū boumq; copiis inusitatę magnitudinis saxum lutico litore repertum quo matris tumulum insigniret, abstrahi iussit. Interea qui cum Suenone classē præerant Haraldī imperium tum quia diuino cultui fauorem tribuerat: tum quia inusitatis plæbem oneribus adigebat perosi: Quendam compositum & subornatum qui Suenonem an arma aduersus patrem summere: regnoq; potiri veller: callide percunctaretur inducunt. Quo mandato Sueno ad regnum parricidii petendum adductus, percunctanti grates habuit. libenterq; se patrię dignatione vsurum respondit. Quo accepto maiores exploratam eius cupiditatem securius amplectentes: occultis animorum commentis audacter euidenciam præbuerunt. Enimvero quod clandestinis motibus texerant apertius exsecuti, continuo regem cum publica acclamatione decernunt. Inter hæc Haraldus circa tractum lapidis occupatus: quendam suorum e classe superuenientem arctius percunctari cœpit: An tantā alias molē mortali manu tentatā cōspexerit. Ille se maioris pōderis ductū humanis vjribus effectū recēter oculis subiecisse cōmemorat. Qd̄ rege crebris percūctationibus psequente: Nuper inquit cū dania tibi subduceret intererā: ipse vter onerosior tractus exiterit penset. Ita Haraldus cū alieno iudicio cœpti gloriā q̄rit: erepti regni nuntiū accepit. Poenituit tūc regē pecudalib⁹ iugis humanas alligasse ceruices. Nā cū omisso vehenda molis pposito tractū saxi in bellī apparatū conuer

Tokonis lib.
bertas in re
spondedo.

Kulden
i. Skone.

Dani ab re.
ge iugo
adacti.

Sueno rex
lxxii.

Sera Harald
di poenitentia.

Baxonis Grammatici

tere voluisset: grauissimum militis supercilium expertus est. Exercitus namq; tam probrosi officii contumelia laceratus: pro quo iugum tulerat / arma capere recusa-
uit. Neq; enim maiestatis imperio aut prece adduci potuit: vt eius capiti incolumi-
tatem quæreret: qui omnium ceruices erubescenda iussione damnasset. Nonnulli ra-
men popularis sententia experies inter publica consternationis procellas consueta
se erga regem charitate gesserunt. Quibus adiutoribus vsus dum filii conatus
armis elidere nititur: acrius sanguinis sui viribus oppugnatur. Siquidem bello a
Suenone victus, fugam suam Sialandiae credidit: contractisq; ex ea viribus: rursum
consimilem fortunae habitum nauali ex certamine retulit. lamq; domesticis exuto
copiis: externa manus imploranda restabat. Igitur relicta patria Iulinum danicis
armis referunt: vtpote fidissimum militie sue gremium exilio petiuit. Inter ea Sue-
no nondum paterno odio pietatem violasse contentus: conciliandae sibi plebis gra-
tia effulsus impietatis habenis delendorum sacrorum curam / animo pertinacius
sumpsit: omniq; diuinitatis cultu patria eiecto victimarios templis / aris libamenta
restituit. Quem rursum pater mixtis danorum Slauorumq; copiis, apud helgenes
littus aggressus: diem prelio tam fugae q̄ victoriae alienus extraxit: in quo defatiga-
ti exercitus neceandae pacis gratia postquam lucem colloquio tribuunt. Cum for-
te Haraldus creandae compositionis fiducia licentius euagatus in angustiores ne-
moris partes concessit. Vbi cum exinaniendi ventris gratia arbustis insideret / a To-
kone iniuriarum suarum ultione sitiente sagitta vulnus excepit: idemq; sautius a suis Iu-
linum relatus: celerem vitae exitum habuit. Corpus eius Roskildiam missum apud
sacrarium nuper ab ipso conditum solennem sepulturae locum recepit. Ingrata enim
olim bonorum suorum patria piissimi ducis opera fera animaduersione comple-
ctens: quod minus vitae eius praestiterat: funeri plenius deferendum putauit. Om-
nibusq; humanitatis neruis exequiarum cultui insistens, cuius spiritum superbe odes-
rat / clementer cineres amplexata est.

Haraldus
victus exulat

Suenonis
impietas in
christiani-
tatem.

Haraldi
cedes.

Suenonis
regis. lxxvi.
impietas.

Efuncto Haraldo Sueno prosperam sibi in diuina saeuendi occa-
sionem venisse gauisus: totam religionis stirpem ab radice con-
uulsit: eoq; auctore Dani susceptum diuinitatis cultum reperita
superstitione mutarunt: hoc liberius erroris sui recursum com-
plexi: quo certius amarissimum eius reprehensorem accidisse co-
gnouerant. Quam temeritatem vindex contemptus sui diuini-
tas non parua rerum acerbitate pensauit: auctorem eius tristissimis fortunae viribus
insecuta. Ipsum namq; deferendae religionis ducem: perq; grauiter affectum violen-
tissimis casibus implicare non destitit: latissq; successibus spoliatum, amarum vitae
vsus experiri coegit. Quippe a Iulini oppidi accolis piratica daniam incessentibus
captus facta sibi redimendi potestate: corpus suum auro semel, argento bis repen-
dendum promisit. Ea summa a Danis ob deserta sacra nimio eum fauore prosequen-
tibus attributa patrie restitutus: nihilominus oculos densissimis ignorantiae tene-
bris obfusus conspicuae lucis radiis admouere contempsit. Enimvero plenum nequi-
tie portentum paterniq; animo parum respondens: ab eximio eius splendore in profundum
caliginis secedere non erubuit. Sed cui propria dano labes extitit: aliena vsui benigni-
tas fuit. Idem secundo consimili fortuna affectus nobilitum liberis vadibus pro se datis
priorisq; summae pactioe interposita redemptiois praesidium impetrauit. Sed cum praesidium

De Sueno-
nis prima
captione.

De secunda
captione
Suenonis.

Historiæ Danicæ. Lib. X. Fo. C.

es ex proprio fisco soluere nequiret: omnibus qui pro salute eius filios proprio spiritu chariores predes dederant: nunc publice: nunc priuatim saltus ac nemora venditabat eorumque pretium protinus captiuitatis sue auctoribus numerauit. Enimvero Scani ac Sialædenfes communes siluas publico ere comparauerunt. Apud Iutiã vero non nisi familiis propinquitatis serie coheretibus emprionis comunio fuit. Eo tempore piraticę vsus nostris creber: Sclauis per rarus extitit. qui ob hoc latius ad eos manare cepit: quod Iulini oppidi piraticę studiis aduersum patriam vsi eo maxime danis quod ab ipsorum ingenis traxerant nocuerunt. Quem incurfationis more nostris annis Waldemari regis maximique pontificis absalonis: pensata pro ciuibus excubię domuerunt. Quorum strenuo interuentu tranquillitas terris cultus geritur: tuta aquis nauigatio celebrata. At Sueno oppressionum suarum vindictam sitiens: maximeque Iulinum perinde ac scelestissimi cotubernii domiciliu armis euertere cupiens: Sinu quo Møen insula a falstria feceritur: Regia classe copleuit. Qui cum se mox in Sclauorum effusus provinciam videretur: qui Iulini costiterat audacter callidi impetum hostis arte precurandum duxerunt. Nam cum muniende classis gratia nocturnas a danis circumiri, vigiliam nosset: delectos remiges subornauerunt. Qui mane anticipato vigilum more simulatoque ab excubiis reditu: frequentem liburnis portum breui lintre pmissi cum ad regis usque nauigiū processissent: esse gubernator dixit quod secretius eum nosse admodum oporteret. A quo rex noctu exploratę rei nuntium afferri ratus: detracto nauigiū tegmine: capiteque exerto, veluti familiaris colloqui gratia accliuę vocati corpus prebuit. Quę ut ille insidiis opportunum animaduertit: subito ceruicę eius perque violente amplexu corripuit. liburnęque detractum apparitorum ope myoparoni suo iniciendum curauit. Nec segniter fugam nauem cocitatis remorum ictibus expetebat. Ita praesidiu strenuę calliditatis amplexi: quod armis nequibat, insidiis promouerunt. Igitur qui paulo ante in maiestatis fastigio fulserat: tunc barbarorum miserabile mancipium contumelioso ludibrio fortunę effectus: Nescio patris maior: an religionis iniuria provinciam quam parentis exilio violauerat: ministram carceris vtriusque parricidii sensit: patriam quam facris spoliauerat: etiã opibus exuere necesse habuit. Neque enim ocuis a suis iuuari poterat utpote quibus primu detrahenda nauigiis tegmina: aptandi foris remi: extolendeque vndis anchorę fuerant. Cessit igitur expeditio fraudi. Nec barbariem absque regio ductu petere ausa: soluta classe domesticis militem littoribus reddidit. In qua fortunę violentia Sueno virili defectus auxilio: scemineum expertus est. Nam cum exhaustis regni opibus ne aurum quidem redptioni eius suppetere videretur: tanta ei matronarum humanitas affuit: ut detractis aurum insignibus: ceteroque cultu: certatim digestam pondere summam expleret. plus comodi in salute principis quam amoenitatis in ornamentorum suorum specie reponeret. Adeo in liberando eo vterque sexus vni humani voti curam habuit. Ita matronalis stoles publicum culmen priuatis facultatibus emere voluptati magis quam oneri fuit. Neque enim eius capiti incolumitatem publice stipis impedio petere dubitatum est: qui primu deferenda religionis costate se gessisset auctorem. Enimvero ignara pditionis sue patria: summum scelus, amplissimis beneficiis repedere pietatis loco duxit, parentis ac numinis violatorum indebito gratulationis officio psequuta: quodque poenis expiandum fuerat: obsequiis pensans. Quam enim Haraldus odio tenebat tanta Suenonis charitate flagrabat. auctorem religionis fastidio: aspersionem beniuolentia insequendo. Ita populus sacri legi animi probator: religiosi punitor: quantum in patris sanctitatem contemptus: tantum in filii labem honoris

n iiii

Tertia Sue
nonis ca
ptio.

De indulgē
tia mulierū

Baxonis Grammatici

Heredita-
tius foemi-
nis datum,

cogesserat. cultūq; eius quia sacrorū morē abrogauerat: copiosa fauoris indulgētia
prosequit? ter regē a piratis captiuū interposita munerū pactione receperat. Nec
illi quidē ad premia matronarū obsequio exsoluēda ingrata mens fuit. Nā foeminis
deinceps participādarū hereditatū ius a quibus ante lege repellēbatur indulgit. Ut
autē argētū priori summe debitū cōtraheret: agros ac latifundia venire iussit. utq;
ab exteris ipse veniit: ita venale suis patriā fecit. Ita nescio in acie miserior an felicior
fuerit: q̄ quātū eius corpori detraxit: tantū sensui pepcit. opesq; artuū cōsumptiōe ser-
uauit. Ceterū barbari nōdū reb? eū exuisse cōtēti: truculētī? affectū iurare etiā irā
remissurū cōpellūt. gemina miserū pactiōe torquētes. Sed alterā exhibere difficile:
alterā admittere turpe. Opes em̄ hosti fundere necessitati cōuenit: iniurię vero re-
spectū abiicere: poenasq; impunitate pensare: vicinū rubori beneficiū est. Si quidē ut
violētię cedere infirmū: ita vindictā eius abdicare probrosum. Quippe supra vires
cogi q̄ virib? remisse vti speciosius. Nec segniter exuēde captiuitatis cupid? sacra-
mēto omittēde vltionis exhibitō pposita: cōditiōis partes admittit, hostēq; nō min?
fruēde securitatis beneficio q̄ auri impēdio locuplerauit, hoc magis seruilē se exhi-
bens quo turpius libertatē impetrare sustinuit. Tantū autē trāsflugarū erga patriā
charitas valuit ut cū regiā danorū stirpē ad vnicū Haraldī filiū redactā esse cogno-
scerēt: quo minus alienis sūma cederet /saluti ipsius parcēdū existimarēt. Quōbrē
opes ei? nō exitū sitientes, egestatē suā censu solari q̄ sanguine maluerūt. Nec tamē
erga desertorē sacrorū principē diuinę correptiōis aculei quieuerunt. Nā Suetiam
quoq; danorū rebus infestā fecere. Cui? rex Ericus agnomē a victoriis mutuat? per
Haraldū iā pridē latā Stybiorno aduersus Sueones opē memorię subiciēs: perq; gra-
uiter in Suenonis caput exarsit. Utq; sui vindictam perageret: exercitū in daniam
traiecit: expugnationē filiū parentis noxam pensare cupiens. Quōq; enim eum arctiore
materni sanguinis nexu contingeret: iram tamē affinitati pretulit: eo quidē fiden-
tius q; Suenonis fortunā sepius egram atq; fractam, ac crebris derimentorū incur-
sibus laceffitā: suam iugiter in summo felicitatis cardine versatam nouerat. A quo
Sueno bello Scanico victus: relicta excellentis pulchritudinis filia Thira auia? no-
men referente: quā qua matre orta fuerit ignoro: Olauum Thirgonis filiū Norua-
gię regimē gerentem exilio petiuit. eo quidē ampliori spe q; patrem eius iam pridē
regno exactū Haraldī succursu restitutionē impetrasse meminerat. Is q̄q; regio nō-
dum titulo censeretur: regiis tamē partibus pleno pcurationis officio fungebatur.
Quo beneficio q̄q; obligatus esset Olauus: nihilominus debitā patri? eius meritis
gratiam referre negligēs: profugum ac supplicē spreuit. Omniaq; momenta petitrę
opis abnegans: nullū pene misero suffragiū prębuit. Neq; enim exul succurrit: nec
aspernatur illum a se repelli, a cuius parente suus patrię redditus fuerat. Cuius re-
pulsę Sueno cōtumelia suggillatus: ad Anglorum p̄sidia cōuolauit. Quorum rex
Ethuardus etate admodū tenera auxiliū petitorē ambitiōis nota perculit: existimās
non tā opem a pfugo peti q̄ exilii simulatiōe regnū a callido repeti: fortunęq; inopiā
argumētū astutię reputās obseratis exulē aurib? auersatus est. A deo paterna felici-
tas suspectā nati miserā fecerat. Ita maligni animi ducib? spes suas p̄celq; frustra-
tus in Scoriā profect? /clemētiā quā in aliquāto mitiore gente nō reperit: apud effe-
rata barbarorū ingenia sensit. A deo em̄ volubilis fortunę varii atq; ancipites mot?
existere cōsueuerūt ut interdū humana mēs vbi speratis fallitur, isperata facili? asse-
quat. Hac fortunę seuitia Sueno ad āplectēdā religiōis charitatē adact?, abstractos

De miseria
Suenonis,

Suenonis
ad pietatē
conuersio,

Historiæ Danicæ Lib. X. Fo. CI.

caligine oculos, saluari lucis contemplatione suffudit. Nam cum duos maxime reatus suos parricidium atq; sacrilegium totidē grauissimis suppliciis captiuitate atq; exilio abunde multatos animaduertet: piam neglectę salutaris disciplinę verecundiam egit, cōuersoq; in curam sacrorū animo vtriusq; delicti contagium plenis pœnitentię lachrymis expiauit. Quinetiam cunctis circa se rite peractis, lauacri vsum promptissimo religionis tenore percepit. Cuius quanta prius labes extiterat: tantū postea robur ac columen euasit. Nec segniter pœnitentię beneficio permulsa deitas, propitiū numinis fauore pristinum ei fortunę splendorem cōciliauit: amorq; ipsius septimo decedente Erico, promptum regni introitū struxit, pro exilio patriam / pro paupertate amplissimū decus, ac summā largita potentia. Nam Erici filius Olauus cum matre Syritha Suetiā repetiuit: ibiq; degens regnum mater no arbitrio subiectum habuit. Ita Sueno eodem pene tēpore & religioni paruit: & patria potitus est. Ne autem quorum fauorē impietate contraxerat: sanctitatis irritamento odia in se repente traiceret: publice dissimulata religione priuatim exhibita, piū mentis habitum tenuit. Itaq; diuersi motus hisdem pœcordiis inclusi summa formido ac sanctissima deuotio animū eius perplexa cunctatione distractum ad vltimā pene hæsitatiōnem redegerant. Hinc em̄ perdendi regni: inde lēdēdi numinis metus pectoris eius munimentū ancipiti periculo vulnerabat. Fastiditę siquidē religionis vltorē deum: plēbem cultę vindicē metuebat. Quę tam dissona studia attentiore animi comparatione expendens, plus diuini q̄ humani timoris viribus indulgendum prouidit. Priuatim itaq; maiores aggressus clandestina ammonitione sacris ritibus subicere pœseuerabat: differendi officium qd̄ a literis doctrinaq; non traxerat, rudi atq; impolito ingenio prosecutus: adeo pœceptoris partes, quas solertia ac cōsuetudine parū cōplexus fuerat: a fundādę religionis cupidine mutuabat. Verū medelę salubritatem ab incolumi capite quæsitam: ab aridis atq; indignantibus mēbris euomi crederes. Neq; em̄ amator veterū populus docilem inusitatis animū prebere sustinuit. Quinetiam externi cultus rēdio patriū emulatus est. Igitur cupido sed inefficaci serendę religionis auctori numinis sui illustrator deus Popponē ingenio ac sanctitate cōspicuum p̄cipuaq; literarum scientia excellentem p̄clari operis consortem adiecit. Hic Danorū concione publice apud portum cui glacię frequentia agnomē peperit, habita: cum eos ne sana excolere vellent sermone flectere nequireret: euidēti indicio certissimū assertioni suę argumentum prebuit, doctrinęq; fidem conspicuo, sanctitatis miraculo publicauit. Per cōtatus em̄ an monitis suis obsecuturi essent: si ad flagrantis ferri tactum manum eius lēsione vacuam conspexissent: vniuersis haud dubie parendum respondentibus, cādentem ferri laminā chirothece formā habentem expendiri iussit, eiq; brachiū cubito tenus inseruit. Ac protinus per omnes inter rite circūlatam ante principis pedes excussit, dextrāq; nulla ex parte corruptam in eodem incolumitatis colorisq; habitu religiosę omnium ammirationi conspiciendam monstrauit. Quo tam mirifico spectaculo alioqui inexorabiles studio suo consentaneos reddidit: effecitq; vt periculum non impedimentū monitorum eius esset: sed experimentū. Enimvero ipsam rerū naturam audacis voti cōstātia superauit. Quinetiam ea miraculi celebritate externū genti nostrę religionis spiritum ingenerauit. Quo euenit vt Dani abrogata duellorū cōsuetudine, pleraq; causarum iudicia eo experimenti genere constatura decernerent: controuersiarū examē rectius ad arbitriū diuinū q̄ ad humanā rixam relegandū putantes. Quāobrem Poppo a maximo ponti-

Suenonis p
plexitas,

Poppo rem
christianā
iuuat,

Miraculū,

Danorū ad
fidē cōuer
sio & morū
mutatio,

Saxonis Grammatici.

Aruseñ. p^a
musepatus
Slefucēsis
secundus,
Ripensis
tertius,
Roskildēsis
quartus,
De Olauī
supstitione.

De Suethi^a
ca christia-
nitate,
Vnno Bre
meñ. epūs.
Lundenī,
Gerbrādus

Olauī in
Syrithā do
lus.

Syrithē
periculūm.

Noruaigē
gentis sug-
gillatio.

fice bremensi Adalago apud Arusiū honorē gerendī pontificiū vitā atq; operibus suis per q̄ debitum impetrauit. Eodem officii nomine Harico Scuiscus: cū Lefdago Ripe cesserunt. Gerbrandus Roskildie claruit. Adeo religiosissimi principis exactissima sanctitas christianissimi cultū nouis sacerdotiis auxit / cellis atq; sacrarū deco-
rauit. Prius em̄ quatuor hic religionis domicilia externis sacrorū contenta p̄sulis
bus, domesticq; plationis expertia, fortuito magis q̄ solido pontificum ordine nite-
batur. Nec minus Noruaigia Bernardi ex Anglia profecti saluberrima ammonitio
ne profecit. Cuius regi Olauo tanta sumendorū auspiciorū annotā dorūq; omnium
cura acta est: vt etiā aquarum sacrarū liquore perfusus: cum partē religioſe discipli-
nē rudimenta sorpsisset: nullo tamen sanctitatis exemplo: nullius auctoritate doctri-
nē quo minus augurium monitus consecraretur, futuraq; per pullarios disceret: ve-
tari posset. Itaq; sanctitate vacuus, necnō inanem eius vmbra cōplexus, susceptā reli-
gionis speciē fucosa supstitione dānabat. Cōsimilis eiusdē pōtificis industria Suetie
regem Olauum ad christiana sacra pductum Iacobi nomie venustauit: morum pro-
fectui / decus vocabuli tribuens. Vtrum autē idem rex ab eo: an a Bremensi ponti-
fice Vnnone / sacrorū vsum disciplināq; perceperit / parum cōperi. Eo tēpore Lundē
ses / sacrarium moliti: sub Gerbrando Roskildie p̄sule rem diuinā domestici templi
religione gesserunt. Ceterū Vnnonis corpus Byrce oppidum veteri fama inclytum
Bernardi Lundenſe hypogeum tenet. Interea rex Noruaigē Olauus adhuc cælebs:
fruentē claritatis, potiendēq; Danię cupidine instinctus, quo facilius voti se compo-
tem redderet: petitis Syrithe nuptiis: Sueticas partib⁹ suis vires applicare curauit.
Ne ergo Sueno duorū regum iunctis copiis geminum patrię latus incurſandū p̄a-
beret, per q̄ callido consilii genere vsus: duos peruicacioris animi satellites suborna-
uit / qui simulata dānatione Olauū supplices petiuerunt. A quo exulum more indul-
gentius habitū: cum post aliquatē familiaritatis vsū proposito licentius vtendum
animaduertēt: Suenonis vituperio: thyrē cōmendationē impensioribus verbis so-
ciare cōperunt. quātum patris mores conuicio: tantū filię speciem laudibus infecu-
ti. Adeo falsum proſcriptorū nomen complexi mendaciū noxam beniuolentię simu-
latione texerunt. A quibus Olauus probabilis formę irritamento virginē petere per-
suasus: legationē preces suas Suenoni porrecturā instruxit. Qua aditus Sueno: peti-
tas proco nuptias pollicetur. Quo nuncio Olauus ad summā vsq; gratulationē eue-
ctus: matronali stole: illibatas pudicitie faces p̄ferendas existimabat, virginēq; adu-
latus amplexum: adolescentiam suā intra viduitatis gremium obterere passus non
est. Igitur quātum alteri contēptus: alteriq; venerationis deferreret: aperuit. Syrithe
nāq; colloquii simulatione celebriter accersitam: nauigium conferendū secū sermo-
nis gratia subintrare petiuit. Cuius p̄cibus regina quo verecundie munimento tu-
rior fieret: aliquandiu reluctata: ad extremū imperio cessit. Igitur vix atq; egre obtē-
peranti lignū pensilibus vncis subnixum: pontis loco scandendę puppis gratia ster-
nitur. Quod cū regem aditura conscenderet / eodem per insidiosos subducto p̄ceps
fluentibus obuoluta est. Nec contenti nautę amplissimā maiestatem vltimo dedecore
confudisse / quo clarius libidinofum ei animū exprobarent: insidici casus turpitudi-
nē: clamore sub hinnitus specie edito persecuti sunt. Hęc est noruagica humanitas:
dolis ac derisione instructa: quæ splendidissime scemine fidē probrosis insidiis circū-
uenire: matronale decus contumeliis proculcare: amorēq; ignominia repēdere nō
erubuit. Et sane quisquis ei populo humanitatē atq; obsequium erogar: ingratis be-

Historiæ Danicæ Lib. X. Fo. CII.

neficiū prestat. At regina pene periculo prefocata, magno cū Sueonum rubore egre littori restituta est. Tandē recepto spiritu impudiciā sibi a rege exprobratam iudicans: ruborē periculi tacita ferre nequiuit, opprobriū deformitatē minis quibus potuit insecuta. Neq; em̄ duabus grauissimis calūniis periculo ac rubore affecta lacessiti pudoris ir̄ritamētum equo animo tolerare sustinuit, vtpote quę ex integerrimæ maiestatis regina ad insolentis proci plenū ignominie ludibrium redacta fuerat. Ita versuti ducis acumē ammirabilis vaframēti inuolucro tectum, vires quibus Olauū exuit sibi sagacissime conciliauit. Continuo nāq; petiē in matrimoniū Syrithæ: eo benigniorē animū quo Olauo infestiorē expertus est. Nec inerter ruborē cōiugis negata mox proco filia vindicauit. Interiecto tēpore Kanutum ex Syritha suscepit. Ita Olauus duobus splendidissimis coniugiis destitutus dum alterū temere respuit ab altero turpiter repellī meruit: vtrūq; hoc repulsa, ita illud insolentia perdidit. Verū quia Suenonē parū prosperē bella gerere solitū nouerat: facta nō virium eius, sed fortunę estimatiōe, instructoq; nobilis famę nauigio armis vltionem exequi parat. Contra Sueno adcita priuigni manu, maritimo hostē ceramine excipit. In quo Olauū sagittarius Enarus, magno corporis artiq; robore p̄ditus/ tāto rigore mirifici arcus tormētum intenderat: vt excussum ab eo iaculum, nulla rerū duritiā sisteret: quo minus citato motu, vniuersum penetraret obstaculum. In malū nauigii incidēs lignū violētia sua puium habuit. Eodē interiecto regis clypeo tabulę ratis illapsum vix inter vndas ipetus sui finē repperit. Itaq; grauius hostē solus q̄ tota sociorū manus afficere valuit. Cæterū adeo certo ictu destinata feriebat: vt quicquid impetebat offenderet. Quo euenit: vt Sueno tormenti monstro territus plus metus in vniuerso stipite: q̄ tota hostium classe reponeret. Cūq; solū in eius corruptione remediū animaduerneret: nō tam sagittarium q̄ artis sagittarię instrumētum ab eius rei peritis impeti iubet, violata arcus fortuna tutius bellum gerere cupiens. In quo deletis certatim tela congerētibus, vnū forte arcui impactum/ artificem ingenio, hostē victoria spoliavit. Cūq; late ruptionis eius fragor obstreperet: stupēs Olauus quid nā esset cōminutū interrogat. Cui Enarus conuulsam inquit abs te noruagiā putat. Plus nāq; opis in arcu q̄ exercitu repositū iudicabat: futurū pugnæ exitum abscessa responsi sagacitate cōplexus. Nec secus q̄ p̄dixerat accidit. Fractio nāq; arcus insecutā Noruagiensium cladē ominata est. Vt autē Olauus hostiū manus arbitrario facto p̄curreret, mortēq; sibi ipse cōcisceret: armis onustus p̄cipiti saltu profundū petiit, tanq̄ vita feliciter excessurus si nō auiditate lucis victorem intueri cogeretur. Cūq; Sueno hostiū vires in suā redactas potestātē vidisset: quos armis ad fugam inclinauerat oratione ad obsequiū flectere cupiens, insignē rei bellicę successum ad blāditias transtulit: victorq; cū victis pacisci deforme non duxit. Nec Noruagiam sibi subieciisse contentus petita Anglia pactū cū Adalstano habuit: vt eo decedente regis bonis ac nomine frueretur. Iisdem tēporibus Popponi Rimbrandus: Henrico Marcus: pontificii religione successit. Pro Lefdago Fulbertus sacerdotio fulsit. Post quē Orthincarus albus splendidissimo loco natus infulas sumpsit. Cuius liberalis in deū animus ne paruula quidē sibi summa retenta, amplissimū patrimonium necessariis templorū vsibus erogauit, cellasq; ante id rei familiaris inopes vberrimis agris ac latifundiis locupletes effecit. Adeo vt excellentissime totius Iutiæ ciuitates quicquid pene p̄diorum possident: a religiosa eius donatione perceperint. Itaq; propior publice deuotioni q̄ priuatę facultati, solideq; magis q̄ fluxę laudis appetens: momēta

Syritha
Suenoni
nupta.
Kanutū du
rū peperit,

Enari sagit
tariū mon
struosa vir
tus,

Olau sub
mersio.
Subactio
Noruagię
vi.
Epi noui.

Othincari
pietas.

Saxonis Grammatici.

neo rerū impediō mēsuras animi delicias cōparauit: seq̄ patrimonii q̄ religionē rei familiaris inopem esse maluit. Ad eū hāreditatis suae honorē transferens: a quo pia dona perpetuis bonis rependēda cognouerat. Nec possessionē sacris impendisse contētus: vt omnes virtutis partes ac numeros exsequeretur: etiam rerū beneficiis virtutum adiumenta subtexuit. Siquidem Syalandiam & Scaniā officio pię eruditio nis aggressus: mirificū sacri dogmatis auctorem agere coepit. Ac ne parcius animi q̄ corporis officium amministraret: tantū se in amplificanda religione gessit: quātū egerat in locupletanda pro quo patrimonium erogauerat: etiā morte paratus occūbere. Ceterū Sueno senilis aīę laboribus fessus: diuinis rebus: ifatigabilem vltimi tēporis curam tribuit: nec spiritu q̄ religione diuturnior fuit. Siquidē oī humana cōcussione vacuus in ipso perfectissime vitę fulgore decessit. Hunc igitur duā inter se diuisere fortunę: quem varia sors in ludibria ac decora alterna vice traiecit: regno illius captiuitatē: captiuitati exilium substituendo. Quis em̄ crederet illum a maximo solio ad sclauorū peruenturum catenas? Quis rursus existimaret a sclauicis vinculis ad regni rediturum insignia? At tamē ex rege captiuus: atq; ex captiuo rex est factus. Ita nunc miserimīs nunc felicissimis par, diuerso conditionis habitu: geminā vtriusq; fortunę mensuram equauit.

Suenonis
lxxii. bonus
exitus.

Kanut⁹ du
rus rex
lxxxiii.

Mortuo Suenone Angli ac Noruagienses ne rerū summā alieno imperio subiectā haberent: reges ex suis legere: q̄ a finitimis mutuari satius rati: abrogato Danici nominis respectu: Eduardum atq; Olauum in maiestatis fastigio locauerunt. Quorū p̄qualidum robur kanutus Danorū solio functus inter rerum initia aggredi veritus: ne tamen regnandi vsū intra patrię metas clausum haberet: dissimulata magis q̄ omīssa paterni iperii recuperatione, priamū sclauię ac sembię: perinde ac debilioribus regnis ferrum iniicere statuit. Quātū alteram Sueno tamen graues iniurias passus: obstante religionis vinculo concutere formidabat: altera ab Haquino oppressa: absumpto eo rebelles Danis manus exercuit. Solerter igitur a Danici regiminis successore puifum est: vt in hac paterni grauaminis: in illa defectionis noxam puniret. Neq; em̄ ignorabat bonā idolis habitum ad maiore virtutem capeffendā leuior i rerū conamine roborari, ideoq; in ipso militia tyrociniō: adolescentiam suā aliquo p̄claro opere auspiciari cupiuit. Nec eo quīdem seigniores defertoribus manus intulit: sed nescio an ideo p̄optiores: quia strenua ingenia quo plus experimenti sumūt: hoc ad insignē operā edendam maiore ausu proficiunt. Cuius propositi compos spes suas duabus splendidissimis victoriis alitras tertiā ab Anglis expetere docuit. Quod vt promptius expediretur Olauū Noruagię potitorē cū fratre Haraldo: rectis dissimulatione odiis aduersum defectionis suę consortē armauit. Eniuero vt prudēter ita periculose hoste in hostem vsus ambicione cōiunctos armis diuiduos fecit. Igitur Danorū Anglorūq; exercitibus acerrima pugna cōfertis: Tymmo genere Syalandicus cū hostili ipetu socię partis aquilas admodū inclinatas videret, leuēq; & quē fors obtulerat ramulum hasta sustulit, eoq; vexilli loco vsus atq; in eū vociferatus modū quo Kanuti milites mutū adhortationis gratia acclamare cōsueuerāt, aduersas in fugā turmas scelix antesignanus auertit. Itaq; nō tā signi q̄ animi virtute salutarē suis aquiliferū gessit, nutatēq; Danorū fortunā ad victoriā vsq; ne labere ē erexit. Nec solū fortitudine ipse plenissimā p̄rebuīt: sed etiā ex sociorū animis pene p̄fugā reuocauit. Cuius facti decus postmo

Sclauorum
subactio
xvi.

Tymmo
nis antesignanus
vires

Historiæ Danicæ Lib. X. Fo. CIII.

dū cognomine vsurpauit insupꝫ virtutis titulo honore primipili a rege donari meruit. Nec puduit Danorū partes splēdidissimo aquilifero defectas plebei hoīs ductū vt obscurū specie ita pclarū euētū recreatis animis salutis p̄m̄ium cōsectari. Igitur Eduardus cōtūsis suorū animis: itolerabilē Danicū exercitū spiritū aiaduertēs: quia manū nō poterat: pactū cū hoste cōseruit: vt quoad ipse viueret: Kanutū dimidiū regni cōsortē haberet: extinctus oīm honorū hēredē reliqueret. Ita victor a victo extulit: vt is sibi cōsortionē imperii viuēs cederet: totū moriēs testamēto legaret. Eodē tēpore Alwinā ab Olauo adamatā / Kanutus eximia matrone specie delectatus ista pro petiit. Igit̄ Olauus siue quia cōcubine facibꝫ spoliatus: siue quia p̄missa Angliæ partē Kanutū fraudatus fuerat: priuatā offensam publicę militię ptulit, peractisqꝫ stipēdiis, ira pariter ac dolore istinctus Noruagiā rediit: nō incōgruū eiꝫ desertorē agere ratus, a quo plena turpitudinis iniuria vexatus fuerat. Septenis postmodū interiectis annis quidā tricliniū in quo Kanutus epulabat̄ ingressi / totius Angliæ regē salutare coeperūt. A quibus rex sibi ictū cū Eduardo fœdus p̄ inuolucrū exprobrari ratus: nihil eius se pudere respōdit. Sed neqꝫ ab ira animū neqꝫ vultu a rubore cōtinuit: p̄fectas a scelere voçes ludibrio propinquas existimās. Tum illi funestū ministriū incauto cōfessionis officio profecuti: Eduardū sua interemptū opera iactitabāt, eo se regi placituros rati: quo summā ipsius offensam accēderāt. In quos rex perinde ac maiestatis insidiatores: p̄parati p̄m̄i loco: suspendio protinus animaduertēdū curauit, deterrimū opus deformi vindictę specie puniēs. Quōqꝫ em̄ se acri emulo liberatū cognosceret: sceleri tñ poenā q̄ vtilitati gratiā referre maluit. Memorāt alii Eduardū clandestino Kanuti imperio occisum, eiusdēqꝫ iussu poenā a maleficis / gratiā deinde suspicionis exactā. Vt em̄ innocentię suę fidē astrueret, seqꝫ ei culpe affine fuisse negaret: grauius in sceleratos cōsulendū putauit. Ea tamē res primum regis apud domesticos fauorē quassauit. Qui cū Anglorū rebus obtentis ne tendā cū finitimis amicitia decreuissent: Normānię p̄fecti Roberti filiā Imma matrimonio duxit, eiusqꝫ fratri Rykardo sororē Estrithā cōiugio potēdā permisit. Igit̄ ex Imma Kanuto, Gunnildaqꝫ suscepta: duorū populorū concordia cōmuni sanguinis vinculo stabilita. Caterū quo promptius habile expeditaqꝫ clientelā contraheret splēdidis militiā tyrociniis auxit: amplissima fortibus stipēdia proponēdo. nō tam numero q̄ robore militū venerabilis imperii sui decus futurū existimans. Itaqꝫ militaris alacritas cuius maxime p̄m̄is honos alitur: certatim i eius cōtuberniū defuebat. Cuius munificentię gratia Vluonē quendā e Suetia accersitū: dolis magis q̄ viribus insignē in militariē ordinē allici cōtiguit. Cuius quoniā incidētē mentionē egit: ortū summātim differā. Cuiusdā patrisfamilias in agro Suetico filiā liberalis formæ cū ancillis lufsum egressam: eximie granditatis vsus derubatis comitibus complexus rapuit: exceptaqꝫ vnguibus p̄ se leniter ferēs, ad notam nemoris latebrā deportauit. Cuius egregios artus nouo genere cupiditatis aggressus amplectendū magis q̄ absumendū studiū egit: petitaqꝫ laniatū p̄dā in vsū nefarię libidinis vertit. Continuo em̄ ex raptore amator effectus, samē concubitu soluit. Ardorēqꝫ gulę veneris satietate p̄saut. Quoqꝫ eā indulgētius aleret crebris incurrationibus vicinū acrius incessabat armētum. nec nisi lautioribus ante vesci solitā sparsis sanguine dapibus assuefecit. Adeo em̄ captiue species efferatā raptoris sequiriā fregit: vt quem sanguinis sui cupidū extimescebat: amoris auidū experiretur: partūqꝫ ab eo perciperet: cui fore protinus alimonia metuebat. Quo nō penetrat / aut quid nō excauat amor: cuius ductu

Anglorum
subactio de
cima.

Eduardi ce
des.

Aiaduersio
preclara.
Kanutū su
spectū faci
nus.
Normānię
p̄fecti filia.

Vluonis
ortus.

Vrsus ama
tor puellę.

Amoris vis

Saxonis Grammatici.

etiā apud efferatā beluarū rabie gulę irritamentū libidinis imperio cedit. Tandem gregis possessor exhausti pecoris inopia puocatus: obseruatione adhibita circūuentā canibus beluā cursu ac clamore vehemētius vr gere perstitit: fugacēq; sectatus, eo forte loci quo puella seruabat accessit. Siquidē domiciliū eius inuiis paludibus clausum pplexa ramoꝝ series cōtinēti frondiū ymbraculo tēxerat. Vbi mox fera a retia riis circūuenta ac venabilis occupata cōfodit. Vt ergo duplicis materię benigna artifex natura nuptiarū deformitatē seminis aptitudine coloraret: generationis monstrū vfitato partu edidit: siluestrēq; sanguinē humani corporis lineamētis excepit. Nato itaq; filio paternū a necessariis nomē imponit. Qui tandē agnita suę veritate propaginis: a patris itersectoribus funesta supplicia exegit. Cuius filius Thrugillus cognomine Sprageleg nullo pbitatis vestigio a paternę virtutis imitatione defecit. A quo Vlfō genitus: originē ingenio declarauit. Auitū aīo sanguinē representans. Ceterū vt ad diuerticulū quo excessū redeā: Olauū cū Haraldo fratre Danis atrociter īminētem Kanutus classe ex Anglia petiit ad socerū Gerithaslauū Orientaliū ducē exilio migrare cōpulit, recuperataq; noruagia rediēs: Rikardū acerrimū vxoris oī rē effectū p̄ria exegit: sed & sororē Syalandię redditā regiārū partiū functione donauit. Interea absumpto Sueonū rege Olauo: succedit, Omūdus a vitę diuturnitate cognomē sortitus. Cui⁹ fato Olauus noruagięsis repetēde patrię fiduciā nactus: cōtra cta Sueonū ope noruagię summā audaci vsurpatione corripuit: q; Kanutū fraternę opis cassum ac celeberrima viriū pte defunctū aduerteret. Idē ignarū iuris populū: passimq; & agrestī more viuētē legib⁹ salubriter editis ad melioris vitę habitū pduxit: quarū vetusta monimēta plēbs norica p̄senti veneratiōe cōplectit. Nec minus in deū venerabilis memorabili exemplo seruatę religionis iclaruit. Nā cū prima feria cultello fustē per icuriā secuisset: atq; ab his q; proxime cōstitērāt: solute a se religionis fuisset ammonitus: cōtinuo dexterā suā q; eius ministerio lapsę mētis errorē cōplellet exofus: sparsas rep̄ere scindulas legit, factōq; ex eis foculo: subiectā palmā cremādam p̄buit: fortuitū culpę modū solido cruciatus genere puniēs. Ad eo scrupuloso cultu leuia quoq; religionis momēta seruauit / cuius detractę tristē a seipso poenā exigere cunctatus non est. Nam cū reos poenas apud inferos manere psuasum haberet: leuī admodum cruciatu grauiorem p̄currere statuit, manūq; ad p̄sentes poenas perferēdas patiētīę duramēto firmare / q; animā futurarū metu suspēdere tutius duxit. Ita ne ceteri a diuinitatis cultu auocarent: ne sibi qdē ignoscendū putauit: & qdē pie dissimulare licuit, suppliciter expiauit. Cumq; p̄sidio negligētīę errorē tueri posset: ne qua religioni fraus fieret poenitētiam magis representare curauit, poenāq; correctionis suę fidē: q; impunitatē delicti testē esse maluit. Ita prudētia ac deuotione instructissimus propior publicę religioni: q; priuato reatu fuit. Cuius facti circūspectissima sanctitate aternā cognomine memoriā vsurpauit. Ab eodē quoq; pauperibus protectio, pupillis tutela, sacerdotali ordini veneratio, detrimētōrū violētia lacessuris subsidia p̄bebantur. Pręterea ex gremio eius veluti quodam munificētīę fonte cōplura alia virtutū spectacula manauerūt. Hęc hactenus / quia publico cultu cōsecrata pietas priuatę laudis egena non est. At Vlfō ob virtutis emulacionem grauibus in Kanutum odiis efferatus: quia tuto inimicitias gerere nequibat: quo efficaciores insidias necteret: instrumentum doli simulatione officii textit. Suetis em̄ assidue Scaniā irrumpētibus: primus ad constringēdam rem proficisci poposcit, impetratisq; petiti ministeriū partibus: Esteritham quęcūq; imperasset exequi: litteris si

210
Vr̄si filue-
stris proge-
nies,

Olauus san-
ctus & eius
gesta,

210
Summa Novo. 291.

210

210

210

211

211

Vlfonis
fraudes.

Historiæ Danicæ Lib. X. Fo. CIIII.

gnatorio anulo impressis iuberi petiuit. Quibus acceptis: continuo matrimonium eius postulare aggressus: rei bellicę mandatū ad nuptiarū preces transtulit, libidinofumq; q̄ strenuum legationis ministrū agere satius duxit. Quā rem Estritha arcano fratris imperio cōsentaneam rata: per seueranti repugnare passā nō est. Ita ver futuri ducis animus impulsu capri odii instinctus corrupto legationis officio linguę volubilitate qua plurimum valuit: fratris ac fororis credulitatē nefariis perfidię laqueis circūuentā oppressit, bellūq; aduersus Daniā p̄fessus: structis callide dolis audacter euidentiam p̄buit. Et ne Kanutū in Daniā vltorē opperiretur: declinandę vindiectę gratiā in Suetiā sibi cum coniuge transeundū p̄uidit. Vbi inuadendę Danię propositum pertinaciū animo voluens: Omundo, Olauoq; consilii participibus factis: alteri maritimis Syalandiā copiis: alteri Scaniā terrestribus impetendam proponit. ipse se classem e Suetiā ducturū promittit. Cuius rei molitione detecta Haquinus quidā e villa Stangby: amātiſsimus regis: arrepta q̄ celerrime nauigatione Kanuto cuncta ex se cognoscēdi copiam tulit, eaq; humanitate quanta principis ac patrię charitate teneretur aperuit. Rex tantę conspirationis nuntiū exercitu subsecutus ne rumoris auctorem p̄mio vacuum p̄teriret: fidē nuntii q; & longam & periculosam nauigationem egerat: p̄mii loco duum iugerū agri Scanici donatione pensauit. Interea Olauus classe sua apud insularum vnā acquiescere iussa: habili expeditoq; nauigio Syalandiā petiit. Vbi accersitum concionis nomine populum ad deditiōnē q̄ potuit disertissimo prouocabat eloquio, modo vniuersorū modo singulorū compositis blanditiarum figmentis animos demulcendo: eam demum tutiorem potentiam credens: quæ pace magis q̄ p̄liō constitisset. Igitur a maiorum quodā astu benignissimę respōsionis exceprus simulatum plebis fauorem spe eximia complectebatur. Tandem inter variū plebis tyrāniq; sermonem speculatorum vnus ex maritimis superueniens grandia terris vela propinquare narrabat. Igitur fluctuantem Olauum: senior regis aduentū operiens: interrito se animo gerere cohortatus consuetā littoribus mercem aduehi p̄dicabat: non aliam premendī inimici occasionem aptiorē futurā ratus: q̄ si odiū beniuolentię specie suppressisset, spemq; eius vano sermone protrahere potuisset. Secūdo quoq; pari nuntio accepto concionātis metū cōsimili affirmatione discussit. Tum demū Olauus assertionem eius suspicione insecutus emissum in littus speculatore explorare iubet: Kanutus ne esset: an negociatorū aliqui veniētis exercitus speciem p̄buisſent. Quo reuerso seq; frequēs classe pelagus prospexisse perhibente, continuo senē mendacii damnās colloquium soluit. Ille nihilominus vera se omnia retulisse contēdens eos aduentare dicebat: a quibus Daniā ferro comparare quis posset. Olauus vix fuga vsus pertinaci remigio sociam repetit classem. Subinde Kanutus portū classe complexus: victum labore remigē nocturna quiete firmauit. Vbi ab incolis Omundum terrestri agmine Scaniā Vluonem nauali fluuiū Helgam occupasse cognoscit. Ipse igitur Omundum excipit: classem ad opprimēdos qui ad amnē appulerant mittit. A quo cū nauium duces Omūdum apud stangam montem insigni pugna obrutum comperissent: ipsi quoq; consentaneā fortitudinis operam edere cupientes: ne rege audacter agente ignauum gessisse militem viderentur / quo promptius in eā quā hostes occupauerant insulam traicerent aliam eidem vicinā ingressi: mediū amnis spaciū contabulatis molibus sterunt. Illic siquidem fluuius latius manantibus aquis: amnis modum excedens: ingentis stagni speciem p̄bet. Tum Vluo suos ne hostem ccepto deturbarēt ammo

Baronis Grammatici.

Danorum
submersio.

nitos: traicientem telis eminus ac sagittis incessere iubet. Futurū taliter inquiens: vt ipse sua sibi manu vltimā fati semitā strueret. Progresso vero longius opere veluti nostros transitu prohibiturus in aduersa ripa Phalangem explicat. Quo viso Dani traiciendi cupidiores effecti frequētes onerauere pontem. Vbi dum conferti / sed in q̄ periculosum iter progredierentur ignari: bellum instanter appetunt: subito dea sidente congerie inter vndas audidum pugnae spiritum deposuerunt. Siquem vero (vt in eo discrimine accidere solet) semel ad summum fluctus retulit: protinus alterius amplexibus implicatus in profundum periturus abstrahatur. Ita dum mixti atq; alius alii coherentes inuicem opem exigunt mutuo sibi exitium pepererunt: & quem salutis quis auctorem petiit / infelicem fati comitem habuit. Neq; em̄ armorū ponderē pressi: tutum natandi euentum assequi potuerunt. Ita Vluo Danorum deatissimam hostium virtutē salubrius cunctatione pugnae q̄ impetu proculcando. Cuius facinoris infecuram metuēs vltionem q̄ sibi hinc classē obstare, inde regem imminere cōspiceret: salutis obtinēde cōsiliū vt viribus difficile: ita arte prōptissimū repperit. fugam nāq; diligentius animo circūspiciens cum vnicū eius diuerticulum in classis desertione restare animaduertit: noctu maioribus nauigijs relicta, in proximā ripam vniuersum scaphis traiecit exercitū, sicq; clandestino secessu vsus potitū latebris agmen abducit. Diluculo Dani sociē cladis vltionem audidius fidentes: dū in hostium nauigia ruunt, eadē propugnatorē vacua reperiunt. Rex lacu lustrari iusso merforū corpora vncis aut euer ruculis capta / apud Asum corriguit ²⁰⁰ ²⁰⁰ anni oppidum sup̄mis procurauit officiis. Olauum vero per noruagiensium quosdā pecunia a se correptos domestico bello opprimendum curauit. Ita egregiū animi dux suorum auaritia laceffitus quos foris propugnatores habuit: domi percussores inuenit. Cuius frater Haraldus cōsimilem gentis perfidiam veritus adito bizantio suspectam patriē fidem longinquo declinauit exilio. Igitur Kanutus sex p̄pollētium regnorum possessor effectus: eximio sui fulgore etiā romanum illustrauit imperiū. Eniuero eius principi Henrico filiā Gūnildam nuptū tradidit: eundēq; paulopost Italica cōsternatione percussum auxilio profectus: pristinae fortunē pressa rebellū cōspiratione restituit. Inde reuersus Haraldū natu maiorē Angliē: Daniē Kanutū: Noruagiē Suenonē: quē ex Alwina sustulerat: absq; vlla maiestatis suē diminutione p̄fecit. Nam etsi tres prouincias toridē filiorū regimini tradidit: nihilominus cōmune sibi ²¹² ²¹² imperiū reseruauit, neq; summā penes alium consistere voluit. P̄terea teneris adhuc ducibus in officiorū tutelā fortissimorū p̄sidia sociauit. Post hęc Hestridha filiū Suenonē enixa: sobolis intercessu viro fratris gratiā cōciliauit. Beniuentiā em̄ quā Kanutus perfidis Vluonis meritis denegauit: consanguineae sibi prolis respectui tribuendam putauit. Quinetiam sororem Anglorum Satrapae Godevino nuptiis iunxit: gentem genti animis atq; affinitate conferere cupiēs. Ex qua Haraldū, Biornonē, Toftonēq; ortos memoria proditum habem⁹. At Caesar, ex Gunnilda filiū eque fortuna ac vocabulo Magnū suscepit: a quo illustrium theutonicoꝝ imagines, splendidaq; germaniē lumina successionis serie pullulasse produntur. Eo temporis Guthscalcus scelaucis eximie indolis adolescens cōmilitum regis stipendia meriturus accessit. Is Apribigneuo patre christiani cultus amantissimo deficientemq; a religione Sclauiam nequicq; reuocare conante: p̄ter nationis suae morem percipiendae literarum disciplinae gratia / doctoribus traditus: vt eum a

211
Olauū ce-
des.
212
Kanuti sex
regna.
Henricus i
p̄rator du-
xit Gunnil-
dam filiam
Kanuti.

212
De ortu
Suenonis se-
cundi.

212
Magnus,
Guthscal-
cus,

Historiæ Danicæ Li. X. Fo. CV.

Saxonibus potiendæ Sclauia cupidis interemptū cognouit: efferatum ingenium leni studio miscere passus non est. Repente enim armis scolā mutauit: & ne alienigeni ingenii exercitatione patrios ritus pigrius prosequeretur: literarū cultū in tyrocinium vertit: omissoq; doctrinæ studio strenui vindicis q̄ ignaui discipuli partes agere maluit: audacter q̄ industrie animo uti satius autumans. Itaq; naturæ magis q̄ præceptoris monitis obsecutus: parva tandem vltione: Kanuti commilitium expetiuit. Ita adolescentis mens in ipso doctrinæ limine sauitiæ stimulis intercepta studiosæ rationis elementis ingenitum sanguini suo rigorem expugnare nō potuit. Eodem tempore apud Daniam sacrorū antistites aliis aliū successisse tradūtur. Nam Gerbrando substituitur **Auaco**: Otkynkarus iunior Ripen. pontifex creatur. Caterū Kanutus tria præmemorata regna circūiens: clientelam suam sex milium numerum explētem: sexaginta nauigiis cultius apparatus: eorūq; quolibet ceteros armatos ca-piente distinxit. Eādē a stare pro tuendo imperio excubātem hyeme contuberniis discretam alere consuevit. mensibus stipendia nouabantur. A quo Vluo tempore quo rerum auctor nobiscum immortalitatem suam partiri voluit: annuo feriarum circuitu reperito: apud Roskildiam cōiuiualiter accersitus: postq̄ industriam temulentia vicerat: merita nuper militiæ cladem nocturnis laudum suarū cantibus celebrabat. A quo rex suorum sibi pericula palam exprobari iudicans vehementis iræ procursum aduersum cōtumeliosum eius carmen destrinxit: indignū ratus eo conuiuanti: cuius ductu se fortissimis propugnatoribus spoliatum cognouerat. Igitur Vluo inter ipsa mensa sacra ab astantibus interfici iussus: præcipitis linguæ iusta supplicia pependit. Ita dum aliena fata parum sobrie meminit, sua cecinit: siccatosq; cupide calices proprii sanguinis liquore cōpleuit. Merito enim ex tam petulanti ingenio amaritudinem potius q̄ voluptatē percipere debuit. q̄ gloriæ sibi loco arrogasset ductu suo præcipuis regis viribus vltimam incessisse iacturam. Quo peracto Kanutus violatæ necessitudinis iniuriā ac fororis viduitatē duarum prouinciarū attributione pensauit: quas eadem postmodū sacrosanctæ trinitatis ædi: præcipua apud Roskildiam veneratione cultæ decimarū nomine partiēdas curauit. Iāq; frequens ad Kanutū miles defluerat: animis, q̄ impēis onerosior. Plerisq; enim amplior virium q̄ morū grauitas inerat: quiq; se splendidius bello gesserāt obscurius pacis decora intuebantur. adeo ut qui foris insignes extarent: domi ignobiles viderentur: vixq; eadē & honesta & acria ingenia reperiebātur. Igitur complures ad vim & rixam vsq; in aula perniciosi esse cōsueuerant. Quos cum rex natione, linguis, ingenio: q̄ maxime dissidentes animaduerteret: quippe variis ac perplexis inuicem affectibus vrgebantur: nam petulantiā alios: alios inuidia: quosdā etiam ira vexabat: quominus seditiose se gererent: saluberrimū castrensis disciplinæ tenorē: qua tantæ varietatis discordiam rumperet: debitāq; militi maturitatem mōstraret: exactissimis edidit institutis. Itaq; circūspectissima eiusdē deliberatio Oponis Sialandici, ceteros prudentia atq; auctoritate præstantis, monitis persuasa: ne externa forte domestico crimine turbarētur: socialis odii tempestatē repressit: legesq; seuerissime cauēdo seditiosum militia spiritū veluti fraterna quadā charitate coercuit. Atq; ut audacię comitatē aduiceret: fortissimo militi speciosissimū moris habitū ingenerauit: clientelam suā effreniū ac litigiosorū conuictū tāq; erubescenda aliqua sentina vacuificare cupiens. Ut ergo improborū frequentia a curiæ valuis repelleret: statuit ut in capessendo discubitu ordine quo quisq; militaris muneris aduocationē sortitus fue-

Pontifices
Danici.
Familia
quotidiana
Kanuti.

Vluonis in
solentia.

Vluonis
supplicia.

Militaris
disciplina.

Lex Kanuti

Saxonis Grammatici

rat vteretur: locaq; antecelleret: qui prior obsequio foret. Adeo militiae vetustatem honore mensa: rependi par duxerat: ne promiscuis sedendi locis confusa meritorum series videretur. Eum vero qui coena inita aliqua mora interpellate tardior superuenisset: inter confidetes excipi oportebat. Qui si tam arcto se concessu iuxissent vt obniam eorum frequentiam qui superuenerat solum recipi nequiret: qui eius loco infederat exurgens proximum occupabat: eousq; inuicem se assurgendi officio veneratibus: donec laxato totius confessionis ordine: legitimu recipiendo spacium paruisset: mensaq; qui potestremus residebat abscederet. Si quis vero alieno discubitu vti per insolentiam perseuerasset: qui eo spoliatus fuerat proxime circumsederibus iniuria: querelam detulit. Hisdeq; testibus in concione productis aduersus reum actione contendit: effecitq; vt quocedere iussus contumaciter superdidisset: contumeliose stipendiis amoueretur. Ter tamem regi tali culpa affectis necessitatem poenae remittendi fas erat. nec aliter quam vt tot gradibus quis discubitu indignior fieret: quot vicibus sodale dignae sedis negatione spreuisset. Ita enim legis temperamentum inter seueritatem ac mansuetudinem medium torigori clementiam sociavit: vt nec poenitentiam repelleret: nec impunitatem excessui daret. Quasi quarto se quis eodem reatus genere maculasset: discreto a milite loco: mensa alienus fiebat: commilitonum nemini catino aut calice communicabat. Neque enim ter veniam experto ulterius ignoscendum putabat: quia sua iam noxa poenam meruit qui se ea toties affecit. Adeo contumaciam contempni multari placuit. Valuit enim apud regem spreatae militaris dignitatis indignatio: eumq; qui parum venerari nesciret: parum superiori delaturum esse existimatum est. Eodem poenae genere in minutos quosq; animaduertebatur excessus. Vt si quis alium conuicio infecutus fuisset: aut porione per contumeliam respicisset. Caterum rex maritima sapientius quam terrestrem militiam agere consueuerat. Igitur quoties equitatu opus erat: milites equis omnibus vacui pro asseruadis equis alternis vicibus excubabant. Qui vero adaquandi tempore ita sodalis equo usus fuisset vt ipsum continere: nec modo suum: modo illius vicissim infidendo premeret: predictum poenae modum expleuit. Tanto enim studio rex verendum a suis seruari voluit: vt etiam paruulo impudentiae excessu deuos: castigationis remedio coercendos putaret. Qui vero tribus fasciisculis in stabulum coniectis equo suo communis pabuli spicam alieno stipulam admouisset: iuxta priorum formulam militiam: aut turpiter vti: aut deformiter excedere cogebat. Ac ne quis socio flumen transequitanti ita equo concurreret: vt ad ipsum turbulenter vnda defluere: pari industria cautum. Adeo scrupulosa cura paruula quoque societatis officia praesabant. Ei vero qui stationi addictus: ita se somno onerasset: vt vestes aut arma dormienti detrahi possent: consimile vindictae genus multa nomine irrogabat. Neque enim regio profuturus impio putabat: quem priuatus torpor publico excubiaturum officio submouisset. Verum aduersus grauiora praefractior actio constituta fuerat. Siquis enim commilitonum suorum quempiam: manu: ferro: vel fuste laesisset: aut si quocumque violenter eius manibus extorsisset: comamve alieni capitis violasset: postremo si maiestati infidias struxisset: abinde de facto testium astructione constaret: tamquam capitalis criminis reus: clientela amotus militari munere defungebat. Is namque qui grauiter ab eo affectus fuerat: in primis regem sella posita ius militi dicere postulabat. Deinde reum vt in concione veniret: tertio citatorum ordine puocabat. Vnumqueque bini duntaxat commilitones explebat. A quibus si reus in questionem publicam deducendus rem familiaris possedisset: domi semel: bis in curia apud discubitu sui locum praesens absensve postulari solebat. At si fundo careret: eo loci ubi in aula accubare consueuerat: ter spotione puocandus fuerat. Concione inita quoque puo-

Historiæ Danicæ. Lib. X. Fo. CVI.

cauerant syncere se reū postulasse: nihilq; in ea causa dictione fauoris aut offensæ respectui indulgisse iurabat: simulq; & citatorū, & testiu p̄tib⁹ inseruiebāt. Cōsequēter in reū principalis facti testimoniū a duobus denūtiādū restabat: iuramēto p̄fari iussis: nec actoris amore, nec rei odio qcq; se p̄ter oculos aut auribus explorata dicturos. Nā in q̄stione laesa maiestatis pp̄erior auditui fides haberi cōsueuerat. Ceterū testimoniū in oculis reponebat. Præterea obiecta defensionis p̄sidio repellere nō licebat. Sigdē testiū criminatio, neq; alieno patrocinio, neq; pp̄ria cuiusq; repulsione subriui poterat. Tantū quippe auctoritati ipsorū p̄odus inerat: vt assertionis eorū fidē eleuare pxima facilię demētia putaret. Ita reus aduersum testimoniū fulmen nec culpā nec innocentia vilo argumēto tueri potuit. Sed neq; ei si sponsione puocatus fuisset restipulatione vt licuit. Rationē testiū districta iudiciū insequēbat auctoritas reum veluti euidenter noxiū: nihilq; iam p̄ se recusantē: honore, opibus, patria: atq; omni demū militari functione damnantiū. Hostibus eius honos atq; impunitas adiudicabatur. Iuxta in præsentē absentēq; sententiā ferebatur. Sua nulli lōginquitas p̄sidio esse poterat, quo minus & accusatio testibus: & damnatio sententiis instrueretur. Quarū vtraq; plene partes suas exhibente reo defensionis amplecti p̄sidii nō licebat. Tū demū rex cognitione suscepta, an ea ceteris pronūtiatio placuisset interrogat. Ipse enim auditoris tantū partē exequens militia iudicationis mādauit arbitriū: deforme ratus damnare viros, quos ipse fouisset. Quapropter in eos quorum eę regia opera vsus fuerat asperere pronūtiare veritus: quæstionē ad se delatam ad curiæ cognitionē relegauit: silentiūq; moderationis suæ fidem q̄ sententiā severitatis testē esse maluit. Cūq; demū exaudita militū responsione torius concionis suffragia iudicationi consentanea noscerētur: qui damnatus fuerat interrogari solebat: terre no an maritimo secessu fugā petere decreuisset. Ita rex proscriptione suos q̄ nece puniri maluit: delectūq; fugæ ne violentiā resp̄ntaret indulgit. Q; si reus mari se credere delegisset eo cōmilitonū frequētia prosequēdus: dataq; nauē, remigiis, cōmēartu: vasculo egerendis aquis idoneo tam diu in littore operiēdus fuerat: donec remi si eis nauigatio gereretur: vel si velis: antennæ extra cōspectū abiissent. Tum deniq; qui profugerat superiori ab omnibus sententiā repetita, amarissimorū maledictorū verberibus laceratus: tristissimis torius militia suffragiis damnabatur. Qui si tēp̄state in littus relatus fuisset: cōtinuo vt hostis habitus violatę societatis p̄enas p̄debar: discrimēq; capitis eius funesto damnationis incursu cupide a cōmilitonibus experebatur. Ita nō periculosa minus q̄ ignominiosa fontiu euitatio fuit. At si militia munere defunctus terra p̄fugere maluisset: ad nemus vsq; pari militū cura cōmitandus erat: cūctis tā diu in eius abitu expectātibus: quousq; procul ipsum abesse cognoscerēt. Ac tūc demū magno cū totius militia fragore ter valide edendus clamor: cūctaq; strepitu miscēda fuerāt: ne fugiturus vilo ad eos errore referri posset. Tūc demū districta etiā inexorabilis omnīū seueritas cūctis solēni iure cōpletis: ne de indemnato suppliciu sumere videretur: sup̄mā reo damnationē intēdit: effecitq; vt qui se a specioso militia cōtūcto abruperat: turpiter vagā vitā proscrip̄tus exigeret. Ita militaris disciplina: rei iudicialis ignominia grauitate in abiectissimorū cōditionē relegabatur. Adeo enim rex cōtumeliā fontiu non sanguinē sitiebat: vt eos probroso castigacionis genere q̄ cruēto punitiones putaret. Siquis autē ei postmodū cōmilitonū vno telo aut comite superior obuio percussisset: ipsius se cōtumeliæ participē p̄buir: cuius culpā vindicta prosequi formidauit. Tale noxiis quorū a curiæ

Baxonis Grammatici

moribus degeneratū fuerat: militiae munere defungendi ius erat. Adeo quōdā ca-
strensis notae dedecora iudiciali repellēbatur vmbone. Quod si reus ab auctore testimo-
nio superari nequiret: sex sectū cōmilitonibus in iusiurādū accitit: culpa quae obī-
ciebatur alienū se fuisse mōstrabat. At si cōmilitonū quis ei quē militiae cōsorte ne-
scisset iniuria per ignorātiā affecisset: ad cōciliādā errori suo fidē pdictū sodaliū nu-
merū in sacramenti societate cōtrahere debuit. Caterū solēni iure cōuictos: ac supe-
riori modo damnatos felicitas deficiebat: occupabat aduersitas. Eo quidē certius q-
trū regnorū pōtiffices aduersum taliū transgressionū reos solēni execratione vsos
esse cōstabat. Ita disciplinae ius geminū amplexa columē: partim regio: partim reli-
gionis p̄sidio nitebatur: vt humanā sententiā diuino crederes iudicio cōprobari. Cu-
ius rīgor discōrdias rupit, simultates finiuit, seditiōes extinxit, pacatiorēq; regi mi-
litē reddidit. Postmodū vero seueritati eius siue ob inertīā, siue ob clementiā prin-
cipū pecuniariae multae rēperamentū accessit. Quo tamē sola ligni percussio caruī:
q; eo canes quis abigere soleat. Adeo maiorum verecundia summā in ictu probroso
cōtumeliā reponebat. Contigit autē vt ipse rex sua primus lege caderet: iurisq; fir-
mamentū qd̄ eareus syncerū, atq; incolume steterat: partū sobrius propriū militis
occisione laxaret. Cūq; se legibus quas ipse tulerat euidenter noxiū animaduertēret:
poenitētiā acerbitate correptus: vocata militum cōcione, regia sella descendit: inq;
omni conspectu supplex humi demissus milites cōmissi sceleris poenas suo arbitrio
exigere iussit: libenter se decretā ab eis poenā suscepturū promittēs. Cūq; factū ma-
iestatis nomine tueri posset, militari se animaduersioni substrauit: humiliatēq; mā-
fuetudinis suae documētū q̄ vires elationis indicitū esse maluit. Illi concione lachry-
mantes egressi, deliberatione inita tristē de rege sententiā ferre vt minus honestū ita
parum vtile peruiderūt: nō ignari sine eo esse se vacuū spiritu corpus: praedā quib;
ante imperassent futuros. Postremo vniuersum rei militaris statū eo poenā subeūte
conuelli, inq; vnius omnes prosc̄riptione damnari: lapsum eius ruinā suam, damna-
tionem, cōmune omnīū periculum fatebatur. Igitur in tam ardua re sententiā dubiū
creditoq; sibi iudicio a quo leuius austeriusve vti veriti: proprio regem arbitrio de-
creuere multādū: existimātes pl⁹ nutui maiestatis q̄ priuatorū sententiis deferēdū.
Emendabile enim credidere delictū: qd̄ impetu magis q̄ industria nosceretur admis-
sum. Igitur ex eo iudicem statuūt: poenāq; p̄stolanti impunitatis potētiā largiūtur.
Et pulchre quidē factā sibi iudicandi potēstatē ipsius arbitrio reddiderūt: ne diffi-
cillimū negotiū temere iacta pronūtiatione finiēt: vel cōmilitonīs vltionē placide:
vel regis suppliciiū crudeliter expetēs. Ita salus regis pene suo scelere euerſa: tēpo-
ris difficultati donata est. Adhac satis graues eū delicti poenas dedisse arbitraban-
tur: qui se in tāto fortuna fastigio tam suppliciter abiicere sustinuisſet. Tum demū
venerabiliter exceptū: atq; ex ancipiti reo securi iudicis partibus inseruire iussum:
sella restituerunt. Rex culpam are redimi debere constituit. Cūq; alias homicidio-
rum crimen quadragenis nūmi talentis expiari soleret: ipse sibi trecenta ac sexagin-
ta multae nomine numeranda descripsit. Huic summā .ix. talenta auri doni nomi-
ne adiicit: eandemq; multae speciem consimilis culpa reus: lege perenniter irroga-
uit. Totius vero pecuniae partem regi primam: alteram militibus, tertiam interfe-
cto sanguine cōiunctis adiudicauit. Cūq; ipse in praesentiarū tam regis q̄ rei partes
exequi debuisset: ascriptā sibi portionē factorū praesidibus egenisq; diuisit: deū per-
inde ac cōmunē omnīū principē pio munere propitiandū existimans. Egīt humanū

Rex trans-
gressor le-
gis suae poe-
nitentia du-
citur.

Multa quā
sibi rex in-
didit.

Historiæ Danicæ. Li. X. Fo. CVII.

iudicem reū liberalem veniæ genus, absolutionis spem, debito emendationis ordine complectendo. Ceterū eo viuente militaris mos a que violatore atq; expiatore caruit. Igitur dū sic seditiosus occurritur mens militū a litigiis aberat. In exequēda enim violatione nō sanguinis, nō necessitudinis vinculo parcebatur: quo minus damnationis partes legitimo rigore pcederēt. Nūc vero solutis hebetatisq; pristinis militiæ neruis grauiora inter cōmilitiones q̄ exteros dedecora pariūtur: cū & omnis aduersum improbos actio fileat: & qui culpa punitor esse debuerat: patronus existat: nec sit q̄ dissolutos militiæ mores perfractius rigidiusq; cōstringat. Hanc itaq; militaris disciplina consuetudinem diuturna vsurpatione firmatam nostri temporis principes abrogare minime erubescendum duxerunt. Vbi enim domestica quies seditionum fluctibus agitur: prisca consuetudinis forma conuellitur. Quippe aduersum efrenes, cōcitatiq; ingenii tyrones seueritate potius q̄ nimio fauore ac profusa indulgentia vtendum est. In quem modum Kanuti industria pro administrandis militaris disciplina negotiis syncere ac valenter excubuisse cognoscitur. Præterea militi regem, vel regi militem: non nisi pridie Kalen. Ianuarias abdicandi fas erat. Eiusdem quoq; postmodum obseruantia grauitas ab aula regum in aliquanto obscurioris familia conuictum prorepit: diuq; superioris disciplina etiam apud supparis conditionis viros imitatio valuit. Interea Suenonem tutelæ tunc Noruagiæ vacantem casus absumpsit: moxq; ad patrem provincialis ministerii summa concessit. Vt autem Kanutus a Richardo q; fororis suæ repudium egisset, atq; aduersus vxorem seuerius æquo maritali supercilio vsus fuisset: tanq̄ a coniugalia sacra contumeliose tractante poenas sumpturus, ac thori genialis iniuriam repulsurus: in Normanniam magna se classe traiecit. Vbi cum paulo post triste quoq; de Haraldī fato nuntium accepisset: propior publicæ expeditioni q̄ priuato affectui agmen eadem quam prius celeritate promouit: neq; animo aut officio quo minus cœpto insisteret: remissior fuit: sed neq; oculos ad singularem luctum a generalis militiæ contemplatione deflexit: adeo rerū ac temporis statum inter fortem patrem ac strenuū ducem egregia animi moderatione diuisit: nec minus in toleranda filii morte q̄ in hostium appetēda perspicui roboris spectaculum prabuit. Cuius impetū Richardus Siciliā petēs fuga præcurrere maturauit. Interea Kanutus ob grauis militiæ labores aduersa valetudine pressus cū se corporis firmitate defectū / ac mox spiritu cariturū animaduerteret: cōuocatos proceres nō nisi bello cōfecto domos reuertī iussit: haut dubie victoriam porturos: si funebri ei? lecto humeros in acie subiecissent: atq; iter primos preliatiū globos ducis noīe corpus suū exanime ptulissent. Idq; fugato hoste quo clarior cinerū suorū monimētū extaret: apud Rothomagū pmissa indigenis libertate sepulturę mādaret: facile vsuros cōditione Gallos: si illico hostē finibus suis excessurū cognoscerēt, paruoq; impēdio grādī patriā metu liberare quiuissent. O immensam perituri regis industriā: quę suis in vltimas rerū angustias deuolutis / disciplina q̄ spiritu viuīdior affuit. Enimvero superstītū salus decedentis ingenio sterit. Nam corpus eius funebri lecto a militibus in acie perlatum ad Danorum vsq; victoriam veluti viua adhortatione profecit: vt non minus extincti q̄ superstitis fortunæ pōdus inesse crederes. Cui mox sepulturam discessuros se pacti a Rothomagensibus expetiuerunt. Rapuere conditionem hostes: cineribusq; eius in vrbe sua acquiescendi locum dederunt. Ita milites suscepti monitus ratione / pugna pactionē sepulturā atq; exequias profecuti: fato functū humeris suis regē in acie pertulerūt: victoresq;

Indulgētia
pœnē & vīn
dicta.

Suenonis
mors.

Richardī
fuga.

Kanutus a
pud Rotho
magū sepul
tus est.

Saxonis Grammatici

Kanuti præ
conia.

Monachos
in Daciam
primus ad-
uexit.
Sueno,

Magn⁹ fan-
cti Olavi fi-
li⁹ rex Nor-
uagiæ.
Kanutus
rex. lxxiiii.

Magn⁹ rex
lxxv.

funerato eo sumptis tantum com meatibus ad propria reditum habuerunt. Hunc Kanutus exitum habuit: quo nemo nostrorum regum tamen si plura alii victoribus illustraverint: splendidior fuit. Adeo enim operum eius magnitudine propitius famę fides auerant: ut quos rerum gestarum gloria pares habuerat amplitudine claritatis excellat. Cumque aliorum splendore ignorantia obscuritas, ac vetustatis rubigo prederit: huius deus longa fame usurpatione subnixum perpetuis memorie fructibus reuifescit. Siquid sanctitate ac fortitudine instructissimus non minus religionem quam regnum proferre curam habuit. Quippe cum bellicis late titulis inclaruisset, placidiore studio usus, ex fisco suo copuluribus in locis priuatorum clericorum conuictu instituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit: sacrorumque uenerationem quam maximam semper exhibuerat: regiarum operum impedio stipendium multiplicauit: monachale quoque ordinem ueriorē reliquit: ne ferocia propter quam pietatis officiis uideret: aquam sibi utriusque laudem adicere cupiens. Cuius studii industria ad tantum claritatis lumen accessit: ut cum fortissimorum regum bellica uirtus antiquitate exoleuerit: eius famam glorie quaestu opulentissimam tenacissima posteritatis agnitio comprehenderit. Interea Sueno Estrithæ filius expectato apud Angliam Kanuto quo plenius incolis ausum defectionis excuteret: militiam praesidiis sparsit: ne libera monumentorum occupatione suspectas Anglorum vires armarerit. Ut autem Noruagienfibus mortis Kanuti nutius adfuit: continuo pudore externi obsequii Danicum delectantes imperium: ad Olavi filium Magni, cui bonitas sua cognomini erat: deficiunt. Eiusque regnum imponit. Quippe spectata patris sanctitas popularium ei fauorem conciliauerat: Neque enim parenti gratiam impedisse contenti: in filium quoque fauorem extenderunt. Interea Kanutus haut leuius Noruagica perfidia quam patris fati rumore percussus uereri coepit ne si fini timoribus bello intenderet ex dilatione rerum Anglia per absentiam careret: ideoque minoris regni defectionem tolerare: quam maiori consimilis ausus locum tribuere: consultius duxit: leuiori malo solam grauioris formidinem praepoderare iudicans. Itaque dissimulata iniuriarum offensa conditione defectorem aggreditur: iureiurando pactus eius, qui prior decederet superstiti regnum esse cessurum: ne prisca regnandi consuetudinem noua regnorum partitio laceraret: rerumque quondam iunctarum diuiduam efficeret summam. Adeo enim Daniam Noruagiamque unius esse regiminis affectabat: ut alteram alteri subiecti quam utramque separatim regnum gerere proptaret: patriamque exteros imperitare: quam patriam sine exteris imperium gerere mallet. Quae nimirum conditio eo stoliditati propior: quo fortuna subiectior: alterutri aut splendidum imperium, aut sordidam paritura fuerat seruitute. In hac pacti fide utraque pars sacramento conuenit. Deinde Angliam profectus cum cuncta Suenonis industria pace plenissima cooperisset Eduardum fratrem, quem eiusdem nominis pater ex Imma matrimonio sustulit in regni societate adsciscit: non quod fraterno illum affectu coleret: sed ut eius ambitionem munificetia ac liberalitate percurreret, regnumque parte potitum totum cupere phiberet. Itaque non tam ueneratione charum quam popularium ambitione paternamque generis auctoritate suspectum: consortem imperii facit. Verum Eduardo humilior origine animus fuit. Siquid obruta si admodum cordis obscuriore indolis experientiam probuit. Kanutus cum benigno regnasset defungitur. Cuius Sueno propinquitate filius relictis apud Angliam praesidiis Daniam nauigatione contendit retinendae insule spem, non solum in Godouini filiis quibus sanguine admodum coniunctus fuerat reponens: sed etiam ex ipsa consortis sui stoliditate defidiaque praesumens. Quod audiens Magnus: Daniam perinde ac sibi mutua: pacificationis lege debitam, ipsiusque Kanuti testamento legatam equis popularium animis occupat

Historiæ Danicæ. Lib. X. Fo. CVIII.

Suenoniq; cognationis rationē edentī pristinā fœderis cōditionē opponit. Nec dubitauit alienū sibi sanguini suo regnū legati titulo postulare. Sed & Dani pacti cui se sacramento obligauerant ratione permoti cōstantius religionis q̄ familiaritatis fidē præstandā putabant: ideoq; facta cōpëtorū astimatione, alienū domestico prætulerūt: curiosius fœderis pignus q̄ debitā regno profapia intuentes, fideiq; suę q̄ patriæ respectū propiores. Igitur alienigenæ partes religioso fauore cōplexi præteritā Kanuti familiā regū suorū sanguinē repulsa deformitate cōfundere q̄ iuris iurandī vīnculū perrūpere maluerūt: suffragiorū iura nō adulationis, sed fidei intuitu pōderantes: seq; plus religioni q̄ regno debere cōfessi. Adeo pmissiōnē suā sequestram periuriū fieri noluerūt. Quāti igitur roboris fuisse tūc inter ciues iustitiā credimus: cū inter diuersa nationis viros tantū viriū possedisse cernamus: Et vtinā adulta iam religioni ea apud nostros vis, authoritasq; constaret: quā iter antiquos tenera atq; eneruis habuerat. Contra Sueno subiectā stoliditātē conditionē reputās temerariū consobrini pactū nequicq; rescindere cupiebat: perq; stultū argumentādo quibus ante imperitassent obsequi: inq; vnus iuramētī imprudētia cōmunē depōnere libertatē: atq; ex fulgenti imperio repere in humillimā cōcedere seruitutē. Sed religiosa populariū sentētia superabat, quorū arbitrio pacti non sanguinis habitus astimabatur. Verū vt Magni votis Danica fides respōdit: ita Suenonis crudelitātē Anglica perfidia circūuentā oppressit. Nā post eius ab Angliā pfectionē Godouini filius Haraldus spē improba teti? Angliæ regnū cōplexus picipato cū incolis cōsilio Danicū vt erat per p̄sidia distributū exercitū cōpluribus sepatim vicis vno codēq; tēpore magnifico cōiuuorū apparatu p̄obsequiū simulationē excipi iussit: merocq; ac somno sopitū noctu per insidias trucidādū curauit. Ea nox paruū d tēporis mōmēto vetustā Danorū dominationē, diuq; maiorū virtute elaboratū finiuit iperū. Sed neq; id postera nostris fortuna restituit. Ita Angliā dominādī ius ignauia perditū scelere recuperauit. Igitur Haraldus Danicæ oppressionis, simulq; domesticæ libertatis auctor Eduar do summā facta nō animi eius, sed sanguinis astimatione permittit: quatinus ille nominis ipse rerū vsurpatione regnaret: & quo nobilitate peruenire nō posset: potētia vallatus assurgeret. Eduardus vero sola generis auctoritate nō prudētia rōne munitus vano maiestatis obtētū prauorū ingenia, maiorūq; petulantiā nutrebat: titulo rex patriæ cōditione miserabilis procerū verna cōtētus q̄ alii fructū ipse vmbra tantū ac speciem occupasset. Ita Anglorū inter se summā nomen atq; potētia diuiserunt: tituliq; ius ac rerū dominiū velut diuersis ab inuicem gradibus differebant. Sed nec Haraldus alienū specie regnū gessisse contētus propriam claritatis imaginē affectabat. Igitur Eduardo ipsum quoq; nūcupationis decus inuidit, omniaq; regni insignia in se ipsum transferre conatus cupiditati aditū scelere periuit: occisoq; rege tituli qui solus sibi deesse videbatur gloriā occupauit. Interea Sueno tametsi rara fautorū ope subnixus belli cum Magno fortunam experiri decreuit: cūq; paucis & incōpositis aduersus multitudinē manū cōserere cūctatus nō est. Igitur in luria prius maritima deinde equestri pugna sinistris cōgressus auspiciis: vtraq; victus concessit in Fioniam: nec armis maior q̄ agmine fuit. Cūq; se omni auxilio desertū: nec hostium tantū, sed etiam suorum cōtemptu per fūsum videret: Sialandiam, Scaniāq; prætergressus Sueriam maternę necessitudinis fiducia pertere cogitabat. Quem Magno terra mariq; pertinacius insequente in luriam se repete Sciaucis effudit exercitus. Quorū irruptio dubiū victori effecit: fugacem

o iiii

Danorū fides in iure iurando.

Danorum cades per fraudem.

Quomodo Angli recesserunt a Danis.

Nora de Anglis.

Saxonis Grammatici

Visio
Magni.

Aquilæ
casus.

Sclauorū
subactio
xix.

Guthfalsci
succensus.

De morte
Magni.

ne hostem pellere an imminentē excipere debuisset. Quidā enim gentis illius nobilissimus. xii. filiis maritimis prædonibus apud Daniā spoliatus Iutorum fines ferro orbitatē vlturus inuasit. Quāobrē Magnus per seuerantissimis populariū precibus cōmittendi prælii auctore agere postularus: omisso amulo a domestico hoste in externū arma conuertit: & quasi priuata affectionis oblitus publicā induit: ne suas quæ regni partes curiosius egisse videret. Nec dubitauit alienigeni sanguinis dux summa adhuc fluctuante in seipsum dubiè potestatis trāsferre periculū. Nocte vero quā belli dies insecutus est: quietē eius certe prædictionis species adumbrauit. Quippe somnū capienti imago cuiusdā obuersata prædixit hoste eū superiorē futurū: inque aquilæ nece victoriæ fidē auspiciæque sumpturū. Expergefactus rex visionis ordinem die postera magna cū omniū admiratione vulgauit. Sed & somno omen cōsentaneū fuit. Progresso namque exercitu aquilā quæ in quiete demonstrata fuerat cōminus considere conspectā: pernici equo aduolans hasta petiuit: fugāque alitis veloci iaculo præcucurrit. Itaque nouitate rei ad spem victoriæ spectatores erexit. Arripuit igitur omen exercitus: atque fortuito aquilæ occasu certissimā hostiū ruinā interpretatus est. Cūcti quippe euentū somnio congruisse cernētes perinde atque securi rerū in fortunam suā acceptæ rei prælagium referūt: & quasi indubitata vincendi sortem: pari mentium alacritate præsumunt: quos eo audaciæ ipsa auspicii religio prouehēbat: ut iam sibi victoriā ante oculos præponentes: absque respectu periculorū certatim in præliū profilirent. Quibus primā pugnandi occasione corripientibus: eodēque euentu quo omne ne dimicantibus: cecidit funditus. Sclauus: victor Magnus felici pugna popularibus percharus euasit: eorūque propensiore subsidio roboratus ad prosequendū regni amulum redit: eo quidem instantius quod rerum successus quo plus sibi gratiæ peperit: hoc magis Suenonis fauorem absumpsit: auersoque vulgi animo magnopere residuū eius debilitauit auxilium: nec solum contrahendarum virium spem sustulit: sed etiam cōtractas excussit. Quinetiam Guthfalscus Sclauicus inter ceteros qui infelicis eius militia stipendia deseruerant: diu se sub alienis auspiciis rem infeliciter gessisse cōsiderans cum domino nihil spei relictum animaduertēret: militem exuens defectorem agere non erubuit: suamque experiri fortunam quæ alienam sequi tutius duxit: ut cū regem meliora speraturum diffideret: paternæ saltem neci vltionem non negaret: consilio respondit euentus. Si quidem gestis varie bellis Sclauiam suę ditionis effecit: utque externis rebus infractus ita domesticis inuictus apparuit. Nec quæsita dominationis felicitate contentus: Saxoniam postmodū patris necem vltus obtriuuit: parua glorię regnū: aut diuitias reputans: si non vltionem opibus adiecisset. Adeo autē Magnus ob vindictam finiuū suis charus haberi coepit: ut omniū consensu boni cognemine censeretur: quodque aliorū moribus tribui assolet: fortunę laudibus impetraret. Sueno vero desperatis iam rebus in Scaniam (ut dixim⁹) profectus Suetiā (nam paternū inde genus traxerat) reuifere proponebat. Quem Magnus cōcitato animi impetu subsecutus cum oppidū Alexthathiam præteriret deturbato per occursum leporis equo trunco: cuius præacuti forte stipites eminebant adactus extinguitur: corpus eius Noruagiam relatum Throndemī in regionum monumentorū area sepulturā possedit. Ita Suenoni angustissimis fortunæ casibus implicato omniūque mortalium ope defecto præsidium superne pietatis affulsit: regnūque quo illū fortuna iniquitas spoliauerat: eiusdem beneficium reddidit.

Explicit Liber Decimus.

Historiæ Danicæ. Li. XI. Fo. CIX.

Incipit Liber Vndecimus.

Post hæc Daniæ status variis rerû casibus fluctuatus est. Quippe Sueno summâ successu magis q̄ viribus capit. Sed neq̄ ad restituendam Danicæ nominis fortunâ q̄q̄ eius susceptione p̄fecit. Nā adeo nec fauore foelix/nec imperio efficax fuit: vt subiectorû animos veteris offensæ acerbâtem redolentes ad syncerum sui cultum adduceret: aut ira abstractos ad placidiore mentis habitû inclinaret. Tanta sigdē mole in Danorû præcordiis prioris odii reliquias cōsederunt: vt priuatos motus reipublice vsibus anteferrēt: honorēq̄ patriæ sua deperire socordia, q̄ suscepti ducis auspiciis restitui præoptarent. Neq̄ em̄ facile pro pagata odiorum sementis stirpibus interit: quippe vt gratiâ in odium deflexus facilis: ita odii ad gratiam difficilis esse transitus consueuit: raroq̄ animus quē semel grauiter fastidiuit, synceræ fidei stipendiis excolit: aut cū quo vehemētes primum inimicitias gessit, affectuose postmodum in gratiâ redit. Cuius impotentia vis a similitudinis ardore profecta/arcanisq̄ emulationis flammis alita/nō solum gerendarû præclare rerû spem sustulit: sed etiam magnifice gestarû gloriam corrumpit. Verum ea res vt nouæ maiestatis cōceptû/ita prioris fideliter cultæ iudiciû edidit: simulq̄ recentis iniuriæ crimen et pristina fidei perfectionē exhibuit. Principio regni Suenonis Roskildensium sacrorum antistes Anachus moritur. Sufficitur Wilhelmus quo Kanutus maior et scriba et sacerdote vsus fuerat/genere quidem Anglus/sed omniû virtutû partibus ac numeris abunde instructus: idemq̄ p̄torificaliū sacrorum apprime peritus. Ad cuius vsq̄ t̄pa Scania genti religionis priuilegio Roskildensis præsidebat auctoritas. Ab eo viro diuuduū esse sacerdotium cœpit. Cuius Scania veluti alteram partē adepta/protinus inter coniuncta admodum oppida no uam muneris potentiam partita est. Nā Lundia Dalbiaq̄ prius susceptû inter se sacrorum diuisere primatum/geminaq̄ eiusdem dignitatis vsurpatione certarūt. Nam alteri Henricus/Eginus alteri sacerdos accessit. Verû Henrico ob immoderatum portionis vsū absumpto/pontificatus eius vniuersum ius/omniq̄ honoris insignia ad Eginû Lundensium præfulē cōcesserunt: ac veluti in vnū corpus vtraq̄ sacerdotii summa confluit: q̄q̄ merito in ebriosis antistitis fato sobrius ciuiû honos expirare nō debuit. Sed in gregis p̄niciem fordida pastoris intemperantia redūda uit: innoxiaq̄ ciuitas poti p̄torificis temulentiam deponendi sacerdotii cām habuit. Itā alterû inimica bibendi cupiditas abstulit/alterum salutaris cōtinentiæ disciplina p̄uexit. Indignû populari nedum pontifice excessum: cuius plenā ignominia sortem omnis æui derisus pleno cauillationis ludibrio prosequitur. Ita bibulus præful cādorē sacerdotii turpissimis gula maculis obsoletum, quē viuendo corruperat/moriendo consumpsit: humaniq̄ calicis cupido haustu diuini vsū amittere meruit. Cumq̄ ordini gloriam deberet, notā intulit/pro virtutis cōciliatore pbri auctor effectus. Nec immerito q̄ aliis cōtinentiæ et frugalitatis specimen exhibere debuerat,

Sueno fili?
Estrith, rex
lxxvi.

De morte
Anachi pri
mi Roskil
densis ep̄i.
Wilhelmi
ep̄i instituta.
De Lundia
et Dalbia.
Dalbiensis
ep̄iscopat?
cessatio ob
potū ep̄m.

Præful bibu
lus.

Saxonis Grammatici

Haraldus
frater san-
cti Olavi ad
bestias dam-
natus.
Serui fides.

Mors Dra-
conis.

lutorū stra-
ges.

tam indecenti fato violata sobrietatis poenas pendebat. Huius memoria Danicis annalibus non parua est verecundia: quoniam pridicula morte consumptus priuatum obprobrium publico rubore perdidit. Hoc loci splendida Haraldus memoria tempestiuam suam exhibet mentionem. Qui quum fratre castus salutem suam intra patriam tueri non posset fugam Byzantio credidit. A cuius rege homicidii crimine damnatus, domestico draconis lacerandus obiectari precipitur. Nihil enim eius morsu ad necandos reos valentius ducebatur. Cui in carcerem eunti ingenua fidei seruus ultro sese damnationis comitem obtulit. Exiit vernam ut socium ageret: mortemque excipere quam domino deesse maluit. Vtrumque is qui custodiae praeerat curiosus obseruatum per os antri inermem excussumque demisit. Itaque nudato ministro Haraldum verecundiae gratia lintheo tantum discinctum excepit. A quo clam armilla donatus / pisciculis pauimentum instrauit: ut haberet draco in quo primae famis percursum effunderet: reorūque carceralibus tenebris obfusi oculi vel paruulam perspiciendi copiam ipso suamari nitore capessere. Tunc Haraldus lecta cadauerum ossa angustiis telae consertioris implicuit: hisdemque in vno globum coactis veluti clauam effecit. Cumque allapsus draco in obiectam partem praedam irrueret, dorsum eius veloci saltu conscendens / cultellum tonsoriumque secum forte lectum attulerat, vmbilico qui solus ferro patebat / immergit. Sectionem enim rigidissimis squamis obsitus serpens cetera corporis parte spernebat. Hunc cultellum Waldemar rex res gestas cognoscendi ac referendi cupidissimus rubigine exesum: vixque secunda sufficiētem ministerio familiaribus saepe monstrabat. Sed neque Haraldus ob sessionis eminentiam ingenti belluae ore corripit / dentiumve acumine noceri aut caudae voluminibus elidi poterat. Minister vero compacto gestamine usus / conuerberatum belluae caput ad sanguinem et necem usque crebris ictum ponderibus contundebar. Quo cognito rex ultione in animi rationem versa fortitudini supplicium remisit: salutemque animositati tribuendam putauit. Nec poenam remisisse contentus, addidit charitatem. Nauigio enim stipendioque donatos abire permisit. Cumque crimini supplicium deberet, fortitudini pepercit: virtutemque colere quam culpam punire maluit. Reuersus Haraldus Noruagiam occupat: eaque potitus arma in Daniam transfert. Igitur Sueno contractis iuris cupidius quam consideratus apud Dyursam fluum totam Noruagiensium manum aggressus / ut classe ita bello quoque inferior fuit, copia numero respondente fortuna. Siquidem tam infeliciter quam temere dimicauit. Maxima lutorum pars ferri metu flumen insiluit: praereptoque hostis officio, sua vi quam aliena consumi tutius duxit. Itaque quod ab hoste timebat / sibi ipsa concituit: inque gemino fati delectu vnda, quam armis perire maluit. Igitur dum alterum mortis genus timide declinauit / alterum cupide comprehendit: dumque aduersarium refugit, hostilem in se ipsa crudelitatem exercuit / tanquam spiritum placidius aquis quam aeri redditura: ac violentiorem exitum ferro, quam fluctibus expertura: ita nefcius viriliter mortem / an effoeminate petierint: incertumque vtrum fati cupidus ignauia / an virtus incesserit: quoniam tam vehemens animi astus fortes ne an timidi spiritus sui raptores extiterint ambigua existimationis esse fecit. Breui post dux victi agminis Sueno Scania / Syalandiaque: ac praeterea quarundam insularum viribus recreatus, Vifan fluum classe corripit: eademque supuenienti Haraldo obuiam in altum praedit. Cumque Dani paucitatem suam hostilis frequentiae comparatione pessassent, raritati consertione succurrendum rati / digesta in ordine nauigia tenaculis sociare coeperunt: quatinus continenti nexu cohaerens classis expeditius operi inuicem ferendam iter sterneret: cuiusmodi haec

Historiæ Danicæ Li. XI. Fo. CVI.

necessitate duratis, tam fugæ quæ victoriæ indissolubilis cõmunio foret: nec cuiquæ a tãta collegii firmitate dilabendi fas esset: a deo imbecillitatem necessitate roborandã duxerunt. Hic nobis Aslace Skyalmõnis candidi remex ob immensam bellicæ virtutis gloriã literarum præconiis inculcãdus occurris. Danis siquidẽ aduersum Noruagienses maritimo certamine decernentibus nõ contentus, clarissimã pugnã intra proprium edidisse nauigium/omnibus corpis tui munimentis præter scutum abiectis cõfertifsimam hostium ratem insilulisti: quercuque quã in gubernaculi prius colligamentũ excideras viribus fractus hostiũ corpa cõuerberasti: eiusque crebris et vegetis ictibus quicquid obuũ fuerat obtriuisti: ingentique verberũ fragore stupetẽs præliãtiũ animos a propriis piculis ad tuæ virtutis spectaculum deflexisti. Quinetiam fortissimos vtriusque agminis bellatores opis tui ammiratione suscepti certaminis immemores reddidisti: pugnaque ac periculorum oblitis auidius te intuendi, quæ seipos tuẽ didicisti studium incussisti: ita vt promptissimi quique neglecto discriminis sui negotio, plus te viso stuporis, quæ ex dubia salute formidinis caperet. Itaque fortius fuisse, quæ ceteri ferro rem gessisti: cuiusque intolerabili modo cõtinuens. Hinc Danicis/inde Noruagicis oculis incredibilem nisi spectarẽs opam edidisti. Adeo autẽ sociorum paucitatem hostiũ multitudinẽ cõequasti: vt disparẽm viribus pugnã in noctẽ usque par belli successus extraheret: numeroque dissimiles copias fortuna p̄similes reddidisti. Postremo quũ oẽm nauis remigẽ primũ fuisse primũ fluctibus obruisses: cõpluribus sed leuibus plagis p̄strictus ex tot hostibus ammirabilẽ solus victoriã retulisti. Quæ res verĩ si dem excederet, si nõ Absolon auctor suis eã relatibus tradidisset. Verũ Danis nullam viriũ accessionẽ circũspicientibus Noruagiesibus in spatium domestici ducis aduentus affulsit. Quo viso Scanienſes contusis debilitatisque animis noctu ne res strepitu p̄deret classis societate soluere: recisique vinculis ac prupta nexum cõsortione a cetero agmine in tempesta se nocte subducunt. Deinde tacitis remorũ ictibus fugã adepti, furto dissessu fluminis diuerticula quibus excesserant/repetebant: ibique relictis nauibus passim p̄ auia pfugere/merito omnis Danicæ ataris cõuitio lacerandi. Cuius fugæ deformitas auctoribus quæ maxime erubescenda ad posteros quoque p̄brosa descendit. Luce redita Sueno fugitiuæ admodũ classis pudore p̄cussus, p̄tinacissimã resistendi virtute fortunã suam armis quæ fugẽ credere maluit. Igitur quæ et classis/et militũ numero inferiorem se cerneret, exiguas bello reliquias applicat / virtute sua sociale probrum abluere cupiens/bellaque animorũ quæ numeri robore fortius gerĩ iudicans. Sed pestiferum temere inĩti certaminis exitum exptus est: quippe numero victoriã paruit. Skyalmo Candidus: cuius nutu suo tempore totius Syalandiæ vires regebantur/grauius astrictus/immensaque hostiũ multitudine cõclusus/capitur nõ quæ timide præliatus: sed quia labente sanguine viribus profusus vacuus extitit: ratumque eius apud victores amplitudini donatũ est: vt alias captiuus p̄cere in soliti, salutis ipsius custodiæ præsiidiũ adhiberent. Quippe tam cõspiciuæ dignitatis virum ferro, aggredi passim nõ sunt. Neque em̄ præsens illi fortuna præterita venerationem adimere valuit. Sed hanc custodiæ vim apud Caprinũ Lacũ p̄funda nocte decepit. Ceterum Haraldus non cõtentus Danorum vires duabus exhaustis victoriis/isdem hostili studio frequentius imminerebat. Cuius quũ Sueno instanter motibus vgeretur, lacescitã patriæ defensionem maiore fiducia, quæ fortuna parabat. Tertio tamen bina prius clade affictus fortunã suam publicis armis committere verebatur: qui iam rem Danicam duarum pugnarum temerariis ingressibus a se contractam

Aslaci mĩ-
rãda virtus

Scanienſis
8a.

Skyalmus
Candidus
capitur.

Saxonis Grammatici

videbat. Interea minores Godouini filii regni amulatione maiore perosi voluntario secessu/inuisam ei⁹ dominatione vitarunt: vltroq; exilii tenebras ferre, q̄ frater na: intra patriã fortunę splendorē cōspicere maluerūt. Ad vltimū Haraldū Noruagie regē obsequii pmissiōe cōueniūt/suam patriãq; subiectionē polliciti: si summa p̄ eū potiri quissent. Rapuit oblationē exulū auida dñationis ambitio: Angliãq; littoribus Noruagica classis aduehit. Eodē forte tpe Normānorū dux pari impetu diuersum insulæ latus aggredit. Cuius rex Haraldus inter geminas hostiū partes anceps quā priorē exciperet/aliquādiu liberum vtriq; p̄cursum reliquit. Quam ipsius cunctationē Noruagienſes timori cōsentaneam rati, neglectis corporum munimētis, perinde ac securi periculorum validius prędæ incubuerunt. Sed dū incautiū ruūt sparsi/palantesq; ab Anglis nullo negotio trucidati sunt. Ea res victoribus maxima quæq; audendi fidutiã ministravit. Sed mox temere credente audaciã Normānos adorti, infelici pugna recentis victoriæ titulum pdiderunt. Neq; vllum viti regis vestigiū extraxisset, nisi postmodum ab agrestibus obscuro solitudinis loco reptus proderetur. Cuius filii duo cōfestim in Daniã cū sorore migrarunt. Quos Sueno paterni corū meriti oblitus, consanguineã pietatis more excepit: puellamq; Rutenorun regi Waldemaro: qui et ipse Iarizlauus a suis est appellatus, nuptum dedit. Eidem postmodū nostri temporis dux vt sanguinis: ita et nominis hæres ex filia nepos obuēnit. Itaq; hinc Britānicus/inde Eous sanguis in salutarē nri p̄cipis ortū cōfluens, cōem stirpē duarū gentiū ornamentū effecit. Extincto Haraldō: cui scelera mali cognomē adiecerāt, Suenonis regnū quod ante admodum claudicaue rat, p̄inde atq; acer rimo hoste vacuū p̄superioris fortunæ gradib⁹ incedebat/oppres sumq; Danię gubernaculū plena p̄ſperitatis vela soluebāt. Hic quū liberalitate illustris/beneficentiã celiber/cunctisq; humanitatis ptibus p̄fectissimus haberetur, etiã sacrarum ædiū condendarum/ornādarūq; curam intentissime edidit: rudemq; ad huc sacrorū patriã ad cultiorē religionis vsum perduxit. Verū hūc morū candorē sola libidinis intemperātia maculabat. Cōpluriū nāq; illustriū puellarū castitate delibata, vt nullum ex matrimonio/ita complures ex pellicibus filios sustulit. E quibus fuere cum Gormone Haraldus/cum Suenone Omundus. His accessere Vbbo et Olauus/Nicolaus/Biorno/atq; Benedictus paterno q̄ maxime, materno minimū sanguini respondētes. Cōsimilis copulã obscuritas Kanutū et Ericum maxima patriã ornamenta p̄genuit. Sed et filia Siritha quæ postmodum Guthsthalco Sclauico cōiunx accessit/in sequentibus referenda, pellice pariter orta proditur. Tandem rex animū suum ab illecebris luxuriæ et immoderato Veneris vsu retractū/genialis thori castitate cohibere constituit. Vt ergo multorū pellicatuū experientiam licenti nuptiarum vsu/vniuscq; matrimonii lege redimeret/nec talibus vltorius cubi culis maiestatis suæ vigorem absumeret, Gutham Suetico rege genitam sanguine coniunctam sibi legitimæ prolis cupiditate complexus, simulata coniugii religione collegit/eiusq; coitum pro matrimonio habuit. Ita vt dum ad coniugalia sacra celebranda animum induxit, eorum nomine flagitium colorauit: dumq; ab vno se crimine retrahit/in aliud repente prouoluit. Sed tolerabilius q; alieni sanguinis, q̄ q; suæ p̄pinq̄uitatis copulam vsurpauit: q̄q; vterq; huiusce Veneris vsus impudiciã crimini sit obnoxius. Quam rem Eginus et Wilhelmus intactam præterire passi non sunt. Quippe regē a tam illicito thalamo frustra conantes abstrahere: monitūq; dirimendi contractus perseveranter aggressi, aduersum incestuosam eius libi

Angli vincunt et vincuntur.

Sueno extincto Haraldus gloriose regnat.

Filii Suenonis notii.

De Eginus et Wilhelmus episcopi.

Historiæ Danicæ Li. XI. Fo. CXI.

dinem debita rephensionis amaritudinem destrinxerunt. Cumq; correptioni insistentes nihil se ea profecisse cognoscerent, apud Bremensium antistitem iniustas eius nuptias accusantes / maiori pontificio castigationis arbitrium reliquerunt. A quo quum rex per sacram ac salutarum ammonitionem incesti reus ageretur, disci- plinae minas opposuit: seq; ferro correptionis insolentiam repressurum edixit. Itaq; vexationis impatiens, plus crudelitati suae q; sacrosancti iuris viribus indulgendu putauit: religionisq; q; nuptiae defensor esse maluit. Quae res ab Hamburgensibus maritimi piculi metu ad Bremenses pontificiu transulit. Haec volentem wilhelmus positu exequi monitis suis passus non est. Sanctitate em consilii consentaneu furori impetum ab eius pectore submouit: maximaq; doctrinae suae pseuerantia studiu eius a sententia reuocauit. Itaq; repete sanior affectus regis animu occupauit. Saluberrimo naq; praeceptoris imperio respiscere coactus, continuo iniusti concubitus nexu rescidit: depositosq; stuprosae metris ardore/nuptia repudio submouit. Nec solu ira abstinuit, sed et illicita concubiu vsurpatione metem straxit. Gyutha quoq; pfnos penates repetes susceptis viduitatis insignibus cu summa moru synceritate consenuit: castitateq; votis pfecta, virilis concubitus experientia abdicauit. Et quia iniusto se thoro maculauerat, nullu vterius sibi iuri esse pmisit. Sacritatis siqdem amplexa ppositu/reliquu vita tps caelebs exegit: ingentiq; pudicitiae feueritate illiciti concubitus noxa licentis euitatione pensauit. Sed nec inertio cyo effluere passa quotidiana consuetudine exquisita sacrarioru ornamenta fingeat: inq; eandem operam cotinuum ancillarum curam cogebat. Inter quae chlamydem sacerdotalem subtilibus sigillis excultam/preciosaq; materiae impensa ac mirifici operis arte elaborata Roskyldensi sacrario doni nomine largita est. Alia quoq; coplura diuini cultus insignia sacroru vsibus opata est. Sueno vero sacroru amministratorum q; maxime conuersatione probabiles contrahebat. In qbus qq; scientiam veneraretur, moru tamen curiosius habitum intuebatur/indignum ratus literarum suauitati summum familiaritatis consortium tribui. Adeo igitur honestatis scholam literarum rudimentis praeponderare credebatur: vt in agendo clericorum delectu virtutis potius, q; scientiae elementa pensaret/latera: sua fidis q; doctis obsequiis vallare mallet. Suenone quoq; Noruagicae regionis viru cunctis virtutis pibus ac numeris instructissimu sed paru iusta notitia literaru monumenta complexu in ius familiaritatis adiuerat. Hic ex praefectura ad sacerdotiu translatus taetsi Latinae vocis poenuria premeret domesticu sermonis opibus abudabat. Quae caeteri ingeniis suis ob virtute qua ipis praestabat a rege pferri videtes, pridicula impitiae exprobratione scurriliter cauilla du duxerut. Re em diuina acturo derisus gra affectu litura codice subiecerut. Qui quu salute regi votis libello expressis solenni verboru precatatione debuisset exsolcere, ipm famuli noie designaturus, viciata ab amulis pagina, muli appellatione sceddauit. Neq; em liturae errore correctionis beneficio redimere nouerat. Igit circustitates lectoris impitiae iocabudo cachinnoru anhelitu psecuti/immodico ora risu soluerut: ipso quoq; ioci irratamento religio in ludibriu abiit. Finita actione rex amoru are libellu complexu, cu et ipm inuida manu corruptu et recetis liturae vestigia cam inexter fusa pcatationis aspiceret, inuida societatis aios detestatur insultatiu fraude coarguit: iposq; obtreccatioue vitiosiores, q; Suenone iscitia coprobabat. Eade quoq; breui irrisoribus suis imperitiu exprobraturu adiecit. Deide schola cu petere hortatur, sumptum se amministratorum pmittit. Neq; hac re qcq; de consueta eius familiari-

Gyutha viduitas sancta et operaria.

Sueno sacerdos indoctus ex praefectura electus.

Suenoni in tectata fraus

IXO Saxonis Grammatici

Sueno magister rediit
Wilhelmus
episcopus regi
charus.

Regis facinus.

Episcopi se
ueritas in
regem.

tate decerpfit: ne inuidia respōdiffe potius q̄ obstitiffe videreť. Profect⁹ Sueno effi
caciffie liberaliū artii studiis opatus est. Quippe h̄arū q̄bus partū inferuierat docu
mēta sumere cupiēs p̄cipiendæ earū disciplinæ gr̄a, omiffa domestica/pegrina scho
læ erudiēdū se dedit: aīmq; doctrinæ capaciffimū excolēs/Latino se sermone affuefe
cit. Cuius studiis abūde instructus, vocabulorū vim ad summa quæq; Grāmaticæ
rōnis elemēta animi docilitate p̄cepit: abscoꝝq; rustici rigoris crimine, faciūdiā suā
ingenii exercitatione politorē effecit. Itaq; flagratiffima discendi cupiditate clarū
sciētia magisteriū retulit: breuiq; morarū p̄cessū quos impitiæ derisores habuit, in
genii amiratores inuenit. Primū inter oēs Wilhelmus ap̄d regē familiaritatis locū
occupauerat: eiusq; gr̄a mutua aī viciffitudine respōdebat. Eteñ ab ip̄o ceteris im
pēsius cultus/charitatis dignationē singulari fide pensabat. Horū fidei rex tanq̄ tu
tiffimis obsequiis latera sua cingenda cōmiserat. Sed et sequēs casus in antistite se
ueritatis pulcherrimū: in rege certiffimū moderatōnis documentū exhibuit. Ipse
nāq; sacro circūcisōis puigilio solenni magnatū cōuiuio feriatu, cū quorūdā prin
cipū clādestina obrectatiōe parū honorate de se habitū cōperiffet sermonē/occulatā
eorū p̄fidia temulentia lasciuia detectā existimās, iræ aculeis actus misit q̄ ip̄os ma
ritimo tpe intra Trinitatis adem oraturos cōfoderent/tanq̄ in sacris penetralibus
ap̄tiffimus humanarū cladiū locus existeret. Itaq; actū erga cōuiuas facinus sacrile
gio duplicauit: ip̄mq; pietatis domiciliū crudelitatis officinā effecit: neq; loci/aut
tp̄is quo minus cupiditati indulgeret/respectum habuit. Qua in re antistes/templi
(vt par erat) violatione permotus, in primis dissimulanter excepit: neq; indigna
tionē suam vlla ex parte stipatoribus patefecit/opportuno vindictā tpe p̄biturus
Nam quū rem diuinā p̄rificali more pagere debuiffet, nō solum aduentantē regē
occurrēdi ueneratione excipe suspēdit: sed etiā sacrariū subire cōnifum a primisei⁹
liminibus absq; respectu familiaritatis sacerdotii insignibus ornat⁹, baculo quo vte
batur exclusit/sacrorum penetium aditū indignum iudicans: quorum religionem
nō sine graui pacis rubore ciuili sanguine maculasset: suppressoq; dignitatis nomi
ne nō regem eum/sed humani cruoris carnificem appellabat. Nec reum obiurgasse
cōtentus, aculeum virgæ eius p̄ctori infixit: armatumq; duritia animū imperati
parricidii p̄enitere perdocuit. Enī uero priuata societati publicæ religionis vere
cundia p̄tulit/nō ignarus alia esse familiaritatis officia/alia sacerdotii iura: q̄bus
seruorū æque ac dominorū: neq; ingenuorū parci⁹, q̄ ignobilium flagitia vindicari
par est. Cumq; abunde foret repullam egisse, etiā execrationē adiecit: nec dubitauit
in presentē damnationis quoq; p̄ferre sententiā. Itaq; mirifica audacia dubiū reli
quit forti⁹ illū manu ne, an voce pulsauerit: quē grauibus admodū cōtumeliis p̄cul
catum prius lingua/deinde dextræ repullā mulctauit: inq; p̄ctore quo uirtutē an
te coluerat/vitiū cōtudit. Neq; em̄ in tam euidenti scelere longū vltionis tps̄ expe
ctādū putauit/facilius originī atq; incunabilis culpæ, q̄ vltioribus eius incremē
tis occurrēdū existimās: ne mora alitū crimē diuturnitatis tractu cōualesceret. Igi
tur vt regē impotentia et temeritatis incurfus transfuersum in facinus egit: ita an
tistitem ad exercendam vindictam profecta a religionis amulatione seueritas con
cirauit. Enī uero fortiter vindicata religione, et debitā ordini suo fidem/et alienæ
temeritati salutarem reddidit disciplinā. Ne em̄ solenniū officiorū tutelam omit
tere uideret, veluti indulgentiæ oblitus/seueritatē exercuit: neq; sanctitatis inimico
amicus existere aut assentatoris potius q̄ p̄rificis ptes presentare sustinuit. Cæte

Historiæ Danicæ. Li. XI. Fo. CXII.

rum specie hostem reuera amicum exhibuit: quia fida concordia pignora ac synce-
ra familiaritatis stipendia potius iusti rigoris, q̄ iniqui fauoris examine pondera-
bat. Quapropter mansuetissimum ingenium suum deposita ad tempus clementia
austeritati subiecit: meritoq; ad firmandam religionis disciplinam aliquid a crude-
litate sibi paulisper mutuandum putauit. Quamobrem infesto militum concursu pe-
titus, applicatos ceruici suo gladios animi firmitate contempsit: tantumq; se in de-
spiciendis periculis gessit: quantum egerat in prouocandis. Tâto animi robore præ-
ditus: tamq; generosi spiritus abundantia instructus diuinæ charitatis munimen-
to superior humani timoris viribus apparuit. Cuius rex inhihita nece quâ eum nō
temeraria offensa: sed publicæ seueritatis fiducia concitatum animaduerneret: con-
sciencia rubore pfusus, scelerisq; q̄ repulsæ pudore ægrior, continuo regiam repetit:
quietaq; frontem cōtumeliose correptus exhibuit: nec ipsa quidē generosę indigna-
tionis verba inuitus audiuit. Deinde regia veste deposita obsoletam accepit/ moero
remq; deformitate cultus, q̄ splendore cōtumaciam testari maluit. Neq; enim tam
tristi pōrificis sententia percussus, regalis magnificentia cultum gestare sustinuit.
Sed abiectis regia maiestatis insignibus, insigne pœnitentiæ sagulū sumpsit. Quin
etiam simul cum veste potentiam exiit: atq; ex sacrilego tyranno fidus sacrorū ve-
nerator euasit. Siquidem nudatis pedibus ad atrium regressus/ in eius se aditu pro-
strauit/ terramq; suppliciter osculatus, dolorem: qui ex contumelia acerrimus infligi
solet/ verecundia ac moderatiōe compressit. Neq; enim continuo repulsæ vindicem
egit: sed pudore ac pœnitentiā culpam cruenti imperii redemit. Exulasse hu-
ius animum in nequitia/ non habitasse credimus: quem vt primo temeritas trans-
uersum in facinus egit: ita postmodum æquissima moderatiōis temperies rexit.
Quanta enim mansuetudine pectus eius instructum fuisse putemus: qui pontifica-
cem palam seuerissimis sacerdotiū viribus aduersum se usum non solum impunitate
donaret: sed etiam humillima veniæ petitione venerari sustinuit: gratiamq;
tam pudoris patrocinio, q̄ pœnitentiæ beneficio meruit. Diuina siquidē obsequio/
non viribus propitianda nouerat: ideoq; atrocitatem sceleris verecunda mœroris
acerbitate pensabat. Quinetiam paruulo pudoris irritamento magnopere confusa/
excitatam ignominia virtutem rubori imperare coegit: quantumq; violentiæ re-
ligioni crudeliter imperâdo incusserat, tantum venerationis vehemēter animo cō-
tusus exoluit. Sed dum taliter se gerit, inusitatâ sacerdotalis auxiliū clementiā ex-
tus est. Interea antistes inchoamēto psallendi facto/ primaq; cōcentus pre edita quâ
Græcæ precatiōi solennē rite gloriā subnectere debuisset, ex stipatoribus supplicē
foribus regem adesse cognoscit. Igitur cessato cantu/ cleriq; cōticere iusso/ fores re-
petens quâ regē qd ita se gereret pœtratus fuisset, atq; ille criminis cōfessione facta
religioni sese satisfacturū promittens/ sacerdotalis subsidiū veniam postulasset, cōti-
nuo execratione remissa iacētē amplexus/ absterfis lachrymis/ depositisq; doloris in-
signibus/ et cultū et animū regium resumere iussit: nō licere inquit priuatū mœ-
rorē publicis interesse tripudiis. Neq; enim eum humiliorem dignitate sua vultū
gerentē/ aut supplicē liminibus aduolutū intueri sustinuit: sed benignioribus ver-
bis recreatū pristina vestem: qua maiestati suam cōcinniorefficeret/ corpori re-
ponere cultioremq; progredi iubet/ satis graues eū pœnas religioni dedisse ratus
qui se tam demisse agere, tamq; suppliciter pstertere sustinuisset. Deinde impera-
tis pœnitentiæ rebus cantores quorū frequentia solennitas agebatur/ in occursum

Regis pœ-
nitentiā.

Regis recō-
ciliatio.

Saxonis Grammatici

et us quo ornatus recipere iussit: statimq; venerabiliter exceptum, cum
etis letitia ouantibus, ad aram usq; pduxit. Ita prioris violentia specie honesto co-
mitatis genere temperauit: repulsaq; deformitate specioso pensauit obsequio. Nec
minus in poenitentia uenerationis, q; austeritatis in admisso reposuit. Quinetiam
adhuc moerenti sollicitudinem detraxit/ fiduria adiecit/priuateq; tristitia salebra
publica gratulatione discussit. Itaq; quod in potentis uiri scelere pollutum fuerat,
religiosa seueritate expiatum est. Sed et populus maximo plausu tam spectata in re
ge uerecundia coprobabat/ plus poenitentia pium, q; imperio scelestum euasisse con-
fessus. Peregerat iam pontifex seueri ac pii uindictis partes: inq; eodem rigoris et
clementia experimento se gessit: nec parcius ueniam q; uindictam exhibuit. Quippe
pe cuius contumacia seuerere reppulit/ indulgenter modestia coluit: sicq; pietati iu-
stitiam contemperauit: ut nec sperneret supplicem/ nec reciperet insolentem. Qua
in re paterni affectus habitum plenissime representauit: q; patris more correptionem
blanditiis subsecutus: neq; aut elatum amplecti/ aut demissum aspernari susti-
nuit. Post hac omnia altaris sacra repetens, summo patri regie expiationis gloriam
succinit: eoq; serenius gaudium subiit, quo tetrior luctus causa processit. Rex ipse
biduum quiete peragens/ tertio demum die regio cultu ornatus inter ipsa missa sa-
era excellam adis partem conscendit, silentioq; per praconem uenerabiliter acto,
cora oibus semet grauissima accusatioe pstrinxit, acerbu religioni uulnus infixisse
confessus. Deinde collaudata antistitis indulgentia: q; tanto crimini tam repente
ignouerit: seq; iussu etsi non manu reum celerrime sacrorum usibus restituerit: pro
tam cruenti imperii expiatione muneris loco Steffnicae prouincia dimidium aris
a se conferru publicat. Nec erubuit multorum auribus singularem flagitii sui com-
mittere notionem. Ea res inextricabilem regni/ sacerdotiq; concordiam operata est
Quippe rex non solum antistite in eodem amicitiae gradu habuit: sed etiam maio-
ribus dignitatis incrementis donauit: plus officiis eius ad gratia, q; contumeliis ad
iracundia cocitatus: que non priuata ira/ sed publice religionis iniuria aduersum
se puocatum uidebat. Hic em mirificam illius seueritate: ille sanctissima huius mo-
deratione beniuolentiae constantia psequabatur. Sed et uterq; quotidianis uotis ne
tantae animoru concordiae diuiduum fati tempus intercederet/ exoptabat. Itaq; sum-
me uenerationis officia certatim mutuis sibi studiis impendebant: adeoq; eximiam
societatis fidem honoris uicissitudine nutriebant: ut potius inter eos amicitiae pa-
ritas, q; superioris ad inferiorem familiaritas cerneretur. Veniam nunc ad Kanu-
tum Suenonis filium: q; propitiae fortunae beneficio summis naturae dotibus cumu-
latus, magno cum indolis experimento atatem animo praecucurrit. Quippe con-
tracta iuuentute Myoparonu piratica monstra pdomuit: Semicis atq; Estonicis il-
lustrem trophaeis adolescentiam egit: nouisq; uiriu gradibus paterni roboris fun-
damenta transcendit. Quae uictoria futurum eius dominium ominata est. Pro ampli-
canda tuendaq; patria iuges excubias gessit: reruq; quaru ob infirmam adhuc ata-
tem uix spectator esse potuit/ auctor haberi praesumpsit. Quinetia iuuenile corpus
continuo usu ad bella impigre conficienda/ armaq; uiriliter sustinenda firmabat: sa-
mae eius bellica uis in tantu claritatis excessit: ut rediuuum magni Kanuti spiritus
fortunamq; simul cu nominis uideretur comunione sortitus: adeo ut nullus eu pa-
terni regni successione potituru ambigeret. Neq; em uirtute iam maturus, honori
intempetius uidebatur. Sed nec liberalitatis species eius adolescentiae defuit. Cu

Regis mo-
deratio.

Regis poe-
nitentia.
Steffnes he-
rent.

Kanuti Sue-
nonis filii
indoles.

Historiæ Danicæ. Li. XI. Fo. CXIII.

ius fratrē Haraldū natu maiorem obtusi admodum cordis inter iuuctā initia per
petuus inertia sopor oppressum tenebat. Tandem Suenonem vltima pene senectū
te confectum apud Suddathorp luticarum partium oppidum febrī implicatū ad
uerſa corporis valitudo corripuit. Qui quum pestifero humore grassante fatalem
cordi dolorē imminere cognosceret/paruulas adhuc extremi spiritus reliquias tra
hens, a pntibus se Roskyldiā sepeliri petiuit. Nec ministerii eorū misso contentus
sacramento fidē exegit. Siquidē loci illius religio regibus vetusto more exulta vt
vuis sedē/ita fato functis sepulturā p̄stare consueat. Iāq; regis corpus ab iisdē am
plo funere elatū Syalandiā vsq; puenerat, quū primū Wilhelmus in occursum eius
ueniēdi mādata suscepit. Nec moratus ad vrbē cursu festinato cōtēdit: inq; ipa tri
nitatis ede accerfitis q; terrā ad solidū foderēt/prius regi/deinde sibi tumulū extrui
iubet. Quā vocē fossoribus potius a mœrore, q̄ industria p̄fectā putantibus/ extin
ctisq; nō viuis tumulo opus esse dicentibus/ suum anteq̄ regis funus ab eis excipiē
dū asseruit/nō se voto fraudandū inquit, quo cū eo cōmori semper optasset. Eosdē
ammiratione stupentes imperiū deliramēto cōsentraneū existimantes ad obsequen
dū poenā, nī paruissent, cōminatū adduxit. Ita adhuc expte morbi corpore mortis
certitudinem p̄sumebat. Deinde citato equo in occursum exequiarū cōtendens
quū ad nemus forte Topshōgicū puenisset, duabus miræ p̄ceritatis arboribus sec
iter cōspectis vtrāq; p̄acidi/inq; vsū lecti funebri aptari p̄cepit. Illi sibi rega
lis feretri cōstructionē p̄acipi rati, imperiū exequūtur. Cōpactū deinde vehiculū
p̄stātibus robore equis imponunt. Cūq; pontifex syluā p̄atergressus regium in
vicino funus adesse cognosceret, aurigam cōsistere iussit. Ac p̄tinus veluti laxamē
ri gratia amiculum quod habebat exiit/eiq; humi expanso seipsum p̄acipitem su
periecit. Deinde erectis supne palmis, siquo rerū auctori seruitio placuisset/vitam
a se finiri petiuit. Sane abiq; vlla fati cunctatione amicū morte insequi, q̄ vita dese
rere p̄optauit. Hac fatus veluti in domestico lectulo acquiescens extinguitur. O
immensam cōcordiam, quæ supstite spiritu iucūdiōr fuit. Quem famulū longā ad
modū cubandī morā egisse mirati quū nequicq; erigere iacentē vellent, exanimē re
pererunt. Igitur recēs omnibus inopinati funeris luctus exoritur. Ipse vero a suis se
retro exceptus atq; ante regē elatus vt fato posterior/ita funebri pompa prior exti
tū. Viris nāq; funebri Suenonis lecto humeros subūcientibus, ipse equis subuectus
veluti qdam exequiarū eius auriga p̄cessit. Prior vero sacrario allatus verā p̄aſa
gii fidē retulit. Qua tā admirabili fati sorte potitus se regis cultū charitati, q̄ fortu
næ erogasse p̄docuit. Exegis impēsius actis amborū corpa cōiūctis admodū tumulis
occludunt. Hac sunt venerāda amicitia stipēdia; quæ quū e duobus eius cōsorbib
alter excidit/reliquo vitæ dulcedine fastidita, mortis appetitū ingenerāt. Post hac
Sueno Noricus quē supra significauī cōmunibus cleri suffragiis sacerdotiū sumit.

Egiæ vero successiōnis delectū anceps populariū sententiā p̄tra
ctabat. Maior nāq; Danorū pars memor quantis p̄ Kanutum ad
huc priuata fortunæ piculis obiecta fuerit/grauiora si regnū in
dueret verita; maligna virtutis interpretis, quod gloriæ eius ac
crescere debuerat/iniquissima meritorū astimatione damnabat;
eleuatis virtutū p̄amiis clarissima eius opera repulsa turpitu
dine rependendo. Igitur vt hunc negociorum metu perosa: ita Haraldum oculū cu

Haraldū in
ertia.
Suenonis
mors.

Wilhelmī p
pheticus
spiritus.

Tops orr.

Mors wila
helmī ep̄i.

Sueno No
ricus fugit
ep̄iscopatu.

P

Saxonis Grammatici

piditate cōplexa/audacia hebetudinē prætulit: ignauiq; sibi regem maluit impe-
rare q̄ fortem. Quāobrem egregia indolis claritate contempta, negatū virtuti cul-
men vitio tribuere nō erubuit: repulsa fortitudine/inertiā honoribus infecuta. Ve-
rum hunc ingratae mentis habitum fucosa rationis specie colorabat/ Haraldū pin-
de ac natu maiorem ipso naturae iure regno debitum certans. Genus affectionis in-
usitatum: hunc virtus inuisum: illum vitium pbabilem fecerat. Soli Scanienses iu-
sta animi inclinatione p̄uerti/Kanuti p̄bitate culta, Haraldī desidiam respuebant.
Igitur yforam habendī delectus gratia cōuenit. Ibi quidem ingens oceanī vastitas
ostis admodū angustis excipitur: furensq; fretū coactū litortū in arctas fauces ter-
ra cōpellit. Mediū sinus harenē tenēt obscura nautarū celantes pericula: nam vt ab-
iens eas aestus apit, ita rediens claudit. Orienti Scania/cætera vero occidēti classis
appulerat. Hic fratres apud suos q̄sq; fautores diuersis in locis cōcionati sunt. Tūc
Haraldus vocato assensorum cōcilio/ne qua q̄ cōtumeliosam sibi fratris prætationē
videri refert, si non eum dignitate posteriorem fors ipsa nascendi fecisset/maiorēq;
a minore superari ridiculum esset. Qui etsi virtuti maturior videret, se tamē natu-
rae ordine/ætatīq; priuilegio vincere. Præterea indignū fore ciuium illi vexatio-
nem/obiectamq; periculis patriam suffragari debere: suae vero profectioni serua-
tam in omnes clementiam obesse: nec ita merita ab eis estimāda fore: vt miseras suas
gratia felicitatis repulsa pensare cupiant. Nam ingratorū hanc maxime vicissitu-
dinem esse. Adhac si summam assequatur, impias se leges abrogaturum/blandas
placidasq; pro eorum arbitrio laturum promittit. Tanti igitur tamq; optati com-
modi promissorem concio pestiferis eius blandiciis inuitata/regem appellat/pater-
num illi regnum deferens: cuius inertiae cōtemptus magis q̄ vllus honos aut gra-
tia referri debuerat. Itaq; populi fauor orationis suauitate pr̄ceptus/plus fallacib;
eius p̄missis, q̄ inuictae Kanuti fortitudini pr̄æstitit. Igitur fraternae cōtentionis cer-
tamē varia assentatione subnixū sine arbitris aut iudicibus/solis p̄tū suffragiis ge-
rebatur. Verū Haraldus imperitæ multitudinis errore suffultus, mox per legatos
fratri mandat/ne decretā maiori summā ambiat: eumq; honore sibi postponat, quē
nascendi serie priorem sciat: neue regnum maiorum virtutibus illustratum dome-
stica atq; intestina discordia bello corrumpat/nec p̄niciosa seditione diuiduos pa-
triae motus incuriat: sed potius clausum ambitioni animum gerat: abiecta q; temeri-
tate cōpetitoris sui/suffragatorem agere nō erubescat. Adiecta monitis minae/mā-
data q; non tam blandiciis pacis, q̄ belli irritamentis instructa. Præterea plarōsq;
fraternae partis fautores legum emendatione/liberiorisq; vitæ iocunditate promissis
sa/per subornatos in gratiam suam sollicitādos curauit. Ita a Kanuto vulgi animos
partim spes/partim metus auertit. Ipse deficientibus a se copiis, tribus duntaxat ro-
stratis nauibus in angustissimas Scaniæ maris fauces elabitur: regno carere iussus
cuius ipse incolumitatem protexerat/terminos auxerat. Vbi fraternae legatione re-
gni cōmunionem spondente reuerti monitus: sp̄retis mandatorum blandiciis, Sue-
tiam fugibundus intrauit/p̄q̄ stultum ratus eius se promissis infracta fortuna cre-
dere, cuius eadem adhuc vigente minas acceperit. Mox perinde atq; iniuriarum ob-
litus intactis patriæ rebus bellum aduersum Orientales viuēte patre cōceptū enixe
prosequitur. Haraldus habito in octo dies concilio, quod promissis complexus fue-
rat/rebus p̄sequi monitus: vt regia maiestate popularē excoleret. In primis aduer-
sum puocationē resp̄ulandi ius edidit/prioresq; defensionis p̄tes q̄ accusationis in-

yforæ sinus
status.

Haraldi
oratio.

Haraldus
rex, lxxvii.

Kanuti ge-
sta.
Haraldi le-
ges.

Historie Danice Li. XI. Fo. CXIII.

strumeta constituit. Reo siquidē actoris ius in resellenda accusatione cōcessit/ quā antea testium fide subnixā defensionis praesidio repellere nō licebat. Quod ius usurpatione firmatū vt familiare libertati, ita religioni pestiferum euasit. Ipsa nāq; defendendi potestas nō armorū/ non testium vsu: sed sola sacramenti fide subnixā, multo rū conatus vtorū cupiditate periurio polluit: sed et funditus singulariū cōgressio num vsu euerit. Posteris nāq; susceptas causarū cōtrouersias satius iureiurando vsu est expedire, q̄ ferro. Verū alterū religiōis intuitu/ alterū salutis respectu periculosius. Quē morē Dani p̄tinaciter retentū ad hoc vsq; t̄ps obstinate vsurpant: adeo vt vita magis, q̄ eo carere cupiant, salutemq; suā p̄ ipsius obseruatione deuoueant. Haraldus vero solis sacrorum officii deditus, latarum a se legū seueritate neglecta, impunitas omniū noxas enerui legum indulgentiā prateribat: omniaq; statuti iuris munimenta cōuulsit: ignarus plus deo synceram regni amministrationē q̄ inania superstitionis momenta placere: seuerūq; iustitiā cultum supuacua precū adulatione gratiorem existere. Præterea diuinū plenius ppitiari numen, vbi iura q̄ thura pmuntur: plus scelerū q̄ peccorū contusionē pbare: libentius criminū q̄ genuum flexus aspiceret: nullamq; victimam vindicatā pauperum libertati præferre. Q̄q; enim regum maiestas rite religioni intendere debeat, aliquanto tamen speciosius interdum tribunalia, q̄ aras excolere potest. His omniis rex sola sacrorum charitate conspicuus, iniquissimos actus profusa animi tolerantia sustinebat / pauciora experimentis prosecutus, q̄ promissis complexus fuerat. Noxas non venia modo sed etiam licentia p̄sequebatur/ tamq; inopem iuris patriam reddidit, q̄ antea promissis diuitem fecit. Sed neq; a regis moribus habituq; degenerare deforme ducebat. regnando biennium emensus, defungitur.

Vo mortuo Kanutus fraternis suffragiis in regni fastigiū reuocatus, orientale bellum qd̄ in adulescentia orsus/ in exilio auspiciatus fuerat: accepto folio potius amplificandę religionis, q̄ explendę cupiditatis grā totis viribus inuouādū curabat/ cū incrementis fortunę etiā claritatis augmentū apprehendere cupiēs. Nec ante manū ab incepto retraxit, q̄ Curorū/ Sembontūq; ac Estontū funditus regna delessent. Deinde sublato hoste nuptias circumspiciciens/ sinitimaq; coniugia obscura ac dignitate sua minora reputans, præfecti Flandriæ Roberti filiam Ethlam in matrimoniū aduocauit: ex qua filius ei karolus obuenit. Cumq; magnatū insolentia solutos hebetatosq; prisca iuris neruos aspiceret omnibus ingenii modis ad reparandā patrii moris disciplinā conuulsus, probatoris iustitiæ cultum seuerissimis edidit institutis/ contusumq; et labentem aequitatis tenorem in pristinū habitum reuocauit. Nō sanguini/ nō necessitudini/ quō minus iuste se gereret/ indulgentiā habuit: nullius amicitia aut familiaritati impunitatē iniuriæ tribuit. Sed omnia antiquæ cōsuetudinis momenta præcurrens, labefactatū iuris vinculum tenacissimo nexu astrinxit/ ac paternæ seueritatis vestigiā sollicitus vsurpauit: eoq; studio grauissimas maiorum offensas contraxit. Sacris decus suum reddebat. Sacerdotia gerentes gratiæ nutrimentis prosequeretur. Cumq; ab inerti et rudī populo parum iustam pontificibus venerationem haberi conspiceret: ne tanti nominis potiores inter priuatos relinqueret, decreti circumspectoris industria principum eis cōsortionem indulsit/ ipsiq; primum inter proceres locū p̄inde ac ducibus assignauit, auctoritatem honore concilians. Prouidit em̄ ne tanti officii

p̄ii

Kanutus
sacros
rex.
lxxviii.

Roberti
Flandriæ
p̄fecti filiā
duxit.

Sacerdotū
honoratio.

JULXO Saxonis Grammatici

pōdus aequo minor veneratio caperet/inq; summa religionis arce positi infima cul-
tus conditione vilescerent. Nec solum pontificibus dignitatis incrementa donauit
sed etiam priuatorum clericorum ordinem benignissimis decretis adornare stude-
bat. Nam quō cumulatorum eis honorem redderet, literatorum controuersias vul-
garis fori conditione exemptas ad eiusdem p̄fessionis iudiciū relegabat. Iisdem
religionis reos obiecta repellere nequeunt/pecuniaria multa puniendos permi-
sit. Quibus etiam in omnia quæ aduersum diuina committerentur animaduersionis
arbitrium tradidit/cunctasq; huiusce generis actiones sacerdotali iudicio desti-
natas a publico foro secreuit: ne honore impares conditio aquaret. Quāobrem di-
gnitati pondus adiecit/decusq; priuato fastigio excelsius eorum respectui inesse vo-
luit. Quo effectum est, vt Danorū nemini nisi regi aut pontificibus, eiq; qui potissi-
mus regni successor aduertitur, domesticis quēq; liceat actionibus postulare. Idem
populares adhuc sacrorum rudes decimarum religioni assuefacere conabatur. Sed
propositi irrita suasio fuit. Quippe maturitatem rerum capere nouelli cultus ru-
dimenta nequibant. Interea Sueno Roskyldensis templi adificationem a Wilhelmo
coeptam saxeo opere profecutus: quū perfecto sacello solas locadi pulpiti angustias
quo minus dedicatio perageretur obstare cōspiceret, condendi eius gratia Wilhel-
mi monumētum summouit, cineresq; mausoleo erutos eo loci vbi nunc acquiescūt
transferendos curauit. Noctē igitur quam dedicationis dies infecutus putabat
sacristæ somnium capienti quidam sacerdotii insignibus decoratus per quietē prae-
cepit/Suenoni sufficere diceret, q̄ in exadificando sacrariū Wilhelmi sibi merita vē-
dicasset/ac gloria suæ alieno labore partem arrogasset impensam: ne cuius famam
aucupatus fuisset, etiam cineres submoueret/eosq; a Kanuti regis corpore separa-
ret. Cuius facti poenas haud dubie ab ipso violationis auctore: nisi vitæ eius sancti-
tas obtulisset/expetendas fuisse: nunc vero in ipsas sacrariū pres ab eo conditas vici-
scendum: seq; oīm operis eius molem funditus euerfurum. Monuit quoq; neq; suū
de cetero tumulum attentare præsumeret/præfatus neminē qui cineres eius loco
suo submoueret impune laturum. Deinde baculo tectum impellere/totamq; operis
molem diruere visus: somniū fidem adis excidio cōprobauit. Quippe sacrariū repē-
te ab imis fundamentorum sedibus cōuulsum excidit: adeoq; res visioni consenta-
nea fuit: vt eodē tēporis momento ruina somniū comes incederet/nocturna q; vniū
opinio omnium oculis inter diu subiecta claresceret. Tantū autem rei miraculum
extitit: vt ne collapsum quidem sacrarium custodem oppresserit. Nam neq; petra-
rum pondere, quæ vndiq; congerebantur elisus/neq; vlla collapsæ molis importu-
nitate quassatus, tutum quietis vsū habuit: q̄q; cubile eius cadenti materiæ conti-
guum fuerit. Attoniti fragore ciues, ruinae præsentis ammiratione cōcurrunt: cus-
todemq; excidio perisse creditum, mediis lapidum coagmentis incolumem egredi
cernunt. Quæ res oīm in eum oculos religiosa vulgi ammiratione cōuertit. Incertū
vtrum templi lapsus an sacristæ salus plus visentibus stuporis attulerit. Nec
paruulum visioni auctor eius ab imminente lapidum mole defensio præbuit argu-
mentum. Qui quum antistiti nocturna Wilhelmi mandata prompsisset, subridens
præsul nū se mirari inq; vitæ eius seueritati fati habitū respondere: suæ nihilomi-
nus sollicitudinis fore/collapsas adificiū partes reficere. Quāobrē diu postmodum
intactus Wilhelmi tumulus mansit donec nr̄is eū t̄pibus Hermānus maioris sacrariū
præf. Arnfastusq; scholæ ministerio functus coniuente ysaac ruralis sacerdotii

Sueno ad-
ficationem
Roskylden
perficit.
Somnium.

Historiæ Danicæ. Li. XI. Fo. CXV.

preposito parabilem magis et inter ceteros cultissimū aduertētes Ascerianę sepul-
tura gratia aperiri iusserunt. Porro fossa ad solidum humo, incorruptam antisti-
tis togam inter adesa solo ossa reperiunt. Quibus sublati tanta fragrantia vis si-
ne villo auctore ad circūstantiū naves veluti e beato quodā vnguentorum fonte ma-
nauit: vt nemo caelo potitum ambigeret, cuius cineres tam mira terrestriū odorū
suauitas pfudisset. Ipsas vero contrectantium manus tanta odoramenti pertinacia
astrinxit: vt ipsum triduo balneis ac laueris attentatum abolere nequiverint. Nec
tamen sanctitatem cinerum, vt decuit, venerati in extremam eos monumenti par-
tem applicandos curabant. Sed neq̄ præsumptioni impunitas affuit. Siquidem sa-
crilegi consilii auctores pestiferum audacia sua exitum experti sunt: tantūq̄ quisq̄
supplicii retulit, quantum violandi busti sententia impendit. Hermannus namq̄
sub Absolone sacerdotali concilio assidens, sacrum naribus ignem excepit. Cuius vi
non solum corporis firmitate, sed etiā vocis officio spoliatus, elinguis ac mutus an-
te triduum grassante latius ardore decessit/ dignus ea corporis parte puniri, qua di-
uinam ingratus fragrantiam hauserat. Nec leuiorem Arnfastus excessum habuit.
Qui quū impotentium neruorum hebetudini mederi vellet, potione per incuriam
sumpta, quo salutem cōciliare debuerat/ languorem instruxit. Sed et rupti tandem
iocinoris partes frustratim egestas vomitu protulit: quas a medico pelui exceptas
maximus Pontifex Absolon dum ad visendum eum humanitatis officio venisset/
aspexit. Quo præsentē ager hic se ob violatos Wilhelmi cineres ppeti præstatur/ ma-
nifestas neglecti imperiū eius pœnas pependisse dicebat/ seq̄ sua cū tota re familiari
religioni pollicitus trimestri languore habito per summā animi pœnitentiā expira-
uit. Miserandos duorū exitus tertius temeritatis auctor aspiciens, seq̄ silibus sup-
plicii ppinquum veritus, fati inclementiā pietatis officio præcucurrit. Nā in aede
Mariæ magno rei familiaris impediō sacrarū virginū cōiuctū instituit/ eisq̄ quoad
vixit pudicitia disciplinā ingenerauit. Nec tñ oēm p̄sus vindictam effugit. Diuti-
no namq̄ vitiati pulmonis languore consumptus interiit. ita primo fati celeritate
corrupto, reliquos a diuersis corporis ptibus profecta pestis tarditate ad vltimā ta-
bem redactos absumpsit. Igitur tantū vnusquisq̄ pœnæ sumebat/ quantum in vio-
landa antistitis sepultura auctorem egerat. Quia enī salubritatem suam prudentię
munimento tueri noluerunt, cladem culpę præcipitio contraxerunt. Ne autē Sue-
no promissam templi refectionem negligentiā neque videretur, cœptam Roskyl-
densis sacrarii fabricam ad finem vsq̄ perduxit. Cuius excolendi gratia coronam
arte/ impensaq̄ operosissime elaboratam in eius ornamentum appendit/ existimans
regias opes potius sacrorum splendori, q̄ humana avaritiā seruire oportere. Egy-
nus quoq̄ hisdem ferme temporibus opitulante Rege Laurentianæ aedis inchoa-
tum a se opus explicuit. Quibus Rex dedicari iussis, mirificam dædis nomine mu-
nificentiam erogauit. Nam in aede Laurentiana annua cantorum stipendiā ponti-
ficis subsidio fultus/ instituit. Ipse em̄ partim ex fisco suo/ regisq̄ latifundiis/ partim
antistes ex antecollatis templo beneficiis quotidianos eorum sumptus exhibuit: tā-
taq̄ inter ipsos religiosi certaminis alacritas fuit: vt vter in deum venerabilior fue-
rit/ incertum extiterit. Prima itaq̄ dedicationis die Rex solenniter altaria vene-
ratus, quartam regii numismatis/ quartam suā in ciues exactiōnis/ quartam æstui
census portionem ei: qui pro tempore loci antistes extiterit/ muneris loco perpetuo
iure possidendam cōcessit. Nec parcius priuata clericorum iura tutatus, ab eis qui

Wilhelmi re-
liquiarum
odor,

Vindicta
violati se-
pulchri di-
ui Wilhelmi

Est iusto
tribb

XXI Saxonis Grammatici

facrarii rus excolunt vniuersum pene regia pensionis ius ascriptis chori ministris deferendum curauit. Caterum detracta expeditionis poenas/ac violata pacis vinctam/eorumque qui propinquis vacui decessissent hereditates, regii duntaxat iuris esse voluit. Itaque non minorem in edendis templorum priuilegiis, quam praestandis beneficiis auctorem egit. Et ut legibus suis aeternitatem conciliaret, eas conuellere conaturos antistitum execrationi subiecit. Cuius edicti postmodum a multis temere perentati/vetus adhuc ratio perseverat. Rex vero quem in omnibus sancte se industriam gessisset, praecipua religionis charitate conspicuum praebuit: nec unquam remotos ab exactissimo eius cultu oculos habuit. Qui quem fratrum suorum turbant iuueniliter intemperantem patriam admodum onustam videret/largis vberibusque stipendiis alitum, vno duntaxat Olauo Slesuici partibus praesidente in clientelam assumpsit: ac publicum pondus priuato leuauit impendio. Tandem Danorum nomen armis in desidiarum cadentibus a paterni auunculi temporibus obrutum animaduertendi nouandarum rerum cupido subrepsit. Utque eius animum certius representaret/non contentus studia sua orientalibus decorasse victoriis, Angliam infelicitate amissam hereditatis duxit nomine repetendam. Recolebat enim bellicam maiorum gloriam: cumque opibus imperii fines nullo magis quam Anglicis creuisse titulis/maiorumque eis ex vnius insula, quam totius orientis spoliis incessisse splendorem. A quorum imitatione deficere stolidi ac degeneris animi esse /satiisque regno carere quam inter paruula telluris angustias inclusum maiestatis usum habere. Ut ergo negotiorum conformitate maiorum fortitudini responderet/operamque eorum studiis consentaneam ederet/atque aucti nominis gloriam aequaret, omniumque paterna corrupisset inertia refectionem suam commendabat industriam: parentemque perosus, auum aemulatus est. Primum igitur occultum Olauo consilium prodit: eoque idipsum hortante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium assensio fuit. Sed quem Rex sibi fraternae charitatis vicissitudine respondere crediderat, latenter aemulum habebat: insidiosaque eius aduersionis ignarus, affectum referri sibi / quem ipse impendit de fratre suspicionem referre prohibuit: ne consanguineam fidem temere danare: inquam fraudis metu hostes ac necessarios iuxta ponere videret. Verum Olauus affectatione regni pietatis erga germanum oblitus, perfidissimi pectoris habitum summa fidei simulatione tegebat: vulgatumque regis propositum non solum adulationibus fouit: sed etiam hortamentis instruxit: non quod potentissimum regnum ab eo recuperari posse speraret, sed ut imperata rei difficultatem in odium imperatoris conuerteret. Eum vero fratris animi fastidiosum aestimans, piissimum eius amore parricidali fraude pensabat. Nam quum eum quod neglectam ante seueritate nouis legibus restituisset ciuibus iniuriam aduerneret, quo odium eius cumulatus redderet, quod publice displiceret/priuatim exequi stimulabat. Et ne solus insidias volueret, lecta societate clandestinae coniurationis coetum instruxit. Nec frustra ingenium fuit. Quippe primores/ quorum violentia regis sanctionibus retulsa fuerat, parricidalis cum Olauo propositi consortium habuerunt. Kanutus vero omnium animos gloriae magis, quam sceleri intentos existimans, imperata classe Lymici maris oris aduehitur: a quo breuissimus in oceanum transitus patet/ quondam nauis vigiliis peruius/nunc vero interiecta harenarum mole praclusus. Hic rex fraternum diu praestolatus aduentum nauigandi cunctatione exercitus alacritate est excussus. Nam Olauus reddita tarditatis ratione/veniendi moram in dies extraxit/commetumque

Olauus insidias.

Historiæ Danicæ Li. XI. Fo. CXVI.

castandæ expeditionis exagitans/alimenta perfidiæ mendaci impedimentorū simula-
tione quarebat/eo moram trahere cupiens, donec aut regem sine eo proficiscentem
interim ipse regno priuaret: vel tarditate suspensum exercitū destitueret: rexq; vel
desertorū impunitate despiciabilis/vel pœna cūctis inuisus euaderet. Ita et fratrem et
dñm aduentus sui cunctatione ludificans, tam vafra/tāq; insidiosæ rōnis cōmento
generosi ac fortis propositi molitionem subruere conabatur. Nec eum callida con-
siliū ratio sefellit. Nam tota a rege classis fastidita eius expectatione defecit. Rerum
enim quæ a fratre gerebantur ignarus/morantis aduentū sæpenuero mādatis ex
egerat: quum tandem de eius perfidia certior factus, classe præstolari iussa, Slesui-
cum lectissima manu festinato contendit: ibiq; fratrem inopinatum et attonitum in
tercepit. Deinde productum/accusatumq; nec obiecta valide propulsantem perin-
de ac conuictum/impotentemq; defensionis compediti a militibus iubet. Qui inde
bitam regio sanguini contumeliam suis manibus amministrandam negabant. Cuius
ius tanta apud ipsos veneratio fuit: vt ex eo ortos morte, q̄ vinculis mulctare mal-
lent/tolerabilius rati quod communis cōditio admittit, q̄ quod seruile supplicium
exigit. Sed et gentis nostræ verecundia summam in vinculorum pœna turpitudi-
nem reponere consuevit: hisq; affici omni fato tristius ducit / ingenuas mentes pro-
broso, q̄ cruento supplicio punitiores existimans: tantoq; alterum altero speciosius
censens, quantū naturæ habitus a fortunæ vitio distare creditur. Mandatam mili-
tibus operam communis frater Ericus exequitur, plus iusti imperiū q̄ iniqui ger-
mani respectui tribuendū: nec sanguini parcendum dum vitia puniuntur existimās.
Quippe quem virtus defecerit/nullam stirpis reuerentiam obtinere / animiq; labe-
fœdum omnem generis infuscasse splendorem. Igitur nō tam fratris nomen, q̄ par-
ricidæ propositum intuebatur. A deo sanguinis pretium euilescit, quū se moribus
ignobilem fecerit. Post hæc rex Olauum cathenis coercitum/ nauigioq; in Flan-
driam relegatum carcerali custodia mandandum curauit. Cuius captionem con-
iurati parum fama aut nuntio experti, quo callidius exercitum soluerent/inertem
regis moram absentiamq; causati/classem clandestino monitu circumuentam do-
mos abire iusserunt. Quam rem si quis palam exhortatus fuisset, publicatis bonis
aut in exilium agi/aut capitali supplicio affici lege merebatur. Quam ob rem defe-
ctionis incentoribus tutissimum visum: vt sine vlllo auctore ipse sibi populus defe-
ctionis licentiam vendicaret: ne tam priuatum discessionis crimen q̄ publicum ha-
beretur. Tantum autem apud improvidam multitudinis temeritatem insidiosa
magnatum ratio valuit: q; plæbs non minus eorum auctoritate, q̄ moræ tædio ad-
ducta/sidentissimam reuertendi libertatem acciperet. Cuius facti rex cognitione
suscepta, dolorem prius/deinde lætitiā egit. Siquidem iniuriam in religionis ha-
bitū formauit: mulctæq; noie primā exigendarū decimarū occasionē corripuit/ læ-
tatus q; ei vtilissimā ppositi rationem opportunitas conciliaffet: suoq; dedecore sa-
crocrū decus instruere cupiens. Cumq; magnates Olauū quē sibi factionis ducem fu-
turum sperauerant, a fratre interceptum audissent, proposita fraude defecti, sum-
mam eius dissimulationem egerunt. Itaq; Rex accersita postmodum concione,
docet quantum Danicis armis militaris semper disciplina profuerit: maiorum im-
periis a minoribus semp obtēparū fuisse: regū auctoritatē popularibus inniti suffra-
giis: principū famā nullo magis q̄ militū fide creuisse: eorumq; nullius momenti im-
perium esse, si non plæbeis subsistat auxiliis. Sibi vero nuper ignotam regibus

p iiii

Vincula re-
gib⁹ imme-
omibus Da-
nis olim
ignominio-
sa visa.

Olauus in
Flandriam
relegatur.

IVX Saxonis Grammatici

cōtumeliā obuenisse inuitate defectionis auctores hebetudinē audaciā prætulisse. Auiditate oculi speciosissima rei negociū subruisse. Adiecit quoq̄ quāta pecuniā sū ma ob impiū desertionis crimē damnari meruerint gubernatorū singulis quadra- gena nummum talenta/terna remigum vnicuiq̄ multā loco numeranda propo- nens. Nemine collationem abnuente, promissa aris solutio est. Quo cognito remit- tere se Kanutus illam exactionem: si sacerdotibus decimas erogare voluissent/edi- xit. Tunc concio petita consulendi licentia, paulisper a rege deliberatura secedit: An propositis satisfieri conditionibus oporteret/vtraq̄ exhibitu difficilis aestima- ta. In soluendo namq̄ are complures inopia afficiendos credebant. Decimarum vero pensionem omni auro celebrandam æternam debitoribus infligere seruitutē. Igitur quasi in tristium rerum cōtextu minus aspere delectū facturis acerbior visa cui comes diuturnitas affuisset. Nam quum altera se tantū/altera posteros quoq̄ puniendos aduerterent, præsente inopiam perpetuo muneri prætulerūt. Itaq̄ tpm aestimatione facta/quo sibi tantū q̄ pro posteris poenā crearent/culpā redimere prae optates, semel are, q̄ semp libertate defici maluerūt: iure elicitū/dedecore vacuū: p- suasione extortū/ pbro obnoxiiū rati. Quetiā annuā alienis frugē depēdere ignomi- niā/nō religioni attinere censebāt. A qbus quū rex deteriorē cōditionis ptē appro- bari videret, simulata pecuniā exactione, septētrionales lutia ptes ingressus/ Tosto- nē cognōie Peculatorē/eiusq̄ collegā Hortā colligēda pēsonis q̄stores istituūt/mul- tā metu decimarum religionē differere cupiens. Iisdem defectorum res aestimatis possessionū pretiis, intactas dimittere iussum. Qui mandatū immitius ac iussi fue- rant executi/iniqua plæbē exactione pulsabant. Quā rē emuli regis in populariū cō- cilio deplorātes, calumniā mēdaciis exaggerabāt. Veris quoq̄ maiora fingētes/in- uisos canctis reddidere quaestores. Quippe militū opus non regis imperiū iudica- bant: nec iubentis/ sed iussi studium intuebātur. Quorum instinctu multitudo qua- stores adorta/cōmunē iniuriā publica cōsternatione cohibuit /magis quid fieret, q̄ qd fieri iussum esset inspiciens. Nec eorū cadibus satiata, in regē quoq̄ vesana pru- pit. Qui impetū eius opportune sua ratus absentia declinandū/Sleuiciū concessit: ibiq̄ cōiugem cū filio cōstitutam si res sinistre cessissent, pfugere in patriam iussit/ nullum inter perfidos praesidium habituram. Sigdem intempestiui regno haeredē domesticorū arbitrio relinquere verebāt. Igitur Wandali solam sibi in armis liberta- tem restare credentes/fuga: eius perinde ac victores insultare coeperunt. Qui quū imminentibus lutis et vetera auxilia deficere cerneret/nec noua temporis angustie cōtrahi sinerent: quo tutior secessu foret, Fioniā petit/salutē insulā psidio quaesitu- rus: vbi nihilominus indignam religiosissimo spiritu suo violentiā exptus est. Hinc em lutis aucta sequendi fiducia cōcitata multitudo temeritate exacuit: hinc gra- fadi psumpta libertas tristē regi pcellā infixit. Sane populares poenā metu coeptū omittē veriti, pseuerantiā sceleri exhibendā duxerūt. Neq̄ em bis læsū poenā no- xiis remissurum credebant. Ideoq̄ eius exitiū sitiētes, ardentissimo odio sanctissi- mi viri necem petebant. Ac veluti veniā desperatione cōpulsū/ hostē tollere q̄ vlti- rem experiri maluerūt. Nec suis eum sinibus exegisse cōtenti/ Fioniā quoq̄ pellen- dū decernūt. Iamq̄ rex accepto traiectionis nuntio, Syalandiā emigrare statuerat cum Blacco quidam primam ipsius familiaritatem adeptus/ sed nihilominus eum occulte perofus simulatā fidei cōsilio horratur fuga parcat/ Othoniensis pagi prae- sidia expetat: nec foemineo more latebram circumspectat. Se interim plæbis acta spe

Wādali Ka-
nutum pse-
quantur.

Historiæ Danicæ. Lib. XI. Fo. CXVII.

culaturum: blanditiâsq; iræ eius oppositurum promittit. Quæ si plæbis animû mitigare nequisset: tanto ante id regi pronuntiaturum: quantû fugæ occupandæ factus esset. Consilio obtemperatû est. Tunc Blacco omiſſa legatione/ſiniſtris plæbem moniſtis palpitanſ cõciliandæ gratiæ loco/odiû regi impèſius ſtruit: Hortatur q̄ celeritate calumniæ auctorẽ occupent: nec fugacem elabi permittâr: oppreſſionû vindices tyrannû nõ regem ſaſtidire cõmemorat: carere culpa: qd̄ honeſtatis amulatione cõmittitur: patriæ tutores perinde ac pietatis miniſtros parricidio exuit: priuatû abeſſe crimen ubi publicæ libertatis vindicta peragitur. Præterea miſerrimos cõcepti irritos: cõpotes feliciffimos fore. His atq; cõſentaneis modis ſollicitato in regiſ necẽ populo aduerſum immerentis caput ſuſtulos omniû conatus erexit: eaq; actione cõſternatam amentia plæbẽ veluti furiali quadã face ſuccendit: ſtatimq; impetus creuit ubi hortatorẽ habere cõcepit. Neq; enim temeritati eius conſtantiã ſuam obiecit ſed publicæ ſeſe dementiæ auctorẽ aſcripſit. Igitur incitator ſeditionis procella peſſifera eius cõcionẽ deſerbuit: grauiorq; tẽpeſtatis incenſorẽ nacti tumultus erupit. Inde reuerſus pacatiorem populi animû nuntiat: facile conſternationis procellam acquieſcere: ſi res iram mutuo deponere, reiſq; pœnam remittere voluiſſet. Quem rex fidum legationis miniſtrû ratus: regaliſ magnificentiæ conuiuio excipit: maligniq; ſuæ pietatiſ interpretem doniſ proſequitur. vtrobiq; gratia perfidiæ habitata eſt. Nam Blacco alterna partes vice ſubiens corrupto legationiſ officio/pro media tore proditorẽ agere cõcepit. Atq; ex ſpeculatore ſceleris hortator euafit, ſiniſtre regiſ falſo plæbiſ animû interpretatus. Ita pellaciſ viri mendaciû legationiſ titulo inuolutû: regem pariter ac populum ſeſellit: hunc ne imminentẽ vitaret: illum ne parceret expectanti. Eũdem die poſtera rex prioribus paria pollicentẽ ad ſpeculanda ſeditioniſ acta dimittit: cõmunẽq; hoſtem inter ſe & vulgum creandæ paciſ auctorẽ aſſumpſit. Nec ſolita legato perfidiã deſuit. Cuius peſſiferiſ monitiſ inſtincta plæbs vehemẽtius aduerſum regiſ caput cõſternationẽ deſtrinxit. Kanutus interim quotidiãniſ ſactorû ſolẽnib; aſſuetus: ne quid religiõni præponeret: Albani adem ſacrã pro ſe deprecaturus accedit. Quippe precib; deum q̄ hoſtẽ armiſ ne quid charitatiſ detraheret: aggredi præoptauit: ubi dũ religiõniſ vacando/officiã ſanctitatiſ exequitur, conſternatẽ multitudiniſ corona armiſ ſacrariû clauſit. Quorquot ergo ex militib; hoſtem præcurrere poterãt: periculi conſortiû affectantes: regem petebant: eiſ in ſe ipſos diſcrimen tranſfũdere cupiẽtes. Cũq; ſalutẽ ſeceſſu conſequi poſſent: periculum præſentia quæ fierũt: morteſq; clari q̄ fuga tuti fieri maluerunt. Quanta porro humanitate clientelam hanc abundaſſe credemus: quæ ne infelicẽ dominiſ fortunam deſereret: periculo ſeſe qd̄ vitare licebat oppoſuit, inq; magna ſugiendiſ copia ſalutẽ regiſ q̄ ſuam tueri ſatius duxit: Benedictus quoq; fraternitatiſ nexû fide imitatus: in tẽplo cũ fratre cõmoriſ deſtinauerat. Ericus vero ſeorſum ab hoſte cõcluſus cũ ſolus multitudinẽ ſuſtinere negret p̄ mediõſ hoſtiû globõſ ferro ſeceſſum molitus erupit. Tunc nemine religiõſe paciſ domiciliû violẽter irrumperẽ præſumẽte: primus Blacco cũctantib; ceteriſ ferro valuaſ petiuit: ductuſq; ſuo eandẽ cunetõſ licentiã tribuit. Ita ſe nõ ſacrilegiû modo/ſed etiam publici parricidiû ducem auctorẽq; exhibuit. Qd̄ videns plæbs concitato ſeditioniſ motu templû aggreditur: eaq; irruptione ſicta diuinoſ lares, ac ſanctiſſima penetrãlia ſacrilega tẽpeſtate cõcœdauit. Verû Blacco in ipſo quẽ irruerat adituſ trucidatus: datiſ parricidiû piaculiſ: violatiſ ſacrariû pœnaſ pependit: morſ eiſ interfectoriſ exituſ vindicatur.

Saxonis Grammatici

Kanuti
pietas,

Passio san-
cti Kanuti.

Generatio
Elthæ filia
comitis Flā
driæ.

Vulgi perti-
nacia,

Miracula
diui Ka-
nuti.

ta est. Itaq; alterius fato scelus : alterius pietas causam præbuit. Crediderim, tunc
pium cruore parricidalis permixtū separatis fluxisse meatibus, atq; sine vlla rituulo-
rum cōmunionē hinc sacrū inde scelestū sanguinē diuiduis alueis incessisse. Bene-
dictus liminibus irruptorē excipiens: dū foribus acrius propugnat occiditur. Rex
ipse inter crūctos imminētis violentiæ strepitus fidutiā cōsciētia eundē mētis ha-
bitū tenuit. neq; religioni parcius q̄ si periculū abesset vacauit. ne plus ab eo timo-
ris q̄ cōstantiæ viribus indulgeretur. Sed ne extrema quidem eius hora sanctitatis
studio vacua fuit. Nam cū parietē vndiq; a popularibus perfringi (quippe ligneus
erat) ideoq; p̄pinqūā sibi necē instare animaduertet: accersito sacerdoti factorū
arcana cōfessus: per summā mœroris acerbitatē p̄terita vitæ culpas absoluit: præ-
miūq; sibi poenitentiæ salubritate cōciuit. Tantū enim in innocētia sua fidutiā repo-
suerat: vt mortē nō periculo oppressus refugere: sed metu vacuus appere videret.
Quinetiā p̄passis vtrinq; brachiis ante arā fati securus occubuit: vbi dū victimæ
more p̄stratus percussorē expectat: immisissæ p̄ fenestrā lanceæ mortifico iactu cōfos-
sus/piū mortis sacrificiū edidit: profusq; militū sanguine/suū ad vltimū erogauit.
Eniūero crebris vndiq; telis p̄tutus: corpus immobile tenuit: nec ante loco quo cu-
babat excessit, q̄ feretro mādaretur extinctus. Ex cuius sanctissimis vulneribus pl⁹
gloriæ q̄ cruoris effluxit. Quippe p̄sentis vitæ exitu initiū melioris accepit: Hostili
iudicio punitus: diuino seruat. Felix eorū parricidiū q̄ quē terrestriū virtutū or-
be exemerant: cœlestiū v̄sibus applicabāt: caducaq; & fragili potētia spoliātū: solidē
atq; aternæ felicitatis compotē statuerūt. Sed & clandestina eius virtus perlucidis
postmodū experimētis enituit. Hæc audiēs regina patriā cū filio impubere repetit.
geminis post se relictis filiabus: ex quibus Ingertha Folconi Sueticæ gentis nobilif-
simo nupta: Benedictū, Kanutūq; filios habuit: hisdēq; mediantibus/Birgerum qui
et nunc extat Suetiæ ducem cum fratribus suis nepotem accepit: verum ex Cecilie
matrimonio Ericus Gothorum præfectus Kanutum cū Karolo procreauit. Ex qui-
bus generosissimarum imaginū numerosa posteritas clara propinquitatis serie cō-
hærens emerfit. At populus perempto rege exultans qd scelus desere debuerat in-
sultatione prosequi voluptatis loco reputabat. Qui cū parricidio pietatis causam
prætexeret: idq; tyrannidii nomine coloraret: militē suū Deum mercede fraudari
non passus arcanam sanctissimi viri innocētiā manifestis publicauit indiciis: exi-
miūq; vitæ eius splendore etiam clara mortis ornamenta concessit. Sane ad coargu-
endam parricidarum malitiā puniti merita miraculosis prodidit argumētis: igno-
tāq; vulgo virtutem mirifico rerum fulgore detexit. Quorum plæbs admiratione
perculsa virtutis inuidiam egit: cōspiciāq; signorum experiētiam diu nequicq; in-
fuscare tentauit. Veteris nāq; inuidiæ fremitu/ac pristinis odii viribus pertinacius
excandescens: adduci non poterat vt diuinis honoribus coleret: quem ob scelus a se
interfectum putaret: rem cœlitus declaratam humanis argumentis abnegare conā-
do. Qzq; enim damnatos a se mores cœlesti iudicio cōprobatos videret: ad dissimu-
landam tamen, occultandamq; miraculorum fidem iustam cædis causam fingebat:
firmāq; facti tuitionē retinens/ sententiæ suæ perseverantissima propugnatrix exi-
stere non erubuit. Nec vitā regem spoliassē contenta: etiam fati laudibus exuere cō-
nabatur: cuius lucem extinxerat: famam quoq; sepelire connisa. Sed humanis tene-
bris diuinus splendor inuolui non poterat. Quippe miraculorum nitōr dubietatis
caliginem clara rerum luce pellebat. Nam sanctitatis eius medela varias imbecilli-

Historiæ Danicæ. Li. XII. Fo. CXVIII.

tatū affectiones remediorū salubritate profecuta est. Cumq; obtractantū liuor cre-
brescētibus signis virtuti cedere cogeret: nec fidē vltterius frustrari quiuisset in
facti tamē defensione persistens: sanctitati quidē assensit: sed eā nō tam ex præterita:
vitæ meritis q̄ vltimi tēporis pœnitētia profectā astruxit. Ita & iustā factō causam
prætexuit, & vitā cassum honore donauit. Siquidē digne regē perisse: sed piū lachry-
mis euasisse dicebat: intētionē eius auaritiæ q̄ religioni propiorē existimans. Cuius
erroris nō paruas postmodū pœnas pepēdit. Sed & posteri paternā redolētes inui-
diā sanctitatis eius formā nō moribus: sed lachrymis imputāt, p̄sentiq; increduli-
tati p̄terito sese errori implicāt. Neq; adduci possunt vt ipsius beatitudinē depōsi-
to odio sincere æstimēt. Verū sacra eius oppidulo orta toto pene terrarū orbe ful-
serunt: cultusq; ipsius primū a ciuibus exceptus: paulatim in cōmune prorepit. Cu-
ius tā vitæ q̄ miraculorū virtutē priuatim Othoniensibus venerandā publicā eam
religio cōsecrauit. Sed & celestē eius spiritū ad hoc vsq; tēpus felix signorū fortu-
na prosequitur. Hinc est q̄ Kanutus diuini iam animi immortalitate potitus: vt ter-
restribus patriā patrociniis attollere studuit: ita celestibus protegere non desistit:
ideoq; sanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulētissima: splendidū in fastis lo-
cū obrinet. Quinetiā salutare effectus suos quotidianis amminūstrat indicis: ma-
litiāq; patriæ, beneficiis pensat. Nam virtutū eius insignibus: omnis ætas Danica
gloriabitur. Talibus illustrationis radiis sanctorum fatis claritas erogatur, cū coe-
lesti beneficio mortalis liuor opponitur.

Explicit liber Vndecimus.

Incipit Duodecimus.

Nterfecto Kanuto luti iniquæ societatis per-
tinacia singularē Olauī gratiam amplectētes
creari eum regē alacerrimis petiuere suffra-
giis. Hunc sibi plurimū gratiæ relaturū spe-
rantes: cui tanto regnū discrimine quasiuis-
sent. Neq; eius fratribus hūc honorē eximio
Kanuti amore suspectis: erogandū duxerunt.
Igitur pecunia pacta: Nicolaum cōmunē tam
præteriti q̄ futuri regis Germanum: vadem
pro eius redemptione dederūt: receptoq; re-
gnū imponūt. Nec parū Nicolaus fraternæ
charitatis specimen edidit. Siquidē fraternas
induere cathenas suisq; vinculis Germano re-
gnū emere non dubitauit. Qd̄ audiens Ericus contumeliæ memor quā ei cōmunis
fratris iussu infixerat: vltionis metu cum coniūge Botilda quæ Vluoni Gallitiano
ex filio Thrugoto neptis obuenerat: Suetiā petiuit: Dani vero collato cerratim are
pro sponsoris reditu pactā creditorī pecuniā numerarūt. Quē Flandrensi custodia
liberatū infesta parricidis fortuna veluti cladem aliquā nostrorū abūdantiæ ac fer-
tilitati iniecit. Nā cū Dani noui regis initiis applaudētes pristinæ ruinae procacius
insultarent: criminosis semper insensa diuinitas ne diu scelus impunitate floreret:
petulantia pœnuria rependere voluit, cōmuniq; inopia publici parricidii victa exe-
git picula. Vt enim nō in singulos modo: sed in vniuersos animaduertēret: summa

Olauus
rex. lxxix.

prole
vltionis
vltionis

Horat
vltionis
vltionis
vltionis
vltionis
vltionis

Saxonis Grammatici

Annona aetis intemperantia Annorum quibus Kanutus regnū gesserat numerū adaequavit: cœlestiq; robore humana vi maiore edidit ultione. Quippe verni aestiuiq; tēporis feruore satum omne coaruit: autūnale vero adeo pluuiū fuit: vt siquid locorum hu-
charitas in militate palustrive madore: alitum succreuisset, perseveranti imbrīū inundatione
Dacia, decideret. q̄q̄ cōtrarium cœli habitū humanæ cōmoditatis ratio flagitasset. Igitur
opportuno solstitium humore caruit: eundēq; sine modo profusum siccum amans
sext ilis excepit. Tunc plane camporū facies cœlestibus imbribus inundata: late pa-
tentis stagni specie præbere conspecta est: ita qd̄ aestas agre genuit, Autumnus opa
pressit: tātaq; temporum intemperies extitit: vt nec imber aestum leniret: nec aestus
imbris illuuiem temperaret. Quin etiam agrestes aquis cāpos tegetibus: supernā
tia spicarum capita demerentes nauiculis excipiebant: ac deinde putres aristarū re-
liquias fornacibus igni per calefactis exsiccandas mandabāt: sicq; eas molæ subiciē-
tes: quia panem præstare non poterant: in vsū pultis vertebant. Quāobrem tanta
ciborum pœnuria incessit: vt maxima populū pars alimentorū inops inedia cōsume-
retur. Ea res locupletes inopia, pauperes morte multauit, maioresq; ære, minores
spīritu spoliāuit. Nam diuitum populus non suppetētibus alimentis auro argētoq;
salutarem comparauit impensam: pauperū vero gregem tam census q̄ dapis inopē
horrida passim fames absumpsit. Rex ipse ad vltimam tabem redactus: plurima fru-
ge latifundia permutabat: agrisq; vānire iussis: alimēta possessionū pretiis compa-
rabat. Nobilibus in eundē vsū ingenuitatis insignia erogare: rubori nō fuit. Enim
uero abunde seges finitimis erat: vt priuata gentis, nō publica terrarum vltio vide-
retur. Quæ tā dira clades conuictū populū animū sanctitatē: quā antea detractaue-
rat fateri coegit. Deq; celsitudo inis eius contēptoribus veneratores effecit. Sane tam
euidēs pœna: aliis fruge abūdātib; Danis priuatim ingrūis, & parricidarū noxā:
et perempti innocentia: liquido argumentata est. Hanc pestē Sueno pontifex: cuius
summa apud Danos auctoritas erat: populo parricidii pœnitere permonito incessū
rā prædixit. Quippe in plæbē pius, in deū venerabilis habebatur: religionēq; atten-
tiore cura: conciones pstantiore faciūdia celebrabat: ita fauore omnīū occupato: arcē
inter nostros auctoritatis, atq; eloquētia fastigiū possidebat. Subiectorū mores: non
solū dictis, sed etiam serenissimis operū informabat exēplis: nec voce q̄ mēte cōcin-
nior fuit. Idē perfecta trinitatis aede: in exādicādo eius ambitū Kanutum religiosi
operis focū habuit: nec minorē in extruendis Mariæ sacrariis operā gessit. Quippe
vnū in vrbe, alterū Rynstiadis enixe molitus: tertium Michael Slaglofa cōdidit.
Adeo se sanctorū penetraliū singulari cultu flagrare mōstrauit. Nec domestica san-
ctitate cōrētus/augmētū ei? foris petere arrepto peregrinādī labore cōstituit. Cūq;
Sueno Hierosolymā pficiscēs Bizātiū puenisset: cōtracta variū generis ornamēta cū sacro
rosolymam rū cinerū reliquiis in necessarios vsus domēstici tēpli remittēda curauit. Sed cuius
visens Rhō Græcia pietatē vidit, mortē Rhodos aspexit, lisdē fere tēporibus absumpro Richal-
di moritur, do: Ascerus morū generisq; splēdore eximi? Lundensī potit sacerdotio. Olauus cū
Ascerus fit bis pene iustrū regnādo cōdidisset: inter cōtinuas rei familiaris angustias: nihil re-
episcopus. gali magnificētia dignū exequi poterat. Sed & finitimi facto pauprtatis ei? cōtēptu
Olauus cō- famelicū ferro incessere ruboris loco duxerūt: ratj inedia armis obrui nō oportere:
temnitur, neq; diuinitus afflicū humanitus premi: aut cœlestiū vindictā mortalīū virib? ex-
agitari. Cui em̄ inuū diosum existeret regnū cōtēptissima tot annis inopia pfligatū?
Cū rex diuinū natalē celebrās: pane i domo nō suppetere ieiunos circūquaq; penates

Historiæ Danicæ. Lib. XII. Fo. CXIX.

aspiceret: erubescēda menfarū inopia magnopere cōfusus obducto manibus capite
 suffusq; lachrymīs vultu/ per summiā animi agritudinē tēporis difficultatē gemi
 tu p̄secutus est. Sane tantulā dapē tot cōiuiis apponi desceuit: cōtēptissimā famem
 honoratissimę lucis ignominia iudicans. Qui mihi alienā specie: suā re vera deplo
 rasse videt inopiā. Deinde supplicatione habita superna contuitus auctore omniū
 deū vt si qd ira aduersus populū cōcepisset suo nō eius periculo satiare orauit: in
 felicissimū patrię statū difficillimū tēporis habitū estimās. Quippe tā inops epularū
 cōiuiū quo famē instruere potius q̄ pellere videret principū oculis subiicere eru
 bescebat. Nec diffīciles numinis aures habuit. Siquidē celerē fati viā obtinuit: sibiq;
 mortē salutē patrię si qua modo parricidīs virtus inest: pia prece cōciuit: ingenu
 oq; viuendī pudore maxime cladis poenā auertit. Itaq; memorię eius speciosius de
 posita vita q̄ gesta ascribi potest: q̄ fatū patrię finiēdi spiritus causam habuit. Porro
 quātū charitatis erga suos cordi insitū haberet aperuit: cū & eorū mala pprio capi
 te luere vellet: & commune periculū ad se solū redū dare deposceret. Nempe quia suā
 pro ciuiū salute deuouit: piī animi titulo fraudāndus nō est. Fortuna siquidē famem
 cum auctore suo parī funere extulit: inediāq; satietate mutauit.

Ericus natu proximus e Suetia reuocatus / magno omniū fa
 uore sufficitur. Huius atas periclitanti populo labentis annonę
 subsidia reparauit: segesq; tēpestiui imbris beneficio uisitata cō
 ualuit. Nā regnāte eo agrorū habitus ad tantā vbertatē excessit:
 vt singuli cuiuslibet Annonę modū totidē denariis permutarent
 Sed & cōtinuis regni ipsi⁹ annis eadē agris vbertas incessit. Quo
 euenit vt nō solū ex mortū, sed etiā tēporū placidissimo vsu: boni
 cognomē acciperet. Tūc plane poenurię copia: inopię successit abūdātia. Hui⁹ viri
 virtutes summatim cognoscere: tēdio nō sit. Nā p̄ter ingēria animi decora, singula
 ribus naturę incrementis euectus ammirabili corporis magnitudine eo procerita
 tis excesserat: vt caterorum vertices humeris superaret: nec lōgitudinē incōcōnna
 soliditas fuit: vt totam eius compagem exactissimo naturę ingenio excultam elabo
 ratāq; putares: quę corpori granditate conspicuo consentaneum virium habitum
 conciliauit. Igitur vt corpore nullum: ita nec robore parem habuit: cū staturę lau
 de egregia quoq; vigoris ornāmēta sortitus: hasta aut lapidis iactu sedens stantes
 vincebat: neq; illi situs quo minus fortitudinis suę experientiam ederet officere po
 tuit. Eodem corporis situ ex robustissimis duos lucta aggrediebatur: dūq; alterum
 attrētarer: alterum genibus compressum vrgebat. Nec ante destitit: q̄ prius hunc,
 deinde illum pedibus subiicendo: amborum manus post terga vinciret: nec minori
 robore funiculorum certamen exhibuit. Quippe vnū dextra, alterū sinistra cōtinēs
 eorum extrema quatuor pręstātibus robore ex aduerso distrahenda cōmisit. Qui
 bus eū nequicq; sede sua detrahere laborātibus: ipse funem vtrinq; modo dextra/ mo
 do laua corripies: ingenti fortitudine effecit: vt aut tenētibus restim excuteret: aut
 eosdem ad se magnopere renitentes appelleret: funēq; ducere nequeutes sequi co
 geret. Eidem quoq; speciosissimus vocis habitus fuit. Siquidem cōcōnes nō solum
 pręstanti faciēdia: sed etiā tāta pronūtiationis amplitudine celebrabat: vt in actio
 nibus: nō solū a p̄sentibus, sed etiā a procul positis liquido exaudiretur. Pręter ea ad
 cōciliandā sibi popularium beniuolentiā in extrema actionū suarum parte man
 dari loco subnectere consueuerat: vt viri coniuges suas ac liberos/ necnon & seruos

Finis Olan
 ui.

Ericus rex

Annonę
 uilitas.

Ericus
 Eyegod.

Erici ma
 gnitudo.

Fortitudo
 Erici.

Erici faciē
 dia.

Gloriosa pa-
tientia Re-
ginę Botil-
da.

cū primū domos redissent: sub eius titulo cōsalutationis officio psequeretur: suū se-
cūq; illius seruaturū pmittēs, cōmunēq; cūctis in exhibēdo equitatis cultu: debito
rē affirmās: verū hūc corporis eius animiq; fulgorē: sola libidinis vīs tētris intēpe-
rātia maculis obscurabat. Sigdē cōiugalis copula: tēdio veneris vsum pellicū cubi-
culis intētū habuit. q̄q; ei fortuna vxorē forma ac moribus conspicuā sociasset. Nec
defuit Botilda: tolerabūda mens ad insolētiā mariti sustinēdam. Puellas sigdē quas
ab eo adamari p̄senserat: materna dilectionis officii psequēbat: easq; quo p̄optius
mariti studiis indulgeret: quoad vixit inter p̄dissequas habuit. Quartū vt formam
quoq; cōcinniorē efficeret: sēpenumero capitis earū cultū p̄priis manibus exhibe-
bat. Cūq; abunde foret irā abieciisse: addidit charitatē: & quia sua specie nō potuit:
aliena marito placere voluit: viriq; in eis affectū colere: q̄ laesionis suae vindictā age-
re p̄optauit: ne clarissimū ducē turpitudinis reū ageret. Etenim amoris sui raprīa:
ces officii q̄ odii insequi speciosus duxit. Itaq; non solū mariti flagitiū dissimula-
tione texit: sed etiā absq; respectū pellicatus odiū merētib;: gratiā erogare susti-
nuit: veneratione cōrēptū: obsequiis iniuriā p̄fens: ecq; facto clarissimū muliebris
patiētiā exēplū praeiuit. Quineriā singulari moderationis beneficio posteritati in-
signē nominis sui memoriā cōmēdauit. Fuere Erico filii, Haraldus, Kanutus, & Eri-
cus: sed prim⁹ cōcubina: secūdu matrimonio, terti⁹ adulterio ortus proditur, nec
māfuetudinis spiritus regis fortitudinē defuit: q̄ vt crudelitatis alien⁹: ita socordia
vacuus mediū inter desidiā ferociāq; tēperamētū teneret. Eiusdē quoq; seueritas be-
nignissime popularibus affuit: ne em̄ potētū auaritia equitatis vinculū labefactaret
petulātiāq; iuris hebetudinē pareret: insolētiē rigorē opposuit: & quo plus a p̄uer-
sis loco destitit hoc magis per imperiū nocuit. Quippe cū a populariū oppressori-
bus parū per absentia timeretur: eosdē subita satellitū manu interceptos suspēdio
consumēdos curauit. Quo facto quid aliud q̄ iniuriā p̄odus arborea lance p̄fauit?
Quāobrē maioribus formidolosus: minoribus percharus euasit: cū hos paterna in-
dulgētia: illos regia seueritate issequeretur. Filias quoq; cōplures ex cōcubinatu ha-
buit: quartū vnā Haquino cuidā Beroniana: necis vltionē pollicito pramiū nomine
nuptū dedit: frater siquidem Erici Bero Holfatiis Dyrmerisq; subactis: eo loci vbi
Wermūdi filiū Vffonē: cū duobus Saxonica gentis lectissimis manū duelli nomine
cōseruisse proditū est, munitionē inhibendae defectionis causa molitus: vallo fossaq;
insulam cinxit. Cuius dominationē populariū quidā priuatim perosus: concionātis
latus hasta transfixit. Ea tēpestare Sclauorū insolentia diu Danica: rei miseris alita
quippe magis ociis Olauī prouecta q̄ vllis eius negociis retusa fuerat: piratica no-
stros acerrime laceſcebat. Sed & Autonē quēdā splendidiſſimo loco natū: falſtriam
e Sialandia petentē: moriq; q̄ intercipi praeoptantē occidit. Eniuero ingenita Da-
nico sanguini virtus captiuitatis sortem omni fato tristiore existimat. Quā rem
Skialmo candidus: frater hic Autonis erat: in celeberrimis Danorū cōciliis quere-
larū frequētia p̄secutus extudit: vt auctoritate eius motū vulgus: vni⁹ necē omniū
manu vlciscendā decerneret. Adeo quippe regia maiestas popularē euexerat: vt ei
decernēdarū expeditionū ius esset: armisq; publicis, nō imperiū principis: sed plēbis
arbitriū p̄sideret. Præterea Alli & Herri Scaniae oriundi: sed eius vsum facinoria-
bus demeriti: lulinū certissimū Danorū profugiū p̄scriptorū titulo petierūt. Cu-
ius enixe negocia cōſectates maritimisq; patriā latrocinii incescentes: rē Danicam
atrocius profligare cōeperunt. Tunc Danica iuuentus lulinū adorta fractos obſi-

Skialmo cā-
didus.

Historiæ Danicæ. Lib. XII. Fo. CXX.

dione ciues: quotquot intra mœnia piratas habebant: cū pecuniā pactionis nomine præbere coegit. Quibus nostri in potestatem acceptis, læsa patriæ poenas crudelissimā mortis ratione expetendas duxerūt. Nā quo violētior eos morte consumerēt: reuinctis post terga manibus palis primū affigēdos curabant: deinde ventriū caua cultro rimati nudatis extis primaq; viscerū parte protracta/cætera stīpitibus explīcabant: nec ante supplicii remiserunt q̄ torros extis funditus aluo egestis horridæ rapacitatis spiritū profundere coegissent. Qd̄ spectaculū vt specie triste: ita re nostris perq̄ vitile extitit. Non solū enim reis poenā inflixit: sed etiā ceteros cōsimilem cruciatus causam vitare permonuit. Itaq; non minori visentibus documēto q̄ afflictiis supplicio fuit. Nec semel quidē Ericus Sclauici roboris amplitudinē pressit, & nervos debilitauit: sed iterū ac tertio effrenata gētis illius ingenia rāto tēpore redidit: vt nulla eum vltorius piraticū astus procella pulsaret. Interea defuncto Egino Ascerus clarissimo inter Iutos loco nat⁹ Lundenſe sacerdotiū sumpsit. Forte autem Hamburgensis antistes ob inanes & falsas suspiciones Ericū execratione mulctādū cōsuerat. Qd̄ veritus rex appellatione sententiā p̄currir: Romāq; e vestigio petiuit: vbi causæ suæ examine diligētius habito/pōtificis accusationē potēter reppulit: cūctisq; defensionis partibus actore superior rediit. Nec cōtētus efficacissimū causæ dictionis suæ ppugnatorē egisse: aduersarij partis odio penctraliū sacrorū decus externo sacerdotio subiectū habere passus nō est. Quāobrē Romā regressus: tū se tū etiā patriā ac domestica sacra Saxonica platione liberari petiuit: ne religionis ratio ne exteris admodū obsequi cogeret: aut eius disciplinā ab alienigenis petere necesse haberet. Nec difficilē curiæ cōsensum habuit. Quæ ne clarissimū virū repulsa afficeret: tū dignitatis, tū etiā fatigationis eius intūtu mora: petitioni annuit, seq; regnū ipsius summi sacerdoti insignibus adornaturā spopōdit. Atq; ea pmissorū spe regē a se exhilaratū dimisit. Sed tristioris fortunæ qd̄ sequit̄. Reuersus nāq; Ericus cū more regio domi in ppatulo cœnaret: inter alios quēdā musicæ rationis p̄fessorē adesse cōtigit. Qui cū multa sup̄ artis suæ laudibus disputasset: inter cætera quoq; sonorū modis homines in amentia, furorēq; pertrahi posse firmabat. Qui etiam tantas fidibus vires inesse dicebat vt perceptis earū modulationibus astantes mēte cōstaturos negaret. Cūq; an eiusmodi vsu calleret interrogatus/ peritiā fateretur: tum precibus regis/ tū etiā minis effectū p̄sentare cōpellitur. Qui cū nec vecordia metu, nec periculi p̄dictione imperantē auertere potuisset: ne furori nocēdi materia sup̄peteret: primū adē armis vacuefacta complures extra auditum citharæ in ambitu collocandos curauit: oriēte vesania strepitu fores erumpere: ereptāq; manibus suis citharam capiti illidere iussos: ne vltior eius modulatio superueniētes quoq; mēte captos efficeret. Monuit quoq; p̄sto esse qui furētium vesania valēter occurrerēt: ne lymphantes demētia in rixā versa/mutuis se ipsos viribus interimerent. Obtemperatū consilio est. Igitur armis domo egestis, claustrorūq; custodia obseratis: fidibus operā dare exorsus: inusitata seueritatis musam edidit. Cui⁹ prima specie p̄sentes velut mœstiria ac stupore cōpleuit. Qui postmodū ad petulantiorē mentis statum vegetioribus lyræ sonis adducti: iocabundis corporū motibus gestriēdo: dolorem plausu permutare cœperūt. postremo ad rabiem & temeritatē vsq; modis acrioribus incitati: captū amentia spiritū clamoribus prodiderunt. Ita amorū habitus modorū varietas inflectebat. Igitur q̄ in atrio melodiæ expertes cōstitant: regē cum admissis demētire cognoscūt: irruptaq; adē furentem complexi

Sclauorū
xix. suba-
ctio.
Ascerus pri-
mus archi-
episcopus
Lundenſis.

Musices inā
solens lau-
dator.

Musicæ vis.

Saxonis Grammatici

Regis fu-
ror,

cōprehensum cōtinere nequibāt. Quippe nimio captu furoris instinctus/ eorū se va-
lide complexibus eruebat. Naturæ siquidem ei? vires etiam rabies cumulabat. Vi-
cto itaq; colluctantium robore procursum nactus conuulsis regiæ foribus arrepto-
q; ense quatuor militum continēdi eius gratia propius accedentiū necem peregit.
Ad vltimū puluinariū mole quæ vndiq; a satellitibus cōgerebantur obrutus: ma-
gno cū omniū periculo cōprehēditur: vbi vero mēte cōstitit: leſe primū militiæ iu-
sta persoluit: vt autem acrioribus expiationis modis poenitētiā ederet: redimēdæ
noxæ gratia religioſa peregrinationis ppositū amplexatus est: Iuda:q; diuinæ viſi-
tationis memoria venerabilē adire cōstituit. Cui? studiū sanctitātē cum diu tacitus
animo reuoluisset: tandē iis maxime quos ob excellētē corporis habitū profectio-
nis suæ consortes destinabat insinuat. Quibus rem dolenter ferētibus idipsum apud ce-
leberrima patriæ concilia publicauit. Qd cū in Wibergica quoq; cōcōione vulgasset
attonita multitudo perinde ac patrē amissura foret ingemuit: absentia ei? pernicio-
sam patriæ futurā vociferans: inq; eo remorando tota plæbs vnus plorabūdi amici
vultū habuit. Ad vltimū lachrymis suffusa supplicem se eius genibus aduoluit: ma-
gnopere deprecans: ne magis priuati voti q̄ publici cōmodi debitū intueretur: eūq;
plus deo syncera regni amministrazione: q̄ exilio placiturū affirmās. Ille precibus cō-
cōtionis voti religionē opposuit: eiusq; titulo ppositi pertinaciā tuebatur. Nec popu-
lo ad refellēdā excusationis rationē cōsiliū sagacitas defuit. Redimēdi nāq; voti gra-
tia tertiā se rei familiaris partē egentibus erogaturā promisit. Sed ne sic quidē tena-
cissimā sanctitatis eius perseueratiā labefecit. Negabat enim rex honestatē culpa
redimi posse: seq; alieni aris interuētū voto liberū fore: futurū asserens si cōditiōne
vteretur: vt & se periuriū, & patriā paupertatis periculis implicaret. Malle vero pro
prio sumptu profectiōne instruere: q̄ aliūde impēſarum necessaria mutuari: ne alie-
no grauamine ad peragēdum deuotionis ppositū vteretur. Itaq; seductos maio-
res de substituēdo interim procuratore consulere cœpit. nō quia prudētia fallebat:
sed ne præteritis aliorū cōsiliis suo indulgisse videretur: priuatā sentētiā publicæ
præferēdo. Quo audito principes id se cōsultoris optioni permittere respōderunt:
nec hac quidē in re de eius industria dubitatos cuius summā in aliis solertiā didi-
cissent. Tunc rex Haraldū filiū quē præstantior ætas honori tempestiuū effecerat:
regis partibus perfunctorie donat. Scialmoni vero candido splendidiſsimæ atq; in-
tegerimē dignitatis viro: cui non solum totius Sialandiæ, sed etiā Rugiæ vectigali-
s a se factæ procuratiōne detulerat: peragēdæ circa Kanutū educationis officium
mandat. Ericū autē obscuriore loco natū hebetiore quoq; cura complexus/ minoris
potentiæ tutoribus applicauit. Quibus dispositis vt granditatis suæ speciē consen-
taneo corporū habitu minueret proceriſsimos quosq; peregrinationis participes le-
git: sicq; alienæ staturæ spectaculo/ suæ miraculū temperauit: ne singularis eius ma-
gnitudo visentibus exteris ludibrio foret. Nec piger Borilda ad cōsecranda ma-
riti studia animus fuit. Quē quidē eodē voto: sed diuiduo thoro secuta: profectio-
nis meritum pudicitia cumulauit. Sed neq; Ericus patriæ quæ deseruit curam abiecit.
Ne enim Dani sub externo pontifice sacrorū munera celebrarent: missis ad curiam
legatis in ornamentū domesticæ religionis maximi sacerdoti insignē expetendum
curauit. Nec eum Romanæ promissionis fides fefellit. profectus enim a curia lega-
tus qui sacri insignis prærogatiua nostræ gentis sacerdotiū adornaret: cū celeberrī-
mis Danorū vrbibus inspectis cuncta curiosissime collustrando/ non minor ē perso-

Historiæ Danicæ. Lib. XII. Fo. CXXI.

narū q̄ ciuitatū respectū egisset. Lundia ob egregios Asceri mores/tū q̄ ad eā e fini-
timis regionibus terra mariq̄ transitus abunde pateat/hunc potissimū honorē de-
ferendum existimauit. Nec solū eā Saxonica ditione eruit: sed etiā Suetiā/Norua-
giāq̄ religionis titulo magistrā effecit. Nec parū Dania Romana benignitati de-
bet: qua nō solum libertatis ius: sed etiā exterarū rerū dominiū assecuta est. Interea
Ericus petītā nauigio Rusciā terrestri p̄mēsus itinere magna Oriētis pte transcur-
sa, Bizantiū ueniebat. Quē impator nequa q̄ vrbe excipe ausus/extra mœnia tende-
re iussū hospitalitatis officiis p̄sequeretur/ratus religionis simulatione dolū in-
tendi. Siquidem famam eius ac magnitudinē suspicione infecutus/impensis eū q̄ mo-
nibus fouere maluit. Adhæc Danos summa a se familiaritate cultos eadem suspicio-
nis occasione notabat/pinde ac maiorē patrii regis q̄ stipēdiorum suorū respectum
acturos. Inter ceteros em̄ qui Cōstantinopolitanę vrbis stipēdia mererētur/Dani-
cæ vocis homines primū militiæ gradū obtinent: eorūq̄ custodia rex salutē suā val-
lare cōsuevit. Nec impatoris Ericū opinatio fefellit. Verū re dissimulāter habita ve-
nerandorū sacrorū gratia ciuitatis introitū expetiuit/p̄fatus maxime se eo loci cele-
brādā religionis amore p̄ductū. Impator collaudato petētis studio postero se die po-
stulationi responsurū pmittit. Interea q̄ ex Danis Græcorū militiā secuti fuerāt im-
peratore adito regē suū cōsalutandī prātem efflagitāt: p̄missisq̄ segregatim egredi
iussū: ne sil' oīm aios vna regis hortatio caper. Subornauerat em̄ Impator vtriusq̄
vocis p̄itos, p̄ quos eorū Ericiq̄ colloquia dīceret. Primū itaq̄ cōsalutato rege cōfi-
dere iubent. Tū ille fari exorsus/docet Danos Græcorū stipēdia merētes iādudū ho-
noris arcē virtutib⁹ impetrasse/indigenis exules impitare/m̄ltorūq̄ foris q̄ domi scē-
liciores existere. Adhæc Impatorē eorū fidei capitis sui custodiā credere: eumq̄ p̄-
latiōis vsum nō tā ex eorū meritis, q̄ ex illorū q̄ ante eos Græcorū militiā coluisset/
virtute p̄genitū. Quapropter magnope eis curandū esse: ne plus remulentiæ q̄ so-
brietatis studiis indulgerēt/susceptæ militiæ melius affuturi, si neq̄ se vino/neq̄ re-
gē sollicitudinibus onerassent. Fore autē si frugalitatis normā deseruisset: vt militiā
seynes/iurgia alacres exequerētur. Monuit quoq̄ ne manū cū hostibus cōserturi,
maiorē vitæ q̄ virtutis curā agerēt: neue mortē fuga p̄currerent: aut salutē suam
ignauie p̄sidio tuerēt: pmittens se cū primū in patriā redisset, fidelem eorū operam
būficiis p̄faturū. Qz si viriliter dimicātes sp̄m in acie p̄fudissent, p̄p̄inuos eorū ac
necessarios honore p̄secuturū. His itaq̄ cōsentaneis modis vniuersos affatus/p̄pen-
sam Danorū fidē Græciæ conciliauit. Cuius rei impator per subornatos certior
factus, falso Græcis sapientiæ prerogatiuā ascribi inquit: q̄ ducis fidem notaissent,
cuius gentem totius alienam perfidiæ cognouissent. Siquidem probatissimo popu-
laris constantiæ experimento regiæ fidei habitus aestimari poterat. Cumq̄ eum re-
ligioni potius q̄ fraudi intentū aspiceret, vrbe exornari iussū/ac plateis cultius stra-
tis, dextera manu venerabiliter exceptum ad curiam et palatium vsq̄ magno cum
omni tripudio triumphantis more perduxit: et cui suspicionem immerenti inflixer-
at, honorem quo maior ab homine prāstari non poterat/erogauit. Quinetiam ei
perinde atq̄ honoratissimo hospiti regiam cessit: eaq̄ nemo deinceps impatorū
vti voluit: nequis se maximo viro tecti communione æquasse videretur: hospitiiq̄
reuerentiā perpetuum hospitis monumentum existeret. Quinetiam accersito qui
staturam eius mensuræ parilitate compræhenderet /stantisq̄ et sedentis habitum
q̄ diligentissime coloribus cōplecteretur: tantæ magnitudinis ammirationem per-

Primatus
Lundenfis
ecclesie.

Eric⁹ Bizā
tiū appuls⁹

Dani Con-
stātinopoli
merere soli
ti.

Erici ad Da
nos exhor-
tatio.

Ericō impē
sus honor.

Saxonis Grammatici

Reliquiis in
Daniam re
portata.

Cypri natu
ra.

Sepultura
Erici.

Sueno re
gni affecta
tor morit.

enni spectaculo representandam curauit. Et ne tantū hospite indonatū dimitteret
cōplacita postulare præcepit. Quē quū factū opum contemptu sacros potissimū ci
neres exoptare cognosceret, honorandis ossium reliquiis donat. Ille religiosum mu
nus cupide amplexatus/ idipm imperatoria bulla assignatū Lundiam/Roskyldiāq
deportandum curauit. Et ne orrus sui locum ueneratione vacuum sineret, Slanga
thorpiam cum Nicolai sacratissimis ossibus diuini patibuli particulam transtulit.
Quippe et oppidi illius templum molitus: et eo loci ubi nūc aram uideamus/matre
editus proditur. Præterea oblatum ab impatore magni ponderis aurum spreuit ac
repudiavit: ne postposito cōtinentiæ studio, Græcas opes appetere uideret. Quem
mox Impator iniuriæ reum agere cœpit/affirmans se non donum contemptu ab eo
fuisse psum: abiectisq; precibus unico notæ irritamento oblati uerecunde eū uti
coegit. Et ne rex accipientis potius, q̄ erogantis partes agere uideretur, humanita
tis eius officiis mutua liberalitate respondit. Sed donis eius precium nouitas fecit:
barbarumq; munus hoc Imperatori charius, quo Græciæ rariū fuit. Deinde pira
ticis ab ipso nauigiis/commeatuq; donatus, Cyprum contendit. Cuius insulæ natu
ra adeo quondam tumulorum impatiens fuit: ut mādata sibi inter diu corpora/pro
xima nocte reiiceret. Hic rex febrī implicatus quum uicinum sibi fatum adesse co
gnosceret, apud celeberrimam Cypri urbem corpus suum funerari petiuit/ præfa
tus tellurem aliorum cineres respuentem/suos quietius habituram. Igitur pro uo
to tumulum nactus, corporis sui beneficio uetustam humi indignationem repres
sit: eamq; humanis ante cadaueribus reluctantem/non solum suæ, sed etiam alienæ
sepulturæ patientem effecit. Coniugem quoq; eius idem peregrinationis labor fini
uit. Jamq; tota regis stirps Suenonis ad tres tm filios/ Suenonem/Nicolaum/et Vb
bonem redacta fuerat. Nam ut ex supra positis liquet, Kanurum/Benedictum/atq;
Beronem ferrum abstulit: ceteros morbus absumpsit. A discessu uero Erici biēniū
intercessit/anteq; Dania certum mortis eius nuntium accepisset. Igitur Sueno na
tum ab Erico secundus tantopere regnum ætatis fiducia affectabat: ut nequaq; come
mum patriæ sententiam duceret et expectandam: uocataq; Wiber gum cōcione, pu
blici delectus arbitrium unius uinculæ iudicio præcurrere non extimesceret. Et
fortassis morum suorum obscuritatem perspicaciori censuræ committere uereba
tur. Ideoq; fastigium paucitatis consensu rapere, q̄ fortunam suam incerto multi
tudinis decreto subiicere maluit: partiumq; suffragiis occupare, quod uniuersorū
erat sententia tribuendum. Sed dum citato equitatu cursum ad Wiber gicæ concio
nis locum dirigit/corporis firmitate defectus, quo lenius cōmodiusq; ferretur/car
pento se excipi iussit/affirmās hilariter obiturum, si saltem sub regis titulo tridui
exegisset. Neq; enim neruorum hebetudo /aut membrorum tarditas festinabundæ
mentis cursum reflectere potuit. Sed ob morbi magnitudinem huius quoq; usum
perofus, ministris properare iussis, lecticam poposcit / præfatus nil se curaturum, si
rex a populo salutat, spiritum in concione deponeret. Enim uero insopibilis ambi
tionis calor imbecillitate superari non potuit. Sed dum aduersæ ualitudinis imme
mor supra vires concionem appetit, nō regno fatū/sed fato regni titulū pcurrit.
Restabat igit ut circa Nicolaū/Vbbonēq; delectus pageret. Nā Harald? summa si
bi populariū odia iniquissima regni amministrazione peperat. Quippe pcurratione
in calumniā uersa, tam foede se/tamq; deformiter gesserat, ut abiecto iustitiæ cultu
rapinis ac latrociniiis teterimā in subiectos potentia exerceret: plabemq; omni in

Historie Danice. Li. XIII. Fo. CXXII.

iuriã genere fatigaret. Quo euenit: vt cuncti sordidissimã eius dominationẽ posi,
nequaquã regnum oppressori deferendum putarent/indignũ rati iniurias suas obse-
quiis, angustias honore rependi. Cunctis ergo Isoram coeuntibus quũ ob etatẽ Vb
boni summa decerneretur, Nicolaus solus qui id agre laturus putabatur/maximo
fauore concionis suffragia cõprobabat: q̃ Suenonis filii p̃ etatis habitu regni inter
se successione versare consueuerint/semperq̃ minorem maior honoris huius heredẽ
habuerit. Vbbo vero parum solertia filius, veluti secordia conscientia tanto oneri
humeros suos subicere recusauit/vegetioris ingenii fratrem eo munere dignissi-
mũ asseuerans. Emũero animi sui imbecillitatẽ pprio q̃ alieno iudicio metiri pru-
dentius duxit. Sed mihi quidẽ vitandã præsumptionis gratia humilior, q̃ verius
de virtute sua sensisse videtur: cui melius respuẽdo regnũ, q̃ amplectendo cõsuluit.
Eo quidẽ honore dignior: q̃ oblatũ sibi fraternã prudentia cedere non erubuit. Et
quidẽ Dani parũ iusta aestimatione tam modestam eius verecundia p̃secuti, igna-
riq̃ prudentem virũ fugiendi oneris rationem inertia simulatione quassisse, quem
perseuerantia supare debuerãt/negligentia praterire sustinuerunt. Quis em̃ men-
tis cõpos huius refertũ industria pectus ignoret, qui se intra priuatum fortuna ha-
bitum cõtinerẽ, q̃ dignitatis incrementa cura ac sollicitudine quærere praeoptauit.

Explicitus est Liber Duodecimus
Incipit Decimustertius.

Magnus cõiugio delibauerat. Qui quũ sedulo Sueones adort⁹/in Hallandenses etiã ar-
ma pferret, inopinata eorũ irruptione pcussus/vt erat calciamentis vacuus p̃rosũ
ad naues recursum habuit/eiusq̃ fugã deformitatẽ etiã cognomine vsurpauit. Cu-
ius manũ Ingo salutĩ suã p̃niciter imminentem ferre nequies, merendã pacis grã
filia ei in matrimonium tradita, p̃iculum beneficio repulit. Ex hac itaq̃ Margareta
Magnus plem nõ sustulit. Nicolaus infelicitibus sobolem auspiciis ppagauit. Cuius
filius Ingo initio adolescentiã effrenis equi lasciuia excussus/eiusdemq̃ vngulis ar-
tuatim obritus/splendidissimũ sanguinẽ luceis viartũ sordibus erogauit: tristissi-
moq̃ fati genere cõsumptus/sparsis viatim mēbris, lacerũ humi cadauer iacuit. Pæ-
dagogus qppe eũ equo assuefacere cupiẽs, habenas manu cõtinerẽ pmisit: quartũ re-
gimini intempestiuus adolescens pede subfelliis inhaerente, cõtiguũ solo corpus ha-
buit. Magnus vero fœlicioribus natura q̃ fortuna incrementis euectus, teterrimũ

q̃ u

Nicolaus
rex. lxxxi.

Magnifuga

Ingonis fa-
tum.

Saxonis Grammatici

Margareta
regina.

Haraldi
vulnera.
kanuti vul
nera.

consanguineæ cædis piaculum edidit/atq; ad notissimū fidei exemplum euasit. Cui mater amplior em propinquorū fauorem affinitatum beneficio creare cupiēs Henrico Regnaldi fratris Kanuto Ingiburgam sororis filiam coniugio copulauit. Paterna vero bona in equales admodum portiones partitione redegit/vnam sibi/cæteras nuptis (quas præfatus sum) diuisionis paritate contribuens. Hinc Danorū/Sueonūq; dissensio orta: ac deinde cōpluribus inimicitiarū incrementis coalita: ad hoc vsq; tempus veteris odii renacissīma pseuerat. Præter hæc Ingritha Vbboni cuidā postmodum denuptra Nicolao ex pellice nata pditur. At Margareta nō solum diuinarū ædiū opes latifundiis auxit, sed et totis viribus ad augendū eorū splendorem incubuit. Sacerdotalisq; cultus inopiam exquisito ornamentorū genere pmutauit. Eūuero quo rem diuinam ornatorem efficeret, pallas/latriclauias/cæteraq; sacerdotii insignia cōdere/atq; sacrorū vsibus erogare curæ habuit. Hæricus vero Guthskaldi ex Siritha filius maternis a Nicolao bonis indigne spoliatus tam acere eorum repetitorem agere coepit: vt Danis infatigabiliter imminens/ipsū intra Slesuici fines ad tuendam salutem suam statione et excubiis vt cogeret. Interiectam Albia Slesuicoq; provinciam cultore vacuefecit. Cuius rei vlcicendæ gratia Nicolaus ex cæta classe, Liurcham appellit, Eliuo Slesuicēsis præfecturæ viro equestres obuiam sibi copias ductare iussit. Necdum enim Dani externas obequitando pugnas conficere nouerant. Verum præfecti leuitas pecuniæ ab Henrico pactione corrupta, cupidius quæstum, q̄ imperiū intuebat. Itaq; Nicolaus Sclauicis in campis vacuam equis phalangem explicat. Tūc Sclauī pedites obequitando lassare, q̄ cum tota acie manum conferere tutius rati, nunc alas/nunc cornua circūuolando/eademq; varie iaculis incessendo obliquis hostem insultibus lacerabāt. Procursum namq; in eum directo fuga referabantur/nec recursum segnius q̄ impetum edebant: nostrorūq; maiore mole q̄ pernicitate sibi imminentium ex aduerso congressum vitantes, reiectis habenis, aduersos premebant. Terribilem bello virtutem furtim et quasi insidiarū atrociniis attentantes. Ita laxata/debilitataq; Danorū acies quia rem in plano parum foeliciter gesserat, vicini montis editum occupauit: salutem suam quam armis tueri nequibat, loci præsidio munire cupiens: eoq; potita/verticis beneficio subiectum hostem secura conspexit. Die postera ne loci, q̄ suis viribus munitior videtur, ancipitem campī fortunam repetere q̄ certo montium tutamento gaudere maluit. Sed equestris militiæ spiritum pedestris ferre non potuit. Quo euenit: vt amissū pugnae dec? recuperare nitētes, pristinae cladis ignominia postera cumularēt. Crediderim hæc pugnae fortunā ab instrumentorū magis, q̄ aiorū inopia pfectā: quia dū fortitudinis spirit? parū curiose prima militiæ cōmoda circūspexit, non metus sed inertia pœnas pepedit/suaq; potius negligētia q̄ alienis virib? pculatus occubuit. Haraldus re fortiter gesta adeo grauiter affectus pdit: vt gradiēdi inops clypeoq; a suis exceptus alienis manibus castra seq̄ret. Kanutus quoq; p sūmā vulnerū acerbitatē pedum firmitate defect?, p̄mptissimā militis fidē expt? est. Qui ne dñs ab hoste interciperet, piculum eius suo discutere nō dubitauit. Sociis namq; de industria fugere iussis/ipse corpis simulatione cursum lentius agēs, imminētī sibi Sclauo manus obtulit vinciedas: eiusdēq; pprius obeqrātis habenas corripiens, lata a sociis ope, equo barbarū spoliavit. Quo potit? p̄tin? eo sūmā kanuti imbecillitatē adiuuit. Igīt vt callide/ita piculose fortitudinis foelix exit? fuit. Subeunte crepusculo nrī infœlicem pugnae euentum sortiti, reliquias suas vnico repetiti verticis præsidio

Historiæ Danicæ Li. XIII. F. CXXIII.

tuebantur. Cibo quoque et potione defectos præter vulnera ac lassitudinē etiā alimētorum inopia lacerabat. Igitur ad ultimam pene tabem redacti quū et pericula vndiq; et nusq; auxilia circumspicerent: quippe et Scaniensiu tēpestate detinebatur aduentus/et Elinus pecunia ab Henrico corruptus, reddita tarditatis ratione, copias ducere supersedebatur/humanæ opis desperatione ad cœleste præsidium cōfugerūt/absumptæq; spei suæ reliquias in dei, q̄ hoīm fortitudine reponere maluerūt. Postera vero die qua Laurentianæ vigilia sacra recolebant/divinā potētā nullo melius, q̄ frugalitatis voto ppitiandā rati, cōcione lugubriter habita, lucē qua vel priuatum Laurētii/vel publicū sanctorū solenne p̄currim⁹/siue quā diuinę passionis memorię dedicare cōsueuimus: annuo tpm volumine repetitā ab omī Danica ætate cōtinētissimā ieiunii religione excolendā p̄mittūt. Qd̄ votū publicæ necessitatis exigentia nuncupatū exactissima posteritatis cura firmavit/indignū rata statā a maioribus cōtinentiā stomachi impariētā atq; escarū auaritate cōuellere. Diluculo vero nostrorū acies ceteruaris globis naues repetere adorsa, Scanienses nup̄ classe aduēctos obuios habuit. Quorū aduētus beneficio recreata/ipsos p̄inde ac corpore et viribus integros ne terga ab equitatu incesserent/curare iubet. Deinde cōposito gradu agmine p̄mouēs quū forte limosam obiecti lacunarīs voraginē traicere debuisset/niq; eā vilo cōpēdii deflexu vitare quiuisset, peragrarē adorsa: sed mox palustriceno tenaciū implicata, ac desidentis lutū illuuię præpedita/cōfuso trāsitionis impetu similem fugæ tumultū edebat. Maior pars labili paludis mole pessundata, pecorū more ab hostibus trucidabatur. Ita trāsmeādī auidis improuidaq; et ceca festinatione ruētibus impedimentū piculo fuit. Tandē agre in littus reditū/disceffūq; est. Cūq; Sclauū p̄inde ac victoriā frētī verbis viriū suarū laudē p̄ se ferentibus Danicas vituperio insequerent/et quasi illarū imbecillitati fortitudinis suæ iactātia p̄caci⁹ insultaret, Hericus q̄ p̄be nostrorū animos nouerat/diuerfa se, inquit, hostiū robur æstimatione cōplecti: quippe regis eorū in equo praualido exemplū liquere. Qui si vires suas scisset, omne equitis imperiū sperneret. Quas qm̄ ignorat, facile insidētis arbitriū patitur. Ita Nicolaum si viribus suis fidem haberet/cuncta p̄spere: diffidētē vero nihil sceleriter executurum. Post hæc Elinus q̄ patrię fortunam venditauerit a rege perfidiā damnatus: non solum præfecturæ beneficio, sed etiā patriamoniū rebus ignominiose exutus, vltima inopia sordidissimi lucri pœnas perfoluit. At Henricus ob superioris pugnæ successum audaciæ incrementis euectus, littorales Danos piratica laceffendo/nō solum Eidoræ finitima: sed etiā cuncta Slesuico Valloq; quod Danorū opus vocamus interiēcta vastabat. Ip̄am interdū vrbē illatis clam per nauigiā copiis improuidā aggrediebatur. Itaq; post exactū Elinum adhuc finibus illis prouifore vacuis creberrimę exterorum violentiæ etiā domestica furta accessere: tantq; ciuitas intus q̄ foris acerbius vrgebatur: quanto ad nocendum occulta manifestis prouiora noscuntur. Aequē ciuis vt hostis formidabatur. Quippe Fresones cum Holfatiis ac Dytmerchis impunitatis spe ob præfecturæ vacationem concepta/dies latrociniiis/noctes furtis emetiebantur: et vbi fastigia negabant, imas adium partes ligoibus adorti/cuniculis custodem fallebāt. Nec minor ædituorū in asseruadis rebus cura flagrauit. Equi intra repagulū ne furtim abstrahi quirent, ferro compediabant. Aediū excubitores vberioris cautele gratia/valuīs affixi iacebant. Nec serarum claustris contenti, etjam fossa aditus obfirmabant. Ita grassante latrocinio quidam ingenuæ stirpis plurimorum paupertatem partarum

Dani vigiliam sancti Laurentii oim sancto rū et parasceuen ieiuniis coleare p̄mittūt

quū

IIIXXII Saxonis Grammatici

nequiter opum incrementis obolitam cernēs/absq; respectu verecūdiā eadē ample
cti animū induxit/clarissimāq; indolem suam spe lucri incitatā ex summo nobilita-
tis fastigio in obscenissimā atq; pfundissimā turpitudinis sentinā abiicere non eru-
buit. Ita sanguinis decore indecenter vsus/vires generis ad scelerū licentiā transtu-
lit: et quod virtutibus nutrimentum esse debuerat, vitiis obtentū fecit. Siquidem
nulli facta eius aperta criminatione insequēdi audacia fuit: tāroq; ppenior delictis
impunitas habebatur: quāto cōspectior delinquētis noscebat auctoritas. Ea tēpsta
re missi a Kanuto q pecuniā quā educator eius depositi nomie cōseruauerat, in Fio-
niā e Sialandia transferrent: quū ab vtroq; littore æque distante nauigio pcul pira-
tas imminere cōspicerēt, expēsam fune crumenā vndis occultaure. Postremo quū
se parū potētes remigiū aiaduertent, fugæ diffidentia implicati, reciso tenaculo/
vetustas regū opes harenis, q; hostibus relinquere maluerunt. Quā rē Nicolaus in
Sialadiā ex Fionia traiciens tāetsi eminus specularēt/ periclitantibus præsidio fo-
re nequiuit/q; exiguis et inhabilibus ad remigiū nauigiis vterēt. Postea quū Kanu-
tū iocundū præ se vultū ferentē cōspiceret, oris hilaritatē increpans ob recentē au-
ti paterniq; aris iacturā/dolere ei admodū expedire dicebat. Ille nihil hac se moueri
fortuna dicebat: sed eius beneficio summā liberalitatis occasiōē accepisse respōdit
vt em ante nihil ex paternarū opū cumulo decerpe ausum, ita deinceps accessuras
abunde erogaturū. Maximū quippe avaritiā nutrimentū diuitias esse: quas quisq;
asseruare intenderit, humanitati vacare nō possit. Qua voce se pecuniā, sed eā regi
impare monstrabat. Cuius rei præcipuū extitit documentū quod sequitur. Quū ob
creberrimas acerrimasq; finitimorū excursiones nemine Slesuicensis præfecturæ
beneficiū etiā oblatū recipere audente/Kanutus tā periculosum a patruo honorē nō
opū cupiditate/sed fidutiā virtutis expeteret: neq; gratis eū impetrare quisset, ven-
dita patrimonii pte, formidolosum aliis munus pretio assecutus est: eam demū que
stuosam esse militiam ratus, qua gloriæ et claritatis stipendium potuisset acquiri.
Ita rex extimescendū ignauiæ decus virtuti venale fecit: emptor vero plus lucri in
militiā, q; opū agitatione reposuit. Principio siqdē pcepta potestatis Henrico p le-
gatos mandat libēter se cū eo de pace acturū, si primū et damna lutiæ emendatione
pensata/et spolia ab ipso restituta fuissent. Quibus pfectis ipse interim pinde ac rea-
sponsi præsciūs nō solum suorū/sed etiā eorū quos ex finitimis amicos habebat ma-
nu contracta legatorū reditū armis subsequi statuit. Hēricus se neq; cū Danis ami-
citiās gesturū/neq; a maternæ hæreditatis petitione cessaturū respōdit. Quo acce-
pto Kanutus rursū ad eū legatos mittit/oēm sequestræ pæcis cōmunionē publice
recisuros. Quorū Henricus irrita legatione Kanutū impatienti sessoris equo p simi-
lem ait/se vero petulantia eius frenos iniicere curaturū. His auditis Kanutus, vt
magno impetu, ita minimo tumultu noctu iter ingressus/ferriq; et prædæ abstinēs
quo minus aduentus eius prouideretur, diluculo ad Henrici munitionem perue-
nit. Ille tam subitæ irruptionis incautus, nec arma capere/nec se præsidio tueri pa-
rat: sed protinus vicinum mœnibus flumen equo attentans, vnico aquæ interstitio
hostem fefellit: lætatusq; est q; salutem suam amni q; oppido credere maluisset. Quē
quum Kanutus vltiore iam ripa potitum aspiceret, an maderet per ludibriū per
contatus est. A quo ecōtrario quid ita incederet interrogatus, venisse se (inquit)
vt promissa ab eo lora recipiat. Ille minas sibi quas nuper intenderat responsi vr-
banitate exprobratas intelligens, ignominiam ioco prosequutus, Adeo mihi

Theauri
mersio.

Opum de-
testatio,

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXXIII.

inquit calcitū viribus obniti videris: vt ne tangi quidem cōtineriue queas. Tūc Kanutus prius castrū: deinde cetera regionis culta vastauit. Secūdo quoq; nouatis copiis oēm Sclauia strage atq; incendio implicauit: nec solum patriā hoste, sed etiā hostem robore vacuefecit: adeo vt prius puocare solitū ne p̄prie quidē tutelæ sufficētem relinqueret. Postremo quū totas Henrici vires prudentia sua ac fortitudine debilitasset, sanguinis quo illum proxime cōtingebat natura actus/vt publice hostem ita priuatim amicum egit. Semel nāq; dimisso exercitu viginti duntaxat equitibus comitatus, ad locū in quo Henricum diuersari didicerat/cursum direxit, p̄missis qui suæ ei salutationis mādata p̄ferrent. Henricus falso hostem sibi blandiri inquis p̄tinus vbinā esset p̄quirere institit. Quibus eū in porta adesse referētibus/ipse nūtio attonitus, mensam ad quā forte prandendī gratia discumbebat/vi manus discutere parat. Tunc legati p̄sentia ducis a pace p̄fectā iurantes/cōceptū falso merum affirmationum suarūm perseverantia discusserunt. Quibus vt Henricus fidem habuit/fugæ meditationem amoris indicio castigauit. Enimvero tabula innixus suffuso lachrymis ore infelicem Daniam futuram dum tali viro caruerit/aiebat: se vero amicitiam eius sincera amodo fide culturū. Hunc nimirū consanguineus amor et suæ infelicitatis obliuisci/et hostis virtutē fateri coegit: vtq; p̄prie fortunæ immemorē, ita alieni laudatorē effecit. Deinde p̄sentem amplexatus/haud parcus lachrymas q̄ epulum p̄buit. Quippe p̄sentē eius mansuetudinē q̄ p̄teritas noxas attērius intuens, frequētiā dānorū vnus beneficii indulgentiā anteposuit. Sed neq; Kanutus p̄fectū a pietate mōrorē ingratus excepit. Quē etiā plus in creda pace q̄ fruenda dape voluptatis reponēs/et quasi mediatoris p̄tes agere exorsus, Henricū auenculi gratiam expetere iussit: ac demū cōsensum eius p̄seuerantia ammonitionis obtinuit. Siquidē Henricus rem maternā/cuius repetēda causa aduersa Danis arma tulerat, p̄titiū p̄actione interposita, Kanuto in possessionem ascripsit eandēq; Kanutus ad regē cōditionē qua accepit transtulit: ac deinde receptā ab eo pecuniā Henrico numerauit. A quo etiā postmodū ad cōuiuandū accersitus excipitur affirmāte priori eius aduētū minus, q̄ decuit impense seruitū. A quo etiā Henricus nuper se vita atq; incolumitate donatum iudicans, Sclauiam ei iurissurandi firmitate legauit. Huic accessit q̄ ad gerēda cū Theutonicis bella/quibus p̄cipue Sclauia vexabat/filiortū virtutibus diffidebat: maluitq; maturū fortitudine haredem circūspecta arbitrii sui libertate cōciscere, q̄ sub naturali sed inualido patrimonio exteris puadendū relinquere. Hac offerētē Kanutus impietatis sibi notā immentū liberortū cōtemptu pariturū affirmat: seq; tā iniustis eius p̄missis vsurū negat. Postremo p̄seuerantissimis Henrici p̄cibus supat/p̄positi rōnē a natorū secordia mutuantis. A quo etiā impatoris gratia q̄ Sclauia in eius beneficio reponi videret admodū egere p̄monitus, equū ei calces auro cōfixū muneris loco trāsmisit: donūq; per se habile inusitatis vngularum ornamentis accipienti venerabilius reddidit. Crediderim tunc Imperatorem plus laudis in dantis industria, q̄ dono reposuisse: quum primū precii metallum quo cōtemptibilius habitū, hoc gloriosius videret oblatum. Absumpto Henrico legatā sibi puinciā nullo refragāte possedit. Interea Haraldus quū nec domi clarus/nec foris celebraberetur/virtutis inopiam quēstū copia leuare cupiēs, refertū nequitia aīm in imā turpitudinis voraginē egit. Ad rapinas et furta mācipiis vtebat. Seruorū labores latrociniiis applicabat. Satellitū cuius vicinā spolia: sumptui impendebātur armenta. Aestate piratica pariter ciuib?

Sclauorum
subactio. xx

Haraldi
vicia,

atq; exteris infidiosus exegit. Ceterū quo Roskyldia damnosius immineret/ aduer-
 sam ei munitiōē erexit: quā et fordidissima clientela frequentia cōpleuit. Itaq; ru-
 ris opima populatus, pari vernarū maleficio ciuilia lacerabat. Qui clam noctu me-
 ritoris sese tabernis subiiciētes, cōplacitas aīo merces impune tollebat. Aliis inte-
 rim districtos hospitū iugulis gladios applicantibus/ interitūq; minantibus, nī iniu-
 riā patientiā prebeāt. Ea furti violētia summā ciuitatis opulentia ad vltimas rei fa-
 miliaris angustias redegit. Talibus calūnia stimulis lacessita puincia, accensis indi-
 gnatione animis, vltices dānorū manus Haraldī bonis iniicere aggressa/ spolia spo-
 liis/ rapta raptis vlcisitur. Neq; em̄ sibi aliena corripere, sed ppria resumere vide-
 batur. Ipse tuto terras tenere nequiens/ cōsternata multitudinis impetū nauigio vi-
 tauit. Quē Kanutus alieni rapacissimū ac vitiosissimis vbiq; lucris incūbentē aspia-
 ciens/ aui p̄silem aiebat om̄igenis alitū p̄nis nidū cōpaginātū subito vētoꝝ turbine
 disiciēdū. Ita Haraldū pr̄adonē oīm effectū/ oībus pr̄adā ex se daturū/ aliorūq; spo-
 lia suoz indubitāter piculo luiturū. At Erico modestū erga populares ingenū erat
 Qui quū debitā sibi paternā rei portionem expeteret, ab Haraldo fratre repellitur
 negante adulterio ortum ad hereditatis cōmunionē pertingere. Ea re, vt par erat,
 motus/ acerrimum bonorum eius peruasorem agere cōpit/ fraternisq; spoliis iniu-
 rias suas vlcisīci probitatis loco duxit. Ceterū Aruacū rapta congeffit/ sordido ne-
 glectoq; loco splendidas opes cōplexus. Quē Haraldus noctu ibidē inopinātū adora-
 tus postq; fuga delapsū cognouit, morā copia nō suppetente/ circa pr̄adā herere
 metuēs, recto faces subiecit/ refertamq; suis opibus adē flammis absumere, q̄ rapto-
 ri intactā dimittere maluit. Quo cōperto Kanutus p̄fectas a cōtemptu lites cōpe-
 scere cupiens/ metuensq; ne degeneratī patris fulgor in filiis exolesceret, vtriq; Sles-
 uicum venire districtius mādat: si supsedeant pte corporū spoliandos minatur. Pre-
 sentes deinde frater ne coarguens/ curiosa animi inspectione acquisissimā inter eos pa-
 trimoniū p̄cipitationem pegit: Ericoq; ac Haraldo in paterna bona eundum iudica-
 uit. Eodem tpe Henrici Suenonis filiū cōiunx mariti cōiuctū ingenti perosa fastidio
 aliena veste sumpta, suis se penatibus intempesta nocte subduxit. Apud quā iuuentū
 quidā (vt fama est) plurimā obsequio familiaritatē adept⁹, callide effecit: vt ad suū
 eam amorē pduceret. Deinde ne res amborū piculo pderetur/ muliebriter allectam
 viriliter cultā/ furtiue deuexit. Quā vir eius fortuitis subsecurus indiciis apud Ala-
 burgiam in cultu familiari depr̄ahensam, amatore delapsū/ domū reduxit. Verum
 hanc ignominia a clandestino Kanuti cōsilio p̄fectā ratus, integerrimi viri innocē-
 tiam tacitis suspitionis motibus insecutus/ infontē norabat. Interea Sueticarū pa-
 rtiū rege absumpto/ Gothi summā: cuius omne penes Sueones arbitriū erat/ Magno
 deferre ausi/ alieni priuilegii detrimento dignitatis sibi incrementa querebāt. Quo-
 rum Sueones auctoritate cōtempta, veterē gentis suae pr̄rogatiuā in aliquāto oba-
 scurioris popli inuidia deponere passi nō sunt. Igit antiquae dignitatis speciē intue-
 res, titulū iūsta collatiōe preptū/ nouo regis electu cassarūt. Qui mox a Gothis tru-
 cidat⁹, morte Magno imperiū cessit. At Magn⁹ incidētē sibi nuptiarū cupidinē/ Po-
 lanorū p̄sidis Bokisclauī filiā postulādo/ cōpleuit. Qua sibi p̄ internūrios desponsa,
 mox Sclauje excitā p̄no impio classē admouit. Rex cuius Varrisclauus diutinas cū
 Danis/ Polanisq; inimicitias gesserat. Hic Nicolaus vrbe Ornā oppugnare adorsus
 obsidiōne pactiōe redimere coegit. Inde Iulinū nauigans/ Bokisclauū magna manu
 instructum obuiū habuit. Cuius copiis auctus, celerem oppidi expugnationem

Henricus
Skatejer.

Historiæ Danicæ Li. XIII. Fo. CXXV.

pergit. deinde relicto victoriæ socio allatâ filio sp̄sam abducit. Vartisclausus rem
Sclauicam intolerabili vastationis onere fessam conspiciens: pacem colloquio petit.
Quo parum prospere habito pari supplicatione apud Strelam discedentes aggre-
ditur: vbi cum pacis pignoribus fretus/ nauigium regis ab ipso inuitatus intrasset:
maligno satellitum instinctu: captiuū more habitus regredi prohibet⁹ est. Quā rem
Kanutus in concione querela prosequutus: magnopere regē monere coepit: ne plus
aliena perfidiā viribus q̄ propria indulgeret temperantiæ: ne ve hostem fidē suam
secutum captione implicans vt eum libertate ita seipsum perpetuo famæ splendore
priuaret. Fore enim nī captiuū omitteret: vt priuatum crimen publicus patriæ ru-
bor existeret. Itaq; efficaci persuasione vsus, & amicū oppressionē & dominū infa-
mia liberauit. Quæ tam iusta Kanuti sentētia totius concionis suffragiis cōproba-
ta: magnū aliena inuidiā irritamētū præbebat. Dimissa classe nuptialia sacra apud
urbē Ripam agi placuit. Illuc siquidem frequens nauigiis portus oppido splendidā
mercium varietatē importat. Vbi cum Kanutus in veste Saxonica ceteris cultior
progredere: Henricus obfusis inuidiā oculis alieni cultus splendorem ferre ne-
quiens: orta inter ipsos altercatione/ latus eius aduersum gladios ostro tutū fore ne-
gauit. Quē Kanutus nullo magis ouillis securū tergoribus respōdit. Lacesitū vestis
sua: fulgorē urbano rusticitatis opprobrio speciosius q̄ minis aut cōuitiis vltus. Ita
q; exprobratam sibi externi cultus amulationē, domestici cauillatione prosequi cō-
tētus extitit. Idem postmodū orientis partes piratica peruagatus: cum speciosa do-
mū spolia retulisset: ideoq; se dignitatis incrementa accepturū speraret pro gratia
accusationē expertus est: culpatus a rege q̄ in re Suetica prædam egisset. Cuius ope-
ram valenter editā consimili probitatis genere amulatus Magnus inter cetera tro-
phæorum suorum insignia inusitati ponderis Malleos quos Iouiales vocabāt: apud
insularum quādam prisca virorum religione cultos in patriam deportandos cura-
uit. Cupiens enim antiquitas tonitrui uorū causas vltata rerum similitudine cōpræ-
hendere Malleos quibus cœli fragores cieri credebat: ingenti ære complexa fuerat
apertissime tanta sonoritatis vim fabrilium specie imitandā existimans. Magnus ve-
ro Christianæ disciplinæ studio paganā perosus, & phanum cultu, & Iouem insigni-
bus spoliare sanctitatis loco habuit. Et adhuc quidē eum Sueones perinde ac cœle-
stium spoliatorum raptorē sacrilegum autumant. Sed vtinā inuitis eius exitus respō-
disset. Verum plarisq; Magnū sanguine vel necessitudine contingētibus Kanuti in-
uisa felicitas erat. *Nihil enim adeo inuidiæ faces q̄ parū impar virtus excitat.* Sed
præcipue amulum ei Henricum genialis thori contumelia faciebat. Margareta autē
benignissima consanguinea: charitatis alitrix, consilii sui tranquillitatem cōcitatū
iuuenū ingeniis opponebat: saluberrimāq; disciplinā moderatione insidiosam petu-
lantium rabiem temperabat. Quæ cum intercutis humoris vitio immodico tibia-
rum turgore premeretur: neq; letiferā morbi rabiē medicamētis leuare quiuisset:
ad vltimā pene tabem redacta/ Kanutum egregiē indolis fiduria aduocat: impēseq;
hortatur patriæ pacem, propinquorūq; concordia fidei suæ beneficio foueat: tuta-
mento stabiliat: tantūq; se in rebus domesticis gerat quātum egerat in externis. Ad-
iecit quoq; existere qui regiæ familiæ charitatē odio discere niterētur: se vero ple-
nis salubritatis monitis pestiferos talium instinctus pressisse. Ille deum simplicitatis
suæ testem affirmat: seq; omne vitæ tempus innocentia ac fide exacturū periculo-
rū procellas excipere: q̄ infligere malle promittit: odiaq; beneficiis repēsūrū restat.

Kanuti lau-
data senten-
tia.

Kanuti va-
strum respō-
sum.

Malleoli
Iouiales.
Prisca sup-
statio.
Magni reli-
gio.

Margaretę
hortatio.

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXXVI.

tua quæ mea fortuna incrementum existimare. Proprio namque parta negotio tuo quam
cerrime subiectarè fastigio: foretque ut inde seruitiorum fructum decerpere: unde alio
qui damnorum aduersa perferres. Itaque plus amoris quam odium in mea fueras felicitate
repositurus. Adde quod pro tua ac patria incolumitate excubare omni sorte latius, omni
studio speciosius duxi. Ipse an efficaciter militauerim: nosti. Littora Dani si placet
excolite: a quoribus ades quâtalibet propinquitate iungantur. ipsi vndas caute a
maritimis: ego vos a predonibus præstabo securos. Et si veri confessorè agere non eru
bescis: ipse iam pridè Slesuici consistens, salutem tuam aduersum Saxonum excursions
iugibus excubiis vallare necesse habuisti. Eo si nunc diuertere libitum est: liberam me
tu noctes exigere poteris. Præterea angustias regni tui sola Daniæ possessione con
tetas inuisitatis terminorum augmentis explicui. Quos prius infensos habueras: nunc
in tributum acti: tuo per me famulatur imperio. Itaque quarum ego rerum sementem ieci:
tu fructum absque negotio messuisti. Et quidem impensam ad militem, emolumentum ad re
gem redundare par est. Et ne ulterius priuata militiæ facta prosequar: etiã in publi
ca: aduerso pro te vulnera corpore excepi. Et tamen sic de te meritum suspitione: &
querimonia causabundus aggredieris: veterisque militis tui promptissimam fidem &
certissimam innocentiam notare deforme non ducis. His ne ergo operibus merui: ut ad
uersum me a mulationem tuam in concione destringeres! Hæc ne ex labore præmia: ex
militiæ stipendia decerpam: ut cuius beneficentiam sperabam: indignationem experiar!
Aliena a te sit ingrati hæc animi labe: ut operum meorum beneficiis inuidiam atque ob
trectatione respondeas. Verum totam hanc insimulationis vim ab inuidia profectam: non
tua: sed tuorum malignitati imputandam existimo. At in regni fastigio collocatos
difficiles accusatoribus aures præbere conuenit. Diu paternum hoc imperium gere
felicitateque & nominis & regni insignibus utere. Hæredem tibi quem natura dedit: for
tuna conciliet. Ego vero in quocumque me fortunæ habitu continuero: nunquam celsitudinem
tuam fide vel obsequio colere supersedebō. Permissus oratione rex placidior è oris ha
bitum induens: offensam falso instinctu conceptam in ipsa repente concione deposuit.
execratus eos qui simplicitate eius scurriliter attentassent: sequens deinceps aduersum
huiusmodi criminationum susurros aures obseraturum promittit. Cumque Henricus
omnem obtrectationis suæ molem prudētissima Kanuti responsione subuersam vide
ret: familiaribus regem minis aggreditur: summa illum regni affectatione teneri in
quies: incertamque Magni regni potitionem futuram: si populo iudice de summa secum
foret controuersiam habiturus. Quippe Kanutum ceterarum nobilium turbæ popularium
suffragiis preferendum. Quamobrem debere patrem successionis ius proprio potius quam
alieno mandare iudicio: destinatumque hæredis locum æmulo vacuefacere: dum filii re
bus consultum esse velit. Itaque sapere eum si suspectam Kanuti fortunam ferro præ
currere studeat. Hæc voces sapius iacessit regis animi sollicitudinibus implicatum
grauiori quam ante suspitione torserunt. Tunc Magnus perinde ac fortunæ suæ consu
lendi, tollendique æmuli a patre licentiam nactus: accitos qui se superius Henrico sce
lestissimi consilii collegio sociauerant iurare coegit: fidem se commissi silentium acturos.
Adiectus est his Haquinus cognomine & genere lutus: neque voci eius vlla ex parte
diffisum est: quod Kanuti sorore in matrimonio habere nosceretur. Igitur coniurati
diu secum taciteque iustrantes quibus periculorum procellis, quoque exitii pondere diui
num Kanuti caput obrueret: pestiferi consilii laqueos: humi decubando neciebant: ut si
re casu deregum contrigisset: nunquam stando, sed endo ve salutem ipsius insidiatos se esse tuto

Henrici per
fidia,

Coniuratio i
Kanutum,

Veruscia
impia,

Haquinus
cōiurationi
renuit.

Magni per-
fidia.

Kanutus in-
tegra sim-
plicitas.

Cantoris
fides.

iurare quirent: p̄sidioq; situs innocentia sibi munim̄tum conciscerent: ignorantes
verborum artificio iuramentum edentē: periurio obnoxium fore. Quorum fucosa
atq; errabunda simplicitas: plus criminis in vocis q̄ actus impietate reposuit: nō in
manuū sed labiorum temeritate religionis violationē constituēs. Cum autem Ha-
quinus lutus cōcepti modeste sermonis exitum: kanuti nā salutē infidiosum aduer-
teret: protinus collegio se pestiferā cōspirationis abruptit: conclauēq; excessit: ne la-
tronis potius q̄ necessarii partes egisse videretur. Igitur a cōiurationis auctore ne
iurisiurandi vinculū perumperet: monitus: neq; fautorē consilii, neq; proditorem
se futurū respondit: q̄q; satius esset immerētis periculū indicio p̄currere: q̄ silētio to-
lerare. Vt autē Magnus infidiarum cōtextum familiaritatis p̄sidio obscuraret: cū-
ctāq; suspitionis notam calliditatis acumine vitaret: ante omnia cōsultum duxit: vt
cum eo cuius ardentissime cruorē sitiebat: fictā amicitia: aequalitatem iurisiurandi
pactione confereret: perinde ac religionis pondere propinquitatis vinculū astrictu-
rus. Et vt cunctā malignitatis notā sanctitatis simulatione p̄curreret: nihilq; perfu-
dum aut obscurū voluere putaretur: iniquissimā molitionē suā infidiosa religionis
adumbratione cōtextit. Quippe cōtracta apud Syalādiā nobiliū frequentia: Kanutoq;
circa diuinū natalis solenne conuiuadi gratia Roskyldiā vocato: sacra sibi peregrī-
nationis amorē incessisse perhibuit. Præterea cōiugis ipsū ac liberorū tutorē ordi-
nat: eiq; plenissimā rei familiaris suæ custodiā mādāt. Et forte tūc Ingiburga cōsiliū
cognitionē consciorū indiciis apphēderat: statimq; virū vt p̄paratas capiti suo vi-
taret insidias: missis literis monēdum curauit. Ille nūtiū non tā a dephēsionis certia-
tudine q̄ a muliebri pauore profectū existimās: monitionē respuit: seq; nō minus fī-
dei in Magni q̄ vxoris p̄acordis reponere dixit. Quē si fortuna æque ac coniunx
consilio instruere voluisset: obiectos perfidia: laqueos cōsultius vitasset: neq; credu-
litate suā alienæ malignitatis hamis implicadā p̄buisset. Interea magnatibus apud
Roskyldiam: quatuor solēniū dies cōtinuo feriatas: Kanutus ac Magnus, publico iā
conuētū soluto: sacri tēporis residuū diuiduo peregere cōtubernio. Eodē forte tem-
pore quidā kanuto admodū sanguine cōiunctus: in eius cōspectu dissidentē secum
militē fuisse percussū interemit: atq; ob id curia abire iussus: Magnū petiuit. Proui-
dēs autē Magnus: ne per eū vllū cōsiliū sui indicium ad Kanutū manaret: nocte qua ad
detestabile carnificis ministeriū peragēdū cōtēdit: ceteris se sequi iussis: solū hunc
pristina Kanuti familiaritate suspectū comitē recusauit. Consilii deinde participes
iureiurando obstrictos fidē facere compulit: silētio se cuncta tētueros. Post hac milī-
tem latebra claudit: insidiasq; circūspecta locorū obscuritate disponit. Mox Kanutū
apud oppidū Haralstadium/ ab Erico Falstria p̄fectura: viro domi exceptū: per cō-
iuratorū quēdam genere Saxonē/ arte cantorē/ sine arbitris sibi obuiū venire iubet.
Occursus locū apud citimū villa: nemo denuntiat. Ille nihil in re doli suspicatus:
duobus tantū militaris ordinis viris totidēq; Equisonibus in comitatū assumptis:
armis vacuus equū petiuit: neq; lateri suo ferrī munimētū adiscere curā habuit.
Quē cū e famulis quidā gladio vacuū incedere vetuisset: nequaq; se in salutis tutelā
ferro opus habere respondit. Tantū enim fidutiā & pacis in Magni societate repo-
suerat: vt in occursum eius ne ense quidē vtēdum putaret. Monitore vero ne ferrū
omitteret insistente: a gre gladium sumpsit. Tunc cantor q; Kanutum Saxonici &
ritus & nominis amantissimū scisset/ cautela sensim instruere cupiens: cum iurisu-
randi religio quo minus id ageret obstare videretur: quia liquido nephas ducebat:

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXXVII.

subinuolucro rem prode conabatur, integritatem suam inter fidū arcani, & pium innocentia seruatore partitus. Igitur speciosissimi carminis contextu notissimā Grimildæ erga fratres perfidiam de industria memorare adorsus: famosa fraudis exemplo similia ei metū ingenerare tentabat. Sed nullis monitorū ambagibus securitatis eius columē quassare potuit. Tantū quippe fidei in Magni propinquitate repositum habebat: vt salutē suam periclitari: q̄ ipsius amicitia notare mallet. Quē cantor certioribus adhuc iudiciis aggredi perseverans: lorica quā sub veste gestabat: summa detexit. Sed ne eo quidē suspicionis irritamēto refertum fortitudine pectus: ignauia astringere valuit. Ita solidæ industriæ satelles fidem suam & periurio vacuam: & innocētia plenam præstare voluit. Iamq; Kanutus primos syluæ aditus subibat: cū a Magno occidū arboris truncum insidēte: falsa oris hilaritate: & fictis osculorum blandimentis excipitur. Cuius vt astrictum amplexibus pectus ferro tetum agnouit: qd̄ ita eo cultu esset perquirere institit. At ille dissimulanda fraudis cupidine munimentū rationem referre cupiens: esse virtū inquit vitæ rusticæ cuius populari penates vellet. Kanutus & rei atrocitatem, & temporis religionem sancte æstimans: quippe epiphaniæ sacra gerebantur: ne priuata ira publicum solenne macularet orabat. Quo: neq; se vltionem remissurum, neq; proposito cessurum iurāte: ipse satisfactionis iusta promittere: suamq; pro eius correctione sponsonem offerre coepit. Obstreptibus deinde qui insidiis addicti fuerant: oculos in partem circūferens: quid sibi militum hæc manus velit interrogat. Cui Magnus: iam de regni successione & rerum summa agendum respondit. Tunc Kanutus vt patris eius maiestas diu letis fortuna velis prosperum cursum teneat: exoptat. Tempestiuam vero talium mentionem incidere negat. Hæc dicentis verticem exiliens Magnus obiurgantis more corripuit. Igitur Kanutus patre iam dolo manū capulo inferēs: vagina ferrū abstrahere conabatur. Iamq; gladiū mediotenus destrinxerat cū eū Magnus capitis media diffissum exanimat. Cateri coniuratorū prostratū crebris confodere cuspidibus. Sanguis eius terræ redditus salutarē fontis scatebram perpetuis vsibus mortaliū amministrat. Cui? cæde cōperta Skylmonis filii: qbus multa ad eū educationis cōmunionē familiaritas erat: petitū ilico regē vt ipm̄ in Roskyldēsiū monumētorū area tumulari patiat exorāt. Ille loci copiā negare: ciuitatē rati mali aspectu exasperadā dicere: eosq; a qbus funebris Kanuti pōpa duceret: indignationē suā aduersum inuisam Magni p̄sentia acrius destricturos. Quapropter exequias poti? seditiosum pugna strepitū: q̄ piū hūanitatē obsequiū habituras. Hic mihi pauore specie: reuera odiū exhibuisse videt: curasseq; ne specioso occisi funere tetrior iterfectori labes accresceret. Reuersi q; regi supplicauerāt: miserādū amici corpus tenui funere Ryngstadiū extulerūt. Nec diuina laborātib? beneficētia defuit. Sigdē locū in quo paulantibus gerulis funebris eius lectus cōstiterat: repētino fontis ortu signauit. Aliis quoq; cōpluribus rerū iudiciis ingens sanctitatis eius splendor eluxit. Facinoris fama, promiscuū patriæ lamētū exciuit, omniq; penates plāgore cōpleuit. Populus em̄ cū calamitosum de nece eius nūtiū accepisset: protin? cōiuiorū quæ ea tēpestate gerebant: hilaritate deposita: morē tēpori ipensum mœrore mutauit: inq; eo lamētado: vterq; sexus vnus gemeblūdi amici vocē habuit. Cuius funus publico iuctu elatū: quantus eius amor omniū animis insitus esset: iudicio fuit. Itaq; cui? vitam patria charitatis officiis excoluerat: morti quoq; testes grati animi lachrymas erogabat: vt Kanutū ciulati? ita raptorē spūs ei? validissimis execratiōib? isecuta.

Passio sancti Kanuti ducis.

Fons miraculosus.

Alter fons.

Baxonis Grammatici

Magni insolentia. Magnus vero ob impię cędis euetum profuso in gaudium animo: Roskyldiá repetit: regnūq; quasi sublato iam amulo spei firmitate complexus: erubescēdam facinoris fortunā tripudio prosequi deforme nō duxit. Quinetiā sanctissimis Kanuti vultneribus quibus plenas pœnitentię lachrymas debuerat: voluptate ex facinore cōcepta: per ludibriū insultare sustinuit. Ne autē sanguis cęlo terręq; egregie meriti propagine vacuus interiret: heredē deus extincto subiecit. Nam octava post hęc luce: **Nascitur sancti Kanuti ducis filius.** Ingiburga Kanuti conceptū ex eo marē enixa proditur: cui & materni aui nomen inditur. Tunc Haquinus quē superius Sunniua ortū significauit: cūq; eo Petrus matre Botilda natus, & filii Skyalmonis facinoris atrocitatē/graui querelarū cōtextu prosequuti: indignā amici necē in populariū vbiq; conciliis deplorabāt: aduersum iniquissimū percussoris actū vulgi irā erigere cupiēdo. Quinetiā tunicā ei⁹ crebris foraminibus absumptā omnium oculis in cōcione subiiciebāt. Nec parum luctuosam eorū actionē lacerę vestis irritamentū adiuuit. Quippe cōpluribus ingētē vltionis cupiditatē tam fœdę lacerationis spectaculū ingenerauit. Sed & sanctitas Kanuti crebris signorū indiciis prodita: ac diuinis vulgata miraculis: incredibili cladis ei⁹ conquestoribus adminiculo fuit. Haraldus quoq; interdū declaratā apud Ryngstadium concionē: maiore regni q̄ vltionis affectatione petiuit: vbiq; tristissimā fraternalis necis querelā peregit. Ericus vero insularū a Kanuto prefectura donatus: sola vindictę meditatione sollicitus aestuabat. At Nicolaus popularis inimicitia: metu periculosum cōcionis aditū suspicatus: suāq; vel filii copiam multitudinis viribus offerre nō ausus: Lundesiū antistitis Asceri consiliū aduocat. Quo edoctus Magno Roskyldis relicto: Ryngstadiū petit: sperans se per absentia filii paciorē plabris frequentia reperiturū. Verū quia habēdā in collibus concionē tuto petiturus nō videbatur: in oppido acquiescere: q̄ incertam populū fidē discrimine suo tētare maluit. Cūq; Kanuti fratres fatū eius apud concionē parī fuissent querimonia psequuti: populus lachrymosa eorū actione permotus: tam innocui sanguinis carnificē publica damnatione multauit: sententiāq; suā aduersum tā pii spiritus opprēssorē destrinxit. In regē vero pristina adhuc fortuna venerabilē itaq; de eius incerta cōsensu seueri⁹ cōsulere passus nō est: ne noxā & innocētiā in æquo ponere videret. Itaq; patrię parerē honoris pariter eius atq; ætatis æstimatiōe verecūdius habita: ab hoc animaduersionis genere immunē reliq;. Orta tādē de regis absentia mētionē subitis cōsternationis furis incitat⁹: laxato cōcionis ordine: intra suos cū penates opprimere gestiebat: p̄fatus iuste regē ab his adiri: quos prior ipse petere noluisset: p̄sertim cū presentia suā cōcioni quę per eum vigere debuerat: in vicinia cōstitutus negasset. Quā cū rex ex his quos ad cognoscendas concionis voces direxerat accepisset: Ascerum emittit: qui reuerētiā & nobilitati suę: & sacerdotio debitā irā vulgi irrūpētis opponeret. Ille plabris in occursum cōtēdēs/cōspecto Erico/dexterā habentis ei⁹ equo delapsus inseruit. Quē diu ac multū vt irā cōceptā temere/remitteret p̄cat⁹: p̄ Magni facinore decretā lege correctionē: p̄ patris ei⁹ innocētia statutā defensionis iustitiā promittebat. Quinetiā detracto pileo cōsternatę multitudini capitis sui maiestatem obiecit. Tātū autē eius apud Ericū p̄catio valuit: vt regi nō modo salus: sed etiā in p̄ximo perēdę cōcionis licētia deferret. Quāq; em̄ populus ardetissimo studio in Kanuti vltionē ferretur: auctoritatē tamē antistitis quę inter Danos amplissima erat: ante oculos p̄ponens: plus eius p̄cibus q̄ suis sententiis indulgendum putauit. Itaq; rex concione sine filio petita: non aliter defensionem sibi conciliare permissus est: q̄

Historiæ Danicæ Li. XIII. F. CXXVIII.

vt se Magni presentiam vitaturum: cumq; deo ac patria excessurus: nec ante receptam a populo veniam reuersurus iuraret. Caterum ne vulgi iram exasperaret: diuidus cum eo concilium habuit: internuntiis partium mandata gestantibus. Arbitrii siquidem regis facultate exilii quod Magnus apud Gothiam cuius rex esset agere poterat intuentes conditione utendum monebatur: futurum rati: vt interim in omnium animis odii eius habitus exolesceret: ipseque prolixioris absentiae beneficio mitiore patriae sententiam reperiret. Populum quippe exilii eius miseratione mouendum, iram quam scelus infixerat: poenitentiae remissurus sperabant. Ita pacato popularium motu: rex Iutam: Magnus Gothiam exilii specie periturus periit. Huius pactiois obtractores amici regis fuere. Quippe qui Magni occidendi Kanuti consilium dederat conditionis habitum execrantes: terribili sibi ratione regem consuluisset dicebant: satius affirmantes vt ipse rerum summam deponeret: quam vnicui filium & in spem regni procreatum: ob leues agrestium minas exilii deformitate damnasset. Quamobrem oportere Magni reuersionis ius paterno potius quam populari arbitrio subiectum habere: citissimoque reuocationis beneficio patriae & propinquis inconsulta plaris malignitate restitui. His vocibus irritatus Nicolaus: missis qui Magni accerterent: abdicatam eius communionem inimica religioni charitate repetiit. Nec pensi duxit cum correptu periturum damnata sanguinis sui presentiam amplecti. Cuius indulgentiae temeritas procellam Magni discessu pacatam: reditu concitauit. Enimvero Ericus ac Haraldus Nicolaum: cui eatenus in demeritate detulerat: vt pote voce sacrilegi: consilio parricidam: detestabili filio damnationis consortio iunxerunt: scelere pares poena aequos existimantes. Neque enim vltior iurationi eius fides habita est: quae iam propropera filii reuocatione conspicuum cunctis peritum edidisset. Verum ne populus regio ductu vacuus regem incesset sub certis signis militare constituit: fragiles conatus & propositi irritos iudicatos quos nulla auspicia procurassent. Itaque regem ex consueta potissimum familia petiturus peritum Haraldum/ Erico quod huic stirpi affinis esset/ & nomen, & regias vires suffragiis detulit. Siquidem facile ex his electione morum inaequalitas faciebat. Non solum enim auaritia Haraldus: sed etiam libido flagitiosis obita/ a regno repelli meruit. Huic conjugalia sacra spernentem frequens concubinis cubiculum extitit. Quippe matrimonio non contentus: genitalem thorum pellicum usum pollutum habuit. Quartum partus singulis incunabilis excepti: & in aula liberis matrum officiiis educati: triste nuptae spectaculum fuere. Igitur ob inuisos parentis mores: suspecta quoque posteritas erat: nec solum praesens patris: sed etiam futura liberorum metuebatur impietas: quod filiorum affectus paternis soleant ingenis respondere. Eapropter cuncti ab Haraldum oculos auertentes: benignis Ericum animis respicere maluerunt. Ipse vero plus propriae moderationi quam alieno fauori indulgentem existimans: oblatum a popularibus honorem sumere recusauit: ornamentum eius viribus querere: regnumque armis praecurrere cupiens. Igitur & vltioni studendum: & imperio ante partem victoriam abstinentem putauit: ac primum Iutam imparatae expeditionis viribus petiit. Quae contexta acie praecedente thoro Riparum antistes compositis perfidiae commetibus excepit: summam regis innocentiam predicans: eumque iurationis suae tenorem deinceps executurum promittens. Verbis deinde magnam praese excusationem praefertibus/ praeces de pace multiplicat. Ericus obsecrantis animum simpliciter aestimans: securitate ex eius mendacio concepta: continuo reuocatis aquiliferis: subsistere copias iubet. Cuius mora Nicolaus ex speculatoribus cognita: profusos in otium hostes nullo negotio fugauit. Ita dux antistitis commoto ludificatus: stolidae credulitatis suae poenas pepedit.

Magnus in
exiliu abijt.

Haraldus
reijcitur.

Erici modestia.

Cūq; ob hoc datū sibi iustū belli titulū animaduerteret: sed ob res angustias regio apud Yforam nomine insigniri nequireret: Syalandiā reuersus: eius Scaniaq; suffragiis recusatū prius honorē accepit: omniq; dissimulatione reiecta: acrius in fratris ultionē erigitur. Inde literas ad Lothariū facit: amici necē vlciscat orat: parricidii a Magno pœnas expetat: eūq; in societate belli tū precibus: tum etiam p̄mii pactione sollicitat. Imperator maiore potēdi regni q̄ exigēdæ ultionis cupiditate perductus secus Iuriæ mœnia gradū Romano militi struxit. Etenim p̄positi sp̄em: nō tā in viaribus suis q̄ in interno diuiduæ regionis motu reposuit. Cui se Ericus apud Slesuicū classe obuiū dedit. At Magnus vtriusq; hostis aduentū accurata vallī munitiōne p̄currens: validū portis p̄sidiū applicuerat. Interiectis diebus Nicolaus citeriora vallī immēso lutorū agmine circūfudit. Cuius tanta: copiarū erāt: vt imperator acie manū cū eo conferere formidaret. Sed neq; classe Erici ad copias suas in urbē traiciendas vti p̄sumeret. Cūq; nec aggerē oppugnare: nec militē excogitauit: quibus speciosam sibi soluēdæ obsidionis rationē concisceret. Ericū itaq; cui integerimā opis stabilitatē sponderat auersatus: pactū cū aduersæ partis principibus habuit: vt obsidioni ipse parceret: Magnusq; Romani imperiū militē ageret. Qui cupide conditione vsus supplex Lothariū veneratus est: sed insidias parabat obsequio. Ille ex pacto copias trans Eydoram recepit. Quo accepto Ericus Cæsare nauigio petitū per summā Theutonice perfidie execrationē exprobratione leuitatis insequitur: futurū affirmās: vt Magn⁹ tali se circa ipsum fide gereret: qualē nuper in excolēda/Kanuti societate p̄buerat. Nec vana assertio extitit. Imperatore siquidem Eydoram remēso Adolsum extremos ab eo curare iussim: Magnus p̄ insidias adortus: non solū copiis spoliāuit: sed etiā arma deformiter abiectatē nando fugam capessere coegit. Ericus imperatoris ope defectū se vidēs: per summā animi ægritudine orientalia repetiuit. Superueniūt legati a Magno rege Noruagiēsū missi maiorē Kanuti filiā: sed nōdū nuptiis tēpestiuā eius coniugio petituri. Quorū legationē Ericus cōtrahendarū viriū sp̄e fauorabiliter habuit: excepit alacriter cupiens finitimorū auxilia affinitatis beneficio cōparare. Ipse quoq; bellis otiiū interpellatibus: adhuc cōiugio vacuus: no uercā Magni Noruagiēsū quōdā reginā: vtpote dignus hac nuptiarū vicissitudine fauere eiusdē priuigno: suscepit vxorē. Hybernīs itaq; per quietē exactis: recidiua belli tēpestas efferbuīt. Nā Nicolaus occasiū Daniæ militē cōtrahēbat. Ericus Christierni splendidissimo inter Iutos loco nati p̄missis euectus: oriētis auxilia p̄gnæ cōparat. Is Magni odio a Nicolao deficiēs: enixe se Erico affuturū spopōderat. Petrus vero Roskyldensū pontifex Ericū corpore: Nicolaum animo comitabatur: metu alterū: alterū charitate cōplexus. Sed Haraldī fauor inter ruborē & odiū varie fluctuatus est. Vt enim Nicolai castra verecunda pudoris meditatione vitabat: ita fratris plarionē perofus/militiā eius inuidiā detrectabat. Itaq; partes eius cū duobus spectata: indolis filiis/specie magis q̄ beniuolētia prosequēbatur. Neq; enim ei parcius aduersum germanū: a quo se in regni petitiōe superatū videbat: q̄ in fratris interfectore odiū erat. Interea Christiernus necessariorū manu cōtracta: acie regem aggredi statuebat. Cuius Nicolaus nō solū defectione: sed etiā hostili molitione cōperta: copias quas aduersum hostes cōtraxerat/inter nauale terrestreq; partitur exercitū. Quineriā Christiernū acie excipere parat: Magnū classe p̄fectū Erico obuiū destinat. Iā vero Ericus ad insulā: cui Syra nomē, appulerat. Quo ignorato Magnus

Petrus Roskyldensis! episcopus.

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXXIX.

aura quæ euertu superiore ab Arusia soluit/ nauigijsq; alijs alia præcurrentibus/ sparsa incõpositaq; classe pcessit. Cuius Ericus aduertu p̄cognito/ scasa exceptus, nũc singulos/ nũc vnũuersos classis suæ magistros/ maximeq; Petrũ et Haraldũ / quorũ dubiã suspectãq; fidẽ habebat/ imp̄erioribus pugnæ hortamētis sollicitat. Neq; em̄ repete cũ tota Magni classe manũ cõferere cupiebat: sed nauigia vt cuiq; celeritas cursum dederat accedentia sigillatim nauarũ internicione vastauit. Quorũ Magnus em̄ nus pericula speculatus, cõfestim demisso velo, nauigiũ suũ anchoræ quæ auræ credere præoptauit/ disiectãq; pelago classẽ lituo recinente cõtraxit. Iḡit ignauis fugã/ fortioribus pugnã apprehendentibus, Ericus cũ nauiũ numero præstaret, arq;issimo earũ cõtextu hostẽ cõclulit/ ac veluti classe classẽ obsedit/ atrocitatẽq; pugnæ augebat necessitas. Cũq; lutenfes neq; victoriã facultatem/ neq; fugã copiã fortuna suã suppetere viderẽt, duci quæ sibi cõsulere p̄optãres/ salutẽ eius pprijs seruauere piculis Quippe cõseritissimẽ classis cuneũ irrũpentes/ quia victoriã Magno præstare nõ poterant, victo fugã quærebãt. Nã eidẽ Mioparonẽ ingresso veluti quandã elabedi semitã securis periculorũ animis extruebãt. Quo dilapso nihilominus pugnandi p̄naciã retinẽtes/ aut morte/ aut captione finiũere bellum. Cũq; victores spolijs deũctã classis incuberent/ inter egestã nauigijs prædã quendã velo implicatũ cõspiciũt Cuius ex deformitate latebræ formidinẽ astimãtes p̄tinus ob ignauã eum laqueo cõsumpserunt: vt i foedo mortis genere sp̄m redderet: quẽ pugnæ fortiter impendere dubitasset. Interea Christiernus manu cũ Nicolao infelicitẽ cõferra, p̄ ingentẽ suorũ stragẽ capitur/ et in ostij Slesuicenis ergastulũ relegat. Ericus vero recentis pugnæ succellũ elatus/ sed eorũ quæ circa Christiernũ gerebant ignarus, potiendẽ lutia spe mare Lymicũ classe cõpleuit. Vbi quũ expositis incaute copijs/ et Christierni fugã et regis aduentationẽ nũtio didicisset/ plus amici fortuna cõcussus, q̄ propria recreatus, recepto milite reuertĩ maturauit. Ex cuius agmine cõplures tardiũ nauigia repentes, ab imminentĩ regis exercitu trucidant. Hũc euertũ secutus Haraldus ad Nicolaum occultis se p̄missionibus inuitantẽ defecit. Plus sigdem indignationis ex Erici dñatione, q̄ irã ex Kanuti internicione cõceperat/ eiq; frater fratris oppressore onustior erat. Quinertiã Magnus vt latũ hostilis militiã incrementum: ita tristẽ suã defectũ aspiciens, fraterni cõmilitiũ societate labefactare tentabat. Haraldũ itaq; quẽ Erici pres dubia fide securum nouerat/ p̄missis dignitatis incrementis vrgebat. Nam et Haraldus q̄ iram obsequio tegetet, incitatore odio aduersus Ericũ, q̄ Erici impugnatore ardebat. Itaq; nõ solũ eius arma deferuit, sed et quo validiorẽ Nicolao opẽ ip̄ederet/ castellũ qd̄ i Roskyldensi suburbio molitũ fuerat, ip̄esiore munimẽto vallauit/ iuidiã s̄na p̄latiõẽ cõceptã/ p̄fidia defectiõis exlatiã. Idẽ cũ Ericus magna Sialãdẽsiũ manu p̄ obsidionẽ clausisset/ valliq; firmiorib; obstaculis conatus suos admodũ interpellari videret, a Saxonibus q̄ Roskyldiã degebãt tormẽtoꝝ artificia mutuatus/ domesticas vires externis cumulauit ingenijs Quippe nostri rerũ adhuc militariũ rudes raro taliũ vsu callebant. Primũ itaq; saxum parũ vegeto iactu machinamento egestũ/ citraq; valli p̄pinq;itatẽ collapsũ ludibriõ castrensibus fuit. Sigdem irrita tormenti vi, vltiores eius impulsus irritos augurabant. Secundũ incitatus actũ ac mirifico cuidam tecto supne impactũ pondere et incussu suo funditus penetralia transuerberauit/ ædemq; magno cũ fragore collisit. Quæ domus fundamenti loco lignea tantũ base subnixã/ eidemq; velut cardini imminens/ leuĩ attractu quamlibet in p̄tem circummagi poterat. Quo viso

Christiernus
n. capitur.

Haraldus de
fectio.

Machina
menta belli
ca.

r

Saxonis Grammatici

Haraldi cal-
lida euasio.

Suetia rex
impositus
Suerco.

Caroli regl
Suetie ort?

Eric? a Ni-
colao vict?.

Theutonũ
supplicium
ab Haraldo

Astus suto-
ris theoto-
nici.
Haraldus
Hybernic?

Mirũ expe-
rimentum.

Haraldus fidutiã quam exprimi iactus defectu cõceptat, in secundũ pcessũ depone-
re coactus; quũ neq; se domi obsidionẽ laturũ/ neq; foris auxilia accepturũ speraret,
noctu maritima aggeris pte pfecta/ q; ab hoste negligẽtius obsideret/ equos p præ-
rupta demissos pedes cũ suis insequi cõcepit. Cũq; toris in castris tumultus exoriret
citato acri? equo/ comitibusq; vt Haraldo occurreret de industria vociferari iussis/
nõ Harald? sed Haraldĩ insequutor creditus, inter medios pstrepetiũ globos facillẽ
fugã meatũ habuit. Itaq; nõ minus fictã fugientiũ voces, q; tpris habitus hostiũ ex-
istimatiõẽ sefellisse credunt. Fuere tamẽ ex Theutonibus q; hũc in ipõ fugã pcur-
su sagittis a se cõfixũ assererẽt. Ita vafri ingenii dux obsidionẽ arte/ piculum callidi-
tate frustratus, repta rate lutiã petit. Quẽ Nicolaus pinde ac ptibus suis in Syalan-
dia ppugnantẽ nõ solũ regali beneficẽtia psecutus, sed etiã primis inter amicos ho-
noribus veneratus est. Nec tamẽ suspiciõne vacua familiaritas fuit. Quippe et re-
pẽtina fratris desertio/ et subitaneus trãsfugã notabat aduẽtus. Interea Sueones q;
Magnũ domesticis bellis occupatũ audierãt, Suerconẽ quendã mediocri inter Sueo-
nes loco natũ regẽ cõstituũt/ nõ q; illũ tantope diligenter, sed quia externi hois im-
periuũ recusarent/ ceruices indigenã ferre solitas pegrino duci submittere formidã-
tes. Hic Suerco VI wildã Noricã quã Nicolaus in matrimoniũ emortua Margare-
ta recepat/ amatoris primo legationib? sollicitatã/ mox viro furtim abstractã ad suũ
vsq; connubiũ pduxit. Cuius coitu p cõiugio vsus, Karolum ex ea/ q; et post ipm in
Suetia regnabat/ suscepit. Per eadẽ tpa diuĩ kanuti filia iãpridẽ regi Noricorũ de-
sponsã p legatos ab eo in Daniã missos nuptura deducit. Peractis hybernis Nico-
laus diutinã deficientis a se regni vlscĩ cupiens iniuriã, crebra lutarũ partium
classe Syalandiã appulit. A quo Ericus apud Werã pontẽ grauissimo prãlio supã-
tus cũ vxore quodã Noruagiã regina/ filioq; puulo Suenone/ quẽ ex pellice pcrea-
uerat, necessitudinis fidutiã Magnũ petiuit / eiusq; hũanissimã prio hospitalitatẽ/
mox dolũ atq; fallaciã expt? est. Interea Nicolaus Haraldĩ Theutonicorũ supplicia
exigẽtis precibus inclinatus, Roskyldiã irrupit/ cõprehensosq; in vrbe Germanos
incentoris arbitrio multãdos dimisit. Quos Haraldus tũ quia tormentorũ opifi-
ces/ tũ quia de falsã nece sua gloriantes audierat, extrema nariũ pte præcisã, defor-
mes reddidit. Percõtatus an Haraldus eorũ fuerit iaculis interfectus. Tunc quidã
ex his applicatũ ori suo cultrũ aspiciens, pcedũ sibi q; doctus esset asseruit. Haral-
dus hoĩem literarũ pitum existimans, reuocato lictore ad epistolas pductũ ipsas (vt
fieri assolet) solenniũ nuncupatione verborũ dedicare præcepit. Cui caprius suen-
di se/ nõ sacrandi pfectorem respõdit. Haraldus hois acumine delectatus, impuni-
tatẽ astutiã tribuit/ iramq; quã deceptus abiecerat, correctus repetere erubescere
ne errorem supplicio emendare videret. Per eadẽ tpa Haraldus Hybernicarũ par-
tiũ oriundus florentissimũ Noruagiã statũ veluti fulmen aliquod ac tempestas in-
cussit. Qui quum se Magno Hyberniã populatore procreatum astrueret, affirma-
tioni suã fidem diuini examinis argumẽto præstare iussus/ sup candentes laminas
nudatis plantis (nã id ab eo experimentũ poscebatur) incessit. Hisdemq; nulla ex
te corruptioribus cõplures Noruagensium liquido incolumitatis miraculo ad af-
fertionis suã credulitatem perduxit. Ex cuius gremio omnis Noruagicorũ belloꝝ
lues manauit. Interea Nicolaus p insidias amulum opprimere statuens, Magnum
Noricũ in eius necem mercedis pactiõne sollicitat. Ille lucri irritamẽto latrone cor-
ruptior/ hostisq; ex hospite effectus, impensioris obsequiũ simulatione curam Erici

Historiæ Danicæ Li. XIII. F. CXXX.

exactissima satellitū custodia vallauit/officiisq; fallaciā texit. Erycus vero p reginā
 cuius patruus erat insidias obsequio subesse doctus, amicis quos in Lalandia habe-
 bat ppositū regis cū remediū precatione denūriat. Nec segnis Lalandensibus ad opi-
 tulandū animus fuit. Solo qppe nauigio Noruagiā petētes/occulto nūtio aduentū
 suum Eryco significat. Qui q Noruagienſes summā in portionis magnitudine vo-
 lupratē habere nouerat, applicatā sibi custodiā temulentia ludificandā putabat. Igi-
 tur stipatorū sobrietatē crapulæ delectamēto adorsus, instaurata comestatione cre-
 bris custodes poculis attentabat. Quibus vt bibēdi cupiditatē augetet, irritamen-
 tū ebrietatis aleā cyphis interserit. In qua posito cū qbusdā pignore decertans/etiā
 pperū tesserarū iactū inertī lusu de industria psequebat: vti collusores fortuna lu-
 cri illectos ad lasciuendū cupiditatē/ludendiq; pseuerantiā incitaret. Postremo per
 inde a plixioris vigiliē radio fatigatus/cubitū excessit/sacerdotēq; exiliū sociū alee
 p se curatorē reliquit. Ille rem sobrie psequeutus, temperatiā eorū multiplicatis po-
 culis quantulacūq; restabat/subuertit: interq; mero ac somno sopitos mediū cuban-
 di locū habuit. Interea Ericus prupta cubili pte cū chērela ac cōiuge furtiuo ad ma-
 re discessu puenit: reptaq; in littore nauigia: quo tutius fugā capet, in sentinis pfo-
 randa curauit. Hæc tractati succurrit filioliū hospitio dormientē fuisse relictū, adeo
 obliuiois asin festinatio implicat. Qui ppe quo occupatius/hoc negligētius humanū
 esse ingenitū cōsueuit. Q̄q; vero p̄stolationi piculum inesse nō dubitaret, sanguinis
 tñ sui curā deformiter abiicere passus nō est. Missis igit q adolescentē exciperent,
 tarditatis molestiā eximia filii charitate cōtempnit. Quo allato in altū pcessit. Dilu-
 culo qbus Erici cura madata fuerat pullatis hospitii foribus, an hesternā adhuc te-
 mulentiā discussisset/interrogāt. Nemine vero responsum edēte/tacitur nitatis ad-
 miratione crebris idipm clamoribus psequeitur. Tandē silētio attoniti, cōuulsis ia-
 nuis/vacuā hospitibus adē inueniūt. A qbus vafre sibi illudum vociferātes/ euentū
 dño trepidi nūriant. Qui p̄tinus petito littore, detractisq; in altū nauigiis, fugacē
 intercipi iubet. Quæ quū vitiatas lateribus vndarū plena cōspiceret, subducta refi-
 ci curauit. Iisdemq; rursus in mare detrusis/ad accelerandā nauigationē/velo pari-
 ter ac remis incubuit. Adeo pmissum in mortem Erici præmiū affectabat. Interea
 Ericus gradem pelagi prem emēsus, magno hostē interuallo præcesserat: ideoq; fa-
 cile ab insequētibus occupari nequibat. Cūq; Magnus nauigationē diuile gestā p-
 positi irritā animaduertet, reuocato remigio domū reuertit. Ericus vero fidissi-
 mā sibi Lalandiā repetens, intercepti Vbbonis suspensio, quē Nicolaus minorū in-
 sularū præfectū creauerat, clarū reditus sui indicium dabat. Audito deinde regem di-
 uini natalis dies Lundia feriarū debere/ aduentū eius petita Scania præcucurrit/to-
 tāq; regii apparatus impensam p̄ripuit. Quod audiēs in Sialandia rex/alimētis pu-
 blica administratione cōtractis pcedere supsedit. Aestate vero præter Scaniā omni
 Danica classe cōtracta, ad Fotam sinū appulit/pedestremq; ppter litus acie statuit
 Quæ quū centuriatis parumper ordinibus constitisset, aduentante Erico excitum
 equorum vngulis puluerem in speciem nebulae eminus exhalare cōspiciens/ paula-
 tim ad naues gradum retulit. Sed inter eundū aduentantis equitatus fragore pcul-
 sa/incessum ad fugam cōuertit. Quam supueniens Ericus fortuna/nō prælio sup-
 tam impune cecidit/incruentamq; deo parricidium vindicante victoriam habuit.
 Magnus cum aliquanta fortium manu cedere veritus, ceteris terga obuertentibus/
 aduerso hostem corpe repellebat. Quippe quū fugā partū liberam cerneret, animo-

Erici in fi-
 liū charitas
 et effugiū.

Magni viri
 tus.

Saxonis Grammatici

**Magni cae-
des.**

**Miserandū
spectaculū.**

**Mors epi-
scoporum.
Magni Sax-
onici fides**

**Magni No-
rici in vxo-
rē crudeli-
tas,**

*in Chron. Noruag.
p. 423.*

**Nicolai re-
gis caedes.**

sum sibi cōsciscere exitum, mortemq; suam pugnādo clariorē efficere egregium du-
xit. Quin etiam ne pristinum fortitudinis suae splendorem obtereret, fatū q̄ fugam
amplecti maluit. Postremo ut insigni pugna/ita multa aduersariorū strage edita, su-
per p̄stratorū a se cadauerū struem vna cū Petro pontifice Roskyldensi cōsumptus
occubuit: quē ut fati comitē, ira tumuli quoq; confortem habuit. Nicolaus admoto
sibi per villicū equo/nauem periuit. Maior fugientū pars cōprehensa p̄ foros nauī
gia cōscendere cupiens, ingenti quadā mole mersabat. Igitur qui primū introrsum
euaserant, tardiorum manus nauigiis insertas absq; societatis respectu ferro trun-
cantes/ferociore in suos q̄ in hostes fuere. Calamitosa nimirum illa facies erat: quū
pendulis nauigia brachiis amplectentes/hinc hostis vrgeret/inde ciuis repelleret.
Quo experimento quantum quisq; salutem suam alienae praeferret, fortuna detexit
Taceant nugaces adulantū voces: quae spiritū amicorū proprio chariorem astrue-
re non erubescunt. Crediderim hanc victoriā humanis parum viribus partam: sed
deo piissimi viri interitum vlciscente cōcessam. Neq; bellum aliud crebriorem pon-
tificum cruorem absumpsit. Quippe Petrus Roskyldensis/ et Henricus Sueticarū
partiū pontifex/omnesq; Iutię/ praefer vnū antistites hoc praelio oppressi tradūtur
In cuius apparatu Magnus Saxonis filius Erici miles singulare fidei specimen edia-
dit. Nam quum Nicolaus maritima Sialandiae loca nequis ad Ericū transfret a mia-
litibus obseruari iussisset, p̄ Stethinnensis promontoriū praeurpa a satellitibus su-
ne demissus, noctu scapham cōscendit/eaq; Scaniā petens/gratā Erico opem attulit
Post hac Magnus Noricus nudati cōsiliū sui cōiugem arguens, reiectā a se Erico re-
misit/dignam repudio ratus, quae coniugali charitati consanguineū praeulisset asa-
fectum. In cuius contemptum temerata matrimonii religione seipsum nuptiis spo-
liare triste non duxit. At Nicolaus fuga Iutiā elapsus/ et tanq̄ ad fortunae ludibriū
reueruatus, aestimato pariter et orbitatis suae/et aetatis habitu, nō ut sibi successorē
sed ut amulo hostem relinqueret/Haraldum regni post se declarat heredem. Dein
de Slesuicenses ob Magni iam pridem facinus infensos ad habitum pacatae mētis re-
ducere cupiens/de cōponenda secum pace sollicitat: eosdēq; et aetatis suae et fortu-
nae miseratione acturos existimans/sumēdorum obsidum gratia oppidum intrare
constituit. Rursum quum caput suum inexploratae fidei ciuibus obicere dubitaret
Beyonis cuiusdam summam inter oppidanos auctoritatem gerentis hortatum se-
cutus/salutem simul cum suspicione deposuit. Portas siquidem de industria patefa-
ctas ingressus/ut pium cleri, ita ferocem plebis occursum repperit. In excipiēdo
namq; eo diuiduum ciuitas animum habuit. Clericis quippe eum sacrae processio-
nis officio venerantibus, caetera vici pars ut hostem excepit. Qui quum inter pla-
teas aduersis sibi signis obuiam iri conspiceret, amicis ut in aedem Petri cōfugeret
exhortantibus/aulam periuit. Et ne cruenta corrixatione diuini foedarentur pena-
tes, regia sese q̄ templo tueri maluit/paterno in lare quietius obiturum praefatus.
Nec defuit militibus prompta mens ad eius salutem suis cladibus defendendā. Diu
siquidem intactum eum animosis corporum suorum obiectibus seruauerunt. Neq;
triste duxerunt pro tuenda illius incolumitate suam vltimis implicare periculis
Quorum Slesuicenses primū sanguine profuso/ad vltimum et regiū absumpserūt.

Explicitus est Liber Decimustertius.

Historiæ Danicæ Li. XIII. F. CXXXI.

Incipit Liber Decimusquartus.

Interea Ericus destinata in Iutiam classe quæ ad Syram insulam appulisset, nuntium de regis oppressione suscepit. Et forte in ea rerum colluione Ericus ac Bero natu inter Haraldii filios primi deserto patre fidelius se quæ foelicus Erico iunxere. Hic noctu clãdestina patris legatione petiti/silenter accepta gesserunt. At Ericus nihilominus legationis indicium natu/expiciendæ eorum fidei gratia aliquãdiu ignorantia simulatione silentium egit. Quibus secretum paternum tegere pseuerantibus/quum se nullam ex eis arcani cognitionem suscepturum putaret, despato voluntaria confessionis indicio, vocatos in medium vehementi perfidia exprobratione pulsabat: quæ re a patre mandata parum lucide tractassent. Interrogati quoque quæ ad eos pater legationem habuerit/consultos se quod agere tum potissimum expediret: ut ad Noruagiã exularet respondisse dicebant: idcirco non ante consilium fateri voluisse, quod ei a consultore obtempatum agnoscerent. Quorum affirmatio quæ vera esset/fidem non habuit: quæ inuita potius quam ultione videretur. Igitur coram expirante Erico assera cupiens, ambos arctissima apud castrum Slesuicense custodia asseruari precepit: uti veritatis cognitione suscepta, aut innocentie premitium/aut reatum poenam referret. Cui postmodum idem forte castellum intranti/memorati iuuenes copeditis semet incessibus obtulerunt/supplicesque eius genibus aduoluti, prentis innocentie meritis, captiõnis remedia flagitabant. Quorum Ericus ut fortunam miserem, ita fidei gratulatus: quippe fuga patris filiorum affirmationem adiuuerat: sicut erat merito calefactus/et calamitati lachrymas dedit, et veracitati salutem promissit. Quod quum forte Christiernus ex aulicis cognouisset, antelucano tempore petenti sacrarium Erico obuius factus/hesternæ eum temulentie lasciuia concitatum intemperante munificum extitisse ridebat: quod Daniã hosti dono dare sustinuisset. Rationem quoque dicti lucidior sententia psecut? Fore, inquit, ut Haraldii filius maior vinculorum suorum quæ absolutionis respectu incesset/odiu liberatori per gratiam relaturis. Quid enim aliud Ericus eorum salutem parcentem agere, quam Haraldus robustorum iuuenum auxilia referre? His vocibus inclinatus Ericus, a promisso suo quæ ab amici consilio recedere maluit: profectamque a crapula indulgentiam sobria animaduersione cassauit. Huic clãmentie studium in crudelitatis exhortatione deponere rubori non fuit. Itaque quorum spes ad vitam intenderat, salus aquis consumpta est. Eodem tempore Noruagiæ primoribus Magni Haraldus: quæ eque rege genitus esset, dimidium regni cedere postulaturibus: eoque hominem ignotis ortum parentibus admittere recusante/in agro Fridleuino ferro certatum est. Interea Haraldus repetita Iutia Vrnica concionis suffragiis rex est declaratus. Quo coperto Ericus nauigiis glaciæ tenus (nam gelum vndã durauerat) in altum usque pertractis/Iutiam tacite petiuit/Haraldusque apud Scypetorp vicum noctu cum supstitibus filiis interceptum/diluculo conclauim extractum absque respectu fraternitatis capitali supplicio affecit. Ex quibus Olauus clausum armis cubiculum videns, mutata cum sceminis veste, salutarem inter hostes egressum habuit. Ea tempestate Haraldus Noruagiã pulsus/ut ab Erico aliquid virium contraheret, in

Ericus Emu
di rex. lxxxii

Filiorum Ha
raldi neces.

Concio Vr
nica Haral
du creat re
gem Iutia.
lxxxiii.
Mors Ha
raldi.

r iiii

Saxonis Grammatici

Haraldi
mōstrofa ce
leritas,

Eg primū
maritimæ
expeditioni
additi.

Simulacrū
Rugianorū

Alii Alfy
lo magno.
Magn⁹ No
ricus capit

Amicitia
specimen.

ad Chronicon
Norravia 424.

Daniam peruehitur. Quē Ericus ob relictu ab eius amulo matrimonium supplicē
recepit/oblatumq; sibi speciosū pugnae titulum gauisus, auxiliis eū psequi statuit.
Haraldus autē excepta liberalitate/nullam animi fere dorem adeptus, crebra corpo
ris virtute pollebat. Cuius viribus frat⁹ apud Helsingam oppidum pignore cum
Erico posito/an cū lectissimis eius equis cursu cōtendere potuisset: duobus in certa
men admittis utroq; metā prior tenuit. Geminis sigdem inter currendū bacillis in
nixus, crebris corpus saltibus cōcitabat. Aliud quoq; inusitatae agilitatis spectacu
lum edere cōsueuerat. Sepe etem inter nauigandū puppi exiliens/in prorā p exerta
remorū capita decucurrat: indeq; cursu in aliud nauigiū latus reflexo, p reliquos re
morū ordines locū quo excesserat/repetiuit. Qui si parē animi virtutem a natura
traxisset, nequaq; se inter amplexus pellicis amulo obruendū dedisset. Huic Ericus
tamenti opitulari veller, Sclauis domesticam pacem interpellantibus, animū opere
comitari nequiuit. Igitur omissis amici rebus, propriis curam iniecit: cōtractaq; ad
uersum Rugiā classe/quo gnauius bella conficeret, maritimæ Danorū expeditioni
primus equos adiecit/ quaternos singulis nauigiis mandas/eūq; morē diligēs poste
ritatis cura seruauit. Classis eo numero digesta/mille et centū nauigiis frequens re
pta est. Quibus Dani ad Rugiā appulsi/vrbē Archon aduersum se valido praesidio
firmatā inueniunt. Quam ne finitimorū auxiliis iuuari sinerent, tractū qui Archo
nensium fines pmodum Rugiā abscisos cū continentī cōmittit/ligonibus concia
sum in vallum opacā admodū altitudinis redegerunt. Tutio eius Hallendensibus
credita/inisdemq; Petro parere iussum. Quos Rugiani quēsito p vada trāsitu, noctu
inopinatos adorti/cōpluribus caesis/a cetero repellunt exercitu. Igitur Archonen
ses quū nec vires cōserendi bellī haberent/neq; locum ad cōtrahenda auxilia suppe
tere cernerent, necessitate victi, salutē et in Christiana sacra trāsitionē pacti, statua
quā venerabant retenta/Danis se tradunt. Erat em simulacrū vrbī praecipua ciuū
religione cultū/crebrisq; finitimorum officiis celebratū: sed falso sacri Vtri vocabu
lo insignitū. Quo asseruato oppidani veterem sacrorū morē penitus abrogari passi
non sunt. Primum itaq; solenni ritu prolui iussi, stagnum maiore pellendā firis, q̄
initiandæ religionis ardore petentes / sub specie sacrorum fessa obsidione corpora
refecerunt. Datur Archonensibus pariter rerum diuinarum antistes: qui et eis
cultioris vitæ formam perscriberet/et nouæ religionis rudimenta cōtraderet. Sed
post abscessum Erici cum antistite pulsa religio. Siquidem Archonenses abiecta ob
fidum charitate, pristinum statuē cultum repetentes/qua fide diuinum susceperūt
prodiderunt. Post hæc Ericus ordinatis in Dania rebus, amici curam importunita
te omissam, accepta rerum tranquillitate/resumpsit: iuuandiq; gratia eius vrbem
asulo Magno deuotam primo diripuit: mox igni subuertit. Interiecto anno Haral
do eidem opem iterato poscenti/vniuersam Daniæ classē pro supplemento transf
misit. Collato bello viribus Magnus inferior capitur. Quem Haraldus vita frui
permissum/oculis ac genitalibus carere praecipit: ne aut luminū voluptate regnū
appeteret/aut Veneris vsu vlticē sui sobolē pcrearet. Cacarus igit castratusq; cū
interrogaret quē ex suis poenā secū oculorū subire vellet, paucos ea re delectari re
spōdit. Tūc qdā et forma ei simillim⁹/et militiā ei⁹ singulari fide cōplex⁹/ne ex rāta
clietela deesset, q cū dño cōpati vellet/vltro se supplicio obtulit/psatus vt videntī si
millimū: ita luminibus orbato futurū. Qui quū virtute venerationē meruerit, apd
improbos poenā pensit. Magnus vero non tam animi virtute q corpis debilitate

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXXXII.

cōtinētia religionē amplexus, de sceptrato cucullatus euasit. Interea Eric⁹ q̄sitā ar
 mis pacē iustitię ornamentis excolere cupiēs, cōditas a maioribus leges/ac tūc pene
 ingēti bellorū tēpestare subuersas ad pristini vigoris habitū reuocauit: vtq̄ fortitu
 dine fuerat: ita iustitia insignis apparuit. Irrogatas minoribus iniurias superiorū sup
 plicii p̄sabat/nihilq̄ familiaritari aut necessitudinē p̄cēs/aut ferro/aut laqueo incō
 sultā maiorū auaritiā castigabat. Quo studio et principū odia/et plebis obsequia cō
 traxit: euenitq̄ vt et potētibus formidolosus/et popularibus p̄charus existeret. Idē
 r erū a se gestarū virtutē tātis laudibus p̄seq̄ cōsueuerat: vt veri interdū fidē exce
 deret. Semel quoq̄ Erici salus satellitis eius somnio seruata pdiit. Nam quū ex freto
 Slesuicēsi Sialandiā petere statuisset, q̄dam nautarū p̄ quietē existimauit p̄ inculta
 montiū iuga lasciuo admodū equo se p̄uehi/eq̄q̄ cursū citate inter valliuū opaca
 p̄cipitātū crebris noctuarū vnguibus laniari. Q̄d quū mane p̄ iocū sodalibus retu
 lisset, Ericus ea visione veluti p̄iculi p̄monitus/ne eū nauigationis comitē haberet,
 in aliud se nauigiū cōtulit/eq̄q̄ tutus sociis naufragio pereūtibus p̄māsit: latatusq̄
 est q̄ salutē suam alienę rati, q̄ ppriā credere maluisset. Forte aut̄ inter ip̄m/Rol
 kyldensemq̄ p̄tifficē Eskyllum inimicitia primū/mox seditiones adoleuere. Qua
 in re antistes Petri Botylde filii collegiū nactus, auctoritate quā primā inter Sialā
 densēs habebat/in regis eos odiū cōcitat/viribusq̄ publicę cōsternationis adiutus
 Sialandiā eum terminis pellit. Quo exacto puincialem populū in societate factio
 nis sub titulo libertatis adiscit: a suspectis obfides petit. Solos vero Skyalmonis fi
 lios seditionis cōsortiū detrectantes ad populare cōciliū euocat / et ni statuta die
 obfides tradant/bonis carituros minatur. Illi vero ad concionē peruecti, nec minis
 victi/nec bonorū p̄cna mulctati/solidū tenuere p̄positum. Sed vt ad eos impunitas
 redundauit, ita ad Eskyllum p̄cna cōcessit. Rege em̄ cum Iutica classe reuerso/pa
 tris ac patrii interuentu vsus, vicena auri talēta mulctę nomine persoluit. Petrus
 vero fatis suis vltionem p̄currentibus, p̄enam quę a rege parabatur/effugit. Per
 eadem tempora decedente Ascero Lundeni, de noui antistitis suffeccionē diuiduū
 regis ac populū suffragium fuit. Siquidem Scanienſes ob egregia Asceri merita Es
 kyllum arctissima ei cōsanguinitate iunctū/ne potifficiū a familia discederet, suffra
 giis amplectūtur. Rex vero rubore fugationis ammonitus/neq̄ suorū in Eskylo de
 decorū oblitus, Rikonē Slesuicensem: q̄ nuper Albero successerat/q̄ in potiēdo re
 gno familiari eius opera vsus fuerat, eorū arbitrio p̄ferēbat. Nec tamen hęc vo
 ta palam ad litem et controuersiam progressa fuerant, Scanis metu sententiam oc
 cultantibus. Eodem tempore Plogus quidam claro inter Iutos loco natus tametsi
 regis militiam profiteretur, latentes capiti eius insidias comparabat. Ad quem Ry
 pam veniens/militiā titulo stipendium postulabat. Quo recepto, datum sibi cla
 dis eius p̄mium reputabat, Et forte Ericus inter quosdam populares acrius disti
 dentes regalī iudicatione componere rogatus, publica id concione exequi statue
 bat. In qua quum Plogus cuīdam ex plabe de se querenti/satisfacere iuberetur, di
 cendi simulatione facta nō sine lancea p̄gressus, auditum sibi p̄berī petiuit. Sta
 bat aut̄ et rex hastā innixus/turbantiq̄ silentiū populo manu ne obstreper innuebat
 Quē Plogus lorica veste tectam gerere existimatum diu curiosis speculatus ocu
 lis/vt inermem deprahendit, lancea transuerberauit. Et ne timidius dicere q̄ face
 re videret, regē a se p̄stratū vociferans/ceteros ad militū internicionē hortat. Auli
 cis itaq̄ passim metu dilabentibus, Ericus f lagni filius: cui ex patientia cognomen

r iiii

Magnus fit ^{cbu}
 monachus. ^{2.4}
 Erici leges.

Somniū fa
 tellitis.

Eskyllus
 Rolkylden
 ep̄us Ericū
 pellit.

Cōtētio de
 ep̄iscopatu
 Lundeni.

Plogi faci
 nus.
 Erici regis
 cades.

Saxonis Grammatici

Erici Hag-
ni filii faci-
nus,

Eric⁹ Lam-
tex. lxxxiiii

Olauus Ha-
raldi filius.

Elskylli i re-
gem fides.

obuenit: egregiū fortitudinis exēplum p̄buit. Diu siq̄dē exanime regis corpus gla-
dio p̄texit: sociisq̄ in fugā lapsis, solus ex tot cōmilitonibus intrepidū mētis habitū
tenuit/dignus vt ei in regnū successor fieret, p̄ quo etiā extincto pugnā gerere p̄sti-
tisset. lamq̄ vacantē Daniā possessionē nemo sanguinis/virtutisve fiduria aut pete-
re/aut rapere p̄sumebat. Quippe Sueno Erici/Kanutus Magni/et Waldemarus
Knuti filius nondū regno tempestiui fuere. Christiernus vero Waldemarū pater-
nā cuius vltionē adiuuerat/regno dignissimū p̄dicabat. Quē honorē mater mul-
tis et grauibus piculis obsitū, ac vix quidē adultis gestabilem p̄niciosum puulo su-
turū aduertēs, poscenti puerū Christierno tradere recusauit /maioribus id munus
deberi p̄afata. Postremo p̄tinacius insistentē iureiurando obstringit in regē eū eli-
gi nō passurū. Quo Christiernus ad populū et cōcionē vsq̄ plato/patris eius benefi-
cia memorat: vt domi leges et iura stabilierit: vt foris hostē represserit: vt furtis ra-
pinisq̄ patriā vacuefecerit: vt Daniā pene exhaustā et exanguē Sclauia: magistrā
reddiderit: vt etiā vniciūq̄ p̄ vī amissa ad integrū restituerit: vtq̄ cūctis his opib⁹.
sanguini suo regnū deferri meruerit. Verū cū filius eius nondū maturos impio an-
nos accepit/neq̄ Danis sub auspiciis puerilibus rem gerere militarē expediat, virtū
debere circūspici:q̄ vsq̄ ad p̄uētā pupilli atate tutorio regnū nomine p̄curaret.
In qd̄ munus aptius neminē q̄ Ericū superioris Erici ex filia nepotē:q̄ audacia ac pie-
tate p̄staret/maternūq̄ genus ex regibus duceret/adcisci posse/adulto rerū suma-
mam pupillo cessurū. Ita Erico et populi fauor/et pueri maiestas vires regias dedit.
Hic p̄ter solam animi fortitudinē nihil a natura dotis accepit: sicut prudētia va-
cuus, ita parū amoenus eloquio. Carterū adeo salutis suā p̄dignus esse cōsueuerat: vt
bellū cōmissurus ne singulariter in hostē p̄curreret, arctius a suis obseruari soleret
Tunc Elskyllus cognito regē apud lutiā decessisse, repente in Scaniā maioris sacra-
dotii affectatione p̄uehitur. Ericus vero infectū antedecessoris p̄positū circa Rycō
nē explere cupiens/pontificalis ei dignitatis incrementa tribuere gestiebat. Scaniae
les aut vltima quāq̄ p̄peti, q̄ pontificiū in nouā transferre familiā p̄oprates/bela
lūm aduersum regē decernūt. Quo ille cognito ne multorū inimicitias vnus viri
fāiliaritate cōtraheret, p̄posito suo cupide cessit/Elskylloq̄ sedē mutare p̄misso, Ry-
di filius Noruagia reuersus, patrimoniu suū inter bella ciuilia a patruo occupatū
hæreditatis titulo reposcit. Cuius petitioni Ericus illam antiquitatis legem oppo-
suit: qua reis patriā honorū poena decernitur. Patrē siq̄dem eius peregrino milite
aduersum patriā vsūm/decretā hac lege sententiā incurrisse, Igitur Olauus perina-
de ac iustū belli titulum accepisset, cupidius oblatā seditionis occasionē amplectit.
Siq̄dē acceptā repulsæ cōtumeliā ad nouarū rerū licentiā trāstulit/ deq̄ priuati pa-
trimonii repetitore totius regni inhiator euasit. Verū dissimulato odio p̄ insidias
regē opprimere statuit. Quē in Arna Lundensū hospitiū diuersantē noctu adortus,
primū a vigilibus clandestinū eius aduentū speculatis excipitur. Qui mox reflexis
equis sepultos somno milites clamore eminus in arma cōcitant/primiq̄ portas tue-
ri parant. Auxiliis deinde supuenientū sociorū adiuti, hostilem repulere conatum
Olauus p̄inde ac suo p̄posito victus, in Suetiā cōtendit: sed mox Erico Scania excea-
dente reuertit/cōcionēq̄ in valle Arnensi sub edicto cōtractā liberioris vitæ p̄mis-
sis aggressus/regium sibi nomē illecto populariū fauore conciuit. Quod indigne fe-
rens Elskyllus, bellum ei Lundensī manu cupidius q̄ p̄superius infert. A quo supatus

Historiæ Danicæ Li. XIII. F. CXXXIII.

primū mox in vrbe ad quā ex prælio confugerat obsessus: postremo necessitate victus: obsidibus datis, fideq; sub sacramēto promissa salutē paciscitur. Sed postmodū ex Olauī discessu competentē fugæ copiā nactus: Erici charitatē & obsidū salutē & iurifurandī religioni/speciosa temeritate p̄posuit, neq; nefas duxit extortum sacramenti vinculū voluntariæ amicitiae cultu conuellere. Cuius affectum atq; constantiam rex ad se in Syalandiam venientis amplissimi ruris vicorūq; complurium datione p̄saurit. Verum Scania imp̄suis Olauū fouente, ipse veluti in antistitis fuga per absentiam victus: reparandæ fortunæ gratia ad littus more gentis Landora appellatum expeditionis nomine crebra classe peruehitur. Cuius loci suspectā admōdum fortunam habebat: fabulosæ cuiusdā opinionis credulus: qua reges id littus aggressi in annū duraturi negantur. Sed dum per præsentia fata metuit: absens victoria caruit. Siquidem tellure perinde ac fatali malo abstinens: neq; ferri: sed ruris violentiam in metu reponens: copias in aciem dirigit, casq; Eskyllō proferendas cōmittit. Qui pontificalium sacrorum q̄ rei militaris peritior: per similem priori fortunam expertus: triste regi spectaculum fuit. Cuius mali intuitu discere Ericus moneriq; poterat: plus viribus suis duces: q̄ femineis debere figmentis. Quibus superstitionū laqueis: quove credulitatis errore animū tunc eius obsessum putemus: cū ipse qui alias adeo manu strēnuus existere consueuerat: vt ne temere in hostē se mitteret: a militibus contineri necesse haberet: tunc veluti metu pugnam detrectans: in vicino se per absentiam superari conspiceret! Qua victoria Olauus veluti ipsum iam Ericum delessit supra modum erectus: pontificales opes æque ac regias absq; respectu religionis inuadit: & in contumeliam Eskylli: a quo bis se prouocatum meminerat: cuiusdam eiusdem nominis sacerdoti pontificiū gestionem assignat. Deinde tanq̄ vniuersas a muli vires superiore prælio contudisset omnibus corporum munimentis apud Lundiam relictis: alias locorum & metu, & armis vacuus proficiscitur. Quo accepto rex contractis vndiq; leuibus & quæ fors obtulerat nauigiis: noctu e Syalandia traiecit exercitum: amicis e Scania nauigationi suæ ductum eminus scintillarum silicibus excussarum splendore præbentibus: fortissimos quatuor Olauianæ militiæ viros domi interceptos aquis obruendos curauit. Adulterinum pontificem a veri sacerdotii sacramentis exutum suspensio finiuit. Arma deinde hostium gratā militibus prædā occupauit. His deniq; vsus Olauū apud Glumstorp vicum conferto prælio superauit. Qui in Gothiam confugiens: interiectis diebus per Blekingiam reuertit: itemq; ab Erico fugatus cum ad montium angustias peruenisset: eorum præsidio fretus proxime insequentes deleuit. Partem quoq; exercitus in ostium terga traiecit: eaq; manu prope modum Lundenses absumpsit. Super hæc omnia fugam capeffit. Deinde veluti rebus in Scania parum feliciter prouentibus bellum in Syalandiam transfert: fortunam loco mutare cupiens. Vbi ab incolis Rykonis ductum secutis apud Bythingam annem bello victus: in Hallādiam excurrit. Ex qua rursum Syalandiam petens cum ex agrestibus antistitem in vico Ramløsa moram habere cognosceret: noctu tacitus in vicinia mansit. De cui⁹ cubiculo certior per matutinum eius officium factus ostio militem inuehi iubet. Ad cuius tuitionē procurentes cubiculariū in limine trucidatur. Antistes ipse extremæ necessitatis periculis obsessum se videns: religione salutē postposita: ceruicem scuto subiecit: adituq; hostem insigni pugna prohibuit: clericis interim qui & epistolarū eius & anulī curam habebant: conuulsas pene ianuas admoto puluīnorum cumulo

Fabulosus
loci geni⁹.

Epī virtus.

Saxonis Grammatici

reprimentibus. Igitur ædem Olauus quia armis non poterat: flammis attentabat. At pontifex ense q̄ igni consumi speciosius ratus conferendi cum Olauo sermonis pacem efflagitat: benignaq; eius promissione firmatus/ exerto foribus capite trucidatur. Igitur Olauus ultionem parricidio consecutus cupide in littus decurrit: utq; nauigia tacitus deseruit: ita concitus eadem repertit: ante fuga & nauigatione vsus q̄ rex nuntium facti qui tunc in vicinia morabatur acciperet. Quo cognito Romanus antistes acerbissima aduersus eū execratione vsus cæteris per Europam pontificibus similiter in ipsum pronuntiandi detulit potestatem. Mandatum quoq; ad vniuersos Lutia pontifices dedit: vt sententias aduersum sacrilegam eius impietatem debita animaduersione restringendas curarent: indignum vsu sacrorum existimans qui celebrem eorum ministrum opprefferit. Ericus vero comperto Olauum Halladiam petere festinato post eū peruehitur. Cuius aduentu Olauus apud Arystadium nuntiato vicini pontis beneficio fugæ consuluit: eoq; post tergum abrupto: in proxima ripa tutus confedit. Pauci ex militibus eius quibus ob virtutem aut torporem fuga tardior erat: a superuenientibus occupati funduntur. Tunc Ingimarus quidam vetus Erici miles: amulum eius non bellorum impendio: sed leui insidiarū momento tollendū ratus: illectusq; siue p̄mii spe/ siue gloria cupidine trās fugæ titulo Olauū petiuit: eūq; transitionis simulatione securus: tandē in publico pergentē equi pernitate fretus: telo traicere destinauit: cōplessitq; votū: nī Olauus repēte equo delapsus: imminēs iaculū industria corporis declinatione vitasset. Deinde citatū acrius equū/ dū incautius fugæ cōpendiū querit/ in palustre cœnū p̄cipitē agit: eiusq; voraginibus implicatus opprimitur: p̄posito parū respondēte fortuna. Post hæc Ericus nuptiarū sollicitat̄ affectu Bremorū antistitis Harwici germanā vxorē duxit natu quidē nobilem: sed nō tā pudicitia q̄ parērela conspicuam. Cuius instinctu vetera regū latifundia in eos maxime quorum forti opera aduersus Olauū vsus fuerat: dono cōtulit: neq; regiis opibus quo minus suscepta pro se pericula repēaret: pepercit: quasi ad hoc tantū eas recepisset vt in alios largitione transfunderet: totalsq; stipēdiū loco militibus erogaret. Postremo amulū apud Thiutam amnē cū maiore copiarū parte bello deleuit. Verum non eadē virtute peregrina ac domestica bella cōfecit. Expeditiones enim quas a duersum Sclauos ductabat: nō tā timori eis q̄ ludibrio fuere. Adeo enim apud eum inertia omnia solutaq; fuere: vt ne a viro quidem edita putarētur. Infimi cuiusq; in soluenda militiā arbitriū sequebatur. Sape lixarum redeundū vociferantiū clamorem secutus: classem dimisit. Ob cuius mollitiē animata Barbarorū atrocitas/ nō solū eū foris peruagantē contēpsit: sed etiā domi consistētē inuasit. Qui cū in Fyoniam forte e Syalandia nauigatione cōtēderet: piratas post tergū imminere cōspiciēs: auide petito littore: armamentisq; omnib⁹ in prædā relictis: nō sine rubore & metu nauigio cessit. Interiectis annis cū apud Syalandiā febrī se implicatū sentiret Fyoniā vsq; cuius erat oriūdu cōcessit spiritū vbi acceperat redditurus. Illic despato lāguoris remedio quia corpori nō poterat: spiritū cōsulere cupiēs: regiā vestē cuculla pmutat: vocatq; militū cohorte palā regno renūtiat. Creditū em̄ est: & a sacrorū peritis traditū nihil abolēdis piaculis poenitētiæ religione valētius reperiri. Tūc Elyuus a vico Wisingo qui & ipse egro cū aliis affidebat: cūctos de creādo rege circūspectis eē suffragiis iubet: utpote præfenti iam militiā liberos. Quæ vox vitā regis quātulactūq; restabat ablumpsit: ægre ferentis adhuc viuo sibi successorem inquiri.

Ep̄i cades.

Olauo iter
dicit sacris.

Ericus fit
monachus.

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CXXXIII.

Esunato Erico ambigū plabīs de regno suffragium fuit. Quippe Kanutus in Lutha: Sueno apud Syalandiam Magni alter/alter superioris Erici filius: ingenti ambitu regnū petebāt. Siquidem hūc paterna illum auita merita venerabilem faciebant. Suenone itaq; Sialandensium suffragia ambiente: ac plarīsq; petitionem eius fauorabiliter accipiētibus: Olauis cognomine Balbus prisci moris amulatione permotus: cunctos qui regium ei nomen tribuerēt: ipsumq; si reciperet execratus: adduci se posse negabat: vt in hanc vocē incōsulta patrię maiestate pcurreret: aut regium honorē priuato prater publicū regni cōsensum deferret. Siquidē electionis locum Sialandiam esse. Ius vero penes popularis arbitrii cōmunitatē consistere memorabat. Hasitātibus cūctis: atq; a sentētia aliquantulū cedētibus: Steno quidā spreto veterū ritu Suenonē occultis a se promissis aggressum regio prim^o nomine cēluit. Maiorēq; cōcionis partē ad simile vocis ausum induxit. Itaq; sententiā eius prosecutū vulgus: qđ arbitrio suo paulo ante permittere verebatur: parī mox suffragio cōprobabat. Eodē quoq; auctore populus Sialandensis creatū a se regē finitimorū cōsensu fulciri cupiēs: Iacobo Colonis filio singularis faciūdię viro legationem compositā & subornatā cōmittit: qui Scaniēses adulatione dignitatis ad societate electionis impelleret. Idem Suenonī comes in Scaniā datus: accepta dicēdi copia: docet noluisse Sialandos quicq; super regio delectu sentētiis suis prater Scanicū arrogare cōsensum. Sed hūc sequi in cūctis q̄ pcurrere malle: sine eo nihil magne rei executuros. Verū Suenonis insitam animis charitatē habere: eūq; sibi in regē dummodō Scanica allubescant suffragia exoptare: quē pter proprię indolis claritatem/ etiā patris auiq; merita cōmendarēt. Meminisse deinde monet: vt solī ceteras Danorum vires obrūerint: vt patri eius ad extremā pene desperationem redactō: nihilq; prater interitum prestolanti imperiū dederint: obsecratq; humanitate qua illum exceperant: filium prosequātur. Ita Sialandensiu affectum indicans: sed factū reticēs: omnīū Suenonī suffragia conciliauit: quos ad hunc fauorē non solū Sialandensium legatio: sed etiam proprię eorum virtutis memoria concitabat. Kanutus quoq; eodē a lutha honore prouehitur: indignātibus Suenonem temeraria geminæ concionis audacia regium occupasse vocabulū. Inde Sialandiam potiendæ eius libidine iisdem fratus accedit. Post hæc maximū pontificem Eskillum/ eundēq; Suenoniana partis fautorem occultis ad defectionē promissis impellit: quibus incēsus antistes Kanuto per internūtiōs mandat: classe Scaniam petat: seq; belli sociū pollicetur. vt autem occasionem sibi transitionis concisceret: ac lubricum fidei suæ rationabilis causæ titulo coloraret: acceptas a Suenone iniurias fingit: & quasi cū eo cōtrouersia initurus: cōtraētis colloquiū simulatione militibus: Lundiam quæ & Suenonem habebat petiuit. Vbi dū compositionis negotia falso geruntur: Kanutum ex iis quos ad speculādum eius aduētum pramiserat: adesse cognoscit. Nec colloquiū soluere moratus: ignotum ceteris consilium suū eadē hora repete detexit. Siquidē elatis signis precipiti in littus equitatu contēdit. Cuius aduētum Kanutus nauigatione praeutres/ littori copias mandare noluit: sed in altū nauigiā reficiens damnata promissoris fide Sialandiam reuertit. Ita præsens consilium non cedētibus ex sententia rebus fortuna delusit. Sueno vero properantem ab vrbe pontificem subsecutus: reuertentem bello superat: captūq; quia publica custodia non suppetebat in ex- Eskillus ca-

Locum ele-
ctionis Sialandiam esse.

Sueno rex
LXXXV.

Eskillus ca-

Saxonis Grammatici

Borgen
Holm.

execrationis (qua: suprema pontificum vltio est) censuram metuens: non solū eum
captione eruit: sed etiam agresti vico: magnaq; Burgūda: insula: parte: quo synce-
riorem eius fauorem impetraret: donauit. Post hac sine ipso apud Slangetorp ru-
ralem Sialandig villam bellum cum amulo facit: eūq; cruentissimo pralio superatū
insula pellit: victor in Scaniā redit: Kanutus in Iutiā refugus cessit. Per eadē tēpo-
ra Romanus antistes Barbaricā tempestatis procella rem diuinā pene obrutā euer-
samq; conspiciens, datis per Europā epistolis vniuersos Christiana: credulitatis ho-
stes ab eius cultoribus oppugnari praecepit. Singula: autem catholicorū prouincia:
confinē sibi Barbariem inceslere iubebantur. Ne ergo Dani priuata: militia: rebus
publica: religionis officia detrectarēt: sumptis sacra: peregrinationis insignibus im-
periū amplectuntur. Igitur Kanutus ac Sueno inuicem obsidibus datis, depositisq;
inimicitiarū exercitiis rei melius gerēde gratia pacē pro tēpore statuūt: reuocatisq;
a suis visceribus ferrū ad sacrorū vindictā conuertūt. Discordiā itaq; a regni amu-
latione profectā socia: expeditionis scedere castigātes: iūctis viribus Sclauia: petūt:
Germanis ex cōdicto diuersam eius inuadētib; plagā. Iuti Kanuto duce/Herbiēses
Suenone hostilē occupāt portū. Superueniūt extremi Sialandēses ac Scani: priorēq;
classem prout cuiq; locus patebat sua circūcludunt. Occurrūt in littore Saxones
et ipsi vindicāde religionis cupiētissimi: militia: socii Danis futuri. Mox Dobinum
insigne piratica oppidū: ab vtroq; circūfidentur exercitu: omni Danica multitudine
praeter paucos classis custodes nauigia reliquēte. Quorū raritate cognita rugia: pri-
mā obsessis opē inimicę classis oppressione portrigere statuūt. Mox Scanos quos or-
do proximos offerebat adorti: ferme omnes fuderūt. Iuti iocundā eorū cladē ducē
tibus: neq; socios cōputāribus quos duce a se diuersos nouerāt. Sed & forēsis nōdū
pugna: memoria exoleuerat: & recēs partiū odiū astuabat. A deo quos priuata: irā
agitant: publica nunq; cōmunio foederat. Ascerus vero Roskildensis q; classis a rege
curā acceperat: suo repēte nauigio pignauā cedēs mercatorū cymba aduecti cōscē-
dit: eoq; latebrā nactus: quos specioso pugnae exēplo ad fortitudinē incitare debue-
rat: deformis fuga: spectaculo territabat. Primū autem Scani ne timidioribus fuga
suppeteret: cōmunibus vinculis arētius naues in classem sociāt: mox victi nexus in-
dustrie procuratos fortuitis ruptionibus lacerant: parsq; ferro perit: pars necem
sibi inter vndas precipitio maturauit. Cūq; Rugiani complures ob magnitudinem
naues captu difficiles animaduertērēt: multitudinis specie metum eis ingerere cu-
pientes: classem suā abduētis caforum nauigiis duplicant: eadēq; perinde ac remi-
gum plena tentoriis instruūt vacuitatē vmbraclis obscurātes. Vbi sunt & alio nō
minore mentiēde classis ingenio: noctibus enim tacita nauigatione in altū pergētes
diluculo referūtur imaginē recētis classis, & supueniētū auxiliōrū effigie pbituri.
Sed crebro id agētū frustra calliditas fuit. Interea Danis obsidionē arētibus: eorū
classis piratico bello nūtiatur oppressa. Hac fama reuocati correptis nauiū reliquiis
Rugianos resistere formidātes: portu ppellūt: sociorūq; stragē fuga hostiū viciscū-
tur: ob interfectōrū cadauera partū adhuc nauigabili ponto. Suenoni vero nauī qua
venerat spoliato suā cedere Kanutus Liburnicā voluit: sed suspecta amuli humani-
tas erat: oblatūq; notabatur obsequiū. Nā cū ei? partes incolumes: suasq; pmodū
exhaustas videret: alieno nauigio reditū experiri fesus nō est. Slesuicū deuectus in-
teriecto tēpore prior Kanuto Sialandiā occupat. Roskildiaq; moeniū inopē recepta
culi gratia vallo fossaq; cōplectit. Cuius custodia Ebboni mādata: in Scaniā pergit,

Stratage-
ma.

A. Rugiani

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CXXXV.

Kanūtus vero Scaniensiu damnis benigne secū a fortuna actū existimās: eāq̄ tantū sibi viriū addidisse: quantū a mulo depressisset reputās: ne res eius pxima clade corruptas/ ocio recreari p̄mitteret: Sialandiā tā sibi q̄ hosti diuidua ope familiarem Iutis p̄cipue fractus ingreditur: ei potissimū cessurā ratus a quo primū occupata fuisset. Vbi cōperto Roskildia deciuisse: portasp̄ sibi Ebbone filio Skialmonis auctore clausisse: Sunonem quēdā sola loquacitate insignē/ nec tā consilio gnarū q̄ amoenū eloquio: qui eā ad deditiōē hortaretur p̄mittit. Is cū ad oppidū peruenisset: primū ante vallū lasciuē/ & discursim obequitans: mox cōpositi volubilitate sermonis propugnaculis insistentes aggressus: legationis mandata facundius q̄ felicius explicabat. Quem Ebbo de industria blandis ac mitibus verbis excipiens: emissis deditiōnis simulatione iuuenibus prendēdum curauit. Quorum vnus paulatim ei propior factus: ius frāni violētius occupat: ceterisq̄ equū a tergo pulsantibus: captum ciuibus ligatum adducit. Is primo conipedū p̄ena coercitus: postmodū superueniente Suenone luminibus spoliat⁹ improuidā exhortationis p̄enas pepēdit. Hęc audies Kanute potiendā vrbis diffidētia: in Iutiam reuertit: vtq̄ rerū cōmoditas affuit: Sialandiā spe reparandę fortuna: parte qua maris anfractibus interluitur inopinatam intrauit: improuidam quoq̄ Roskildiam capit: & penates Ebbonis ad Suenonem elapsi incēdio diruit. Vnde ne impēfarum inopia arētatus discederet: publico stipēdio alimentorū ei subsidia decernūtur. Par Scaniensibus circa Suenonē affectus inceserat. Ne enim labente sumptu veluti ciborū p̄enuria afflictus arma deserere cogeretur: publicę eū collationis cōmeatibus p̄sequūtur. Tāta inter partes virtutis & glorię amulatio fuit. Interea nobilissimi Iutorū/ & in rebus bellicis singulari militia laude cōspicui/ duab⁹ Suenonē Liburnicis petiuerūt. Quorū virib⁹ succinctus assumpto Eskillo: manū in Sialandiā traiecit: ac p̄pe Thorstam vicū bello cū Kanuto cōcurrat. Vbi inclinata suorū acie timidiorū fugā secut⁹: fortiorū victoria reuocat: & dū vinci credidit: victor repētinus euasit. Kanutū vero sui/ siue q̄ tenera adhuc atate esset, siue quia belli eū implicare periculis nollēt/ in acie descēdere passū nō sunt: pro duce pugna spectatorē effectū. Interiectis diebus Waldemarus diuī Kanuti fili⁹: armis tūc primū p̄ etatē matur⁹: sed paternā in Kanuto merita perosus Suenoni se iūgit: in eius castris militiā Tirocinū habiturus. Cuius fauor plurimū Suenoni viriū cōciliauit. A quo paternę p̄fecturę dignitate donat⁹: Kanutū quēdā Henrici filiū sub Kanuto Magni filio eiusdē beneficii titulis inhiantē crebra belli cōgressione perdomuit. Nec minor ipsis mediocris rei q̄ regibus summa amulatio erat. Semp̄ autē ad Waldemartū victoria redūdauit. Erat autē Kanutus insignis facūdia sed moribus effusissimus. Sueno & fortunę fauore: & viriū incremētis accinct⁹ in Fioniā excedit: mox amulū apud Iutiā persecuturus: vbi ab exule quodā Ethlero sollicitatus bellū in Holfatios parat: abūde minora ad traiciēdum nauigiā p̄mittēte. Incola: siquidem quo transitus impeditior foret: pontē conuulserant. veniētibus Eidoram: p̄missoris incuriā binas tātū nauiculas exhibuerat. Quarum altera Sueno suos p̄cedere cupiens: saniore militū sentētia reuocatur: rogatus p̄positū hostiū aliena traiectione p̄nosceret: neq̄ p̄priis rem periculis explorare. Siqdē haud procul eis latebrā esse: partē copiarū quantā a se supandā crediderint irrupturis. Nec falsa p̄dictio fuit. Holfatii quippe vicinis se saltibus occultātes: pariēter primorū adiutū p̄stolantur: transuectisq̄ quos a se capi posse cōsiderēt: p̄cursu factō omnes aut neci aut captioni subiiciūt: q̄q̄ Danis in propulsando periculo animus nō deesset: vt

Sueno loquax.

Sueno capitur.

Roskildia improuide capitur.

Waldemarus Tiro.

Saxonis Grammatici

Ebbonis
mors.

pote qui nec fugere possent, & in regis oculis pugna edere necesse haberent. Ita nos
stros ad virtutē capessendā & salutis desperatio, & praefens ducis incitabat aspectus
Quorum periculis exturbati scifarū magistri: circa palos medio amne defixos harea-
bant: neq; residuos transuehere: neq; translatos referre ausi. Itaq; nec regi ad pcedē-
dū, nec victis ad resiliendū opi fuere. Interea kanutus sumptuosis militiā impensis
oneratus: nec minorē occidētis humanitatē inuenit: q̄ oriētis nuper expert⁹ fuerat.
Siquidē agrestium placide tractatorū stipendia cōtraxit tali lutorū beneficio vsus:
quale pridē apud Sialandios acceperat: huius Sueno cōgressu virato: Scaniā reuisit
exiguīs militiā reliquiis integrā amulū manū attētare formidās. Interiecto tēpore
receptis pretio captiuīs securus lutiā adiri cōstituit: peragranti Fioniam Ebbonis
e vita nūtiatur excessus. Cuius fato deiectus: relatis in Sialandiam copiis p̄sens bellī
propositū deserit, militēq; plangere q̄ amulū incessere maluit. Adeo em̄ familiaria
ter eo vsus: vt nihil in foro: nihil in castris/absq; ipsi⁹ amministratione curaret: inq;
priuatīs ac publicis negotiis profusus ex eius arbitrio sentētiaq; p̄deret. At vbi re-
cens funeris m̄eror exoleuit bellum nouaturus per Fioniam in lutiā decurrens:
Wibergenses regionū veētigaliū immunitatē pactos ad bella pro se suscipiēda per du-
xit. Huc kanutus magnis oriētis viribus succinctus aduehitur: victor haud dubie
futurus nī suadētibus amicis equestre militiā pedestri mutasset. Siquidē optimates
eius superiorū bellorū ammoniti: qbus rem infeliciter equitādo gessere/ ne fugā facul-
tas ignauos abriperet: necessitatē sibi iſſerre tētātes: equorū amminicula submouēda
duxerūt. kanutū cū paucis equitibus peditū mediū faciūt bellī merita aestimaturū,
nec alias Sueno rebus suis impensius diffidebat. Vt autē hostes vltro militiā expedi-
mentis exui vidit: summa spe extremā desperationē mutauit: neq; enim ignorabat
equitatu vacuos lētam & ignobilē militiam edituros: plusq; sibi praesidiū demere q̄
duramētī cōciscere. Et ne ei similis manus deesse videretur: wibergenses vtpote rei
equestris ignaros/pedestri plio militare p̄cepit: nōnullos inter sagittarios & fundi-
tores dispersit. His leuia tormēta saxaq; iactilia p̄ armis fuere. Proxime eis ab vtro-
q; latere equites iūgit: mox hostiū terga pressuros. Cōmittēdi taliter plīi p̄cipuus
auctor ei waldemar⁹ extabat: corpus annis tenerū/animū industria p̄ualidū habēs.
Is sigdē pedites peditib⁹ opponēdos: latera autē & terga ab equitibus incessenda do-
cuerat. kanutus dupliciter instructi hostis cōsiliū ex apparatu cognoscēs: opportu-
nitatē insidiis negare disposuit. Quib⁹ vt copiā demeret: neq; suos a tergo circūue-
niri pateret: op⁹ impetu ratus/ totā manū in cōsertissimos pedites inducit: eosq; pas-
sim & varie resistētes pene oēs oppressit: nec ea tñ virtute periculū ppulit. Quippe
Sueno vtrinq; ex latere aduersarios, partito equitatu circūolat: deturbatisq; equis
quos retro acie fugā metu locauerat: ancipiti incurſu cōclusos exagitabat. Qd̄ vbi
videt kanutus trāsuerſis acie principis instruit, reuocatq; a peditibus pugna: ad
equites tranſtulit. Quippe a tergo instantibus ora aduerrere necesse habuit. Sueno
vero cum & armis diffideret: & equorum pericula formidaret: tranſuerſis eos pra-
liis fatigare: non manū cū eis acie conferere: nō pugnandī copiam facere: sed incera-
to Marte ludificatos/ astu ac lassitudine superandos curabat: eos grauissime adora-
tus qui cōmuni acie longius excedentes: audacius semet propulſandis obicere peri-
culis. Variis igitur irruptionibus laceſſiti: crebroq; impetu & obliquis cōcurſibus
lacerati: tandē viriū inopia ad tantā corporis lassitudinem peruenerunt: vt prater
communē belligerandī morem in ipso certaminis ardore sessione pausarent. Cūq;

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CXXXVI.

nec ad fugam, nec ad pugnam vis vlla suppeteret: dū sollicitē salutis præsidia circūspiciunt: oppidū cuius paulo ante incolæ fuderant: cōposita acie paulatim accedere tutissimū ducunt: subsidii loco hostiū teētis vsuri. Eo igitur seruatīs ordinibus incessum emouent: procuratis qui a tergo curarēt: hosteq; retrogradī pellerēt. Tanta plarūq; necessitatis fiducia est. Tūc Barcho quidā promptissimus Suenonis miles ab aduersariis vndiq; circūuetus: innumeram manū ammirabili solus virtute sustinuit. Tandem obfusis sudore oculis pulso clypeo ambas bipēni manus inserere: promiscue cadē facere: hostes ac socios iuxta/ferire: nulli propius instanti parcere. Quo viso Waldemarus cui multa secū ex veteri cōiūctu familiaritas erat: memoria prisce charitatis euectus equo ocuis aduolat extremis amici rebus adesse cupiens. Quem Barcho aduersariū ratos; relata bipenni instātem appetit. Sed Waldemarus p̄pro eo ictum ocior anteuenit. Manubrio solo scapula eius vehemēter impacto ferrū excidit. Vix hominē inter tot arma, tot hostes obnixius cōtranitentē seruare potuit. Diu tandē oblectatum abducit: inuitūq; saluti restituit. Qui postq̄ se ab amicissimo salutari captione pertrahi videt: libenter quidem eius opem excipere dixit: sed non ita vti hac velle vt captiuorum more clunes equi sequendo: scēdum de se spectaculū faciat. verum ex parte Kanuti alii confestim fugam facere: pars oppido latebrā querere: nonnulli per medias eius plateas erūpere: Kanutus ipse per angustissimas vicī partes: equo vectus eripitur. Occupati qui in vicū profugerāt: & in vnā adiu captiui tradūtur. Ad quos introgresso rege Helias Ripensis antistes circūspectis omnibus: hortulanū regī amulandū aiebat: qui vtilibus herbis incremēta cōciliat: noxiis locum vacuefacit. Qd̄ dictū specie horridū: si quis altius mēte perspiciat summa industria procuratū fateatur necesse est. Abcise enim rem, sed copiose differuit. Cui si Sueno obsecutus fuisset: profecto omnē amuli fidutiā sepelisset. Qui licet iniuriarum nomine vindictā a captis exigere potuisset: ad mitiorē tamē sententiā ingenita sibi pietate deflexus: plarūq; redimēdi copiā fecit: aliosq; sacramēto, alios spōsione in fidē acceptos: morte multare passus nō est. Ex quibus binos dūtaxat peculiarib; flagitiis obitos: alterū quia terrā latrociniiis vitā egerat: alterū q̄ oprime de se merentē virū per insidias dormiētē oppresserat: capite poenas soluere iussit: in neutro belli: in vtroq; sceleris negotiū puniēs. Cōplures ex superioribus tributæ sibi salutis immemores: acceptū ab hoste beneficiū repetita Kanuti militiā neglexerūt: eisq; pristina fides recentī charior erat. At Kanutus ab Alaburgo Liuthusiū petēs: apud vitricū Suerconē exul aliquādiu demorat⁹ est. Huc siquidē occiso Magno Kanuti mater cōiugio obuēnit. Tūc vero laceræ Danorū res disiectæq; fuere: cū interius socialī bello flagrante: exterius piratica pestis ingrueret. Cuius ppulsandæ causā Suenotori Sclauia bellū crebrius q̄ prosperius inferebat. Neq; em̄ tāta illi in præliis perseuerantia: quātus furor atq; impetus fuit. Nam cū receptui consulere debebat: tā auidē litus reperere cōsuevit: vt par fugæ reductio videretur. Neq; suorū ei res curæ fuere: dūmodo prior ipse nauigiū rapuisset. Quæ regis ignauia tantam Sclauis audaciā dedit: vt crebro copias ei⁹ reuertētes opprimerēt. Ipse quoq; Wibergā adhuc munimēti expertē: quo tutiori sibi receptaculo foret: terreis mœnibus clausit: magnisq; eā stipendiis instruxit. At Kanutus apud Suetriā primū vitrico optatus: mox onustus haberi cœpit: ita vt pro comparandis alimentis quicquid illic prædiorum possederat veditaret. Neq; enim vlla gens exules aut p̄prios recipit: aut facilius respuit. Sed & fili⁹ Suerconis Ioannes: vt plurimū strēnu⁹: ita parū facetus irrisorio

Barchonīs
virtus.

l. Suer

Quomodo
Wibergam
clausit mœnibus.
Suetica gēs
exules p̄p̄te recipit
facile con
temnit.

Saxonis Grammatici

carmine: fugam eius præliaq; retexit: & quasi cantilena: specie pudibūdi hoīs ve-
recūdiā laceſſiuit: vt em̄ hospite rubore & cōtēptu perfunderet: fortunā ipsius ludi
brio laceſſere cepit: aſperſiſq; iocis, & ignominioſo verborū genere: ignauā ei bel-
liq; tristes exprobrabat euentus. His Kanutus opprobriis irritatus: nauigio cōmea-
tuq; empto plurimū in auunculis & materna filius neceſſitudine: Poloniā profugit.
Quem illi maternæ rei nomine regni conſortionē appetere rati: cæteris in locis ad-
miſſum: munimētis excipere paſſi non ſunt. Ad vltimū cū ne placida ſatis fronte cō-
ſpiciūt: inſontem notantes cum propinquo charitatē deberent. Augebat hunc me-
tum recēs maioris eorum fratris depulſio. Itaq; receptus quidē: ſed nullā (vt dixi)
vrbium intrare permiſſus: ad præſectū Saxonīa Henricū peruehitur. Apud quē
minorē ſpe ſua fortunā expertus: Hamburgem antīſtitem Hartuicum accedit:
iam pridem Danis iuridictioni ſuę exemptis inſenſum. A quo humaniſſime habitus
belliq; tandem ſubſidia mutuatus: domeſticorū militum fidem tacita legatione per-
tentat. Reſpōſum eſt omnes ad eū ocīſſime trāſituros: datāq; Suenoni fidem priſtia
na mutaturos. Qua promiſſione ſecurior factus: peregrina manu Iutiā intrat. Sed
et ſuis nec humanitas Suenonis: nec obſidum charitas: nec periurii reſpectus: quo
minus ad eum ſigna referrent obſtaculo fuit. At Sueno vbi de eius aduentu cogno-
uit: virium diſſidentia apud Wibergam recētibus a ſe munimētis excultā obſidionē
ferre conſtituit. Vbi ad ſuſtentandā ſumptuū neceſſitatē bonā eorū qui ad Kanutū
conceſſerant: rapinis exhaurit: prædatuq; ſtipendia contrahit. At Kanutus ex pro-
ximā pugnae euentu: vrbem oppugnare diſſiſus: formidata locorū fortuna: procul
moenibus caſtra conſtituit: operiri volens quoad amulus protelatīs diebus alimen-
torū egeſtate vexatus: aut turpiter fugā: aut temere bellū arriperet. Ea Kanuti ſpes
Suenoni victoriæ fuit. Eodem tempore Bruno quidam qui & Kanutum ipſe e Saxo-
nia ſecutus fuerat: ſiue Suenonis inſtinctu corruptus: cum quo veruſta ſibi ſocietas
erat: ſiue delati belli tadio ſatiatus impetrata vtcūq; licentia cum aliquot Ripam
ſeceſſit. Sueno vero cum rem familiarem magnis in vrbe ſumptib; exhaustiſſet: neq;
trahendi diutius belli materiam circūſpiceret: audendum aliquid cum periculo ra-
tus: noctu magnis itineribus tacitus ad hoſtium caſtra contēdit: eoſq; mane diuina
curantes: improuidos irumpit. Quibus repentino metu percuſſis: vt cuiq; animus
erat: aliis fugam, aliis arma capere negotiū fuit. Medius horū interſtebat riuus oc-
cultis voraginibus frequēs: ſed vno dūtaxat vado meabilis: qđ Suenonianis incogni-
tum, Kanuticis notū prior loci inſpectio fecerat. Exiguus idē & obſcurus olim: nūc
belli inclytus fama. Igitur qui irruerāt ignorātia loci inuias riuū ptes aggreſſi: p̄ci-
pitatis equis iprouidi ipetum p̄nas dedere. Experti periculū em̄ inſtāt: fundiſq;
ac iaculis puocāt cōgreſſum phibēte lacuna. Tūc Saxones oſtētādā virtutis auidi:
ne rebus locus officeret eqs vadū inſiliūt. Waldemarus poſtq; ad loci eqtabile videt
ſancti kanu tāq; hoſtes trāſitu phibitur? eo freno cōuertit: aduerſoq; cū eis equo cōcurrēs: ipa-
ti ducis ſi cū vni lanceā ingenuo militādī more p̄fregit. Sed cōtra i ipſo gurgite ita quater nis
lius. ſimul haſtis excipit: vt equ? in clunes cōſideret. ipſe tamē ob egregiā eqtādī peritiā
ſella pelli nequirit. Quintā inter frōtē galeāq; defixā: adacto capulo collifam auulſit
His malis liber / arrepro equo cū paucis vadū ſupat: & ne ſecuturis anguſtias face-
ret: p̄cul riuo ſecedit: ibiq; facta acie pugna cepit. Quineriā totā hoſtiū turbā quo
ad oīs ſociorū p̄meaſſet exercit?: parua manu ſuſtinuit, Suenoniq; certiffim? auctor
victorię fuit. Quo opē ferēte: Kanuti ptes fugā fecere. Grandē q̄ppe ex ſuperioribus

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CXXXVII.

preliis metū hauserant eorūq; memoriā abicere nequeunt: egris semper infra-
ctisq; animis erāt. adeo em̄ Ranuticorum animos res aduersę corruerāt: vt maiore
fortitudinis parte defecti / perseuerāter hostē ferre nequirēt: nimioq; timoris capti
heberatis animis faciles semp in fugā existerent. Saxones vero qbus agitatio milita-
ris familiarior erat / equestri exercitatione vsi / crebro equorū reiectu victoribus insul-
tabāt, ita fugā moderātes: vt eā nō sine ordine & regimine dirigere viderent. Prom-
ptissimus horū Folradus eo plio cadit, neq; captorē reperire quīuit, q̄q; obrutus prē-
di se plurimū p̄caret. Ceteri interdū male fugientes, oppido nocte māserūt: vbi a fu-
ge p̄secutoribus intercepti, hospitio necant. Cōdixerāt em̄ victores nemini parcere
deuictorū: tū Saxonū odio: tū quia pximo bello captos & a se redimēdi potestate do-
natos: denuo hostes expti fuisset. Kanuto Saxonā refugio fuit, de cui⁹ fuga Ripāses
vti acta erat ab intermeantibus edocti, quo plus victori placerēt cōfestim Brunonē
capiūt Suenonis in breui iudicio p̄sentādū. Quē Sueno oblatū aliquādiu familiarī⁹
habuit, mox donatū abire pmittit. Quę res ei apud cōterraneos suspiciōni primum
mox cladī atq; exitiū fuit. Fuere em̄ interfectorū propinquī q; crederēt eū pecunia a
Suenone corruptū socioꝝ salutē iniquissimo subuertisse cōsilio: declinatī bellī argu-
mēto dolī cōiecturā trahētes, neq; aliud beneficētiā regis, q̄ fraudis pmium extitit
se putātes. Cui cū de p̄fidia diem dixissent, omnēq; accusatiōis suę vim validissima
eius defensione elusam viderēt: inuictū foro insidiis occupāt. Sueno per inde ac priua-
tis iā periculis liber: ad publicā ppulsanda animū induxit. Locis marinīs natura mu-
nitis, cōplura agrestū p̄sidia cōdidit. Bina castra, alterū in Fionia, i Sialādā alterū
p̄pter fretū molit, q̄ piratis timori, incolis vero receptū foret. Sed a Sclauis vtrūq;
cōuulsū pdit. Bellū cū ipsis magna apud Fionā virtute gessit. Quorū copias ita
cecidit: vt plerisq; militū palmas ferro p̄erosas habētibus, media digitorū caro cru-
desceret. Eo tempore p̄pter incursum qui a maritimis crebri p̄donib⁹ edebant: apud
Roskildā wethemāno auctore piratica cōepit. cuius hęc disciplina hi mores fuere.
Nauigia piratę magis idonea sibi visa absq; possessoris pmīssu assumēdi potestate ha-
bebāt: octaua acquisitorū parte naulū daturī. Nauigationē orsurī, apud sacerdotes
p̄teritę vitę piacula deplorabāt: eorūq; religiosa animaduersione puniti / per inde
ac statim decessuri, diuina altarīs libamēta sumebāt, cūcta prosperi⁹ cessura ratī, si
rite deū añ bella placassent. paruo viatico sumpto, onera & ipedimēta vitabāt arma-
tura ac cibo simpliciter cōtenti, nihilq; qd nauigationē moraret amplexi. multę illis
vigilię, multaq; p̄smonia erat. Remorū manubrīis cōsidedo innixi somnū carpebāt.
Quoties p̄pter littora illis nauigatio erat: eadē ante speculatorib⁹ plustrāda māda-
bāt ne qd icōpertū forte vel iprouisum occurreret. Insulas ad quas v̄to afflarent pe-
tebāt: missis q; loca p̄cellis auersa percurrerēt: q; pegrina classis trāquillis soleat por-
tub⁹ delectari. Crebrū eis cū hoste certamē: sed vbiq; facilis, ac pene icruenta victo-
ria fuit. Prēdā ex equo p̄tebatur: nec maior gubernatoris portio q̄ priuatī remigis
erat. Christianos quos expugnata classē captiuos reperāt: amictu donatos ad ppria
dimittebāt. tāta eis i cōterraneos hūanitas erat. octogenas & binas piraticas puppes
varie & vicissim coepe, nunq; ipsi classē vigiti duab⁹ frequentior ē hñtes. Stipēdiis de-
fecti ip̄sas a ciuib⁹ cōtrahebāt pmīi loco p̄de dimidiū recepturis. Hic piraticę cul-
tus vt dixi Roskildię cōept⁹: ab vrbis gremio etiā ad agrestes manauit, ab oī ferme
Sialādīę pte subsidia mutuatus. Eniuero angustus primū ac tenuis magna breui ina-
crementa contraxit. Sed neq; ante redditā terris pacem vlla ex parte remissior fuit.

Roskildē,
piratica.

LVXXXII Saxonis Grammatici.

Frisia minor spectat
ad Daciam
De situ Frisiae.
Comendat
Frisiam.

Interea Kanutus Frisiam minorem que & ipsa Danicarum est partium cum paucis exiliis comitibus petit. Diues agri provincia est pecoribus opulens. Ceterum confinis oceano patet humilis, ita ut eius interdum estibus eluatur. Qui ne irrumpant: vallo littus omne precingitur: quod si forte perforaverint: inundant campos: vicos & fata demergunt. Neque enim illic locus natura alius alio editior existat. Plerumque agros ab imo contulsos alio loci traiciunt, locum eorum occupante lacuna, in quorum consederint praesidiis possidendos. Inundationem comitatur feracitas. Gramine tellus exuberat: torrefacta in salem gleba decoquitur. Hyeme continuo celatur estu, stagni speciem praebentibus campis: unde & in qua rerum parte locanda fuerit: pene ambiguum natura fecit: cum alia anni parte navigationis patiens / alia atris capax existat. Incolae eius natura feroces, corporibus agiles, anxiam & grauem armatura conternunt / ancilibus utuntur, missilibus dimicant. Agros scrobibus cingunt, saltus contulis edunt. Penates in editum subiecto glebarum aceruo prouehunt. Hos a Frisonum gente conditos nominis & linguae societas testimonio est. Quibus nouas quaerentibus sedes, ea forte tellus obuenerit. Quae palustre primum ac humidam longo durauerit cultu. Administratio deinde provinciae sub nostris regibus esse coepit. A qua Kanutus cum forte praesidium implorasset: prompto omnium fauore suscipitur, pollicitus se eis aliquid de consuetae pensionis onere laxaturum. Auidi promissionis Frisi intuitu exilis praesidium, immani se negotio onerant. Ac primum moenia propter Mildam fluuium: quis eum recipiant condunt. Tantulo stipendio ingens militia sterit. Sueno reditus eius opinione accepta / Iutis in equitarum digestis a Sialandis & Scanis classem adsciscit. Ex qua non nullas naues Slesuici subductas ad Eidoram usque solo tenus pertrahendas curauit, ne ea pars hostibus elapsi foret. Quae res ei impendio magis quam usui fuit. Inde cum copiis ad recens oppidum pergat. Id inter paludes amnemque situm natura quam opere munitus erat. A latere ei Mildam fluuius fuit angustis alueis, sed placide manantibus aquis. Quod quia rex ob angustias exercitu circumuenire non poterat: locis ex copia idoneis castra defigit. Deinde caesis virgultis quae nemus proximum offerebat ad peragrandas paludes constramenta fieri iubet: quibus cum opportunum foret: velut pontibus uterentur. Interea quidam ex Frisica iuuentute, siue more impatientes: siue vegetioribus animis virtutis iactantem cupidi: prouocandi gratia / riuum qui inter castra medius erat consueta arte transfiliunt, vatumque eminus hostem incessunt. Nec laceffentibus obuui defuerunt. Complures ex utroque agmine huic se certamini ingerunt, suorum quique pericula propulsuri neutris communis fortunae negotium patienter inspectare valentibus. Itaque paulatim crescente pugna, adeo omnium huc animi confluerunt: ut ex eo belli praesultu / totius victoriae summa perdere videretur. Quo viso filius Thorstani Petrus omnium regis archanorum particeps: non ignarus Frisicae temeritatis: contestim armari exercitum, praestolarique castris paratum iubet. Huius rei inscii Frisones tota amne repente transuolant: rati sine paratu regem in castris esse. Ita audacius quam prudentius omnis eorum irrumpit exercitus: inopinatum hostem opprimere auidus. Sed Suenonia non segniter occurstantibus: ad notas sibi refugere paludes. Quas mox equites factorum a se pontium strametis usi facile superant: translatique fugam acerrime persequuntur. Aliud quoque ferro sibi compendium struunt. Nam tanta in fugientes strages exercita est: ut constratis cadaueribus amnis mox a victoribus per meari potuerit. Fufis frisonibus Kanutus cum paucis exiliis sociis eques elabatur. Reliquis fugae expertibus oppidum

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CXXXVIII.

receptui fuit. Cui Sueno Kanutum inesse ratus: obsessos q̄ poterat infensus aggredi tur: sperans obtentione eius totius belli finem futurum. Saurios integris mutat: fessis inquietos succedere iubet: diurno prelio nocturnū sociat: omniq̄ instantia curat ne lassus quies remedio fiat. Addebat obsessis animū recens captiuorum occisio: nec cuiq̄ a victore toties lesio venia sperabatur. Contra rex si pugna remitteret: neq̄ mox oppido potiretur: Fresos auxilio obsessis futuros timebat, ideoq̄ perseverantiore prelio opus ducebat. Sic metus vtrinq̄ pugnandi pertinaciam fecerat. Nec inter diu dimicasse contenti: noctem quoq̄ bello contribuunt. Tunc vero anceps prelium erat. Cum forte Waldemarus clamore cominus orto Fresos instare ratus: in partem qua strepitus exaudiebatur cum signis accurrat, sociosq̄ per q̄ strenue repugnantes errore noctis elusus oppressit. Ita fortissimi animi dux temporis habitu circumuentus qui bus opem ferre decreuerat: cladem atq̄ exitiū irrogauit. Oppidani assiduus plagis & continua lassitudine exhausti, nullumq̄ pugne supplementū habentes, cū nec vires nec vulnera villo momenti spatio recreare quiuissent, desperatis rebus dedidere se regi. Cuius fidem atq̄ clementiam: vltra ac rati fuerant: experti sunt. Tum vero rex & in Plogo qui Ericū occiderat: singulare pietatis specimen dedit. Neq̄ em̄ a patris interfecore pœnas exigere voluit: plus deditiois moribus: q̄ vltionis aculeis debiturus. Ceteros quoq̄ nec morte nec captione mulctatos absq̄ redēptione dimittit: præfatus se eorum obsequia ac odia iuxta estimaturū. Nihil em̄ iis prosperè cessurum qui toties mobili fide & sacramēto fuissent. Dimissi cū duce exilium amplectuntur. Id em̄ gratiā apud suos Kanutus habebat: vt nulli vnq̄ fortuna eius fastidio esset. At Fresones mulctę nomine duo milia librarū regi cū obsidibus pendūt. Post hæc siue rubore fugę siue nature stoliditate cōpuncti Waldemarū obsecrant: precetur rege bellum cū eis hac lege iteret: vt victor equā priorī summā recipiat, victus ex veteri pensione quantū Kanutus sponderat remittat. Ille p̄cantium temeritatē incertorq̄ pugne euentus solertius estimans, extremę demētię voces consilii sui salubritate cohibuit, per q̄ stultū affirmando victos a victore noxias belli condiciones expectare. Interea Kanutus apud Germaniā Fridericū Romano recenter imperio functum auxilii imploratione sollicitat: promittens se patrię procuratiōnē in eius beneficio repositurū. Imperator cui & summa nature calliditas: & maxima proferēdi imperii cupiditas esset: tantū alieni i ditionē suā redigere audius: Suenonē veteris amicitia & cōmilitii monitū promisso honoris incremento ad colloquendū sibi simulatione charitatis inuitat: eximia sibi visendi eius cupidinē incessisse significās: sed Romanę maiestatis amplitudinē quo minus eū accedat obfistere. Quippe Sueno adolescentię tēpore militaris rei perdiscēde gratia: Conradi Cæsaris clientelā ingressus: cū Friderico: adhuc priuatę fortune: quę & ætate & ingenio equabat: diu sodalitatē officia gesserat. Itaq̄ nō q̄ fallacissimi hominis cōmētis crederet: aut amulo asylū demere vellet: sed vt sola se germanis fama cognitū etiam spectandū subiiceret: presentemq̄ famę suę miratoribus exhiberet: cultiore pompa instructus mandatum exequitur. Nec parū glorię apud curiā magnificētia clientelę & apparatus ostentatione cōtra xit, totiusq̄ i se germanię oculos ob virtutis ammiratiōnē cōuertit. Merseburgū oppidū theutonice nobilitatis frequētia cōpletū ingressus: ab ipatore primū venerāter hitus: mox vario accusatiōis genere vexatus: disparē pmissis fidē exptus est. Cui demū cōditioes huiuscemodi pferunt: vt ipatoris ipse: ei? vero kanut? renūtiata regni affectatiōe militē ageret: bñficiū iure Sialadiā receptr? Alioqui: ipatoris vires

Obsessio
dura.

Waldemari
erratum.

Plogo p̄citer
rex.

Kanut? ad
imperatorem
confugit.
Friderici
fraus.

Sueno olim
de familia
Conradi im
peratoris.

Saxonis Grammatici.

Nemo regū Dania
Cæsaris ho-
magiū præ-
stitit.

Sueno i su-
perbiam
lapsus ritū
Alemānoꝝ
emulat⁹ est

Suenonis
auaritia.

Kanuto obtentui fore / expeditamq; cum eo manum in Daniam esse mittendam que vel Suenonis præcurreret reditum: vel confestim impugneret aduentum. Sueno in re tam anxia: aut periclitandum sibi: aut parendum fore cognoscens: simulata assensione: paterna bona quibus in Sialandia abundabat: tanq; peculiaria a conditionis tenore sublegit / ne violandę pactionis omnis domi deesset occasio. Quod quia germanico iuri familiare erat: admissu facile fuit. In hoc Kanutus pacti parum credulus Waldemarum qui cum Suenone aderat: sponsorem efflagitat: fidem eius integritatemq; tutissimum rerum suarum pignus existimans. Neq; enim alium ex regio comitatu pari constantia pro capite suo excubiturum putauit. Ille Suenonianę perfidie cōsciū cum vanam ac lubricam compositionis fidem aduerteret: ne alienam in se labem recidere pateretur: sponsonem pertinacius abnuuit. Tandem rege compellente, vix atq; egre vadimonium dixit: præfatus se si Sueno pactum pertriperet: Kanuti partibus accessurum: probata vtrinq; conditione discessum est. Reuersus i regnum Sueno: deq; æmulo comitem nactus: remissis e vestigio literis: fidem Cæsaris aperta fraudis exprobratione damnauit, initalq; cum eo pactiones obsequii negatione subuertit, in eas se condiciones fallaciter adductum affirmans, in quas Danicorū adhuc regum nemo concesserit. Præterea Kanuto iusta petenti, prouinciali duntaxat amministrazione concessa: regios penates a cætera se conditione secreuisse dicebat: fraudatus pacto Kanutus: vadem sollicitat. Qui cum regem deserere: vel sponsonem corrumpere, eque foedum putaret: vtrobiq; famę periculum contemplatus: mutare pactum: q̄ euertere maluit, statuens vt cum rex Sialandiam commeatui suo necessariam duceret: aliud pro ea Kanuto stipendium assignaret: nec fructu parcius: nec spatio contractius: nec honore defectus. Assensus conditioni rex: tripartitam Kanuto præfecturam constituit: eiq; in Luthia, Sialandia / ac Scania, peculiare beneficium tradit: inter cisam loco dominationem minus solidæ potestatis gesturam existimans: Huius rei Kanutus Waldemarum denuo prædem exposcit. Quem velut antea repugnantem Sueno condendi fœderis auidus: sponsonem iterare coegit: negans si pacto obuiam isset: eius Kanutivę defectionem egre laturum. Hoc fretus pigrore Kanutus: cupide conditionibus fruitor. Igitur Sueno perinde ac bellorū metu solutus in superbiam lapsus: patrios mōres q̄ parum sibi viderentur exculi, tanq; agrestes & inconditos: perita a finitimis vrbānitate mutauit, spretoq; Danico ritu germanicum æmulatus est. Nam & cultum saxonicum sumpsit / & ne eo inuidiosus vteretur: militum studia ad similem vestis vsum adduxit: rustici moris redio comptioris famulitiū grege, palatium instruens. Quinetiam epulandi rusticitate depulsa: externas mensis comitates adciuit. commestationumq; ritus cultiore misterio gerendos instituit. Nec solum cultum nouauit: sed etiam edendi bibendiq; facerías tradidit. Idem studii in nouanda clientela, asciscēdisq; satellitibus gessit. Honores quippe nobilibus demptos: histrionibus deferebat, magnisq; & illustribus viris a latere suo sepositis: in eorum locum turpium & effeminatorum familiam subrogabat: vt abiectu maiorum, minorumq; prouectu: prorfus eximias potentia suæ vires ostenderet: ditatiq; fortunam suam beneficio regis, non generis imputarent. Nec insolentia eius auaritia defuit. Siquidem lucrosa sibi illorum fata, quorum bona auxisset constituit, pupillorumq; parentibus e mortuis explorator euasit. Neq; nephas duxit eorum liberos agestati subigere: quorum opera / regni opes ipse susceperit, Ipsos quoq; milites prius a se locupletatos, ad vilem

paupertatis statum beneficii sui poenitentia adductus reiecit. Quinetiam ingentis clientelę voracitate compulsus provincialia ministeria, impensalq; ab agrestibus: artius exigere coepit. Itaq; dum militum luxui consulit: plebis fauorem amittit. Præterea controuersiarũ iura eatenus sacramenti religione subnixæ ad palęstras & palmas athleticas relegauit, iudiciumq; rationis speculationi debitum, in sola corporũ exercitatione constituit. Et ne quid fastui deesset in communibus suggestis concionari fastigio suo indignum ducebat. Quãobrem equa vulgariũ alloquia contēnēdo / editioribus locis occupatis: suppositę plebi superne ius dicere confueuit. Crebræ quoq; ei cum Lundensi pontifice similtates maiore fructu q̄ iactura fuere. Ea tempestate Karolo Hallandiæ præside prouinciã egresso: coniugem eius sororemq; viduã Suerconis filius Ioannes excellentis earum pulchritudinis opinione corruptus ad libidinis cõmerciũ raptas in Suetiam vsq; deuexit. Quibus tam contumeliose vsus proditur: vt eas in stupri vices noctibus euocaret alternis: igneque pudicitie sceminas, obscenissima sceditate proculcans: neq; aut huius matronalem thorum, aut illius cęlibem castimoniam: quõ minus voluptatum suarum ignibus indulgeret reueritus. Ad vlcimum patrię & populo tantę temeritatis facinus exsecrante: vtrancq; remisit. Quod flagitium Sueno perinde ac cõmune probrum in omne Sueonum regnum vlcisci statuit: publicum ruborem communibus armis submouendum existians. Sed nuptiarum apparatu præuentus: quippe Saxonum Satrapę Conradi filiã nuper desponsam vxorem ducturus erat propior priuatę copulę: q̄ publicę vindicę militiam retentabat. per hanc Sueonem in peregrinos ritus adductum falsa plabis opinio referbat, eiusq; super consuetudinũ nouitate consiliũ accusabat. Per eadem tempora Nicolaus vrbs Romę cardinalis Britãnicum permensus oceanum: Noruagiam Lundensium adhuc ditiori parentē immunitate concessa, maximĩ pontificatus titulis insigniuit. Quod in Suetia quoq; legationis potestate peragere cupiens: Sueonibus & Gothis de vrbe, & persona tanto muneri idonea concordare ne queuntibus: certamini decus negauit, rudemq; adhuc religionis barbarie summo factorum honore dignatus non est. Verum inspecto temporis habitu cum per oceanum reuertere hibernę nauigationis metu in periculis duceret: Daniam redituũ suo per commodam arbitratus, offensam eius ex Noruagię promotione contractam beneficii deliniamēto sedare constituit. Eskillum igitur mādatis aggressus / plus nouę dignitatis q̄ veteris amiserit: recepturum promittit: definiens se ereptę Noruagię damna / Suetici primatus munere pensaturum. Rapuit promissum Eskillus cupideq; legati copiam flagitat. Qui veniens apud ipsum futurũ Suetici sacerdotii insignie deposuit. Dandum ei i quem concors Sueonum Gothorumq; suffragium cõuenisset. Statuit quoq; vt quicunq; maximĩ Sueonum pontifices creandi essent, palatio a curia dato: per Lundensem insignirentur antistitem, eamq; sedē perpetuo verrerentur obsequio. In hoc priuilegio dato confirmationem a curia adiscendam promittit. Quod effectu per facile fuit. Siquidē Romã reuersus: decedente Eugenio maximus pontifex subrogatus est, peregitq; publicę religionis p̄sul qđ priuatę legationis minister annuerat. Qui mox vsurpatione posterorum firmatus: sub hoc vsq; tempus, antiqui tenoris obseruatione perfruitur. His per actis Nicolaus nondũ Dania egressus: Suenonem Suetica meditandum bella Romana industria a proposito reuocare conatus: locorum difficilium, inopis regni infructuosa victoria: habitum prætendebat. Siquidem eius militię negociũ ingens: fructus exiguus fore:

Raptus.

Hic habuit
Noruagia
Archiepis
scopum.

vide Chron. Noruag.
fol. 453.

De primatu
Archiepiscopi
Lundensis.

Consiliũ
Nicolai legati.

f. iii.

Baxonis Grammatici.

Similitudo
aranae.

Hyeme bel
la i Suetiā

Horrendū
frigus.

Calliditas
Sueonū in
cedendis fil
uis.

priusq; ei cum vastis, & immanibus scopulis: q̄ cum hoste certandum. Quo victo ni
hil præter ignobilem prædam, & sordida spolia victoribus occupandum. Postremo
cum Stolidam regis perseverantiam consilii sui sapientia Superare nequiret: iner-
tiam eius facetissime cauillatus est. Nam araneam eum æmulari dicebat / quæ tela
rum figmentis cum discrimine vitæ: & viscerum suorum egestione confertis: quid
nisi Scarrabeos putres & vilia prenderet animalia! Cuius exempli euidentia araneæ
regem: militiam tela: victoriam venatui conferebat. Ita auidum duce[m] exigua
rei cupiditate seipsum viribus exinanientem inutili bello delectari monstrabat. Cu
ius Sueno dignitatem potius q̄ monitum veneratus, abeuntemq; eum ad regni fia
nes vsq; comitatibus profectus: destinati olim belli studium animo reuocauit:
quippe quem magis potiendę Suetię cupido: q̄ aut iniurię dolor: aut pudoris irrita
mentum accenderat. Maximam siquidem inuadendę eius opportunitatem / tum ob
senium imbelliamq; Suerconis: tum ob factiones inter eundem & plæbem recenter
ortas: nam Ioannem agrestes cõcionantem occiderāt: arbitratur. Spe quoq; tam
rata victoriam complectebatur, vt ante militiae exordiū inter milites suos Suetica
rum iura prouinciarum: tanq̄ belli præmia partiretur. Duo quoq; ex proceribus
eius ad opinionem vnus Suetię virginis libidinis æmulatione correpti: magnis in
ter se iurgiis dissidere cœperunt. Cuius nuptias rex in beneficio suo reponere par
æstimans: capta Suetia fortiori connubium pollicetur. Quo promisso libidinis emu
lis magnum virtutis certamen ingessit. Tanta apud Danos fruendę Suetiæ fiducia
fuit. Interea Suerco belli metu crebras ad eum de pace legationes direxit: sed nullis
conditionibus ad eam impetrandam assurgere valuit. Igitur frustra fatigari se vi
dens: non se prelio offerre: non arma: nō expeditionem parare: sed ignotos locorum
recessus quærere, summamq; belli Sueonibus credere. Vt autem Sueno difficillimo
rum itinera euitaret anfractus: instrumentum belli hyemis expectatione suspen
dit: ab astrictis glacie paludibus profectionis compedium petiturus. Hyberni itaq;
temporis beneficium nactus: expeditiora legit itinera, rapinisq; & incendio Finniã
prædabundus aggreditur. Occurrunt indigenę supplices, patriam seq; dedentes:
nec se se subtraxisse contenti: etiam comitatibus prebitis: hospitalitatis eum obse
quis prosequuntur. Post hæc Werendiam intrat. Vbi ab incolis neq; Marte neq; de
ditione exceptus: flammis omnia ferroq; peruadit: viris ac fœminis passim solitudi
num inaccessa petentibus. Sed & præaltę niuium moles totis ferme campis incesse
rant: frigorisq; tanta vis erat: vt vberibus admoti infantes, algore hebetatis mem
bris inter ipsa lactis alimenta decederent, matresq; simili fato propinque, extincta pi
gnora moribundis complexibus attractarent. Dani quoq; eadem aeris inclementia
afflicti: non in castris noctes exigere / non militares excubias obseruare: pars foco si
bi pars tecto consulere, aeris non armorum sequitiam in metu reponere, cuncti plus
coelum q̄ hostem cauere. Werendenses autē quo ad regis gratiã paciscerēt, iter in
tercipere cupientes: cœsis minoribus truncarū arborū coaugmentis fauciu[m] quas per
meaturus esset: angusta precludunt. Tantis siquidem circũiacentium rupiū anfra
ctibus claudebantur: vt absq; ingenti dispendio a latere preteriri nequirent. Quo
rum ausu rex inter cœnitandum accepto / more[m] omnis impatiens / discussis mensis,
equum inuolat: militibusq; adesse iussis, ad rupem concitus fertur, indigne ferens
cœptorum suorum cursum vilibus agrestium obstaculis retardari. Rogatus a Ni
colao quodam iræ parcere, incertamq; admodum rem curiosius explorare intera

Historiæ Danicæ Lib. XIII. Fo. CXL.

pellanti se vxoratum quemq; timidissimum esse respondit, ad eius nuptias alludens qui ducta coniuge postridie militiam ingressus fuerat. Ille ob contumeliosam monitorum suorum repulsam ira percitus: facturum se breui qd Sueno non audeat subintexuit: exprobratq; sibi ignominiam, inuicem in eum reiecto meticolositatis opprobrio vindicauit. Quæ vox ab iracundia profecta celerem ipsius obitum ominata est. Vbi vctum ad fauces: delapsi equis milites, q̄q̄ tenui armatura essent / q̄ eis festi nationis ardor periculorum contemptum ingesserat: arboream struem oppugnare coeperunt: indigenis qui ad eam defendendam conuenerant / ingenti pacem clamore poscētibus. Tunc Nicolaus acceptam a rege contumeliam conspicuē probitatis operibus demere cupidus, ne magis vxorius q̄ strenuus videretur: dum conferta truncorū roborata obstinato ad pericula gradu superare conat: ab agrestibus e strue tanq̄ ex muro ppugnātib⁹ caput hasta traiectus opprimī. Similis aliorū conat⁹ saxis sudibusq; repellit. Sueno ppinquitate noctis, impetusq; p̄properi p̄cinitētia reuocat⁹: signo receptui dato p̄pter aggerē castra cōstituit: luce postera maiore vi ac paratu praliū exequuturus. Verū hostibus noctu sibi diffugio consulentibus, mane vacuū propugnatoribus iter nullo negotio superauit. Werendos deinde resistendū fiducia defectos: in fidem accepit. Igitur cum plerq; sibi ex voluntate respondere cognosceret: foelicibus fortunæ experimentis euectus: i omnem se Sueriam effundere statuit. Sed nimietas frigoris equorumq; ex asperitate itinerum inopiaq; pabuli coorta debilitas processum negabant. Tunc qui ex equitibus ad pedites redacti fuerant: comilitonum dilabebantur. Qui tandem furtiuum militiæ discessum expertus: clandestinam eius elapionem data reuertendi licentiā p̄currit, statimq; compendiaria ad Scanicam via cursum reflexit. Igitur Karolus cum Kanamo fratre receptorum obfidum fiducia spem libera tutaq; reuersionis p̄sumens, cum Hallandiæ propemodum consiniis accessisset a Finneſibus infidias hospitalitate regētib⁹ conuiuio exceptus: maiorem noctis partem commestationibus extraxit. Temulentia grauis in horreum annona vacuum, pariter se & comites sobrietate exutos cubitum recepit. Quibus altiore somno spirantibus: Finneſes foris valuas obicibus oberantes: igni sparſere tectum. Iamq; maior eius cōflagrauerat pars: priusq; ades in cinerem prope collapsa fuerat: q̄ pressos mero sensus vis ardoris expūgeret. Postremo propiore flammaram feruore correpti: dum nudī valuis erumpere gestiunt: forinsecus eas obclusas cognoscunt. Urgebat intus incendiū: foris hostis vetabat egressum. Sed p̄sens p̄na sequentis metum leuabat, instantiq; mali periculum futuro tristius ducebatur. Quo enenit vt Dani ferro q̄ flammis opprimī p̄optantes: validius conmissi p̄aiecta foribus claustra conuellerent: vtq; vnum periculorum effugerent: in aliud ruere non dubitarent. Egregiæ indolis pueri quos sibi in clientelam Karolus respectu propinquitatis adiuerat: absq; atatis miseratione sub Nicæ annis glaciem nudatis corporibus barbarorum ludibrio mersi in eodem alueo fatū ac tumulum recepere. Ita paucorum agrestium fraude maxime expeditionis labor exinanitus est. Interiecto tempore, plebs Scanica a principibus diffidens, concione lecta in Arnam vallem armata successit. Quoties enim in ea prouincia intolerabilia vulgi onera ducebatur: publica vi iniuriis occurrebatur. Adeo cū intolerabilis plabis seruitus ducit publicis armis libertas expetitur. Veritus ergo rex ne is tumultus ad grauiores regni motus progredetur, coercendi eius gratia

f. liii.

Vxoratum
timidissimum
foris esse.

Nicolai factus.

Suenonis
successus.

Finneſis
dolus.

60

Saxonis Grammatici.

Tokonis in
dicendo foeli
citas.

Contra in-
nocentem se
uit.

Occultum
dei iudiciū
timendum
De confide
ratioe Wal-
demari &
Kanuti.

Suerco filiā
cum regno
despondet
Kanuto.

ad Scaniā e Syalandiā traiciens: militaris manus fiducia agrestium concionē ac-
cessit. Inermis ipse equitibus utebatur armatis: vt vim metuere potius q̄ struere vi-
deretur. Cedente de industria vulgo coronam ingressus: multis & grauibus quēri-
moniis exceptus est: sed obstrepēte multitudinis clamore, defensionis potestatem di-
cendive copiam impetrare nequiuit, flagitandi silentii gratia dextram vulgo obten-
dens crebros lapidum iactus excepit. Adeo consternationis furor in contemptū ma-
iestatis exarserat. Tūc Toko matre Sygne ortus, vir natu & faciūdia, iuxta nobilis,
primaq; regis amicitia p̄ditus: in medium vulgi si proripit, obtentaq; omnium ta-
cituritate: imperitum concionis fragorem, doctē vocis auctoritate compressit. ita
suā temperans actionem: vt & p̄fectorum partes dissimulāter protegeret / & ma-
nifestum patrociniū impertiret. Reuersis ad propria agrestibus: Rex tantē contu-
melie deformitatem summa indignationis molestia profecutus: complures Scaniā
vicos exussit, eamq; ferme totam perinde ac maiestatis ream: rapinā subiecit. Ipsos
consternationis auctores spiritu: vel bonis priuauit: factiosos paupertate aut morte
multandos iudicans. Nec Tokonem cuius saluari eloquio vsus fuerat: tametsi lin-
guā eius beneficio vulgi iram vitasset multē expertem reliquit: plebem aduersum
se occulto eius consilio concitatum affirmans. Ita seuisimis iracundie furiis prouo-
catus: odia ac familiaritates iuxta pensabat. Ea Suenonis irruptio Kanuto nouanda
rum rerum spem fiduciamq; restituit. Sed hunc ausum p̄cipue Suenonis ac Wal-
demari concordia castigabat. Nam quantum regis odium: tantam ducis apud om-
nes gratiam intuebatur, alteriusq; flagitia: alterius virtute redimi denotabat. Arbi-
tri quoq; Kanuti prius sodalem regi q̄ ocium eripiēdum rati, eius cum Waldemaro
concordiam connubii affinitate componendam duxerunt. Cuius efficiendi gratia
vterinā Kanuti sororem Sophiam: apud Waldemarum eximia pulchritudinis lau-
de de industria prosequabantur. Sed Waldemarus quo minus ad hāc copulam intē-
deret: inopiam virginis obstare dicebat, q̄ patre Ruteno procreata: nullorū in Da-
nia bonorū heres existeret. Qzq; em̄ suasoribus tacite pareret: plus se tamen pauper-
tatem puellē fugere, q̄ speciem ammirari fingebat. Igitur a Kanuto totius patrimo-
nii sui parte tertia sp̄salium loco promissa: puellam despondit, eamq; matronē cui-
dam *Hotilde* ad vsq; maturam thoro etatem educandā cōmittit. Quāobrem negle-
ctum sanguinis vinculum: ac diu funestis odiis laceratum: tanta animorum integri-
tate refectum est: vt nulla veterū inimicitiarū macula quas vel ipsi vel eorum parē-
tes gessissent: noue societatis habitum: infuscaret. Quorū amicitia quo inuicem pu-
rior: hoc regi suspectior extitit. Sed eos & tacite cauit: & palam offendere metuit: q̄
maximam a se viriū partem cum Waldemaro migrasse cognosceret: cuius fortu-
nē suam incumbere non dubitasset. Itaq; licet amborum fidem notaret, suspicionem
tñ ne odium proderet obscurauit. Illi regie dissimulationis haud insciū: accepta cō-
meandi licentia: quasi bona sua apud Sueriam inuisitaturi: regem eius Suerconē ac-
cedunt. Re autem vera Kanuto Suerconis filia postulanda negotium fuit. Quo-
rum presentiam Suerco tanta affectiōne amplexatus est: vt p̄teritis liberis future
affinitatis spe heredes eos nuncupare proponeret. Quod vorum ei siue filiorum in-
ertia: siue excellentis proci nobilitas infeminabat. Reuersi itaq; hoc inuisiores regi:
quo hosti concordia iunctiores fuere. Kanuto deinde in Lutiam digressi / Waldema-
ro vero Ringstadium inuisente: Sueno post eum contentius pergit: conuentumq;
diu perfidie & pditionis probris euerberat, negati confictas a se literas tradit tanq̄

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXLI.

ab amicis porrectas: sed titulo de industria vacantes: quæ eius ac Kanuti initam cū Suercone concordiam nuntiarent. Quo cōmento Waldemar us / q̄q̄ irē parçissimus esset supra modum accensus: linguā nimio indignationis haustu repletā in contumeliam arguentis effundere nō dubitauit: p̄fidia quoq̄ in eū exprobratiōe reiecta / non iam redargutiōe / sed cōuitio agebat. egregios operū suorū labores nugaci mēdaciōrum obiectu pensari vociferans. Adeoq̄ regem respōsi sui libertate permouerat: vt tentus ab eo esset: nisi milites operam suam in eius captiōne negassent. quorum fauor impensius ipsū q̄ regem excoleret. Quā iniuriam postea apud lutiam querimonia prosecutus: graues regi inimicitias peperit. Inde cū Kanuto magna totius lutie classe in Sialandiā recessit, non q̄ bellum regi inferre p̄poneret sed vt nouis cōditionibus tutiorem eius circa se fidem efficeret. Quo apud Sundby maritimum vicū cum armatis obuio: diali colloquio de cōcordia actum. Composita pace / rex cōcubia nocte Roskildiam reuertit. Interea Sclauorum expeditio ad orientales Sialandiæ partes inusitate multitudinis classe nuntiatur ingressa. Qui quoniā rus ante vastarent, cuncta prædæ vacua prætergressi inopinatam aggredi Roskildiam statuerunt. Igitur ne fumū indicio proderēt: incendio penitus abstinebāt. Accedebat eorum audaciæ q̄ ex speculatoribus ociosam urbem regemq̄ procul ex ea p̄fectum acceperant. Quo nuntio instructi intacto rure eam cōtentius petebant. Ex quib⁹ nō nulli perniciosior⁹ equis suburbū prope liminaq̄ ciuitatis accesserāt. Rex ipse dum nocturnam vigiliam sopore auidius redimit: sero paratu tantū discriminis nūtiū excipiebat. Primus ex Danis Radulphus equestris militiæ apprime perit⁹ p̄prios⁹ equi beneficio in hostem occurrit. Sed cum solitarius esset: nūc euitando hostes, nunc persequēdo: opem ab exercitio mutuatus est. Quoties inculta camporū offenderat: ob armaturæ molem egrius fugam cōficiēbat. Nam Sclauos simili pōdere vacuos liberior equorū pernitas adiuuabat. Quo viso plus viribus equi / q̄ velocitati confusus: cursum ad cultiores agros de industria dirigere cœpit. Igitur caballi quibus vires parū suppeterent, officiente stipula præstantem robore equū imitari non poterant. Ita dū agilitatis equinæ certamē ad viriū conamē transtulit ab instātibus occupari nequiuit. Quippe densior seges plus viliū iumentorū q̄ robusti animalis cursum debilitauit. Interrogatus quis esset: mercatorē respondit. per cōtātibus quasnam merces haberet: respōdit arma quibus equos cōmutare soleret. Sed & eū quem insideret hoc sibi mercimonio obuuisse subiūxit. Regē quoq̄ Roskildie esse rogat⁹ / asseruit. illis eū necessarios suos allocuturū vrbe nuper excessisse dicentib⁹: egressum quidē eum sed reuersum astruxit. Quod quia cū speculatorū affirmatiōe non cōueniebat: in mēdaciis duxerūt. Idcirco autē Radulphus circa regis statū veris vtendum putauit: q̄ si qua a se veraciter ederētur: cōtrario modo hostibus credidit existimāda. Interea regii equites, vt quisq̄ apparatu. velox ac manu strenuus erat Radulpho admixti in vnā cohortem se receperant: incurfaturū ilico hostem nī Radulphus intuitu paucitatis auxilia sociorū expectāda duxisset. Tātam eis victorie certitudinē assidua bellorū foelicitas suggererat. Cōtra Sclauū reuocatos a prædæ socios in aciem cōrogant. Radulphus vbi primū excitati pulueris indicio regē affore deprehendit: superuenientis auxilii fiducia prælium facit. Cedentibus Sclauis cum pedites necarētur: equites seorsum in globū cōtracti prius velut ex cōsulato terga vertebant: mox imminentē a tergo regem, equitū eius paucitate cōspecta, cōuersi fugarunt. Quos Radulphus intermissā peditū strage cū suis adortus: in ve

Rex Sueno
p̄dit suspi-
tionē cōtra
Waldemarē

Sclauorum
irruptio.

Radulphi
equitis stre-
nuitas.

f.v.

Baxonis Grammatici

Notat cupiditatem Sclauorum.

wandalorum incurrationes.

Sueno infidias struit Waldemaro.

waldemari querela.

ra & precipite fugam coegit. Sed ab iisdem longius infectadis / q̄ equis prestatet re uocatus: admixta regia cohorte ferru ad pedites retulit. Fugientibus tanta adhuc praedandi cupiditas inerat: vt occisoru arietu corporibus pellem cursitando detraherent. Quantu in illoru pectoribus auaritie clausum putemus: qui inter extrema pericula abiectis armis ignobilem praedam & vilia fuge impedimenta quo meli? sibi cofulerent, deserere passi no sunt: Paucissimi ex eis in littus elapsi per lubricu pelagi nando nauigia petiuerunt. Nonnulli fuga cupidius inita: ceceo metu vndas aggressi passim exanimati sunt. praecipitato in mare spiritu / que ab hoste seruare stuerant. Inter ea Sclauoru equites velut ex abdito prouolates: victoriam regi emanibus per insidias eripere conabantur. Igitur Dani: du ad finem pugne peruertu autumant: praeliu iterant. Quoru virtute victi Sclau: fuga auidius sumpta adeo salutem suam ferro subtrahere gestiebant: vt per maritimę rupis ardua semet cu equis effoeminato pauore praecipitates: vitam finirent: & inter scopulos spiritu deformi corporum ruina deponerent: quem audacter in acie profundere dubitassent. Abducendis igitur nauigiis ob ingentē nautaru strage egre remigia suppetebat. Iisdem temporibus effusis piraticis habenis a Wandalicis finibus Eidoram vsq; oes per orientem vici incolis vidui: ruraq; culture expertia iacuerunt. Sialandia ab ortu & meridie marcida situ vastitate torpebat. Siquidem agrestiu inops patrię loco praedonibus fuit. Fionie nihil residuu preter paucos incolas piratica fecerat. Falstria spacio q̄ virtute contractior incolarū fortitudine paruitatis dana pensabat. Quippe tributariū ignara iugi: aut pacto hoste: aut viribus submouebat. At Lalandia tametsi Falstriae granditate prestatet: pacē tamē pensione petebat. Cetera vastitas occuparat. Itaq; non armis: non vrbibus confisu: anfractus equoru: quo minus piratas admitterent: praelongis palis ac sudibus exstruebantur. Aduertens igit rex nutantes patrię res: & iam pene collapsas: se ppriis viribus a piratica vindicare negre: herici ducis cui? insignes ea tepestate vires fuere / aduersum Sclauos opem pecuniis promerenda putauit. Cui millequingentas argenti libras mercedis nomine pollicitus: publica collatione summam expleuit. At Henricus cuius venalis magis q̄ utilis amicitia esset, pecuniam assecutus: vel quia noluit: vel quia nequiuit: paru stabiliter in promisso se gessit. Ita rex no accepta pace dum patrię rebus cofulere quatit: miseriam eius dedecore cumulauit. Quae res aduersum eu populariu iram acrius destrinxit: deforme ducentiu pacem censu no armis exquiri: comunę patrię regis vitio esse decepta. Igitur Sueno desperatis maloru remediis a piraticis periculis ppulsandis ad ciues vsq; cauēdos curam retorfit. Renouatisq; suspicionibus Waldemaru occupare animu intendit. tanq̄ altero sibi onustoru sublato / facilius reliquū aggressurus. Quod infidiis q̄ bello commodius gerendum ratus: perinde ac coiugis dorem exquisiturus ad foces iter instaurat: interq; delectos comites Waldemaru profectionis sequacem adsciscit: quia domi eum tuto relicurus non videbatur: in carcerē Conrado seruandum tradere cupiens. Quem dolum Waldemarus amicorum sibi coplurium literis indicatu venienti Slesuicu regi memoratis quae pro eo fideliter ac strenue gesserat cum exprobratione perfidie palam obiecit. Neganti in eum a se crudeliter esse consultu: susceptos apices abscis indicu vocabulis ostendit. Meminisse deinde monet: vt p̄cipua ei bellicoꝝ manu conciliauerit / vt corpore aduerso diras p̄ eo plagas acceperit: vt secum maiorē semp victorie partem traxerit: egregiisq; meritis suis gratia loco doli ac fallaciam erogari cōqueritur. Comitatu nihilominus pollicet: pre

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CXLII.

fatus sciturū eum peracta fraude nequitia sibi nō astū effectū fuisse. Contra Sueno suspicionem leuare summa dissimulatione tentabat. Neq; enim ad deponendā perfidiam: tantę fidei meritis adduci poterat. Irreuocabilis itaq; propositi pertinacia: Stadiū aduectus: a p̄sule Bremorū Hartuico domo suspicitur. A quo cū vltioris viā duce[m] exposceret: non impetrato Waldemarū quem ei per familiarem sciebat: preces iterare cōpellit. Quo pontifex clam vocato regii cōsiliū cōmentum aperit: cōfessus se de industria negare: quod ei perniciosum aduerteret. vt autē regi satisfacere videretur: dissimulata potestate / ductū ab Henrico / q; potentia ac dignitate prestaret cōmonet expetendū: verū has preces suo Suenonisq; & Waldemari nūtiō cōmittendas. Quibus Henricus auditis cum & regis dolum calleret: & Waldemaro cōsulare vellet: quod a focero cōmodius accipere posset frustra Suenonē a se flagitare respondit. Abductū deinde Waldemari legatū q̄ noxia mittenti precetur edocet: ipsūq; ni redeat: apud Conradū extrema passurū denūtiat. Igitur Suenonis nuntius collegarū vtroq; dimisso: Conradū accedens: nūtiat suspectos regē habere propinquos: quos pridem inimicitias exercentes cōnubii recentis affinitas cōcordes effecerit. E quibus vnum ei fraudulenter accitum in comitatum celsisse: quē apud ipsum nouarum rerum metu vinctū haberi cupiat. Pręterea procedendī gratia profectio[n]is ei debere prestari ductorem. Querente Conrado quo pacto regem emulus comitaretur: fidem eius secutum asseruit. Tunc Conradus Suenonis consiliū execratus: dedecere senem se inquit / quod iuuenis fugisset admittere. Nempe deforme vetulo esse de integritatis duce perfidię fauorem euadere: norāq; quā ea tenus cauerit: sub vltimum tempus sibi cōciscere. Malle igitur se generum filiamq; cum nepote ex ea suscepto cruci subfixos videre: q̄ fidei & synceritatis opinionem tot annis seruatam extrēmę etatis infamia corrūpere: alienę fraudis propositum impiissimi fauoris nutrimento. Tum demum affuturum se / subsidiaq; laeturum: si gener omi[s]sa fraude: palam quos metuat: impetat. Ad huius vocis nuntium Sueno rubore perfusus vltioris vię tutatore negato: in regnū reuertit breui morarum processu Kanuto et Waldemaro Wibergi moram habētib[us] occulto traiectu in Fionia e Sialandia accessit: cōsiliis inopinatos p̄dī posse: detecto dolo mādat vtriq; allocutum se eos non occupatum venisse: suspensiones deponant quas falso cōceperint. Illi iudiciis dolum p̄currentibus eius de se propositum speculati: nihilq; iam bonę spei ex regis promissu capientes: lutorum suffragiis regium sibi nomen cōciscunt. Tunc rex apud othenas (nam eo forte loci diueterat) cōtractis in regiam militibus: nunc singulos nunc vnuerfos arctius percōtari cępit qua fide p̄sens bellum ingredi vellent. Respondentibus alacriter: non contentus simplicitate promissi: sacramento fidem efflagitat. Illatis sacris / Suno siue vetusta Waldemari charitate siue priuato iniuriarum dolore permotus: regia solus excedit. Emissi qui eum reuocarēt: causam tam subitę egressio[n]is efflagitant. Rogatus regredi ob paternę villę ereptionem conqueritur. Rex restitutionem promittit. Suno: seram hanc iusticiam inquires: in aduersis vsurum se negat: quo ī prosperis fraudatus fuerit. Quamobrē potioris partis amplexu solitariam transitionem non veritus: ab iniurioso sibi rege salutarī cōsilio deciuit. Itaq; iustum defectionis titulum secutus: Waldemarum auitę paternęq; familiaritatis respectu transfugio petiuit. Cūq; Sueno roborata suorū fide in Sialandia rediisset consequenter ab multis lutorū classē mutuatis impetitur. Qui tunc forte Roskildię situs: Eskillū sepe dictum antistitem: p̄sidiāq; Scano

Hartuicus
bremensis
episcopus.

Conradū im
peratore dī
gnū dictū.

Kanutus
rex. lxxxvi.

Suenonis
integritas.

Baxonis Grammatici

Petri consi-
lium,

rum accersit. Quibus presentatis: Petrus cui pater Thorstanus erat: omnium consilio-
rum suorum arbitrum: qualiter rebus consulendum esset interrogat. Is consultantem olim
regem qualiter tuto regnare posset iussisse fertur: ut aut equestrem plabeuque ordi-
nem: quo se tutius aduersum amulos gereret: beneficiis impensioribus coleret. aut
ab iis saltem ad propinquos placendi studium transferret / eosque sola contentus specie
reuera reges existere pateretur. Si neutrum egisset: haud dubium / quin breuem regni
usum habiturus esset edocuit. Rex vero neque salubritatem consilii: neque sapientiam
responsi debita animi sententia profectus: vtilissimos monitus deliramentorum loco
habuit. Enimvero obfusum iracundia animi salutaris aestimatio subire nequiuit.
Concepti itaque furoris impatiens: quoad vnum sibi scutum suppeteret: id se Petro
oppositurum iurauit. Tum Petrus. meum semper inquit pro te clypeum gessi: sed vereor
ne cito cunctis scutorum tuorum copiis opus habiturus sis. Quod rex auare dictum ex-
stimans percotatur num adhuc satur esset: Respondit saturum se, sed vereri ne sa-
tietatem parum salubris digerere sequeretur. Tunc quoque quid facto opus esset roga-
tus: in Scaniam migrandum edocet. tutiores illic vires. in Sialadia pauciores amicos
quam hostes esse. Preterea lutos haud facile infecuturos: forensis adhuc pugnae memo-
ria trepidos. Sin autem in Scania praeuenerint gentis aduersum eum auxilia contra-
cturos: Quam si petere supersedisset: ad amulos defecturam non dubitaret. Quae Sue-
no secus aestimaturum inquit: nisi Waldemarum: cuius concubinarum filii paedagogum age-
ret penatibus suis parsurum speraret. Aliorum vero bonis si patriam hosti cessissent nul-
lum peculiaris amicitiae beneficium praesidio futurum. Ita alieno consilio spreto / proprium
amplexatus: Roskyldie hostem opperiri constituit. Rarefcentibus alimentis regios vi-

Eskilli con-
siliium,

cos complures comparandi sumptus gratia venditabat. Tandem multi ruris absum-
pto precio: cum exercitum nimis impensis onerosum dimissurus videretur: Eskillus
defectionem prouidens artem excogitauit qua periculum ad fructum conuerteret. Pri-
mum enim ampla defectionis premia ab aduersariis occulte paciscitur. Mox cum con-
teraneis regem accedens: alimentorum inopiam querit. dimittat precatur quos pasce-
re nequeat. Praesertim pietatis ac necessitudinis iura violaturos. si in ciues ad propin-
quos ex aduerso contractos pugnatum essent. His dictis tanquam defensionis ratione reddi-
ta: cum cohorte Scanica regia excedit subiungente Suenone: dignum eum qui defectioni-
nis poenas capite lueret. Sed hunc regis furorem sanior arbitrorum sententia propu-
lit: imminetis belli auspicia scelere & sacrilegio prohibentium esse sumenda. Iamque
rex maiore exercitus parte delapsa: fugam meditabundus cum reliquiis copiarum Fal-
striam versus contentius pergit. ignorantibus etiam arbitris quo proposito tam remo-
tas ab urbe partes accederet. Quae ubi de fuga cogitare compertum milites habuerit:
ne sine praesidio vinceretur: orantes victoriam si redeat spondent. Praeterea scire iu-
bent eos sibi milites esse qui crebro parua manu ingentes hostium copias superauerint
neque paucitatem vereri debere. quam toties in suis victricem aspexerit. Quinetiam vltimum
dedecoris esse fortunam suam ante fugam bello permittere: eosque qui vinci possent
vltro victores efficere: alieno metu quam suis viribus fortiores. Monet deinde ne ex stre-
nuo rege timidus militum desertor euadat: ne vniquam fugae dedecore tot victorias suas
maculare sustineat. Cuius perseverantiam a proposito reflectere nequeutes: amaris
eum conuictis insequuntur. Nec deformitatem ei peregrinationis exprobrasse contenti
etiam contumeliam damnationem iunxerunt. Deinde mutua semet adhortatione firmatae:
bello hostibus occurrere statuunt. Fore enim ut eorum multitudo passim ac dislo-

Perseueran-
tia Danorum

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CXLIII.

lute instandi cupiditate procurrens: sparsum militię genus sequendo: facile a paucis intercipi posset. Præterea arma sibi & equos suppetere nihilq; tot viris in vnus meticolosi ducis absentia nocuisse fortunam. Ita sibi fortitudinis robur ingenerantes regii dedecoris notam militari spiritu redimere gestiebant, diu itaq; expectato hoste: nec viso: Petrus soluendū agmen, salutiq; cōsulendū ammonuit, per q̄ stultum affirmans prælium absq; duce capeffi. Quippe luti Suenonē de industria cessisse rati, insidiarum metu, tardius incedendū duxerunt. Tunc Sialandenses q̄ indigenę essent: ceteros cōmilitonū ductu ac cōmeatib; prosequēbatur nec cuiq; extāto grege pniciosus ad patriā reditus extitit. Sed eorū postmodū plerisq; paci transitorio fuit. Nā & fides regibus data & amicitia pariter obsequio quęstā: Wlfi & Thorbiornus spectatę in regē fidei cum hoc venię genus in probris ducerēt, domi suę cōprehensi Suerconiq; regi in custodiā traditi/exilio capita q̄ hosti dedere maluerūt. Horum siquidē excellentis cōstātię anim; plus glorię in vinculis q̄ libertatis in defectiōe cōstituit. At Sueno cōtinuato apud socerum exilio trienniū emēsus ipso defuncto Saxonū sarrapæ Henrico datis vadibus pecuniā pollicetur ingentē si regno per eum restitui posset. Pactus præmiū dux cū ad aggerem quā Danorum structuram appellant summis viribus peruenisset: transitu per eū qui portę præerat pecunia corruptū obrēto/ obsidione censum a Slesuicēsisibus extudit. Tūc Hartuicus bromorū pontifex qui & ipse post Henricū expeditionis auctor extiterat: meruisse eum (inquit) qui portā patefecerit cū pecunia simul quā pactus esset suspēdi: quaten; ad horrorem cōsimilis facti in eodē laqueo proditor & pditionis præmiū cōspicerentur. Illic Sueno peregrinā classem prædatus direptas rutenorū merces stipendiū loco militibus erogauit. Quo facto non solū aduenarū in posterum frequētiā deturbauit: sed etiam splēdidam mercimoniis vrbem ad tenuem angustūq; vicum redegit. Saxones deserūt ab incolis rus nullo resistente permensi: hoc longius quo licentius ruebant. Nā australes luti paucitatis suę metu in septētrionalē partē quę multitudine præstabat elapsi/sub specie fugę bellum parabant. Et qui prius auxilia Suenoni spopōderant alienorū viribus succincto succursum negabant/ne peregrinam manū aduersum patriā iuuisse viderētur. Eadē fere tēpestate Suerconem regē seruus qui cubiculo eius præerat noctu dormientem occiderat. Quod scelus diuinitas haud segnus q̄ iustus vlta est. Nam paruo post tēpore Magnus qui occulta regnādi cupiditate seruo peragendi facinoris auctor extiterat, in eo conflictu quo filium Suerconis Karolū quem patre spoliauerat regno etiam exuere gestiebat, sceleratę machinationis pœnas morte persoluit. Ea res Kanutū solandę matris gratia Suetię superiora petere coegit. Interea Waldemarus apud Sialandiā theutonicū motus opīnionē suscepta ad Luriam cōcitus tendit/remisso coęuo atq; collacteo suo Abfalone qui reuertētis a Suerie Kanuti post se maturaret aduētū. Tātū autē ei; apud lutos presentia valuit: vt & fortibus fidutiā afferret & ignauiā torpentes ad bellū pro patriā suscipiendū crigeret. Idem Hēricū nobilē inter Saxones virū cum quo iā pridem affinitatē/data ei in matrimoniū cognata iunxerat, per internūcios occultius obsecrat, vti veteris amicitia; causa ad procedendū socios incitet/ducisq; reditum modis oibus interpellat breui se cum exercitu superuēturum denūtiāns. Tātam illi fidutiā & numerus militū & alacritas dabat. Huius tumultus nuntio Kanutus e Sueria reuocatus cū delectis Sialandiā intrat extēplo Luriam petiturus. Sed cū coęortē tēpestatis magnitudine transitu prohiberetur/afflicti mora milites Waldema-

Proditoris
merces.
Slesuici de-
structio.

Suerconis
cedes.
Magni
mors.

Saxonis Grammatici

Hesbernus

rum pacem cum hostibus pepigisse / idq; se per agrestiu quēdam recenti nuntio cognouisse fingebat. Hoc fame cōmento Kanutus audito ingrati animi labem exprobrat parum honestū de eo sermonē habētibus qui suū cōmuni periculo caput obiecerit: hortaturq; si dignis eum laudibus psequi nolint saltē linguas ab indigna ipsius obtrecciōe cohibeant. Hesbernus solus Skyalmonis cādidi ex filio nepos idēq; Waldemaro ob pueritiē & educatiōis societate per charus trāsfretare se velle dixit / que apud Iuriam gererētur Kanuto renūtiatus. Igitur vt strenuā ita periculofam nauigationem scilicet emēsus & quasi cum ipsa rerū natura luctatus / sequentium elementorū rabiem incredibili remorū certamine superauit. Nuntiatum interea Saxonibus totius Iuriē vires ad Waldemarū coisse tantaq; hostes manu esse vt sine periculo & clade excipi nequeant. Hac dux fama attonitus Henricū que apud Waldemarum affinitatis iure magne familiaritatis locum habere nouerat / vbinam regulus eius degeret simulato ioco perquirere institit. Quo latebras eum ac solitudines circūspicere respondente dux eludi se sentiens a ficta & ludicra ad seriā & sollicitā interrogatiōe cōuertitur. Repugnātem illum cōmissaq; regere perseuerantē per debitam Romano imperio fidem orat obtestaturq; vt quā ab hoste parari sciat / iudicio p̄currat: neq; qd̄ ciuibus perniciosum aduertat silētio contegat. Hac Henricus adiuratione permotus verū esse qd̄ rumor docuisset asseruit. Bellum siquidē prae manibus esse quale prius experti nō fuerint: superstitelq; recordationē ei⁹ perpetuo narratu prosecuturos. Formidolosa cūctis Henrici affirmatio fuit. Idem an hostes expectandi essent cōsultus omnium animos ad p̄cliu virili exhortatione p̄uaxit. Ita fidē suam inter amici preces & ducis imperiu partitus vt nec huius mādātum negligeret nec illius salutē silētio falleret. Quā sententiā publico metu refutante cupidus reuersiōis exercitus occasione a tēpore mutatus est. Ne enim ob pisciū raritatē veris quod imminēbat statū solēneq; ieiunium solueret, remeandi sibi necessitatē imposuit: omniq; simulatiōe cōpetentiū alimētorū causabatur inopiam ignauia studiū religionis nomine colorando. Quod quidē in eorū abfessu luce clarus fuit. Iter em̄ quod semenstri spacio venientes confecerant triduo remensi sunt multa post se onera multaq; impedimēta nimia festinationis cupidine relinquētes. Tunc reuersus Hesbernus Kanuti expectatiōe summis ambiguitatis curis implicatam certo rerū nuntio absoluit. Paruo post tēpore vi Sclauica tanta apud Fioniam clades incidit vt si secundā huic similem accepisset, cultu vacua māssisset / resq; eius non afflictā modo verū etiam perditę fuissent. At Sueno non cōtentus semel Saxonibus supplicasse iterato ad Henricū decurrit / perq; Sclauos eius ditioni parentes in patriā se peruehi laborabat. Quorū classe translatus in Fioniam letis ciuibus ad urbem Othenas se contulit salutē suam aduersum innumeros paucorū p̄sidio defensusus. Sed & pax immunitasq; per Sclauos eius fautoribus promissa. Igitur siue impetrandę pacis siue amplectendę maiestatis intuitu tanta tuendū colēdiq; eius apud insulanos cura flagrauit / vt passim ad ipsius p̄sidium virorū feminarūq; turba concurreret / egregium reputantium aduersum eos qui rerum summa poterentur infractam regis reparare fortunā. Ad hanc cū Kanuto Waldemarus aduersum Fioniam terra mariq; ceteras regni copias contraxere. Quarum multitudine facile Fionensium paucitatem oppressissent nisi Waldemarus miseratione reliquiarum afflictis insule rebus parcendum putasset: ne post nouę cladis calamitatē populū residuum exhauriendo plus patriā q̄ hosti nocuisse videretur. Itaq; amulum cū

Saxones vlt
troneam fu
gā captāt.

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CXLIII.

pernicię tolerare q̄ debile patrię mēbrum quassare satius ratus / expeditionem ad concilium transtulit. Nam auctore eo res in colloquium versę / conditęq; vt Sueno cum ascripta sibi clientela Lalandiã concederet / ibiq; p̄modũ solitarius degeret quo ad inter ipsũ & duces de pace plenius cõueniret. Die postero Othenas laudandi gratia repetens Kanuto ob insidiarum metum balnea cõmunicare nõ auso a Suenone eius amicitia ambiente elatis obuia sacris religioe p̄cessionis excipitur. In Albani deinde eadem ab ipso p̄ducitur / arbitrorum nemine p̄ter Absalonẽ admisso. Tum Sueno intra sacellũ residens: sinistra mihi inquit iam pridẽ Waldemare fortuna cõsortium tuę familiaritatis inuidit / q̄q; & animũ bene de te semp̄ gesserim: & a patris tui interfectore mens non solũ vltionẽ exegerit: sed etiam suscepto aduersum patruũ bello salutẽ tuam inter parricidales manus sine cuiusq; p̄sidio constitutam plenis pietatis armis ab exitio vendicauerit. Post quẽ Ericus iunior ne parentis mei cui diutius militauerat cõceptũ excidere pateretur, vt regni ita tui quoq; curam arripuit. Tertius ego pueritię tuę p̄pugnator accessi. Nec mea parcius q̄ priorum opera seruatiũ te scito. Pro capite tuo nõdũ in ætatem p̄ducto aduersum hunc cuius fidem nunc societateq; exocularis arma suscepi. Quæ nisi foelicius auspicatũ fuissẽ filio Magni immerens poenas luissẽs. Qui nisi me tertiuẽ extimesceret haudquaq; te secũdum paterẽt. Dum viuo vitã tibi aduersus eius insidias progo. Extinctus vt meũ ita tuum quoq; diem finio. Igitur eo tutius ad opem tuam decurrerim quo plus eã beneficio meo debere cognouerim. Et nunc charitatis tuę fiducia arbitrum te pacis in me faciendę constituo. Cõtentus ero qua me cũq; sorte donaueris tãtum apud exteros calamitatis p̄fessus vt priuatus aut egens intra patrię fines de gere / q̄ exul denuo censerĩ malim. Arbitror quoq; vt cum singula iustius estimaueris inter p̄bra ducturus sis potius parentis tui interfectore q̄ vltore p̄creatũ excolere. Hac & similia replicantẽ Waldemarus interpellare nõ dubitans: frustra meam (inquit) Kanutiq; cõcordiam cassare pergis / cum & ipse paternę culpę affinis non fuerit & mihi in eius expiationem olim iusta p̄soluerit. Quæ autẽ vltẽ tibi militare non tuli / non meę leuitatis sed tuę perfidię crimen reputa. Nonne olim me p̄grinationis tuę comitem in carcerem socero necandũ tradere statuisti? Atqui nisi prauitatem tuam eius honestas vicisset inter vincula moriturus abieram. Quoties meam / quoties Kanuti salutem per insidias attentatã fraudulentis consiliũ nisibus obruere voluisti? Qualitẽ autẽ pares ferre poteris quos milites habere passus non es? Verum ne cũ reprehensione p̄pinquũ auertere videar / res tuas aduersum caput meum restaurare tentabo: plus miseratione fortunę tuę q̄ credulitate promissio nis inductus. Quã humanitatẽ cum scelere & fallaciã repensaueris simplicitatẽ nostram artib; tuis circũuentam ne existimes / sed potius fidẽ pietateq; periculis locũ dedisse. Tunc Sueno verbis in simulationẽ cõpositis perfide se acturũ negare: sincera fide eorum amicitiam experiturũ p̄mittere: p̄sertim cum nec sibi nec liberis consulturus videatur. Eo enim se morbo esse vt annum vix cõficere queat. P̄terea sine filiis esse quibus regnum parare debeat. Quid igitur nisi culpam & ignominia perfidia quęsiturum? Malle itaq; q̄tũuis tristes fortunas excipere q̄ maximo famę dehonestamento sceleratam sui memoriam per totum terrarũ orbem disficere: breuesq; regni fructus æterna famę turpitudine comparare. Dimisso Waldemaro Lalandiam ipse concessit: vbi paucitate satellitum non cõtentus, nouos quotidie stipatores adciuit: clienteleq; grandib; incrementis auctus colloquiũ diem hoc tutior quo

Suenonis
oratio.

Waldemari
responsio.

Saxonis Grammatici

fortior opperiebatur: tãq̃ pacem cum emulis ex pari facturis. Tempore prænominato Kanutus & Waldemarum cum omni danica nobilitate Lalandiam aduehūtur. Tunc Waldemarum q̃ Suenonem familiarius frequētar e soleret cum paucis ad eum visitandū contendit / Kanuto fidem perpetua suspitione damnate. Cum quo Sueno Kanutum pariter adesse ratus subornat ex suis qui iurgantiū more rem in strepitum seditionēq̃ cōuerterent emulosq̃ pariter ferro violarent. Quem ubi sine socio venire cōspexit consiliū reuocauit parū proficuā alterius sine altero oppressionem existimās. Waldemarum cognitis insidiis sed dissimulatis multa Suenonis adulatione vexatus cū ab eo die postero ad familiare colloquiū expeteretur: nō aliter annuē q̃ vt vterq̃ solitariū adesset. Eo nãq̃ corporis habitu erat vt cum nemine viritū cōgredi dubitaret. Militibus itaq̃ pcul abesse iussis inuicem collocuti proximo die conciliū aduocant. Tunc Sueno siue cognationis fidutiā siue tegendē fraudis studio Kanuto cōsentiente Waldemaro cōpositionis arbitriū tradit pbaturum se quēcūq̃ per ipsū taxaretur affirmans. Igitur Waldemarum ipsis sibiq̃ regii nois vsurpatione decreta trifariā totius regni orbē partitus lutiē magnitudinē nō minus incolarū multitudinē q̃ spaciis abundantē in vnā portionē secreuit: in altera Sialandiam ac Fioniā: in tertia Scaniā cū artinentibus prouinciis locauit. Cūq̃ penes ipsū vt partitionis ita optiois quoq̃ potestas existeret: primā sibi / secūdā Suenoni indulgit priorq̃ lutiā ipse delegit. Tunc Sueno cui post ipsū optio debebatur ne mediū inter emulos locum acciperet Scaniā poposcit. Ita minores insulē duorum electione pręteritæ Kanuto cessere. Fides pacti sacramento cōponitur vt religionis metu perfidia pelleretur. Deinde manus ad cælum tendūtur auctor rerum in cautionem vocatur. Nec cōtenti cōcor diē pignus humanis stabilire cōsiliis deū simul & pactionis pręsidem & temerationis vltorē efflagitant. Pōtiffices quoq̃ celsurę suę partibus interseritis iis qui pactū rupissent execrationis sententiā intentabant. Pręterea conditū delatores mutuo prodi debere ne mendaciorū obscuritate sinceritatis habitus corrūperetur concordieq̃ quassaretur integritas. His ita cōpositis Kanutus in Sialandiam cuius iam possessionem adeptus fuerat Waldemaro comitante pręcedit: Suenonem breui subsecuturum hospitio suscipere cupiens. Quem postri die Ryngstadio susceptum expert⁹ dum in eius occursum bonę fidei studio pergeret: Ryngstadia religionis prælatus cum Radulfo equite theutonico obuium habuit: affirmatē nuntiatum fuisse Suenoni cum armatorum multitudinē eum venire. Haufit ergo cum suspitione cautelam argumentoq̃ perfidię sumpto concionem quæ eo forte die magna popularium frequentia gerebatur: declinato Suenone petiuit: Waldemarum vero apud quem fides suspitioni pręponderabat pacti fiducia Suenonem constantius q̃ cautius petebat. Strabant milites regis gregatim armati Kanutum & Waldemarum dūmodo pariter affuissent necare iussi. Comperita alterius absentia Sueno reuocatis satellitibus multa venientem gratulatione prosequitur. Percunctatē illum cur nullo discrimine impendēte comitib⁹ vteretur armatis: quid rumoris acciperit edocet. A quo cōplurib⁹ perfidię probris lace-ratus cōsiliū ppositūq̃ suum summa animi dissimilatione suppreffit. Roskildia deinde Kanuto cui illic hospitalitatis ius erat inuitante procedens / nocte per ludos & cōmessationē exacta diluculo Thorberni vicū haud pcul vrbe situm cū paucis petiuit perinde ac paruulę filię quę illic educabatur cernēda charitate perducus. Ferunt tūc vxorem Thorberni dixisse, mirari se eū in hanc conditionis vilitatem ad

De diuisione
ne regni.

partitus

Histo. Danice. Li. XIII. Fo. CXLV.

ductum: vt quod totum gesserat/eius tertia parte contentus habere sustineat. Qd̄ dictū ab indignatione profectum Suenoni ingens irritamentum facinoris fuit. Vespera appetente mittitur a Kanuto q̄ conatum eū accerferent. Quos Thorbern⁹ p̄q̄ iocunde excipiens/quū sup̄ regis mora rogaretur, debilitatem capitis ex balnearum fumo et vapore contractam tarditatis eius causam astruxit, Sueno vero quum expectationis suæ excusationem afferre vellet, cum filia admodum paruula infantilibus blandimentis iocatum se dixit. Discors causæ redditio percontatoribus notabilis fuit. Quorum hortatu urbem reperens/inter cōsortes quasi per atarē honoratior medio sedendi loco receptus est. Mensis post epulas amotis, quū munitioribus poculis passim et varie discurrentibus conuiuī hilaritas augetetur, calculorum ludum poposcit/gloriatus se eius apprime peritum: q̄ exul hoc maxime iocunditatis genere delectari consueuerit. Quod dictum iactantia simile reuera acerba calamitatis recordatio fuit. Sed tabulato non supperente ne lusui quidem vacatum est. Inter cetera cantor Germanicus fugam Suenonis/exiliumq; cantilena cōplexus/varias ei cōtumelias formatis in carmen conuiciis obiebat. Quem ob hoc acrius a conuiuīs increpitum Sueno dissimulata molestia fortunas suas liberius recinere iubet/p̄q̄ libenter se post erumnas malorum meminisse cōfessus, Crepusculo appetente/illatisq; ex more luminib⁹/miles Suenonis Thetleu⁹/q̄ paulo ante cōuiuio egresus fuerat/ reuersus in regiam /occasionem edendi facinoris oculis/animosq; tacitus perlustrabat. Cumq; paulisper attonito stupētiq; similis constitisset, Kanutus eum propasso in terram amiculo sedere sibi proximum iubet. Ille tanta eius dignationi gratias habens, eade excedit: euestigioq; regressus exiguo capitis motu Suenonē accersit. Quem signi tam latentis ignarum Kanutus a Thetleuo vocatū edocet. Cui quum Thetleuus exurgenti paululum insufurrasset, quotquot Suenoniarum partium affuere eis in colloquium admixti, collatis in orbem capitibus, nemini remotiorum exaudienda tractabant. Tunc Kanutus perinde ac insidiarū præsciis/Waldemarum brachiis tractatum osculo petiuit. Causam blandimenti quum minime sic se alias gerere consueuerit ab eo/cui osculum tulerat interrogatus/suppressit. Interea Sueno relicto in eade militib⁹, per posticū in conclauē diuertit/ præeunte puerulo luminis gerulo. Mox in Kanutum et Waldemarum a subornatis ferrum distringitur. Sed Waldemarus ocyus sede exiliens/manum amiculo obuolutam non solum applicatis capiti suo gladiis obiecit, sed etiam Thetleuum acrius in se ruentem petoris impulsu humi præcipitauit. Cum quo pariter et ipse collapsus/femur q̄ grauissime sauciatus est. At ubi primum pedib⁹ se excepit, recepti vulneris immemordum perruptis obstantium globis foribus exiliret/quidam obscuro loco obuīus arrepta cinguli ipsius pensilia retentare eum conatus/abrupit. Interea aliis (ne noctis errore facinus impediretur) fenestras referantibus/Thetleuus humo resiliens Kanutum dexteram gladio obtendentem a fronte confodit. Excipit semianimem Absalon Waldemarum esse ratus: fluidumq; ex uore caput manibus ac sinu complexus inter ipsos armorum strepitus salutem suam, q̄ regis curam negligere præoptabat reliquiis spiritus adhuc in eius pectore palpitantibus. Tandem Kanutum a se teneri cultus indicio expertus/permixtum mærori gaudium habuit. Dobicus vir prima audacia dum regis necem in lauctores vindicare conatur/occiditur. Itaq; noctis obscuro neminem discerni patiente/in eos qui valuas propius accessissent/stricto ferro proruebatur: quia tenebrarum accessio hostes ne/an cōmiliones adessent

Insidiæ Suenonis.

Mors Kanuti.

Waldemari effugium.

c

Abfalonis
periculū et
eualio.

Waldemari
conatus.

Infinita pro
indicatiuis

Vaframen
tum piūm.

incertum fecerat. Igitur Constantinus: qui primo inter Kanuti necessarios loco fuerat ne exitu prohiberetur, Abfalonem in cuius iam gremio / complexuq; Kanutus spiritum deposuerat / ad vnum ostiorum accedere quo tutior sibi in reliquum pro-
cursus pateret / tacite postulabat: parenteq; eo seorsum elapsus ab iis qui foris ver-
sabantur exceptus opprimitur. Abfalon vero propior eius petitioni, q̄ suae salutis
Kanuti corpore reuerenter amoto, securus periculorum in armatos progreditur:
crebrasq; eorum interrogaciones confessione sui nominis absolueri dignatus non
est. Itaq; constantia taciturnitatis adiutus, salutarem inter hostes egressum habuit
Cui Radulfus medio ponte obuius tam tetri facinoris non auctores modo, sed etiā
conscios execratur / ab eius se culpa alienissimum protestatus. Hunc Petrus co-
gnomine Thema magno securus impetu per ludibrium Abfaloni comminando dis-
cessit. At ille ad australem atrii portam / quo Trinitatis aedes ambitur progressus
infesto satellitum occurſu praeripitur. Cuius caput gladiorum multitudine circum-
fusum quidam forte cum aliis superueniens non solum ferri / corporisq; sui pio vin-
dicauit obiectu, sed etiam quendam a pectore eum confodere gestientem poenas si-
bi si non desisteret daturū minatus / salutare ei diffugium cōciliauit. Abfalon quoq;
tempestiua corporis declinatione percussorem euitans / tunica qua latus eius pro-
xime tegebatur, telum excepit. Ita ne Danicæ reparationis spes penitus elaberetur
futurum patriæ columen fortuna seruauit. Inde digressus quum in Ramſø vicum
nocturno itinere peruenisset, attonitum solitario eius aduentu villicum nuntiatū
quæ Roskyldiæ inciderant / penē exanimem reddidit. A quo vegetiore equo dona-
tus primum sororem, quam Petrus quidam in matrimonio habebat: deinde matrē
petiuit. Quæ quum ex eo Kanutum occisum / Waldemarum vero grauiter affectū
cognosset, plus moeroris ex eorum clade, q̄ ex filii incolumitate voluptatis contra-
xit. Interea Waldemarus duos duntaxat e suis casu comites assecutus, gressum fe-
moris debilitate negatum vitæ cupiditate prouexit. Igitur incedendū vsum vulne-
re debilitatum a necessitatis violentia mutuatus est. Adeo corporis dolores animi
metus extenuat. Deinde sequacium ope equo impositus in eum forte vicū casu du-
ctante peruenit: ad quem fortunæ eius nuntius Abfalon paulo ante praecesserat.
Quem postq̄ ex villico recenter ad matrem discessisse cognouit, prauiis locorum
peritis post eum contendit. Adeo corpoream ipsius debilitatem duratrix infirmita-
tis humanæ necessitas confortabat. Illic procurato vulnere / femoreq; fasciā circum-
ligato / noctis reliquias exegit. Diluculo Sueno collectis ciuibus nocturnis emulorū
insidiis appetitū se queri: amiculū, qd̄ de industria confoderat ostendere: Kanutū et
Waldemarum hospitalitatis violatores / piuros / latrones / parricidas appellare: gra-
tias deo replicare: q; amborum facinus alterius nece propulerit. Auxilia aduersum
superstitem implorare. Assertis eius / quia fraus in propatulo fuerat / fides delata nō
est. Deinde ne Waldemaro maritimæ fugæ locus suppeteret, totius insulæ nauigiis
confodi iussis / solitudines quoq; quibus eum irrepisse crediderat / exquisitius inda-
gandas curabat. Igitur Waldemarus tribus duntaxat comitibus frætus, non per ab-
dita nemorum / aut inaccessa paludū: sed per tenues admodum saltus errabat / tu-
tiora rarus loca, quæ minus hosti suspecta fuissent. Helbernus quoq; cū aliquot pro-
cul in planiciem mittitur: qui se patentioribus interdum campis Waldemarū simu-
laturus ostenderet. Complures quoq; duce eo variis in locis multitudinem suam re-
giæ transitionis simulatione conspiciendam præbebant. Cumq; demum Iutiam ac

Histo. Danicę Li. XIII. F. CXLVI.

cedi placuisset, familiaris ei faber nauigium: quo in eam traiceretur / reficere iussus metuens ne Suenoni poenas daret / operam suam sub specie coactionis extorquendā perdocuit. Igitur Hefbernus officinam eius agrestium frequentia completam ingressus, in primis eum fictæ precis commento sollicitat. Refectionem abuenti iniicit / manus nexumq; deducit / abstractus artificium præbuit. Itaq; sub iniuriæ simulatione et amico utiliter paruit / et apud Suenonem sibi impunitatem salubriter conciliauit. Tunc armamentis / commeatibusq; per Hefbernum exhibitis / Waldemarum noctu cum suis nauigationem orsus, coorta subito tempestate, inusitatam maris fatiitiam expertus est. Ipsi quoq; militibus immanium vndarum aspergine prolutis tantū algoris incessit: vt singulis corporis partibus hebetatis / ne velum quidem ad nauigationem commodum circumferre potuerint. Præterea tanta nymbi vis antennam impulit: vt inter vndas effracta decideret: nec minus hymbriū quæ fluctuū moles nauigium onerabat. Gubernator omnia freto permittens abiecto regimine qua proram deflecteret ignarus / solus venti imperium expectabat. Aer quoq; crebris internitium fulminū ignibus micans, ingenti nubium fragore concrepuit. Tandem per summam nymborum rabiem insulæ cuidam errore nauigationis appulsi / detractū vndis nauigium: quod ancora retentare nequirit / circumstantium arborū ramis in foros detortis quo minus lapsum collideretur / tenacius astrinxerunt. Eadem nox Sclauos ad Hallandiam mille quingentarū nauium classe appullos naufragio obruit. E quibus quotquot viui in litus euaserant ferro piclirati sunt. Diluculo Waldemarum administrato per Hefbernum viatico, militibus abunde firmatis, secundo mari in Iutiā puenit. Viberghum progressus / Suenonisque dolum per concione causat, oim aios ad moestitiā lachrymosa fortuna sua narratione deflexit. Cuius assertioni non minus miserationis, quam fidei vulneris presentia conciliauit. Itaq; neficias miserior plaga an foelicior fuerit. At Sueno fugæ eius opinione accepta, refectis nauibus quas ante quassauerat / expeditionem in Iutiā parat. Tunc mater Abfalonis et soror egregiū virilis industrię facinus edidere Sigdem vt regis trāsitu morarent, nauigia quibus traicere destinabat / nocturno tpe dissecanda curarunt. Quartū Sueno refectio diutius immoratus / quū redintegratis oibus in Fioniā puenisset, Waldemarum ocyus amulo occurrendū existimans / primis eū Iutiæ liminibus phibere constituit. Quo cognito in Sialandiam se contulit: eiusque et Scaniæ populo per edictū contracto, priuatis armis publica miscet auxilia. Interea Waldemarum incertū belli suspicatus euentū, repetito Vibergho, nuptias agit: tū vt eos facilius sibi quæ Kanuto militauerat adiscerent / tū ne pulcherrimæ spōsæ castitatē hostibus forte delibandā seruaret. Deinde expeditione coire iussa Randrusiū petit / Sialandiam: quæ Suenoni receptaculo esset, armis attetare constituit. Ex Suenonis quoque militia complures ob immane eū scelus positi / Waldemaro se iungunt / tantū facinoris reatū auxiliorū fomentis psequi nefas ducētibus. At Sueno quæ bellū inferre quæ excipere speciosius duceret, magnitudinē aī sui intra vnus insulæ fines concludere nequies, nauigiis et Fioniā / Sialandiamque petitis, ad Iutiā appulsi: iisdemque intra Dyursi fluminis alueū recipi iussis, cum promptissimis equitū sub dubia oppidanorū fide Viberghum concessit. Quod quū Waldemarum per transfugarū quendam exptus fuisset, auxiliariibus qua poterat celeritate contractis, ad exturbandā hostiū classē Saxonē et Iurisiū cum naualibus copiis mittit. Quorū auctoritatibus moti Sialandenses, nauigatione reflexa, plus propinquorū monitis quam regis impio tribuendū putarunt / eiusque desertores, quæ horū hostes existere maluerunt. Verū Fionenses apud quos plus regis, quam priuatorū respectus va-

Waldemari
in nauigan
do periculū

Sclauorum
naufragiū.

Matris et
sororis Ab
falonis faci
nus.

Saxonis Grammatici

luit: spreti monitus poenas vapulando luere: pulsatiq; dedere fugā, quā sospites abauerunt. Nec quicq; Sueno malorum agrius tulit. Post hæc Helbernus hostium cōsilia cognoscere iussus/ quū ppe Wibergū susceptę speculationis grā puenisset, Suenonis Randrusiū petētis obuiū cōtemplat exercitū. Igit̄ ne res diligētius q̄ fortius explorare videret, præcedentiū quosdā effusius obegatēs/ hasta validius appetitos militari virtute pstrauit. Quorū equos potitus comitū ope/ p deuium abstrahēdos curauit. Tūc Suenoniani ppinquas hostium copias arbitrantes, armatura prope sumpta/ lectissimisq; equorū cōscensis bello se præparāt. At postq̄ inæqualia loca p̄ mensis p̄spectū planicies dedit, solum cōtuētes Helbernū post eū p̄mptissimos dirīgūt. Quibus ille volucris fisis equo tāto semet interuallo surripuit: vt interdū quēti descēdendo cōsuleret. Cūq; infecutores frustra se eius occupatione inhiasse cōspicerēt, alloquiū ipsius sub fidei p̄missione eminus vociferādo deposcūt. Negat eorū se colloquia suscepturū Helbernus: q̄ lubrica fide serotinis esse t̄pibus cōsueuerint/ facetissime eis p̄fidia quā recenter Roskyldiā patrarāt obiectās. Ex q̄bus Petrū duntaxat cognomine Thema antiquæ societatis fiducia accepta fide p̄p̄ accedere passus/ quū sup Waldemaro pluribus rogaret/ reliqui inter se equis de industria cōcurrentes insidias ei sub exercitationis simulatione tendebāt. Tūc Petrū Helbernus qd animi sociis esset aduertere postulat. Ille fidē suam cōmilitonū p̄fidia quassandā veritus/ obuersa hasta cōfixurū se: q̄ in Helbernū irruisset/ exclamat. Quorū fraudem Helbernus pangustus diuerticuli recessus præpropere pōtis cuiusdā transitu præcucurrit/ intētasq; lateri hastas cuspidis suæ frustrabat obiectu. Quūq; eos identidem dignis p̄fidia cōuiciis affecisset, p̄cul inde discedens obuios forte cōmilitones de hostiū infecurione edoctos ppinquis viæ fruticibus occultauit: ac protinus ipse equo dissiluit. Qui vero in eius captione intenderāt nōdū hac spe deposita cursum dirigere pseuerabāt. Quibus ille p̄cul cōspectis equū insilit/ eiusq; latera crebris de industria verberibus attundendo ficto cursum labore cōfecit. Igit̄ insequētes cōceptā intercipiendī eius spem maiori conamine p̄sequētes acrius equos vrgere cœperunt/ haud dubie ab hostibus capiendī nisi insidiantū qdā expectationis impatiens per nimia occurrandi cupidinē ocyus latebris erupisset. Itaq; ex vnīus p̄cursu datū sibi insidiantū indicium existimātes ad socios impigre relabebant/ aliena impatiētia q̄ sua p̄uidencia feliciores. Ita Helbernus nisi sociorū imprudētia vetuisset, calliditate p̄fidia vltus fuisset. Per quē Waldemarus hostes imminere cōperiens/ nōdū se cōmittēdi belli viribus abundare cōfusus/ iunctū vico pontē: ne eis p̄uius foret: partim discindi iubet. Itaq; et tutū militi munimentū/ et opportunū cōtrahendis viribus spatū ab amne mutuatus est. Cūq; nec Suenoni transeundi facultas/ nec Waldemaro obuandī volūtas suppeteret, p̄mptissimi tamē iuuenū reliquiis pontis præter imperiū occupatis/ iaculis missilibusq; certantes magna fortitudinis experimēta dedere. Quippe quia congressionē locus negabat/ ad aliquanto mitius pugnæ genus iuuenilium animorū lasciuia decurrebat. Waldemarus randē gerendī fidutiam belli quotidianis copiarū incremētis adeptus/ amne alias supato hostē appetere statuit. Nocte vero quā belli infecutus est dies/ frenatos stare equos/ pastusq; penitus arceri præcepit: ne satietate graues cursu hebetes forent. At Sueno castris lata complexus ex ipsa agrorum vbertate abunde equos refici iubet/ ignarus stomachi farci nam cursui impedimento futuram. Cumq; Waldemarus exercitu in aciem digesto procederet, cohortem armis signisq; fulgentem e latere conspiciatur. Quam primo

Historiæ Danicæ. Li. XIII. F. CXLVII.

hostilem ratus/ex speculatoribus cognoscit socios esse quos metuat. Quibus in acie
receptis fidentius in hostem tendebat. Adeo quippe copiis creuerat: vt ne a decima
quidem exercitus parte signorum ordines prospici potuissent. Tunc quibus a Sue-
nonne commissa speculatio fuerat reuersi/immodicas hostiũ vires edocent: fatigan-
dam ante multitudinem/ q̄ sustinendam esse. Fore enim vt multum ex eius numero
copiisq; dies detraheret. Cuius consiliũ salubritatem Suenoni admodum gratam
Achonis cuiusdã Christiano pcreati temeritas reppulit. Siquidem aut pugnatum
regem aut a militibus deserendum esse dicebat: quippe qui ita sibi cõsulere no-
luit: vt rem familiarem proprio spiritu chariorem hosti. impune potiendam relin-
quere cupiant. Adhac memorem esse iubet, quoties exigua manu ingens victoriã:
decus acceperit. Itaq; si animos suorum non numerum metiri velit, plus fidutiã ex
eorum paucitate q̄ metus ex hostium multitudine concipiẽdũ fuisse. Præterea acie:
contemni potius q̄ metui debere: quam non militum robur / sed vulgus inerme con-
struxerit. Hac exhortatione regem salutarĩ consilio depulsum perniciosẽ parere co-
egit. Ex parte Waldemari iuuentus ferrugineis succincta tunicis dextrum aciei la-
tus confecerat. Quam Suenonici ob eximiam ferri similitudinem vario loricarum
genere excultam rati in eam cohortem exercitus sui cuneum destrinxerunt. At vbi
specie decptos se vident, ab his ad regiã phalangem insultum transferunt. Illud
quoq; memoratu dignum: q̄ Waldemari exercitum tam crebri coruorum greges
interuolasse produntur: vt complures se erectis militum hastis feriẽdos obiicerent.
Medius acies interequitabat cantor: qui parricidalem Suenonis perfidiam famoso
carmine psequendo / Waldemari milites per summã vindictã exhortationẽ in bel-
lum accenderet. Cõgressuris sepes frugum ambitrix obstabat: quam neutro equita-
tu propter palorum eminentia acumina trascendere præsumẽte/Waldemari pedi-
tes dissiçere aggressi, pugne principium ediderunt. Qua Suenonici leui negotio vi-
cti egre fugam moliebãtur. Quippe equi nocturno adhuc pabulo onusti perseverã-
ter cursum intendere nõ valebant: q̄ saturitatis moles citam eis lassitudinem inge-
rebat. Primipilus ipse et equo in hostem conuersus / sparsoq; fuga socios ad pugna
capessendam hortatus: tandem circumspectis nusq; auxiliis signum humi defixum
sinistra complexus / dextra propius accedentes obruncat. Ad vltimum memorabi-
li pugna edita, circumfusa multitudinis viribus laceratus obruitur. Sueno cũ pau-
cis ad palustria forte fuga perueniens quum luto desidente equi vestigia mergeren-
tur, pedes iter arripere conabatur. Sed ne sic quidem coeno onus ferente / etiam ar-
ma deposuit. Postremo q̄ suorum humeris anniteretur, suprema victus lassitudi-
ne comitibus aufugere iussis, in arboris vnus radice consedit. Adeo quippe eum vi-
res defecerant: vt ne gradum quidem alieno subnixum adminiculo proferre potue-
rit. A quo quidam suorum per ignauiam discedere omnifato tristius ratus ab
agrestibus indagandã prædã gratia superuenientibus ante pedes Regis appeti-
tus occubuit. A quibus et Sueno captus / quum quis esset interrogaretur, Regis
scribam profitebatur. Agnitus tandem / equoq; ob reuerentiam maiestatis imposi-
tus / siue metus siue spei instinctu Waldemaro se præsentari poscebat. Hac orantis
caput agrestium quidam subito aduolans securi præcidit. Corpus eius nullis fune-
ris impensis honoratum / ignobili sepultura popularium cura mandauit. Vl-
uonem bello captum / wibergiq; custodia traditum Helberno duntaxat quo mi-
nus puniretur obstante / capitali supplicio Kanuti milites affecere / sanguine

...

Achonis
importuna
adhortatio

Pugna
acris,

Coruorum
miraculum

vid. systema M.
si cum M. præto.
p. 214.

Primipili
virtus.

Mors Sue-
nonis.
Vluonis
supplicium

Saxonis Grammatici

Thetleui
vecordia,

Magno ve-
nia data,

Waldemari
prudencia,

Waldema-
rus rex.
lxxxvii.

eius ducis sui manibus parentādū putantes. Prensus quoq; Thetleuus quū ad ecclē-
leum abstraheretur, primo culpam apud captores excusare pgebat. Postremo quū
fine effectu preces esse cognosceret, adeo effeminate se gessit: vt virum exuere vi-
sus ne lachrymis quidem abstineret aut planctu/muliebremq; animū virili corpore
clausum confiteretur. Itaq; prius dedecore/deinde morte mulctatus/geminam in-
terfecti a se principis manibus poenā pfoluit. Magnus vero posterioris Erici ex pel-
lice filius: qui et ipse Suenoniani nominis acrior q̄ iustior defensor extiterat/ quum
captus vltima se passurum arbitraretur, supra vota propitiā victoris clementiā
expertus est. Quem Waldemarum sibi a captoribus presentatū/sub respectu cogna-
tionis non spiritu modo: sed etiā honoris ac potestatis incrementis donauit. Cūq;
abunde esset impunitatem tribuisse/etiam liberalitatem adiecit: ne districtum vlti-
mum agendo/plus irā q̄ necessitudini indulgisse videretur. Itaq; tametsi iniuriā sup-
plicium deberetur, propinquitati salus tributa est. Igitur non minus in aduersario
affinitatem, q̄ in fautoribus fidem atq; obsequium veneratus/hostem amicis prae-
mio aequauit. Burysum etiam vt sanguine sibi/ ita animo obsequioq; coniunctum
q; optima ipsius opera aduersum Suenonem vsus fuerat/tum opibus/tum etiam ho-
noribus profecutus est. Cuius fratrem Kanutum pari munificentia ad praefecturae
fastigium recenter euexerat. Tum vero qui Kanuticā militiā comites fuerant nō-
dum hostium cladibus contenti communiter regem adeunt: vt eos qui Suenoni in-
terficiendū Kanuti consilium dederant proscriptioe prosequeretur/orantes. Inter
ceteros autē Thorberni poenā cupidius expetebāt: q̄ is qui apud Randrusii pontē
dimicare ē, p̄tibus quorū cōsilio Kanuti caedes cōmissa fuerat/ huic se pfidiā affine
negabat/auctores eius acerrime deuouēs. At rex metuens ne si tot gētis suę nobiles
exilio mulctaret/Kanutū/Burysiūq; dubia fide suspectos p̄scriptorū aduersum se ar-
mis instrueret/veniā fontibus q̄ amulis opē afferre maluit. Ad vltimū instantium
pseuerantia victus/ne a Kanuti interfectoribus remissius vltionē exigere videret,
p̄scripturū se quos iussissent p̄misit/nec alio pacto patriā redditurū, q̄ si eorū preci-
bus reuocarent: quorū sententiis exilio adacti fuissent. Sciebat em̄ facilem humani
animi ab odio ad grām deflexū existerē: ac plarunq; mortales affectus cū ipsa rerū
varietate consentire. Nihil em̄ in his tā asperū repiri, quod tempus aut casus lenire
nō possit. Ceteris eiusdē gregis vt iisdē potius bonis militibus vteret q̄ in eos aīada-
uerteret exoratus ignouit: tātoq; se eius amicitia p̄piorem exhibuit / quāto ip̄os ab
illius parricidalis cōmenti cōsciētia remotiores agnouit. His ita cōpositis vt regni
initia strenuis militiā operibus auspicaret/patriāq; tot annis piratica laceratā/ac
ferme tertia ex pte ad situm et vastitatē vsq; redactā iniuriarū vltione reficeret, pu-
blica classe Malinet insulam bellum Sclauis facturū/accedit. Vbi dū populū in con-
cione exhortaretur, seniores qbus p̄ rostris dicendū mos erat/ classem tuto p̄cessu-
ram negabant. Nam et suos cōmeatibus defici/et hostes cōpertū regis habere pro-
positū. Aucupāda ergo opportunitatis grā dilatu opus existerē quoad melior gerē-
da rei facultas incideret. Ceterū nō puā temeritatis eē aduersum puīdos et p̄nu-
nitos armorū experiri fortunā. Præterea in eā classē Danicū penit? coisse robur: qd̄
si periclitari cōtingeret, p̄fecto Sclauos vnus victoriā beneficio Dania potituros.
Nā si res parū ex sentētia cederēt, nōne patriā penitus in eorū funere periturā? Mi-
nime igitur vni prælio tantæ nobilitatis vires impēdere debere: dū nō victrices
parū gloriā/victæ dedecoris plurimū sint laturæ. In hac snām totius cōcionis sus-

Histo. Danice Li. XIII. F. CXLVIII.

fragia consonabant. Cuius arbitrio rex expeditionem remittere coactus, proposito suo celerius quam cupidius cessit. Apud quem Absalon in nauem regressum desidia eius eludens facerissime cauilatus est. Nam quum soluta expeditionis causam perquireret/dixissetque rex ne tot fortes periculo obiectarentur/Ergo, inquit, cum ignavis et ignobilibus coeptum exequere/aut proficue victor futurus/aut parum damnose vincendus, quum nullo in momento vilium interitio ponenda sit. Ita lepidi ingenium adolefcens indignationem suam ad inertiae exprobrationem sub iocis specie conuertit. Quae tam faceta eius urbanitas tacitum regis conuicium fuit. Per eadem tempora Ascero Roskyldensium antistite decedente super subrogando pontifice plebis a clero suffragia dissidebant. Eadem etiam tempestate diuidua Roskyldensis populi coniuuratione quam mutuis caedibus ciuitas exundaret, aduenis partim caesis/partim vrbe eiecitis/non contenta indigenarum sodalitas alienigenae coniuurationis partes protriuisse/etiam in eum: qui regium numisma amministrabat, non tantum aedes eius solo aquando, sed etiam bona omnia diripiendo vesaniam suae consternationis exercuit. Tunc rex ob maiestatis suae contemptum acrius ciuitati insensus/quum ad excidium eius magna prouincialium manu niteretur, missis ad se deprecandum legatis ne armis/quaer pro patria ferre debuerat, aduersum patriam vteretur/incoluimitatem vrbi suscepta pecunia pactione donauit. Quam continuo placida mente ingressus, Trinitatis aedi inseruentium penates intrauit/eorum de creando pontifice suffragia suo prosecutus assensu. Quum autem ei in ecclesia a maioribus condita ac dotata iuris aliquid competere videretur, nihil se tamen aduersum eam/aut illicita affectatione/aut insolita consuetudine praesumpturum dicebat/sacris siquidem legibus cautum nosse: ne clerus peculiatu eligendi ius regali imperio obnoxium habeat. Itaque praesentiam suam haudquam impedimento futuram, quo minus electoribus libera suffragiorum arbitria maneant. Tunc clerus religiosam eius iustitiam summis gratiarum actionibus prosecutus, concilio excessit/delectum curiosius habiturus. Cumque tres spectatae opinionis viros: quibus quartus ob virtutem Absalon adiciebatur circumspexissent, vt ex eorum numero potissimum assumeretur Waldemarus tacita singulorum suffragia in vnica tabula segregata volumina referri iussit/sinceriolem electionis habitum ratus: si vnus cuiusque voluntas ante manu quam lingua proderetur euenitque vt omnium scripto in vnam coeunte sententiam, honoris culmen Absaloni decerneretur. Qui mox antistes creatus non minus piratam se, quam pontificem gessit parui aestimans intus religionem tueri/si foris eam periclitari pateretur. Neque enim minus sacrorum attinet cultui publicae religionis hostes repellere, quam ceremoniarum tutela vacare. Itaque pontificalibus tectis maiore ex parte solo aequatis quo patriam firmiter vallaret excubiis, maritimam assidue stationem peragens/habitatio nis vsu interdum a syluis/frondibusque mutuari solebat. Cuius tam humilis mansio conuulsos patriae penates erexit. Eloquentiae quoque eius praesidia Sialandenses salutaria senserunt. Nam domesticas conciones ad vim et rixam vsque litigiosas moderatione sua ad pacatiorem habitum perduxit. Tantaque facundiae eius ornamenta fuere: vt eos semet stoliditatis damnare cogeret, qui eum inertem/elinguemque crederant. Nec pensit duratos gelu fluctus hybernis fulcare nauigiis: ne vllum anni tempus salutaribus vacaret excubiis/aut insignis eius erga patriam pietas necessitati cedere videretur. Itaque non minus patriam Parentem, quam Pontificem egit/militiae et religionis sociato fulgore conspicuus. Prima illi pridie quam Palma

Abfalonis
lepidum ca
uillum.

Abfaló Ros
kylden ep̄s
creatus mi
ra gessit.

t iiii

Saxonis Grammatici

rum solenne instaret/apud Borlundā vicū aduersum Sclauos cōgressio exitit. Nūtiata namq; eorū irruptione clientela duntaxat sua, quæ decem et octo militū numerum explebat/instructus aduersum quatuor et viginti nauium copias /vt piculoso, ita foelici certamine dimicauit. Cōpluribus siqdem aduersæ partis equitū fufis pedites ferme oēs oppressit. Nec in tanto discrimine quempiam ex suis præter vnum amisit/pontificatum et militiam pulcherrima victoria auspiciatus. Paucos ex hostibus arma spoliâq; fugæ liberius ineunda gratia per ignauiam abiectantes iūcta cāpis sylua serua uit. Eodem anno ciuitas Arusyensis acerrimis piratarum incurfib⁹ afflicta proditur. Tunc quoq; Falstrēfibus paucitatem suā aduersus infinitam Sclauorū classē publica munitione tuentibus, quū forte pincerna regis ad alia negocia obeunda in eam prouinciā missus cōmuni obsidione premeretur, prouincialium quidam arbitris regis segnitiam exprobrādo dixisse fertur/priores reges in talis/præsentem vero in prima pedum parte calcaribus assueuisse. Quod dictum pincerna desidiæ conscientia prouocatus/maligna animi interpretatione regis auribus modo quo nō debuit inculcauit: et quod suæ contumeliæ erat in maiestatis operobriū transulit. Alia quoq; haud leuiori criminatione aduersum Falstrēses aspectum regis animum inflammabat: vnus præcipitis linguæ uehementiam vniuersorum excidio mulctare cupiens. Si quidem impiissimam eis proditiōis noxam affixit/quasi consiliorum omnium aduersum Sclauia cōceptorū indicia ad eam transmittere solitis: familiaritatemq; quā interdū cōciliandę sibi salutis gratia ad hostes habebant in crimen deducens/obsequia timori potius q̄ charitati erogabat/perfidiaq; deputabat. Nā et captiuos a Sclauis sibi cōmissos in custodia asseruare/ et plerunq; patriæ arma metu potius q̄ beniuolentia adducti / lato hostibus nuntio præcurrere consueuerant: scilicet vt salutem suam/quam uiribus protegere nequibant saltē beneficio munirent. Huius itaq; pestifera rex exhortatione corruptus, reliqas Falstræ ferro penitus exhaurire cōstituit. Atq; ad id pagendū Sialandiæ duntaxat iusso, Occidentales ipse ducere statuit/ingentibus passim/exiguisq; nauigiis exercitum traiecturus. At Sialandenses/q; cum Falstrēfibus diutinas ac uehementes inimicitias gesserant/acceptas iniurias communibus armis pensare cupientes/vltro imperium obsequio præcurrebant/lætati Regem sibi aduersum amulos bellū ducem/auctoremq; futurum. Sed hunc eius errorem sinistris monitis concitatū fortuna uolentia foelici remedio præcurrit. Nā quū rex magnis uiribus succinctus, iter ingredi uellet/apud Ryngstadiū subita febrī implicitus Absalonem remissis copiis ocyus ad se venire iubet. Ita pestifera Regis molitioni opportuna ualitudinis conuassatio remedio fuit. Nec minus waldemari innocentia, q̄ insontis populi salutē, misso coelitus languore, consultum. Quæ porro tunc non solum deformem/ sed etiam miserabilem rei Danicæ statum fuisse credendum est: quum foris hostilibus intus regis armis appeteretur! Quis uero diuino numine effectum ambigat: ne patriæ Imperator futurus in ipso pene fulgoris sui primordio regnū / qd̄ ex hostium manibus erepturus erat/obrueret? quia patrię habenas tenētī difficillimo morbo q̄ maximo facinori implicari satius fuit. Itaq; lāguore indies acrius grassāte/ Absalon p salute regia uotis excubare nō destitit. Ad uultimū ueluti remedii despatione pfusus/quū uicū in uirtute diuina auxiliū restare aiaduueret, ad eā ppiandā summa cū examinatione uota p agroto nuncupaturus accessit: diuināq; rē sacerdotali

Histo. Danicæ. Li. XIII. F. CXLIX.

veste amictus rite peregit: sacrificia deinde legitimis verbis confecta ad agrum detulit, ac pene exanimi delibanda porrexit, Quibus ille refectus continuo oborto sudore bonæ valitudinis habitum recuperavit. Antistes tamē adhuc de eius conualefcētia dubius languore ex molestia contracto repete corporis firmitate defici coepit. Ac nisi cœleste remedium affulisset spes tantę indolis in ipso ortu suo occubisset. Sed nec illi sanitatis alienatio impedimento fore potuit: quo minus curam regis quā sospes gesserat ager exsequeretur. Ratus siquidē emēdatam ipsius valitudinē tristi nuntio corrumpi posse: affectionē suam ei nuntiari prohibuit ne subita animi tristitia implicatus in pristinam pestē relaberetur. Sospitate reddita ambo tam exitialis propositi interpellatori deo saluberrimæ ammonitiōis grates soluebāt, errorisq; eos nō sine rubore pœnitentia subiit: cogitata impietatis effectum diuinæ animaduersionis beneficio sublatum esse gaudentes. Salubriori itaq; sententiā animū amplectente a ciuū periculis ad hostes vsq; laessendos studium traduxerūt. Tūc rex Absalonis Petri/Sunonis/& Hefberni/qui potissimū consiliis eius præerāt prudentioribus monitis informatus: citiore q̄ maiore exercitu, occulteq; magis incurfu q̄ aperta classe expeditionis in hostem agēdæ consilium cepit: cum multo facilioris sit negotii inopinatos q̄ prouidos oppugnare: & plarūq; præualidæ multitudinis sententiā salutaribus maiorū iussis obniti solet: apud quā plus viriū Sclauici nominis terror q̄ regium possideret edictū. Idcirco autē per paucos huius rei arbitros adciuit: q̄ sciret quæcūq; ferro gerūtur/publicis viribus/sed priuatis cōsiliis administrari oportere. Et quoniā de Sialandensium nihil obsequio dubitabat: Scanicæ classis ducem agere præoptauit. Cūq; nondum integra valitudine Scanienses Lundia contractos expeditionis sollicitaret edicto/maximus pōtifex Eskillus (nam ei ceteri proloquū deferebat) negabat in expedito naues esse: quibus tam subito iussum perageretur. Cūq; rex obteperantibus gratiam/supersedentibus iram se repensurum dixisset: tātaq; propositi cupiditate perfusum: vt vnico proficisci nauigio q̄ expeditionem remittere mallet: Eskillus indubitata voluntatis eius firmitate comperta/non solum cōsiliū probauit, sed etiam qui regi comites deessent admodum execratus: sua eū nauis impensa q; excepit. Jam pridē enim regem expeditionū dissuetudo nauigio spoliauerat. Postremi Lalandenses ac Falstrici in classem coire iussi ne longa præsciētia edocti furtim ad Sclauos imperatæ rei indicia deferrent. At vbi Landorā classe peruērum, rex spectādī exercitus sui auidus in campo copias explicare cōstituit, vt totas vires oculis subiiciendo an ea manu tuto bellū cōmissurus videretur aspiceret. Ab huius littoris continēti longior harenæ tractus breuib; abscisus curuatis anfractibus portū nauigiis facit: humilis ita vt veniēte astu lateat: abscedēte visatur. Nam vadusius eiꝰ intrōitus diffusiore spatio opacę altitudinis vndas includit. Sed quoniā hunc locum cūcti Danorum regis vanissimī erroris deliramētō suspectum perinde ac fatalem cauere consueuerāt: proximo portu vniuersi agminis apparatus curiosissime contēplatus est: adhibitis qui militiæ rudes rei bellicæ documentis imbuerent: quatinus vires suas potius solida oculorum fide q̄ cæco astimationis augurio metiretur. Huic militiæ speculationi quatuordecim diebus intentos maior cōmeatuū pars ocio cōsumpta defecerat. Egressis portu tranquilla toto mari nauigatio incidit. Sed vt taciti improuisiq; appellerēt remigiis eā q̄ velis instruere maluerunt: Absalone cum septē nauibus præmisso: qui Rugyani littoris excussus indagaret accessum, Siquidē Arcon oppidū venusto simulacri cuiusdam cultu inclytum:

Simulacrū
 Arconē.

ty

Saxonis Grammatici

Classis
cclx. nau-
uium,

ignaris incolis incēdio tētare, cunctosq; eius præsidium petituos ex improuiso op-
primere statuerunt: munimētum quidē habitatore vacuum serarūq; dūtaxat clau-
stris firmatum existimantibus indigenis parū humanæ tutelæ egeū qđ p̄sentis nu-
minis excubiis esset vallatum. Summa vero contractæ classis ordine digesta ducen-
tarum & sexaginta nauū numerum reddebat. Absalon exsequenda speculationis
gratia cum propemodū ad Rugiam peruenisset indicantibus nautis, cognoscit re-
giam nauem subito remigium velo mutasse, miratusq; quid ita cætera classis ince-
deret: quæ paulo ante velis quo occultior nauigatio gereretur: abstīnēdum condū-
xerat, postq̄ eam a statuto declinare cognouit: & ipse non supperētibus propositi so-
ciis per summam animi confusionem puppim vltimus vertit, regēq; Mōnēsium in
portu receptum mœstior q̄ libentior comes petiuit. Quippe quia cœpti comitibus
deficiebatur indignatus optimam gerendæ rei facultatē omitti/cum & aeris fauor
et militum aridebat alacritas ab inchoata nauigatione agre proram auertit. Hūc
Petrus Suno & Hefbernus cū quib? rex consilia sua participare solebat, rate egres-
sum excipiētes tam deformem regis ab vtili illustriq; consilio defectionē anxie que-
rebantur. Quos tandē rex obuīam sibi venire iussos vbi tristes animaduertit ammi-
rans cur eo vultu essent: visum sibi inquit ne tarda & intēpestiua nauigatio profer-
retur cursum eius ad insulam fuisse flectendum /mane cūcta cōmodius exsecuturo.
Quippe dies labori: noctes quieti familiares existere. Cūq; nullum ab amicis respō-
sum daretur taciturnitatis ammiratione permotus proferre eos quæ sentiant impē-
rat. Illi quæ inuicē cōtulissent Absalonem proponere iubent. Tum ille: quid miri est
(inquit) segnes hæsitare voces quas ingenti mœroris pondere obrutas quasi fauce
obclusa latens animi strangulat ægritudo? Enimuero vicem tuam ad ignominiam
vergere conspicientes interno mentis luctu perfundimur. Quippe imperiū ius ob-
sequio mutas: paresq; quibus præesse debueras / vtilissimis consiliis spretis eorum
monita confectando qui in æquo ponunt: pulcher ne rerum tuarum cursus an de-
formis existat. At postq̄ sine collega aut æmulo regnare cœpisti: altera nunc expe-
ditio geritur: nec illius remissio q̄ huius fœdior apparet. Siquidem summa rerum
opportunitate contempta paruulas commeatū reliquias habentes ociosis nauiga-
tionis excessibus excusabilem reuersionis titulum quarimus: & cum nullis vrgeamur
obstaculis ignauiam nostram necessitatis nomine censerī cupimus. Hiscine
patriam operibus vindicandam: talibus ve regnum ingenis auspiciandum duxisti?
Si vero maris sauitia nauigationē interpellari contigerit: quid superest nisi vt ne-
cessitatis imperio cogente domos ingloriū petamus: teterrimis effœminatę mentis
opprobriis insectandi? Hæc & similia tum molestiæ stimulis / tum fidutiæ familiari-
tatis euectus per summam verborum acerbicatem apud regias aures eloqui nō du-
bitabat. Qz̄ autem rex aduersum dictorum eius libertatem acrius exarasset: tamē
ne monitor em impudentius auertere videretur magnitudinem iræ quam vultu te-
ste cōceperat / moderatōne sua ad leue & tolerabile responsum deflexit: dicendo cō-
plures operum suorum testes extare/nihilq; tam fortiter ab Absalone gestum quod
si nondū virtute æquauerit adhuc factis amulari non possit. Nec plura eloqui pas-
sus cymba nauigium repetiuit subiungente Absalone haud quaq̄ cum vtilia suadē-
ti succensere debere: cum aliquāto satius sit aperitis amicorum monitis instrui q̄ oc-
cultis amaræ sugillationis moribus obtrectari. Postera nocte concitatum acrius
mare eo tēpestatis excessit: vt regia classis non portu / non anchoris quo minus spar-

Tēpestas
sæua,

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CL.

sa pelago disiceretur retentari potuerit: nulla ex parte remissior eodem aeris habitu quatr iduo perseverauit. Quæ res iram regis aduersum Absalonem accensam magnopere deliniuit. Sed quæ iam corde salubre deprehenderat voce fateri erubescere pudore serum animi eius intellectum celante. Nam interim nulla ad amicos communionem habita postredie prædictos viros forte littori insistentes accessit: comitibusque propius accedere vetitis concitatione animi sui (inquit) tamen si dissimulatione uti vellet iracundis oris notis proditam esse dicebat parum quidem admiratione dignum/cum consultantis vocem monitis potius quam contumelias excipi deceat. Quædam tamen ab eis sapientius quam tempestiuus dicta/ quæ si ante triduum prolata fuissent in gentis mali materiam præcurrere poterat. Seras quidem monitoris partes esse/ quæ rem dum in arbitrio est negligētius obeunt exactam sollicitudine prosequuntur. Inmendabilia autem corrigere velle proximi amentia errorem esse. Frustra igitur se conuictis attentatum fuisse cum & irreuocabiles præteritorum euentus existat: et plerumque animi commotio parum cum ratione consentiat. Ortura vero tempestatis sæuitiam absque cœlestium monitis humano præfagio comprehendere nequiuisset: neque quin ea delictorum poenas lueret dubitare. Quamobrem aut natura ignorantiam aut improuisa necessitatis violentiam vitio sibi verti non oportere. Omnis igitur præteritorum querelis ad tempestiua rebus consilia animi operaque deuocare par esse. Malle enim se spiritum specioso exitu quam expeditionem deformi reditu finire. Tunc Petrus Absalonis sententiam aliquanto leniori monitorum genere prosecutus docet neminem regum fidas amicorum voces infensis auribus excipere conuenire: cum sæpe clari illustresque viri sprete salutaris consilii poenas perniciose morte pepederint. Cæterum aura dum faueat utendum esse quod eius anceps incertaque varietas existere solet. Sustinendum itaque donec tempestatis immensitas ad tolerabilem remigii habitum concidat. Adhuc enim tridui commeatus superesse/exiguoque traiectu hostes accedi posse. Quod si præsentis alimentorum ope deficerentur: alia armis esse poscenda. Oportere ergo mox ut vndas remigio habiles viderint, sparsam ocuis vniri classem incessuramque sociali remigio progredi. Quippe nauigationem omnem hoc alacriorum: quo aequabiliorum existere. Rex monitore laudato Absaloni speculanda tempestatis officium mandat/sibi cum primū eam remigii patientem aduertet et indicaturo. Absalon cupide præcepto quod suis monitis extruderat obsecutus: nocte postera aura sensibiliter impetum remittente euentu gauisus antelucano tempore peractis diuinis ad regem peruenit, nuntiando tempestatem ex parte collapsam possibilem quidem profectio: sed difficilem fore: nec nisi summa cum remigii difficultate nauigationis capacem existere. Respondente rege moras esse rumpendas per ludibrium subtexuit pulchre se operam impensuros si nauigationis medietate confecta vnde soluerant sint reuersuri. Cuius dicti procliuitas tamen si ioco mordacior videretur ingens regi capessende virtutis præbuit incitamentum lepida tamen irrisione non caruit subiungente rege reuerentem se ex eo quæ in Sclauia gerantur posse cognoscere. Principio classis lætam alacremque nauigationem pleno fiducia remigio proferebat. Nam intra propinqua telluris anfractus aura vis quæ aperto mari licentius incumbere lætium vndarum habitum asperare non poterat/ terreni tractus obstaculis vndique secus incitatorum fluctuum allapsam arcibus. At ubi in altum dirigi nauigia cœpere intolerabili pene tempestatibus occurfu excipiebantur. Antistes ne fortissimos monitus suos parum iusto conatu prosequi videretur / ingenuo

Waldemari
prudens ora
tio ad amicos

Baxonis Grammatici

pudore firmatus perseverantissima remigii oblectatione quasi cum necessitate certabat, regemque virtutis amulatione prouectum coepti sui comitem existere coegit. Itaque lenta & inhabilis ac pene inconcessa nauigatio hinc fauiente mari inde claudicante remigio fuit. Ea freti repugnantis violentia regiam nauem aduersis vndarum molibus implicatam: per summam procellarum asperitatem laxatis prope modum compagibus dissiugi coegit. Quo viso rex tum virandi periculi/tum etiam complendae nauigationis gratia: tutiore excipi cupiens Ingimari Scandis ratem propius adesse iussam: ensem dextra signumque leua corripens ut temerario ita prospero saltu inuolat: eaque remis actius citari iubet. Esyllum virtutis pertinacia aliquandiu subsequi conatum: affectumque regis qui debilitatem nauigii sui propius intuentem partim regiae vocis prohibitio, partim referta periculo necessitas reuerti compulit. Eo viso complures reuersionis occasionem ab erroris simulatione mutuari ignauia docuit. Quibus tamen erroris commetum patrocinio fore non debuit: cum regem nauigium non iter mutasse translatis signi indicio liquere potuerit. Nonnulli quoque conquestationibus nauigiis inuiti relabebantur quod hisdem compagum firmitate defectis concitati maris incursum sustinere nequibant. Qui vero procedere perseverabant ut viribus corporis laboris continuitati sufficere possent edendi nauigandi pariter officio fungebantur. Ne enim nauigationis cursum vel paruula remigii intermissio moraretur dextra remos laua cibos tractabant. Exigua classis pars Absalone duce virtutis & gloriae amulantior inusitatae tempestatis fauicem incredibilem remorum certamine superauit, oblectatumque pelagus infatigabili permessa nauigio hora antelucana ad insulam Hythim ipsa quoque necessitate superior appulit. Tunc Absaloni quid inexcussum omitteret per Wethemannum piraticae operibus clarum officio speculationis addictum & portus hostilibus nauigiis vacuos ad Rugiam nihil hostile metuentem cognoscit. Nam armenta securis custodibus propter littus errantia inopinatos incolas esse fidem fecere. Rex languido remigio seram nauigationem emensius obtento portu protinus in Absalonis nauem se contulit, fatigatumque tedio ac vigiliae corpus somno excepit. Reliqua quae cum eo fretum superauerant annumeratae sexaginta duntaxat nauigiorum classis explebant. Duo tunc Hallandenses natumque animis nobiliores paucitatem suam indubitato periculo oblatam rati nauigio quo communiter utebantur, Absaloni petebant: sequi prae proprio regis alloquio opus habere dicentes: postquam somno eum acquiescentem audierant ocuis excitari poscebant. Absalon salutaris enim eius quietem importune rumpendam negans: quae afferrent regem ex se cogniturum affirmat. Tum illi conquestationem nauigii/inopiam comediae tuum/longinquitatem reditus praecedentes/optimam sibi nauigationis facultatem prosperantibus ventis incidisse dicebant, quod quibus aduersis aegre processerant: secum facile reuerti possent. Quamobrem eorum se beneficio uti malle quam cassam & inutilem expeditionem agendo aut nauigii vitio aut inediae malo perire. Quos Absalon non solum deformitatem propositi specioso consilio mutare: sed etiam quo minus se probri obicerent honesto silentio suppressere iubet: ne tam pudende voces alienis auribus exceptae inexplabilem eis timiditatis notam inurerent. Itaque eneruis & effeminati animi trepidationem falso causarum commento colorare eos asseuerabat docendo facilia refectu nauigia fore, & optima commeatuum supplementa praedam late patentem leui negotio concisci posse. Ceterum ipsos famam & opinionem suam grauissimo crimine corrupturos, si regem apud hostes in tanta suorum paucitate

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CLI.

tate sine respectu pudoris deserere sustinissent. E quibus alter domi se negotia regia quæ summa cum celeritate exsequi necesse haberet manere subtexit. Contra Absalon simulationem eius quia blandimentis nequibat minis discutere cupiens eos qui in expeditione soluenda plus arbitrio suo quam regia indulerint reuerentia non tantum bonorum: sed & lucis ac spiritus ereptionem patria lege meritos astruebat. Sed ne ea quidem periculi denuntiatione quo minus fauentem navigationi vetum velo colligerent imbecillitatem eorum durare trepidationemve corrigere potuit. Discedentes itaque execratione & conuicio per summam verborum acerbicatem insequi perseueravit. Quod cum experrectus rex ex Absalone cognosceret tam impudentes & improbos desertores poenas sibi luituros iurabat. Conscensa deinde insula accersitos nauigiorum rectores agendorum percontatione sollicitat. Compluribus ut redeatur expedire visum quod tuto hostem laceffere nequeant. Placitum rex sibi sententiam affirmabat nisi ea res & grauis patriæ rubor & ingens hostium incitamentum existeret. Nam & eos Danicæ expeditionis presentiam ex castrorum vestigiis conperturos & clandestinam eius reuersionem timiditati duntaxat imputaturos. Huius rei causa periculo se quam rubori patere malle: haud quam proram nisi laceffito hoste versurum. Præterea se eorum qui simulata nauium fragilitate defecerant ignauiam æquaturos: si quos labore vicerant virtute non superaret, domosque impedita male navigatione repeteret. Tunc Wethemannus incautas Rugiæ res reciti speculatione expertus ad mouendas littori copias suadet: si ignari incolæ fuerint impune prædâ cedere facturas: sua prouidi confestim absque discrimine redituras. Vtro autem modo se gerant perarantium more deprendi posse asseuerabat: qui cum primam diurnæ operæ partem exegerint quo ad laborandum fiant vegetiores sopori se prosternere soleant. Hunc vero non nisi metu vacuis altaque securitate firmatis obrepere solitum. Cæterum ne mine talium dormiente reperto præcaute gentis indicium accipi. Quem rex piratice potius muneri consentanea quam magnitudini suæ conuenientia docuisse dicebat. Nunquam enim Danorum reges a Sclauis fugatos memoriæ proditum fuisse: sed ne se quidem primam regiam dignitatem hoc deformitatis genere maculaturum. Tunc Gnemerus Falstricus quam alias vegetioris quam sapietioris animi æstimaretur siue ingenio suo siue regis fortuna monente summam omnium hesitationem ancipiti studio fluctuantem salutaris exhortatione discussit: incertamque consilii concionem ad suam sententiam perduxit: affirmando temeritatis esse exigua manum cum immenso hoste conferere. Cæterum Barcam prouinciã a Rugia breui freto discretam ob paruitatem sui quocumque paratu esset populatu perfacile fore. Denique regem quiescedi gratia cubile petere, exhaustasque vigiliis vires & attritum curis animum somno reficere iubet vespere quo minus prouisus irrueret classem applicaturum. Præterea vadosi fluminis angustias intraturos sparsam navigationem tacito conficere remigio iussit: ne aut obstrepentium remorum fragor securitate incolis demeret: aut ipsimet impactis harenæ nauigiis circa incertæ altitudinis vada diutius herere cogent. Cætera se exploraturum permittit. Rex cupide consilio obsecutus vespere signo navigationi dato destinatum amnem occupat. Cuius expeditius permeandi gratia ternis nauigiis iunctis classem incedere iubet ne confusa fluuijalibus tardaretur angustias. Cui Gnemerus rate obuius opportunitatem inuadendam aucupatus interceptos incolarum speculatores adducit. Letus eo rex diluculo peragratis syluis rura ac vicos hoc acrius quo latentius irrupit: incolasque adhuc somni securitate torpentes/repentina incurfione protriuit. E quibus

Saxonis Grammatici

complures perstreptentis equitatus fragore perculsi patrios duces aduentare credebant. Sed hunc eorum errorem adacta repente corporibus iacula discusserunt. Complures eorum exertis per ostia capitibus Kazymarus ne an Bugisclaus aduentaret rogabant. Quorum percontatio propriis eorum funeribus excepta est. Antistes cum parte copiarum longinquam regionis plagam diuerso complexus itinere eo locorum peruenerat, ut a regia cohorte eximia paludis interiectu distaret. De cuius admodum incessu dubius ne direptos a se vicos exuri pateretur illustri consilio prouidit. Tandem procul ignes a rege editos conspiciatus sibi quoque consimilis facti potestate suppetere confestim illato tectis incendio declarauit, sociisque sui prosperitatem excursus resperso flammis rure nuntiandam curauit. Cumque praedam abunde actam existimassent: iter ad naues remensi quae grandi inuicem a se interstitio discessissent vestigia tamen sua quo minus clandestinos reditus captasse viderentur/ neue alter alterum impetuosa festinatione praecurreret mutuis ignium fumigiis prodiderunt. Interea Skylmo quidam cognomento barbatus in asseruanda classis officium relictus ne hostili remigio praeuiente amnis exitu prohiberetur ad mare nauigia reducit. Vbi dum Rugianorum nauali incurfatione peteretur in paucas rates totius classis praesidium transfert instructoribus quae frequentioribus nauigiis hostibus occurrere praoptans. Quibus obuia nauigatione fugatis ne sociorum reuersio tardius nauigiis exciperetur omissa fugitantium insecutione portum reuisit. Iterato laceffitus eodem ausu inuasoribus restitit. Sed & complures attentatus crebra hostium irritamenta occurfationis perseverantia superauit. Ita pertinaci magis quam acri incurfatione vexatus opportuna hostem agitatione premebat. Inter haec regi in littus superuenienti non paruae admirationi fuit: nauigiis custodia vacantibus abesse Skyalmonem: quem tandem ab agitatione redeuntem cetero profecutus exercitu Rugianos fugam a remigio mutuantes velorum intentione profecquitur. Sed interuallo praecessionis & volucritate nauigationis adiutos instando magis quam occupando vexabat. Tunc quendam vicinae ratis rectorem in anteriorem nauigii sui partem fortitudinis simulatione progressum aspiciens/ verbisque magnam praese laudem ferentibus profecutus ad vltimum quacumque viro forti erogarentur egregie & laudabiliter impensa asseuerabat. Ad vltimum vento obliquante prohibitus quantum velis emensus fuerat conuersa nauigatione remorum obsequio pensat. Sed quo prosperiorem velificandi/ hoc difficiliorem remigii usum habuit. Itaque Danis aduersa cum mari nauigatione certantibus Schlaui quos locorum fulcantes subito fugam in insidias vertit. Quos Absalon per occultos pelagi recessus profilire conspiciens sociis meru nauigationem citantibus subsequi quae antecedere maluit praevia classis terga plenis pietatis excubiis tutaturus, Pudet referre quae sequitur. Maxima Danorum pars rubore posthabito quae hostes imminere conspiceret deserto rege velis malos onerare sustinuit. Rex cum paucis admodum nauigiis relictus aliquanto desertores aegrius quam hostes ferebat. Tunc etiam militem quem paulo ante in prora astantem probauerat breuitatem veli sui quo maior nauigationis cursus existeret pannorum additamētis producere conspiciatus laudem conuictio mutauit amore timidus erogatum imprudenter impesum affirmans. Ita absque supremae necessitatis discrimine vera ac solida fortitudinis habitum explorare promptum non est. Enauigantium discessio: non clamore, non signis, denique nullo exhortationis

Historiæ Danicæ. Li. XIII. Fo. CLII.

genere reuocabilis fuit. Adeo omnium aures pauor concluderat. Cùm rex intermisso paulisper remigio a presentibus quid factu opus potissimum esset inquireret cunctantibus cæteris Absalon insulam Hythim petendam: Ibiq; secunditatem aeris expectandam hortatur. Qd Petrus fieri oportere non sine rationum assertionem negabat: q; persequente tempestate: nec reditum, nec supplementum classis habituri uiderentur: Sclauis aduersum se quotidiana copiarum incrementa sumpturis. Pandenda igitur vela, eaq; nauigationis equalitatem habendam esse ut naues uolucritate prastantes complicata uelorum parte tardiores operirentur: & quas celeritate præcurrerent societatis iure consequi debeant. Ita strenua Absalonis adhortatio eximia Petri prudentia cessit. Vterq; siquidem annis suis similia cogitabat. Ille etenim iuuenili animo condigna: hic canis suis consentanea proponebat. Ita septem solis nauigiis ex omni Danorum classe residuis Sclaui multitudine fracti incitatissimo remigio acerrimoq; clamore cum contemptu paucitatis irrumpunt. Sed maiore impetu q̄ audacia rem exequebantur. Quippe cum primū excepere sagittas: propius terre remos ausi non sunt. Paulo post destructorū ensium laminis nūc ceruices suas nunc scuta pulsare coeperunt / rati se Danos hoc minarum genere territuros. Remigium deinde magno clamoris strepitu profecuti horribiles late sonos edebāt. Hic quoq; procurus priori persimilis fuit. Obuiis nāq; Danorum missilib⁹ repulsi continuo remigium retulerūt. Tertio ut hostem apparatu terrent contactos sole clypeos aqua perfundere, genibusq; superpositis in pugnae usum extricare coeperūt ueluti indubitatū nostris prælium illaturi. At tum demū seu cupiditate præda: seu uī pudoris accensi uehementius nauigia concitant. Quæ species ut initio acris ita exitu inanis apparuit. Telorum enim obiectu uelut ante deterriti inuictam paucitatis constantiā ulterius laceessere destiterunt: q̄q; Danorum prouocatione admodū sibi insultari conspicerent. Rex cum ad aspectum patriæ peruenisset concidēre paulatim uēto tam remissam & languidam nauigationem agebat: ut q̄q; propasso uelut ueretur / eo fere loci diem opperiretur / ubi noctē ingressus fuerat. Sed cum Zephyris deficeretur processum a remigio mutuatus est. Tandē obuiam Eskilli ratem ingressus Scaniam repetiuit. Qui nouissime eum profecuti fuerant: Sialandia partibus aduehuntur. Tunc Petrus Ranonis eloquentissimi uiri imperitam calliditatem eludere cupiens: non solum nexos, sed etiam remiges suos ut præda speciem auerteret in eminenti nauigiū parte constituit captiuorū imaginē præbituros. Quē cum Rano Liburna prætereuntē uideret: dissolutionē nauigiū simulare desiderans: sentina aqua egeri increpitis acris remigibus iubet. Tunc quodā respondēte eo triduo sentinā aqua vacasse non rite inquit Petrus remiges tuī quibus te responsis excipere debeant callēt. Tunc Rano paucis intra Petri nauigiū remigio occupatis oculosa iuuentutis multitudinē exerto capite conspiciat: prædā existimabat quietisq; suæ poenitentia permotus non similiter sibi ut Petro fortunam affuisse dicebat: q; naufragii periculo interpellante expeditionis comes existere nequiuisset. Autumno rex crebra Sialandesium ac Scanorum, rara uero lutenensium manu prouinciam Arcon ubi confinē adortus / cū ingēri præda acta ad littora reuenteretur: Rugiani repentē naues exercitum hisdēq; scandēdis intētum a tergo per insidias circūfundere gestiētes magnis uiribus in insulam e continentē traiciunt. Per idē tempus coorta nebula uis spissam cælo caliginē intendit. Quæ res incertos uia Danos atq; errore nebula implicatos aliquādiu subsistere coegit. Crediderim hunc aeris habitum pro

Petri & Ranonis cauilia.

Baxonis Grammatici

pitiā fortuna interuētu futura eorum victoriā paruisse. Iamq; Sclauī quia nubīū obscuritas prospicere nō sinebat: caliginis errore protracti in medios ferme hostes inciderant, cum subito discussa sole nebula exercitus propemodum consertos aspiceret. Tunc Prisciauis olim e Sclauia profugus equo prouolans adesse Barbaros: factaq; Danis optata pugnae copiam nuntiat/exhortans omnes inuictā Danicī nominis amulari virtutē. Responsum a rege est reuerturos hostes qui fatum fugā p̄ferre cupiant. Igitur Dani quorum animos p̄iceps belli cupidus exagitat: p̄ter usitatū pugnae morē confusis copiarum ordinibus conspectos hostes incurfare ceperunt. Nec tardior victoriā q̄ imperus fuit: pugnam fuga p̄currētibus Sclauis. In quo procurfu duo regū milites ita inter se fortuitis equorum impulsibus cōcurrerunt: vt vterq; excussus prosterneretur. Super quos rex corruebat equo ita p̄cipitatus est vt leuus eius cubitus pertuso clypeo terrae altius infingeretur. Absalon itaq; erigendi eius gratia descēdere cupienti manu ne subsisteret innuit feliciter se lapsum reputans si modo hostium cladibus attolleretur. Sed his euentus tristior specie q̄ omine fuit. Regis namq; lapsus hostilis ruinae p̄sagium edidit. Quippe superati sine p̄elio Barbari impune obtrebātur. Quorum magna pars sinū per quem traiecerat auidius repetens salutē in vndis quam querebat amisit: nec minor fluctibus q̄ ferro periclitantium numerus extitit. Pars quo tutius hostem vitaret ore tenus de industria aquis corpus immerferat. Nec hoc quidē auxiliū genus quo minus a Danis in eadem vada descēdētibus interimerētur: latebram eis p̄stare potuit. Cūq; ceteris intra aquam prostratis vnus adhuc occultū pedibus saxum cōplexus socij stragi superesse videretur: Absalon militibus ad opprimēdum eum descēdere profunditatis metu cūctantibus: nō hic inquit ea proceritate est quā vestra milites aquare non possit. Neq; enim vadabiliorem sibi q̄ nobis gurgitē occupat. Quā vocem frater eius Esbernus exhortationis loco suscipiens q̄q; Barbarum latentis saxi beneficio vtī non dubitaret: salutē fraternae suae volūtatis imperium p̄tulit. Aliisq; renuētibus aquas hostili cruore infectas armis onust⁹ intrauit. Cūq; emissā in Barbarum lancea solum repetere vellet vndis verticem inuolutus profundo se excipiente demergitur, perissetq; nisi sociorum p̄sentia auxiliū fuisset. Enimvero Olauus vndis cum abstrahere cupiens stimulatū calcaribus equū in illud profundū egit exceptūq; brachio leuare conatus pene sella pronus excutitur. Igitur vrgente fatō sua q̄ alienae salutē propior extitit, sibiq; ceptam amici curā postponēdo cōsuluit. Cuius propositum Nicolaus quidam fortius q̄ felicis amulatus nō tēperauit quo minus concitato equo gurgitem peteret. Sed ab incepto se pari periculo reuocatus abstinuit. Igitur equitum ope defecto peditum opera seruari contigit. Cūq; litorī restitutus fuisset extinctus ab intuentibus putabatur adeo illapsus corpori humor anhelitum occultabat. Tādem sociis corpus suū diutius agitantibus vomitū vndā egerere coepit. Cuius onere liberatus suspicere magis q̄ eloqui valuit. Itaq; qui aderant corpus eius frigore obstupefactum applicatae vestis fomento prosequēbātur. Quibus percaesactus non oculorum modo, sed etiam vocis vsum recuperauit. Ceterum ipso die adeo exsanguis permansit: vt vix eum funebris oris nota desererēt. Nec silentio oblitterādā alterius Danicī equitū virtutē existimo. Qui cū nemine sociorū comitante fugam hostium auidius q̄ cauti⁹ insegurus fuisset: Barbaris qui effugerant vt se eis capiendū praberet rogantibus sprete prece equo desiliuit morēq; dimicans q̄ deditus lucē amplecti maluit. Igitur ingēti hostiū caterua ad se op̄-

Regis lapsus.

Strenuitas Esbernī.

Danicī equitū virtus.

Histo. Danicę Li. XIII. F. CLIII.

primendū nitente quotquot ppius accesserant interfecit. Ac sine vlla specie metus pugnās sup factā a se stragē plenīs glorię vulneribus corruit. Itaq; nō solum innu- meros fati comites habuit, sed etiā superstitēs fortitudinis suę spectaculo attonitos reliquit. Cuius excellenti virtute tantū pnotū est: vt deinceps Sclauī manū cū Da- nis acie cōserere nō auderent. Anno postero Danis expeditionē parātibus Rugyen- ses ob recentē cladem suscipiendi belli fidutiā defecti/Domborū quendā prastati fa- cundia ad pacē ab ipīs petendā decernūt. Quo absalon excepto nauigiū eius expedi- tionis sibi met vsui vertit: nautis vero quoad reuenteretur hospitiā cū impensis ex- pediēda curauit/ ipōq; Domboro secū assumpto regiā classis cōuentū petiuit. Sig- dem legatos hostiū expeditionis tpe susceptos ad reditum vsq; eius mutua Rugien- sium/Danorūq; cōsuetudine retentari fas erat: ne ad suos exterarū rerū nuntii re- uerterentē speculatiōis potius, q̄ legationis officia pacturi. Sed cōtrariā tēpestatis p̄seueratiā nauigationē morāte cū luti labētib⁹ alimētis expeditionē soluturi vide- rēt, eorū egestati Sialandenses ac Scani impensis liberaliter cōmeatibus affuerunt ne tanta viriū pte maligno necessitatis obstaculo fraudarent. Fioniēses vero tam- etsi cōmeatibus abundarēt, ne minimā quidē eorū prem ad sustentandā sociorū in- opiam cōtulerūt. Quod videns Domborus pacem quā ante supplex petiuerat sub- aquis tm̄ cōditionibus offerebat. Ceterū Absalonis apud regem interuentū posce- bat: a quo oblationē suam liquida fide p̄sequi rogatus, pignoris loco lapillū se aqua iniecurū asseruit. Siquidē icturis fœdus barbaris religioni erat calculum in vndas conuicere/seq; si pacto obuiam issent, merfi lapidis exemplo perituros orare. Sed cō- tra poscente obsides Absalone/fucosaq; supstitionum mendaciā in rebus seriis reci- piēda negante, haud quāq; Domboro mutua petendorū obsidū fidutiā defuit. Qd̄ Absalon indigne ferens/Rugianos nō solum obsides Danis, sed etiā pecuniā cū sup- plemētis classis transmittere solitos asseuerabat: quū Dani nihil tale Rugianis vnq; a se cōcessum/solutiue meminerint. Tūc Domborus/Si sapiētia, inqt, qua te pradi- tū existimas viges, quæ a me pponenda sunt docili animo excipies/tenaci memoria apprahendes. Quisq; rite se gerit circa tria tpa maxime cogitationē expendit / ex- iisdem duo leuiori cura cōplectens/tertiū præ ceteris habitū intuetur. Siquidē prę- terita meminit / futura p̄spicit / præsentiā colligit. Stolidus vero inter spem futuri / memoriāq; prateriti præsentiū facultatē omittit / et qd̄ in manibus retinet excu- tere cōsuevit. Quo pacto tu quoq; vanissimis sollicitudinis ambagibus implicatus adeo scrupulosa cura prateritorū imagines recolis/futurosq; meditaris euentus: vt ad ea quæ præ manibus sita sunt / et oculis obuertantur aspiciere nequeas. Quip- pe dū prioris cui recordationi animū inseris, fœlicitatis eius exēplo futura metiris reę spem ex memoria adeptū qd̄ instans atas afferat/præterit. Fateor olim Danos gente nostra potitos/sed præsens fortunæ benignitas iisdem nūc fauoris blandimē- tis pres nostras p̄sequit, qbus quondā vestras excolere cōsueuerat: sortēq; nřam ad hanc fœlicitatis summā pduxit: quā vestra quandoq; rei status attrigerat. Quippe quanto vobis inferiores extitimus/tanto nunc viribus successuq; prastamus: eo re- rum fortuna ductate p̄gressi, quo Danicæ quondā p̄speritatis incrementū excessera- rat. At dū temere votis extenderis/noua ac recentia stolidiā vetustatis simulatione pratergrederis/eisq; me cōditionibus adigere conaris: quas p̄ præsentiū habitū prastare potius, q̄ postulare debueras. Fines vestri armis et exercitiis vestris mi- serabiliter obriti/situ marcidī/culturæq; inopes iacēt/nostrarū diffusio partiū vix

Facundia
Dombori.

Fœderis
barbarorū
species.

Superstitio
barbarica.

Concio Dō
bori, Sclauī.

Saxonis Grammatic

Abfalonis responsio.

alendæ quam genuit multitudinî sufficit: et tamē quos omnifar iam potentiores ad uertis, nō superiores modo/ sed etiam pares habere fastidis. Tunc demū tributū nos ex actione sollicita/ quū et sortem nostrā successibus æquaueris/ et eā malis quibus tua nunc premitur adactam cōspexeris. Hæc Domborus. Sed Abfalon dissimulato indignationis cōceptu, paucis eum responsis excipiens/ ad regem quæ acceperat p̄fert. Verum pertinax freti fauitia nauigationem interpellando finem expeditioni fecit Rex q̄q̄ superius Sclauos secundis successibus attentasset, plus tamen negotiū in eorū expugnatione, q̄ vt p̄priis viribus exequeretur aduertēs/ Saxonix satrapā in armorū militiæq̄ collegium ingentis præmiū pollicitatione sollicitat. Ille tū amplissimæ mercedis captura/ tum etiā potiēdorū finitimorum spe inuitatus, expeditionis societate spondit. Sed superius Waldemarū rex Noricus per summū amicitix cultū nauigio draconē simulante donauerat. Quod Abfalon mira arte effigiatū Roskyldensi remige exornare/ et ad conuentū vsq̄ Danorū dirigere iussus, quū in portu Isōrensi parū secundantibus ventis voto diutius moraretur, nihil ægrius tulit/ q̄ q̄ aliis in expeditionem proficiscentibus tardior ipse supuērtus videretur, q̄ ceteros et velocitate apparatus/ et p̄cinctu nauigationis alias p̄currere cōsueuerat. Itaq̄ quū mente/ tædio/ et pudore sopita in puppi iaceret, futurā maris tranquillitatem nocturnis imaginibus speculatus est. Existimauit em̄ ab homine se accessi/ accessoq̄ littore cum Burgalanensi pontifice Tokone aliquādiu spatiatū/ iussuq̄ ab eo quæ audiret sagaci mente cōp̄prehendere/ et tenaci mandare memoriæ. Tokonē deinde melos quod in diuini natalis puigilio rite recini assolet/ semel iterūq̄ et tertio replicuisse/ ipm̄q̄ ad ea quæ canerentur sollicitis auribus esse iussisse. Expefacto/ adeo præsentēs visorū imagines animo representabat: vt rem verā nō sōniū fuisse arbitraret. Et quia craftinæ egressionis opem p̄ quietē sibi p̄missam meminerat, tã certā cōmodæ nauigationis sp̄e aīo p̄sumpsit: vt cōscensa cymba q̄q̄ nihil adhuc tē pestati detractū erat/ malū regiē nauis: cui Astradus præerat, ocyus attolli iuberet cibūq̄ cape p̄peraret. Epulanti supuenit Astradus indicās tēpestatis occasum/ et qd nā fieri expediret interrogans. Iussus est illico erecto nauigii malo fauces Isōricas p̄netrare/ eisq̄ præteritis insulam qua vêtus iuberet ambire. Qd̄ eo exequi p̄gente, expeditionaria classis quæ in eundē forte portū appulerat subito tranquillitatis incessu gauisa/ velorū vsū nauigationis auida p̄parabat. Verū effectus minor impetu fuit. Sigdē mō orientē/ mō occasum incerto ventorū flatu ludificata vicissim p̄tebat: nauigationēq̄ mutabilis auræ varietas oprato cursu fraudabat. Diuinit̄ cōsultū crederes: ne aut solitaria Abfalonis nauigatio/ aut aliis incessu tardior haberet. Qd̄ et ip̄ius liquido cōprobauit aduētus. Sigdem ad nauigāte eo omnīū nubīū errore discusso/ certus pelago flatus incubuit/ tantaq̄ p̄pitiū venti stabilitas incidit: vt nauigatio quæ ante dubiis velis incertum cursum tenuerat, cōtinuo p̄speritatis ordine frueretur. Ita naturæ rerū temperies: quæ se ceterorū vsū inuiderat, Abfalonis re spectui tributa est. Qui etiā quū nauē regis sibi creditā validis tēpestatis incremētis cōtulam/ extremoq̄ naufragiū piculo p̄pinquā aduerteret, cōtinuo in litus subductā necessariæ trabis vinculo refecit: lacerāq̄ ac pene cōfractā pristinx firmirati restituit. Sed et prarum eius cacumina quo cultior incederet, aureis apicibus texit. Quo rex apud Mansuetā exceptus, Polā puinciā comite classe p̄tebat. Itaq̄ cōmunibus sed discretis viribus alterū Sclauix latus Dani inuaserāt/ alterū Theutones lacerabant: interdūq̄ exercitus alter ab altero inuicē spectari poterat. Cūq̄ Theuto

Abfalonis vīsum.

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CLIII.

nū forte satellites petendū pabulū grā latius euagatos Sclauū p̄ insidias adorti inter-
emissent, egres recētis iniuriā vltionē audaci calliditate q̄sierūt. Sigdem militiē in
signibus occultatis/loricisq; qbus corpus munierāt familiarī ac sordida veste rectis
pabulantū more fruges metere aggressi, Sclauos Nuclero duce ad se opprimendū
ex abdito puolantes ocyus ascēsis equis/falcesq; gladiis mutātes, trucidauerūt. Ca-
put Nucleri abscissum ac pilo affixum/sicq; in castra platū gratū vtriusq; exercitus
oculis spectaculū prębuit. Qđ quū filio eius Prizlauo/q ad Danos & christiani rit⁹
amore/et pagana supstitionis odio patria pulsus transierat, cœnitātī nuntiatū fuisset/
aliquātisp̄ manū ab escis retractā demisso capiti subiiciens, dei cōtemporem ta-
lī exemplo interire par esse dicebat: reuocatoq; a cogitatione aīo/cōsuetā oris ac mē-
tis hilaritātē cœnā cōfortibus exhibebat. Magnus potētia/sed maior diuini cultus
memoria. Neq; em̄ sibi parentē iudicabat, quē publicā religionis amulum nouerat
Itaq; ambigua æstimationis esse potuit/vtrū magis fortē animū gesserit, an piā vo-
cem emisserit. Sed neq; patriā plus solito misertus/eā ductū et incitāmētis suis dua-
rū gentiū prædā existere coegit. Interiectis diebus Henricus Waldemaro sermonis
inuiçē cōferēdi grā se accedenti/cū Abfalone solo in tabernaculum suū pducto epu-
lum p̄buit ingenti magnatū frequentia amministratorū officio fungente. Quæ coe-
na licet multigena ciborū varietate splenderet, aliquāto tñ plus luxus in obsequiis
q̄ epulis habuit: p̄ferim quū gloriā nō vsui seruiret. Clientela vero seorsum discu-
bitu excepta. Post reditū suū Waldemarus nouarū rerū casibus sollicitat⁹ int̄to ad-
sciendū animo/vbinā Héricū necessariā colloquutionis grā obuiū habere possēt/atq;
ad id negociū explicandū prudētī viro opus asseueraret, alii sibi claudicare equos/
aliū parum cultis vngulis esse fingeant. Cūctis itaq; metū exultationis astutia pre-
gentibus/nemineq; tam piculosam legationē suscipere audētē, Abfalone forte lignis ex
more per ocū casis e nemore supueniens interrogatusq; an regiarū partiū legatū
agere vellet: iturū se pollicetur. Igitur legendorū comitū optionē habere iussus/po-
tēssimū necessariōs ac sanguine semet cōtingētes ascīuit/cōsanguineā fidem alienā
præferendā existimās. Prizlauus quoq; potētissimū Sclauorū principis Nucleri fi-
lius/quē q Waldemari sororē in matrimonio haberet/christianęq; disciplinæ sacris
initiatu esset/pater iampridē p̄inde ac insidias sibi neçtēntē cōspectu suo submoue-
rat/localis peritiā fidutiā ppositā viā cōductorē agere pollicetur. Huic siquidē tū
rex ob bonæ fidei experiētiā/tū ob cōnubiū affinitatē magnā nobilium insularum
partem fruēdam cōcesserat. Profectus Abfalone/affatusq; ducē quū apud eū pnoctā-
re rogaretur, regē anxia suorū expectatione sollicitū longioris morē interpositione
molestari oportere negabat. Præterea classē sine portu esse asseuerabat vndiq; vē-
torum impulsū patentem. Cumq; festinationis ratione reddita propinqua nocte
equos abiturus scandisset, quidam claro Saxonum loco natus vltro adito duce pe-
rituros Danorum legatos nisi comitatiores abscederent / querebatur. Obiurgare
quoq; eum vehementius ausus: q̄ illustrium virorum paucitatem tot ingruenti-
bus periculis incomitatam a se dimittere sustinuisset. Reuocatis itaq; comitum of-
feruntur auxilia. Sed non minorem se Abfalone in reuocando comitatu gessit, q̄ in
pernoctationis egerat obsequiis respuendis/gloriosius ratus suam ac sociorum sa-
lutem dubiis casibus credere, q̄ alienis armis protegere. Cumq; haud procul tento
riis abesset, Prizlauus omnibus frenos succutere iussit/Si meo, inquit, ductu res ex-
pedienda foret, comitum supplementum nostra paucitas non refugisset. Siquidem

Nucleri ca-
des.
Prizlaui in
patrē & reli-
gionem di-
uersus aius

Epulum ab
Hérico da-
tum.

Prizlaui
prudens et
aīosa oīo.

vū

Saxonis Grammatic

aduersum pericula abundare industria potius argumentum est, quā timoris indicium. Hoc enim probabilior est fortitudo, quo minus cum stoliditate consentit. Illa vero reprehensionem meretur, cui vires temeritas amministrat. Sed nunc exigere periculum deforme est, quod paulo ante oblatum acceptare contempsimus. Restat igitur ut unicam salutis viam in pectorum ac virtutum nostrarum fiducia reponamus, spemque ex desperatione certissimam capiamus. Aemulanda itaque Danici sanguinis et nominis virtus, omnique studio enitendum: ut aut nobis victoria reditu, aut speciosa mors aeternum famae pariat monumentum. At minime dubium quin de transitu nostro hostes equina fecerint vestigia certiores, nec magis ambiguum eorum reditum insidiis expecturos esse, quorum aduentum adesi callis indicio peruerunt. At mori vobis commilitones quam capi praestat. Capti enim occisi parentis mei poenas perinde ac eius interfectores crudeli morte penderis, fratresque mei paternis manibus per summam cruciatuum acerbiter nostrum sanguine parentabunt. Aliquanto ergo satius est propriae virtuti spiritum impendi, quam alienae violentiae miserabiliter puniendum relinquere. Haec non proprii periculi metu, sed vestrae potius charitati consulendo monuerim. Eo enim sanguine oriundus sum, quem nulli Sclauorum attentandi unquam ausus incessit. Per praem vos optimum maximoque per quem illud Danorum celebre cunctis gentibus nomen obsecro obtestorque: ne fiducia et fortitudini imbecillitatem atque ignauiam praefertis. Haec Prifzlauus. Denique laeta omnium acclamatione exceptus, nihil se de victoria ambigere asseueravit, cui militum alacritas praesagio fuisset: praesertim quum omnis Sclauorum irruptio specie, quam re formidabilior existere solet. Circa incessum vero id ordinis obseruari debere: ut iuuenes partem armati medium inter milites equitandi locum teneant, eorum utrinque praesidiis muniendi. Ceterum militarium tutum per binas acies distinctarum alteram ab altera auxiliis inuicem tutanda esse. Quippe geminae cohortis specie hostium animos labefactari posse. Praeterea clamabundos incedere, variisque cantibus obstrepe iubet, fiduciamque quam plerumque multitudini inest, simulatos. Nec fortunae expertus consilium fuit. Siquidem in portum eis ubi classis acquiescebat nullo incessente productis rex expectantis more sollicitus, plixamque legatorum absentiam cura ac molestia persecutus, dolorem ex temeraria suorum emissionem contractam, religiosae lectionis officio leniebat. Quibus redisse copertis, soporis blandimentis obtristitia dilatis ocyus aditum dedit. Inde ad Gudacram amnem nauigatione discessum Cuius vadofus aditus haud quam magnarum nauium capax extabat, exiles duntaxat transmittere solitus. Itaque rex propter fauces fixa ancora sede nauigio conciuuit magnitudinem eius paruitate amnis admittere nequeunte. Habilior classis et quam fluuiale profundum ferre poterat. Absalone duce angustos amnis attetabat anfractus. Quo auctore eo loci peruentum, ubi gurges ingentis stagni diffusior speciem praeferebat. Has faucium angustias barbari crebra classe praestruerant, hostem transitu prohibitori. Quos nostri deturbare gestientes profunditatis ignari imperitiae nauigationis errore vadofis locis affixere puppes. Quas dum profundo defectas ad loca nauigatu facilia rescire cupiunt, quum minus remigio liceret, passim in vada deliunt: manibusque foros complexi, remorum vices corporum viribus exequuntur. In quos Sclaui nauigiis suis tanquam propugnaculis utendo superne tela librabant. Nec sic eos attentasse contenti, et ipsi saltim in vada delapsi cominus dimicandi locum petebant. Sed nostris strenue occurrentibus pari celeritate deserta ac repetita sunt nauigia. Ante alias binas Prifzlau rates subiere stagnum. Quarum alteram qui va

do institerant tam frequentes insilire: vt media fractis penitus lateribus finderetur. Quippe dum auidius se ingerunt, multitudinis onere mediam rupere puppim Subsequente classe deserta fugientium barbarum nauigia capiuntur. Vicorum quoque ripae iunctorum incendia paguntur. Nocti redeunte Absalone rex adhuc insomnis diutina eius moram angore et vigilia prosequere. Quo excepto gauisus liburna sua quod ob granditatem nauigationis inhabilis videretur: domum remissa in aliquanto minorem se contulit/ eaque ad lacum deuectus Sunone binis instructum nauigiis in longinquos paludis recessus praedatum mittit. Urbem quoque Rostock oppidamorum ignauia destituta nullo negotio pulsit. Statua etiam quam gentis perfana credulitas pinde ac caeleste numen diuinis honoribus prosequere incendio madauit. Post haec Hericicum cum exercitu suo conserendi secum sermonis gratia venientem praeparato ponte traiecit. Eodem tempore Nucleri filius Prizlauus ripa altera supueniens/ quum fratrem Prizlauum Bernardo: cuius manu Nuclerum occidisse fama fuerat/ nauigio comunicate aspiceret, conuicio lacessiuit/ impietate obiciens: quod cum parentis sui interfectore amice, couersari sustinuisset. Contra Prizlauus bene de se meruisse eum/ pro quem patre sacrilego careat/ affirmabat. Sed neque se eius filium censeret velle, quem maximi sceleris patrem extitisse constaret. Inter ea dum haec gerunt subito fama pulit Rugianam, Pomeraniam: classem ex disposito conuenisse/ Danos anni includere auidam. Igitur rex pro Hericum necessaria discessionis ammonitus ne se locorum angustiis implicari pateretur/ prius amne excessit. Cumque Sclauicę collectionis fama nulla adhuc indicia confirmarent/ insidiarum suspitione permotus, hostium calliditati inuicem occurrere statuit. Qui in occultos littorum sinus collati/ si rex rura diriperet/ classis eius incursum sandae copiam explorabant. Quos vt opportunitatis simulatione pertraheret, Magno cuidam exurendorum littoralium vicorum curam demadant, militibus intra nauigia latere iussis/ sciens profecto Sclauos ab vniuerso Danorum exercitu incendiū pagi putaturos/ sicque promptiorem exercendarum insidiarum ausum capturos. Nec secus ac ratus est/ hostile propositum fuit. Quippe Magno oppidis facem subiciente Rugiani vniuersas Danorum vires eo negotio occupatas existimantes/ auidius edendi propositi fiduciam rapuerunt/ perinde ac eorum classem defensoribus vacuum reperturi. Sed quorundam regis imperium ignorantium occursum maturius excepti incursum statim repente fuga mutarunt. Quos caetera Danorum classis certatim magnis remigii nisibus insecuta/ velocitate nauigationis aequare non potuit. Cumque releuanda lassitudinis gratia esset vmbraulis leniret, Lundensium pontifex caeteris portuum tenentibus supueniens, postquam medio ferme diei tempore nauigia velaminibus obducta conspexit cunctis segnitie exprobrans/ His, inquit, tumultis comilitones quum animi exercedi sint corpora sepelire gaudemus! Quo dicto militibus diurnae quietis ruborem ingessit et regem desidia obfessum torpentes militiae suae vires excitare perdocuit. Qui etiam ad pontificis vocem modesto indignationis genere permotus/ simulque iusta desidia suae reprehensione comonitus cito hos tumultos relinqui posse aiebat: statimque discussis tegminibus hostile solum petere properauit. Post haec circa australem insulam plagam praedae in biduum acta. Inde Walungiam nauigatum. Vbi nuntiato Rugianorum occursum quum quidam e Danis hastam suam quo comodius ea in acie vteret in conspectu feriorum aliquanta parte curtasset, caeteri ipsius factum secuti congestis in vnum locum putaminibus, ingentem breui cumulum extruxerunt. Sed interim apud hostes pacis non belli studia agitabant. De qua acturus Döborus ad Danos dirigitur. Quibus

Rostocksen
statua pusta

Wurde...

Saxonis Grammatici

Dombori oratio.

ad naues digressis ignē in littore accendit: cuius indicio se legationem afferre mō-
straret. Sed Absalon neq; eum naue exciperet vetuit: ne pax quā petere venerat/ in-
uicem a Danis affectari videretur. Ita Domborus aliena rate non habita, propria
classē petiuit/ Absalonemq; per interpretem aggressus vt se inter regē et Rugia-
nos faciendæ pacis auctorem exhiberet orabat/ obsequiū cum obsidibus spondens.
Contra Absalon p̄inde ac eorū quæ ab ip̄o posebant ignarus, responsionis loco de-
fertur Danorū insulas numerabat/ earū solitudinem nup̄ sibi ab ip̄o exprobratā ac rī
memoria p̄secutus. Domborus oronem suā parum cōpetentibus responsis excipi p̄
interpretē cognoscēs/ Ratione, inquit, non vacat pontificū optime/ q̄ tuam ceteris
openi in aduocationis petitione p̄ferimus. Siquidē eo nūc iustus ad tuī noīs opi-
nionem votis decurrimus: q̄ quondam ad p̄merendam Danorū concordia aui tuī
p̄sidiis nitebamur/ eius nutu p̄inde ac regalibus edictis cōtenti fuimus. Quia ve-
ro filiorū eius nemo superest/ supplices ad nepotis genua manus tendimus: ne extra
cōsuetē familiæ seriē auxilia circūspexissē videamur. Nec parī industria in fratre
tuo p̄terereundo, q̄q̄ natu p̄stet, vsos nos esse cōstat. Tibi em̄ auctoritatis p̄ro-
gatiuā honores nō animi nec aetatis priuilegia/ sed dignitatis ornāmēta cōciliant.
Ante vero q̄ pacē domesticā bellis ciuilibus fœdaretis, cōstantē Danorū imperio fī-
dem p̄stitimus. At postq̄ in vestra Republica seditiosa suffragia adoleuere/ regnī
q̄ affectatores armis instruere cœpistis, pp̄riæ libertatis q̄ alienæ factionis studio
fiores euasimus/ nostriq; nominis q̄ pietatis desertores esse maluim⁹. Sed et bellum
vobis inferendo qd aliud q̄ ingeniis vestris finiendarū simultatū cām p̄bere ten-
tauimus/ idq; efficere: vt nostra arma excepturi, mutua cōcordia indigeretis! Itaq;
securēs vestras ciuili sanguine madentes in nosmetipsos cōuertimus: bellaq; vestra
alienis q̄ patriæ perniciosa fore maluimus. Siquidem aduersarios vestros specie re-
uera amicos egimus/ charitatisq; ptes hostilitatis simulatione p̄abuimus. Etm̄ cō-
cordiā vram magis q̄ spolia pyratīcā a beniuolentia p̄fectam exercendo quæsiuim⁹.
Et nunc quidem opera nostra cœptorū deuiis ac parricidalibus bellis abstracti me-
rito tanti benefici auctoribus gratulari debetis. Cur ergo cunctis inter nos amice
compositis solī cōmunionis vestrae ianuas intrare nō possumus: quartū ipsi claustra
referauimus/ aditū patefecimus! Cur ea factorū n̄forū prudentia delicti vri saluber-
rīma correctrix/ a vris sapientia claris parū grata estīmatōne colligitur! Cumq; fī-
nisset adhuc Absalone vastatas Dania: puīcias supputāte/ Nil factū est, inqt, q̄ ho-
mines patrociniū tuī indigos ab illius clamentia sinu repelles: quam nemo supplicū
vnq̄ difficilem habuit. Etm̄ repulsi identidem tuis genibus aduoluemur/ puerorū
perseuerantiam imitaturi: qui quo atrocius iratae matris verberibus lacerant/ hoc
avidius eius gremiis allabi nituntur. Q; si parum supplicii de nobis sumptum cre-
ditis, iram vestram quoad libet cladib⁹ nostris impune exsatiare poteritis. Vastan-
tur licet agri/ exurant vici/ euertant vrbes/ trucidentur populi/ precibus vobiscum
nō armis agemus/ pro bello veniā quæsituri. Si sanguinē sititis, vltro iugulū gladiis
vestris feriendū p̄bebimus. Si seruitiū affectatis, qd deditōne maius p̄stare po-
terimus! Quis aut tam efferae mentis, qui eius oblatoribus parcere p̄sto non sit!
Extrema aut dementia est velle laboribus adipisci, qd ocyo possit acquiri. Scio autē
illud tibi succurrere: q̄ priore colloquio patriæ tuæ vastitatē inter p̄bra posuerim
ideoq; te tam p̄tinaciter eius solitudines aestimare: ne prius de pace agatur, q̄ toti-
dem apud nos vris armis effecta fuerint. Ego vero iam pridem sapiētibus monitis

Histo. Danice Li. XIII. F. CLVI.

insipienter vsus aduersarii ptes secus ac expediret edocui/ ignarus q̄ auditori tam
 attento praceptor extiterim. Nā rē puerilibus deliramentis cōsentaneā dixisse sa-
 tius fuerat. Quod vero locutū me nūc pccnitet/ te etiā audisse piguit. At si tunc in-
 tellectu digna tuis auribus deprompsi, quae nūc quoq; dicturus ero pari mentis ra-
 tione suscipito/ eodē ingenio pntia hauriens, quo prioris alloquiū documenta sum-
 psisti. Quo maiorē de nobis stragem egeritis/ hoc minorē subiectorū numerū mili-
 tia vestrae residuū facitis. Quid ergo aliud cladē nram exercendo agitis, q̄ q̄ viscera
 vīa viribus exinaniendo cōsumitis? Q̄ si parū adhuc nos punitos ducitis, hostia
 bus vestris bello pterendos obiciite/ aut morte nostra vindictae satietatē sumpturi
 aut victoria rebelles sub iugū missuri. Victi nāq; parū mceroris/ victores multū ala-
 critatis vris animis ingereremus. Vtralibet ergo fortuna vestris successibus obse-
 queret. Praterca si nos armis laceffere pseuerabitis, casus efficere poterit: vt stragē
 nostrā alicuius vestrū fato luatis: cuius capite totius Rugiē subiectionē emisse diffi-
 cile fuerit. Talibus Abfalon monitis inuitatus Rugianorum vota apud regem sua
 prece compleuit. Rex acceptis obsidibus redit. Eodem fere tempore de vrbis ponti-
 ficatu controuersia inter cardinales orta varie prouinciarum suffragia ferebantur
 Nam Gallia Alexandro obrentui fuit. Germania, auctore Casare, Octauiani parti-
 bus obsecuta est. Sed iustior/ religioniq; propior Gallorum sequacitas fuit. Quod
 postq̄ in Dania percrebuit, Lundensis pontifex / qui et ipse praedictae expeditionis
 comes fuerat/ ne feruente religionis tumultu deposito fraudaretur, pecuniam quā
 in Gallia collocauerat per ministros reportandam curabat. E quibus vnus mona-
 chicae professionis apud Stadium oppidum inter coenitandū ligneo forte calice nō
 suppetente, aureo quem in custodia habebat arrepto, nitidius q̄ tutius coenam ex-
 egit. Cuius facti irritamento iis quorum hospitiū receptus fuerat, tacitam latrocini-
 ſiū cupidinem ministravit. Majoris namq; pecuniae conscium animaduertebant,
 quem praestantiori poculo priuatas mensas exornantem videbant. Caterum hospiti-
 ſiū reuerentia palam facinus exequi veriti: qm̄ intra penatium limina hospitalita-
 tis sacra violare nefas ducebant: in Holtstiam eum subsequendo sarcinis exuerunt
 Quo Eskyllus dum ab expeditione reuerteretur audito, regem super earum recu-
 peratione sollicitat/ ratus auctoritate eius restitutionē a praedonibus fore. Nec iam
 precibus sed pactione agendum existimans/ portionem pecuniae dummodo per eū
 reddita foret/ in praemium pollicetur: tantoq; eius auxiliū instantius expetebat,
 quanto eum in annuendo tardiorē aduertit. Rex petitionum eius perseuerantia
 fatigatus/ a gre operam pollicetur: q̄ et raptor incertus/ et pecunia repta difficilis vi-
 deretur. Caterum eam requisitu promptiorem, si a potentibus q̄ si a plabeis occu-
 pata fuisset/ arbitrabatur. Igitur antistitem Slesuicū secum petere iubet. Vbi dum
 forte per iocum inter familiares amissoris auro bibentis iactantiam elussisset, inter-
 fuere qui Regis dicta sinistrae excipientes clandestini sermonis mordacitate ponti-
 fici illusum putarent. Quorum obrectatione Eskyllus ad deferendam regis ami-
 citiā adductus eo dementiae prupit: vt opes quas amississet ab eo obtēras suspicaret/
 eumq; rapinae sibi inflictae conscium asseueraret. Ita se cōceptae vesaniae moles falso
 regis conuictio patefecit. Igitur neficias vtrū antistes insaniae maioris/ an rex patien-
 tiae fuerit. Quorum alter integer rimum virum teterrima suspicione notare susti-
 nuit: alter conscientiae puritate syncerus aduersū innocētia suae criminatōrē a quo
 lentius iram distinxit. Inter haec Occo/ cui superioris scismatis cōtagio deponēdi pō-

Controuer-
sia in vrbe
Romana.

Monachi
aureo calice
bibentis
imprudētia

Eskylli su-
spicio mala

Saxonis Grammatici

tificatus causam præbuerat/tanq̄ recepta ab Octauiano dignitate cōciliato regis fauore Slesuicensem sedē sacrilego occuparat regimine. Quē Eskillus catholica p̄tis amulatione inter rei diuinæ actionē cū suis fautoribus execratus/magnopere regē permouit. Ita cōtentione paulatim ad inuidiam similitatemq̄ progressa accito ap̄d Sialandiā Absalone querimoniam suam a rege tū sp̄retam/tū etiā irrisam cōquerit. Quippe eum erga pecuniā amissam parum honesta cōscientia esse/restitutionē in facultate habere si velle suppeteret. Quinetiā cū Occone scismaticarū partium comite criminofum iunxisse collegium/inq̄ eius excolenda societate catholicæ pacis aduersariis execrabilem obtentū præbere. Quāobrem se belli aduersum eū suscipiē di infinita cupiditate flagrare. Sepe em̄ numero cōsimilia ausum potiusq̄ præesse re gibus q̄ obsequi solitū. Præterea ad hoc audendū se non infimis amicorū præfidiis abundare. Veritus Absalon palam tantī viri sentētiā obiurgare temperato reprē hensoris officio/impatientiæ eius errorem modesto genere castigationis exceptit/re gis integritatem deformi notatu p̄q̄ indignam iudicando/eiusq̄ cōscientiam colla tis innocentie rationibus ab omni suspiciōnis turpitudine alienissimam comprobā do. Caterū non tam catholicarum partium odio,q̄ eius regisq̄ litigio Occonis sus ceptionem imputandā docebat. Adhæc si litem ingrederetur, quos auxiliares spe rauerit/hostsensurum. Quippe hoies inter aduersa plarunq̄ parū iusta constan tia amicitias colere. Sibi potius ad ip̄m legati partes mandari precatur discor diarū pericula compositionis officiis auertere tentaturo. Eskillus tantī consiliū documen to parum salubriter æstimato, percontationibus eum fatigat: num sibi in eam rem auxilium sit laturus, quem non tam gerendorum arbitrum, q̄ belli sociū deposcat dicendo iam non se consultorie cum eo, sed precarie agere. Absalon antistitis subli mitatem regis charitati cōponderās/Quem, inquit, me tibi iam pridem iurissurā di religio fidei debitor em effecit: malo simplicitatem tuam verioribus monitis ob iurgare, q̄ blandioribus fallere: ne rebus in perniciem vergentibus vacuum promif sorem egisse videar. Sed neq̄ ceruicem meam eousq̄ sponfionis titulus obnoxia fa cit: vt amantissimum mihi herum: cui tum fidei/tum etiam amicitie stipendiis ob ligor, neglectis charitatis officiis/attendere sustineam. Præterea reges de rerū sum ma certantes lacessere iam pridem haud difficile fuit. Huic vero quum regnum si ne æmulo gerat/vim inferre temeritas est. Quem si cōmunibus viribus adorti fue rimus, communis iacturæ pericula sentiemus. Sed tuos quidem conatus sapius cō similia ausos res ipsa minore cum vituperio admittit: meum vero facinus nullis exa cusationis præfidiis nixum hoc magis repræhensionem meretur: q̄ summam benia uolentiam pruptis amicitie vinculis iniquissima præsumptione rependerem. Es kyl lus speciosissimis sapientiæ responsis ad summū iræ stridorem euectus, p̄ sacrā obe ditionis religionē eū adiurat/mādata ad regem ferenda suscipiat. Absalon mādato rū latione pmissa, responsorum nuntiū abnuuit: q̄ inter illustres viros inimicitarū auctor haberi nolit. Huic Eskyllus ægre legatione credita, Gerardum Esromensis domus prælatum associat/sciturum an Absalon fidus mandatorum minister existe ret. Quorum tanta asperitas erat: vt non solum simultates augere: sed etiam amici tias odiis cōuellere potuissent. Hæc austeritatē Absalon quoad licuit temperare cō natus, specioso verborū delinimento truces mandatorū iniās castigabat. Rex audita legatione præter morem accensus/Eskyllum superiorum regum cruorem com bibere solitum nunc et suum sitire respondit: multaq̄ in hunc modum per summā

Verba wal demari in archiep̄m Eskyllum.

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CLVII.

verborum asperitatem remādanda curauit. Quibus Eskillus ex Gerardo cognitis impatientiam metu mutauit. Tantūq; pauoris surrepsit quātum prius furoris incesserat. Igitur euitandī periculi gratia longinquas Werundia partes accessit / salutem secessu non bello quaesiturus. Tunc rex urbem in solido Letricę paludis ab eo constructam obsidione tentat: captu quidem difficilem q̄ & naturę præsidio munita & commeatibus affatim instructa fuerat. Cuius custodes animis q̄ mœnibus debiliores expugnationem deditione præcurrere cupientes / ni pax ab Eskillō q̄citissimē cum rege cōponeretur nepote eius qui apud Efron educabatur obside dato urbem se tradituros promittunt. Pactus conditionem rex adolescēte suscepto obsidionem amouit. Hęc cum Eskillō nuntiata forent / respondit maiorem se urbis q̄ nepotum sollicitudinē gerere, haud qua q̄ huius incolumitati, illorum capita prælaturū. Igitur rex iterata obsidione aliam sibi munitionem per quā obsessis arctius immineret edificat: quoniā in absentem aduersariū sauire nō licuit aduersum nominis ei⁹ defensores acerrimos irę suę conatus exacuens. Maxima siquidem potiendī castelli spes in hyemīs auxilio reponebatur: aditū quē vnda negaret glacię paratura. Inter hęc iuuenis parum cognitus a quibus nescio subornatus literas adulterinis notis obsignatas tanq̄ ab Eskillō transmissas Gerardo obtulit: iubens vt per eum obsessis porrigeretur. Quas illo continuo nulla doli suspitione concepta per familiarū quēdam urbi inferēdas curauit. Harū series habebat maiore Eskillum nepotis q̄ urbis charitate teneri: parūq; sibi milites placituros si rei ignobilis curam pertinacius gerendo nobilissimi adolescentis salutem periclitari pateretur. Quamobrem iubere se exitium eius maturata deditione præcurri. Qđ vero superiore mandato tutelā urbis incolumitati nepotis præferēdam decreuerit: irę non deliberationis fuisse præceptum. Perlectis literis oppidani liberandī obsidis consilium circūspiciebant. Incertum quis commēti huius auctor extiterit: regem tamē compluriū suspitio notauit. Interea rex erecto magnę arboris trunco admotum obsidem defensā urbis poenas suspendio sibi luiturum simulabat. Quo audito Gerardus cū domestico religiosorū cœtu ad regē processit: ei euilabundis vocibus deprecans municipiū sibi ingressum permitti, suppliciuq; quoad inde reuerteretur differri. Rex alienissimā sibi crudelitatem simulanter amplexus: tandē rogatu cessit / præfatus ni vrbe potiretur obsidē periturū. Conuētis oppidanis Gerardus quid mandati literis receperint perquiri. Vt cognouit adolescentis capiti deditione consulendum iuberi / parēdum hortatus effecit: vt oppidani sua ac rerū incolumitate pacta vacuū regi municipiū traderēt. Ita religiosissimi spiritus circūuēta simplicitas finē prælio fecit. Hęc audiētem Eskillum nihil egrius vnq; tulisse proditum est. Qui tamen postmodum præmissa pacis legatione in Scaniā reuersus eodem præcipitio mētis ad recuperandam regis amicitiam procurrit: quo ad deferēdam prolapsus fuerat. Siquidē beneficia quę superiores reges sacris adibus religiosa liberalitate detulerant: regię potestati præter fas potēda restituit. Qđ parū licite gestū postera regum vsurpauit auctoritas. Inde ne scismatis contagio implicaretur Hierosolimitana: peregrinationis iter ingreditur satius ratus a suis penatibus q̄ a Romanę amicitia liminibus exulare. Eodem tempore Christiarnus quidam adhuc priuatae sortis anteq̄ Maguntia: pontifex creatus esset Daniā legationis titulo petiuit: qui eam exhortationibus suis ad societatem Octauiana: factionis impelleret. Cæterum multæ adulationis conatibus aliqua ex parte regis coniuentiam assecutus: obseratas Eskilli aures habuit. Interea

Literę adul
terinæ.

Christiarn⁹
legat⁹ Octa
uiani anti
papæ.

Saxonis Grammatici

Nicolai
Razi sce-
lus,

Nicolaus quidam Razi filius recenter Slesuicēsum satrapa cōstitutus, cum eorum antistite Esberno inimicitias vehementius gestis per summū temeritatis excursus celeberrimū eius fundū speciosissimo spoliauerat & edificio. Qd̄ cum plaustris deue-
hendū mandasset a militibus Esberni deportationē inhibituris occiditur. Cuius facti poenas Esbernus dare metueus perinde ac curiam periturus ultionē exilio vi-
tauit. Sed dū apud Saxoniam moraretur morbo perichitatus est. Qd̄ audiens Otho
sedem quā olim falso antistitis titulo occupauerat: Octauiani nixus auctoritate re-
cuperat. Post hęc Rugianis ex pacto comitatū præbetibus castellum Walogustum
obsidetur a rege. Qd̄ q̄q̄ in Sclauia situm foret, a cōmuni tamē eius ditione secretū
propriis ducibus regebatur. Ab hui⁹ incolis Pomerania satrapa Bugislacus in au-
xilium euocatus, pacis magis q̄ belli consilia circūspexit. Quā etiam pro eis apud re-
gem hoc modo composuit: vt non solū ipsi regi parerēt: sed etiam ex piratis sui flu-
minis ostiis excedere sustinerēt: eāq; pactionē obsidibus firmarēt. Illic forte Rugia-
nis ad concionē vocatis cum Bernardo quodam Henrici filio, qui q̄ neptē regis in
matrimonio habebat, duobus eum nauigiis secutus fuerat: iurgiiū incidit. Interro-
gati enim ab eo cur illustrissimi Saxonie ducis gratiam amplecti superuacuuū duce-
rent, cū se nullo in momēto Saxonici nominis respectum ponere respondissent: quid
virium duci esset breui agnitionos subiunxit. Tunc quidā principis quē tantū asti-
maret potētiam floccipendētes: Bernardi percunctationē ac minas ludibrio insecta-
bātur. Ea altereatione per regē sedata Masco quidā inter Rugianos natu atq; aucto-
ritate præstantissimus luminibus orbatu, sed ingenii sagacitate perspicuus, nec an-
nis q̄ animo viuacior Concitatoris (inquit) petulantia: equis mos est, quo arctius
retinētur: hoc vehemētius habenas tendere. Laxētur itaq; Saxonibus freni ne retē-
rationis nimietate rumpātur. Siquidē & nobis ipsorum, & ipsis nostra per q̄ nota est
virtus. Quæ vox apud ducē vulgata inter eū ac regē simultatū seminariū fuit. Per
idem tēpus scismaticorum legatio cōfictis iustitiæ argumētis Danorum suffragia
pertrabat. Quorum rex assertionis dubius cognoscenda: veritatis gratia scribam
suū Radulsum origine Britannū lingua q̄ animo promptiorē ad Cæsarem destināt:
a quo per summā venerationis simulationē exceptus: non minus ab Octauiano ho-
norificentiæ expertus est. Ita vt inter eos quasi quoddā culturæ eius litigiū atq; offi-
ciorum contētio foret. Octauianus tamē cui iniquissimorū suffragiorū cōsensus au-
toritatis vmbra tribuerat: Cæsarem quē maiestate antea videbatur: etiā adulādī
comitate vincebat: nam sacer dotē qui cum Radulfo quotidie sacras preces decurre-
ret prouidit, ne diuina ab eo sine socio parum celebriter agerētur. Nec officiis eum
coluisse cōtētus/obsequiis beneficia sociauit. Siquidē in re diuina agēda anuli vsum
ei indulgit: pōtifficalis ordinis insigne aliquāto obscuriori gradui tribuēs. Ita nescias
dātis an accipientis beneficiū ridiculosior dementia fuerit. Huius auditi: legatione
Cæsar dolenter se diuiduæ religionis statū ferre asseuerabat: neutri tamen parti ac-
clamaturū/ quoad publicū ecclesiæ decretū acceperit: tunc demū ei quā vniuersorū
sentētia probauerit assensurū. In cuius rei speculationē nuper a se totius Italia: ma-
iores concilii nomine contractos fuisse: Octauianū æquitatis fidutia causam suā hu-
militer generalis ecclesiæ iudicio subtrauisse: Rodlandū vero prauitatis consciētia
retulsum: nō solū contumaciter super sedisse: sed etiā dixisse maiorem se esse q̄ vt cu-
iuspiam censurę parere debeat. Cuius controuersiæ finieda: gratia terrarum reges
secum adesse oportere/ publicæ religionis negotiū cōmunibus studiis inspecturos.

Malconis
oratio,

Historiæ Danicæ. Li. XIII. F. CLVIII.

Ex quibus pene omnes in aduersa partis præfidiū concessisse: sibi vero neminē ex his suffragiorum societate præbere. Quamobrē se magnopere prudentissimū Danorū regis alloquiū affectare/partiū suarum moderationē eius potissimū sententiā crediturum. Quippe quē animi virtus & generis sanctitas tantæ rei iudicē deposcant. Præterea attendēdum esse quātum pietatis opus ederet: si tot animarū salutē anticipi iudicio fluctuantem sententiā suæ sagacitate seruaret. Super hæc omnia si tam religiosi itineris laborem suscipiat: se ei in præmiū fatigationis vnam ex Italiæ provinciis cum totius Sclauia præfectura daturum. Talibus Radulfum Cæsar hortamentis aggressus: non pauciora literis quas per eum in Daniā destinaret cōplexus est. Regressus inde Radulfus Cæsar Octavianiq; charitatē in regē vberimā prædicabat. Rex promptius q̄ prudētius familiaris assertione suscepta, nec tā religioni consulere q̄ exterarum gentium mores cognoscere auidus/perendi Cæsar cupiditatem concipit. Ea tempestate Bernardus quidā ab Octauiano legatus in Daniā perfectus pontificum suffragiis inhiabat. Verū paucorū fauore exceptus vt vnīuersos ascisceret datis per provinciā epistolis conciliū simulat. Qd̄ tenui frequētia habitū maiore ludibrio q̄ gloria celebrauit. Eo rex apud Slesuicū dimisso eximīs Cæsar illationibus captus Abfaloni in insulis excubanti propositū aperit, eūq; viā comitē deposcit. Tunc Abfaloni fidē Cæsar astutiāq; damnādo, fallaces eius promissiones fideli spe excipēdas negabat. Quinetiam sine religionis violatu familiaritatis eius vsum haberi non posse q̄ scismaticæ factionis acrior q̄ iustior defensor existeret. Se vero tum commeatuum inopem: tum etiam longinquæ peregrinationis laboribus imparem memorabat. Rex quoad sibi cōmeatus suppetere ei non defuturos respondit. Abfaloni quātiscūq; commeatibus abundaret haud quāq; se salutem spiritus sui neglecturum affirmat. Rex non se minus animæ suæ studiosum testatus/ob hoc maxime eius comitatum affectare respondit: vt si iustitia posceret per eum ab Octauiana partis societate facefferet. Adhuc Abfaloni profecionem abnuente publicæq; religionis hostes adeundos negante: hætenus eum a se præ cateris cultum asseuerabat. Cuius si nunc ope deficeretur se nihil vltius ex eo cōmodi speraturū. Tunc Abfaloni exprobratam sibi ab eo ingrata mentis labem iudicans/ Ad deferendā (inquit) tui nominis amicitiam nullis corporis periculis adduci potero. At cū de animæ negotio agitur humano timori diuinū præferre fas est. Ego vero tamen circumstantia damna peruideam tamē vt animę tuæ vestigiū ab errore prohibeam meā periculis implicare non metuam. Tunc rex assumpto eo viros genere & honestate iuxta nobiles, se Sialandā Sunonem & Esbernum: e Fionia Takam & Esgerum comites ascieuit. Burisius dūtaxat ne quid interim in patria nouaret/ex necessariis assumptus: nec defuere quos ex Iuria profecionis participes legeret. Attingentibus Eidoram principis Holtstatorum Adulfi ignotus eques obuius extitit: interrogatusq; an ipsos profecuturus venisset/dominū suū huius rei præstandæ gratia transitum eorum in vicino præstolari denuntiat: cuius ductū fidendum verantibus arbitris rex perinde ac ingenuo duce fretus/primus pontem equo transgreditur profecionis auiditate metum pariter monitusq; contemnens. Hunc cateri subsequentes sententiā suā q̄ regem deserere maluerunt. Procedentes paululum Adulfus excepit, salutatumq; regem benignissimis verbis, amicissimiq; vultu prosequitur. Cui cum occursum suū ob vetera odia onustum magis q̄ gratum sentiret/ vt iram obsequiis flecteret apud Ekeho oppidum suis eum impēis excipere statuit. Sed re-

Rex walde
marus iuit
ad Cæsare,

Saxonis Grammatici

ge beneficium spernente ne quis ei necessaria vendicaret edixit. Tunc Danis domesticos cibos sumentibus confectas epulas per ministros inferendos curauit: sicque de mum verecundia superatos munificentia sua uti coegit. Interrogatus tandem an regis processum tutari posset: posse se quidem quo ad Bremam veniatur asseruit. Albia pertransito cum Bremam versum contenderetur: Esbernus protectionis soliditatem animaduertens quod vanum iter carperet non segniter contemplatus fratrem Absalonem, aliosque Danicae nobilitatis proceres consilio illustres clam ceteris accersitos obsecrat regem arrepti itineris emensione prohibeant: quod praesertim sine duce conficiat, neque eum tam periculosi propositi executores existere patiantur. Quod Absalon inane tentatu iudicans proposito regem cessurum negabat: dicendo monitorem non solum operam perditurum, sed etiam sensurum quantum odii pertinax error piae monitioni referre soleat. Tunc Esbernus tamen me (inquit) grauissimas monitorum poenas euestigio daturum praenoscerem quae ad regis salutem pertinere deprehenderim silentio dissimulare non paterer. Adestote ergo mecum et in regis ammonitionem si linguam abnuistis aures praebere. Enimvero cum honestatis periculum obuersatur: offensam principis utilia suadendo quam amicitiam inaniter blandiendo contrahere malo. In his etenim melius ex reprehensione ira percipitur, quam ex adulatione gratia conciliatur. Absalon haud fratrem rege faciliorem intelligens cum neutrum a proposito reuocabilem cerneret fratris tamen ad eundem rege socium gessit: siquid ira ex dictis eius conciperetur mitigaturus: ceteris ne interesse quidem tutum ducentibus. Tunc Esbernus Mirari se inquit: quo impetu rex tantum iter duce vacuus ingrederetur: suam autem patriamque salutem in unius Caesaris perfidis praecordiis depositurus: videri enim quod liberam gentis suae ceruicem, nullisque Barbarorum obsequiis assuetam per foedam & ignobilem seruitutem miserabili Theutonicorum iugo subigere cupiat. Quid autem stultius esse quam nullo impendente periculo vltro ad deditioem procurrere, summamque libertatem extrema seruitute mutare: insuper regno precario quam potenter praeesse malle? Itaque Caesarem cum Daniam suae ditionis effecerit miraturum quod tam validam gentem ante promissis superauerit quam armis retauerit. Rex paucis iram exprimere solitus: quippe raras voces turbatus edere consueuerat. Et si te (inquit) adeo metus perurgeat ut viae comes esse non audeas: me quidem trepidationis tuae socium non habebis. Virtute enim quam familia comitator sine te propositum exsequar: nec adduci potero ut teterrimis ignauiam tuam monitis consentire sustineam. Ita salutes Esberni monitis regia festinationis impetus aspernatus est. Quos si imitari voluisset supplices Caesaris manus deformiter non dedisset. Adeo quem temeritatis incursum transuersum abripit recte rationis aestimatio deserit. Ingressos Bremam ciuitatis antistes omnibus humanitatis numeris instructissimus clementiaque & liberalitate conspicuus impensioribus hospitalitatis officiis prosequendos suscepit. Idem de ductu dando sollicitatus comitandi sibi regem non ductandi fas esse respondit. Complures quoque Saxoniae principes quotius curiam peterent: regis se sodalitatibus deuinxerunt. Adeo ut de Danorum familia ac grege existere putarentur. Itaque crescente eius comitatu cum multitudo speciem hostilis exercitus reddere videretur perterriti incolae cum vxoribus ac liberis diuinis semet penatibus intulerunt: a sacrarum aedium hospitium auxilium quaesituri. Eo comperto rex praemisit qui gentis trepidationem pacis denuntiatione corripseret: sibi quoque comitatum emptionem fieri iuberent. Cum ad urbem Methis venisset

Histo. Danicę Li. XIII. F. CLIX.

oppidanis ob aduenarum frequentiam emēdorū pretia aggrauantibus iniuriam
fenatui conquestus effecit: vt necessaria tum sibi, tū etiam comitatui tolerabili pre-
tio venderentur. Igitur synceritatis & iustitię eius rumore increbrescente Germa-
nica matres paruulos suos in eius aduētum offerēdos curabant, rata eos regio cō-
tactu perinde ac cęlesti aliquo beneficio feliciora nature incrementa sumptuos/ac
prosperioribus educationis auspiciis nutricōs: nec minus superstitioni agrestes qui
iaciēdorū seminū grana quo melius adolescerēt: dextera eius disicienda prębebāt.
Quo curiam ingresso p̄ses Saxonie Henricus veteris amicitie recordatione ca-
stra sua maiore ex parte eius aduētui cessit, hospitalitatēq; ei suis sumptibus eroga-
uit. Die postera Abfalon cum Radulfo missus apud Cęsarē latinę vocis admodum
rudē per interpretatū Colonienſis antistitis mandata prosequitur. At Cęsar in pri-
mis morā regis tarditatēq; causatus iniuriosum q; ante nō venerit aiebat/ asserēdo
eum ob regnū qđ Romani imperii beneficio gerat sibi seruitiorū debitorē existere.
Tūc Abfalon decuisse (inquit) Cęsaris fidē vt hac potius ante itineris ingressum
regi pponeret ad qđ tantis eū pmissionib; impulsisset. Cęsar simulata ammiratione
per quē regi pmissa fecisset, interrogat. Abfalon demōstrato Radulfo, hic est (inqt)
qui credulā regis simplicitatē promissorū tuorū cōmētis illexit: eoq; negationē Cę-
saris repellere non audente seriē totius pmissionis edisserit. Inficiante id Cęsare
reducem regi dari deposcit. Ille plus se negotii eius reditui tributurum q̄ aduentui
impenderit negat. Simili modo die postero regis legatio excepta. Quo agnito rex sa-
lutaris monitus sp̄eri p̄nitentia afflictus tametsi mucronem ceruici suę applica-
tum aspiceret, ante se eam ferro q̄ patriā seruituti subiecturum asseuerabat. Aestuā
te eo opisq; modum impensius disquirente Abfalon liberationis viam a se repertam
professus non amplius illic regi q̄ in patria trepidandum asseruit. Siquidem trans
pontem quo Gallorum regnū a Germanico fecerneretur venationis simulatione se-
pius eum obequitare debere, ac demū cū consuetudine suspitionē vicisset, cū potio
re familię parte aliquod e finitimis Gallie oppidis petere: haud dubitaturū quin a
rege Francorū ornatius in patriā dimitteretur. Cuius cōsiliū executionē Cęsar arte
præuenit. Siquidē vim regi inferre veritus cū eius famulatū coactionib; impetrare
nequirit/beneficio mercari tentauit. Vniuersos quippe Germanie principes sacra-
mēto adactos iurare compulit se eius ditioni Sclauia substraturos. Q; si partū persi-
cerēt seipsum id cum primū ex Italia reuerteretur exsecuturū spondit: eaq; frau-
de ad obsequia sibi paciscenda ambas regis manus pertraxit. Ceterum ei non curiā
cōmuni principū more petere: non in Romani imperii præsidium copias ductare so-
laq; specie/non re Cęsari parere cōcessum. Filio vero post eum proxima regnatura
liberū fore paternas cōditiones abiicere ne ad omnē Danorū gentē hereditariū ma-
naret obsequiū. Cuius seruitiū pudorē minuere videbat/ Gallorū ditioni in cōsimili
famulatus genere Britanię regis inclinata maiestas. Post hac Octauianus vocato
cōsilio q̄ iustis suffragiis in adipiscendo sacerdotio vsus fuerit loquacius q̄ verius
astruere conabatur. Rodlādū vero honorē quē oblatū repudiasset vetitū occupasse,
seq; causam suā generali pōtificū cognitioni inspiciēdā prębete: illū impietatis cō-
scientia canonicę discretionis iudiciū formidare. Præterea ad conciliandos sibi pō-
tificum animos eorum dignitatē benignis decretorū sanctionibus adornauit. haud
prius Romanā ad sedem prouocandū constituēs, q̄ si lis ipsorū pronuntiatione fini-
ri non posset. Finiente eo Cęsar prouinciarum reges huius controuersie finiendę

Alemāno-
rū de Dani-
co rege est
matio.

Verba Ab-
falonis.

Britannus
rex Gallo
subditus.

Saxonis Grammatici

gratia ad colloquiū a se inuitatos dicebat, eorū sententiā repugnare nefas ducturo. Quos ideo non adesse q̄ in Romani imperatoris iniuriā Romę pontificem creare cupiāt/ alienā ciuitatis ius suis suffragiis amministrare conātes. Post hęc Regnaldus Coloniae vrbis antistes religionis causam dicere adorsus, quāto iniuriā pōdere Romani imperatoris æquitatem prouincialium regum temeritas attentaret. argumentando demōstrare pergebat. Nam si controuersiam in eorum ciuitatibus de pōrificatu ortam Cæsar suis suffragiis finire veller: haud dubie id grauiū iniuriarum loco ducerent: cum ipsi simile in vrbe Roma perpetrare conentur. Quam assertionē tam valido rationis præsidio subnixā putauit vt nunc latialiter nunc Gallice Germaniceq; fando ternis actionem vocibus iteraret. Sed quantum hac oratione gentis suæ fauorem illexit tantum nostræ suffragia deturbauit. Assensis itaq; pontificibus cum Octauianus qui sibi falsum victoris nomen inscripserat/ accensis luminibus aduersum Alexandrum, eiusq; suffragatores solenni execratione vsurus videretur: Waldemarus hortante Absalone ne sacrilego eius facinorū interesset concione excessit: aduersaq; partis iustitiam amulatus præsentis curiæ errorem q̄ absentis rectitudinem postponere præoptauit. Cuius egressum secut⁹ Absalon, cum ab Octauiano supersedere rogaretur: ab eius vestigiis se cui⁹ comitādī gratia aduenerit nullo iure prohiberi perdocuit: eoq; responso execrabili pontificum collegio liberatus ne scismatis errore laberetur effecit. Die postero Octauianus Liunem Othoniensium electum vehemēter ab Absalone prohibitum falsa pontificis vnctione prosequitur. Inde ad oppidum Bisuntium concessum est. Vbi equorum pabulo non suppetente regeq; emendæ eius facultatē sibi non fieri conquerente/ Cæsar eum qui stabulo præerat/ necessaria Danis expedire præcepit. Qui mox eorum satellitib⁹ secum eductis in vico eminus sito quibus egerent capienda demonstrat. Qui cum earum consuetudinum ignari equorum alimenta ab oppidanis inermes depolcerent, vocesq; suas sagittis ac iaculis repelli conspicerent, depositis precibus prælium ordiūtur. Capto itaq; vico cum latius crebescente fumigio facem oppidis subiectam agnoscerent, si milia sibi licere rati confestim expugnationi incendium addiderunt. Quæ res incredibili regem angore permouit. Interiectis diebus cum Cæsar quem vindictæ modum a Maguntinis proprii pontificis interfectoribus exigere deberet: in concione alimentorum subsidia postulabat. At Cæsar circūiacentē prouinciam coniugis suæ patrimonium esse testatus: frustra eum emptu affectare dicebat qđ raptu petere licuisset. Contra Waldemarus regem se non prædonem esse proclamans: commeatus latrocinio quasiturum negabat, aut qđ domi iniquum duxerit apud exteros approbaturū. Qđ enim eiusmodi violētia necessitate excusabilis videretur/ permissis vtī passus nō est: ne domesticę equitatis māsuetudinē peregrina austeritate corrūperet. Cuius sanctitatē vniuersi Germaniæ principes maximo plausu cōprobātes, seq; mutua admiratione inuicē cōtuētes/ beatos aiebant quos tāti viri integritas regēdos curaret. Qua laude tacitum morū suorū vituperium ediderunt. Dimisso itaq; rege Cæsarem Henricus hortari cepit redituro regi impensas expediat: neq; eum hospitalitatis suæ expertem dimittat cuius patria quasi cōmune aduenarum hospitium existere solet. Qđ Cæsar facile pollicitus parum excurus est. Pontifex vero Maguntinus humanitatis specimen maioribus experimentis q̄ promissis exhibuit: geminæ pernoctationis impensis regium iter excipiens. In Henrico quoq; crebris regem

Waldemari
iustitia.

Henricus
laudat Da-
ciam.

Historiæ Danicæ. Li. XIII. F. CLX.

commeatibus prosequente clarum amicitiarum indicium patuit. Lodouicus autem Thuringia princeps: non solum liberalitate vacuus: sed etiam habendi cupiditate refertus impudenti precatione effecit: vt equus regis sibi daretur. Post hæc Adolfus Holsatorum prefectus Absalonis officio primū amicus regis mox miles solenni fidei datione effectus: obsequiorum principium officiis hospitalitatis expleuit. Ita patriæ parens prosperum reditū emensus exopraram aduētus sui copiam ouantibus ciuū animis obtulit. Insignem hunc annū filii eius Kanuti ex Sophiā suscepti natalis effecit. Qui etiam pontificali Absalonis ministerio stato lauacri tempore re generationis sacramenta suscepit. Qd̄ religioſæ executionis officium Sueorum ducis Guthormi qui neprem Waldemari eorundem regi Karolo desponsam abducendi causa legationem attulerat, præsentia venustabat. Per idem forte tempus Noruagiensium legati regem petiuerant obsecrantes vt Noruagiæ regimē tot ciuilibus bellis corruptum ac teterrima tyrannorū dominatione distractum: iāq; exanguē & ruinæ propinquū eius occupatores incessendo tentaret. Et quoniam externa nostris hoc loco connexa sunt: quadam de re Noruagica summatim cognosse fastidio nō sit. Siuardus quidam summæ audaciæ post multa & præclara facinora bellis edita ab Haraldo Hybernienſi cuius hostis extiterat interceptus cum nauī in alto mergendus ueheretur: quasi funus suū inferiis præcessurus empta de industria portione remiges onerauit. Quibus exhilaratis gubernandi potestatem supremi beneficii loco poposcit. Ea re impetrata nautas impēsius edere remigium hortatus cum vehementissimū nauigii cursum animaduertet proiecto gubernaculo præceps vndas insiluit/ priusq; se littori q̄ concitata ratis impetum correxisset restituit. Ita & suo acumine & hostium socordia seruatus, periculoq; cui destinabatur ereptus. Haraldum amandi gratia noctu castra latenter egressum in amplexu pellicis per insidias interfecit: dantem pœnas: et sibi quem ceperat, & Magno quem regno luminibusq; priuauerat. Igitur vt belli titulum apprehenderet ipsum protinus Magnū monachalibus septis abstractum tamen virilibus careret virum induere perpulit, deiectamq; regis fortunam ad pristinum regni fastigium erigere statuit: ne deesset cuius auctoritate & titulo bellum aduersum Haraldī sobolem susciperetur. Huius itaq; nomine & auspiciis frētus cum tribus Haraldī filiis Ingone & Siuardo, & Osteno paternum regnū affectatibus nauali certamine dimicauit. In quo partim cæsis/partim fugientibus sociis incredibili & præstantiori humanis viribus fortitudine solus aliquādiu nauigium ab hostibus vindicauit. Ad vltimū compluribus eorū prostratis omnīq; superstitiū multitudine ad se vnū opprimendū vndiq; concurrēte singulari nandi peritiā frētus q̄ hibernū tēpus instabat armis militariibus teētus profundo se credidit. Atq; sub vndis quas hostium cruore cōsperferat/enatans: dubium effecit maioris audaciæ specimen in puppi præbuerit: an inter vndas agilitatis ediderit. Siquidem Loricam qua corpus munierat quo liberius enaret cum reliqua armatura sub vndis sibi detraxit: ac demum cum capeſſendi spiraculi gratia fluctibus emerſisset a quodam familiari suo per habitum hostibus indicatus tunicam qua se prodi suspicabatur rursum corpus aquis occultando deposuit. Sed cum ne sic quidem proditoris notitiam fefellisset: ad extremum suprema se veste nudauit: nec adhuc tamen indice ludificato cum solus ex sociis superesset, seq; hæc omnia quæ & callide/ & animose tentauerat frustra expertum animaduertet: tandem fati simulatione profundo diutius immorans insidia

Kanutus
nascitur.

Siuardus
Noruagicus?

Mirabile
factum.

Siuardi
fortitudo.

Saxonis Grammatici

De cōfessione
Siuardi.

Siuardi nobilis
exitus.

Ingo.

Siuardi aliter
cedes.

toribus an viueret dubium reliquit. Ad vltimū cum humanæ respiratiōnis consue-
tudine superne aerem capessere debuisset cuiusdam forte nauigii gubernaculū per-
tinacissimis brachiorum amplexibus apprehendit, eiq; aliquandiu tacitus inhesit.
Plura tamen elapsionis genera animi firmitate tentasset, si non eum hiberni frigo-
ris sauitia obstupefactum corporis robur deseruisset. Tādē cuiusdam altum curio-
sius contemplantis indicio deprehensus intercipitur, interceptus vincitur, & in
concionem hostili sententia damnandus abstrahitur. Vbi nemine sacerdotum ad-
hibito/ qui delictorum eius confessionem exciperet, eam astantibus modo quo licuit
explicauit: praefatus se emendationem ab eis decretam poenitentiae nomine praebi-
turum: memor sane sacerdotali copia non suppetente, & ad priuatorum cognitionē
commissa referre licere. Magno quoq; quem Haraldus Hybernienis patrem adscia-
uerat se genitū memorabat. A cuius generosissimo spiritu etiam inter adhibita sibi
supplicia nō deciuit. Primo siquidē verberibus affectus, ac deinde malleorū ictibus
artuatim contusus/ scilicet vt a cunctis corporis partibus poenae exactae videretur:
non gemitū, non suspiriū edidit: non supplicē aut triste vocē emisit. Deniq; nullum
doloris indicium praebuit: sed quasi in ocio psalterium relegens inter sacras preces &
solenniū verborum nūcupationē spiritū posuit. Felices profecto religionis alumni
forent: si cuncti eo animo mortē amplecterentur quo eam vir bellicus amplexatus est.
Fuerit ille insidiosus: pacē patriae corruerit: bellūq; ciuibus intulerit: fortitudinī
tamē eius impunitas ab hostibus donāda fuerat. Sed homines vindictae cupidi plus
suas vlscisci molestias: q̄ alienae virtutis insignia venerari meminerant: nec in viuū
sauiisse contenti tanq̄ parum eius exitio fatiati mox extinctū patibulo suffixerunt:
eadem crudelitate fatum premētes qua spiritum torserant. Nihilq; a se actum exi-
stimantes si sauitiam suam saltē ab umbris & cineribus continuissent. At Magnus
eodem prelūo quod a Siuardo sub eius auspiciis gestum fuerat periclitatus est. Quē
prius oculis deinde vita priuatum bis luce defunctū crediderim. Post haec summa
penes Haraldī filios fuit. E quibus Ingo dūtaxat iusto matrimonio ortus fratribus
quorum alter Noruagica, alter Hiberniēsi pellice editus fuerat: vt ingenuitatis ita
et morum ornamētis praestabat. Erat enim omnibus honestatis numeris instructis-
simus: cū eorū alter avaritiae maculis resperfus: alter luxuriae sordibus oblitus ha-
beretur. Sed infantiae suae tēpore per incuriā nutricis forte sinu delapsus: ita humo
infectus est: vt contracto dorso reliquū vitae tēpus gibbo oneratus exigeret. In quo
quidē homine excellētis animi venustate: corporis deformitate affecti ludibrio fœ-
datā putares: neq; discernere queas/ maius fortunae beneficiū receperit: an oppro-
briū senserit. Cōtingit autē vt eius satellites apud Berginū oppidū iurgio cū Siuar-
di militibus habito: dum socii ab eis occisi poenas instantius expetunt: nō interfecto
res modo: sed ipsum Siuardum sauisimē consternationis furis cōcitati: per vim &
seditionē appeteret: eūq; in aedē fugere coactū conuulsis tabernaculi claustris raptū
trucidaret: homicidiū specie: reuera coniugū suarū prius ab ipso constupratū cō-
tumeliā vlscētes. Cuius rei nūtio Ostenus cū classe Berginū peteret per obuios ac-
cepto: petendi fratris q̄ cauēdi cupidior: nihilominus ad eū pcessit. A quo cū debitā
sui regni partē negari animaduerteter: paucis eū affat⁹ discessit: vultuq; fidē pmit-
tēs: sed perempti fratris exēplo perire metuēs: fugā se q̄ noui sceleris auctoribus of-
ferre maluit. Quē Siuardi interfectores priori facinore parū cōtēti: Ingonis a mulū
iudicantes: nauale fugā terrestri mutare cōpulsum: sed eā ob nimīā corporis faginā

Historiæ Danicæ. Li. XIII. F. CLXI.

lentius exequentē propter litus pedite occiderunt, duobus regni principibus subla-
tis, a superstitē dignitatis et stipendiorū incrementa sperantes. Quorum scelestā fa-
mes in tantorū ducū cladem efuriens/vixq; gemino exatiata parricidio/ab Haqui-
no quodā paternæ cadis vltionem petente postmodū vindicata est. Sigdem trium
fortuna ad vnū Ingonem p vim et facinus redacta nō sustinuerūt Amundus Simo-
nis filius/et Philippus/aliq; cōplures insignis industriæ viri regnū ei qd prim pro-
prio/ptim alieno scelere quæsiuisset /rutū intentatūq; p̄sistere. Indignū quoq; cōplu-
ribus visum: vt homini ridiculas corpis notas habenti liberū regnandī locū militū
suorū cōciliaret impietas. Quapropter Haquinū quē dixi factionis suæ ducē crean-
tes/eiusq; tyrociniū regio noīe venustates/bellū aduersum Ingonē decernūt: et qua-
si Siuar di vel Osteni manes vltur i/crebro pugnā cū hostibus ineunt. Verū plurib⁹
cōtinuis præliis subacti/in Suetiā tandē cū pupillo diffugiūt. Quos Ingo ppe Sialā
diā fugādī studio subsecutus, magna hostiū pte ppinquas pelago syluas petēte/ Ab
salonē p legatos sollicitat/eos q in littoralia nemora p̄fugerant/prehēdēdos curaret.
Qd Abfalon honestate sua ac dignitate indignū iudicans/parū precibus obtēpauit
Appetēte hyeme q cū Haquino p̄fugerāt patriā repetere adorsū/tanq̄ fortunā loco
mutaturi: præliū in hyberna glacie cōserto, Gregoriū summæ post regē dignitatis
virū/manu et cōsilio pmptū: in quo spes et fiducia Ingonis quasi quodā cardine ni-
tebat/nō minus acuminē q viribus vsi/cū oibus copiis deleuerūt. Siquidē in eā gla-
ciei prem: cuius firmitatē nocturnis excisionibus debilitauerāt/præliū tpe p̄tractos
hostes p̄fundū petere coegerūt. In quorū morte Ingo maximā spei prem deposuit:
nec secus aio q viribus fract⁹/exitiosum sibi fidissimū fautoris Gregoriū interitum
ominatus est. Tandē instaurato bello sed adhuc eodē aquarū habitu p̄sistente/nihī-
lo felicius Gregorio glacialis elemēti fortunā tentauit. Siquidē gelato mari in pu-
gnē locū electo, dū eius duritia quasi cāpor: firmitate gauderet/q̄q̄ militū numero
præstaret/cū oibus pene copiis interemptus est/luensq; p̄enas seu admīssi/seu tole-
rari parricidii fraternis vmbriis piacula exoluit. Hoc bello quo nullū mai⁹ aut crue-
rius Noruagia habuit/vniuersū regni illius columē ppe modū a stirpe interiit. Hu-
ius cladis supstes Erlingus cū filio suo Magno admodū puulo /sed ad Waldemarū
ortā materni gn̄is ppinquitatē habente ad Iutiam appulit: ibiq; in summa regis di-
gnatione versatus/vberes exiliū impensas/et amplissima cōmeatuū instrumēta pce-
pit. Interea Siuardus qdā p summā cōmilitonū inuidiā fortitudinis premiū rece-
pturus/dux ab Haquino cōstituit: idq; egre ferētibus cæteris summę seditioni locū
dedisset, ni Erlingus repēte e Dania supueniens internę factionis certamē rūpendo
nouū hostibus negociū pepisset. Quippe prædictū filiū q maternū genus cū priscis
Noruagiæ regibus cōmunicaret/regē cōtinuo noīauit: ne aut Hagno amulus/aut
Ingoni vltor deesset. Ita nouis rebus increbescētibus, Hagnus a Siuardo q ei impē-
fas belli negasset/deferit: acieq; cū Magno cōgressus occiditur. Siuardus ad Suetiā
dilapsus/dū interiētis diebus in patriā reuerit, ab Erlingi militibus interficitur.
Quo euenit: vt obscura et ignobili cæde sp̄m deponeret, quē honeste in acie p̄funde-
re noluisset. At q ex Hagni militia sup̄fuerāt, ptim nouarū rerū cupiditate, ptim ho-
stiū fortunā inuidiā accensi/Marci cuiusdā alumnū optimū spei puerū in regē ad-
ciscunt: nec felicius q pxime fortunā tentarūt. Sigdem plio ab Erlingo obriti/vi-
ctoria pariter ac rege priuati, ad Karolū Suetiæ regē p̄fugiūt/ipsiq; belli ducē expo-
scunt: cui cū Noruagiæ regibus etiā aliqua necessitudinis cōmunio videbat. A quo

Glacie oc-
cisa copia.

123

x

IX. Saxonis Grammatici

Waldemar⁹
a Wicēfibus
regis nomē
capit.

Sclauorum
mutabilis fi
des.

diu pmissorum alacritate ptracti/postq̄ eū magis de pprio regno seruando/ q̄ alie-
no obtinēdo sollicitum cōpererūt, legatos ad Waldemariū auxiliū implorantes misē-
re. Tandē ipsi benignioribus responsis inuitati uenere. Quos quū rex supplices rea-
cepisset/seq; per eos Noruagiā petitione pmissa sedulo sollicitari animaduertēret,
tantū belli pondus sola legatorū adhortatione suscipere stolidū ratus/ prius popula-
rium animos tacitis legationibus tentauit. Postq̄ eorū mētes legatorū uocibus con-
sentaneas repperit, absq; cunctatione expeditionē instituit. Quo audito Erlingus q̄
longissimo secessu potuit, abstrusas Noruagię ptes petiuit/ extremosq; patrię fines
fuga amplecti/ q̄ primos armis tueri tutius existimauit. Pauca siq; de nauigiā/ sed ha-
bilia/ fuga q; q̄ pralio cōmodiora parauerat. Quo euenit ut regis aduentus formi-
dolosus Erlingi fautoribus/ hostibus acceptabilis haberetur. Itaq; Waldemaro cōsul-
tationē cū amicis habente, qdam postpositis omnibus hostes ocyslime psequendos:
alii prius plaribus fauorē cōciliandū/ auxiliāq; populariū cōtrahenda docebat. Sed ac-
celerationis cōsilium tarditatis sententiā supauit. Igit̄ Waldemarus ingentē regio-
nis prem pspere pmensus/ magnaq; plaribus alacritate receptus, quū ad urbē Sarpam
uenisset, nomē regiū a Wicēfibus sibi decretū suscepit: ibiq; cū popularibus cōcionē
per summā uerborū cōcordiā habuit. Q; si omissis aliis insequēdis hostibus operā
præbuisset, haud dubie regno Danico Noricū cōiunxisset. Inde ad oppidū Tunber-
gū nauigatione pgressus, paucis Erlingi studiosioribus in editā rupē saluris cā con-
fugientibus, religionē sœuitiæ præferens/ uicū incēdere passus nō est: ne sacras & des-
priuatis penaribus intersitas cōmunibus flammis absumeret. Nemo tamē pōtēsticū
quorū ea tēpestate ingens apud Noruagiā auctoritas erat/ eum adire sustinuit: qd̄
quidē eos potius patriā, q̄ Erlingo tribuisse crediderim. Ormo ut quē regis germa-
nū cognominabant, petito Waldemaro salua fide quā Magno dedisset/ obsequia pol-
licitionē remitteret, Noruagiensium qui ad eū transferāt multitudinē pene metu cū
ipso discessit: diuq; partim regiū/ partim principū impensis exiliū sustentauit. Post-
ea rex orientalium Sclauorū sibi uirium fidutiā rebellantiū defectiōne exptus, cum
Henrico Saxonix satrapa belli societate cōdicta/ quo firmius amicitix necerent, si-
liam eius ex cōiuge postmodū repudiata susceptā adhuc incunabilis utentem filio
Kanuto primū ætatis annū agenti sponsam adciuit. Itaq; Henrico terrestri appa-
tu exercitū instruēte, ipse in classē collatus quū apud Rugiam peruenisset, auxilia
ab incolis amicitia suam dubia fide securis/ p Abfalonem cōtrahēda curauit. Deina-
de ne Henrico tardius occurreret/ eūq; pmissō fraudaret, ad Penū fluuiū ocyslime
nauigationis cursum direxit. Abfalon q̄q; adhuc Rugianorū pactio pauorē obsidū
pignore niteretur, eorū concionē ingressus/ atq; inter ipos honoratissimo sedēdi lo-
co susceptus/ quū legationis mādāta pferret/ eāq; Danicæ uocis ignaris p interpre-
tem explicaret, accidit ut qdam e Rugianis adolescens Sclauico ingenio Dahī milia-
tis equū p quo se precii numeraturū fingebat/ ueluti incessus eius expiēdi cā con-
scendēs, fugā tentaret. Quod quū Abfalon ad se platū in cōcione pponeret, uniuers-
si populū multitudo magnū fidei suæ crimē unius hoīs pfidia allatū iudicans/ simi-
lem furori impetū cōfessa dissiluit/ auctoremq; fraudis raptim insequi properauit.
Igitur Abfaloniis cōmitibus ad metū et stuporem usq; subitū vulgi cōcursum mirā-
tibus/ pauci q̄ adolescentē affinitate tangebant, plus priuata charitate q̄ publico ru-
bore pmoti/ supplices Abfaloniis genib⁹ aduoluūt/ equi restitutionē polliciti/ si mo-

Histo. Danice Li. XIII. F. CLXII.

do per eum ab incepto concio reuocetur. Quorū Absalon p̄mixtas precibus lachrymas miseratus, missis qui plabem pacarent, tumultū cōpelcuit/ cōsternationē sedauit: equoq; prius reddito, militē suum stultitiæ damnauit/ q; p̄ inertiam et stoliditatem raptori se circūueniendū dedisset. Deinde gentis rege Teritzlauo classis supplementū pollicito, regē subsequi maturauit. Interea Héricus Holsatorū principē Adolsū cū Henrico Razaburgensi/ praefectūq; Swerini oppidi Gūcellinū: qđ nup̄ a Saxonibus in potestātē redactū ius et formā ciuitatis accepit: necnō Regnaldum quendā parū origine liberū/opibusq; q̄ gnē clariorē cū insigni copiarū pte p̄mittit/ expeditū sibi transitū paraturos. Quorū ingressum Sclauī quū p̄tīm fama/ p̄tīm expimento cognouissent, cū pte hostiū cōfligere q̄ vniuersos aggredi maluerūt/ multum ex eorum robore: si p̄uios oppressissent/ defluxurū credentes. Cumq; summa curā ac flagrantissimo studio ad eos opprimendos contenderent, daemōnem horrēdā formæ superne verticibus imminentē videre. Quo monstro tanq̄ diuinitus dacti ducis aduentu firmati, sumptis victoriæ auspiciis, ex improviso hostiū se castris immergunt/ eosq; imparatos cōfodiunt. Adolsus et Regnaldus in ipso castrorū aditu interfecti/ neglectæ militaris prudētiæ poenas sanguine p̄soluerūt. Quibus prima caede p̄stratis Gūcellinus et Henricus mediis irruentiū globis elapsi, correptis aquilīs ad se fugientium sociorū reliquias cōtraxere: ac demū hostes prædā incubātes audacter adorti, fugā victoria mutauere. Ita Saxones q̄q; iprouidi bellū rētaffer maiorē cladē gesserint an acceperint/ virtute dubiū reliquere. Quo accepto Héricus suorum cædibus (vt par erat) p̄motus, exigendæ vindictæ studio ad obsidionē Deminæ vrbis quātacūq; potuit celeritate contendit. Quā postq̄ vitro ab incolis obstam cōperit, vt vniuersa ip̄ius monimenta subrueret/ reliquias mœniū solo exaquari præcepit. Et qm̄ in hoīes grassari non licuit/ tanq̄ a rebus mutis supplicium exacturus/ vrbem Cozcouam simili incolarū trepidatione desertā/ cremandā curauit. Walōgostini quoq; finitimarū vrbium quarū excidio terrebant exemplū secuti clandestino traiectu fluminis cum vxoribus ac liberis municipiū deserunt/ penates duntaxat rebus vacuos hostili sauitiæ relicti. Quorum vrbem rex nullo negotio interceptam/ militibus ac stipendiis instruit: eamq; Wethemanno pyratæ curandā committit. Orneses quoq; plus ex aliarum vrbium fortuna timoris q̄ ex suis mœniibus fidutiæ capientes/ vt sibi vicinarum ciuitatum quarum formidinem sequebantur exemplo consulere, vrbem ne ab hostibus colī posset/ desertam incendunt/ penates suos igni q̄ hosti relinquare præoptantes. Tunc rex ponte quī mediū amnē secare videbatur abrupto, sublatiq; cæteris nauigationis obstaculis, ad Stolpam vbi cū processit: vbi et ducē postmodū obuiū habuit. Igitur ne Walōgostū eodem exemplo desertum quo captum post discessum suum hostibus redderetur/ p̄sertim Danos si eo fruerent, sempiternū Sclauiæ imperiū habituros existimās, Absalonē/ Burisū/ Suenonēq; tūc Arusi p̄tificatu insignem/ ei⁹ municipes efficere statuit: q̄b⁹ et filiū Christophorū sociauit/ quo plus a cæteris in auxilio suo fidutiæ reponeret. Qui quū amicos et necessarios in muneris cōfortionē addiscere iubere, Sialandēsi bus duntaxat Absalonē p̄sidii societate sp̄dētibus, reliqs ob imminentis piculi magnitudinē: nec aiūs ad resistendū/ nec comites supperebāt: q̄q; tota classis et alimēta sua cū eis cōmunicare/ et vicinas segetes publico officio ī eorū horrea cōportare decreuerat. Quippe fruges messorū exercitu residuorū vsibus adigi iubebat. Ita rex cōsiliū cassus, cū neq; pugnādī copia/ neq; pactio vlla ab hostibus fieret/ vasto ingenio excogitauit/ qualiter eos ad alterutrū horū p̄standū impelleret. Sigdem Absalon tacē

Demō horrendæ formæ visus.

Deminē vrbis obsidio

Walōgostū desertū capitur.

Baxonis Grammatici

Petri Eliui
virtus et
factum.

Sclauia di-
uisio.

Equitū te-
merarius
ausus.

tis mādatis praecepit: vt palos in amne defixos/cateraq; nauigationis impedimēta magna remigū cura sublegeret/veluti toti classī transitū paraturus. Ita demum flu- uio obstaculis vacuefacto/quū pgressam classē angustior alueus excepsisset, cōplu- res a Sclauis vtriq; ripae ineq̄uitatibus cōminis sautiabant. Quā hostilis audaciae petulantia Petrus Eliui filius animi virtute nō sustinens, prius cū remigibus na- ue defiliuit/hostesq; strenue ppulsatos ripa cedere coegit. Tandē comitum ignauia desertus, sociorū nauigationē fato suo incolumē praestitit. Itaq; rex non solum exp- tem metus pgressum habuit: sed etiā Henricū cū toto exercitū cōsertis arctius nau- uigūis tanq̄ ponte traiecit. Quo agnito Sclauū reliquarū vrbū excidium formidan- tes, praecurrendi piculi studio, pacis quā ante cōtemperant/Waldemaro obsides of- ferebant: quos se Henrico nullo pacto duros dicebāt. At rex sine militiā socio cū hostibus pacisci fraudulentū existimans, p Thorbernū Henrico quae ab hostibus of- ferrent/enuntriat. Quo se cōditionibus ab eo factis libenter vsurum asseuerante, pa- ctū cum hostibus habuit: vt Walgosti dominio trifuriam diuiso, ps vna Tetisclauo reliqua Kazimaro/tertia Nucleri filio Prizclauo vendicaret: pyratiscq; praedam Da- nicam appetere solitis, Peni fluminis ostia clauderent: Henrico quoq; munitionum quas apud Sclauia obrinisset/incolumis possessio pmaneret. Post cuius discessum comites Kazimari exterorū societatem acrius perosi/sed viribus agere nō ausi, Ru- gianos assiduū furtis vexatos/ac p latrocinia ad paupertatem et inedia m vsq; reda- ctos/cōmuni vrbe excedere cōpulerunt. Pyratia quoq; licentiā tribuere/modisq; cōpluribus icū foedus rupere. Postmodū Rugianis recepta p Henricū fiducia palā aduersum Danos inimicitias pfitentibus, rex nō minorē in amico pfidiā, q̄ in hosti- bus leuitatē exptus, Arkon puincia verna expeditione petitam incēdio populatus est. Inde ad portū Por ab incolis vocatū cursum direxit. Siquidem ne cū vniuersis Rugianis manū acie confereret, separatim eos adtentandos existimās, Absalonē no- cturna nauigatione Ziudram pcedere iubet. Quē vt cōtinuo subsequeret, curioso discessionis eius tps a vigilibus obseruari praecepit. Quibus somni delitias imperio praferentibus, Absalon absq; regio comitatu pgressus/non solum Zyudrā, sed etiā agros vicoscq; ei cōfines/ptim igni/ptim ferro vastauit. Cuius eqtes duo contentio- ne prius habita vter audacia praestaret/quū ad militarem opam edendā fortitudi- nis amulatione pari impetu raperent/hostesq; cuidam forte stagno adactos cimbis fugā petere animaduertēt, plus eis psequendis, q̄ suis piculis dispiciendis intenti- ne alter alterū virtute forte praecurreret/ambo cum cōtemptu spīritus stimulos calcaribus equos in pfundum egerūt/armorū haud memores: quorū obruti ponde- re perierunt. Ita temeritatis vindex elementū viris gloriae q̄ salutis studiosioribus in exitium suum ruentibus, factū pariter ac tumulum ministravit. Interea Absalon puincia rapinis pariter/incendiisq; p̄mensus/quū ingentē praedā et opima spolia re- ferendo naues reperere statuisset, magnā hostiū manū subseq cōspicatus, vltra bina vada admodū transitu difficilia de industria cedere voluit: vt eos formidinīs simu- latione ptractos/locorūq; tandē difficultatibus implicatos opprimeret. Quorū pri- mū Sclaui libero itinere transgressi circa reliquū redeūdi diffidentia cōstiterūt. Eo- dē fere momenti spatio duo pedites Sialandenses ingentē praedae fascē gestātes/er- rore locorū in ipm pene Sclauorū exercitū inciderūt. Qui quū a duobus eorū eqtī- bus appeterētur/q̄q̄ tuto vadū transgredi poterāt/ne recessum p ignauia quare- re viderent, hostibus resistere q̄ socios accedere maluerūt/deforme existimantes/ab iis quos numero aquarent, audacia superari. Itaq; quo magis expeditos se redderent,

Histo. Danice Li. XIII. F. CLXIII.

presso vestigio, proiectoq; falce, enses destringunt. Quorū constantiæ et virtuti fortuna debitam incolumitatem concessit. Siquidem equitum neutro pcedere audere resumpto falce/coceptum iter carpsērūt. Cumq; rursū Sclauī binos equites ad eos opprimēdos misissent, eorū incursum eadem animi presentia reppulere. Quo facto tam hostiū q̄ ciuium in se admirationē vertere: magnūq; illis ruborē, his inter metū et lætitiā hēsitantibus/peperere. A sex tandē equitibus attentatī, inuariabili mētis habitu p̄stiterē/tanq̄ hostiū ignauiæ plenīs fortitudinis animis insultantes. Nēc defuit Abfaloni prompta mens ad opem eorū virtuti fidutiæq; præstandā. Siquidem tot suorum equitum quot hostilium animaduēteret, eis p̄ supplemento transmīsit. Sclauī quoq; suorum paucitatē certatim numerosis militū præsidiiis p̄sequebantur. Itaq; supplementis vtrinq; tanq̄ ex parī crescētibus, equitibusq; veluti ad militiæ spectaculū ediuerso cōuenientibus, Sialandēsēs vltiorē hostiū petulantia inspectare nō passi, vniuersa acie eis occurrūt. Quorū fugā vadis impediētib; longū infeg nequētes/maiorē equorū q̄ hominū stragem egerūt. Cumq; iter ad naues reflecterent, remigū suorū acie armis p̄ter ac signis instructā obuīa habuerūt: quā ad auxilia sociis ferenda cōtuitio nuntio monita virtus adduxerat. Hi p̄fecto cū Abfalone victoriæ gloriam cōmunicauerunt: cui se sponte virtutis socios obtulerūt. Interea rex seris vigilum monitis excitatus, omīssā nauigationis morā præpropera festinatione discussit. Qui quū vīsīs Sialandensibus populandī ḡsa ad littus appellere voluisset, ab Abfalone nihil hostilis prædæ qd̄ eius rapinis pateat supeffe p̄doctus, magnope gratulatus est: q̄ tam pua manus nihilo languidius, q̄ si ipse adesset rem propriis gessisset auspiciis. Hinc quū alios insulæ fines armis igniq; tentasset, domum concessit. Rursū circa autumnī principia classe regressus, primā vastandis agris operā dedit: vt segete cōsumpta, incolas muniendarū vrbū instrumento priuaret. Quū ad urbē Arkon sparsō militiæ genere puenisset, oppidani fidutiā viriū portā (quā vrb; vnicā habebat) egressi: ne virtutē suam intra mœnia cohiberent / obuīa p̄cesserūt. Quos rex Danis ex cōsulto cedentibus/longius mœnibus amouere conatus, postq̄ sperato cautiores aīaduertit, incuratos urbem reperere coegit. Porta tū ne equi iaculis cōfoderentē abstīnuit. Tūc Sialandēsēs eques Nicolaus forma & virtute præcipuus telo p̄ portam iniecto quendā ex hostibus in aditu resistentibus exanimem prostrauit/innocuuusq; reflexo protinus equo discessit. Cuius facinus Thorbernus inter præcipuos Sialandiæ equites numerandus parī audaciā / sed disparī fortuna æmulatus/quū vnū ex hostibus directā in globū læcea vulnerasset/reditūq; reflexis habenis tentasset, ita lapide ictus est: vt multus e capite cruor p̄funderetur. Quamobrē longa corporis debilitate contracta, serā incolumitatē agre recupauit. Burisius quoq; dū nobilitatis suæ splendorē cōspicuis virtutis opibus æquare niti similī audaciā genere portæ p̄pugnatores adortus, tam asperū saxi ictū capite excepit, vt pene equo exanimis delaberetur. Cui corpis viribus carenti sociorū interuentus ne ab hostibus opprimeretur auxilio fuit. Quo euenit, vt Rugiani haud q̄q̄ sibi tuto extra mœnia dimicaturi viderent, intra q̄ tā obstinatā hostiū p̄ntiā expiebant. Inde ad puinciā Asmodā tota classe cōcessum. Abfaloni quū et fortitudine et prima rei bellicę peritiā vigeret, accedēte exercitu primī agminis ducē/reuertente extremi comitē agere cōsueuerat/spq; Danicæ iuuentutis p̄mptissimos seu p̄dā/seu gl̄iæ studio sodales habebat/rege dūtaxat cū robustiore exercit⁹ p̄te graui et cōposito militiæ ḡne paulatim p̄cedere solito. Itaq; pugnādī copīa nūsq; accepta, magnā

x iii

Nicolaī Sialandēsēs strenuitas.

Abfalonis ī exercitu locus.

Saxonis Grammatici

regionis ptem pmenfus/tandē equestrem manū prædandi gratia spargi pmisit/pau
colq; secū in comitatu residuos habuit. Illic forte nuntio de sociorū cōclusionē susce
pto: quā sine succursu posse effugere negabant/ eorū salutē quoad milites reuocaren
tur adesse nō distulit: neq; sibi comitū paucitatē quo minus cōclusos peteret/ obsta
re pmisit. Sed primus primipilo signa attollere iussit/ pleno fiduriæ spiritu locum: in
quo cōtinebant/ accessit: eorū festinātionis signo perosus prædam, equites ad se con
traxit. Quē tanta fiduria ceperat: vt plus remedii in celeritate, q̄ in sociis duceret.
Cuius aduentū Sialandenses: qui intra difficilium locorum angustias arctabantur,
expti/ imminētis auxiliū fiduria eos: a quibus obsidebantur/ incursare cœperūt: ne
periculum aliena virtute ppulsare viderentur. Itaq; Sclauis primū solido/ primū aquo
so itinere delabētibus, Eskyllus animi et generis nobilissimus eques militaribus ar
mis prægrauis/ vnū ex eis inermem p palustria loca citato cursu fugientē pedibus
insecutus, illius vestigiis limi mollitie subsidētibus, nec voraginū illuue/ nec armō
rū onere depressus/ facilem currendi euentū habuit. Quinetiā occupatū barbarum
capite spoliāuit. Ac tunc demū ne plantis qdem cœno infectis, solidā humū repetiit
Quod factū religiosa ammiratione prædignū/ nō pedū agilitate/ sed diuino benefi
cio editū/ potius cælesti miraculo, q̄ humanæ virtuti imputare debemus. Post hæc
viciis p militū manū vndiq; deflagratis, etiam ad Gorū pmontoriū longinquæ ex
cursationis incendia pferūtur. Tūc se Rugiani cōtrahendi a Saxonibus auxiliū spe
fraudatos expti, quatuor obsidibus præbitis, apud Strelam insulam pacē a rege pe
cunia qua siuerunt. Itaq; principibus graues periculorū motus/ et difficilia rei Da
nicæ tpa attendentibus, filio Waldemari Kanuto regios honores decernere placuit
qui nō solū paternæ maiestatis futurus possessor: sed etiā præfens dignitatis socius
nosceretur: vt haberent pceres ad cuius nomen titulumq; decurrerēt, siquid de re
gis capite fortuna variaret. Quorū prudentia rex ac beniuolentia delectatus, pba
ta sententia regni maiestatis cū sanguine suo participare/ nō damnū honoris, sed cla
ritatis incrementū putauit/ primatūq; voces ad regiū nomē filio deferendū cōcionā
do pduxit. Qua de re vniuersi exercitus cōsensu habito, Burisius dūtaxat/ siue taci
ta regni affectatione/ siue rei nouitate pmotus, nullam pene vocē suffragiis attulit.
Qui quū ob hoc se regi suspectū esse sentiret, taciturnitatē suā non odiū sed amoris
indicē affirmabat: q; Daniæ regnū a pluribus amice picipatū esse memoriæ/ et cre
bra antiquitatis expimenta sint, inter patrē et filiū de rerū dominio bellū creuisse.
Verūtā mē se si regiæ voluntatis præsciū fuisset, silentiū nō acturū. Tacuisse vero
q; rem neq; ab ipso/ neq; ab amicis præcognitā habuisset. Ea silentii excusatione irā
regis in dissimulationem conuertit. Idem peracta expeditione cum cæteris Daniæ
primatibus apud Roskyldiam Kanuti miles solenni more fieri iussus, aliis imperio
obtemperantibus id facere recusauit: eaq; re magnam sibi concupitē dominationis
suspicionē conciuit. Verū hunc imperii cōceptum quæsitis callide rationibus præ
gere pstitit/ præfatus se extrāte eo: cui primā militiæ fidē dederit, alius militē nō su
turū: nec adduci posse, vt pristinū obsequiū recētē pmutet/ remq; tam patriæ cōsue
tudini, q̄ honestati inimicā cōmittat: quippe quū nemo Danorū diuiduo simulat
officio teneri soleat/ solisq; Saxonibus hūc seruitiorū morē stipēdiorū cupiditas fa
ciat. Nā si inter duos vnius obsequiū cōmunicātes bellū incideret, amborū miles al
ter utrum iuuādo fidem vtriq; seruare nō posset. Nec regi ad iram mitibus respon
sis/ placidoq; vultu regēdā aqua simulatio defuit. Quē cū Hallandiā petēdo comitē

Eskylli eq
tis celeritas

nomm. Pm 20r. mii
li. 2. cap 7. 152.

Sclauorum
subactio,
xxi.
Kanutus
rex. xciii.

Histo. Danicę Li. XIII. F. CLXIII.

haberet tanq̄ insidias sibi neccentē tacitus notauit. Quā vt effugeret/impata se fa-
cturū spondebat/si potentia eius rex beneficiorū incrementis extendere voluisset: et
sicut ipse regnū quod eatenus electio variabat/hereditariū efficere gestiret/ita quo-
q; necessariorū suorum liberis supares dignitates/et minores potentias p̄petua he-
reditatis lege fruendas tribueret. Itaq; p̄cipuā lutiā p̄m Absalonis auxilio pa-
ctus, Kanuto supplex fore sustinuit: haud quaq; tamē solidā regis amicitia recupe-
rauit. Ea cū regia irā p̄tinacia erat: vt semel accensa funditus extingui nō posset.
Vere apperete Absaloni/Christophoro/ et Magno p̄ticularis aduersum Sclauos ex-
peditionis ductus cōmittitur. Nā orientales Danī dūtaxat cū Fionensibus classē
cōfecerant. Scaniensium vero penes Christophorū summa: penes Absalonē arbitriū
cōsistebat. Quibus Tribusanā adortis puincia, Christophoro tāq; iuniori inter Ab-
salonis/Magniq; copias mediū militandi locus decernitur: vt regii sanguinis late-
ra fidis stipatoribus cingerent. Tara aut vicorū exustio fuit: vt idē adhuc usq; cultu
vacuū p̄teriti incēdiū magnitudinē p̄ntibus testent̄ iudiciis. Absalon quū repetēda
classis tpe extremos curaret, nūtiato hostiū supuentu: q̄q; tanta vis frigoris erat vt
primi reuocari nō possent/quadrāginta solis eq̄tibus stipatus, pri⁹ hostē q̄ vadū: p̄
quod erat rediturus/tenrauit. Quibus fugatis lento itinere ad amnē cōcessit. Quē
structo ponte transgressus, post tergum opus abrumpere noluit: ne vlla timoris ve-
stigia relinquere videret. Quū ad littus venisset, classē in aliū portū appulsam cō-
perit. Tanta aut̄ hybēni frigoris sæuitia extitit: vt nautæ equos pene frigore extin-
ctos defossis humi specubus cōderēt/nemoq; ex toto exercitu reperiretur, q̄ pariter
vtrāq; manū necessariis v̄sibus aptare posset. Illic crebrī angues ligoibus reperti
magis admirationi, q̄ metui visentibus fuere. Nam algoris immensitas vires eorū
ac spiritū hebetauerat. Scanienses tunc p̄sperantibus ventis discessionis licentiam
adepti: mox iisdem contrariis nauigatione prohibiti, tandē toti classi fauente cælo
Sialandenses ac Fionios repetēda patriæ comites habuerunt. Post hæc rex Petrū
et Selgretiū Christophoro p̄dagogos asciscit: q̄ adolecētiæ eius rudimenta ad ho-
nestatis mores exequēdos plenīs sapientię documētis instruerent. Aestate deinde ex-
peditionē instaurat. Quippe Walagostenses dupliciter idē scēdus corrumunt. Nam
et Rugianos moeniū socios p̄ furta vrbe eiecerant: et pyratīs Peni fluminis ostia pa-
tere p̄miserant. Igitur dum Lentitios peteret, ab Henrico missæ literæ supueniunt
ammonentes: vt rex insidias p̄pinqui p̄inde ac regnū affectātis caueret/indicātesq;
Burisyum cum Noruagiensibus opprimēdi eius cōsiliū habuisse. Iisdemq; dum
expeditio reuertetetur occursum pollicitis, aut ip̄m regē/aut regnū nomē occupā-
dū duxisse. Cuius rei certissimū exp̄imentū fore si reuertentē a Sclauis expeditionē
Noruagica classis exciperet. Eodē pene momēto suscepta Noruagiēsū ep̄stola par-
p̄ditionis indicū edidit. Qd̄ quū rex paucis arbitris suppressis indicū noībus pdi-
disset, auxit rei suspicōnē/fidēq; literis addidit Tokonis/Wendilensū p̄tōficis cōsē-
tanea affirmatio dicētis, Burisyi milites ab eo iurare coactos / q̄q; ipse ausp̄icare
eē p̄secuturos. Re tamē dissimulanter habita, ad locū cui nomē Ostrōzno citata na-
uigatione p̄fectus: p̄stigatis puincię rebus, vrbe Orthungā vniuersa classe comitā-
te reperit. Illic Burisio cū ceteris regni primatib⁹ accersito, q̄dnā de eius insidiis ac-
cepit ap̄it, ei q; pditiōis crimē affigit. Quē se q̄q; tale aduersū eū excogitasse negatē
quoad nūtiōrū exp̄imēta sumerēt secū cōmorari p̄cepit: tūc demū si sec⁹ ac nūtiarū
erat accideret, icolumē discessurū. Ille cōtra nihil absurdū aiebat q̄ vt capit sui idi-

Serpentes
Sclauorum

Saxonis Grammatici

cium incertis euentuū argumētis cōmitteret. Qua voce se nō solum regi: sed etiam arbitris suspectū effecit. Igit̄ ne remiges qdē suos reuifere pmissus, ad urbē Latrensem cū rege meare cōpellit: vbi leni sed firmę custodię tradit̄. Interea Erling⁹ & Ormo Burisii frater cū nauali exercitu supueniētes/lutorum classem in amne Dyurfa reptam gubernatoribus vacuā facile debellant: ipsiq; Burisii intercepto nauigio, prius ad vicū:q; Mercatorū portus noiatur/deproperāt. Quos Absalon cū Sialandensibus occurrēs, etiā littorū ascensu phibuit. Qui quū cōptum haberet Noruagienses plurimū præsidiū in arcubus ducere, puocandi grā cū quindecim peditib⁹, in littus pgressus/vltro se eorū sagittis apperendū præbebat/pfecto ostendere cupiens, in q̄ puo prācipuā eorū fidutiā poneret. Igit̄ Noruagienses quo ppius littus accederēt/cimbas cōscendūt. Ob quarū trepidationē destinata certis ictibus ferire nō poterāt. Itaq; tela prim̄ in humū/prim̄ in vndas innocua cadebāt. Ita artis suæ effectū fraudatū/nostriq; ludibrio habiti, ingēti cū rubore maiora nauigia reperunt. Postea cū Absalone data acceptaq; fide, sociale colloquiū habuere, A quo diutius illic acq̄scere iussi/nō prius obtemperauerūt, q̄ Absalon fidē suā interposuisset se nihil insidiarū eis terra aut mari interim paraturū. His finitis collocutores a se inuicem discessere/die postero cū paribus armis æquali comitū numero cōuēturi. Cūq; Erlingus vno comitator affuisset, Absalon circūspectis oibus/Miror te, inq̄, Erlinge hominē ætate cōfectum/ac toties grauia expertum/nō adeo sapientē q̄ senem existere. Nam quum tu scapha adueneris/nos equis infideamus/teq; nullo negotio (si libeat) opprimere possimus: cur condicō comitator aduersum caput tuum rumpendæ pacis occasionē fortioribus præbuisisti. Nisi aut̄ fides nostra præstaret, solutæ cōditionis poenas exitio p̄soluisses. Tūc Erlingus inter metū et ruborē circūspectis comitibus quū verā Absalonis assertionē aīadueteret, vnū ex his obiurgare cœpit q̄ nō rogatus comitandū rapuisset officiū. Postq̄ diu exculationis verba quæsierat, vt siticulofum recrearet exercitū/palustris aquæ petendæ licentiā obsecrat. Cuius rei p̄missionem haud modici beneficii loco ducebat/ac protinus patriam repetere properabat/latus q̄ sibi incolumi Daniæ partibus excedere contigisset. Postq̄ regi insidiarum fidem rerum experientia fecerat, Burisium perinde ac maiestatis reum inter vincula asseruari præcepit. Interea Erlingus extremū Sialandiæ cōposita classis applicatione cōplexus, dū a sacris missa: quæ cōsuetō religionis cultu petiuerat remearet, Absalonis equitibus clandestino itinere prūpētib⁹, improuisam palantium sociorum stragem accepit. Nec minori Hallādensium virtute exceptus apud Nyzem amnem vna rate/eiusq; remigibus vniuersis spoliatus abscessit. Eodē anno deturbandæ pyratice gratiā Absalon insulam maritimam nouo castelli fundamento cōplexus/exigui munimenti beneficio ingens patriæ præsidiū attulit. Nā et suspectū prædonibus sitū reddidit/et tutam vicini maris nauigationē incolis tribuit. Verū ne cōfestim Noruagiensis iniuriæ vindictā Danica virtus arripet, theutonice fidei lubricitas effecit. Quippe Henricus Bugizlaui Danorū metu ad se de currentis obsequiū pactus/inira cū rege societate tanq̄ ineptū & ignobile vinculum discere pui habuit. Quinetiā apud Krempinū fluuiū in colloquiū cū eo descēdens questus est: q̄ militē suū Bugizlauū corā se nō accusatū bello lacestat: quē si iniuriosum existimet, pri⁹ accusationibus q̄ armis aggredi debeat. Cōtra rex, negare se vltus potentiæ respectu cessaturū: quo minus acceptas iniurias mutuis damnis repēdere liberū habeat. Ita perstante cōtrouersia, fœdus cū colloquio soluitur. Hoc loci

Captio Burisii.

Histo. Danice Li. XIII. F. CLXV.

memorable Saxonici equitis dictū strictim percurram. Qui cū forte ducis ac regis colloquiis interesset: eosq; expeditionis negotia languidioribus verbis prosequi animaduertenter: quadā (inquit) de hero meo Hērico p̄sentibus referre habeo: quæ si adesse eū scirē: tacere q̄ eloqui mallē. Qui cū pupillus p̄pinq̄uorū iniuriā patrimonio priuaretur: nemine sibi patrociniū accōmodare volente/ quatuor soli ex amicis paternorū ipsius meritorū respectu permoti: quorū ego numero intererā: auersantibus ceteris infantia eius tutorio munere fouēdā sumplerūt. Pro cuius salute & incrementis tū votis tū etiā officiis impēsius excubabāt. Hūc tādē humani auxiliū disfidencia altaribus offerētes: religiosa voti nūcupatione sanxerūt: si paternos honores diuina clemētia adipisceretur: susceptū beneficiū quoad viueret pagani nominis odio pensaturū. Mox voti probator deus ingenui principis Conradi patrociniū ei cōcilauit. Cuius opera paternorū bonorū hares effectus q̄q; voti auctores exhortationis officia nō omittēt: a bello aduersum Sclauos cōtinuando: tū auaritia, tū etiā desidia adductus abstinuit: perceptā munificētia ingrato astimās animo. Tāta autē cura monitoris partes exsequi voti nūcupationib; fuit: vt cū vn^o ex eis vltimæ ætatis ad inspiciēda ducis arcana inter arbitros admissus sedulū stertēdi vsum haberet: excitatusq; qd de re p̄sentī sentiret a cōfidētibus interrogari solet: maiore prateriti voti q̄ istātis negotii memoriā retinēs: ductādū in Sclauos exercitū respōderet. O immēsam constantiā quæ ne in ipso quidē ætatis occasu p̄missi immemor esse potuit. Quis autē mētis cōpos hāc religiosi cōsiliū vocē senilis animi deliramentū fuisse crediderit. Vereor autē charissimū mihi virū amicorū religione cōtemptra ex summo fortunæ fastigio in humilē priuatorū sortē extrema ruine deformitate casurū. Ego vero p̄missi dudū bellī militē agēdo: ternas aduerso corpore plagas accepi. Quibus si binas sub eodē militiæ titulo sociassem supremi iudicii tēpore diuina vulnēra meis aquata audacibus oculis inspectāda p̄sumerē. Quo dicto & tēporaneam Henrici ruinā & sempiternū virtutis suæ præmiū auguratus est. Rex Scania ingressus: paruo post Saxonū irruptione falso nūtiata: Scanieles equestri militiæ ascriptos proprio ductu p̄sequit: imperataq; Sialandēsisibus nauigatione Slaglosam aduectus Absalonem e portu Hulyuimmēsi accitū multa gerēdorū cōsultatione sollicitat. Præterea se parū veri rumoris credulitate fatigatū significat: expeditionēq; falso nūrio cōtractā remittit. Habebat autē in clientela Absalon: Arnoldū Tyensem, q; siue ingenii acumine, siue cōiecturarū sagacitate sapenūmero futura ad sua vel amicorū negotia p̄tinētia raro p̄sagio dephendebat. Nec minus antiq̄tatis q̄ diuinationis peritus: solerti historiarū narratione callebat. Qui cū Absaloni delectādī gratia supradicta expeditionis comes existeret: breui eū manū cū piratis cōserturū p̄dixerat vehemētē se mirari testatus: quo pacto certamini inter futurus non sit: p̄sertim cū inseparabiliter eū comitari decreuerit. Cūq; rege res gestas ex eo cognoscere cupiēte: discessuro Absalone quiescere rogaret: p̄tinacissime p̄cibus oblectatus: nō pri^o rogatui cessit: q̄ rex operā se daturū polliceret: vt cū post Absalonē prima luce dimitteret. Erāt autē sex nauigia Absalonē comitātia: e qbus tria quo cōmodius ignis alimēta cōtraherēt/ in superiores maris anfractus cōcesserāt: quę postmodū astus subito regressu destituta/ coeno paludis affixerat: Absalone toridem residuis exteriora sinus ostia cōplectēte. Qui cū maritimo tēpore vna cū scriba suo religiosum p̄fallēdi ritū perageret/ tumultuatione emīn^o audita/ qdnā hoc eēt cōcētorē dispicere iubet. Quo nouē lōgas naues a se p̄spici referēte: piratas esse nō dubitās: stertētes adhuc remi-

Equitis Sa
xonici dis
ctum.

Arnoldi
peritia.

Saxonis Grammatici

Constructio Kalunburg

ges alta voce cōpellat. Quib⁹ summo cū stupore exiliētibus, nec veste/ sed armis cor-
pora pregētib⁹: ocysime hostes petēdū hortatur: quorū iā tāta vicinitas scēiebat:
vt ab eis crebris silicibus cōtunderētur. Quinetiā Anchoræ vinculis rūpēda more
gratia/discissis: remigū exercit. At Sclauī facile nostris metū inīcere rati: ac velut
īpsorū animos horridis vocibus hebetaturi: ingētī clamore edito obstrepere coepe-
rūt. Qd postq̄ frustra se conatos animaduertere, diffugiūt: eorūq; ratis vna cū vni-
uersis remigibus intercepta. Sed nec vrcinā sylvæ latebra ad se decurrētibus sub-
sidio fuit. Agrestibus eā curiosius perlustrādā curātibus. Ea tēpestate Es bernus vrbē
Kalundam molitus, noui munimētī præsidiō portū hostili piratica liberum præsidi-
tit. Ipse quoq; & Inguarus & Olauus/ vltro Absaloni se infatigabili piratici muneris
executione iunxerunt. Eo tēpore res Danica circūqua; difficillimis obfusa pericu-
lis crebris finitīmorū insidiis tētabatur. Hinc Noruagiē sibus: inde Sclauis, Saxonū
busq; sibi pncipē machinātibus. Quo euenit vt nulli hostiū audacter obuiādī fidutiā
haberet, metuens ne dū vnū repelleret: ab altero pmeretur. Ea patriā necessitudine
p̄motus Guthscalcus qui & ipse Sclauis: tū ob linguæ eorū peritiā: tū ob paternæ
amicitiæ fauorē, ac proprii cōiūctus assuetudinē per familiaris habebatur: Absaloni
tacite artē a se repertam insinuat: qua eos repēte ex amicis Saxonū hostes efficeret.
Quippe se Sclauiā nō legationis sed beniuolētiæ simulatione petere velle significat:
tāq; propriæ charitatis ductu vtilia amicis cōsilia largiturū. Fore enim vt hostium
credulitas callidis cōmētōrū laqueis circūuēta/ Danorum amicitiā abiecta Saxonū
donatione repereret. Qd studiū maxime sibi gētis illius moribus psuaderi dicebat:
qua; plarūq; temeritate niti: cūctaq; pronius q̄ prudētius exsequi soleat. Absalon in-
terdū priuatū acumē publicis viribus p̄stare ratus: laudata Guthscalci industria ca-
uēdū monet: ne qs eis ex parte Danorū falso polliceat: incorruptā patriæ fidē habe-
ri cupiēs: memorq; eā, fortibus viris refertā, armis non mēdaciis bella meditari de-
bere. Ille primū Pomeranos aggressus: se prisca familiaritatis memoria: ac toti⁹ po-
puli Sclauici charitate p̄motū: retūdēda eorū inertiā causa aduenisse dicebat: q; p̄
niciosa ab eis vtiliū loco duci p̄spectū habeat. Siqdē animaduertere eos oportere: q̄
noxia; dominationis iugū receperint: q; iis obsequio pareāt: qui ipsos patriā tādē
exuere cupiāt. Quippe Saxones quātū ex ipsorū finibus occupauerint: prin⁹ cultū
atq; habitatiōe cōplecti: nec p̄da aut gloria cōtētos p̄ferēdi imperiū cupiditate vi-
ctoriæ lucra cōtinua possessiōe firmare. Quāobrē eos Nuclētū vitā/ Priscclauū patriā
spoliasse: Razaburgam, Illogam, ac Suerynā in toti⁹ Sclauiæ ruinā vallo fossaq; cin-
xisse. Danos vero diuerso studio bella gerere: nec hostiū fines: sed mutua; pacis com-
merciū affectare: p̄priū tueri: q̄ alienū appetere cupidiores. Itaq; summope eos elabo-
rare debere: vtī Saxonici p̄sidiis patriā vacuefaciāt: omniq; Theutonū plēbe regno
egesta: amicitiās cū Danis cōponāt: quos Saxonū hostes esse non ambigāt. Ita demū
eos sempiternę libertatis beneficio patriā ornatos. His monitis cōcitati Pome-
ri: loca a Saxonibus intra Sclauiā optēta puadūt. Illogā capiūt reliqs eorū munitio-
nibus defensorū virtute seruatis. Et ne ducis inopes viderent, Danorū regis titulū
profitent. Ita Guthscalcus duarū gētū vires Daniæ iminētes odiis sequestrauit: pa-
triāq; nostrā vndiq; finitīmorū armis obiectā ab impēdēte periculo pio mēdaci cō-
mēto seruauit. Cuius facinoris fama Guthscalci reditū p̄currēte: Rex ammiratione
perfusus: postq̄ ex Absalone p̄ quē res esset acta cognouit impēsius auctorē laudauit
Igit Hēricus vt repudiātā regis amicitiā recuperaret: sine qua Sclauos arcere non

Historiæ Danicæ. Li. XIII. F. CLXVI.

posset: Henricū Razaburgensem, & antistitem Lubeccensem legatione onerat: filiā suā
minorē filio eius in matrimonium offerēs. Nā maior natu quę prius ei desponsa fuerat
morbo occiderat. Per eosdē cōfirmādę oblationis gratia apud Bremensem puinciā
tēpestiuus ducis occurfus pmittitur. Quo rex legatorū adhortatione pfect⁹ Gun-
cellinū obuiū habuit: qui sub impedimēto aduersæ valitudinis ducis absentia excu-
saret: eūq; apud Eydorā celeriter aduēturū pmitteret. Eo cū ventū esset: & ducis p-
missa cōplentur: & militia aduersum Sclauos paribus votis cōdicitur. Sed eo dimi-
nū petēte: rex Walogostū profectus omīssa vrbis oppugnatione: finitima rura armis
percurrit. Omī quoq; oppidū post recentē vastitatē parū reedificatū incēdiū iterat.
Eodē vastationis genere diuersa regionis loca petitur. At Sclauī quia virib⁹ niti ne
quibāt: vtrūq; hostē are atq; obsidibus placāt. Post hęc rex belli Noruagici mēdita
tionē ad id vsq; tēpus rebus Sclauicis interpellatā: magna curarū parte liber ingre-
ditur. Quā veris principio copiosis patriæ viribus exsecutus: per summā vicarorū
dignationē, nō modo liberos aditus: certe etiā letos occurfus habuit. Nec hostis sed
ducis more sermone cū incolis habitō: cōcionibus arma mutauit. Quorū beniuolē-
tia adeo delectatus: vt hostiū obliuisceret: ocyosaq; pcedēdi tarditate: eximiū Erlyn-
go cōtrahēdarū viriū tēpus reliquit. Magnitudo exercitus eius letos Wicensiū ocyo-
los in se cōuertit. Nauigatio quoq; eius gratis eorū luminibus aspecta: liberos impe-
trauit excursus. Enimvero cōplures in angustias p quas classi seriatim meandū erat
multitudinis eius ammiratione ptracti: quo certius nauigiorū numerū dephēderet:
nō nocēdi, sed spectandi auiditate edita loca cōplebant. Tunsbergenses quo ceteris
regē impēsius colerēt: finib⁹ suis exceptū honoratissima pcessionis officio venerati
sunt: religione seruitiū cumulātes. Erlynghi milites q; superiorē regis aduētū muni-
mētī illic siti fiducia spreuerāt: præsenti fugæ declinatione cauebant. Rex superato
cliuo collustratę rupis cacumē miratus inexpugnabile loci p̄sidii cōprobabat: artis
opus trāscēdēte natura. Fertur iterim Erlingū cuiusdā sinus angustias Danorū na-
uigationi opportunas phibēdi trāsitus gratia crebris machinarū tormētis vallasse
plus locorū difficultati: q̄ p̄riis viribus in excipiēdo hoste cōfidētē. Quapropter
rex tarditatis suę dispēdiū execratu s/ vocatos amicos celeritatis exhortatiōe sollici-
tat: erubescēdū moræ crimē operoso festinationis impēdiō redimēdū affirmat: q; iā
comeatibus quasi per ocyū & inertia absumptis: inaniter tēpus triuisse videant. Ea
res diuerso maiorū iudicio excepta est: variaq; sentētia duces cōsiliū agitabāt: aliis
tormētiorū magistros expositis in terrā equitibus deturbādos, obiectaq; rates trās-
itu submouēdas hortātib⁹, aliis in tātas angustias ingēti classe remere procurrēdū
vetantibus. Quidā hostibus laxiore freto p̄teritis: regionē armis occupandā cense-
bāt. Protrinus enim Erlingū, aut pugnādi, aut fugiēdi necessitate p̄strictū quęstia
locorū p̄sidia relictorū: alii vero absentis periculi p̄sentē metū ridētes: nō ante deli-
beratione agendū docebāt: q̄ res se propius inspectandam dedisset. Hi celerī p̄cessu
vtendum hortantes: ocyosā nauigationis moras amputari iubebant. Ita cūctorum
sententia variante. Nicolaus quidam cognomēto Bos natu q̄ virtute nobilior mi-
rarī se inquit cur iuris ratione vtētib⁹: in clytoq; solo natis amoenissime patriæ gre-
mio relicto tot inculta locorū spatia pererrare liberet: præsertim quibus nihil p̄ter
aspera saxa: atq; inuias rupes occurreret. Eo siquidē dementiæ ventū esse: vt vltimę
erumne summarū voluptatū loco ducantur. Nam si regem Noruagie potiri cōtin-
gat fore vt plus laboris ex vtroq; regno: q̄ voluptatis ex altero sit percepturus, Prę-

Noruagici
bellum.

Nicolai bos
uis verba.

Saxonis Grammatici

terea cū iam labentū alimentorū necessitas vrgeat si longius nauigatio proferatur
haud quaꝫ cōmeat⁹ reditui suffecturos. Hęc ab eo timidius q̄ prudētī⁹ dicta silērio
probari videbant. Qd̄ dictū Absalon diuersa a ceteris astimatione cōmēsus: dimis-
sis amicis solitariū regē acrius obiurgare cœpit: q̄ Nicolai sentētiā summa rep̄-
hensione dignam taciturnitate probauerit: eāq; plenis contumeliā responsis præ-
damnare passus non sit. Quæ enim ab eo per ludibriū dicta videbātur: acerrima
factionis incitāmēta fuisse. Cuius si comitatū nullo in momēto posuisset, cūctaq; eo
desertore q̄ comite melius exequēda dixisset: ceteros vniū rubore p̄motos/similis
opprobriū metu silentium acturos. Nūc vero cū aut cōsenserit: aut consentire visus
fuerit: neq; palā eū timiditatis exprobratione cōfuderit: breui cōplures licētiori im-
punitatis exēplo p̄tractos: similibus monitis succlamatuos. Nec secus ac p̄dixerat
accidit. Nam cū principes omni studio redeūdi cupiditatē processui p̄ferrent: eāq;
manifestis votis p̄sequi nō auderēt: plabē clandestinis incitāmētis instinetā seditio-
nis armauere cōsiliis. Ex qua qdā petulātoris audaciā explorata Absalonis audaciā
cuius in p̄trahēda expeditione priuaciā causabātur: nauē eius silicibus petiuere. Sed
a remigibus mox excepti: q̄q; numero p̄starēt: terga vertere. Quorū demētīā rex de-
bita animaduersione p̄secutus non est: abūde eos hoc fugæ dedecore punitos existi-
mās. Inde ad sinū porturiā egregia Siuardi victoria inclytū: vbi scilicet immunerā
classē tribus ab eo nauigiis subactā ferūt velificatū est. Illic e Iutensibus aliqui inia-
quissima gubernatorū exhortatione prouecti: cōcione facta: remissionē expeditionis
violēta succlamatione poscebāt. Ad quos comprehendēdos milites sub ignoto cultu
missi aliquādiu in eorū cōcilio obscurata sui notitia cōfederūt. Tandē a circūstātia-
bus agniti veste quā latēdi gratia sumpserē discussa: correptos seditiois auctores:
obtorta gula secū traxere. Qui cū ad naues abducti fuissent: graues regi pœnas va-
pulado dedere. Qui quo punitiores forēt: vicissim in vndas demittebant: iisdēq; ex-
tracti: renouatis verberibus multabātur. Post hac eo loci p̄cessum vbi solstitiū asti-
ualis tēpore inusitata claritatis noctes sensere: dieiq; tā similes: vt minimū tēporū
discrimē viderēt. Ad quarū lumē solis beneficio procuratū leui cōtēplatione exiles
literæ legi poterāt. Illic Iutensiu magnates, quos aut metus/ aut impatiētia stimula-
bat: regem apertis repetendæ patriæ monitis aggressi: inopē alimētorū expeditionē
dimitti iubebāt. Anno postero si animus in sentētia māssisset: nō p̄ prolixos Wicensiu
partiu anfractus: sed e Wendilæ sinibus directā nauigationis cōpendio reuersuram.
Quorū voces etiā querulū inediā vulgus adiuuit. Adeo vt nemo ex plabe eēt q̄ nō
rerū inopiā citato reditu subueniēdū clamaret. Ita rex obstrepēte multitudine in
perio p̄posito cedere cōpulsus: soluēda expeditionis sentētiā ptulit. Et ne hostē oīs
incōmodi expertē relinqueret: p̄stātissimis totius Noruagiæ nauigiis secū abductis
peregrina patriā classe dirauit. Ita quorūdā Iutorū ipatiētia maxima victoriæ spes
subruta est: quia si debita cœpto perseuerātia nō deesset: res Noruagica sub Danis
māssisset. Noruagiēsis nobilitas quæ veniēti regi comes extiterat: linquēda patriæ
pudore reuertētē p̄sequi supsedit. Interea dū hac gerūtur Rugianorū ex regis lone-
gius agentis occupatione fidētū defectio incidit. Qui cū finita hyeme expeditionē
aduersum se destinari cognoscerēt: quēdā conspectioris ingenii ac faciūdię polioris
subornāt qui regis p̄positū exquisita adulationis arte subuerteret. Qd̄ cū minime
efficere quiuisset: reditu suo hostiū aduētū p̄currere noluit: ne aut ciuibus bellū dis-
suadēdo suspectus: aut cōcitando p̄niciosus existeret. Igitur Absalonē vti se comitē

Noctes cla-
ra: in solsti-
tio astiuāli.

Rugianorū
defectio.

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CLXVII.

pateretur orant: quoad eius consiliū a ciuibus posceret: q̄ stolidā mētis hominib⁹ plus requisita: q̄ oblata cōsilia placere soleant. Rex varias Rugiæ partes adortus: cū ubiq; prædā nūsq; vero pugna: materiā repperisset: fundēdi sanguinis auuiditate p̄ductus/urbē Arkon obsidione tērauit. Hæc in excelso pmōtorii cuiusdā vertice collocata. Ab orru meridię & aquilone: nō manu factis sed naturalib⁹ p̄sidiis munit: p̄cipitiis moeniū speciē p̄ferētib⁹: quorū cacumē excusq; tormēto sagittę iactus æquare nō possit. Ab iisdē quoq; plagis circūfluo mari sepitur/ab occasu vero vallo quinquaginta cubitis alto cōcludit. Cuius inferior medietas terrea erat: superior ligna glebis intersita cōtinebat. Septētrionale ei⁹ latus fonte irriguo scater/ad quē muniti callis beneficio oppidanis iter patebat. Hui⁹ quōdā Ericus vsu uolētius intercluso: nō leuius siti q̄ armis obsessos p̄mebat. Mediū urbis planicies habebat: i qua delubrū materia lignē: ope elegantissimū uisebat: nō solū munificētia cultus: sed etiā simulacri in eo collocati numine reuerēdū. Exterior adis ābitus accurato cęlamine renitebat rudi atq; ipolito picturę artificio varias rerū formas cōplectēs. Vnicū in eo ostiū intraturis patebat. Ip̄m uero fanū duplex septorū ordo claudebat. E qbus exterior parietibus cōtext⁹: puniceo culmine tegebat. Interior uero quatuor subnixus postib⁹: parietū loco pensilibus auleis nitebat: nec quicq; cū exteriore p̄ter tectū: & pauca laquearia cōmunicabat. Ingēs in eade simulacrū omnē humani corporis habitū graditate trāscēdēs quatuor capitibus/toridēq; ceruicibus mirādū perstabat: e qbus duo pectus, toridēq; tergū respicere uidebant. Cæterū tam ante q̄ retro collocatorū unū dextrorsum, alterū leuorsum cōtēplationē dirigere uidebat. Corrasa barba/crines attonsi figurabant: ut artificis industriā Rugianorū ritū in cultu capitū amulatā putares. In dextra cornu vario metalli genere excultū gestabat: qd̄ sacerdos sacrorū eius peritus annuatim mero pfundere cōsueuerat. Ex ip̄o liquoris habitu sequētis anni copias p̄spectur⁹. Laua arcū reflexo in latus brachio figurabat. Tunica ad tibias preminēs fingeatur: quæ ex diuersa ligni materia creat⁹/tā arcano nexu genibus iūgebatur: ut cōpaginis locus nō nisi curiosiori cōtēplatione dephēdi potuerit. Pedes humo cōtrigui cernebant: eorū basi intra solū latēte. Haud procul frēnū ac sella simulacri: cōpluraq; diuinitatis insignia uisebant. Quorū ammirationē cōspiciuā graditatis ensis augebat: cuius uaginā ac capulū p̄ter excellētē cęlaturæ decorē exterior argēti species cōmēdabat. Solēnis eidē cultus hoc ordine p̄debat. Semel quottannis post lectas fruges p̄miscua torius insula frequētia ante adē simulacri litatis pecudū hostiis: solenne epulū religionis nomine celebrabat. Huius sacerdos præter communē patriæ ritum barba comæq; prolixitate spectandus: pridie q̄ rem diuinam facere debuisset facellum (q̄d̄ ei soli intrandi fas erat) adhibito scoparum vsu diligentissime purgare solebat: obseruato ne intra adem halitū funderet. Quo quoties capessendo vel emittēdo opus habebat: toties ad ianuam procurrerat: ne uide licet dei præsentia mortalis spiritus contagio pollueretur. Postero die populo præforibus excubate detractum simulacro poculum curiosius specularis: si quid ex inditi liquoris mensura subtractū fuisset: ad sequētis anni inopiā pertinere putabat. Quo annotato præsentis fruges in posterum tēpus asseruari iubebat. Si nihil ex cōsuetæ fecunditatis habitu diminutū uidisset: uentura agrorum uertatis tēpora prædicabat. Iuxta qd̄ auspiciū instantis anni copias: nunc parcius, nunc profusius utendū monebat. Veteri deinde mero ad pedes simulacri libamētī nomine defuso: vacuefactū poculū recēti imbuūt: simulatoq; p̄pinādī officio statuā ueneratus/ tum

Arkon.

Formæ si
mulacrum.

Simulacrū
Rugianorū
lani simile.

Superstitio
mirabilis.

Saxonis Grammatici

sibi tū patria bona: cuiuslibet opū ac victoriarū incrementa solēnīū verborū nūcupa-
tione polcebat. Quā finita admotū orī poculū nimia bibēdi celeritate cōtinuo hau-
stu siccauit: repletūq; mero simulacrī dexteræ restituit. Placēta quoq; mulso cōfecta
rotūda forma: grādītatis vero tāta vt pene hominis staturā æquaret: sacrificio ad
mouebatur. Quā sacerdos sibi ac populo mediā interponēs: an a Rugianis cerneret
percontari solebat. Quibus illā a se videri respōdetibus: ne post annū ab hisdē cerni
posset optabat. Quo p̄cationis more: nō suū aut populi fatū: sed futura messis incre-
mēta polcebat. Cōsequēter sub simulacrī noīe p̄sentē turbā cōsalutabat: eāq; diuti⁹
ad huius numinis venerationē sedulo sacrificiī ritū pagendā hortatus: certissimū
cultus p̄miū/ terra mariq; victoriā p̄mittebat. His ita pactis reliquū diei plenis lu-
xurię epulis exigētes: ipsas cōiuii dapes: in vsum cōiuii, & gulæ nutrimentā ver-
tere: cōsecratas numini vīctimas: intēperantiā suæ seruire cogētes. In quo epulo so-
brietatē violare piū aēstimatū est/seruare nefas habitū. Nummus ab vnoquoq; mare
vel scemina annuatim in hui⁹ simulacrī cultū doni noīe p̄debatur. Eidē quoq; spo-
liorū ac p̄darū pars tertia deputabat: p̄inde atq; eius p̄sidio parta obtētaq; fuissent.
Hoc quoq; numē trecētos equos descriptos: totidēq; satellites in eis militātes habe-
bat: quorū omne lucrū seu armis, seu freto quęsitū sacerdotis custodiæ subdebatur.
Qui ex earū rerū manubiis diuersi generis insignia ac varia tēplorū ornāmēta cōfla-
bat: eaq; obleratis arcarū claustris mādabat: in qbus p̄ter abundantē pecuniā multa
purpura vetustate exesa cōgesta fuerat. Illic quoq; publicorū munerū ac priuatorū
ingēs copia visebatur studiosis beneficia polcētū votis collata. Hāc itaq; statūā to-
tius Sclauię p̄sionibus cultā finitimi quoq; reges nō absq; sacrilegiū respectu donis
prosequēbant. Quā inter ceteros etiā rex Danorū Sueno. p̄pitiādī gratia: exquisiti
cultus poculo veneratus est. Alienigenæ religionis studiū domesticæ p̄ferēdo. Cui⁹
postmodū sacrilegiū infelici nece p̄enas p̄soluit. Alia quoq; fana cōpluribus in locis
hic numē habebat: quæ p̄ supparis dignitatis, ac minoris potētis flamines regebā-
tur. Pręterea peculiarē albi coloris equū titulo possidebat: cui⁹ iube aut caudę pilos
cōuellerē nefariū ducebāt. Hūc solī sacerdoti pascendi, insidēdiq; ius erat: ne diuini
animalis vsus quo frequēti⁹ hoc vili⁹ haberet. In hoc equo opinioē Rugiæ Suan-
touitus (id simulacro vocabulū erat) aduersum sacrorū suorū hostes bella gerere
credebāt. Cui⁹ rei p̄cipuū argumētū extabat q̄ is nocturno tēpore stabulo insidens
adeo plarūq; mane sudore ac luto respersus videbat: tāq; ab exercitacione veniendo
magnorū itinerū spatia percurrisset. Auspicia quoq; p̄ eūdē equū huiusmodi sume-
bant. Cū bellū aduersum aliquā puiciā suscipi placuisset: ante fanū triplex hastarū
ordo ministrorū opa disponi solebat: in quorū quolibet binæ e trāsverso iūctę cōuer-
sis in terrā cuspidibus figebātur æquali spatiorū magnitudine ordines disparante.
Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore solēni p̄catione p̄missa a sacer-
dote e vestibulo cū loramentis productus: si propositos ordines ante dextro q̄ lauo
pede transcenderet: faustum gerendī bellī omen accipiebatur. Sin lauum vel semel
dextro pratulisset petendæ prouinciæ propositum mutabatur: nec prius certa na-
uigatio præfigebatur / q̄ tria continue potioris incessus vestigia cernerētur. Ad va-
ria quoq; negotia profecturi: ex primo animalis occurſu vtorū auspicia capiebāt.
Quæ si lata fuissent: cœptū alacres iter carpebant. Sin tristia/ reflexo cursu propria
repebant. Nec sortium eis vsus ignotus extitit. Siquidem tribus ligni particulis
parte altera albis, altera nigris, in gremiū fortium loco coniectis: candidis prospera

Epulandi
mos,

Sueno rex
poculo ido-
lum dona-
uit.
Equ⁹ idoli.

Suantouit⁹
sanctus Vi-
tus.

Equi omni-
na.

Sortium
vsus.

Histo. Danice. Li. XIII. F. CLXVIII.

furuus aduersa signabant. Sed ne foeminae quae ab hoc scientia genete immunes fuerent
Quippe foco affideres absque supputatōe ferruitas in cinere lineas describebant. Quas
si pares numerassent prosperae rei praesentias arbitrabantur: si impares sinistrae
aut umabant. Huius igitur urbis non magis rex munimenta quam ritus euertere cupiens:
vniuersae Rugiae profanos cultus eius excidio deleri posse arbitrabatur. Neque enim dubium
habebat: quin extante simulacro facilius gentis moenia quam sacrilegia domaretur. Itaque
quo ocius expugnatione pegeret: ingere lignorum materia faciedis machinis oppor-
tuna magna cum totius exercitus fatigatione propinquis et syluis petenda curauit. Quibus
dum artifices coaptatis intederet: frustra his rebus opera dare asseuerabat sperato ci-
tius urbem capturos. Interrogatus quoniam id augurium dephesum haberet. Ex hoc po-
tissimum augurium se dixit: quod Rugiani quondam a Karolo Cesare expugnati: sanctique Vi-
tū Coruegiesem religiosa nece insigni tributus colere iussi: defuncto victore: libera-
te reposcere cupientes: seruitute superstitione mutarunt: instituto domi simulacro quod san-
cti Viti vocabulo censerunt. Ad cuius cultum correptis Coruegiesibus pensionis summa tras-
ferre coeperunt. Affirmantes domestico Vito ceteros: externo obsequio non oportere. Quam
obrem Vitū veniente sui solennis tempore eorum moenia turpaturum: a quibus tam simile molitro
figuram acceperunt. Merito namque cum ab his iniuriam poenas exigere debere: quod venerabile
eius memoria sacrilego cultu complexi fuerunt. Hoc se non ex hominum aut rerum accide-
rii coniecturis: sed sola praesagientis animi sagacitate colligere testabatur. Ammirabilior
cunctis quam credibilior praedictio extitit. Et quoniam insula Archonensis quae Withora dicitur:
a Rugiae complexu paruula freti interriuatione: quae vix fluminis magnitudine a quare
videatur abruptitur: ne eo loci vlla Archonensibus auxilia porrigeretur: missis qui transitum
obseruaret: hostesque traiecit: caetera manu urbis obsidione arripuit. Ac pri-
mum opera tormentis vallo applicandis exhibuit. Absalon inter manipulos castrorum lo-
ca distribuere iussus: designandi officium mensurato inter maria spatio exequabat. In-
terea oppidani portam urbis quo minor eam attendendi facultas pateret: ingenti glebarum
aceruo perstruxerunt: aditumque coacta cespitum copage claudentes tantum ex eo opere fidu-
tiam contraherent: ut turrim quae supra portam sita fuerat signis tantum aquilisque prote-
gerent. Inter quas erat Stanitia magnitudine ac colore insignis: cui tantum veneratio-
nis a populo Rugiano tributum est: quantum omnium pene deorum maiestas obtinuit. Eam
enim praeseferentes: in humana diuinaque grassandi potestate habebant: nec quicquam eis
quod libitum foret illicitum habebatur. Populari urbes: aras demoliri: fas ac nefas in equo
ponere: cunctosque Rugiae penates aut ruinis: aut incendiis euertere potuisset: tantumque
superstitioni indultum est: ut exigui panni auctoritas regia potestatis vires transce-
deret. Plecetes signo perinde ac diuino gestamini honore habebant: officiiis damna
iniurias obsequiis rependentes. Interea variis inchoandae obsidionis operibus insi-
stente exercitu: aliisque stabula, aliis tentoria ad necessarios usus militari procuratio-
ne versantibus: rege vero diurni caloris intemperantiam ocio atque umbraculis le-
niente: Danorum forte pueri plenis petulantiae excuribus: ad vallum perducti: con-
tortos funda lapillos in propugnacula iacere coeperunt. Quorum ingenio delectati
magis Archonenses quam territi: similes lusui natus armis excipere erubescabant: ob-
idque eos spectare quam repellere maluerunt. Adolescentibus subinde puerorum ce-
ptum in consimili prouocationis genere amulantibus spectandi voluptate depo-
sita agre pugnam capebant. Iuuenes quoque nostri relictiis varia occupationis of-
ficiis: ad auxilia sociis ferenda concurrunt / equitibus ista puerilium exercitiorum

Geomatria,

Viti sancti
statua,

Statua,

Puerorum
iaculatio,

Saxonis Grammatici

Iuuenis
ignoti faci-
nus memo-
rabile.

Simulacri
cōbustio.

Pomerano-
rū virtus.

Pertinax vt
bis defensio.

loco ducentibus. Ita res paruulis ac pene despiciabilibus initiis cepta / grandē haud leuī in momēto ponēdi certaminis pgressum accepit paulatimq; puerilis ludi inciamētū ad seriū virilis pugnae modū pepsit. Forte autē egesta portē humus in antri siue crepidinis formā subsidēte glebarū mole cōcesserat: vastusq; inter turrīm & cepites hiatus patebat. Quē cū egregiū animi ignotus iuuenis gerēdarū rerū pposito opportunū animaduertēret: attingēdi eius opē a sociis implora uit: quo si ipsorū auxilio pcessisset expugnationē illico subsecuturā: seq; victoriā gradū facturū spondebat. Quibus quonāmodo iuuari posset pōtantibus: telorū cuspidēs quis tāq; scalis euaderet: mediis cespitū locis immergi pcepit: eoq; negotio subuect⁹ postq; animaduertit: ita se vndiq; eius antri p̄sidio vallatū vt ab hostibus laedi nō posset extruendū sibi ac silices suppetere respōdit: p̄monito: vt astuāte incēdio ab hisdē descēsurus exciperet. Igitur foci nutrimēta circūspiciētibus / fors materiā obtulit: forte em̄ qdā ad necessarios vsus onustū stipula currū agebat. Qua direpta alius alii fasciculos iacientes: eosq; cuspidib⁹ affixos iuueni porrigētes breui patulū repleuere cauū: turris desertione tutos aditus dāte. Nā oppidanos partim rei ignorātia: partim turris inanitas fefellit: cui⁹ etiā p̄minēs latitudo oppugnatorib⁹ ab vtroq; latere p̄sidio fuit. Quā cum repētino igne correpta cōflagrare cōpisset incēdii auctor facto victoriā gradu excipierib⁹ fociis solo illabatur. Cōspecto fumo oppidani improuiso periculo attoniti: igni pri⁹ an hosti resisterēt ambigebāt. Tādē collectis animis summa vi incēdio occurrit: omissoq; hoste bellū cū flammis gerere cōeperūt: nostris extinctionē prohibere conātibus: vt ex pari his reprimēdi incēdii: illis p̄tegēdi cupido icessisse videret. Tādē aqua defecti flāmas lacte sparsere: q; tāto vehemētī⁹ incēdiū cōcepere: quāto hoc liquoris genere sepi⁹ pfundebant. Ea res plurimū icremētī icēdio adiecit. Orto deinde clamore rex spectādi gratia extra castra pgressus: simulq; eūctus āmiratione cōcussus: cū dubiū haberet: an ignis vllū expugnationi momētū adīceret quid factū potissimū foret ex Absalone pergrere institit. Ille regē ne se puerilibus ceptis insereret: aut q̄cūq; inexplorato negotio repēte aggredere horratus: magnopere rogare cōepit: vt sibi primū an ignis potiēdā vrbis effīcax eēt: speculari pmitteret. Nec rē p̄scrutari cūctat⁹ clypeo dūtaxat ac galea tectus: portā accessit: iuuenesq; eā oppugnare conātes: hortari ad cōfouēdū icēdiū cōepit. Qd accēsis vndiq; nutrimētis euectū: postiq; ac colūnarū roborib⁹ alitū: lignēū turris pauimētū ablspsit. Ac deide sūma corripies: singulare simulacri signū: aliq; domesticā religionis insignia cineri eq̄quit. Qd postq; rex nūtiāte Absalone accepit: eiisdē monitū vrbē corona cingipcepit. Ac prin⁹ sella extra castra posita: pugne spectator cōsedit. Tūc qdā Danicā militiā fortissim⁹ adolescēs: dū ad ppugnacula ante alios eximia capessendē laudis aueritate euadere nitere: letalēq; ictū corpore excepisset: ita collabēdo se gessit vt nō fato oppsissus ruere: sed de idustria saltū edere videret. Qua virtute pulchrius dimicauerit an occiderit / incertum reliquit. Pomerani quoq; sub Kazimaro & Bugis: lauo ducibus spectante rege dimicare egregiū rati: audacissima vrbis oppugnatione singulare virtutis specimen ediderunt. Quorum excellēs opera grata ammiratione regis oculos permulsi. Ex oppidanis complures ancipiti periculo circumuenti: partim incēdio, partim hostilium telorum impulsu prostrati cadebant: inuicertūq; erat plus ignem an hostem metui opteret. Quidam vero salute postposita adeo obstinatā ac perseverantē vrbis defensionē egerūt: vt simul deflagrati aggeris

excidio obruerent. seq; sup moeniū suotū rogū pietos: cōib⁹ flāmis cremādos pbe-
rēt. Tāta sigdē patrii munimēti charitate tenebant: vt ei⁹ ruinarū focii q̄ suplites
existere poptarēt. Ita despatis oppidanor; reb⁹ / excidioq; & mortū ppiquātib⁹ qdā e
ppugnaculis excelsa voce clamitās, Absalonis alloquiū postulabat. Quē Absalon in
trāquillissimā vrbis prē / q̄ scilicet a cede plurimū strepituq; distaret secedere iussū
gdā afferret iterrogat. Ille vocis affectū manu ac gestib⁹ psecut⁹: bellica nostrorū
opa relaxari poscebat, quoad oppidanis deditiōne arripe liceat. Negat Absalon vllā
oppugnationis remissionē fore: nī & ipsi pariter a phibēdo incēdio operā retraxis-
sent. Quā cōditiōne barbaro cōprobāte: acceptas pces illico regi portexit: eoq; pti-
nus hac de re euocatos pugna p̄cipes cōsulēte: barbari votis annuēdū subiūxit. di-
cendo oppidanis grassantis incēdii iperū hoc difficili⁹ / quo tardi⁹ sopituros. Qd si
reprimere destitissent: etiā remoto hoste victoriā igni daturus. Nostros vero tācti
ocio idulgerēt id ppugnatiū flāmarū virib⁹ obtētuos qd ne p̄priis qdē assequi va-
luisent. Qz q̄ ad horā armis abstineāt ociosos existimādos nō esse: p̄sertim alieno
ministrerio sine vllō sui discrimine pliantes. Probato cōsilio rex oppidanos ī fidē hac
lege recepit: vt simulacro cū oī sacra pecunia tradito: captiuos christianos ergastu-
lo liberatos: absq; redēptiōe dimitterēt: oīaq; verē religiōis momēta danico ritu ce-
lebrāda susciperēt. Quineriā vt agros ac latissimā deorū ī sacerdotiorū vsus cōuer-
terēt: seq; quoties res posceret: danica expeditiōis comites exhiberēt: nec vnq; accer-
siti / regis militiā p̄seq; supfederēt. Prēterea ānuatim ex singulis boū iugis quadrage-
mos argēteos tributū noīe p̄derēt: totidēq; obsides ī earū cōditiōnū firmamētū p̄sta-
rēt. Quo audito / ppl̄s rep̄tinis seditiōis facib⁹ inflāmat⁹: hostilib⁹ p̄de ac sāguinis
cupid⁹: magnope q̄ri coepit. q; p̄pique victoriē p̄miis spoliāt⁹: nihil ex tāta fatigatio-
ne p̄ter ic̄t⁹ & vulnera retulisset: q; sibi de pene victo hoste tot iūriarū vltionē p̄-
prio arbitrio exigere nō licuerit. p̄fat⁹ illorū saluti iā cōsuli: de qb⁹ tot spoliōrū / tot
domesticarū cladiū minimo negotio speciosissima vidiēta accipi potuisset. Prēterea
deserturū se regē q; vrbē capi passus nō sit / exiguāq; pecuniā īgēti victoriē p̄tulerit
miniat⁹ ē. Talib⁹ rex obtrectatiōis sibilis vexat⁹ / quo lōgi⁹ strepitu abesset / p̄cipes
extra castra p̄ductos deditiōne vrbis an direptionē p̄bēt p̄quirat. A qb⁹ Absalon qdā
nā ea de re sc̄iret disserere iuss⁹ munitiōne qdē capi: sed nō sine diuturno obsidiōis
impēdio posse asseuerabat. Qz em̄ studia sua sinistra vulgi iterp̄tatiōe exciperent:
malle se tñ ap̄d malignos eorū estīmatōes ob salutare monit⁹ displicere: q̄ fociorū
salutē tāta rerū vtilitate subuerrere. Nā et si ignis poti⁹ cēlesti miraculo q̄ vlla mor-
taliū opa accēl⁹: supiores aggeris ptes / q̄ lignis humoq; cōstabāt: p̄p̄modū ī cineres
redegiisset: inferiorū tñ solidiorē cōpagē incēdio nō cessurā: q̄ altitudine sua haud fa-
cile hostiū incur sui pateat. Ad hęc oppidanos cūcta pene icēdii loca luteis refecisse
figmētis: eosq; p̄tim flāmarū virib⁹ arceri: p̄tim p̄sidio muniti: quarū aspitas n̄is nō
min⁹ oppugnationis: q̄ illis defensiōis ip̄dimētū īgerere videat. Prēterea si scolumi-
tas arkonē sib⁹ negaret: fore vt ceterē rugianor; vrbes necessitate ī virtutē cōuersa:
hoc acri⁹ quo despatis⁹ rebellarēt. Quos si ī fidē recipi cōperissent: facile codē exēplo
salutis cōsilia circūspicerēt. Cū ergo mltarū vrbū expugnationē sola expeditiōe cō-
cludere: q̄ vni⁹ obsidiōi p̄tinacius īherere p̄stanti⁹ ducat: deditiōis oblata respui nō
oportere. Sin ceteris sec⁹ videat iūiolatos obsides mitti debere / ne pax sincera fide
cū eis actū existimari posset. Aut gētis n̄e p̄missiōi p̄ter solitū vlla lubricitatē labes
accederet. Hāc sniam maxim⁹ p̄t̄ifex Eskill⁹ cōsentaneis suffragiis fraudare pass⁹
nō est: dicēdo plēbē p̄rib⁹: nō plēbi p̄res obtēpare debere: neq; par eē maiorēs minor;

Cōditiōes
pacis.

Absalonis
prouidū cō-
siliū.

Et killi cō-
siliū.

Baronis Grammatici

arbitrio cedere. Qui aut optabiliorē victoriā acq̄ri posse: q̄ aliēq̄ religiōis pplm̄ nō solū tributis: verū etiā xp̄ianis sacris subiectū efficere. Sed etiā poti⁹ Arkonēsiū opa aduersū reliquos hostes vt edū: q̄ cedib⁹ ihiādū monebat: qp̄pe subiugare hostē q̄ ne care tāto p̄stātius eē: quātū pietas a seueritate distare cognoscit: insup̄ aliquāto sati⁹ fore / cōpluriū munitiōnū p̄sidia pariter occupare: q̄ vnus obsidionē oīm expugnatiōi p̄ponere. Ea monitorū ratiōe p̄motos p̄cipes: tā suē q̄ Abfalonis sententiē assensores effecit. Rex quoq̄ eodē cōsiliū vīgore firmat⁹ infestas ppli voces clausis patientia aurib⁹ respuit. Quib⁹ ad curāda corpora dimissis: Abfalon suscipiēdorū obsidū mādatū āplex⁹: partim liberorū pignora recipiebat: p̄tim parētes ī crastinū vsq̄ p̄ liberis admittebat. Eodē pximē noctis hora cōcubia quietē capiēte: īgēs barbari clamor īsonuit: guthskalki quo Abfalō ap̄d sclauos iter p̄te vtebat copīā flagitātis. Qui hac voce excit⁹: qdnā barbar⁹ afferret mutuo clamore p̄quirit. ille postulato Abfalonis aditu: p̄p̄i⁹ accedere p̄miss⁹ / eūq̄ extra tētorīū ad se p̄gressū p̄iter p̄te alloquit⁹: īp̄sī⁹ orare coepit. p̄mitteret sibi karētinis arkonēsiū fortunē nūtiū afferre / hortariq̄ vt similib⁹ pactis exitiū p̄curētes: suā atq̄ vrbis incolūmitatē paciscī nō differāt / p̄fat⁹ se volūtatis eorū iudiciū postridie relaturū. Præterea se patre Littogokaretē natū grazāq̄ dici asseuerabat: p̄sentis vrbis nō ciuē: sed aduenā eē: nec ī eā sp̄o te p̄fectū: sed cū aliis iter sup̄lemēta trāsmisissum. Qd̄ ne fraudulēter asserere putaret: debilitatū vulnere lacertū ostēdit: sine cui⁹ vsū ciuib⁹ opē ferre nō posset. Abfalō ī hoīe tā grauiter affecto: parū momēti hostiū virib⁹ accedere iudicās: p̄uic⁹ ducēs pugnæ an deditiōis hortator existeret p̄titionē ei⁹ ad regis arbitriū relegauit. Ac p̄tin⁹ Waldemarū e sōno excitatū cōsuluī. A quo rē arbitrio suo tractare iussus expectatū barbaro: oīa a rege p̄ter tridui inducias cōcessa respōdit: sollicite p̄uidēs ne hostib⁹ lōgū muniēde vrbis tēp⁹ dare. Ceterū insequētis diei spaciū ne oīm iduciā exptē dimitteret pollicet. Præfatus nī ī littore qd̄ vrbī suē pximū foret: se cū oī rugiē primatu tpe p̄dicto obuiū p̄buisset vltiore pactiōis aditu cariturū. Postero die Elbern⁹ ac Suno: iubēte rege simulacrū euerfuri: qd̄ sine ferrī ministerio cōuelli negbat: auleis qb⁹ facellū tegebat abstractis famulos succidēdi officīū arripere iussos attēti⁹ monere coeperūt vt aduersū tāte molis ruīnā cauti⁹ se gererēt: ne ei⁹ p̄dere opp̄sī ī festo numini p̄enas luere putarent. Interea fanū īgēs oppidanorū frequentia circūstabat suātouithū taliū iuriarū auctores īfestis numinis sui virib⁹ īsecuturū sperātū. Iāq̄ statua extrema tibiā rū p̄te p̄cisa p̄p̄quo parietī sup̄ina icidit. Cui⁹ extrahēde grā Suno ministros ad eiusdē parietis deiectionē hortat⁹ cauere iussit ne succidēdi auuiditate picula sua parū dispicerēt: neu se labētī statue p̄ īcuriā p̄te rēdos obūicerēt. Ruīnā simulacri nō sine fragore hum⁹ excepit. Præterea frequēs eadē purpura circūp̄debat nitore qd̄ p̄dita sed situ tā putris vt tactū ferre non posset. Nec siluestriū bestiarū inusitata cornua defuere: nō min⁹ suapte natura: q̄ cultu mīrāda. Demō ī furū aialis figura penetratib⁹ excedere vīsus: subito se circūstantiū luminib⁹ abstulit. Igī oppidani simulacro vrbe egerēdo funes iniicere iussī cum id pristinē religiōis metu p̄ seipsos exsequi nō auderēt: captiuis exterisq̄ quēstū ī vrbe petentib⁹ vt illud eīcerēt imperabāt: ignobilū hominū capita diuinē ire potissimū obiectanda ducētes. Quippe domestici numinis maiestātē: quā tāto cultu p̄se qui cōsueuerāt: graues euestigio p̄enas a suis violatorib⁹ exacturā putabant. Tum vero variē incolarū voces exaudiebātur. Aliis dei sui iniurias lamēto / aliis risu p̄sequētibus. Nec dubitū quin īgēs prudētiori oppidanorū partī rubor inceserit simplicitatē suā tot annis tā stolido cultu deusam cernētī. Pertractū ī castra simula-

Demoniū
e simulacro
excessit.

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CLXX.

crū/ammirātis exercit⁹ cōcurfus excepit. Nec prius sibi p̄cipēs spectādi licetiā indulserūt: q̄ plebē visendi satietas admonuisset. Reliquū diei ī obsidib⁹ qui pridie remāserāt accipiēdis deductū est. Sed & scribē p̄cipū in vrbē mittūtur qui sacerdotali ministerio rudē religiōis populū christianis sacris assuefacerēt: eiusq; sacrilegis sensib⁹ sanctitatis disciplinā ingenerarēt. Vespera appetēte oēs qui culinīs p̄erāt: simulacrū artētātū securib⁹ in exigua frustra aptosq; foculo stipites redegerūt. Crediderim tūc rugianos pristinē piguisse culturē cū patriū auitūq; numē qd̄ maxima religiōe celebrare solebāt: igni deformiter applicatū cōcoquēdis hostiū alimētis famulari cōspicerēt. Post hęc nostrī pariter & fanū cremādū & basilicā lignis machinamētorū exēdicandā curabāt: belli instrumēta pacis domicilio pmutantes. Itaq; qd̄ obterēdis hostiū corporib⁹ excogitauerāt saluādīs corū spiritib⁹ ip̄debāt. Dies quoq; quo thesaurus Suantuitho votorū noīe cōsecratus a Rugianis traderet p̄figitur. His expletis Abfalōne granzē karētīnēsis p̄missiōe ducib⁹ exposita cūctisq; ei⁹ experimētū sumi debere iudicātib⁹ cū triginta nauigiis noctu/ discessit. Rege sub p̄imā lucē insequi monito. Tātus autē karētīnis arkonensis expugnatōis nūrio terror inceperat, vt locū qui ab Abfalōne p̄notat⁹ erat ante p̄fixū tēpus accederēt. Illic grāza equo insidēs voce emīn⁹ missa: quisnā classī p̄cesset rogabat. Quā postq̄ ab Abfalōne dūctari cognouit: grāzā se esse confessus regē Tetilzlaū cū Iarimaro fratre & vniuersis Rugianę nobilitatis procerib⁹ aduenisse p̄docuit. Quos Abfalōne interposita fide naue exceptos ac per oīa arkonēsiū exēplo deditiōne pactos: ad regis aduētū vsq; detinuit. Quo p̄ oīa pactiōib⁹ assentiēte: solo Iarimaro ex Rugianorū optimatib⁹ assumpto vna cū Suenone Arufiensi karentiā p̄git. Reliquos quo tuti⁹ vrbē p̄tereret p̄ Esbernū fratrem epulis allectos: nō ante reditū suū dimittēdos curauit. Triginta solos domesticos milites secū habebat: quorū maiorē partē orātib⁹ karētīnis ne quid rixę p̄ ei⁹ comites ī vrbē cōcitarēt remisit: fidutiāq; q̄ familiā abūdātior ad vrbē cōtēdit. Hęc vndiq; secus voraginib⁹ ac lacunis vallata vnicū palustris ac difficilī vado aditū habet quo siq; incautis vię excessib⁹ aberrauerit in p̄fundū paludis incidat necesse est. Hoc vadū emēsis: p̄tētus vrbī callis occurrit: hīc ad portā ducit, mediusq; vallū ac paludē interiācet. Itaq; karētīni quo deditiōne suā concinniorē efficerēt: sex miliū numerū explētes armati sese portis effundūt: viāq; nostrorū p̄gressū sui opportunā suffixis humo cuspidib⁹ diuersa acie circūstare cōpēt. Quo aspectu stupentē Suenonē rogātēq; quidnā sibi hostiū vellet excursus: Abfalōne metu carere p̄cepit: eorū egressiōne ab obsequēdi studio p̄fectā docēdo. Qui si nocēdi animū gererēt: facili⁹ intra vrbē faci⁹ exsequi p̄tuisissent. Quāta porro illū fidutiā p̄ditū estī mem⁹ qui capitis sui potestate armati hostis ancipiti arbitrio tā facile credere non dubitauit: Sed & milites ei⁹ exēplo firmati: nec vultu nec ordine mutato parē p̄cedēdi cōstatiā seruauerūt: plus spei in vni⁹ Abfalōnis p̄sidio q̄ met⁹ in hostiū multitudīne reponētes. Transgressos vadū viāq; vallo citeriorē aggressos karētīni q; se hīc inde cēturiauerant: humi prostratis corporibus perinde ac superos: adorandī officio venerati sunt: exurgētēq; eorum vestigiā beniuolo studio consecrari cōp̄erunt. Locundus Abfalōnis ingressus: auido egressiōis populo extitit. Neq; enim vt priuata rei legatus/ sed tanq̄ publicę pacis minister excipitur. Insignis hīc vicus trium p̄apollentium fanorum adificiis erat: ingenuę artis nitore visendis. Iis tantum pene veneratiōnis priuatorum deorum dignitas conciliauerat/ quantum apud Arkonenses publici numinis auctoritas possidebat. Sed & hīc locus vt pacis

Karētina
vrbs.

Abfalōnis
fidutiā.

Saxonis Grammatici

tempore desertus: ita tunc frequentibus habitaculis confertus patebat. Quorū alti tudinis tres ordines fuere: infimo mediū sup̄miq; ponderib⁹ sustentamentū p̄bente. Quinertiā tantę cōfertōis angustię fuere vt si tormēris i urbē lapides iacerētur: nu dam humū in quā cōciderēt nō offenderēt. Super hac natus immūditis scetor cū ctos vrbis penates aspererat: nec minus corpora q̄ metus animos cruciabat. Vnde nostris karēntinos obsidioni resistere nequiuisse conspicuū fuit. Neq; enim eorum tam prōptam deditōnē vlterius mirari voluerūt quorū tam arctam necessitatē li quido peruiderūt. Maius sanū vestibuli sui medio cōtinebatur sed ambo parietū lo co purpura claudebatur: tecti fastigio solis dūtaxat columnis imposito. Itaq; mini stri direpto vestibuli cultu tādem manus ad inferiora fani velamina porrexerunt: quibus amotis factū quercu simulacrū / qd Rugiauit hum vocabant / ab omni parte magno cū deformitatis ludibrio spectandū patebat. Nā hīrūdines que sub oris eius lineamētis nidos molitę fuerāt: in eiusdē pectus crebras stercorū sordes cōgesserāt. Dignum numē cuius effigies tam deformiter a volucris scēdaretur. Pręterea in eius capite septē humanę similitudinis facies cōfederē: que cōs vnus verticis sup̄fī cie claudebant. Toridem quoq; veros gladios cū vaginis vni cingulo appēfos ei⁹ la teri artifex cōciliauerat. Octauū in dextra dextricū tenebat: hūc pugno insertū fir missimo nexu ferreus clau⁹ astrinxerat. nec manū nisi p̄cisā euelli poterat: que res trūcandę eius occasio exstitit. Spissitudo illi supra humani corporis habitū erat: lōa gitudo vero tanta vt Absalon supra primā pedū partē cōsistēs egre mentū securi cula quā manu gestare cōsueuerat / sequeret. Hoc numē perinde ac Martis virib⁹ prę ditum: bellis p̄cessē crediderāt. Nihil in hoc simulacro iocūdū visentib⁹ fuit: lineamētis impoliti celaminis deformitate sordētib⁹. Iāq; famulī maxima cū toti⁹ vrbis exanimatiōe tibiis ei⁹ secures applicare cōperūt. Quib⁹ abscissis comitāte sono la psus terre trūcus impingit. Hoc viso oppidani: dei sui virib⁹ insultātes religionem mutauere contēptu. Nec eius excidiō cōrentę satellitū man⁹ ad Poreuithum simu lacrū qd in pxima aede colebat auidi⁹ porrigunt. id quinq; capitib⁹ cōsūtum: sed ar mis vacuum fingebat. Quo succiso Porenutiū tēplū appetit. Hęc statua quatuor fa cies representās: quātam pectori insertā habebat: cuius frōrē lęua: mētū dextera tāge bat. Hęc famulorū ministerio securib⁹ icta cōcidit. Has statuas oppidani Absalonis edicto intra mœnia cremare iussū preces ip̄rio opponere cōperūt orātes misereat cōfer tē vrbis. Nec incēdiō obiiciat: quorū iugulo parcat. Nā si ignis ad vicina pla psus: vnū e tabernaculis corripuisset: ob eximiā cōsertionē vniuersa indubitāter cō uelleret. Quapropter eas vrbe egerere rogati diu repugnauerunt: q; se mēbrorum quorū ministeriū imperio exhibuissent numine pœnas exigēte vsum amissuros me tuerent: contēptūq; religione excusare pergebant. Ad vltimum Absalonis mo nitu: dei qui sibimet opitulari non posset potentiam floccipēdere docti: spe impuni tatis accepta imperio ocysus paruerūt. Nec mirum si illorū numinū potentiā formi dabāt a gbus supra sua sepe nūero punita meminerāt. Siquidē mares in ea vrbe cū foeminis in cōcubitū ad cū canū exēplo cohęre solebāt. Nec ab ipsis morando di uelli poterāt. Inter dū vtriq; perticis ediuerso appensi inusitato nexu ridiculū poplō spectaculū p̄buere. Ea miraculi scēditate solēnis ignobilib⁹ statuis cult⁹ accessit: cre ditūq; est ear; virib⁹ effectū qd dēmonū erat p̄stigiis adumbratū. Sueno vero quo magis simulacra aspernāda doceret sup ea cū a karēntinis eiicerent sublimis confi stere voluit. Quo factō pōd⁹ cōtumelia auxit. Nec min⁹ trahētes rubore q̄ onere ve

Idolum no
mine Ru
giuithus.

Poreuith⁹.

Porenuti⁹.

Demonum
scelerata in
stituta.

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CLXXI.

xauit domestica numina alienigenę pontificis pedibus subiecta cernētes. Dum hæc a Suenone geritur Absalon tribus cœmiteriis in agro karētino dedicatis / vespere karentinam rediit. delectisq; simulacris vna cum larimaro profunda nocte ad naues peruenit eiq; secum cœnare coegit. Iamq; Absalon ternas continue noctes absq; somno exegerat. Adeoq; oculorū eius aciem vigilia debilitauerant / vt pene vidēdi vsum extinguerent. Sequēti luce scribe & qui priuata principū sacra tractabant: sacerdotiorū ornamentis donati: regenerandę per aquā prouincię ministeriū prębuerunt. Item basilicas cōpluribus in locis moliti priuata superstitionis tuguria / publice religionis domiciliis mutauerūt. Eodem die pariter accipiendis obsidū reliquiis vacatum est. Quo tempore pomeranorū duces qui Tetislaui regno exuendū: seq; rugianę rei dominium in præmiū militię recepruos putabant: postulata abeundi licentia: amicitias hostilitate mutarūt. Quę res ipsis postmodum ac danis longam belli discordiam interiecit. Vespere portu soluētes se ad proximā continētī insulam appulerunt: illic regi septem æqualis magnitudinis arcę consecrata deorū numini pecunia referte a Rugianis allata sunt. His peractis remittendę expeditionis decretum vulgatur. Qua reuersa Absalon nouos sacerdotes non solum ordinis sui insignibus verum etiam cōmeatib⁹ instructos reuocatis prioribus in Rugiam delegauit, ne alienis impensis vtendo populū quem sacris documētis erudituri erant in exigendis vitę necessariis onerarent. Nec prædicationis eorum ministerio miracula defuere. Siquidem cōpluribus debilitate corporis resolutis per eorū salutare preces bonę valitudinis habitus recuperatus est. Quod potius lucrandę gentis respectu q̄ sacerdotum sanctitati diuinitus concessum videri potest. A quibus etiam detractę religionis supplicia varia membrorum strage grauius exigebatur: vt manifeste deum & cultus sui præmiū & contemptus vindictam afferre putares. Ibiādem quoq; nuper clarum inauditi generis miraculum incidit. Matrona quædam a viro immerens adulteriū insimulata cum purgandę infamię gratia candenti laminę dexteram obtulisset subito ferrū quod exceptura erat perinde atq; innoxia manus contactū fugiens neglecto pondere sublime se extulit penduloq; motu gradientis fœminę incessum comitans cum ante aram iactandū erat inter religiosam astātium admirationem proprio impulsu humi decidit. Ea res & mulieris infamiā leuauit & visentium animos religioni prouiores effecit. Nec temere quidem pudicitiam suam tam ancipitis argumēti iudicio credidit / cui corporis animiq; fiduciam certe sinceritatis conscientia ministravit. Capta Rugia cum adhuc pyratice labes cunctos maris nostri secessus fœdaret: sollerti danorum instituto prouisum est vt eorum classē recensita quarta quęq; nauis aduersum maritimos prædones quo ad temporum habitus fineret excubandī officio fungeretur: sicq; quorūdam assiduitas vniuersorū laborem absolueret. Tantum enim commodi gens nostra in paucitatis continua quantum in multitudinis intercisa militia reponebat. In quod minus potissimum iuuenes coniugiorum expertes legi placuit / ne militiæ studium thori charitate torpesceret. Iisdē Absalon & Christophor⁹ duces addunt. Qui domestici freti liminibus nō cōtenti etiā Rugiana littora ac leucios scrutabatur anfractus. Per idē tēpus legati regis quos vt sibi paternę aię sanctitatē sacris honorib⁹ venerari liceret Romā transmiserat: cōsentaneas voto literas rettulerunt. Quibus cognitis rex oī Danica nobilitate sub edicto Ryngstadiū euocata circa solēne loānis qđ i estiuo solstitio colit & parēti cęlestes honores & filio regios celebrare cōstituit

Miracula.

Rugie ex
pugnatio
peracta.
Expeditiō
pyratas.

Kanutus
dux catalo
go sancto
rū ascribit.

Saxonis Grammatici

Regis ad
pyratas
subigēdos
monita,

Dani a py-
ratis oppōsi

Esberni
virtus.

maxima claritatis incrementa accepturum se ratus / si vna eademq; luce ex iis alterum ara / alterū corona donasset : vt & huius infantia regnū reciperet & illius spiritum publica religio cōsecraret. Sed neq; se vlla alia ex re tantū voluptatis haustu- rū credebat q̄ si in filio maiestatis suę insignia viuus cōspicere potuisset . Quinetiā naues a propinqua statione reuocatas lōginquā agere iussit quo citius pfundē bar- barię pyratas offenderēt : ante feriam quæ Ioannis censetur participandę solēnita- tis gratia reuerfuras. Discedentes quoq; pramonuit ne huius generis pyratas calli- dius q̄ fortius cōstingere solitos repēte lacefferent : & quibus id consuetudinīs sit vt hostili classē superueniente nauigiis suis in littus subductis de industria citato cura- fu latebrā perant / hostibusq; liberū instandi locum tribuant. Sed mox vt eorū nauis- giā ardenti remigum studio passim littorib⁹ applicata cōspexerint : improuiso re- cursu latebris erūpentes eadem brachiis per foros iniectis apprēhensa subducant subductaq; nautis partim lapidū partim telorū nymbo obrutis ferro perfodiant ac crebris foraminibus absumāt. Hos itaq; tametsi fugere videantur audius insequē- dos non esse / quorum non minus fuga q̄ impetus metui debeat : neq; terga præben- tibus præpropere inmitendum : sed potius & littus composito nauigationis genere petēdum & in aciem iunctis patiēter ordinibus descendēdum . Hęc agētib⁹ in ex- pedito victoriam fore / q; inermes illi nudisq; pene corporibus dimicantes plus astu- q̄ apparatu niti soleant. His monitis incalcescentes se in Olandiam appulerunt. Ve- rum q̄ Sueones ac Dani inimicitias gererent ne destinatam paganis cladem chris- tianis infligerent insulæ parcendum duxerunt religionis concordiam regnorum odiis præferētes . Hic ab indigenis permixtos Estonibus Curos propinquo in portu pyratice exercere perdocti : indicatum sibi locum vt cuiq; nauigationis celeritas suppetebat / cum contēptu hostium regii monitus immemores certatim subintrāt. Quo viso speculatrix Estonum ratis remigio in altum excessit : obuiaq; nauigatio- ne diffugerē q̄ socię classi visorum nuntium afferre maluit. Quod reliqui pyrata- rum experti subductis in continentem nauigiis de industria se propinqua siluę fru- ticibus occultare cœperunt. Quorum commentum Sueno Scōlingus & Nicolaus Wendilensis haud callide estimantes vehementi remorum impulsu cōcitatatis nauis- giis cum vniuersis remigibus littus insiliunt vbi protinus fallaci barbarorum re- cursu excepti / diuq; cum iisdem strenue præliati neglecti regalis consilii poenas exitio pependerunt. Quibus dum Touo lōgus & Esgerus insignes Abfalonis equi- tes auxilio fore gestiunt : quorum spiritum protegere student sociantur funeribus. Talibus sociorum periculis Magnus Scaniensis irritatus magis q̄ territus diuerso littoris aditu similem pugne euētum habuit. Horum omniū nauigia barbari prius remigibus viduata mox securibus per fossa profundo merferunt. Has militum stra- ges Christoforus contemplatus temperato remigii cursu terris nauem abstinuit. Quæ cum fluctuante prora littori latus aduerteret / tanta saxorum vi ab hoste pe- titā est vt remiges sua tātum corpora munire contenti : aliena attentare nequērēt / nec iam inferēdis ictibus sed vitandis vacarent. Hęc postq̄ Esbernus aīaduertit : ne sanguis regius frustra sibi creditus videretur strenua nauigatione cōtinentē peten- do mediis se iaculantū saxis immerfit oneratūq; periculis iuuenē ab imminētī exi- tio nauigii sui interiectū seruauit. Quod protinus barbari magnis viribus appræ- hensum vulneratis qui prora præterant in littus haud segniter pertrahendū cura- runt. Esbernus cum se tribus spiculis ballista emissis toties ictu fraudatum vide-

Histo. Danicę. Li. XIII. Fo. CLXXII.

ret con fracto tormento cuius vsum frustra tentauerat a puppi in proram armatus concessit solusq; tot hostes aliquanto diei spatio mira animi corporisq; virtute sustinuit. Tandem silicibus adeo contusus telisq; pstrictus vt pedibus quoq; deficeretur egre puppi repetita cōsedit. Iamq; a comitibus desertus nam cūcti p̄ter vnū pelente metu p̄fundo se dederant / postq̄ barbaros nauigiū cuius iam latera dolabris perfrēgerant insilire cōspexit: virtutis pristinę nō oblitus viribus recollectis semel iterūq; ac tertio exceptos fugauit: telasq; in se congestas acerrime in hostem retorfit Auxilio sibi vertēs quod in eius perniciem vis aliena cōtulerat. Ad vltimū hebetatis neruis lassitudinis nimietate cōfectus cum potius debilitati q̄ hosti cedens refumendarū viriū gratia paululū gradum referre cōpisset / tā grauem lapidis ictū capite excepit vt ante puppim pene exanimis collaberet. Quem cū barbari cōcensu nauigio iacentē obrūtaturi cōcurrerēt: vnicus ei⁹ comes cū voce semianimē suscitare nō posset: dextera cōprehensum erexit solaq; cōsistentis imagine p̄pinquas hostium cateruas repulit. Tanta quippe fortitudinis eius experimēta fuerāt vt aspectu nō minus q̄ viribus hostem terrerēt. Postremo sensibus redditis comitem per cunctatus curiā ab eo fatigaret postq̄ nauigiū barbaris completū audiuit pristino animi vigore pulsīs oibus in pram cōcessit pugnaq; strenue edita cū viribus prope modū absumptis ad malū regredi vellet rursus semianimis concidit perissetq; nē eum Christofori remiges ocuis naue exceptū seruassent. Quę res ceteros in littoris accessione cautiōres effecit. Eo nāq; p̄spectius abstinentes eminus rem fundis iaculisq; gessere. Et quoniā rebus vltērius attētādis noctis p̄pinquitas officere videbatur: sumpto differēde pugne cōsilio ne qua barbarorū ratis nocturno port⁹ egressu clādestina fuga dilaberet / excubiis obseruādū duxerūt. Igitur barbari cū se tāte classis obiectu cōclusos viderēt fortitudinē ex desperatiōe capiētes / iam nō de fuga sed victoria cogitare cōeperūt. Itaq; partim p̄priis hostiūq; nauigiis quibus potiti fuerāt partim siluestribus trūcis arboreisq; molibus munitionē ad vrbis instar edificant: binos habentē introitus arctos admodū angustissq; difficiles / quibus q; veluti posticis submissus irreperet: latera quoq; quę ex nauigiis cōpegerant velis in multiplicibus ordinibus cōuolutis exterius imminēbāt / ppugnaculorū vsum a telarū cōsertionibus mutuātes. P̄terea aliis sectos stipites figēdis ictibus exacuere: aliis littoralia saxa iactib⁹ idonea legere curę fuerat / & ne vlla ex parte remissis animis viderētur bacchatiū more cātu choreisq; latitiā simulabāt: Danis tristē silērio noctē ducētib⁹ Tunc lucas Christofori scriba nationis Britānicę literis quidē tenuiter instructus sed historiarū sciētia apprime eruditus / cū infractos exercitus nostri animos videret moestū ac lugubre silētiū clara voce prorūpens sollicitudinē alacritate mutauit. Siquidē memoratis veterum virtutibus nostros ad exigendā a sociorum intersectoribus vltionē tanta differēdi peritiā cōcitauit: vt non solū moestitiā discuteret verū etiā cunctorum pectoribus fortitudinē ingeneraret: dictūq; incredibile fuerit quantū viriū in nostrorū animos ab alienigenę hominis sermone manauerit. Diluculo redito paucis ad phibendam hostiū elapsionē relictis remoto ab eorū castris spatio littus cōscendūt ne in ipso apparatu repētinos supuenientiū paterētur incursus. Itaq; cultius armatis in acie p̄ire iussis: ignobilibus quibusq; subsequēdi locum attribuūt. At barbari nō per acies sed passim munitione delapsi ingēri clamore edito in pugnam profilire cōeperūt existimātes danos strepitus viribus perterrefactos primo cōgressionis impetu superādos. Tātus autē clamoris eorū horror increbruit

y iiii

Luce scribe
ex historię
narratione
vtilitas.

Saxonis Grammatici

Nicolai
cædes.

Kanut⁹ cõ
secratur.

Cõditiones
fæderis
noruagien.

vt in postrema acie collocatis non solum metum sed fugam incuteret. Verum a præcedentibus secus ac rebantur excepti non minore impetu castra quæ reliquerant repe-
tebant. Complures ex eis cæsi solus /e nostris Olauus guttur telo traiectus multoq;
sanguinis profuuio debilitatus semianimis in litus refertur. Primus Nicolaus Sti-
conis filius vir genere & viribus iuxta splendidus / defensam a barbaris munitio-
nem irrupit: sed in ipso mox aditu vehemēti fustis icu except⁹ procubuit. Quem
Ako frater pprii corporis obiectu protegere cupiens dirum in gutture vulnus ex-
cepit. Quorum fortitudinis vestigia cæteri insecuti facto irruptionis gradu cum
contemptu periculorum atrocius in hostem grassantur. Quibus etiam qui excu-
biis præerant superuenientes opem tulere / alii malis appositis munimentis fastigium
trāscentes ferendi sociis auxiliū studio hostilibus sese globis immergūt. Tāta au-
tem in barbaros strages exercita est: vt ex ipsa eorū multitudine ne cladis quidē nū-
tius superstes reperiretur. At nostri prædæ participatione acta refectisq; nauigiis
nobilium sociorum cadauera / salientes ignobilibus ibidem tumulatis in patriā re-
ferenda curabant. Quæ in ita waldemarum apud Ryngstadium magna cum opti-
matum frequentia regio apparatu feriantē reperiunt. Vbi lundensis pontificis mi-
nisterio cuius id exequendi officium erat & patris eius ossa arē traduntur: & filius
septem annos natus kanutus rex cõsecratur regia in sella purpera venustat. Quia
bus debita religione celebratis Helgo pōtifex Alloensis & Stephanus Vpsalensis ab
Erlingo missi editiore loco occupato pacem Noruagienibus benigno precabantur
alloquio. Quā a rege eo potissimū die concedendam esse mōstrabant / quo & filium
diademate / & parentē altario honoratum vidisset: tantū q; excellenti eorū facundie
tributū est vt Erlingo familiaris colloquii aditus promitteret. Ad quem Esburnus
poscente Helgone nondū resanatis vulneribus legatus dirigitur. Erlingo & luaro
Noruagienibus interim obsidum loco apud regem retentis. Multa illi in concione
Erlingus insolenter / hic multa Erlingo audacter respondit. Quo Erlingus domi
suæ detento Waldemaru allocuturus Syalādiam quatuor nauigiis Stephano Vpsa-
lensi comitatus accedit. Quem cum Abfalon nuper a regis in lutiam proficiscentis
comitatu magna classe regressus Isþrensi in portu aduentantē videret: sociis quicq;
hostiliter conari vetitis ne superuenientibus metus iniiceretur / tranquille eius na-
uigationem excepit: quem etiam maiore classis suæ parte dimissa / ad regem perdu-
xit. Is cum prima colloquii die obiurganter exceptus de concordia desperaret / Ab-
falonē per Stephanum orat tuto sibi discedere liceat. A quo timidius q; si in patria
foret sentire prohibitus colloquium repetiuit pacemq; probatis conditionibus im-
petrauit. Enimvero cūctis Noruagienium magnatibus in eandem sacramenti for-
mam obstrictis / iureiurando pollicitus est se filium regis waldemarum admodum
paruulum educationis officiis profecuturum: eundemq; prius Noruagie ducē de-
inde regni heredem futurum si filius suus Magnus absq; liberis iusto matrimonio
susceptis decederet. Quinetiā miles regis effectus quotiescunq; res posceret, sexa-
ginta Noruagienium naues in eius comitatū expediendas promisit. Cuius pactio-
nis tenorē Danorum fide laudata domi postmodū in cõcione vulgauit. Quē Touo
descendentem reducendū Esberni gratia proprio sequebatur nauigio. In quo profe-
cturus Esbernus munificētia gentis arcuū telorūq; donis honestus abscedit. Cum
ad Oddam prouinciā peruenisset ex eius speculatoribus regem expeditione po-
meraneam petiuisse cognoscit. lidem ab eo interrogati an villos recenter pyratas

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CLXXIII.

vidissent /quadraginta ferme nauigia ad insulam Syrā appulisse denuntiant, prefā
ti parū se nosse negociatrix an pyratice classis exstiterit. His auditis Esbernus vt no
ctu incios preteriret neglecto syderis habitu q̄ remotissime terras nauigando vita
re constituit /pyratice se conspectui subducere cupiēs. Sed dum obscuritatis auxiliū
expetit: subito collucētis lunę fulgore proditur. Nam Sclauī serena nocte conspecto
velo obiecta classe nauigantem excipiunt. Quibus cōspectis Esbernus nautas arma
capere loricatorq; suis in locis consistere hortatus reliquos secū in prorā per ductos
ex utroq; nauigiū latere spiculis hostem incessere iubet: vt salutem suā protegere ne
cesse habentes segnius alienā impeterēt. Precepit quoq; cum primū classis obiectum
veli beneficio penetrassent eodē defensionis genere quo prorā instruxerant se duce
puppim cōmuniāt /obseruato ne quis preter eum intra praliandū fandi licentiam
vsurparet quo melius imperātis iussio exaudiretur: quē sic occidere contigisset To
uonis verterent sperium. Hic si perisset Esgero proloquium deferret. Quibus pro
stratis minimū pugne restaturū dicebat. Quo demū lorica sumere volēte is qui gu
bernaculo preerat quo se sit protecturus inquit cū utraq; manu circa gubernandū
officiū occupata neutra necessaria defensionis vsibus aprare possit. Cui continuo
Esbernus munimētum qd̄ erat sumpturus tradidit seq; q̄ gubernatorem hostibus
inermē offerre maluit. Quo facto vnus hominis corpus ferro, omnium vero mētes
audacia instruxit tātoperē hostes a se contēni demonstrās. Quibus iuxta Esberni cō
siliū obedienter ac strenue gestis postq; classis globū aciemq; perruperāt: Primus
sequētium Sclauorū incursum vi telorū abigitur: Secundus aliquāto maiore conatu
editus parī modo repellitur. Terrio barbari tātā vnus nauigiū virtutē mirati cū
quibus preliant̄ interrogant. Respondet Esbernus frustra nomina rimari qui pdam
occupare non possint. Hunc vocis iactum expertus Ericus Iurisi filius vir generis
clari sed cordis obtusi: quem forte Sclauī illic captiuum habebant /q̄ poterat clara
voce pdicauit Esbernum ab eis capi non posse. Quo audito se ipsos nisi eo potirētur
inuicē execrati hostilis nauigiū latera citra malum cōmunibus rostris impellunt. In
quo cōflictu cōplures ex eis exanimati sunt Syalandesium nemine periclitato. Cūq;
ventus cuius nō modicum auxiliū erat aliquantulum ex pristino habitu remitte
re videret /interrogatus a suis Esbernus an velo remigiū adiacere oporteret: id fie
ri prohibuit ne nauigationē metu conficere putarētur. Cūq; barbaros identidem
firmatis animis pertinacius instare cognoscerēt perseverantię eorum metu an filex
intra nauigiū suppeteret percontatus /postq; haberi eum animaduertit malū con
scendi inq; eius cacumine ignē extundi pcepit. Cuius facti acumine barbaros sequē
tem classē imitari putantes /ab vltiore sui insectatione cohibuit. Cum velū ex
tra prospectum hostium esse crederet demisso eo domesticum in portū remigio per
uenit. Ita nō minus ingenio suo q̄ sociorū viribus adiutus partim a fortitudine /par
tim ab astutia presidiū mutuatus est. Interea rex Rugianorum classe auctus perq;
ostia amnis Zywinę pomeraniā ingressus Iulini oppidi ipso intacto cōfinia populať.
Deinde ad fluuiū Iulino caminōq; iunctum vniformē principiis ostiis bipertitum
regia classe progredit. Cuius nauigationem crebra sepium obstacula a piscatoribus
defixa difficilem faciebant. Pons quoq; prelongus Iulini mœnibus cōtiguus /media
amnis intercissione trāsitiue coarctabat: citra quē speditētis vrgētibus pernoctatū
est. Mane rex continētem aggressus ex aduerso vrbis i ripa australi pontē disici iuf
sit. Nec minori Syalandensibus piscatoreas sepes conuellerē studio fuit. Quos cum

Esberni in
periculo
strenuitas.

Stratagemā

Saxonis Grammatici.

lulinēses per occultum pōtis transitū cimbis prolapsi propellere niterent: Absalon qui simul cū rege ripam ascenderat: Alienis nauigiis correptis opportunū eis præsidium attulit. In cuius clypeum cōiecta tela inania cadebāt sociorū scutis immittas cuspidēs retērantibus. Cūq; eius nauigium huic spectaculo procul intētum hortāte rege propius accessisset /repulsis hostibus ingētiq; pontis parte conuulsa cæteræ classī nauigandi iter tribuitur. Quam cum oppidani prætereuntem scaphis incesserēt: Absalon & Suno/cymbas suas sagittariis completas eis obiciunt. Ancepsq; exercitatio erat nauiculis vario tormentorum genere decertantibus. Verum ut lulinēsis oppidum/ita nostris classis refugio fuit. Ad vltimū cedentes oppidanorum Scaphę liberū classī progressum dedere. Quam cū Suno posteriūsequerēt quendā e lulinēsisbus insolētius ripę incurfantē eiecto ballista spiculo iteremit: eiq; mox aliū subuenire conātem simili ictu prostrauit. Quorū corpora totidē ocuis accurrentes humeris suis excepta celerrime deportarūt. Cūq; nostros ob id factū vnus ex oppidanis perinde ac sociorū necem maledictis vlturus acerbiorē cōuitio insequeretur proterue eū Guthskalcus agere p̄dicabat /q; dona quæ in alios vltro collata cōspexerit cōtumeliosa verborū violentia assequi cupiat. Nā cū duos eorū pedites a nostris equites factos cōspexerit: reliquos si propius accessissent, similib⁹ equis eē donados. Quo dicto nō solum insectatoris petulantia cōtudit /verū etiā oppidanorum oīm insolentiam proculcauit. Inde ad insulam Crisctoam peruentum. Cuius incēdio abastineri rex vt annonę equorū alimētis necessarīę p̄ceret edixit. Proxime ad urbē Caminū permeato amne p̄ceditur. Cuius septētrionali prouincia armis incēdioq; vastata plium eius in ponte cōseritur. Sub quē Sclauū per occulta vada repētes lanceis inter rimas porrectis furtim nostros vulneribus appetebāt. Cuius incōmodi fraudē Danicarū illico Scapharū frequētia dispulit. Pontis quoq; fragilitas excidium minitans amplius q̄ hostis sequitā in metu reponēbat. Igitur omīssa urbis oppugnatione, Crisctoam reditur. Vbi reducendę expeditionis summa cū totius exercitus hęstitatione cōsiliū agitantes qua parte pontū repeterēt ambigebāt. Nam cū pomeranorū lacus tribus ostiis in fretū decurrat / duobus Penēs videlicet & S Wyznēs longinquitatis tedio fastiditis p̄pinquā Caminensis exitus breuitatem adire placuit. Quē Gero quidā regionis eius locorū peritus adeo vadofum incertęq; pfunditatis asseruit /vt eum astus dūtaxat regressu suo meabilem faciat. Cuius cognoscendi gratia Absalon cū tribus nauigiis missus contigui maris sequitā interpellante pfunditatis habitū excusse rimari nō potuit. Hic fluuius vbi lacu emanat cōtractiore alueo stagnat. Progressu vero suo supra amnis modū latitudinis incremēta suscipiēs eximiā paludē aut facit aut inuenit. Rursum vbi pelago influit pristinę cōtractionis mēsurā resūmit. Quę vero classis regia Absalonis reditū opperiri deberet / nauigatiōis ardore p̄cepti oblita /sperio festinationi posthabito ad idem amnis diuerticulū procurrit. Ac seipsam proprio ductu difficillimis aluei locis inseruit. Cuius cum Christophorus terga custodis more postremus tutaret: insultātibus Sclauorū nauigiis haud facillē fluuiū ingressum habuit. Quod attētationis genus partim viribus suis partim sociorū auxiliis propulsauit. Cūq; rex eodem die lulinēsis prouincię denuo inuadēdę cōsiliū agitaasset: Absalon concubia nocte opportuna ascensui loca scrutatus /vbi solidiorē fundi situm aduertit: illic aut palos fixit aut harūdines ripę incertis nodis signauit /posteraq; luce easdē indiciorū notas secutus exponendis equitibus facillē continētis aditum p̄monstrauit. Qui cū Magnū Erici filium diurnę ex-

Camini op
pugnatio.

Crisctoā
reditur.

Lacus pro
funditas.

Absalonis
sollertia.

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CLXXIII.

curfationis agēdeq; præde fociu haberet/eumq; incautiꝯ euagantē ab hostibus pro
pe interceptū q̄q; a rege vicorū incendiis insistente reuertēdi imperium accepisset/
charitatē obedientię prætulit: Magnūq; partim nauali/partim equestri hostiū mi
litiā arētissimo in loco conclusum/euestigio cōcirato agmine superueniens imminē
tis exitii periculo liberauit. Nec ingratus auxilii Magnus salutē suā se ei debere con
fessus est. Ad hac ingentes seruatori grates exsoluit, seq; etiā spiritū suum si necesse
foret eius salutē impensurum promisit. Verū Absalon memor hanc opem a se latam
aduersum regis imperium esse/ne tristiores eius vultum experiretur gratiam quā
contemptu leserat præde obiectu recuperare cōstituit. Igitur pecorū ordines præ se
agi captiuosq; in castra præcedere iussit/eoq; aspectu permultos regis oculos ī aduē
tum suum ferētiore effecit. Is namq; cognitis Absalonis operibus spoliisq; conspe
ctis irā quā contēptū inflixit virtuti remisit: eūq; leui reprehētionis genere venien
tē excipere cōtentus fuit. Repetita classe anceps educendę eius cōsiliū fuit. Alii si
quidē medias fauciu angustias ad cōmodū nauigationis ligoibus; patefacere/strī
ctasq; fluuii partes fossorū opera ampliandas censēbāt. Sed quia manifestum erat fu
turum/ut harenis maritimo estu appulsis fossa obstrueretur/opus attentatū nō est.
Alii naues subiectis trabibus cōmuni vi in pontum pertrahendas duxere/equitatu
vtrinq; ripas tuēte. Rugianis solis sex puulas rates hac arte educere cōtigūt:ceteras
vero operibus admodū impeditas disiungi q̄ abstrahi facilius fuit. Igitur cū nostri
infinito procedēdi ardore aliquādiu fauces frustra tentassent/reuocante rege egre
cœpto cesserunt. Tanta omnes (Absalonē excipio) hoc exitu vtendī auiditas stimu
labat. Is nāq; explorato amne fauciu pfunditatē nauigiis inaccessam fore cōpererat
Interea Kazymarus imperita nostrorum secessione gauisus claudēdi amnis gratia
quinquaginta nauium classem eius principio obiiciebat/ratus nihil hostium fortu
nē præter mortē aut captiōnē residui fore. Insignes ei sagittariū Konō & Cirinus fue
re ab Henrico in Sclauorū auxiliū Danorū odio missi. Bugiz: lauus quoq; cū eque
stribus copiis superueniens/nauigiis in supplemētum fratri transmisis lulinēses q̄
cū nostris acie nō cōsixerint ignauā eis obiectando cōtēpsit. Quæ res adeo Iutēsiū
animos metu cōfecit: vt Absalonē veluti cōcione circūdatū palam conuitiis aggre
di deforme nō ducerent/eius ductū impurātes qđ proprię festinationis impulsu cō
miserant. Quinetiam muliebriter & quasi per lamentū queri cœperunt/olim regū
consilia ad illustriū virorū arbitriū pependisse: nunc in stolidissimi cuiusq; moni
tis sentētiaq; cōsistere. Eniūero Danis eo loci peruentū esse: vñ reditus spes p̄sumen
da nō sit. Quāobrem pauca nauigia quibꝯ rex ac principes dilabi possent/publico co
namine extrahi oportere ne Danorū vires ac nomē vno tēporis momento funditus
collaberētur. Quā insectationem Absalon adeo patienter ac moderate tulit: vt nihil
ex cōsuetō mentis aut vultus habitu deponere videretur. Idq; solum monere cōten
tus fuit: vt eas tantū ad præsens voces profunderēt quarum in futuro meminisse nō
pudeat. Huic forte obtrectationi Scorro wagnonis filius interueniens primū ob cō
fusas populi voces cuiusnā rei mērio haberetur liquido exaudire nō potuit. At vbi
cessante iurgio remissiq; strepitu Absalonē maledico astantiū sermone lacerari co
gnouit: Desipitis (iquit) cōmilitones, piissimi ac valētissimi viri idustriā tāq; scelus
aliquod aut flagitium obfcoenaverborū petulantia proculcādo ignauasq; & idignas
fortibus voces in eius cōuitium muliebriter iaciendo. Neq; em̄ strenuam ac fortem
operā iniqua estimatione pensare fas est. Ipso siquidem ductore eas terrarum partes
armis lustrauius quas ne aspicerē quidē maioribus nostris contigit. Et sane prin

Iuteñ. que
relax.

Scorro
Absalonem
defendit.

Saxonis Grammatici.

cipibus ductandi / militibus sequendi ius cōpetit. Ergo nos propriis niti / alienis vero imperiis regi conuenit. Neq̄ em̄ ab eodem & defendi & ductari debemus. Quapropter nos illi grates habere par est qui fortunas suas toties pro nostra p̄da victoriaq̄ deuouit / cuiusq̄ nūc fortissimo ductu eo necessitatis peruenimus: vt salutem armis protegere debeamus. Iam em̄ patriam ac penates affectantibus ante hostium oculos cōspicuum virtutis opus edere necesse est: reditūq̄ probitatis actibus impetrare. Has autem populi nostri querelas a summa animorū trepidatione p̄fectas quis dubitet! Sed pro dolor quid causę est q̄ tot illustrium virorū p̄cordia tam repente fiducia defecit: ignauia occupauit! Quid nobismet ipsis nullo concutiente metū parimus: abiectaq̄ spe sine periculo trepidamus! Corporibus integri sumus / neq̄ nexus neq̄ plagas experti. Dextris enses gestamus, nihilq̄ robori nostro inopia aut clades detraxit. Age tantā fortune incolumitatē virili mentium robore prosequamur. Meminerimus nos exercitatos nō ibelles fœminas eē / & inter inermes hostes summa cū armatura versari. Certe si classis nostra aut naufragio aut incēdio perisset / nihil impedimēti esset quo minus per medios hostes patriam equis repeterem⁹. Mittite ergo trepidas ignauasq̄ voces muliebriter auribus tāte contionis inserere / exurgētesq̄ animis hebetatos fortitudinis neruos pristina virtutis fiducia recreate. Talibus aliquādiu monitis insistsens potius obrectantiū ora cohibuit q̄ animos corripuit / depressitq̄ iurgiu exhortantis auctoritas q̄ ei summa pietas ac p̄cipua fortitudo maximā sociorū gratiam cōciliauerat. Interea Kazymarus classis nostrę potiendę spe admodū incitatus simulandę fidutię gratia tentorio in ripa defixo aureis argenteisq̄ poculis sibi ac militibus merū propinari constituit. Cuius insolentię factum fugatus postmodū rubore mutauit. Interea Waldemar⁹ p̄cipes a classis pertractatione reuocatus / curatis corporibus ad se coire iubet. Quos cū intra nauigiū suum frequētes adesse cognosceret: quid factu potissimum ducant inquit. Quibus responsum nō dantibus taciturnitatē miratus causam eius exponi p̄cepit. Tunc quidā hēsitantibus ceteris pueros ei in cōsiliū adhibēdos dicebat / quorū p̄cipue monitus sectari solet: vt quos duces elegerat etiam reduces habeat. Qua voce Waldemar⁹ Abfaloni sibi familiaritatē exprobari cognoscēs / nō moris esse iquit fortis viros inuicē se muliebriter repræhendere quin potius vbi publicę necessitati cōsulitur priuatas lites facessere oportere. Sed neq̄ hominē qui ab ipsis imperitię damnetur si cōsultus fuerit responsonis ignorātia silentiū acturum. Intuensq̄ Abfaloni quid suadeat rogat. Ille cōsiliū in expedito esse cū eo regi libitū fore vti pronūtiat. Quę em̄ aliis impedimēta atq̄ obstacula videātur / dispulsiu facilia fore / neq̄ aut nauium obiectum aut equitū incursum morari posse / quo minus ea parte egressus pateat / qua aditus fuerat. Regem quippe expositis in cōtinētem equitibus protegēdę classis gratia ad ipsas fauces secedere debere / eoq̄ nauigiā non nulla loricatis remigib⁹ instructa ceteris singulatim p̄ire & classē hostilem cū primū frequentium comitatus affuisset irumpere. Ridētibus cūctis & an ipse p̄auius fore vellet percontantibus: volo inquit ne fortius dixisse videar q̄ fecisse. Etenim audaciū cōsiliorū auctores quod ore suadet manu prosequi cōuenit. Delectatus cōsilio rex Abfaloni naues remigēsq̄ quos posceret expediri p̄cepit: ac protinus ripam stipatis equitibus petens ad amnis principium properauit. Quo Kazymarus eminus aduertāre conspecto / relicto ocyus tabernaculo ad classē trepido cursu se retulit. Septena delectu habito nauigiā procurātur: eademq̄ loricato remige exornantur. E qui

Kazymar⁹
opū ostēta-
tor futilis.

Abfaloni⁹
animosum
cōsiliū.

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CLXX V.

bus bina Abfaloni fuerotidęq; Elbernus ac Suno ductabāt, Reliquis tribus Thor bernus & Olauus & Petrus Thorstani filius præerant. Cũq; Abfalon cætera classe seriatim subsequi iussa nauigio primus incederet ignotum amnis diuerticulum in- fensio nauigationis compendio penetrauit. Cuius reliqua nauis gubernantis errore subito vadis insedit. Sed hunc deuia nauigationis excessum detrusa harenis puppe remigum velocitas porrexit, statimq; barbara classis seu ventis correpta passim di- labitur. Cuius fugam Dani magnis ac lætis vocibus insecuti / discissum saxi vinculu effuso clamoris gaudio prædicabāt, deq; accusatoribus Abfaloni veneratores esse ai / ingēti gratia ipsi relata / cõrumeliam laudibus redemerunt. Sed & eius animus moderationis & constantię viribus præditus mobilis vulgi adulatione extolli parui habuit / itātq; se in despiciendis laudibus gessit: quātū in cõtēnendis vituperiis ege rat. Tantulo negocio tam ingens periculum dispulsum est. Bina Sclauica nauigia re migū metu deserta apud Criztoam a nostris excepta sunt. Tertium substantibus aque palis affixum sociorum succursu seruatu est. Cũq; rex citatis equis lulinū pe rissit: Bugiszlauus circa pontis refectionē ineundę vrbs studio occupatus, cõspectis Danis operam fugam mutauit. Adeo illum subita animi trepidatio pristina: dictorū suorū insolentię obliuisci coegerat. At rex cõfestim resecto ponte tanq; hostium ope ra cõsummaturus in australem ripā equites traiecit / quo facilior exoneratę classi in ter amnis consepta progressus pateret. Quo postq; Abfalon subsequēter nauigia du ctando peruenit: ne eadem lulinēses vt soliti erāt incesserent, instructam sagittariis scaphā conscendit: eāq; medio inter vrbs & classē amne direxit. Verū oppidani nimio timoris haustu percussi / anxia cū desperatione totius militaris fidutię vacui moenibus suis inclusi latebāt, Pertrāsitis impedimētis nauigiis equi redduntur: de- fessaq; remigio classis in portū colligitur. Cũq; Abfalon ac Suno cõsuero excuban di officio postremū fixis anchoris locum cepissent: veriti ne eorū nauigia vento cir- cūferente solido propius adacta nocturnę equitū irruptioni paterēt: cõscensis naui culis quantū ripa a profundo distaret curiosa amnis collustratione explorare coepe- rūt. Interea quidā e lulinēsis mero solutus: sed venusta admodū clientela stipatus ripam insolentius obequitando petiuit: benignęq; eis Guthscalco iterprete locutus atq; obsides pacis postero die dandos pollicitus: reliquiis rerū parci / prædaq; abstine ri poposcit. Quo discedere volente: equo insolētius ab eo per iactantiā cõcitatatus sub ito lapsu corruit / eumq; vehementi icū humo infictum pene exanimē prostrauit. Hūc satellites veloci accursu iacētē attollere frustra conati sunt. quippe cuius sen- sus halitu itercluso magnitudine casus sopiti viderēt / nostrorū vero sagittis peti ti capiendū hosti herū liquerunt. Qui protinus a vernulis Abfaloni in scapham cõ iectus ad liburnā defertur: vbi visu demū motuq; corporis recuperato inter suos se constitutū existimans assidētes osculo amplexuq; petebat. Quo errore risum spectā- tibus suscitauit. Interea rumor falso dispersus exercitū subit hostes impediendū exi- tus studio Swynēsia ostia crebris occupasse nauigiis. Cuius opinionis fidem idē bar- barus rumore falsitatis arguendo leuauit: præfatus excussum sibi exploratūq; fore Sclauicū robur Danico adæquari nō posse. Qz si pomeranorū vires Polonēsis fo- ciate ferro cū Danis discernere debuissent / malle se tutiusq; posse Danicas partes q̄ aduersas fouere. Cæterū si Polanis ac Sclauis contra Danos dimicaturis etiam saxo- nica accessissent auxilia / nescire se quā partē victorię propiore esset auguraturus. Qua asseueratione nostros ad capeffendā cū hostium contēptu nauigationē alacrio

Bugiszlauus
fuga,

Saxonis Grammatici.

res effecit. Tanta autem timoris vis Sclauorū animos heberauerat: vt ne extremos quidē sicut olim consueuerant incessere tutum ducerēt, Petrus quoq; cognomento Toddo cū nauigium suum palis illisum rupisset eiusq; reficiendi causa abeuntem sociorū classē relinqueret / tēpus reparationi impensum vt solitariū ita omnis periculi immunis exegit: refecta q; puppe subsecutus socios nemine laceffente per tutam & liberā nauigationē ad classē peruenit. Adeo Sclauorū petulantiam pristini meatus reliquiē castigabāt. Ergo incōcussus peractę expeditionis reditus fuit. Residuum anni ocio tributum est. Interea Kazymarus & Burgiszlauus Danicarū virium metu Henrico se subdunt, regnumq; suum hucusq; liberum Saxonici muneris faciūt. Ergo dum ex hostibus alterū metuunt / alterius iugum sumpserūt, auxiliūq; petēdo antiq; libertatis beneficium amiserūt. Sed Waldemarus saxonica opem frustra a Sclauis peritā iudicans / vtroq; hoste contēpto / cū instructa classe Stitinū veterriamū pomeranię oppidū petit. Huius nauigationis p̄cessor Absalon benigni erga Stitineses animi ductorē habebat. Cuius fraude per Oddorę amnis dispēdia abductus / ceteris rectam & cōpendiariā nauigationē sequētibus mutato ordine postremus ad urbē peruenit. Est autē Stitinū eminētis valli sublimitate cōspicuum / insuper natura arceq; equaliter munitū, vt inexpugnabile pene existimari possit. Hinc mos pro uerbū sumptus / eos qui se tutos inaniter iactant Stitini p̄sidio nō defendi. Huius tamen urbis expugnationē Dani spe viribus maiore cōplexi / cū materiā eius partim incēdiū capace animaduertēt / cōstructas virgīs crates admodū breues obiacula vitāda velut scuta pre se gestabāt: iisdēq; freti lignibus aggerē petere cōeperūt / tutius intra cuniculorū latebras ignē sparfuri. Rex interim oppugnationē orsus muralibus machinis ommissis coronā admouit. Solis sagittariis ac funditoribus excessa moeniū propugnacula appetere possibile fuit aditū fastigio negate. Fuere tamen ex iuuenibus qui glorię studio summa moeniū clypeis tantū protecti cōscenderēt. Alii cōtiguas solo portas contēptis propugnatorib; cōminis securibus tētant / minusq; eis q; p̄cul agētibus periculi fuit: q; tāta telorū vis in hostes vndiq; cōgerebat: vt ab iis nō nisi remotiores cerni impetiq; possent. Quo euenit vt audacia salutē, ignauiā discrimē afferret: tutioresq; pp̄niquitas q; remotio p̄staret. Econtrario Danorū armis nō magis propugnatores ipsi q; ceteri intra urbē populares opprimebant: ancipiti iactu valli cōsepta trāscēditibus telis. Nulla res oppido magis aduersum oppugnātium multitudinē q; defensorū paucitas nocuit: vtpore quorū bellicus labor successiōis auxiliū nō habebat. P̄fectus urbis Wathyszlauus erat qui & ipse Bugiszlauo & Kazimaro sanguine cōtiguus habebat. Huius animus nihil pene cū ciuiū ingeniis cōmune fortitus / tāto amplificāde, exornandeq; religionis studio flagrabat: vt Sclauico sanguine editū barbarisq; moribus imbutū negares. Siquidē vt patriā superstitioni deditā ab errore cultus reuocaret / exemplūq; ei corrigendę credulitatis proponeret / monachalis vitę viris e Dania aditīs in latifundio suo cellā extruxit / eāq; multis & magnis stipēdiis locupletauit. Qui cū lassatis pugna sociis urbem capioni propinquā animaduertēt / hostiū sequitiā veritus offerēde deditiōis gratia pacē petiuit / acceptaq; fide protinus a pauoris cōsortibus funiculo submissus regiā castra petere nō dubitauit. Quo viso Danorū populus languidius pugnā exercuit periculis suis regi pecuniā emi: seq; ei? cupiditate victoria pariter ac p̄da fraudari cōquestus. Quo rex animaduerso demēde notę cupidine urbē equo circūies milites ad insidēdū hortari cōepit. Postq; multo labore edito cassam ac difficilē oppugnationē

Stitinū.
Adagiū.

Wathyszlauus
pietas.

Histo. Danicę Li. XIII. Fo. CLXXVI.

nē aspexit reuersus in castra Wartyslauū admittit. Cuius precibus motus dedēdi potestātē oppidanis indulgit: pecuniāq; quātā egre vniuersa Sclauia exsoluere posset cū obsidibus pactus / statuit vt vrbē Wartyslauus a se i beneficiū rēceptam tanq̄ regii munus cōsortio Sclauicę dominatiōis eriperet. Igit̄ reuocatis ab oppugnatio ne militibus neq; capi vrbē neq; diripi passus / signū suum propugnaculis affigi p̄cepit receptę deditiōnis iudicia p̄biturū. Illic cernere erat vallū ab imo in summū ita sagittis vndiq; cōsitū vt harūidine cōcretū putaret. Quas nostri ingēti studio lectas pharetris reddiderūt. Post hęc nauigationē remēsi / capto Lyubino Rugiā reuehunt & quoniā Rugianę piscationis tēpus supuenerat / in cōmune cōsultū est eo loci tertia toti⁹ classis parte excubias ordinari / ne publicis alimētis petēdis hostilis viciniae metus officeret. Huic manū Kanutus pr̄isclauī filius a rege p̄esse iussus: deformiter ip̄erio repugnauit: p̄fatus se nihil p̄ter angustos Lalandię fines in Dania possidere / eosq; tantū nō esse / vt pro iis tuēdis seipsum indubitato periculo obūcere cupiat. Ceterū id negotiū iustius ad pontifices quos solos rex arbitros habeat p̄tinere: qđ tāto indignius ad se referri quāto remotiorē a regis familiaritate gradū obrineat. Tā impudētī iuuenis respōso percitus Waldemarus / exigua illū beneficia (q̄ exiguis dignus sit) accepisse respondit: de cetero se efficiēte spoliandum magis honoribus q̄ beandū. Sed nec eū pōtificū familiaritatē inter p̄bra ducere oportere / e quorū numero reperire facile sit qui p̄sens negotiū suo ductu finire nō abnuat. Ita Kanuto ip̄eritū detrectāte Absalonē accersit / eiq; Kanuti respōsionē exponit. Deinde an naues quibus ip̄m p̄esse oporteat instruxisset / perquirir. Cōtra Absalonē interrogato / An ea res pontificū opera absolui posset: suā cupidius offert p̄dicando cōsentaneum desertiōni opus fore / regem periculis relictū reditū affectādo dimittere. Quē Walde marus ob respōsi virtutē impensioribus verbis laudatū / Kanuti moribus dissimilē p̄dicabat / qđ ille imperio parere nō audeat / hic iussū vltronea suimet oblatiōne p̄currat. Regressus a rege Absalon amicis e Syalandia denūtiat ne eo torpidius remāsuras naues instruat / qđ ab ipso ductari regiq; debeant. Primus Thorbernus incautanter se comitē eius futurū respondit: cuius succursū quondā patriam exulī sibi redditā esse meminerit. Petrus quoq; Thorstani filius nō sine magno rubore eū a se deferri posse / quē & necessitudinis & matrimonii affinitate cōtingeret / p̄dicabat. Cuius comitandī Suno nō minus sibi q̄ ipsis debitū incūbere professus est: qđ ei intima iunctus propinquitate noscatur. Esbernus quē solum fratrem habebat comitatu suo orbandum negabat. In hunc modū tota pene Syaladēsium classis cōdixit. Quo cognīto rex nō solum ipsis sed & Absalonī grates habuit / qui sibi tam propensum ciuium fauorē virtutis meritis peperisset. Igitur Absalon post regis discessum ad tuendos Rugię fines relictus: nō tam tutam incolis euagationē q̄ securam ipsi Dania quietē p̄stitit / Pomeranorū classe patrię terminis excedere nō audente. Huic Sueno Artusienis cum aliquāta luteniū manu voluntarius operū comes ac socius fuit. Eo tempore princeps Rugię Tetysclausus cū Iarimaro fratre superueniens gratis Absalonī actis, tum ei / tum ceterę classi suffecturos excubiis cōmeatus benignissime p̄stitit: eisq; inter nauigia diuidēdis industrios ex nostris viros p̄fici postulauit. Sed latis allata passim & sine distributione rapientibus / Absalon hac munificētia vltorius vtī noluit / excepto qđ hęc e captura sibi deferrī constituit: ne obsequium iniuria rependeretur. Inde domū repetiturus apud insulam Thynnā sequacem lutorum classem dimittit. Quorum incautior pars dum australia Fionia latera p̄teruehitur

Baxonis Grammatici.

apud urbem a Kanuto Priselauī filio cōditā / pyratis obuīs terrestri sibi fuga consu-
luit / nauesq; suas metu deserere: pudori nō duxit. Qua fama accensus Absalon con-
tracta ocys classe magno scrutandi studio loca quæ maxime pyratis familiaria no-
uerat indagabat. Igitur opacos insularum anfractus & abstrusos maris angulos assī-
dua nauigatione rimatus / miseris captarum nauium reliquias tristiaq; præda ve-
stigia repperit. Quarum inuentu vltionis auīdior redditus diuisa classe separatim
lustrationis officium peragī iussit: ipse ad insulam mansuetam cum potiore Syalan-
densium classe concessit. Iamq; præcū nauigationis excursu socię classis cōspectu ex-
cesserat / cum forte quidam in destinato consistens littore crebra pilei ventilatione
colloquium eius expetere videbatur. Quem magnę rei nuntium arbitratus incogni-
ta ex eo cognoscendi cupidine velo posito terram cymba petiuit. Agnitq; eminus
hominis fidem prima voce damnauit q; egressę nuper a Sclauis pyraticę parum eo
precius fuerat. Is nāq; bisseas nūmum libras annuatim mercedis loco pactus quoa-
tēs quatuor pluresve pyratici Mioparones Daniam petere statuissent indicia ad
Absalonem se delaturum promiserat. Cuius non alia saluādi promissi ratio extitit:
q; q; ante pactionem secum initam pyratas profectos afferuit. Idem Absalonem quor-
sum tenderet percontatus vt comperit domos repetere velle / tunc deniq; expeditio-
nem ab eo solui cum inchoari debuerat astruebat. Iam quippe a Sclauis aduersum
Daniam ingentem classē esse contractam. Qd vt cognitū sibi compertūq; fore ita
ambiguū extare quisnā Danię partes hoc paratu petere destinauerit. Aestuāte Absa-
lone & quo se hostes effusuri essent p̄discere cupiente explorationē promittit præ-
quisito quo nuntium referre debeat. Absalon promontorium mōnensē designat: ro-
gatq; tēpus quo obuīū mittere debeat. Ille diem sextū definit. Nec diutile moratus
abscedit priusq; conspectum fefellerat q; comes Absalonis classis appelleret. Nostro-
rum siquidem p̄sentiam perofus repente dilabi curę habuit / ne re comperta prodī-
ti ciuium cōsiliū morte aut exilio supplicia lueret. Nec rem Absalon tacite habuit. Si
quidē acceptū nuntium venientī sociorū classī suppresso auctoris vocabulo publica-
uit: p̄fatus tūc a se domos repeti cum classē exerī satius foret. Ignaris cunctis quo
nā id auctore cōpertū haberet / tātāq; ei? p̄scientiā ammirātib? bifariā optione dia-
uisa deliberare eos iubet / aucta classe an contracto equitatu venturū hostē repellere
mallent. Q; si neutrū probent vel littorum incolas quo minus pyratarū sequitię pa-
teant propriis relictis tutioribus recipi locis iubeant. Igitur magnates concordī sen-
tētiarum voto neq; incertam hostium appulsionē equitatu excipere promptū / neq;
littorale vulgus ad interiora reicere speciosum ducētes, naualiter confligēdum de-
cernunt. Igitur portubus augēde classis gratia repetitis remiges / velata nauigia di-
mittere iussī passim ad petēdos alterius expeditionis cōmeatus discurrere coeperūt
Absalon ob nō nulla negotia Roskyldiam p̄ficiscit. Quē inde reuertētem hybernū
subito frigus excepit. Cuius tāta vis fuit: vt etiā aquas repēte crustaret. Cūq; Sya-
lādensiū populares cōtractis alimētis onustos cōmeatibus currus nauigia repetēdo
ductarēt / tanta glacialis luti moles rotarū orbē implicuit / vt prorsus gyrare non
possent. Quippe ptinax gelu veluti glutino quodā lignis limū astrinerat. Quo eue-
nit vt currum rectores iisdē relictis iumēta oneribus subderēt: ipsiq; pedestrium
ductorum officia subirent. Quorum ocreas gelatę sordiuū tabes supra q; tibia ferre
poterāt onerabant. Hos cū Absalon equo præteriens miseratoriis verbis p̄sequeret
duraq; pro patria perperi p̄dicaret / respōderūt maioris erūnē eō captiuū pyraticis

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CLXXVII.

in transtris confidere/plusq; se ex presentē labore voluptatis, q̄ amaritudinis cape-
re. Igitur expeditionē orsus quū prope Mōnā venisset, obuiū accipit: quē nuper ad
eiusdem insulæ p̄montorium nouarū rerū ex Sclauo cognoscēdarū causa transmi-
serat. Illic accepit classē Sclauicā Swaldensī in portu morantē petendæ Mōnę pro-
positum gerere/in australi ipsius littore equites/pedites in septentrionali edituram.
Nauigia vero Kyalybensis sinus anfractibus immisuram. Quā iccirco copias spar-
gendas duxisse: ne incolis vllus fugæ locus admitteretur. Quo cōperto optimū ar-
bitratus est tranquillo nauigationis genere Coztā petere: nec prius ab ea diuertere
q̄ classis hostica se ipsam ex cōsulto p̄dicti sinus angustiis infudisset. Cui si inopina-
te supuenire nequeat: reliquas hostiū copias occupatu facillimas autumabat: qbus
nullus absq; nauigiis reditus pateat. Sclauis segnius agentibus, dilationem mirat?
Falstriam perit: ibiq; e tota classe bina nauigia legit: qbus hostiū actus speculari p̄-
cepit. Horū alterū Sialandensibus/alterū Falstrensibus instruere iussu statuto: vt
si eadem ab hoste capi cōtingisset/reliquæ classis impensis redemptio taxaretur. Qd̄
audiens qui a Sialandensibus in alterius nauigiū regimen additus fuerat, operam se
daturū asseuerabat: ne redemptionis beneficium captiuitatis iniuria pacifici necesse
habeat. Quod nō ignauia causa officii detrectando/sed vigilantis industriæ fidu-
tia securitatē p̄sumendo astruxit. Verū Absalone Coztā regresso/Guemmerus
quidā cōiuiū Falstrensibus p̄bitō, nauem quæ speculari gratia ab eis expediri
debeuerat/epularū dulcedine retentabat. Siquidē humanitatis specie fraudē occul-
tans, omniū sobrietatē eximio portionis onere fatigatā/ad salutare Absalonis impe-
riū exequendū lentam nimis/inhabilemque reddiderat. Is Guemmerus nimia Sclauo-
rum familiaritate corruptus, nostræ gentis consilia latenter eis p̄dere cōsueuerat.
Eodē quoq; tpe Sialandensium classē corpe magis q̄ animo secutus fuerat. Ad cuius
penares Sclauī iam portu Swaldensī petendæ Falstria p̄posito egressi p̄mit-
tūt q̄ ipsum sup Danorū negociis secretius p̄contētur. Tunc vero Guemmerus ab
Absalone in classē vocatus patrię excubias specie/reuera insidias exhibebat. Qua
de re nuntii per eius domesticos certiores effecti, mature suis quæ acceperāt indi-
cant. Ea res Sclauicæ classis coeptum/ppositumque frustrata est. Itaq; ceteris rebus
omissis ad sinum: quē viridem vocant/appellere cōrenti fuere. In cuius littore cru-
cē religiosa ab incolis cura cōstructā excidere adorsi sunt/insigni stipitis ruina ma-
iorem pyratice gloriā habituri. Cuius sacrilegæ temeritatis supplicia postmodū
turpissima fuga/tristissimoque naufragio pependerunt. Falstrensibus quoq; hester no-
mero sauriis supuenissent, ni Sialādic⁹ speculator inter remos ægre delapsus ebris
sommū clamore depressisset. Per quē Absalon cognito hostiū occurso, noctu Inguar-
rum et Olauum p̄bata solertia viros leuibus nauigiis ex insula Boka ad specularan-
dum eorū consiliū dirigit. Quibus p̄fectis eorundem reditū p̄stolare nō passus
abscessum p̄sequi statuit/præcurrēdos potius, q̄ imitandos existimans: ne longa nū-
tii expectatione cuncta tardius exequeretur. Meminerat siquidem moris esse Sclauis
exercitum ducturis antelucanos amare procurfus, rebusq; celeriter confectis, festi-
nis studere regressibus. Quos ne tardius aggrediretur, remigiū maturius instruit
vna speculatoris/ac ducis partes acturus. Quem Sclauī diluculo conspicati, aduen-
tantī cunctas nauiū suarum puppes opponunt, proris in altū auersis perinde ac fu-
gæ non p̄alio cōsulturi. At vbi Sialandensium signum enituit, vehementi remor-
conatu parem fugam intendunt/corpore viros/animo foeminas exhibētes: nec egre

Bog 9

Saxonis Grammatici

Abfalon fugientibus institit. A quorū infecutione coorta subito tēpestate phibitus Falstrā repetiuit. Tāta autē vndarū colluuiō fuit: vt nauū queuis in aliā iactaretur nec collisioni leui opa succurri poterat/piculo cēs eque pulsante: perissentq; nri nisi tempestari cedere maturauissent. Igit̄ Sclauī cū remigio aduersum vndarū sauitiā eluctari nequirent/veloq; sibi cōsulere vellent, tempestatis magnitudine euerfis nauigiis mergebant. Quorū piclitationis certissimū indicium crebra pyratarū nauium fragmenta regionis nostrae littoribus appulsa dedere. Bina ex iis nauigia remigum virtute a fluctibus defensa, in larimarū Rugiae principē inciderunt: q postmodū aliterū ex iis Abfaloni pramiū noie transmisit/vtriusq; captione ipius negocio impetrans. Solemnis hic dies Nicolai noie erat: cuius auspiciis effectū est: vt Sclauorū exercitus ad hoc vsq; tps Daniā hostiliter petere ausus nō fuerit. lamq; nros reditū intendentes (vt hyeme fieri assolet) repentinū gelu cōclusit. Qd tantē violentiā erat vt ipam sinus: in quo pnoctabāt/supficiē enata subito glacies occuparet. Huic tāta soliditas inerat: vt spissitudinē eius vnico ictu transuerberare nō posses. Cumq; eximia glaciei moles portu egressuris obsisteret, industria puiusum est: vt vnus nauis praecessu ceterarū infecutio expediret. Sed nec vna quauis praecundi officio diuile fungi poterat: q pres carinarū extrinsecē glacialium crustularū acumine p inde ac ferri impressione exederetur. Quāobrem praecessionis vices inter nauigia a quo ordine diuidi curatū est. Ita demū p maritimos anfractus nauigatione ptracta in apertum pelagus puentū est. Inde q ad ppria cuiq; remearum. lamq; Abfalon tpm supputatione habita, vniuersas pntis anni partes ternis mensibus exceptis, pyratice labore emensus fuerat. Postera aestate apud Eydorā inter Henricū et regē cōmunitū negociorū agitatio, cōtractis vtriusq; puincia principibus, habebatur. Vere reddito Christophoro solis praefectura sua viribus succincto, pspera aduersum Brāmeos expeditio fuit: qua pacta alia pntius regalibus iussis instruit. Hanc Abfalon et Christophorus ducū noie psecuti/primi Mansuetā venerē: q quū rege tardius agēte rursū Brāmeos aggredi statuissent, aduehiē Eskillus insigni Scaniensium classe stipatus. Hic nuper Hierosolyma regressus, barbā admodū immisissam longinqua pegrinationis testē gerebat. Igit̄ Abfalon sigd clam tāto viro experiret vitio sibi vertendū existimans/p Esbernū ei qd cupiat/indicat. Ille studio Abfalonis imperius laudato, orat sociū se ppositi habeat/canicemq; suam iuuenilia quādoq; experiri pmittat. Nec segniter pmpriissimis Scaniensiu delectis Abfalone secutus, cōmuni nauigatione appulit Lalandiā. Illic nostris obuia septem Rugianorū rates fuere. Vnde quū noctu soluissent, erroris metu peritū nauigationis ex Abfalone deposcit quo recepto pspero cursu destinati portus compediū affecutus est. Abfalone vero noctis opacitas aliquātis nauigationis excessibus errabundū effecit. Sed nec Sialandenses erroris prorsus exptes reliquit. Par ignorantia Rugiana quoq; nauigia fefellit: et forte in eū locum inciderant, ppe quē Brāmesiorum classis pyratice actura coierat. Cuius rei insci Rugiani quū primū lux affuit, nostrorū se copiis inserūt/parem q; cum iphs militiam auspiciantur, paucis ad nauū pcedia relictis. Quas Brāmesiu cōspectui subiectas, dilapsis metu custodibus, populant. Nec praeda/spoliisq; contenti, bina ex iis nauigia praestantioris fabricae visa/secum abducunt. Quae quū phibentibus Sialandicā classis custodibus vlterius amouere nō possent, ferro praela merferunt. Vnicā hac puincia urbem habebat: quae a danis rebus vacua reperta est, incolis eidem defensionē suam credere nō audentibus, cuius desertioni prim de

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CLXXVIII.

fenforum/prim valli inopia cām prębuir:anteq̄ incolę vocitabant q̄ moenū suorū
diffidentia cum cōiugibus ac liberis ad ecclesiam extra vallum sitā certatim se con-
tulerant/religionis q̄ belli pręsidio tutiores futurū/pacisq̄ domicilio piculum vita-
turi.Sed nec quisq̄ e nostris ad eorū bona manus porrigere ausus est:ne prędandi lí-
bido sacrilegio implicaretur:q̄q̄ in sacra aede iniquas opes attentare nefas nō esset.
Neq̄ em̄ religionis auctoritas eius detractoribus auxilio obtentuiq̄ fore debuerat.
Iaq̄ militate Absalone/Eskillus neqd̄ cōsuetę religionis omitteret,primā sacris ope-
rā exhibebat. Cuius animo tātus hostiū cōrēptus incefferat:vt in exercitu toga nō
armis vteretur. Interea Hurna qdam et Marquardus:quę Adulfus Holsatię prę-
fectus filio moriēs tutorem reliquerat, Danorū copiis supbo sermone cōtemptris,in-
gentem Sclauorū/Saxonūq̄ manū cōtraxerāt. Forte aut̄ nostris intermīssō obequi-
tandi labore/respirādī grā aliquātisper humi cubātibus/Eskillus adeo se atatis ma-
gnitudine cōrūsum cōfractūq̄ asseuerabat: vt ne equū quidē sine adiutore cōscēde-
re posset. At vbi hostes in cōspectū venere, quouis iuvene ocyor equū insiluit: ita vt
corpis eius robur nulla ex pte quassatum putares. Adeo virtus atati impat. Itaq̄ q̄
dictis senectutē causatus fuerat, hanc postmodū factis iuuentā redolentibus decora-
bat: quē in hęc virtutis dissimulationē nihil pręter virtutē adduxit. Eodē forte tpe
ex nostris manus puula prędę dulcedine a ceteris digressa, quum hostes militū nu-
mero supiores/et fuga vitare deforme duceret/et pugna aggredi nō auderet, inter-
metū pudorēq̄ defixa/sociorū pręstolabatur aduentū: inter quā et reliquas nostri
exercitus copias palustribus aquis mediū fluebat/vno tantū vado meabilis/riuus.
Quę Absalon cūctate primipilo primus equo trāsgressus, sequētibus supandę diffi-
cultatis cōpendiū pręmōstrauit. Cuius rei ignari, hostes securius q̄ cautius operie-
bātur/Danicorū equitū aduentū editi montis interiectu celante. Igit̄ q̄ prius a nris
diuulsi fuerāt nō expectato sociorū auxilio: quod sibi tā pp̄inquū cernebāt/ auide in
hostē pcurrūt: ne bellū pp̄rio metu dilātū/aliena virtute experere viderent. Quoꝝ
Sclauū paucitate cōrēpta postq̄ maiorē hac aciē humilioribus locis relictis mōtis iu-
ga supare cōspiciūt, terga vertentes ab iis quorū vires summa animi dictiq̄ petulā-
tia laceffiuerant, nullo negocio fundunt. Tantū semp ludibrii insolentię exitus as-
ferre cōsuevit Tūc quidā ex nris quos ex fugientibus occupabant/nuda hastarū pte
equis detrudere cōtentū, ob cōem religionē ferro psternere passi non sunt: ne pem-
ptorū cades plus pcurforis animę noceret, q̄ gl̄ię pdesset. Quā iniuriā beneficiū lo-
co a passis acceptā crediderim. Ingētī deinde pręda acta tam diu in littore pstatū est
quo ad Rugianorū nauigia: quę Brāmēsii violauerant/reficerentur. Interea Hen-
rico ad Bauios agente vniuersi Saxonū satrapę gerēdī cū Danis bellū cu-
piditate: quod minimo cōficiendum negocio arbitrabantur/insignē viribus exerci-
tum amplificabant. Qui in itinere pfugis occurrentibus/accipiunt Danos nō rusti-
ca aut ignobili armatura, sed oposo ac militari instrumento bella gerere solere/tan-
taq̄ in Christianos clementię esse: vt fugientes colaphis, q̄ armis insectari malue-
rint. Nam aciē suam quū ab eis capi intercipi q̄ posset, equis nō spiritu spoliātam
auctore vero victorię solum Sialandensium antistitē extitisse. Id mirum satrapis vi-
sum: quorū vnus Guncellinus: cuius bellicę virtutis experientia apud Henricū du-
cem familiaritatis palmam creauerat/ de re pręsentī a ceteris consultus, Absaloni
in maritimis occurrendum monebat: q̄ cum vnus insulę manu dimicare magni
non sit. Interrogatus ab iisdem rursum / an cum ipso Rege manū tuto conserere

Hurnē nō
bilitas pri-
sca: e qua La-
go Wrne
clarissimus
nūc Roskil-
dēn p̄sident
episcopus.

Danorū mi-
litandi mo-
dus.

Saxonis Grammatici

possent: Ne id quidem Henrico duci sine periculo audendum respōdit. Quo dicto cunctantibus cunctis/Danicæq; virtutis impetum formidantibus, viam se tutioris consilii repperisse subiunxit. Nam quum vniuersæ Danorum vires maritima expeditione cōfluxerint/si interim Slesuicensium partes hostiliter peterentur, plus dispendii Danos q̄ foris inferant/domi esse passuros. Quo audito Bernardus Raza burgensis in eam prouinciā arma se translaturum negabat: quam per regem beneficij iure possideat. Sed neq; Slesuicensium portas tamen rex extrinsecus agat adeousq; defensoribus carere: vt plane hosti patere videantur. Nam earum custodiā sexaginta Danorum milibus esse mandatam. Quod audiens Henricus, qui Saxonie primatum vicario nomine administrabat/bellum a se Danis temere parari protestatus est: qui pacis patriæq; charitate flagrantem/propulsandæ magis q̄ irrogandæ iniuriæ gratia aduersum insolentissimos seruos/teterrimosq; latrones Martem inducant. Quos quum innocentes incessere nefas habeatur/tartareas sedes mereri, qui tam iustæ gentis cruore manus suas contaminare præsumerent. His monitis decretum remittendæ expeditionis obtinuit, cunctis tam indignum militiæ genus detrectandum censentibus. Igitur Guncellinus: qui bellica virtutis operibus apud Henricum excellentem familiaritatis locum meruerat / quum sententiam suam sociorum arbitrio damnatam animaduerneret, pacificandum cum nostris ratus, Sunonem poposcit: eoq; compositionis partes plenius exhibente, vsq; ad Henrici ducis e Bauaria reditum/belli dilationem obtinuit. Rex deinde Ruzgiam aduectus, Sircipinensem statuit attentare prouinciā. Quam dum peteret, eximiam vastæ coenulentæq; paludis difficultatem offendit. Cuius superficies tenero vestita cespite/graminis quidem ferax, sed vestigiū ita impatiens erat: vt plerunq; calcantes obrueret. Nam limo funditus subsidente in luteas voragines/sordidamq; colluuiem prolabebantur: haud aliud progressuris iter patebat. Tunc equites extenuandæ difficultatis vitandæq; lassitudinis gratia/arma sibi detracta equis imponunt: eosq; præuii ductare coeperunt. Quos vt altius coeno obrutos sustentabant/ita qui et ipsi ductando subsiderent, equorum comam amplexi / fulciebantur. Riuiolos quoq; qui in ea palude crebri admodum discurrerant, nexis virgarum compagibus/superant. Tunc vero insignis quorundam probitas fuit. Nam quidam ex equitibus armis onusti, ductis post se equis, passibus incedebant/agilitatis fiducia onera abiicere recusantes. Quorum factum hoc illustrius, quo inusitatus extitit. Sed et equi dum corpus lacunis immersum auidius erigunt, interdum ductores vngulis obruunt. Rex ipse duorum militum humeris innixus, omnibus præter proximam corpori vestem reiectis, agre limi molliciem superat. Raro vnq; plus sudoris Danica virtus expendit. Ingentem hostibus peragrata paludis admiratio stuporem inuexit. Neq; illis resistere tutum ducebant, a quibus et ipsam rerum naturam superatam cernebant. Victor tantæ difficultatis exercitus haud secus q̄ si hostem fudisset/alacer incedebat. Ingentes deinde sylvas emesus, animaduertit vicum apta nauigijs palude circumdatum. Is aquarum natura q̄ arte munitior erat: eaq; duntaxat parte vallum habebat, quam pons inter ipsum et continentem porrectus tangebatur. Hunc princeps vrbis Otmarus prohibendi aditus gratia aduentante exercitu, vndis illico exæquare curauit, solis stipitum reliquijs inter aquam manentibus. Quas nostri ceu quædam alterius pontis iaciendi fundamenta fortiti, propinqua villæ sepibus applicatis, paulatim intermeandæ paludis comam

Paludis
trāseundæ
difficultas.

Danicavirtus.

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CLXXIX.

pendium moliantur. Huius itaq; loci oppugnationem Rex hortante moenium in
opia aggressus, Absalone cum maiore equitatus parte prædatum misso, quæcunq;
ex ædificandi pontis instrumento opportuna animaduertit, summo negotio con-
trahit. Huius operis contextum verentes oppidani, contractis vndiq; sudibus, li-
gneam turrim instituunt: cuius præsidio hostem tanq; arce vetarent: eiusq; propu-
gnaculis frati, nostros promouendo operi, q̄ protegendo corpori intentiones, im-
missis subito funditoribus, incessere coeperunt. Contra, Dani sagittis decernere ad-
orsi quia pprius accedere nequibant, rem eminus tentant. Nec minus Otimarus no-
ui pontis progressu territus/stagnum rate transgressus, Regem petebat. Ac prout
nostrorum operam/aut segenem/aut vegetem animaduertit/ita nunc parcius/nūc
impensius pacis supplicationes agebat: sempq; pro oppugnationis habitu/deditio-
nis verba concipiebat. Tunc vero remissior operis executio fuit. Sciebant enim mi-
lites si bellum reuocari deberet, pontem a se cõferi nõ oportere. In quem tanta iam
armatorum moles concesserat: vt ne locus quidem suppetandis: quæ structuræ ne-
cessaria forent/suppeteret. Adeo vincendi auida multitudo/operandi angustias si-
bi ipsa conciuuit. Sed nec aliter allatæ sepium moles, q̄ super militum vertices eorun-
dem manibus ductatæ proferri poterant. Nec inuutilis ea necessitas fuit/quõ sepes
in altum librata non minus corporibus muniendis proficerent, q̄ aquis sternendis
prodesse. Eodem exemplo vulneribus sauti referebantur. Tum vero rarior te-
nuiorq; pontis contextus fiebat, militibus plus eius incrementis, q̄ firmitati studē-
tibus. Et iam pene eundem insulæ commiserant: quum hostes partim arte/partim
viribus frati/nouo pugnandi genere bellum exaggerant. Siquidem hastatas fal-
ces e turri directas ad militum nostrorum scuta tendebant: eaq; pertinacius appræ-
hensa/præliantibus detrahebant. Obnitentes interdum violentiore tractu ponte
excussos profundum petere cogebant. Cui malo ni maturius occursum fuisset, Da-
norum iuuentus propemodum scutis vacua occubisset. Nam ex nostris qui-
dam lignei vnci amminiculo iniecta sibi falce potitus/eadem ceteras occupan-
do/hostem subsidio spoliabat. Iamq; dies occidius erat / quum Rex contigua no-
ctis metu quid potissimum ageret incertus/seram oppidi captionem / futurumq;
pontis incendium verebatur. Quis rebus quum se vrgeri animaduerteteret, ne vi-
cto similis magno cum ignauia rubore ab oppugnatione discederet, ad intuendas
Otimari preces paulatim animum deflexit. Quem desperationis errorem Ab-
salon cum ingenti præda superueniens/ consilii sagacitate mire discussit. Siqui-
dem Regem, si se ignaro Otimari votis annueret execratus: interpretemq; se-
cretius abductum/quæcunq; a barbaro pacifice tractarentur, contrario modo ex-
ponere hortatus/armatus in pontem descendit: militesq; eum prohibenda pugna
gratia adesse ratos acrius instare compellit/prædam (si vincerent) eorum iuris fu-
turam pollicitus. Grata militibus promissio fuit. Iamq; explicito opere alacres
non solum telluris aditum, sed et turris fastigium occupant. Quam scalis/
gradibusq; adorti, fundunt: obuios resistentes obtruncant. Tunc Herborthus
eques Danicus/ne pontis angustiis officientibus/ac turba sociorum obstante tar-
dior superueniret, facilem ad hostes transitum nouo irruptionis genere quæ-
siuit. Etenim armorum onere retento, profundo se credidit: quosq; gradu non po-
terat, incredibili nandi virtute præcessit. Quod factum amulantibus cæteris, tenerã
pontis cõpaginẽ militũ cõkursus repẽte subidere coegit. Cui? ruina Absalonẽ quoq;

Otimari si-
mulario,

Absalonis
calliditas.

Pontis ru-
prio,

Saxonis Grammatici

Vic⁹ capt⁹

Henrici insolentia,

waldemari regis modestia,

Piratarum stratagema

Fugæ ardor

inter alios excussum pessundedit. Qui quū nādi astu caller et tamen armis oblitus esset non solum inter vndas securus emerfit, verum etiam alios eius artis ignaros ab imminenti periculo tutos præstitit. Interea Sclauī non suppetentibus ad fugam nauigiis, doliis se cōmittere ausi: iisdem pro rotunditatis habitu circumuoluentibus, ab insequentibus occupantur. Qui nimirum ob inusitatum nauigandi genus vt suis miserabiles/ita nostris ridiculi fuere. Itaq; ludibrio permixta eorum infelicitas erat. Capto vico trucidantur mares/foeminae captiuantur. Fuere etiam qui regi capiendi Orimari consilium instillarent. Quem ne recentis victoriæ gloriæ vnus hominis perfida captione corrumpere, inuolatum dimisit; hostiq; parcere, q̄ famæ nocere maluit. Cum omni deinde exercitu pristinum iter remensus, prius classem/mox patriam reperiuit. Postera astate Henricus Bauaria reuersus, apud Eydoram solenne cum Danis colloquium habuit. In quo ob prosperos rerum successus adeo se insolenter ac tumide egit: vt medium pontis/sicut ante consueuerat/vifendi Regis causa/transgredi recufaret: ne sibi dignitate præstare: quem peteret, fateretur: immemor prorsus illum paternum/auitumq; regimen gerere: sibi alieni imperii præfecturam cessisse. Quam insolentiam rex adeo patienter ac moderate tulit: vt in eius occursum exæquatis pontis spatiis/tanq̄ par non maior descendere/honoratiorem se ratus/si cum indignatis viri fastu humilitate certasset. Siquidem præditus mansuetudine animus/celsitudinem suam citra debitam maiestati venerationem submittere, q̄ alienæ superbiæ exemplo insolescere maluit. Itaq; pace cum Henrico composita, Absalon quum secus Stethinnense promontorium nauigationem haberet, leuib; saxis et ad iaciendum habilibus in eius littore lectitatis nauigium onerat/vsurus eis ad castelli tuitionem: quod in publico negociatorum portu condiderat. Quibus nauigio impositis, ad idem castellum postera die peruenit. Vbi quum munditiarum gratia balneis vteretur, animaduertit cuiusdam nauis e septentrione venientis mentionem foris stantium colloquutione crebescere. Quam vt piraticam intellexit, semiloto corpore vestem poposcit: nauemq; quam in portu velatam dimiserat, remigibus lituo contractis, conscensam in altum dirigere curauit. Nicolaus quoq; qui clientelæ eius et stabuli curam habebat/aliud nauigium iam pridem rimarum vitio pessundatum, exhausta sentina, ad patientem nauigationis habitum celeriter perduxit. Sed Absalon velo/Nicolaus remigio piratas petebat. Qui quum Absalonis nauigationem suam superare conspicerent, callidū fugæ cōmentū amplexi/submisso velo cōtrariā vento nauigationē remigio molunt. Id artētantibus Nicolaus rate obuius fuit. Quā aduersa nauigatione petētes mira gubernatoris solertia fefellere. Nā cū ad eius pene cōtactū puenissent, obliqua ro remigio in illud nauigii sui lat⁹ qd̄ ab hostib⁹ auersum erat piter cōcurrere iussu reliqui se erigentis oppositu pinde ac muro hostilia qbus incescebantur iacula vitæ uere. Sic hoste eluso diuerticulum nacti, callidis nauigationis ambagibus recessus petebant. Quas tanta fugæ aueritas ceperat: vt quum ingens telorū vis in eorū nauigium effunderet/etiam manus sagittis traieci, manentibus spiculis, remigandi officia non ommitterent. Adeo illos timoris magnitudo vulnerū molestiā negligere coegit. Fuere etiam qui vndis impensius obluctantes/vitam remigio finirent. Alii telis terga confixi, maiorem nauigandi, q̄ spicula propriis corporibus auellendi curam præstabant. Adeo illis minorū vulnerum dolorem maiorum metus ademerat. Cūq; anceps diu nauigationis certamen fuisset: quod ex remigiorū volucritate pen

Histo. Danicę. Li. XIII. F. CLXXX.

debat nostris tandem superantibus occupantur. Tunc quidam ex eis indubitatē periculi metu ferrum expectare non ausi, in vndas desiliunt/mortemq; sibi ipsi inferre, q̄ ab hoste recipere maluerunt. Itaq; plarunq; timidos vnus periculi metus in aliud precipites iactare consuevit. Maxima horum pars qui fluctibus abstinebant/ferro perempta est: q̄q; ignobile sociorum fatum comitari nolentibus iure parcendum videretur. Quorum capita corporibus auulsa propter Absalonica vrbis moenia iisdem stipitibus affixa sunt, qui nuper aliorum piratarum a Sialadensibus captorum ceruicibus onusti fuerant. Ea res ingenti prædones pauore confecit. Plurimum siquidem ad extirpanda piratarū latrocinia spectaculi huius atrocitas valuit. Gubernator ipse cum paucis admodum remigibus captus/quū fallam redemptionis spem animo præsumpsisset/ac forte putria sociorū capita cōspicatus/ idem se Danis facturū dixisset, captiuitatis supplicii cōsumptus est/pœnatq; nō solū veteris piraticæ, sed etiā recentiu minarū exitio pepedit. Per idē tps Esbernus et Wethemānus opportunas patrię excubias multo nauigationis impendio psecuti/sedulumq; piraticæ opus ingressi, in septem piraticos mioparones quatuor incidere nauigiis. Tūc Mirocus pugil spectatæ audaciæ fortitudinis suæ motū intra ppriæ nauis spatia cōtinere nō passus, Wethemāni se appetentis nauigiū virtutis fiducia solitarius insilit/cedentibusq; p ignauā remigibus, neminē in eo præter Wethemānū rebellem habuit. Quos Esbernus rate præteriens risu psequi contentus fuit; neq; aut hostem lædere/aut ciuem iuuare sustinuit: ne pluribus aduersum vnum opem tulisse videretur. Progressus itaq; Strumicū athletam insignis fortitudinis capit. Sed nec prius Mirocus vt pedem referret vrgeri poterat, q̄ alius nauigiū supuenientis viribus arceretur. Cuius respectū tantū venerationē acceperit: potiusq; in eo probitas honorata sit, q̄ facinora punita. Ita quum impietati perniciēs deberetur, fortitudini salus donata est. Eodē tempore Elkillus domesticis supra vires negociis fatigatus/dum quieti intentius consulit, proficiscendi licentia a rege difficulter extorta, nobile Galliarum cenobium: quod Clarauallis nuncupatur/petiuit: ibiq; priuati more tranquillam vitam degens, asperum patriæ conuictum voluntariæ perigrinationis lenitate mutauit/iocūdiorē rerum vsum apud exteros, q̄ inter ciues habiturus. Per idem quoq; tempns Walagostenses moenium suorum angustias perosi contractiora vrbis spatia propagare cœperunt. Nec incrementa adiecisse contenti noua defensionis præsidia excogitabant. Siquidem frequentibus palis circa moenia defixis, quo minus hostis aditu potiretur/propinqua muris vada clauderent/profundiora fluenti loca aduolutis ingentibus saxis nauigiis inaccessa reddentes. Cæteros quoq; meatus nauigationibus opportunos/aut lapidum coagmentis/aut alio impedimentorum genere præstruebant. His obstaculis rex oprato locorum accessu phibitus, classē postera aduersum Sclauos expeditione promotam/ Zuinensibus ostiis inserit/luliniq; vacuas defensoribus edes incēdio adortus, rehabitata vrbis nouitate iterata penatiū strage cōsumpsit. Nec solū lulini vicinā: sed et cōfinia Camini ipso pterito populatus est: vt factu celerius, ita quoq; hostib⁹ pnciosius ratus/patētē ruris vbertatē diripe, q̄ dubia munimētōrū claustra pulsare. Nā lulinenses cū vrbis suæ recētes ruinas ferendæ obsidioni inhables cernerent, perinde ac viribus orbati, deserta patriā, præsidium Caminense petiuerant/ aliena amplexi moenia, qui propria tueri diffiderent. Ab his demum finibus exercitus noster ad vr

Gubert nato
ris superbi
supplicium

Miroci vir
tus.

Elkillus ar
chieps Cla
reuallen sic
monachus.

Saxonis Grammatici

bis Ozna solum dirigitur. Cuius mœnibus abstinens viciniam irrumpit/certam agrorū vastationē incertæ vrbiū obsidioni præpōdere existimans. Sed etiā idem aliquāto satius faciliusq̃ reputabat psequi dispsos, q̃ vrgerē munitos. Cui postmodū compendiarīæ nauigationis reditum circūspicienti in commune prouisum est/propinqui fluminis abstrusos referare secessus. Cuius ostia quū quondam nauigantibus per uia fuerint: nunc harenis obfusa ad pristinū habitum fossa redigi possunt. Quam sententiam considerata difficultatis magnitudo quassauit, Rege eximiam obstaculi molem ligonibus penetrari morosum ducente, vetanteq̃ negocium suscipi, quod plus impensæ q̃ vtilitatis afferre videretur. Igitur reperito Ozno, tormentisq̃ propter vallum erectis, obsidio fingitur: cui? specie deditio obtineretur. Quā simulationem spernētibus oppidanis/expeditioni finis imponitur. Aliam rege post ver posterum exorso/eiusq̃ opinione finitimos terrente/quū se Sclauū nec propriis viribus/nec peregrinis auxiliis aduersum Danica arma abundare conspicerent, delegatur Priflauus, qui bellum apud Danos deprecaretur. In quorum præparatam classē incidens/oblata pecuniæ pactione non solum profectionem prohibuit, sed etiam pacem in biennium taxauit. Cæterum publicæ religionis conditiones barbaris ingesta non sunt: cuius professores plariq̃ eorū principes existerent, vulgo sacrorum societatem damnante. Qui tamen si Christiano nomine censerentur, titulum moribus abdicabant/professionem operibus polluentes. Per idem tempus Hæricus compositis in Bauaria rebus/quia Sclauis aduersum Danos adesse non poterat, amicitiam Waldemari prius per internuntios petitam/ mox apud Eidoram colloquio obtentam callidius q̃ verius amplexatus est. Nam puicaci eius ingenio nulla boni stabilitas seruiebat. Cum gente nostra nūq̃ diutinas ac constantes amicitias gerere sustinuit. Mētiri virtutem ducebat: bonarū artium loco fallaciam amplectebatur: fidem simulatione colebat/honesto vtile anteferendo. Assidue nostros rupturpiter societate lædebat. Econtrario regem conspicua animi integritas/ ppetuag in cunctis cōstantia decorabat. Quid ergo miremur /q̃ inter eius virtutes/ et Saxoniam leuitatem firma societatis copula/ aut solidum concordia vinculum contexti nō poterat? Iisdem fere temporibus Suerus quidam fabro patre genitus/ sacerdoti quod in Ferogia aliquādiū gesserat partibus abdicatis/ Noruagiam petens, religionis munus militia mutauit/ Osteni cuiusdam ab Erlingo prostrati occasione adductus: cuius agmini per deserta fugienti fortuito obuius ducem se præbuit/ resq̃ aduersum victores nauare coepit. Et ne generis titulo carere videretur, originē mentitus/ Haraldum Hyberniensem auum sibi vendicando/ Siuardo se pcreatum confingit. Cuius etiam nomē filio: quem antea patris vocabulo vna appellauerat/ aptauit. Et vt omnia prioris fortunæ momenta subrueret/ proauisq̃ vocabulo in eo re præsentari crederetur, simulatæ prosapia decus/ noui nominis ornamentis vsurpare sustinuit/ Magnumq̃ se in argumentum generis vocitari constituit. Quod tam impudēs mēdaciūm turbulento militum errore / credulaq̃ vulgi suffragatione protectum/ ad totius Noruagiae cruentissimā stragem/ extremāq̃ perniciem pernetrauit. Idē quū adhuc priuatus Suetiæ ducē Birgerū petisset, sacerdoti cuius forte hospitio vsus fuerat/ stolam præcipuum Diaconi insigne/ cum libro sacerdotalia sacra continente dono dedisse fertur. Sed ne peregrinis vterius immorer, stilum ad propria referam. Neq̃ me domestica scelera per idem tempus exorta diutius externis insistere patiuntur. Siquidem Magnus Erici filius præsentis for

Hærici prauis mores.

Waldemari probitas.

Suerus se regis filiū mētitur.

*Sirchebeuer.
i. d. Chm. Nor.
in r. g. f. Sueri.*

Histo. Danice. Li. XIII. F. CLXXXI.

tunc stipendiis non contentus: cum Kanuto & Carolo quibus paterna cum Waldemaro neces- Magni i re-
 situdo: maternus autem avus Eskillus erat: aliisque compluribus in societate facinoris ac gem conspi-
 citis: opprimendi per insidias regis consilium capere sustinuit. A quo cum Suenonis partibus ratio,
 militando bello Grathico captus fuisset: non solum spiritu sed etiam amicitia & familiari
 ratis iure donatus: atque ex priuata fortuna ad eminentem dignitatis locum promotus fuerat.
 Tantam victoris charitatem supplicii quod meruerat loco expertus est. Cuius insidiarum
 apparatus: hoc securior: quo incredibilior extitit. Neque enim facile regis animum sub
 ire poterat: ab illo sibi insidias necesse: cui quodam salutem a se tributam meminerat.
 Cum res diu latuisset indicium huiusmodi fuit. Quidam Theutones insidiarum consilium
 Magno clientela obsequiis deuincti cum forte negotiorum eius curam administrando
 do Holsatiam peragrantes: cuiusdam solitariam vitam degentis hospitio excepti fu- De insidiis
 issent: eiusque cubiculum a se medio tantum pariete discretum nesciret: nocturno in- Magni &
 uicem sermone effusius habito: vehementer se mirari dixeret: quo pacto rex inter tot Caroli,
 preparata sibi insidiarum cometa mortalium adhuc luce fungeretur: quas Magnus
 cum Karoli filiis eius capiti clandestino consilio molitus fuerit. Has vero omnes ad
 uersum inscium excogitatas: non fortuitis humanae conditionis casibus: sed constantibus
 diuinae protectionis subsidiis esse dispulsas. Siquidem Magni gladio duntaxat
 venabuloque quo Tigres occupandi consuetudinem habebat utentem: petiuro Sian-
 landiam regi comitandi obsequium ad cuiusdam usque vadum transitum exhibuisse: ibique
 Kanuti qui pari armatura instructus (nam id genus in venationis sectatoribus sus-
 ceptum esse non poterat) cum coniuratis eodem tempore superuenire debebat: occursum
 fraudatum, facinusque sine complice experiri non ausum: per summam propositi dissi-
 mulationem: consalutato rege propria repetiuisse. Post cuius discessum Kanutum regi
 vadum transgresso obuium extitisse: turbatumque consortis absentia: prosecutionis offi-
 cium simulasse. Aliquanto tamen eum acrius audivitque quam Magni propositum exequi
 perseverasse. Qui regem equites ad mare praemittere, stipantibusque sceminis mora-
 bundum in littore confidere: & inter extremos nauigium conscendere solitum ag-
 gredi constituerit: peregrissetque facinus: nisi rex absque omni humano indicium monitis:
 benigniore coelestium cura compulsus: relictis ocyus pedissequis: ratem praeter so-
 litum scandere maturauisset. Karolum autem antea a coniuratis in Scania transmissum
 fuisse si fratri propositum ex sententia cessisset: ad extirpandam regis sobolem amia-
 corum auxilia contracturum. Sed ne sic quidem Kanutum proposito cedere voluisse
 quod apud Fioniam frustra tetatum: in Scania maiori cum opportunitate consumma-
 re sperauerit. Waldemarum ad Helsingorum urbem praecurrere maturando: etiam cum Helsing-
 primam Scaniae aduentus rate excederet: incautum opprimere moliendo: quem post borg,
 diurna venationis exercitia: praemissis arbitris eo loci paruula rate crepusculo transire
 solitum: non ignoraret. Quam machinationem fortuitis necessitatis praesidiis elusam
 fuisse: nam ratem quae regem veherat cum forte glaciali impulsu procul a concupito
 littore detorqueretur / militum eius aduentum praestolantium ingenti cohorte exce-
 ceptam fuisse: eaque manu necessitati subuenire conatam: coniuratorum insidiis obsta-
 tisse. Ita Kanutum & Carolum bis propositi cassos / loricas quas inuadendi regis gra-
 tia sub tunicis gestabant hospitibus reddidisse. Horum autem omnium admirationem
 vincere: quod Waldemarus unius ex coniuratis sibi per familiaris suspectum minime / fe-
 rum vitare potuerit. Qui cum regi per Rhedam aucupium exercenti: solitarius comes
 aurigaeque existere soleret: deficientibus coniurationis auctoribus: parricidale ministe-

Saxonis Grammatici

rium circa ipsum comprehensa aue curru delapsus iuuandi accipitris curā intera corporis inclinatione tractaret: sua manu peragendū promiserat: fortunā tamen in tanta tāq̄ facili insidiādi materia promissis parricidii partibus aditum nō dedisse. Horum itaq̄ euentū miraculis liquere mortali manu regē perire non posse: cuius salutem inter tot exitiosa, arcanaq̄ pericula: non industria humana: sed cœlestis prætexit diligētia. Hanc hospitem relationem a rerum ammiratione profectam: eremita perinde ac si diuinitus dati iudicii mysterium veneratus: cuiusdam monachorū rectori ad se venienti memori narratione replicuit iussu horum indicandorum gratia ad regem transitum non differre. Quibus acceptis rex: cum ex diffinitione locorum: argumentisq̄ temporum: necnon itinere suorum circūstantiis fidem assertis habere cepisset / non minus sibi subsidii deum in prodendis insidiis præstitisse: q̄ in frustradis tribuisset gratulatus est. Cuius rei ignorantia Karolus pristina adhuc securitate succinctus siue tegēdi parricidalis propositi calliditate: seu peragēdi desperatione: Absalonem ob cognationis fidutiam peritum: impetrandi sibi a rege prouincialis beneficii adiutorem deposcit. Quo propinqui preces attērius exsequēte: Waldemarum dissimulata insidiarum cognitione: ex fisco suo se stipendia Karolo soluturum promittit: quoad honoris ei impertiendi facultas incideret. Cūq̄ Roskildiam veniens, in aede trinitatis optimā maximā / morem sacris gessisset: amotis arbitris Absalonem a desse præcepit: quo secum confidēte indicē aduocans: quæ sibi detulerit iterato exponere iubet. Ille propinquitatis metu qua Absalon a Kanuti filiis cōtingebatur eloqui veritus, atq̄ os rubore peresus: aliquādiu plēnū hesitationis silentium egit. Cuius taciturnitatis rex illico causam coniectans: hoc inquit te metu Absalonis fides liberat. Apud quem meæ respectum charitatis propriæ necessitudinis affectioni præponderare non dubitem. Quo dicto senioris vocem erectū da animi hæsitacione torpētē ad eloquēda quæ iubebantur intrepidam reddidit. Is itaq̄ relationē ab insidiarum principio orsus: cunctasq̄ earum partes veris narrationis iudiciis profecutus: hoc nō suæ sed aliene compertionis fuisse restatur, rogatum se tantum eadem regi referenda curare. Tunc rex eo secedere iussu: ductis alte suspiriis: priuatim apud Absalonē, queri coepit: nūq̄ sibi vel cognationis ius: vel beneficentiæ meritum obtentū fore potuisse: quo minus malis propinquorum artibus appeteretur. Quorum fraudem si dissimulanter tolerare coepisset: effectū insidiis præbere posse: quæ tam potētum tāq̄ sibi familiarium studiis necerentur. Si vero parum adhuc publicato facinore supplicia de indemnatis fumere maturasset: doliq̄ notitia a paucioribus sumpta crudelius in æmulos consulisset: innoxia capita confictis criminationis partibus obruere videretur: inuidiaq̄ virtutis accessus ad communē generis sui interitum variis insimulationis modis exurgere necessitudinis euerfor: affiniūq̄ consumptor censendus. Igitur & patientiam periculosam & vltionem si præpropera foret: probrosam existere. Ita se quem vindictæ modum apprehendere debeat ignorare, cuius & ignominiosa acceleratio sit & perniciosa dilatio. Caterum insidiarū periculis patere malle / q̄ in auctores facinus retorque: ni mors sua ad aliorum confestim exitium redundaret: quā liberorum suorū amicorūq̄ miserabilis strages: mox discordia ciuilis: sauaq̄ exterorum irruptio: ac totius patriæ reterrima vastitas insequeretur. Hęc & cōsentanea rex crebris auxiliisq̄ gemitibus profecutus: quæ maxime sibi conducant Absalonē dispicere iubet. Ille se nihil a regis astimatione diuersum perpedere refert: præfatus ipsum ex repē-

Hist. Danicę Li. XIII. F. CLXXXII.

tino vindictę procurſu non leuius famę diſpeditum q̄ ſalutis ex dilatione capturū. Quamobrem animaduſionis ius diuino permittendum arbitrio/ qui potis ſit inſidias quas eluſerit publicare. Sed neq; rem cuius multitudo conſcia ſit diuulſus latere poſſe. Hortatur deinde corporis ſui cuſtodiam conſuetis comitibus attētius mandet: iubeatq; nunq̄ ſibi inermes aſſiſtere: nec magis ſalutem ſuam diurnis eorum officiis, q̄ nocturnis excubiis vallari curet. Sic enim coniuſatorum aliquos: ſe proditos ſuſpicantes: repentinum propoſiti iudicium edituros. Gratum Waldemaro conſilium fuit. Cuius Roſkildiam linquentis Abſalon comitem agens: ſollicitatur a Carolo petitionis ſuę partes quas nuper apud regem egerit: iterare. Qd̄ exſequentē eo: reſpondetur a rege: raram beneficii gratiam eſſe, qd̄ accipiens parricid̄io penſare ſtudeat. Pręterea miram quorūdam ingeniis & fallendi pertinaciam & diſſimulandi ineſſe verſutiam. Se nihilominus cum primū Iutiam introierit inſidiolo militi munificum futurum: a quo potentia ius in id maxime vulgus affectari non dubitet. Iocunda Carolo promiſſio exitit: quā ſibi per Abſalonem expoſitam impenſiore gratiarum relatione proſequebatur: ſinxit enim oris hilaritatem: lætitiāq; effuſius prætulit: quam non tam recipiēdi beneficii q̄ implendi parricid̄ii affectus progenuit: q̄ ei regię diſſimulationis induſtria ſecuritatis incrementa tribueret. Huic poſtmodum forte materni auī Eſkilli per idem tempus a Gallia nauigantis appulſus/ urbem Ripam cum Kanuto fratre petēdi cauſā præbuit. Quorum Benedic̄tus quidam ſolo patre germanus: ſed pellice editus regię clientelę fortior q̄ fidelior comes: Waldemaro paucis poſt diebus q̄ Fioniā ingreſſus fuerat in propatulo prædente, ſiue celanda: fraudis impatiētia adductus: ſeu parricid̄ii qd̄ cogitauerat furis concitatus: neglectis epulis cultrum quē forte prandendi gratia ſumpſerat: compreſſa manu: huc atq; illuc actum: varia ancipitiq; verſatione ſtrangebatur: perinde ac vſum eius ad inferendas plagas agitationis exercitiis prædiſcere cupiens. Inter dum ferrum ſinu condebat: detectumq; ruſſum digitis inſerebat. Inter hæc aſſidue regem oculis deſtinabat: quibus nō minus q̄ manui minarum ineſſe videretur. Cuius motibus amentię conſentaneis: Waldemarus per ſponſam filii Gerthrudem ob id muliebriter lachrymātem oculos inſerere monitus: Nicolaum: qui regię menſa: præerat: q̄ poterat arcanis nutibus accerſitum: viſum ad inuſitatos Benedic̄ti geſtus obliquare tacite iubet: amotiſq; poſt epulas mēſis cæteris ſibi propiore conſiſtere: prædicti equitis ſi quas moliretur inſidias excepturum. Sed Benedic̄tum tum ipſius regiſ, tum commilitonum plena ſtuporis contēplatio ferrum vaginę reddere coegit. Crediderim vero hunc animi æſtum eius præcordiis diuinitus ingeſtum eodēq; auctore proditum facinus quo prohibitum eſſe. Tum demū Waldemarus neglectum Abſalonis cōſilium pœnitētia proſecutus: deuocatis in cubiculum militibus inter quos & Benedic̄tus aſtabat: rē moeſtam eiſq; per q̄ maxime diſpliceturam afferre ſe dixit: quam & prodere triſte ſit: & celare peſtiferum: nec ſe dubitare quin eadem in cōmune delata amicorum mētes triſtitię ſalebris ſit implicatura: tantoq; eis plus amaritudinis incuſſura: quanto regem ſuū propenſiore charitatis cultu contingerent. Si quidem quorundam conſpirationē de nece ſua habitā non dubiis cōiecturę rationibus/ ſed veris conſciorū iudiciis, certiq; rerū veſtigiiſ ſibi proditā eſſe: cuius auctoribus primā ſalutis ſuę cuſtodia credere conſueuerit. Nolſe vero ſe eorum declarare vocabula q̄ noxios reſipiſcēdi induciis donare q̄ in ſimulādī ſtudio obruere mallet. Hortatur deinde maiore cum ſedulitate vallādum

Benedic̄ti
Alemanni
ſtoliditas.

IIXXX. Saxonis Grammatici

Eskilli per-
plexitas.

se curent: nec vsq̄ gladiis vacui incedentem comitari sustineant: stipendiq̄ officia
hactenus per incuriam gesta deinceps elaborato famulandi studio prosequatur: tan-
taq̄ id sollicitudine peragant: perinde ac quiuis propriae sinceritatis certitudine
de aliena ambigere necesse habeat. Sed neq̄ se vniuersos notabiles ducere: de quo-
rum grege complures ad mortem pro se excipiendam si res posceret: paratissimos
sciret. Tunc milites mutua fidei amulatione consciorum iudiciū flagitantes: a per-
fidis erga regem capitibus vindictam se exacturos promittunt: neq̄ aut necessitu-
dinis aut familiaritatis gratia réperaturos: quo minus sanguinis eius cupidos pec-
nas quas mererentur/ persoluere sint coacturi. Ad hæc rex referre: fidei sinceritate
contentos: vltiores iudicii partes expetere non oportere. Ita militum preces ab in-
nocentiæ conscientia profectas / plenum moderationis responsum cessare compulsi.
At Benedictus coniurationem a consciis regi proditam ratus: eūq̄ his quos incau-
tos opprimere cuperet callidis simulationis ambagibus veniam polliceri: plarisq̄
militiæ insignibus relictis: Iuriam qua potuit celeritate periuit: detectæ factionis
nuntio ad Magnum dimisso. Ita perfidum eius animū mordax conscientia: crimen
regiæ mansuetudinis promissis fidem habere vetuit. Quæ res Magno proxima no-
cte nauigio Lubecam proficiscendi: indeq̄ Henrici contubernium expetendi cau-
sam præstitit. Eodem nuntio kanutus & Carolus per Benedictum accepto: tacite
Ripensium vrbe egressi: conscia apud Randrusium naue præfectum Gorthiæ Bir-
gerum propinquitatis fiducia periuerunt. Adeo illos maligna conscientia: vis securi-
tate defectos: subito pauore quati coegit. Quorum profectionem Eskillus: tum pro-
priam, tum nepotum fortunam miserabilius questus infinita ægritudinis molestia
prosequatur: ob cuius magnitudinem linguæ debilitate contracta: parum voca-
lis euasit. Quem rex ad se wibergi venientem iocunda admodum fronte suscepit: ne
quid suspicionis in eius aduentu reponere videretur. Quam regis moderationem
pontificis prudentia aquauit. Supplicem enim pro nepotibus vocem mittere non
sustinuit quo magis se ab insidiarum suspitione alienū efficeret: neue eorum culpæ
affinis/ quos precibus seruare cuperet, existimari posset: consultius arbitrando taci-
turnitatis argumento malignitatis suspitionem vitare: q̄ offensam pro noxiis sup-
plicando contrahere. Cui postmodum Scaniam profecto/ opportuna medicorum in-
dustria debilitatæ vocis opem redintegrauit. At mentem eius ingenti curarum astu-
oblitam ægritudine vacare nepotum proprio spiritu chariorum fortuna passa non
est. Adeo facilius corporis q̄ animi discrimina vitantur. At Magnus facinoris pudore
quam exilii causam haberet: Henrico pandere veritus: reconciliatōnis ab ipso dū
taxat remedia postulabat. Ille exulis vota auersari impium ratus: epistola ad walde-
marum transmissa: concepta erga Magnū offensæ remissionem efflagitat. Ad hæc
waldemarus legatione q̄ literis respondere satius ratus: Henricum quē stabulo suo
præposuerat: Germanicæ vocis admodū gnarū in Saxoniam dirigi curat: apud eius
ducē Henricū Magni perfidiā accusaturū. Quo audito/ Magnus rubore in audaciā
verso q̄ poterat pertinaciter obiectis se affiné negare: & veluti in augmentū innocen-
tiæ duello manum offerre: eodē acuminē dissimulationē amplexus: quo facinus mo-
litus fuerat. Refert legatus nō ob hoc se eo missum: vt accusationis partes apud ex-
teros ferro prosequi debeat: sed vt reum causam suā ad regis cognitionē transferre
defensionēq̄ patria lege decretā subire moneat. Tum ducē quē defensionis modum
aduersum hoc criminationis genus lex Danica statueret: rogante: penes ferrū pur-

Hist. Danicę. Li. XIII. F. CLXXXIII.

gationis morem consistere respondit. Tunc Magnus a duce rogatus: an tantum si-
dutię in innocentia sua reponeret: vt huius experimenti iudicio spem defensionis
petere auderet! Anceps id gen⁹ nec semper miraculo pręditum aiebat: qđ plarũq;
et infantes damnare, & noxios absoluere soleat: fortuitosq; maxime experimētorum
euentus habeat, neq; enim diuinam potentiam tanta mortalium cura flagrare: vt
quibullibet eorum votis rerum naturam cedere compellat. Suspecta plarũq; respõ-
sio fuit. Tum duce quã a se opem sperare debeat qui tanti criminis obiectionē pa-
triis institutis refellere nollet/arctius perquirente: quid ageret incertus; aliquandiu
responsi cunctationem exhibuit. Tandem vltioris profugii diffidentia adductus:
vltro regem aditurum se dixit: si sibi quęcunq; causa exitum fortiretur: impunita-
tis fides daretur. In cuius fidię certitudinem stabularius sponfionis suę pignus
offerre cępit: pręfatus capitali crimine damnatis patrię legis instituto dilabendi
inducias tribui: iisdęq; e vestigio supplicium irrogari nefas haberi. Qua Magnus
oblatione contempta: solam Absalonis fidem se pignoris loco recepturum asseruit.
Quę cū rex ex legato cognosset: epistola duci redditur: qua Magno sub Absalonis
obtentu/veniendi discedendiq; potestas promittitur. Quo euenit vt Absalon prius
Magnum hospitio exciperet: q̄ vllum aduentus eius nuntium a rege sumpsisset: li-
teras quę pro eiusdem receptione destinabatur nimio festinationis studio pręcur-
rentem. Quibus tandem per regem susceptis sollicitudinem improuisi hospitis ple-
nis fidię promissis discutere curę habuit. Quibus erectus Magnus: plus spei in
Absalonis auxilio: q̄ metus in sua noxa reposuit. Quo euenit vt maiore formidinis
parte deposita: propria repeterere non dubitaret: nauigationem qua Iutiam petitu-
rus erat: necessariis vsibus instructurus. Quippe causam apud Aursiam dicere iu-
bebatur. verum hoc securitatis robur deprehensa secretorum eius legatio quassa-
uit. Siquidem binas eius epistolas proditiõnis mandata gestantes: a publicorum ite-
nerum obseruatoribus intercipi cõtiguit. Quas cum regi allatas ab intermeantibus Magni pdi
expertus fuisset: formulã qua signatoria utebatur: proprii scribæ negligentia amif-
sam confingit. Idq; non solum inter suos: sed etiam apud Absalonẽ simulatione pro-
sequi curauit: opinionem ferere cupiens adulterinas epistolas a formulæ repertori-
bus odio sui fuisse compositas. Appetente causæ dictionis tẽpore: binis nauigiis in-
structus: Absaloni Sialandię & Scanię magnatibus comitato obuius affuit. Quo
adito consciẽtię stimulis actus: trepidationẽ fide maiorem pręteriteq; vitę fortitu-
dini indebitã exhibẽdo: nullis se exhortationibus vt Iutiam peteret adducẽdũ iura-
bat: plus a se metus in regis offensa: q̄ opis in cuiuspiã patrociniõ reponi pręfatus.
Præterea fortuitã sigilli sui amissionẽ causatus: amulorũ cõmẽto occasionẽ ex eius-
dẽ inuẽtione nactorũ inimicis regi literas suo noĩe cõfictas asseuerabat. Sed Absalo-
ne tãcti criminis acta ab eo cõfessio foret: nihil cõmissum quo min⁹ inuiolatus dis-
cederet/cõstãtius asserẽte: sociali illũ nauigatione psequit: plus amici monitis q̄ p-
prio pauori indulgens. Cui rex omni Danica nobilitate stipatus/apud villam Wiby
sibi per Absalonẽ oblato mensã sacra cõmunicare passus non est: ne coniuuam agẽ-
do offensam deponere videretur. Quẽ die postero ad concionẽ vocatum suorum in Magni ac-
eum benignitate exposita: maiestatis reum agere cępit: pietatẽ parricidio repende-
re auidum: qđ eius fuga non violẽter ingesta: sed a solo conscientię reatu profecta
recẽter prodiderit. Ad hæc Magnus se nõ cuiuspiã delicti: sed minacis nũtũ per Be-
nedictũ accepti impulsu dilabẽdi consiliũ cepisse testatur: regiã suspitionis causam
culatio.
Purgatio.

Saxonis Grammatici

e longinquo tutius spectaturus. Præterea mirari se quo pacto rex/propinquum quem
omni familiaritatis iure prosequi consueuerat: inani suspitione ductu persequi
sustineat. Contra rex hoc eum ingratiorem quo meritorum suorum negligentiorē
altruere: & in perfidia argumētum supradictas ipsius epistolas/ quarum altera clau
sa, altera aperta obsignabatur in cōraune proferre. Quas etiam per presentes ponti
fices circumferri: & an vero Magni signaculo obfita essent: curiosius annotari præce
pit. Qd̄ inspectantibus cunctis adulterinūq; esse negantibus: recitari eas in publico
iubet. Aperta Scaniensibus scribebatur: regem super complurium oppressione calū
niās: cunctosq; ad bellum cum eo gerēdum exhortans. Magnum repetēda libertatis
auctore habituros. Clausa ad Kanutum & Karolum eodē quo prior titulo mitteba
tur: quæ eos res in Scania nouare moneret: Magnūq; idē apud Iutiam facturū pro
mitteret. Sic regem viribus cariturū maiorum regni prouinciariū auxiliū ad eum
cōmeare prohibitis. Perlectasq; epistolas Magnus cū respōso excepturus putaretur
indice metus silētio utebatur. Quinetiā tantū stuporis animo contraxerat: vt voce
quoq; deficeretur: internæ pturbationis notas confuso oris habitu præ se ferēs. No
tabilis viri taciturnitas fuit: quæ ne confessionis loco duceretur: prudens Absalonis
interuentus effecit: miratu indignū dicētis ad nouos criminationis obiectus homi
nem defensionis dubiū pleno meditationis consilio respondēdi officia tardius exhi
bere: protinusq; eum dandī respōsi gratia colloquio excedere: & quos velit ex amī
cis in consiliū contrahere iubet. Quo dicto recreatus Magnus atq; ad spem labefa
ctandæ accusationis erectus acceptis cōsultationis induciis: Absalonē cum Tuko
ne Wendilensium antistite seuocat. Is Tuko patri eius Erico diaconatus obsequiis
percharus habitus: deq; eius clientela ad pontificatum accitus fuerat. Cuius rei
grata recordatione Magni charitatem propensius animo insiram habebat. Quem
multum diūq; ob cogitatū sceleris immanitatem profectis a dolore conuictis inse
curus: respondente eo epistolas aliena fraude contextas: superuacuum id purgatio
nis genus astruxit: non solum scripturæ: sed & stili modum quo scriba ipsius Lam
bertus in dictandis epistolis vti soleat certissime recognoscere p̄fatus. Cuius affir
mationem Absalone consentaneis verbis prosequente: tantū Magno desperationis
incessit: vt eos an sibi confessionis remedia amplecti liceret trepide percontaretur.
Tum Absalon tamen si confessio periculo non careret: ad hanc tamen ante procurē
dum q̄ de venia actum, excussūq; foret negabat: suadetq; vt i stupore deposito: per
se vel per amicum in posterum diem induciarum facultatē audacter efflagitet: fir
mato animo rem feliciter expleturus. Quibus admissis rex præsentem nobilium ca
teruam vespere iter ingressus: ad Vnnonis locupletissimi viri penates secum perdu
xit. In qua profectioe Absalon a Magno admodum astuante quisnam defensionis
modus obiectis congrueret: curiosiore percontatione consultus: nullam partē pro
bro aut periculo vacuam agebat. Nam nec accusationem tot rerum indiciiis subnia
xam refellere promptum: nec purgationis partes detrectare syncerum: confessio
nis vero exitum ancipitem fore quam nulla veniē certitudo præcurreret: Ita verax
respōsi dator consultori ignorantiam prætere: q̄ in dubiis certitudinem pro
mittere: fidelius duxit. Tunc Magno omnia se veraciter relaturum: si veniam con
fessionis tribuendam speraret dicente: intrepide eū sibi secreta quæ vellet cōmittere
iubet/ nullum eorum indicium ad regem ex se manaturū præfatus. Tum illo omnem
insidiarum ordinem patefacere cupiente: Absalon narrationem admittere noluit:

Hist. Danicę Li. XIII. F. CLXXIII.

ne eam sacerdotali ministerio confessionis loco recipere videretur. Suadet itaq; Suenonem & Esbernium secum adhibeat: quos in rebus arcanis regendis industrios sciat. Quibus admissis Absaloniq; data fide pollicitis, absq; eius coniuertia nullam se presentis arcani mentionem acturos: Magnus insidiarum seriem a principio retexere orsus: non solum se cum his quorum crimen testis fuga prodiderat: iure notarum asseruit: sed etiam complura ad regis caput pertinentia adhuc eius notitia parum indita/apertissima confessione detexit: Eskillum (Asceri hic filius erat) & Christiernum patre Suenone natum: eiusdem culpae conscios asseuerando: Christierni fratrem Ascerum cui in templo Lundensi prima post antistitem dignitas cesserat: con iurationis consilium scisse potius q̄ probasse testatus. Confecto itinere postq̄ opportunum colloquio tempus occurrit: Absalon cum Sunone & Esberno regem paulisper sine arbitris esse iustum contemplari causae exitum monet, in qua nec accusationem auctori instruere expeditum: nec reo confessionem amplecti tutum ducatur. Qui si indemnatus abscederet: complures ad innocentiam sibi decernendam adduceret. Sin confessus venia careret: simplicitatis exemplo culpae sociis regenda eius documentum praberet. Igitur elaborandum vt spontanea ab eo confessio elici posset/quem testimonio insequi promptum non esset. In hanc sententiam perducto rege: & se poenam confessioni remittere promittente: cum Magnus postera die in conuocatione ab eo quid super responso deliberasset interrogatus fuisset: a coniuertionis initio orsus pudore posthabito: omnem insidiarum contextum: non solum conscios/ sed etiam loca rerum ac tempora perstringendo: vera narrationis serie prosequeretur: regem inter tot peruicacissime artis ambages, non sorte humana/ sed diuina opera seruatum affirmans: seq; non aliud magis mirari q̄ fraudem tanta familiarium arte compositam propitiae fortuna: interuictus eluserit, hominēq; tot ciuium dolis petitum casus incolumē seruare potuerit. His dictis/ genibus regis supplicem vultu gemebundus aduoluit. Quem rex praeteritae amicitiae verecundia consurgere iustum: ingratae mentis exprobratione coarguit: illius per insidias opprimendi cupiditate perfulsum: cuius a prima uae aetate perpetuam charitatem expertus fuerit: a quo belli Grathici temporibus: non tantum spiritum sibi datum: sed etiam adiecta potestatis incrementa meminerit. Se enim non solum propinquitari supplicium remisisse: sed etiam munificentiam impeditisse: eum vero cum fidem beneficio debuisset: perfidiam rependisse. Itaq; meritorum suorum obliuionē ab eo tam nequiter actam admirans: nec pristinae confessionis asseritione contentus: an se per insidias opprimere cogitasset inquirere perseverauit. Ille nec animum sibi nec arma nihilq; qd tanto facinori attinuit: excepto dei nutu defuisse subiunxit. delectatus rex tam audaci hominis responso: veniam se confessioni tribuere: non familiaritatem restituere dixit: ne rursus amicitiae copia insidiarum irritamentum existeret. Eundem quoq; tacita ad Kanutum Karolūve mandata habere prohibuit: monitum ne culpam repeteret vellet cui diuinam potestatem tam constanter obniti persenserit. Ille se si quid tale committeret: vltioris veniam remediis indignum vocare: ne precibus quidem salutem deinceps rueri ausurum. Quo rex sedendi locum repeteret iusso protinus Suenonis filium Christiernum quem praeter Magni causa per ignorantiam casus obtulerat: iracunda admodum accusatione persequitur. Qui cum se consortis indicio perditum accepisset defensionis inops confessione veniam impetrauit: nec solum spiritum/ veruetiam bonorum omnium incolumitatem assecutus est: exilio duntaxat poenas dare coactus: ne proptus ad crimē regressus suppre-

Coniuratio
ne detegit
Magnus,

Saxonis Grammatici

teret. Ita moderatio manifestam militis culpam: extremūq; supplicium meritā: pro
scriptione insequi contenta extitit. Taliter exacto concilio Magnūq; Fionia reuerso
Waldemarū insulam ferarum gregibus abundantem more regio præda venaticæ
vacaturus ingreditur. Quo loci Absalon & Ascerus a maximo pontifice Eskillō ob
veniam eius nepotibus conciliandam: quæ Magni exemplo sponderi videbat: trās-
missi inexorabilem regis animū experti sunt: a quo demū Ascerus an coniurationis
fautorem egisset rogatus: cognitioni se quidem affinem: sed a consensu immunem
asseruit: nec tam odio regis q̄ delationis pudore, prodendiq; commissi verecundia
hæc fecisse. Quæ confessionis modum diuturni postmodū exiliū causam habuit. Hu-
ius legationis contemptum tam ægre Eskillus tulit: vt variis corporis pestibus cō-
tractis: grauib; hyemem morbis exigeret. Qua finita Waldemarū Daniæ Suetiæq;
primoribus accersitis regales filia nuptias exornat: quibus peractis Waldemarum
Eskillus pō Eskillus secreta allocutione petitum enixe deposcit: arcanū quod ei committere ve-
rificatu ab- lit intempestiuam confessionem non arguat. A quo postulata sperare iussus: iam
ire parat. pridem deponendi pontificatus allatam sibi cupidinem dicit, quem tanto oneri im-
parem atas viribus defuncta constituat: neq; enim in fastigio se: sed priuatū ac pro-
curatore liberum decedere velle præteritæ conuersationis habitū monastica mu-
taturum. Quem cum rex verbis charitatē simulatibus proposito prohiberet: idq;
ei sine Romana auctoritate exequēdi fas esse negaret: habere se summi pōtificis epi-
stolas: per quas non solum abdicandi honoris licētiam: sed etiam transferēdi in quē
vellet/potestatem acceperit testatus est: huc accedere q; se Romanæ legationis offi-
cio fungentem: ne sedes successore vacua habeatur: subrogationis curam exhibere
par sit. Quod dictum rex / Ascerum ab eo pontificem adoprar i ratus / suspitione in-
sequi cœpit: nec dubius Kanutum & Karolum siquid vltierius aduersum se conati
forent multum ab auo virium contracturos: cum diu verbis amicitiam præfere-
ntibus egisset: ad postremū votis eius annuere se dixit: q; Romanæ sententiæ decreto
obuiam ire nequeat: penes quā publicæ religionis norma consistat. Tum Eskillus ho-
noris abdicationē contractorum pontificum frequentia celebrari magni æstimans:
profeturum ab vrbe regem precari institit vt ipsos exacto mense secum reducat/
quos non solum suæ renuntiationi: verū etiam noui antistitis creationi interesse ex-
pediat. Quam rem profus silentio dignam existere: ne cognita quēq; electionis me-
tu dilabi cogeret. Quo concessio statim interim solēnemq; popularium concionem
ingressus docet quantam subitorum charitatem fastigio functus exhibuerit: q; be-
niuolo studio merita sua publicus eorum fauor pensauerit. Iam vero sibi re pontifi-
cali cedere in animo esse: cuius amministrationi supremæ ætatis suæ habitum disti-
dere cōspiciat: ideoq; se eorum curam quā hactenus plenis pietatis officiis gesserit:
diuino mandare præsidio, cunctisq; sibi militiæ fide deuinctis huiusce generis nexū
remittere: super hæc omnia alienis delictis veniam dare: propriis petere, vniuersos
etiam discessum suū piis precibus prosequi: votisq; pro se excubare precatur: parem
se eis dignationem repēsurum pollicitus. Adeo autē miserabiliter in concione egit:
vt eam lachrymis suffusam dimitteret. Qua soluta Absalonem Sialandia redeuntē
missis quibus exciperetur equis: penatum suorum hospitio vt compulit. A quo qd
ita plabem mœstitia affecisset rogatus: tum seniū suū, tum exiliū nepotum digni-
tatis sibi patriq; fastidium afferre respondit. Huc accedere voti religionem qua se
dudum Bernardo Clarauallesi pōtificatu vltro cessurum, priuatāq; vitā & hono-;

Eskilli in
concione
verba.

Hist. Danicę. Li. XIII. F. CLXXXV.

ribus defunctam acturum sponderit. Die postero quū prædicti prouinciarū antistites in ædē Laurentii marutine coissent, ornamenta sacrarii armamentario egeri/conspectuq; subici iubet, quantū veteri altarium cultui/pristinoq; sacrorū splendori noua ac religiosa liberalitate adiecerit/in propatulo ostendere cupiens. Quibus prolati/voce suspiriis permixta/quantis charitatis impendiis pro subditorū pace ac stabilitate excubuerit: quot erumnis/quot periculis obsitum omne pontificatus sui tempus exegerit/edocet. Quem ob hoc se deponere statuisse:q; ætatis suæ magnitudinem vltiori eius functioni inhabilē sentiat. Cuius orationē rex respōdendi officio subsecutus, eum tamen crebras cū regibus similitates gessisset/pontificis partes laudabiliter executum affirmat. Suæ vero sententiæ resignationis eius propositū non placere: cui iam eo ætatis peruentū sit: vt malignitatis vltra notari non debeat. Deinde eū proprio motu /an suo cōpulsu pastoris officium detrectaret fateri iubet. Tunc Eskillus directis in aram manibus, iurare et præsentia sacra testari se non odio regis/aut vilius iniuriā ex eo receptā violentia, sed perituri honoris fastidio/perpetuiq; studio huc propositi esse perductū. Grata regi responsio fuit cupienti vera pontificis assertionē calumniæ suspiciōne vitare. Rogat deinde an vnq; regia seueritate poenas ab his exigere super sedisset/aduersum quos ille pontificale censuram prior distingendā curasset! Quo nihil tale eum egisse fatente, graui metu liberatum se dixit/veritū ne subita antistitis abdicatio occultam apud cōplures sibi notam crearet. Romani deinde pontificis epistola: sine cuius nutu rex dignitatem ab ipso deponendam negabat/in cōmune relegēda profertur. Ea scribebatur Romanū antistitem Lundensi pontificalis ministerii laxationem petenti: q; eū huic munerī perutilem scisset hætenus repugnasse: nunc vero precum eius per seuerantia superatum/ætati ipsius assiduq; languori petitiæ rei licentiā detulisse. Cuius auctoritati rege refragandum negante/sua sede exurgens/virgam anulūq; præcipua pontificalis sacerdotiū insignia altario imponens/perfectam sui muneris abdicationem agere protestatus est. Cuius facti miseratione lachrymæ astantibus oborta suspiriūsq; murmuris instar reddentibus ædes repleta. Igitur Eskillus, qui regni clementerum excussus nosset/sedis a se relicte successorem a rege circūspicere rogatus. Cōprobata monitoris industria, aliam Romanæ dignitatis epistolam explicat: qua sibi legationis habenas tenenti subrogandū antistitis arbitrium mandabatur. Ea perlecta potestate quā sibi indulgentia Romana detulerat, ad eos quibus eligendi ius esse consuerit/transfere se dixit:q; vltro iure suo cedere, q̄ alienū offendere malit: ne ecclesiam pro cuius maiestate tuenda semp excubuerit, consueto libertatis beneficio fraudare videretur. Tunc iisdem regi vt consiliū suū exponeret/obsecrantibus: regeq; cleri postulationem sub plæbis nomine: cuius se partibus proloqui referebat/consentaneis precibus prosequente/sententiā suā inter diuinā/humanāq; charitatem fluctuari asseruit: quarum alteram tacēdo/alteram loquendo offendere posset. Dei namq; mentē exasperaturum se esse, si illius quem huic maxime regimini idoneum scisset, indicem agere super sedisset. Si vero hominem huius officii gnarū/pontificisq; partes alibi laudabiliter executum/sed et pro patria difficilia audere solitum nuncuparet, familiaris et propinqui gratiā violaret: quem huius honoris oblationē auersari nō dubitet. Tunc cuncti quisnam ab eo destinaretur animo perpendentes/solam vocabuli certitudinem flagrant. Et ille Roskildensem Ciuitatis antistitem mihi ppinquitate/vobis opinione notū designo. Igitur compluribus

Eskilli liberalitas.

Verba Eskilli archiepiscopi.

A

Saxonis Grammatici

Abfalon re
fugit pri-
mo Danorū
archiepisco-
patū.

bus bene ecclesie consultum acclamantibus, exurgens Abfalon maiorem hunc fa-
scem q̄ vt humeris suis imponi debeat, refert: nullo se pacto ad deferendam ecclesiam
adduci prefatus: quam angustissimis rei Danicæ temporibus susceptam ad eminē-
tem fortunæ habitum summa animi corporisq̄ fatigatione perduxerit: cuiusq̄ nō
solum externum hostem armis submouerit, sed etiā veterem atq̄ hæreditariā pau-
pertatem foelicibus opum incrementis mutauerit. Tum ii quibus suffragandi ius
erat ab Eskillo taciturnæ hæsitacionis increpiti, et cuiñā officii sui partes cedere vel
lent rogari, paribus in Abfalonem votis pronuntiant: adeoq̄ concordēs suffragiorū
voces miseret: vt nihil in his diuersum aut dubiū reperires. Nec oris officio contēti
manu compræhensum ad sedem quā ei voce detulerant, vi ptrahere conantur. Nā
primus Eskillus iniecta in eum dexterā exemplo ceteris idem audendi fiduciā tri-
buere videbatur. Qui etiā vt mos est concinere exorsi, celebrem electionis concor-
diam decoro pfallendi officio prosequuntur. Quorū plenum venerationis concen-
tum populus ingenti plausu tripudians, sacro cantilenæ genere amulabatur, glo-
riosis clericorum vocibus aliquid honorificæ modulationis adiciere gestiēdo, per
sonantibus aliis, deformem sibi taciturnitatē existimans. Adeo in eligendo eo tota
multitudo vnā beniuolę suffragacionis vocem habuit. Ille vero trahenti se turbæ
summis corporis viribus obluçtatus, complures robultiore impulsu præcipites hu-
mum petere coegit. Ab iisdem quoq̄ exuuiæ renitenti detractæ: iamq̄ res ad vim
et rixam vsq̄ progressa, pmixtos strepitu cantus exaudiri non patiebatur. Igit̄ Ab-
falon ad sedem pontificali fastigio cōsecratam pia plæbis violentia perductus, in ea
collocari passus nō est: ne vlla ex parte cogentibus assentiri putaretur. Quamobrē
prius ab Eskillo, mox a Waldemaro oblatis sibi diuinitus honoris ornamenta amplexa
eti rogatus: ne presentis ecclesie maiestatem nouo et inaudito contemptu perfun-
deret, impetrata loquendi copia, ad appellandi officium procurrit. Cumq̄ precia
bus obsecuturus putaretur, validissimum repugnacioni suæ turamentum adiecit.
Rapiisset alius oblata dignitatis beneficium, auideq̄ se tanti sacerdotii tribunalia
bus ingessisset. Nicolaus Roskildensis chori senior super irrogata antistitis violen-
tia parem appellacionis vocem edere cunctatus non est. Tum Eskillus aliquanto cō-
cussior, certissime se suffragatorum partibus affuturum dicebat, sensurum Abfa-
lonem sua an illius vota plus momenti Romæ sint habitura. Hinc missæ studiū da-
tur. Qua per celebrata, benedictionem Eskillus Abfalonis ministerio præstari præ-
cepit. Hac vsurpacione eum electionis assensorem efficere gestiēdo: se iam cunctis
pontificatus partibus defunctum huic ministerio congruentia amplius exequi non
oportere præfatus. Quem Abfalon tamen pontificalia deposuerit, legacionis ta-
men iure benedicendi prerogatiuam retinere dicebat: neq̄ ad inferioris potentie
viros debitum fastigio suo munus relegare debere. Ea Abfalonis verecūdia senem
voti cupidum neglectæ dignitatis suæ meminisse coegit. Alio quoq̄ moderacionis
genere repugnacionis eius perseuerantiam idem labefactare tentauit. Siquidem in
cubiculum deuocatum cum precibus plectere nō posset, genibus nixus plenis sup-
plicationis lachrymis aggredi conatus est. Profectu vacuus tertium irritamenti
modum: quo electi mentem ad suam sententiam adduceret excogitauit: incertum
relinquens maior in cogente, an resistente perseuerantia conatus extiterit. Siqui-
dem equites suos numero et amplitudine insignes ad eū direxit militari fide se eius
partibus obligaturos. Quorum Abfalon famulatum repudians, se prorsus in hono-

Hist. Danicę. Li. XIII. F. CLXXXVI.

rem eorum obsequiis dignum consensurum negabat. Qua demum constantia cuius
ctus Eskillus ne supellectilis: quam ecclesie relinquere statuisset, obscurior deposti-
tio foret: eundem in arcanam vestibuli partem abductum instantius hortari coepit
vti saltem oculis eam subiicere dignaretur. Sed et hanc quoque sollicitationis pre-
superiorum victor mire contempsit: ne qui gloriae tentamenta calcaasset, avaritia: ir-
ritamentis succumberet. Quamobrem Eskillus ira accendi creditus, minus se bono-
rum quae cogitauerit (ingit) sacris atque domesticis vsibus relicturum / ipseque tam stoli-
da pertinaciae quandoque damna sensurum. Aureo deinde poculo regem / Absalonemque
simili muneratus est. Praeterea neminem ex amicis indonatum reliquit / apud patriam
sibi praecleara liberalitatis monumenta creare cupiens. Varia quoque membrorum de-
bilitate perstrictus, ad postremum etiam igne (quem sacrum vocant) quadam cor-
poris parte respectus abscedere maturauit / perinde ac diuinitus iniecti sibi suppli-
cii cruciamenta sortitus. Quem quum Absalon Scania excedentem castelli sui hospiti-
tio excepisset / sequi tanto pedum frigore teneri / vt noctu quietem capere non posset
conquerentem audiret, calidum laterculum cistula crebris foraminibus distincta
inclusum plantis applicuit: eoque fomenti genere praefrigido seni patientem quietis
calorem restituit. Cuius medicamenti beneficium hoc Eskillus gratius fuit, quam ab ar-
tificis charitate / non scientia aut professione manauit. Qui quum Absalonis nauigio
comitatusque Slesuicum perlatus fuisset, cyphum argenteum ab eodem sibi pro mu-
nere oblatum suscipere recusauit / praefatus se deinceps nullum insignium vasorum
vsu habiturum. Idem quum regem Slesuicensi in ponte obuium conuenisset, ita cor-
poris debilitate solutus est: vt a plerisque exanimis putaretur. Recreatus tandem, fre-
rumque rate transgressus / ac praesentes benignius exosculatus inter flebiles amicorum
voces plorabundus / et ipse curriculo per Absalonem procurato quum profusus equi-
tandi impatiens foret: quo mollius veheretur / imponitur. Cuius flentis discessum
amicorum turba ipsum vltius non visura pinde ac funus lachrymis prosecuta est.
Post hac regis legari cum Lundensibus cogendi Absalonis gratia Romam mittun-
tur. Qui primum Clareuallu profecti, reperti illic Eskilli epistolam: cuius ea tempe-
state non mediocri apud curiam fauor vigeat / in adiumentum suae petitionis ac-
cipiunt. Nec minus Absalon ac Roskildenses legationibus curiam fatigant / electio-
ni quam Lundenses confirmatum peragebant / plenae reclamationis sententias obni-
rentes. Interea proceribus apud Roskildiam paschali tempore feriatis / conuiuioque p-
summam omnium hilaritatem exacto, per Thordonem Lundensium praefectum regi
significatum est / Thormerum quendam Magni nuntium nuper Gothia reuersum
tanto itinere Scania esse transgressum: vt captiorem celeritate vitauerit. Cuius
occupandi gratia Beltensem transitum insidiis esse vallandum: quem ab eo ocyus
adiri ambiguum non sit. Rogatum super his Magnum / praesidiumque negationis am-
plecti conatum / rex tuto fateri posse promittit. Ille summa cum dissimulatione obie-
ctorum fidem leuare siquid huiusmodi compertum foret / vltiorem sibi veniam ne-
gari precatus. Rex negatorum incredulus, Adulfo cuidam insignis fidei sed clerica-
lis conditionis: quod propter Belticum litus habitaret / obseruationis negocium man-
dat, per satellites ad eum directos cultus et corporis notis: quibus praedictus Ma-
gni nuntius dinosceretur expressis. Taliter captus Thormerus: ac coram rege sup-
mandatis: quorum esset gerulus / perquisitus, post diutinae negationis ambages que
stionis metu credita sibi secreta detexit / lignum compactile: quale more Danico in-

Eskillus sa-
cro igni cor-
reptus abi-
re cogitur.

Magni nun-
tius.

Danica scy-
tale.

A ii

Saxonis Grammatici

Magnus ca-
pitur.

Vrbū for-
tuitū incen-
dium.

ter amicos sigilli vim obtinet/a se epistolae loco gestari confessus: cuius dimidium a Kanuto & Rarolo pinde ac syngraphus haberetur. Cuius nequitiam rex vinculis multare contentus, Abfalonis eum custodia tradit. Igitur per Nicolaum stabuli sui praepositum Fionensium militum eum sequi iussorum auxilium succinctum Magnum perinde ac denuo sibi insidiosum/poenamq; perfidia meritum capiendum curat. Qui in cubiculo nocte concubia circumuentus dum pristinae virtutis immemor salutem latebris / non armis circumspicit, post aulae repertus abstrahitur. Ita nescias miseriam eum deformitas captiouis, an captio ipsa reddiderit. Oblatus regi qui super insidiarum consilio rogaretur, aliquandiu obiectis se affinem negabat. Tandem conuincens eum captiuū indicis/dissimulationisq; materia non superpetente, confessione crimen aperuit. Cuius mentem rubor nescio magis an supplicii metus affixerit. Hunc rex ad urbem Laterensem missum/ Thorberniq; custodia traditum/carcere q̄ morte multare maluit. Per idem tempus Sclauorum piratae spoliatis Waldemari legatis, nauigium muneribus eidem a focero transmissis onustum ceperunt. Cuius repolcendi gratia nuntiis ab eodem missis superbe responsum dedere. Qua iniuria Waldemarus (vt par erat) accensus, Henricum in societatem vltionis sollicitat, Rugianisq; q̄ hostilium locorum gnari essent in commilitium euocatis. Per Suinam inuectus, Iulinum oppidum incolarum fuga desertum incendio tentat Henrico Diminum obsidione complexo. Qui quum expugnationem dubiam/difficilemq; animaduerteret, amne qui castra sua a mœnibus diuidebat transuerso deductum aluo/remotiore cursu urbem praeterlabi coegit. Quo facto hostium muris summam defensionis opem conciliauit/prasidium eius pro oppugnatione molitus. Ea re effectum est: vt actam aestate obsidionem autumnino inglorius solueret. Cuius discessionem fortuitum vrbis incendium subsecutum est, suis viribus tribuente fortuna, quod Saxonis deferre dignata non fuerat. Eadem benigniore Danos lumine contemplata: eorundem ministerio Cozcouam urbem conflagrare permisit indigenas vero metu palantes ad loca paludibus obsita virium inopia confugere coegit. Quod Abfalon captiuū cuiusdam cum fratre minore/coniugeq; et liberis comprehensi indicio expertus rogare eum coepit, an suam suorumq; libertatem latentium ciuium prodicione mercari cuperet: Ille conditionem cupide pactus, seipsum terrestribus copiis petendam/paludem cincturum/fratrem vero nauigaturis ducem promittit. Sic enim Sclauos ancipiti fuga implicitos nusq; dilabendi materiam habituros. Ea palus a superiore per angustum amnis discrimen abrupta/ minoribus dumtaxat accessa nauigiis erat. Quibus dum Abfalon eam peteret, a captiuo errorem simulante ductum minis extorsit/saltumq; meditantis ceruici nexum inferri praecipit. Multi in eum ex Sclauis dum cimbis fugam capebant/incidunt. Armenta ab iisdem inter mare paludemq; coacta a Sialandensibus capta/ ac per totum exercitum distribui curata sunt. Quae res ei plus inuidiae apud socios/q̄ gloriae quaesuit: q̄ ab vniuersis capiendum erat, a solis Sialandensibus occupari dicentes. Quo paludem egresso, quidam ex nauitis petulantioris linguae ducem supplicio dignum per iocum dixere: q̄ quum nauigationem praemonstrare deberet, ignorantiam finxerit/ promissumq; suum secutos simulato errore fallendos curauerit. Ille ludibriis pro serio ductis, laqueo destinari se ratus/dum aquam e stagno tanq̄ munditiarum gratia peteret, vltro praecipitato corpore profundum insiluit/anticipare fatum, q̄ expectare praeproptans. Qua temeritate dubium reliquit/perierit ne, an sub vndis laeuus enae.

Hist. Danicę Li. XIII. F. CLXXXVII.

uerit. Quibus rursum (vt fieri solet) euomitur restim quā collo innexam habebat, manibus ne per eam attraheretur complicandam curabat. Mersus denuo visentes eadem qua prius ambiguitate compleuit. Sed corpore eius tandem exanimi reposito, dubietatis quieuit contentio. In tantum autem illic exercitus noster captiuū pecoris gregibus abundabat: vt in iisdem agendis quotidianā pastorum opera vteretur. Quorum discursum periculo vacuum generalis earundem partium vastitas efficiebat. Quam tanta incendiorum vis pepererat: vt hirundines quoque tectis quibus habitare consueuerant orbata/gubernaculis nauium ac proris scētū procreatura nidus affigerent/domiciliorum vsū ab hostibus mutuantes. Post hac Rex Henricum diutina Diminensium obsidione suspensum alloquū petiturus, ter restri itinere arrepto, vrbem Cozcoam a nemine defensam igni implicitā reliquit. Cuius processum tum annis cuiusdam profunditate insignis: tum vltiorum locorum difficultas indicata cohibuit. Hinc Regi in Caminensium prouinciā transitus fuit: quā rurali magis populatione, q̄ vlla munimentorum oppugnatione perimensus, Camino duntaxat inaniter attentato, nauigia quis captiuum pecus veheret prendenda curauit. Hac tam vber pecoris /opportunaque commeatibus erat: vt exercitum nostrum bimestri edulio aleret. Legatione deinde ad Henricum missa presenti militiae finem imponere iubet, illo obsidionem quā frustra gesserit /ocysu soluturo. Quibus responsis acceptis interiacentia quaque partim ferro/partim igni adortus, per summā hostilis rei populationem Walagostum accedit. Quo viso Walagostensēs Zulistro duce extremā portis sui parrem conuellere ceperunt: nequīs hostium per eum irrumperet /inhibitori. Cuius fragmentis pauci ex nostris perinde ac scalis vtentes, amminiculantibus sociis ascensu obtento, hostium vrbe exiliensium irruptione petuntur. Quibus ob paucitatem resistere nequeuntibus, Hémíngo excepto, omnes cessere. Absalonis hic armiger erat /leuibus armis instructus ad discrimina subeunda promptissimus /semperque se periculis immergere solitus. Qui dum se paruulo pedis regressu vrgentibus subtrahit, talis gladii quo cinctus erat longitudine offensus, supinus concidit. Quo lapsu plus gloriae q̄ incommodi expertus est. Nam inter crebras hostium hastas, quibus acerrime petebatur /non tam suo q̄ fortuna clypeo protectus /vt primum genibus se excipere potuit, districto ferro propiorum tibias appetiuit. Quibus paulisper cedere compulsis, sublimis desiliit /sociorumque tandem ex pudore fortitudinem capientium accursu petitus, oppugnatores vrbem repetere coegit. Ita ad suos regressus ac toto corpore integer repperitus, admirationi visentibus fuit. Igitur non solum fortitudini ipsius /sed etiam fortunę veneratio tributa est. Ea tempestate Romani scismatis controuersia astipulante Casare Federico pertinacissimo Germanorum errore compluribus annorū curriculum alita /veri pōtificis Alexandri pedibus proculcata /succubuit: diuiduūque ecclesie statum catholice concordie vinculum colligauit. Quo in tempore Regis Lundensiuque /necnon Absalonis legati Roma regressi /lato patriam nuntio compleuerunt. Qui tamen diuersas atque cōtrarias res petitione complexi viderentur, ea tamen Romani pontificis industria sunt excepti: vt pars vtraque sibi pro votis consultum gauderet. Nam et Absaloni Lundensem pontificatum assumere iussum: et Roskildensem administrare permissum. Ita geminum ecclesie regimen in eius iurisdictionemque concessit: alterum precepto /alterum indulgentia sortientis. O nouam et inauditam curie munificentiam /recusanti pallium ingestum est: insignemque quod

Subactio
Sclauorum
xxii.

Incendiorū
vis.

Cozcoa in
cenditur.

Hémíngi
periculum
et virtus.

Scisma.

Absalon fil
eps Roskil
densis et ar
chieps.

A iii

Saxonis Grammatici

petentibus agre præstari solet, repugnanti violenter imprimitur. Dignos humeros, quibus tam præclarum onus imponeretur. Veniens siquidem Romanorum legatus Galandus Lundensi clero Roskildiam euocato, præsentem Absalonem non solum literarum recitatione: quæ eum electioni parere iubebant, sed etiam anathematis comminatione: quo se aduersum eum (si repugnare perseverasset) vsurum dicebat: electoribus assentiri/ fidemq; obeditionis solenniter ab iisdem recipere coegit. Quem postmodum Lundensi in templo: pallio quod attulerat muneratus/ die postero Ripensium electum Homerum religioso eius ministerio pontificem consecrari conspexit. Ita legatione sincerrissime atq; integerrime gesta, hybernis exactis, Romam reuertit,

Explicitus est Liber Decimusquartus
Incipit Decimusquintus.

Frederici
submersio
gapud So-
ram sepul-
tus est.
Miraculū
in corpore
episcopi.

Ost hæc Rex nõdum vltionis in rerum suarum raptores satietatem adeptus, expeditione eam petere statuit. Quam dū septentrionalibus lutis superfedere iussis/ australes immenso ventorum flatu peterent, Slesuicensiū antistes Fredericus perfectissimū honestatis specimen/ dum veli magnitudine eximiam aurarū molem/ intolerabileq; nauigationi notos cōplectitur: defecta gubernaculo puppe cum omnibus pene sociis perclitatus/ contractæ classis animos ingenti luctus acerbitate confecit. Cuius fato minus triste non fuit: q; sociorum cadaveribus vltro repertis solum eius corpus impensius perquisitum/ ante Spiritus sancti solenne depræhendi non potuit. Cuius tempore Sialandico littori appulsum non odore triste/ nec aspectu deforme compertum est prorsus: vt corruptela vacuum existimares. Quo integritatis habitu sanctitatem viri diuinitus declaratam crediderim. Nec minus veneratu dignum: q; idem frustra ab amicis quasitus/ eius potissimum festum corporis sui repertione clarescere voluit, cui peculiaris cultus officio honorem habere consueuerat. Tum vero insignis Absalonis gemitus erat præcordialis amici casum lugentis. Rex copiis apud Falstriam obuivus/ vocata maiorum concione, prouisum sibi, inquit, paruula manu magnas hostium copias non laceffere/ eam militiæ conditionem habenti cui plurimum gloriæ vel opprobrii debeat. Quamobrem se potius Absaloni/ Kanutoq; filio expeditionis summā committere: si bene rem gerent, aliquantulum laudis: si male, parum vituperii relaturis. Illi iussibus celeriter obsequuti Rugianorum etiam classe quanta subito contrahi poterat adiuti, incessata nauigatione Ostroznam accedunt, in occupando hoste non minus celeritate, q; audacia vsuri. Quorū tam latens improuisaq; irruptio extitit: vt pluresq; Sclauorum domi inopinatos opprimerent/ quinciamq; penitus

Histo. Danice. Li. XV. F. CLXXXVIII.

incautam vastassent: ni incendio demū ab interioribus edito proderetur. Illic binis forte Sclavis nauigio fugam querentibus quū alterum a Gerimaro teli iactu prostratum reliquus vlsci cuperet, cognito q̄ Rugianorum ducem appeteret/telo ve recundius abiecto dilabitur. Tanta apud hanc gentem viris in fastigio positus veneratio: penditur. Interea classis per Penum amnē allapsa: equis quos inter pascua reperit captis, walagostum progreditur. Cuius pōre disiecto/transituq; obstaculis va tuefacto/ ppter moenia ancoras iacit, oppidanis impata adhuc tormēta tractantibus Eadē obsidionis fastidiis nauigationis dispendia anteponēs/tam vagum sparsumq; militiā genus secuta est: vt hostibus errore ludificatis vbinam maxime sua tueri deberent, incertum relinquerent. Squidē euitatis locis in quibus eos obuios habebat, defensoribus vacua petebat. Quibus eadem accedētib; ex consulto cedebat/et ad partes praesidio carentes militiam transferebat. Et ne vlla negociorum intermissio foret, peditibus remigio noctes/somno dies exigere: equitibus vero nocturnam requiem diurnis militiā laboribus rependere/constitutum. Aduersum quem excursationis modum Bogislauus et Kazimarus nihil in armis remedii ducentes, animaduerso patriā vastitatem nostrorum non minus agilitate q̄ viribus inchoatam suo ductu propulsare non posse, emendae pacis consilium capiunt/quorum arma ferre non possent amicitiam mercaturi. Quibus accessis eorum se viribus impares cōfessi, praesentium finium iacturam inter damna ducere non simulant / amplissima Pomeraniā deserta nouis sedibus cōplexuri. Ad hāc Nicolaus Falstricus in risum solutus sinistre eos patriā consulere dixit: cuius inferiora Danis/superiora Polanis finitimorum manu huc atq; illuc iactati cedere cogentur. Quo dicto patriā salutem circumspicere moniti, centum libris nummum Absalonī, q̄ penes eum expeditionis arbitrium esset: totidemq; Kanuto promissis legatorum a se captorum dimissionem cum duobus milibus talentum: qua summa rapinam regi iniectam repēdere pollicentur. Ad hāc Absalon responsum moratus, seductis maioribus offerri condiciones ab hoste dixit: quarum vsus pnciosus patriā, si gratus: contemptus vero commodior q̄ charior esset futurus. Siquidem pecuniam regi/pacem ciuib;/ca priuis missionem/pacti nomine lucri fauori q̄ utilitati propius emolumentum esse. Iisdem vero pro nihilo ductis a bello non recedere saluberrimum. Iam em̄ Sclauorū vires eo tenuitatis esse redactas: vt si pax desit, deditionem sequi necesse habeant. Ita se suis bellum an pacem probent deligendum relinquere: ne alieno consilio praeterito, proprium audacter securus videatur. Respondetur, ei potissimum parti studendum, qua publicus fauor possit acquiri. Hac sociorum sententiā Absalon vtī compulsus, ne anxiam regis expectationem inopinata reditus sui celeritate concuteret, ab Esberno se praecurrī iubet/speciosum gestorū nuntiu platurō. Qui ppter Hythim insulā tēpestatum aduersitate coercitus, nō ante tēpestiuū pfectioni calū sortitus est, q̄ Absalon receptis obsidibus eiusdē vtri bñficio allaberet. Cui? p̄celerā di grā nauigationē impēsius cōficiebat. Qua forte rex inter venādū cōspecta, p̄properū posterae classis reditū ammiratus, fugā suis iniectā credebat. Quā sollicitudinē falso cōtractā cognitis ex Esberno rebus, effusioe gaudio pmutauit/vtilius pace bellum cōfessus. Quē etiā hospitio benignissime exceptū plenīs hilaritatis officiis profecutus est. Die postero classem non solum impensioribus verbis laudatā: verū etiā osculis honoratam dimittit. Quo postmodum apud Iutiā diuersante, Kanutus et Karolus petulantiore manu, q̄ validiore delecta, Hallandiam adorti exiliū

A iiii

Saxonis Grammatici

Kanuti p= ditoris carcer, Caroli cædes,

Prodigium murium,

Soricum omen,

proprio scelere contracti supplicium a patria sumere conabantur. Qui dum Hallandensium multitudinem quam sibi fauoram sperauerant/repellerentur, fatum fugam anteponebant/ propter nemus, quod Hallandiã a Gothia secernit / aciem ordinant Vbi infelicibus auspiciis præliati, graues tentata patriæ poenas dedere. Nam Kanutus crebris vulneribus exceptus, ab agrestibus captus/eundem quem Magnus carcerem expertus est: supplicii socium sortitus, quem facinoris consortem habuerat. Karolus mortifico vulnere obrutus, paruulo viã excessu petito, fortem spiritum inter molles arborum frondes deposuit/foelicior obitu, quam frater vita. Quorum patrimonium Waldemarum lege quæ patriæ reos omnibus bonis damnat adeptus, insperata opum incrementa contraxit. Igitur Karoli corpus putre postmodum ab indigenis repertum documento fore potuit/aliena fastigia cum propriæ contemptu fortunæ concupiscenda non esse. Post hæc Henricus ob exercitum Cæsari aduersum Italos negatum/graue bello offensam expertus/quum tantæ rei molem viribus suis maiorem cerneret: Waldemarum sibi obuiam crebris nuntiis euocatum, per transitu ponte cuius nunquam antea dimidium excedere consueuerat/per summam mutua fidei exhortationem obnixa auxilii petitione sollicitat. Adeo superbiam necessitas imperat/fastusque infortunio domatur. Ad quod rex se nullo fidei debito compelli præfatus, amicitiam tamen/quam olim cum eo iunxerat/si monitis suis obtemperatum foret, assuetum permittit. Igitur Henrico quænam hæc essent cognoscere cupiente/Quum terrenum, inquit, Imperatorem attentare inter ardua ducatur, multo caelestem lacerare periculosius: qui proprio nutu præter humanum amminiculum prospera vel aduersa afferre mortalibus possit. Quem si Henricus iam pridem a se pontificalium bonorum rapinis offensum congruis restorationis officiis complacasset, victoriam mente præsumere posset/alioqui bellum temere conatur. Quod si infesto deo communiter ab ipsis committeretur, ambos hosti victoriam cessuros. Neque enim dubium fore, quin caduca ac fragili potentia vsurus sit/quisquis diuinæ pertinaciter obuiare præsumperit. Igitur se non nisi expiato periculo commilitum præbere ausurum/publicæ religioni, quam priuatæ amicitiam propiorem. Tum Henricus multa a se pontificum bonis beneficii nomine extorta confessus: quibus si sponte cederet, vltimam paupertati subliceret/corrasa attonsaque ceruicis homines tanti a se astimari negabat: ut vltro opibus carere: plusque eorum iram quam gloria suam tribuere velit. Repulsam tamen suam silentium ab ipso geri precatur: ne in vulgus negatæ opis fama differeretur. Sic Rege dimisso, promissi ab eo præsidii simulationem apud milites ne ad Cæsarem deferrent/exhibebat: hac spe eorum animos firmare cupiens. Regressis inde Danis mirum dictum/et nouitate prodigium incidit. Siquidem vna noctium infinitus murium grex e longinquo rure concurrens, tristi occentu edito, Seleensibus aquis sua sponte submersus interiit. Quorum cadaveribus vento iactatis littus mane costratum apparuit. Quæ res utilior incolis an mirabilior fuerit, incertum est. Eadem quoque nocte Absalonis quietem capientis exuuiam a foricibus corrosam certissimum futuræ vexationis eius omen dedere. Cui Syalandiam regresso nuntiatur turbatis Scandinaviæ rebus/plæbem a primoribus dissidentem aduersum regios quæstores publicæ consternationis impetum distrinxisse. E quibus Agonem splendida præfecturæ virum in concione Lundensi plena temeritatis violentia probrosius contrectatum: ac prope vulgi manibus discerptum/in ædem diuinam confugisset Lauræti. Quam faciem turbulentiissimo multitudinis furore accensam non nisi per Absalonem extinguere posse: cui fa-

Histo. Danicę Li. XV. F. CLXXXIX.

cilius sit oriētis q̄ adulti tumultus arma comprimere. Quamobrem oportere cum citato Scaniam petere si rebus regis laborantibus digne consultum cupiat. Quā de re Sūno & Esbernus consulti q̄ poterant dissuasoriis verbis profectōne dammabāt dicēdo compertum sibi tacita principum conspiratione plabē instinetam non aliud hoc motu q̄ Absalonī periculum petere. Sed Scaniēsiū legatis rem sine eo sedandam negantibus iturum se vtcūq; fors tulisset respondit: etiam salutem suam si ita res posceret tot egregiis regis meritis impensurū. Igitur prēmisiis qui Scanię primores habendę concionis causa ad vrbe Lundiam contraherent; extemplo se venturum promittit. Nec Scaniam petere cunctatus/patricio spiritu publico furori cōstantiam suam obicere properauit. Plabs siquidē acerrimis cōsternationis fluctib⁹ cōcitata ciuiliū iniurię querelas seditioso accusationis genere prosequatur. Sed & Thordonē concionari exorsum crebris sibilis infestq; clamore vexatum ccepto desistere coegit. Ceteris quoq; regiarum partium assensoribus dicendū potestate negata solam Absalonis vocem tranquillis auscultationis modis exaudire sustinuit. Qui cum multitudinem imperitis clamoris iurgii obstrepentem salubriumq; monitorum impatientē aduerteret: diuidendam ratus/ prouinciarum conciliis triphariam distribui iussis, cunctas se principū culpas emēdaturum edixit. A quo Thordorus/concitata plabis dementiam a temulentia coortam affirmat, eiusq; rei quosdā in concione stertentes fidem fecisse. Quamobrem non in vrbe, sed campo concionandū fore: ne hominibus porionis auidis violandę sobrietatis accessus supereretur. Proxima Absaloni cum australibus concio fuit. Illic regis/satrapam Petrum (Euari hic filius erat) profectis ab inuidia accusationibus asperius q̄ verius laceratū: quotutorem ab hoc calumnię genere pręstaret proximo sibi sedendū loco recipi iussit: venerabilq; vicinitatis suę pręsidio nequid in amicum atrocius consuleretur prouidit. Postera luce per summam litium cognitionem exacta pleno aequitatis iudicio cunctas querelarum partes absoluit, causisq; legitima diffinitione explicitis/delectatam beneficio plabem ad grates sibi repēdendas adduxit. Inde progressus indigena militis indicio cognoscit seditioso edicti genere cōcitatum populum apud album fontem concioni quatrīduo vacaturum. Igitur tamen si Scanorum potissimis stiparetur/ ad supplendum tamē arbitrōrum numerum etiam Thordonem nuntio vocatum/quid sibi super popularium motu recens fama prodiderit edocet. Ille verabis suspitionem dementibus rumoris fidem leuare, nihilq; tale metuendum astruere, ceteris aduersum vim publicam res cauti⁹ gerendas monentibus. Ita sententiā variante rerum dubiis indubitato Sygastham insulam explorandī gratia adire colibuit. Illic Absalon ante accepta certiore expertus nuntio consternatam amentia plabem q̄ ei se tuto obiecturus non videretur/ procuratis qui concionē accederent per summam aequitatis promissionem delinire constituit. Qui cum omnia atrocissimo multitudinis furore misceri, ipsamq; ausu petulantiore instinetam effusa verborum licentia nobilitati insultare cognoscerent: acto mandatorum silentio maximum seditioi incitamentum dedere plus alienę dementię q̄ proprię legationis officio tribuentes. Qd̄ perfidia an metu egerint dubium reliquere. E quibus Petrus longus insignis staturę agre dicendū potestatem adeptus affirmare se tamen si Miles Absalonis esset respectum eius ciuium cultui non anteferre, populū maiestatem pontificis partibus priorem ducere/plus publicę charitati q̄ priuatae debere. Ceter-

Plabis fueror.

A v

Saxonis Grammatici

rum ad omnes vulgi actus imitandos propensiore animo scire libertatem eius iam quasi naufragam ac periclitantem ne armis quidem protegere dubitaturum. Responsum a concione est: ludificari placentiam quam Absalon magnatesque rapinis vulgus affligere soliti de industria petere super sedissent. Quam vocem vniuersis acerrimo clamore comprobantibus multitudo maximo fragore dissiliens armata passim equos inuolat/ Absalonis penates hostiliter petitura. Neque enim eo properanti succurrit illos a se lares incurfari quos toties sibi munificos experta fuerat. Cuius nuntiandi gratia legatorum iuniores telis quibus vndique petebantur callidius euitatis citato Sygostham peruenere. Ea re concussi milites Absalonis diuerso consilio defensionis auxilia circumspiciebant. Alii pratis spatiantes equos colligere: pars vadum pratentum insulam quod postmodum Absalon lateritio opere valladum curauit/ contractis quas fors obtulerat quadrigis obcludere: pars saxa iactilia lectitare. Tum Absalon horratē seniorum turba aut obsidioni animū pręparare aut primis incurfantium ante nimium & intolerabilem multitudinis aduentum oppressis abscedere: neutram consilii partem probare se dixit: nec opportunos obsidioni committendus haberet: & se patrem potius quam prędonem existere meminisset. Sed neque se pacis studium cuius condenda causa aduenerit humano sanguine polluturum: aut pias pastoris partes truculento percussoris officio mutaturum. Malle vero qui primi irrumperent innocue & sine cęde deturbandos curare: facile fugam daturus quod nullo fulciantur imperio. Militibus deinde quempiam placentiarum violare prohibitis primorum agmen propinquum collem acie occupantium pręlata cruce adortus in proximum nemus refugere coegit: comprehenso seditionis auctore quem memores iussorum equites armis, amictuque nudatum pulsare dütaxat contenti fuere. E quibus vnus confertissimis hostium globis lasciuioris equi petulantia adactus loco palustri ignorantibus sociis concursu popularium interficitur. Ita Absalon agrestium impetum elusisse contentus nullo hostiliter imminente liberum repetenda vrbis iter habuit: eisdem audivissima insula direptione irarum suarum procursum explentibus. Igitur patricii spiritus pontifex vt tranquillum ita salutare consilium secutus pietatem sauitia pręferendo, dum gregi parcendo consulit plus gloria & virtutis in innocentia ac moderatione quam lationum suarum vltione constituit. Quo enim se longius a ferri licentia retraxit: hoc religionis laudi propius admouit. Superuenientibus deinde quos ad deleniendam concionem direxerat: eorum uocatione queritur simplicitate suam huc discriminis esse perductam: percontatus cur improvidum se & imparatum ad res tanta difficultate implicitas securamadorum specie pertrahere voluissent. Quibus se nihil tale suspicatos dicentibus, culpamque negligentia confessione excusantibus estimare eos quid nunc expediat iubet: pręteritum errorem pręsenti consilio correcturos. Respondit nec armis se, nec auxiliis instructos contrahendi vtriusque commodi causa domum digredi necesse habere: paratiores postredie reuersuros. Ipsum interim exquisito latebrę genere vtri debere probro cariturum qui temporis consulat. Quod vtrum malignitate ingenii an inopia consilii protulerint astiment, quibus sequentia eorum acta cognosse fastidio non fuerit. Refert Absalon honestiorem sibi castelli quod in Sialandia haberet adiatum fore parum latebras exquirere solito. Quarum deformitatem perosus Thoradone nauigium prębente discedit. Neque enim claritatem suam obscuriore loco comparandam putabat: cuius fulgorem per tot terrarum spacia conspiciuis virtutis opte-

Abfalon
cruce vincit.

Historiæ Danicæ. Li. XV. Fo. CXC.

ribus diffusum non ignorabat. Sialandiam ingressus Waldemarum apud insulam Samsam venandi studio inseruientem recepta ab ipso epistola petere iubetur necessariiis patriæ vsibus vacaturus. Vbi cum Sunone Esbernoq; propositas negotiorum curas debita agitatione complexus: postremo apud regias aures Scanici tumultus famam edidit, primusq; ipse perturbationum suarum nuntium agere non exhorruit. Aestuante animo regē seditiosisq; supplicia minitantem consilii sui delinimento a proposito retraxit: exigendæq; ultionis affectum primorum Scaniæ virorum beniuola vocatione differre docuit. Quos etiam illum apud Fioniam petituros plenis humanitatis officiis prosequi non superedit. A quibus eundem precari rogatus ne Saxonem, Achonem, Sunonem, & Esbernum homines extra Scaniam ortos eius rebus præesse pateretur: affirmantibus finem seditioni fore/ quæ ob solam eorum petulantiam cœperit si procuracionem exteris attributam ad indigenas transferri curasset. Inuidere eos regis potentia respondit: cuius in dandis beneficiis arbitrium abrogare nitantur. Se vulgi sauitiam experiri q̄ regiarum rerum dominum saeculorum vsurpatione firmatum insidiosa prece subruere malle. Tum illi omnem consternationis rabiem in eius caput effundendam minati/ superbius æquo responsum dedere. Iisdem a rege quidam mitigandis Scaniæ rebus efficacissimum esset interrogatis: solam eius epistolam quæ blanda asperis certę moderationis temperamento misceret huic tumultui sedando suffecturam dicebant. Quorum instinctu rex plerumque Scanicam plenis minarum literis aggressus/ non parum nutrimenti publici furoris incēdio addidit. Si quidē indignatus populus eū aduersum se concitatoribus noris vsu/ aduersum hunc scribēdi ausum iram suā seuerius destringendo omnia vectigalium iura solenniter abroganda curauit. Pontificales quoq; decimas execratus sacerdotibus coniugia decernebat. Quorum etiam sacra sibi exploso pontificis ministerio sufficere prædicabat. Igitur in diuina pariter humanaq; grassatus maiestatis contemptum religionis iniuriæ sociabat. Rex frustra minis institisse se videns armis agere constituit: exactoq; messis tempore in traiciendo milite magnis nauigiorum copiis succinctus Helsingum oppidum perit: Absalone inter postremos appellere iusso. Plurimum illic vulgus piscandi opportunitate contractum crebris habitaculis occupauerat littus. Quod Absalone viso odium eius alimentorum suorum studio anteponeus/ littorales & quos casus obtulerat lapillos aduentanti ipsius nauigio obiciebat/ parum recolendo illum a se Scaniæ finibus pelliculis Danicis locis tutum habitationis vsu præstiterat. Pars rege in concione relicto per summum maiestatis contemptum ad mare decurrens/ Antistitis aduentum pari iniuria excipiebat. O ingrata Scaniensium gens/ quæ pleno temeritatis furore tot commodorum tuorum auctori iniuriam pro gratia rependere rubori non ducis. Pastoris parentisq; tui nauigium improbissimis euecta furis, finibus tuis prohibere: conaris cuius beneficio tibi piraticam toties sauitiam experta tuta late nauigatio patet. Illi præsentem littoris aditum negas: cuius bellica virtus ne tu quidem hac littoris sede pellerere perfecit. Desine ergo optimis amplissimi integerrimisq; viri meritis quasi grauissimis insultare delictis, erroremq; iniquo animorum iudicio contractum veloci poenitentia studio redime. Nec patienter rextam contumeliosam eorum audaciam ferre poruit. Aestuante eum equosq; & arma poscentē Arufyorum pontifex Sueno medium complexus ne quid duri in plerumque comitteret obsecrabat. Pietas illi an metus hunc ausum præstiterit incertum.

Scanicæ plebis furor.

Ingratitudinis detestatio.

Saxonis Grammatici

est. Sed apud regis animū continua Absalonis charitate flagrare solitū venientis amici pericula complectentis precibus præponderabant. Quo descendente qui nauigium infestauerant: summa cum innocentia simulatione repetitis tabernaculis Absaloni littus cessere. In quo postmodum diuiduum ei regiꝫ cum Scanico milite colloquium fuit. Scanienses apud quos rex sopienda seditionis consilium agitabat Absalonem aduenasq; Scaniae portioni præpositos remittendos monebant dicendo nihil ad publicam dementiam comprimendam eorum absentia efficacius fore: quæ non aduersum regem, sed in illorum plenos malignitatis actus exarserit. Huius sententia suffragatores Iutenses milites fuere. Creditum est eos partim decimarum odio: quarum nuper Scaniae Sialandiaq; solutio inoleuerat, partim metu ex forensis pugnae recordatione contracto Absalonis affectasse discessum. Quam eiusdem equites honestiore animi iudicio execrati / tantum sibi necessitudinum: tantum generis, armorumq; robur esse dicebant, vt inuitis infestisq; popularibus herum suum absq; regionum militum amminiculo per cunctas Scaniae partes a se tuto libereq; circumducendum sperarent. Quorum animosis adhortationibus rex ob pacem plæbi conciliandam / ignauos Iutensium monitus anteponens vocato Absalone secreto / memorat quantam inuicem sententiarum concordiam semper gesserint. Nunq̄ sibi tam diuersa ac rigida animorum iudicia fuisse quin ad postremū alter alterius arbitrio flecteretur. Orare deinde eum progressionis in Scaniam propositum deserat: Sialandiamq; repetere deformē non ducat: speciosis aliquando consiliis vtília prælaturus. Ad hæc Absalon ne tunc quidem se veterem obsequendi morē relicturum præfatus, consilio vsurum affirmat: quīs absentiam suam multis & grauib; mēdaciōrum notis lacerādā sciat. Rex gratiis tanta moderationi impēius actis / equites eius in augmentū comitatus deposcit. Illi in plenos fidei charitatisq; fletus effusi hunc sibi supremi perpetuiq; dedecoris diem affirmant: huic ignominia non propria sed alienorum ignauia protractis: vt cui famulatus officia debeant desertionis probra perfoluant. Ita Absalone per summā animorū inestitiā relicto regē prosequēbatur. Graues illi difficilesq; cū plæbe conciones fuere. Vbiq; enim causas armata dicebat animū habitu ostēdaturā. Quotidie Absalonem falso & inaudito obtreccationis genere lacerabat. Hęc audiētes Iutēses occulto laudationis studio prosequēbantur blanditiis fouētes qđ armis punire debuerant. Qua adulationis deformitate maximū seditioni irritamentum dederit. Rex finitis cōmeatibus Scaniam relicurus lectos e plæbe viros componendi cum Absalone gratia ad illud Sialandia littus qđ ab Helsingo oppido vocabulū tenet traicere iubet. Vbi demū Absalon regi obuius factus compluribus innocentia testimoniis obiecta purgando cunctas mendaciorum partes quibus absens notatus fuerat adeo validis copiosisq; rationibus subruebat: vt criminatores reatum confiteri coactos ad veniam a se flagitandam adduceret: deq; accusatoribus sui veneratores efficeret. Nec parua apud omnes eloquentia eius ammiratio extitit: compluribus qui aderant diuino ore eum egisse dicentibus. Sed hæc omnia Scaniensium legati ad ciuū arbitrium relegantes discedunt: absq; patriæ consensu nullum sibi componendi ius esse testati. Sed neq; eorum fida adhortatione populus Scaniensis ad deponēdam consternationis suæ rabiem adduci potuit. Nam nec decimas pontificalibus vsibus solui curatū nec quicq; qđ ad præstanda sacrorum iura attinebat exhibitum. Quorū infandam sacrilegamq; pertinaciam Absalon proximo sacerdotali consilio per epistolā visitato

Absalonis
laus ab ino-
cētia & elo-
quentia,

Historiæ Danicæ. Li. XV. Fo. CXCI.

cūctarum Scaniæ ecclesiarum obseratione puniri præcepit. Cuius edicti præmonita plabs per idem tempus ante adem Laurentii in concionem armata descēdit. Ad quam sacerdotes binis ordinis sui viris / qui pontificalis edicti rigorem exponerent missis / factorum cessationem, diuinique taciturnitatem officii si decimarum solutionem abnuere perseverasset / minati sunt. Delegantur totidem e plabe mutuas sacerdotio minas intentaturi. Ab his responsum est sacerdotes alimēta sua plabi nō pontifici debere / quorum munere & beneficio necessariis vitæ vsibus instructi noscantur. Quocirca aut diuinis inferuant, aut ingrati patria cedant: si neutrum egissent: non solum honorum omnium poenam sed etiam saua membrorum supplicia recepturi. Ad hæc clerus responso constantissime dato se neque mortis metu, neque paupertatis respectu quo minus antistitis sui imperium perageret / cessaturum affirmat. Tam pia tamque religiosa cleri constantia euiatum vulgus precibus minas mutando quo ad Absalon conueniri posset sententiæ dilationem poscebat. Ciuile siquidem bellum se excitaturum timebat / si in sacerdotes sibi nobilitate pares animaduertere studuisset. Nam cum in Scania alienigenæ indigenis permixti sacerdotia gererent: amplior tamen digniorque domesticis reuerētia præstatur. Quo effectum est ut utriusque ordinis consensu mitterentur qui iustas animaduersionis inducias flagitarent. Haud agre ab Absalone obtentæ sunt, plus clementiæ quam seueritati indulgendum putante. Multum ab eodem gratiarum sacerdotialis cœtus constantiæ persolutum. Nihilominus populus cum contemptu beneficii, regionum, pontificaliumque militum penates publice diripere perseverauit. Appetente publici ieiunii tempore rex Scaniam eius Sialandiæque militia succinctus Helsingi transitu perit: Fionensium, Iurorūque comitatum ob præbita ab eis iamdudum seditioni irritamenta pertesus. Absalon ob chrisimatis consecutionem pontificali officio administrandam Lundiam deproperat. Vbi paucos cum rege dies feriatos / vicino rure se excepit. Hac fama septentrionalis Scaniæ populus cum Halladensibus excitus more gentis misso per omnes stipite sub specie petendæ libertatis belli titulum fingit: eoque edicti genere exercitum construit. Quem tanta dementia ceperat ut manum cum rege conferere properaret: summi imperii vires laceffere nullius negotii existimando. Quo rex e plaga australi regressus apud Dysiam pontem, excepto oranti se Absalonis fustibus quam armis agere mallet: cum viris sibi non canibus configendum respondit. Igitur non iræ aut furoris impulsu concitatus, sed conspicua animi industria ad corrigendam ciuium insolentiam, metumque consimilis audaciæ cæteris iniiciendum aliquid ab inuisissima sibi feritate mutuandum ratus / mansuetudinem ingenii sui deposita ad tempus clementiæ crudelitatis actus imitari coegit. In ponte res gesta est utriusque transitum anticipare studentibus, anceps diu prælium fuit. Insignis illic agrestium pugna extitit. Quorum aciem Absalonis equites per ignoti vadi compendium irrumpentes repentinam victoriam edidere. Multi illic popularium: cæsi compluribus annis exitio extitit. Ferrum vitantes aqua periclitati sunt. Reliquiæ fuga seruata: ita nefarius ille cœtus diuino iudicio profligatus / sacrilegi furoris poenas exsoluit. Rex Lundiam regressus / orientalium partium armatam plabem aduentare cognoscit: vnus iam exercitus victor alterum excepturus. Cuius generalem conuētum pugnae celeritate præcurrere monitus a Lundensibus stipendiorum loco vectigalium laxationem poscētibus aliquandiu retētur. Quibus obtentis in proximū campū excessisse contenti: longius cū sub excufatione

Tumultus popularis.

Cædes rebellantium.

Saxonis Grammatici

Gydinge-
bro.

tuendæ vrbis prosequi superfederunt. Id regi tardius hostes excipiendi causam præbuit. Getungam appellant pontem apud quem armata popularium corona confedit. Grandes illuc lapidum acervos prohibendi pontis gratia vecors turba congesterat. Rex alio amnem vado transgressus ferro decernere statuit. Sed plæbem non tam præsentia regis arnia quàm dira recentis sociorum cladis exempla terrebant. Missis igitur qui pontem a rege repeti precarentur ab armis se discessuram promittit. Præcipue regem Absalonis in nimiam agrestium stragē vitandam dicentis temperamēta scētebant. Repetito ponte supplices a seditionis auctoribus ad regis genua manus tenduntur, cunctaq; famulandi officia avidius promittuntur. Cum de fide ambigeretur iusiurandum promissionibus additur. Sic vulgi collegio dimisso Lundiam redit. Scania deinde giro pertransito/obsides a plæbe recipiuntur. Ad reliqua facilis populus decimarum solutionem dūtaxat pertinax abnuebat. Nihil magis regi quàm ad earum remissionem Absalonem abducere curatum est. Summopere cauendum dicenti ne sibi forte quod olim Kanuto Othoniensi decimarum iura propagare nitenti acciderat/eueniret. Absalon quicquid ex consueto factorum iure decerpere non minus inglorium quàm sacrilegum ratus; constantius id se facturum negabat: dicendo tamen si rex plæbis sententiam favore prosequeretur: sibi impedimento non fore quominus ab ea decimarum debitum exigere perseveraret, neminem ad participanda secum pericula prouocaturus. Tutissimum igitur regi silentium fore ne ecclesiæ opem ferendo/populari se ipsum odio implicet. Tam iustam, tamq; fortem Absalonis constantiam rex animo veneratus cum remissionem admittere nolit exactiōnem deferre postulat: cōsilio postmodum effici posse quod armis nequeat. Paruit precanti Absalon/præfatus se decimarum loco prioribus pontificum cōditionibus non vsurum ne prorsus earum iura negligere videretur. Tam modesta Absalonis promissio consternationi remedio fuit. Summa postmodum Casaris in attentando Saxonie principis calliditas patuit: non enim minore expugnandi eius spem in acutissime quàm viribus reponebat. In primis Waldemarum quem eidem certius affuturum credebat astutia tentat. Siquidem binas eius filias totidem filiis suis: quorum alterum successioni imperii destinarat: alterum Sueviae satrapam constituerat per legatos in matrimonium postulabat: non quod sanguini suo bonæ fidei nuptias quæreret: sed ut hostem amicis abundantem auxiliis spoliaret. Quod callidius an impudentius egerit ignorauerim. Ad illum enim falsas iungendæ affinitatis preces dirigere non erubuit quem olim perfidiae laqueis complicatum ad obsequia sibi pacificèda pertraxit. Amici regis intellecta fraude, hæc non matrimonii voto, sed Henrici odio flagitari dicebant. Tam veros Casarianæ calliditatis interpretes: sola reginae sententia superauit: sanguinis sui connubio affinitatem cum Casare iungere gloriosum ducentis. Quarante rege quantum ab eo dotis nomine exigeretur: legati se ignorare dixere, remq; ad Casaris arbitrium retulere. A quo rescriptum est curandum regi Lubecam ptere cuncta secū illic cōmodius desinituro. Obteperatū rogatū est. Interea Casar omnibus imperii neruis ad obruendas Henrici partes conuersus/vrbes eius passim ad se desicentes in deditiōne recepit. Defectionis causa non tam Casaris amor quàm Henrici odiū extitit. Is siquidē nimis ac diuturnis felicitatis successibus elatus inq; summo fortuna fastigio nullū ruinae incōmodum suspicatus/ subiectas tyrannidi suæ ceruices inuisitata dominatiōis scruicia atq; intolerabili morū acerbitate vexabat: nec hosti quàm cui impertunior existere cōsueuerat. Igitur nō bello aut clade

Historiæ Danicæ Li. XV. Fo. CXCII.

sed fraude militū & desertione viribus amissis cum solas spei reliquias in Transal-
bianorum auxiliis haberet: Lubeco oppido relicto q̄ se eius mœnibus parum tutum
arbitraretur summa cum festinatione correptis nauibus in Stormariam intimū fu-
ga: sua receptaculum penetrat. Huius prouinciæ præses Adulfus apud ipsum pro-
fusis charitatis officiis a puero alitus, feliciq̄ naturæ pariter ac fortunæ incremē-
ta sortitus, atq̄ ad ordinem militarem summis beneficentiæ studiis præuectus tam
sœdam educationis suæ mercedem exsoluit: vt inter omnes Henriciana militiæ co-
mites primus se defectoris nomine macularet. Post hæc a Casare nauigia quibus
Albiam superaret, sagittariis & funditoribus completa per pronum amnis alueum
immittitur. Pari studio classis exquisito bellatorum agmine referta ad impediēdū
Casaris traiectum ab Henrico cōtracta. Quæ postq̄ hostilium nauium multitudi-
nem in conspectu habuit: earundem numero perterrefacta proposito per fugam de-
serto Casari transitum cessit. Qui dum oppidum Lubecum obsidere cœpisset Bo-
gyzlauig; & Kazymari fratrum vires admodum suspectas haberet: vtriq̄ se potē-
tiæ & claritatis incrementa daturum subornata legatione promittit: prouincias
quas hæcenus obscure & sine honorum insignibus gesserint Satraparum nomine
recepturis. locunda Casaris toties ab Henrico lassis promissio extitit non intelligē-
tibus sibi sub specie beneficii deformē seruitutis iugum intendi. Interea Waldema-
rus classe luxu q̄ armis ornatiore Lubecum profectus occurrentibus sibi Germano-
rum equitibus, eximiaq̄ eius aduentū grates habentibus: nauigationem medio
amne quoad possit proferre deposcitur / quo breuius inter ipsum ac Casarem iter
restaret. Quo facto postero die an Casarem medio itinere obuū affectaret a lega-
tis rogatus, castra eius petere præoptauit / Romani imperii rectorem in re modica
fatigare superuacuum existimando. Nec minor Casaris in excipiēdo Waldemaro
calliditas q̄ Waldemari in petēdo Casare moderatio extitit. Siquidem in primis eū
amplexu atq̄ osculo decentissime veneratus: mox dextra honorabiliter apprahen-
sa deposito amiculo per media castra perduxit / præconis more cunctos ei viā cede-
re iubendo. Tentorium quoq̄ nimio multitudinis conspiciēdi regis auidæ concu-
su collapsum planum campi petendo deseruit. Vbi sedandæ pressuræ gratia disten-
ta virga q̄ poterat celsa voce cunctos locis in quibus consisterent confedere præce-
pit. Sed Waldemarus cum eius dignatione perinde ac quadam moderatiōis amu-
latione contendens sellam suam se expectaturum respondit: ne probato sedēdi vsu
imperialis cathedræ honorem vsurpare videretur. Magnates honoribus eminen-
tes non ordine aut ratione discretis sedēdi spaciis: sed vt queng; violentæ pressio-
nis casus iactauerat, sedilia habebant: fortuna non dignitate locorum vsu distri-
buēte. Illic exaudire erat Theutonū voces formam regis, staturāq̄ mirātium. Quos
tanta visēdi eius cupiditas ceperat vt sedēdi humilitas obstaret alter alterius cō-
scensis humeris productis illum ceruicibus inspectarent. Hunc regem, hunc domi-
num, hunc imperio dignum referre / Casarē regulum homuntionēq̄ vocare. Adeo
Barbaris eum excellens corporis habitus venerabilem faciebat. Crediderim Casarē
rem has militum voces dissimulanter tulisse: ne regis laudibus offēdi videretur.
Quem post diutinam omnū ammirationem paucis secum exurgere iussis in pro-
ximum tabernaculum eodem comitatis genere deducendum curauit: quo venien-
tem fuerat profecutus. Illic eum seriis omissis aliquandiu beniuolo iocundoq̄ ser-
mone detentum: ad vesperam prosequente totius Germaniæ iuuentute discedere

Casaris &
Waldemari
coitio.

Saxonis Grammatici

permisit: luce postera apud sylvam portui vicinam opportunioris colloquii gratia praesentiam redditurum. Interea filios regiam nauem petere inq; ea sub specie lusi- tandi morari praecipit. Charissimorum pignorum familiari conuersatione in qua- to regis aduentum poneret ostendere cupiens. de quorum nuptiis codicto in loco mentionem orsus maiori triginta milia talentu: minori octo in matrimonii condi- tionem deposcit. Quae res suspecta Danorum maioribus fuit virgines nondum ad nubendi aetatem proeetas fraudulenter ab eo postulari credentibus. Sed walde- marus maiorem summam suis opibus imparem arbitratus: minorem Vngarie re- gis arcta sibi propinquitate coniuncti fiducia pollicetur. Huic pactioni iureiuran- do firmitas adiecta est: desponsionisq; vinculum sacramenti religione constrictum. His actis rex nauigia/Caesar castra repetiit. Quo tempore Sclauorum ad ipsum re- giae classis metu nauigiis progredi non audentium legatis receptis diluculo nauis- gium regis paruo militum numero comitante eiusdem cimba aduectus cunctis in- opinatus ascendit. Igitur rege exercitus sui primores participandi colloqui gra- tia contrahente: solum Rugiae principem Iarimarum/ quem pridie compluribus venerationis officiis insuper regio nomine adulatus fuerat: q; eum Danis per q; fi- dum non ignoraret/vocari passus non est. Habere deinde se dixit quod ad regem se- creto referre cupiat: quem ob futurum mutui sanguinis contractum non amicum modo/verumetiam vnanimem habeat. Sclauos siquidem eneruandi gratia Henrici- ci a se promissionibus allectos esse: quas eodem expugnato minime exequi velit, me- mor quid olim sibi de subigenda Sclauia pollicitus fuerit. Orare deinde patiatur se eam ad praesens sui muneris facere: binis fratribus gemina praefectura titulo spe- ciosius q; diuturnius tribuendam. Eandem quippe se ei profligato Henrico subice- re curaturum. Annuete rege posteroq; die concionem petente: Bugizlauum & Ka- ces liberta- zimarum datis solemniter aquilis Sclauiae duces appellat: veterem atq; heredita- te amissa. riam patriae libertatem vanis atq; sucosis dignitatum nominibus veditantes. Qui si scissent quanto oneri se exigui panni receptione substernerent/ mortem beneficio praetulissent: aut priuati in omne vita tempus degere maluissent. Sic sub honoris specie grauissimis dedecoris probris implicati discedunt: seruitutem falsis dignita- tum insignibus colorata in patriam referentes. Illic quoq; Syfridus splendido Thy- ringiae loco ortus vnam Waldemari filiarum Caesare astipulante despondit: regiaq; naue deuectus Solennes Slesuici nuptias habuit. Interea Sclauici castello qd propter Zuynensia ostia moliti fuerant hyberna maris exundatione pessundato: bina alia iisdem in locis materia per hyemem contracta veris principio condiderunt: inex- pugnabiles se fore rati si Penus amnis Walogosto oppido Zuyna maritimorum pre- sidiorum obstaculis clauderetur. Quod rex sero nuntio expertus cum ad viridem portum impediendi operis gratia contractis copiis appulisset: ex Rugianis cognos- cit consummatas arces praesidiisq; completas. Praecipue eum in his expugnan- dis circumspecta portuum inopia desperare coegit. Tunc Kanuto filio/ tunc Ab- falone, Sunone, & Esberno vocatis refert: difficilem arcium oppugnationem sibi visam: alienis eas auspiciis/ q; propriis incessere praoptanti: ne studiis parum ex sententia cedentibus rerum tories a se foeliciter gestarum fulgor corrumpere- retur. Igitur Kanuto/atq; Abfaloni oppugnationis curam imponit: praefatus minus ruboris ex inefficaci illorum pugna q; sua ad patriam redundaturum. Si vincerent: non minori sibi gloriae fore/ q; si ipsemet victoriam edidisset. Sed

Sclauia du-
ces liberta-
te amissa.

Syfridus.

Historiæ Danicæ. Li. XV. Fo. CXCIII.

Absalon Scanorum atq; Syalandenſium ductum pollicitus lutos ſua opera ductandos negabat, quos non ſolum imperii ſui / verum etiam adoleſcentiæ Kanuti contemptum acturos ſciat. Nec eū prædictionis augurium ſefellit. Permotus dicto rex iterum licet inualidum reſpondit. His curis aſtrictus morbo ex ſollicitudine contracto in lectum decidit. Enimvero præcordia eius diuiduæ paſſiones hinc vincendi cupido hinc deſperatio torſerunt. Mane ducibus eum vt ſibi parceret orantibus: imperiumq; eius etiam abſentis ſe executuros ſpondentibus: vix atq; aggre cōſenſit vt ad oppidum Worthyngum filio pōrificiq; contradita belli ſumma diſcederet. Quibus eodem in loco diutina ac vehementi tempeſtate detentis / ſeditioſæ lutorum voces toto littore exaudiebantur: tum comœtuū alimentorūq; defectum cauſantium: tum expeditionis militiæq; remiſſionē poſcentiū. Quas cum Homerus Ripenſium antiſtes quem præter religionis dignitatem ſingularis eloquentiæ claritas cōmendabat / copioſis faciundia documentis delinire non poſſet / poſtremo vim verbis anteponendam ratus / quædam ex ſeditionis confortibus ante tentorii ſui fores pertiſnaciū obſtrepētē prendi vinciriq; curauit. Quæ res populi clamorē auxit / ſeditionem accendit. Igitur patres plēbis a rege cum contemptu imperii diſceſſum veritati cōmunicato colloquio expeditionem ab eo ſponte ſoluendam decernunt: temerariam eius delapſionem ſimulata licentiæ beneficio præcurrendam putantes: ne magis proprio ductu ſiniri q̄ regio nuru remitti videretur. Quæ ſi in præripiendo reditu propriæ voluntatis morum ducis arbitrio prætuliffet / euenire poſſe quod diuo Kanuto ſoluræ claſſis poenas a patria exigenti contigiſſe p̄datur. Quā rem Kanuto ſi patrem eius iam febri implicatum præſens morbus abſumeret regni ſucceſſionē adimere poſſe. His conſiliis adductus Kanutus conuocataſ claſſem facta reuertendi poteſtate dimittit: beneficii loco erogans quod plēbis petulantia negare non poterat. Ita ſeditioſi periculo bellum omittēre coactus / cum Abſalone Eſberno & Sunone Worthingum adnauigat / paternæ febris exitum expectaturus. Igitur Waldemar per apertam cubiculi ſui ſeneſtram velorum reditum contēplatus admiratione rei morbi pariter atq; egritudinis incrementa contraxit. Sſima tamē vtriuſq; diſſimulatione vſus filium ad ſe cum arbitris venientē tam hilari vultu admiffit vt pene morbo vacuus putaretur. Quinetiam ſe minimo doloris ſenſu teneri dicebat / corporis moleſtiam animi robore diſſimulare conando. Apud Abſalonem tamē religioſam culparum confeſſionem agere non oblitus / incertum mortis tempus ſacro correctionis genere præcurrendum credebat: ſeram atq; inutilem poenitētiam iudicans quæ emendationis odio nimiaq; peccandi perſeuerentia ad vltimū vſq; ætatis terminum prorogatur. Præterea locis monaſtica religione ſacratſ dimidiū patrimonii ſui / quæ ad ſiſcum regium pertinebant exceptis / teſtamēto legauit. Sed cæteris bene de eius ſalute ſperantibus ſolus Suno ſiue ſomniū monitu ſiue alio mentis oraculo doctus fatalem hanc regi febrem augurabatur: quonā modo filii rebus decedente patre ſuccurri oporteret prouidendū hortatus. Tantam ſiquidem in regis funere luctus acerbiter futuram / vt conſilium vllum aduerſi nequeat. Eodē tempore Ioannes quidam religione Abbas medicina præſumptuoſior q̄ peritior præſor / cui op̄ plurimū credebatur e Scania accerſitus aduenit. Qui morbo parū prudēter inſpecto ſoſpitem regi conſtantius q̄ verius promittebat. Quem cum cibo medicinali arte confecto reficiendum curaffet / cunctis cubiculo eiectis quietem capere iubet. Eūdem paulo poſt ſine voce eſſe compertum vt artuatim ſudore ſuffu-

Homerus
Ripenſi,

Waldemari
legata.

B

Saxonis Grammatici.

Ryngsta-
dium.

waldemari
cōmedatio

Abfalonis
luctus.

sum inuenit. Accuratius operiri præcepit latum id profluuii genus: ac salutare te-
status. Utinam Sunonem potius mentis augurium q̄ medicum artis suę prælagium
fessisset. Cuius promissum regis obitus infecutus q̄ parum fidei i medicorū opere
reponi oporteat documento extitit. Ingressi mane cubiculum amici, defuncti regis
corpus per q̄ simile spiranti reperiunt: adeo pristinum habitum retinente vultu: vt
nec rigore contractum / nec horrore mutatum cerner es: rubicundis oris notis viuī
hominis speciem aspectumq; reddētib; . Incertum an decessisset pristini calor is ha-
bitus totis adhuc membrīs retentus / relinquere videbatur. Sero tandē pallore mor-
tis fidem faciente mandatur feretro corpus: Ryngstadiumq; funerandī gratia deue-
hendū curatur. Hic vicus non vetustate modo sed etiam paternæ eius sepulturæ
titulo conspicuus habebatur. Accessit luctui matrum miserabilis planctus sparsis
comis funeri occurrentium / iterumq; se pristinum seruitutis onus experturas dicē-
tium: extinctum illum qui ciuū capitibus captiuitatem detraxerit: qui patriam
pyratarum metu vacuefecerit: maritimasq; sedes perinde ac domesticas a prædo-
rum incursum tutas præstiterit. Agrestes quoq; funebri ipsius pompa conspecta ru-
stico opere quo occupati erant relicto consentaneis arua querelis replebāt. Cui etiā
vt supremi officii decus præstarent / funebri eius lecto humeros / subicere iocūdum
ducebant: euerlam regis morte patriam miserisq; sibi cōmune funus aut si quid su-
nere tristius est imminere plangentes. Pro cuius spiritu salutaria Abfalon vota ge-
sturus inter solēniū verborum nuncupationem doloris impotēs non tēperauit si-
bi quo minus aram lachrymis spargeret: vixq; ad rem diuinam peragendam vocis
aut manus ministerio sufficere valuit. Quinetiam tantum ægritudinis animo con-
traxit, tamq; graui & periculosa valitudine subito affici cœpit: vt pene vitam cum
sacrificio finiret. Incredibile videretur tantū virum tam insigni luctus horrore con-
fectum si non eius erga Waldemarum affectus fuisset notissimus. Sed fortuna altero
patriæ lumine extincto reliquum perire passa non est: ne deesset cuius ductu Danię
pedibus Sclauia subiiceretur / aut gens quæ sub tātis ducibus ad excellentem hono-
ris habitum prouecta fuerat / tutore vacua remaneret. Cuius lachrymis precum lo-
co defusis resperfa altaria non paruulum promptissime eius erga regem beniuolen-
tiæ indicium præbuere. hisdem quoq; madefacta thura gratum deo odorem dedisse
crediderim.

Explicitus est Saxonis Grammatici de rebus Danicis.
liber decimusquintus.

Histo. Danicę Li. XVI. Fo. CXCIIII.

Eiusdem Saxonis Grammatici professione / & natione Sialandē. viri
& eloquentia & sapientia clarissimi. Incipit liber Sextusdecimus.

Eractis inferiis / corporeq; regio honoratissi-
me funerato Kanutus monētibus arbitris fe-
stinacione qua regnū peti firmariq; oportuit:
in Iutiam secessit: paternos sibi milites obliga-
turus. Neq; enim illi nomen regium ambien-
dum restabat qđ vnctionis suae tempore solē-
niter adeptus fuerat. In concione wibergensi
beniuolos ciuū animos expert' apud Ver-
nensem tacita quorūdam similitate compres-
sa / pari ceterorum fauore excipitur. Atq; ita
patrię consensu regni heres efficitur. Interea
Scanorum populus laxata sibi pristinę petulā-
tię frēna regis morte gauisus cladis apud Di-
neffitudinum solatiis orbarus fuerit. Sed & Acho quidam Tubbonis filius plenis
temeritatis eloquiis flagrantissimam ciuilibus malis facem subiiciebat: extinctae &
iam pene sepultę Scanicę seditionis reliquias suscitando. Cuius mali ipediendi gra-
tia Absalon in Scaniam trangressus apud plenam malignitatis concionem oratione
liberius qđ efficacius habita a plebe deseritur / factionis principes alium concionandi
locum complexos petente. Quorum tam petulans ac p̄ceptus audacia erat: vt equis
insidēres cunctā Scanię plebem ad eundem locum semestri spatio exacto quasi tuen-
dę libertatis gratia armatam redire sub edicto iuberent. Quae res Absaloni Sialan-
diam repetendı causam p̄buit. Ob cuius secessum popularis fauitia: procurfus te-
meritatis incrementis euectus: inq; Thordonis & Esberni penares effusus: eosdem
prius rapinā / deinde incendio subiecit. Complures quoq; Scanicę nobilitatis sequē-
tibus diebus edes crematę. Siquidem factionis duces quo promptiore plābis auda-
cia vterentur / petulantiam eius principum bonis pascendam curabant: dulcedine
p̄cedę & assiduis fatigationis p̄miis iocūdiorē atq; alacriorem eius operam red-
dituri. Igitur nobilium complures aequalium exemplo vim penatibus suis inferen-
dam timentes: bona omnia amicorum custodia mandabant. Pars fretum nauibus
complexa se & opes vndis qđ edibus credere p̄optabāt. Pars apud Absalonē exula-
re solatii & lenimentı loco duxit. Cuius atq; Kanuti equites suam aequę ac do-
minorum fortunam afflictari cernentes cum iniuriam armis propulsandam du-
xissent: seditionis principes frustra a se sine duce res nouari superiore tumultu
experti / Haraldum quendam regii sanguinis & obtusi cordis impeditiq; sermo-
nis e Suetia adiscunt: hominem prorfus regno imparem: cum in eo nihil p̄ae-
ter generis nobilitatem natura aut fortuna commendabile reddidisset. Igitur ma-
iore cum opprobrio talem virum Suetia miserit / an Scania receperit incertum est.
Quo rumore attoniti percussiq; magnates prout se hostium aduentus fama varia-
bat: dubiis Absalonem legationibus fatigant / nunc opem eius transitumq; poscen-
tes nunc eundem cum tota manu super sedere iubentes. Nōdum enim Scanię partes

Kanuti
lxxxviii.
Gesta.

Achonıs se-
ditio.

Haraldus
fuericus.

B ii

Saxonis Grammatici.

Haraldus irruerat. Quos cum Kanuti Suetiæ regis eiusdemq; Satrapæ Byrgeri præsiidiis vi rupisset: ad noui principis opinionem cupide congestum vulgus incredibiles ei copias sociabat. Quibus frētus Lundensi vrbi portas sibi claudenti excidiū minatus est. Igitur ex magnatibus complures alternis internuntiis contracti / fortiq; inuicem cohortatione firmati: propter Luminam amnē castra cōstituunt. Aliis regionum militum per ignorantia simulationem venire super sedentibus. Quos tātus pugnandi ardor ceperat: vt per summum nō solum periculorum / sed etiam popularium contemptum / absq; paucitatis suæ respectu vt quēq; equi pernicitas adiuuabat: sine imperio aut ordine effusis habenis in hostem contenderent. In quo quidē impetu maiorem ventū (quem forte aduersum habebant) q̄ hostium quos impetebant scūitiam experti sunt. Ille enim magnitudine sua clypeos cursitantibus decussit. Hi ne pectora quidē irrupentibus obuere ausi fuere. Ita popularium acies numero hominum q̄ animis præstantior incruentam de se victoriam dando / plus pericli an ignominia senserit dubietati subiecit. Enimvero quo expeditius fugā qua pugnam præcurrebat intenderet seipsam scutis exuere non erubuit. Armorum onus abiiciendo quorum vsus experiri confisa non fuerat. Hac igitur partim caesa, partim capta: Haraldus cum Akone quem affectati regni auctorem habuerat Suetiam refugus petebat. At Lundenses suspensis ad belli euentum animis in neutram partem auxilia commodabant fauorem victoribus erogaturi. Qui rei successu conspecto perinde ac victores victis insultare cœperunt / cupiditate laudis & prædæ alienis se virtutibus inserentes: nec contenti popularium specie bis bellum potentibus intulisse collecta cōcione tertium aduersum eosdem indicere grauati nō sunt: suscepti vulneris dolorem consternationis furori permixtum communi nobilitatis exitio pensaturi / tantamq; prouocandi perseverantiam siue pudore cladis, siue cupidine vltionis animis insitam gestantes. Neq; enim illos aut illustrium virorum respectus aut vulnerum suorum memoria quominus seditionis studia sectarentur domare potuit. Quod periculum cunctorum Scania magnatum capitibus contiguum præproperus Absalonis cum Syalandensibus aduentus dispulit. Siquidem sublati vexillis deputatum concioni locum ingressus / non solum turbulentissimo plebis proposito obstiterit / sed etiam leges quæ iniquissimis eiusdem suffragiis cōuulsa fuerant piissimo iudicii decreto ad pristina auctoritatis habitum reduxit. Sed neq; Haraldum quo minus a magnatibus damnaretur absentia patrociniū protegere potuit. Hunc certe bis a Scaniensibus multatum dixerim / semel armis / iterum sententiis. De quo quidē discernere arduum est ferro an suffragiis punitior fuerit. Plæbs quoq; nihil hostile ausa, armis summa cum proposito dissimulatione depositis Absalonis se turmis tranquillo concionandi more iungebant: singulis iudiciorum suffragiis alacrius q̄ libentius succlamando. Ita terribilis illa ac diutina seditio simul cum concione finem habuit: funesto plæbis conatu vltius aduersum principum collegium inolescere non audente. Interea Kanutus excitati in Scania belli nuntio Fyoniam e lutia petere coactus: Elbernum Absalone fratre nuntiandæ regiarum partium victoria gratia transmissum obuium accipit. Cuius inopinato occurfu tristitia afferri ratus harente animo delectoq; vultu quicq; ex eo cognoscere verebatur. Postmodum non solum eiusdem plena hilaritatis fronte meliora sperare iussus, verū etiā iocunda ac libenti narratione de suorum victoria doctus in Scania ouas pcessit. Ac primū eius puincia Frostā rapinæ & icēdio opportunā ex

Lumme aa.

Vēti vehe-
mentia.

Haraldi fu-
ga.
Lundens. fa-
ctioes.

Haraldi dā
natio.

Frosthe-
rit.

Histo. Danice Li. XVI. Fo. CXC.V.

hibuit: vastassetq; ni Absalonis erga illam studium gerētis interuentu prohiberetur. Quo mediante effectum est: vt ab his qui in regem Haraldica factione deliquerant: ara tantum poenae nomine exigerentur. O immensam clementiam cuius beneficium hominibus euidenter noxiis maximi facinoris culpam paruulo censu redimere licuit. Quo exemplo ceteri ad spem veniae erecti mitissima Absalonis operam regis mansuetudinem experti sunt. Egregium tunc Kanutus moderati animi specimen dedit cum vltionē quā vniuersorū crimen meruit: vnus amici precibus donauit. Indignum adolescentem cuius virtus externi principis acuminē tentaretur. Cmpluribus enim Caesaris legationibus curiam adire paternaq; amicitiae successione exptere iussus/intercedente amicorum consilio q̄ modestissime rescripsit excusationis verbis a regnādi nouitate quasitis. Siquidem arbitris eius excussa atq; explorata Caesaris calliditas erat. Hisdem perfidiae laqueis filii simplicitatem circūuenire studentibus, quibus olim patris credulitatem implicatam habuerat. Cui cum Caesar erepturum se regnum aliiq; daturum plena minarum epistola respondisset solum hoc rescribere contentus fuit: querendum videlicet Caesari esse priusq; sibi regnum adimat qui Daniam in eius beneficio reponere cupiat. Qua responsi libertate: non solum minantem elusit, verumeriam plurimum a se fidutiae in ciuium animis reponi docuit. Apud quem Caesar frustra monitis egisse se videns Syfridum qui sororem ipsius in matrimonio habebat subornat: quod literarum suarum instinctu nequibat/aliene vocis supplemento persuasum haberi conando: qui vbi Daniam intrauit quanta regis charitate ob sororis eius matrimonium teneretur / quantisq; Caesar viribus esset exposito Absalonem, Sunonem, & Esbernium: qui soli ex amicis cum rege admittebantur: tum fidei quam Kanuto cuius tutores existerent deberent: tum fidutiae quam eiusdem pater in eorum pectoribus reposita fuerat admonitos orare cepit: ne amicorum nomine hostes agendo creditum sibi pupillum annis & consilio tenerum graue & intolerabile belli onus suscipere iubeant: cumq; sub titulo tuendae libertatis regno exuant. Qui potius salutaribus illorum consiliis formare curae habeant Romanisq; imperatoris curiae ascribi deforme non ducant. Respondet Absalon de se dubium non esse quin vtilis si nosset monitus Kanuto libenter fuerit porrecturus. A quo ita Caesaris amicitiam expti velit: vt propriae eius maiestatis decus incolume seruaretur. Nam & Waldemarum Frederici partes, amicitiamq; secutum nihil fide eius aut promissione fallacius reperarisse. Proinde Syfridum nosse debere Kanuto Caesarisq; aequum regnandi ius esse: neq; minore cum libertate hunc Danici regni q̄ illum Romani imperii gubernacula continere. Igitur indignante Syfrido, plenaq; minarum ac fastus responsa fundente: an tu (inquit) ex temetipso Daniam penfas: eamq; vt Thyringam a Caesarum re cum volet q̄ facillime capi posse existimas? Proinde abi imperatorisq; tuo perfer Danorum regem ne minimam quidem obsequii partem dignitati eius ac nomini delaturum. Dignum hoc contemptu dixerim qui propior alieno imperio q̄ propriae affinitati tam inuisam Danicae libertati legationem suo monitu administrare sustinuit. His auditis Caesar spernenti se regi: quia bellum nequiuit odium inflixit: animo non ferro contemptum vlturus. Spe tamen potiendae Daniae non omissa ciuiliū in ea malorum motum expectandum putabat: seditione diuiduam gentem minore cum viriū suarum periculo oppugnandam sperando. Quam opportunitatem aliquandiu quasitam a fortuna sibi negari conspiciens. Sclauiae sa-

Kanuti moderatio,

Caesaris dolus,

Biii

Saxonis Grammatici

trapam Bogiszlauum quem nuper Kazimari fratris decedentis orbitas hæredem effecerat: crebris muneribus amplissimisque promissionibus in Danica bella sollicitat. Cuius hortatui Bogyszlauus pronius quam prudentius obsecurus: sed bellum aduersum Daniam palam atque aperte profiteri non ausus primū auunculi sui Iarimari Rugiæ præfecti quaesitis simultatum causis hostem agere coepit Casariana militiæ respectu arctissimis affinitatis vinculis præferendo. Qua de re Kanutus per Iarimarum certior factus mitti curauit qui causam a Bogiszlauo tam subitæ lesionis inquireret. Ille non regem non Daniã a se lædi: sed in iniuriã a Iarimaro illatã repelli testatus cõmunẽ controuersiã per vtriusque legatos armis interim depositis ad regis cognitionẽ referri deposcit: eundemque pacis inter se faciendæ auctorẽ flagitat verbis beniuolentiam simulãtibus simplicitatis fidẽ prætere cupiens. Igitur rege nihil insidiarum aut perfidiæ metuente causæ dictionis dies locusque decernitur. Apud insulã deinde Samsam: non solũ huius negotiũ explicandi: sed etiã iuris ciuilibus emendandi gratia in genti nobilitate contracta amborum legatos excepit. Quorum altercatione solẽniter audita cũ in Iarimarum cõplura loquacius quam verius obiectaretur ac propter principalem personarũ absentiam sententiã impediretur: a Bogiszlauo legatis vltro iureiurando promissum est eũ cũ primũ regi placitũ foret in re presentẽ veturum: ita in eludendo rege non minore legatorũ quam eius a quo missi erãt calliditas versabatur. Quortũ promissis Kanutus securius quam cautius aestimatis cõcilio ociosus dimisso in Iutiam secessit: fortissimis quibusque Scanorũ ac Sialandensium tantã ocii tranquillitatẽ causantibus, sequens nimia iam quiete in desidia prouolui querentibus longo deliciarũ vsu enerues animos gerere, qui sub rege Waldemaro totius ferme anni tempus multiplici rerum agitatione varioque militia genere deducere consueuerint. Nam militaris roboris neruos sicut ocio hebetari ac remitti ita negotio intẽdi excitarique. Igitur acuedẽ virtutis gratia piraticam aduersum Estones in cõmune decerni placuit. Inter hæc Bogiszlauus hortate Casare non solum patriis ac domesticis viribus instructus, sed etiã a finitimis late p̄sidia mutuatus aduersum Rugiã quingentarũ nauiũ classẽ in genti belli apparatu refertã contraxerat. Quibus copiis nihil hostiliũ viriũ obstaculum ratus Bugiszlauũ quẽdã legati nomine Casarẽ petere iubet qui tantũ a se exercitum aduersum Daniã contractũ nuntiaret: vt dubitare non possit quin Kanutus resistẽdi fiducia defectus: quicquid Rome se foret imperio traditurus. Delectatus promisso Casar laudato Bogiszlauo legatũ imperatoris donis prosequitur. Iarimarus tam subiti inopinatiq; belli fama perculsus: Absalonĩ in Sialandia se contrãnenti magnitudinem periculi Rugiana genti imminentis propinquitatẽque denuntiat. Qui prorinus festinatione quãta sociorum expugnationẽ præcurri oportebat: accinctus, missis per Sialandiam epistolis omnẽ ætatẽ armis habilem in classẽ confluere iussit: minores rates maioribus, onerarias piraticis sociauit. Plæbiq; demum ac nobilitati promiscuũ corripiedarum nauiũ vsũ concessit. Eodem edicti genere coniunctis Sialandicẽ insulã imperatũ. At Fionensibus Scanisque sextum intra diem præfixum portũ petere alioqui supersedere iussum. Neque enim vltiores apparatus inducias conuenire. Adeo autem in his quibus expeditionis societas mandata fuerat obsequendi sollicitudo flagrabat: vt egregio alacritatis certamine constitutum sibi tempus aut implerent aut præcurrerent. Kanutum vero tametsi nuntium in Iutia recepisset ingens locorum distantia denuntiati temporis angustiis permixta Absalonici operis consortem existere non patiebatur. Sex solas naues Fionia

Bellũ Sclauicum.

Histo. Danicę Li. XVI. Fo. CXCVI.

quatuordecim Scania ceteris tarditate impeditis transmisit. Quartū insignis paucitas culpe obnoxia videri potuisset: si non longinquitatis patrocinio defenderetur. Penthecostalis festi peruigilium erat quando prenommatum sinum absalonica classis inierat. Eadem die nequid segnius aut cunctantius gereretur: Hythim insulam adnavigari curatur. Illic obuui Rugianorum nuntii praestolandum docent quoad sciri possit in quam Rugiani soli partem hostilis irruptio tenderet. Iam enim Bogiszlauo ad insulam Coztam Rugiae praetentam esse peruentum. Qui quā hostilitia pene rura pulsaret non temperauit sibi quo minus sobrietatem effusa crapula licentia violaret. Tanta siquidem epularum indulgentia exercitum aluit ac corruptit: ut conuiuium magis quam bellum amplexus videretur. Verum Absalon nuntiorum monitis obsecutus. Hisdem postera luce regressis Bogiszlauumque ex aduerso Strelae insulae copias expositurum docentibus: quā crepusculum appetebat correpto signo occisime litus Scapha petiuit. Gubernatorum deinde collegio per praekonem vocato nuntioque brevissimo militibus edito ingenti cohortationis cura alacritate exercitum repleuit quietem / suam certis victoriae imaginibus adumbratam praefatus. Nec alia militum responsio fuit quam pugnā se optare: quam si accipiant non dubitare quin vincant. Quem animorum calorem tum a longa vincendi consuetudine tum etiam ab ingenita Danico sanguini virtute traxerunt. digni qui vocis suae augurio non fallerentur. Igitur Absalon incertae navigationis metu quod fretum dubiae profunditatis esset diluculum praestolatus cum inde soluturus esset / aliquodiu reatentus est harenis anchora altius insidente. Quo euenit / ut ab vniuersis infinitum procedendi ardorem gerentibus relinqueretur. Sed neque se ab exercitu praecedi indecens existimabat: a quo plus hortationi suae quam cunctationi tributum cernebat. Quem merito his gratulatum crediderim qui iustae celeritatis compotes quam violentae morae consortes existere maluerunt. Quā tarditatis iacturam impedimento solutus tanta remigū velocitate pensauit / ut pene prima nauigia occupauerit / dispendium casu inuectum preliandi cupidine redimendo. Hunc publicae festinationis procursum missa a Rugianis ratis excepit: quae aliquanto remissione navigatione utendum doceret / quod Bogiszlauo adhuc insulam Coztam tenentem incertus irruptionis locus existeret. Sed & Iarimarus secessum hostium domestico milite succinctus opperiebat. Igitur cessata imperus cura ad litus dreccense diuertitur. Illic affertur hostes domum petisse nuntius incidentis forte nebulae errori deceptis. Idem nostris portum dar sinum petere iussis Iarimari cum eis consiliaturi Rugiano exercitu vallatum pollicentur occursum. Quo loci adnavigato cum nec Iarimarus nec quisquam ex eius satellitibus repertus fuisset / placuit Nicolaum Falstricum quod Sclauicę gentis linguam calleret explorandi hostium secessus gratia ad Iarimarum dimitti. Quo abeunte cum Absalon diuinae venerationi vacaturus litus Scapha petisset: repentino nuntio per Iarimari familiarem suscepto cognoscit pomeranicam aduentare classem: quae si nebulae densitas non obstaret: cerni cominus posset. Igitur reuocatis qui sacra gestabant cupide concitatam classem obuuiam hosti in altum direxit. Armis non precibus deo libameta daturus. Quod enim sacrificii genus scelestorum nece diuine potestatis iocundius existimemus! At pomeranis non tam hostile solum repente inuadendi quam Rugianorum equitatum defendendi littoris studiosum variis navigationis ambagibus ludificandi propositum erat. Qui Danicam conspicati classem Borwegium occidetalibus comitatum Sclauis auxilium sibi ferendi gratia aduolare credebant / aeris

B iiii.

Saxonis Grammatici.

nubilo nostrarum nauium numerum habitumque dignosci non patiente. Neque enim eorum animos subire poterat: Danos per tot locorum spatia a Sclauia remotos intra tanti temporis angustias eo loco fuisse proectos: speculatoribus ob nimiam securitatem excubandi officia parum curiose gerentibus. Igitur Bogislaus Rugiana classem appellatus a ceterum & quinquaginta myoparonibus circumi desiderat reliquam classem veluti in aciem iactis anchoris componit: naues quibus alimenta uehebantur aliquanto pyraticeis praestantiores inter ipsas & continentem admoit: armate multitudinis speciem vacua lignorum effigie adumbraturus. Quo vultu teptus Suno Bogislauum auxilia a theutonibus mutuatum credebat. Rarecente tandem nebula: Absalon ab exiguis hostium scaphis praeteriri se videns ne omnes quidem tuto redituras per iocum aiebat. Igitur sociis ingenti cohortatione firmatis in hostilem classem ut imperio ita ductu & nauigatione primus inuehit. Monitus a Sunone ne eam perinde ac germanicis roborata auxiliis propropera festinatione incesse- ret: sed temperato remigio militem armari iuberet: minime cunctandum aiebat / praefatus eo iam loci conclusum hostem: ut nec bellum tuto cogerere / nec fugam salubriter edere posset. Itaque nihil impedimento fore quo minus promptissimam sibi victoriam esset cessurus. Eo deinde monitus iterante milites Absalonis munimenta corporibus aptare coeperunt / parte remigium continuante. Quorum apparatus nimis ac perseuerantis nebulae beneficio hostem fallebat. At ubi propius ventum: Danorum iuuentus ut cunctationis ita silentii impatiens sublati vexillis non temperauit sibi quo minus concitatissimum preliandi ardorem celso cantilena genere prosequeretur. Absalonis quoque signum nunquam sine hostium fuga spectari solitum Sclauis pariter & Danorum praesentiam prodidit & configendi diffidentiam incussit. Igitur summa cum trepidatione sublati anchoris cupide classem concitare coeperunt: quantum nauigationis longo temporis tractu protulerant exiguo horarum spacio remensi. Innumeri quorum fugam aut nauium magnitudo aut anchorarum sublatio retentabat profundum petendo fluctibus quae ferro vitam finire maluerunt. Horum rates eodem pene temporis momento refertas ac vacuas conspicerent. Sed neque prolapso natandi usus seruare poterat subiectarum voraginum eluuie merforum corpora tenacius apprehendente. Quantas igitur timoris vires existimemus qui quos nimio sui haustu repleuerit ne proprio quidem spiritu parcere compellit? Decem & octo nauigia nimiae multitudinis in se confugientis concursu rupta receptis exitio fuere. Paucis hostem opprimeri animus fuit. Illius vero etiam ridicula formido extitit qui sociale exemplum perofus nexu ex rudentibus laqueo suspendio se consumere quam hosti necandum praebere maluit. Quod factum complures prius admiratione / deinde ludibrio profecuti / dulcedine spoliolum lentius hostibus inherere coeperunt. Quibus Absalon praeteritis monitisque ne praedam quam hostem insequi mallent: septem solis nauibus totam pene fugacium classem insectari non destitit: illa nimirum fiducia usus qua toties sibi hostium terga aspicere contigit. Neque enim a palantibus in illa insecuentium paucitate numerus sed virtus estimabatur. Centum ferme nauium turba maritimae fugae diffidentia terreste cepit: perque horridos ac desertos saltus inermis attonitaeque discursum habuit. Iar imarum quoque hostilis sanguinis quam praeda auaridior concitator tuenda patriae cupido reddiderat. Quinque ac triginta nauigiis vehementi remigio concitatis / hostilis Absalonem nobilitas deuitabat. Quae cum septem sola sibi instare animaduertet / fugam suam non solum tristem

Vincitur
Sclau.

Fecunda
ticolitas.

Historiæ Danicæ. Li. XVI. Fo. CXCVII.

sed etiam erubescendam rata bis nauigationi perinde ac pugnam confectura laxamentum dare conata est. Igitur Absalon quæ ab amicis ceteræ classis aduentum opperriri rogaretur nulla ex parte cessato remigio progredi perseverauit: plus hostium trepidatione quam sociorum auxiliis utendum præfatus. Quo cognito Sclauum summa cum exanimatione metum rubori præulerunt: nauesque suas quo fugæ habiliores essent arma & equos in profundum abiiciendo oneribus vacuefacere coeperunt. Acrius deinde conuerberato pelago Penam annem perseverata fugæ receptaculum habuerunt. Quos Absalon eousque vacuo cunctationis remigio insecutus vespera ad socios qui prædæ incubuerant reuertit. Cuius ne particeps quidem fore sustinuit gloriam ad se ipsa ad milites redundare speciosum ducendo. Igitur ex quingentarum nauium numero quinque ac triginta delapsis decem & octo contra cetera in Danorum potestatem ditionemque cessere. Illa igitur dies quæ Absalonis claritate obsecratam hostium classem aut fugam aut exitium pati coegit: tot errores tot maritima discrimina finiuit ratam barbarorum sauitiam iugiter patientem reddidit: patriamque nostram vix libertate sua potientem Sclauicæ dominam effecit. Efficax & inusitatum genus victoriæ quocunctas hostium vires funditus euertere contigit. Eadem ut Sclauici cruoris plena exstitit: ita nullum Danici impendium habuit. Quatuor duntaxat ex Rugianis sociorum an hostium telis perierint incertum est. Die postero decem & octo Scaniensium nauigia superueniunt quos Absalon non more eorum sed voluntatis estimatione facta prædam cum victoribus communicare præcepit. Quid deinde Sclauis consilii formatione benignæ & veteris amicitie perfidie per legatos arguendum curat nimiamque regis offensam obnixo placationis studio præcurri postulat. Ad hæc Bogislauus tantam receptæ cladis dissimulationem agere sustinuit: ut laudata monitoris beniuolentia facturum se quod ab ipso suadebatur promitteret. Tantum autem timoris Sclauorum vulgus ob pristinam fugam animis insitum habebat: ut etiam nouam viam rate quæ legatos vehebat edere non erubesceret. Post hæc Absalon rerum a se gestarum famam illustri nuntio præcurri magnificum ratus: Tachonem claro Fionia loconatum cum tentorio Bogislauum quod ei portionis nomine cesserat remitti curaris prædæ gestamine facturum. Per eundem quoque ne Sclauicæ vires nouis copiis instruerentur messis tempore expeditione præcurrendum hortatur. Quem Kanutus luti Vibergica concione contractis: Absalonici operis euentum digno relationis officio representare præcepit: expeditionis hortatore vsurus quem nuntii auctorem habuerat. Quo facto omnium animis maximam educendæ classis curam ingenerauit. At Cæsar tantæ cladis nuntio recepto postquam solo Absalonis ductu rem gestam cognouit: omnem non solum obtinendæ Danicæ spem: veruetiam attentandæ fiduciam mente deposuit: proprias vires dånandoque alienis parum efficaciter usus fuisset. Eandem victoriam Absalon suam apud bizantium incredibili famæ velocitate vulgatam: postmodum ab equitibus suis tunc temporis in ea vrbe stipendia merentibus accepit. Sed nouæ frugis accessio labentibus hostium alimentis opitulata est. His de ex regie profectionis cunctatione instruendorum frumento vicorum perquam vtile sibi laxamentum sumentibus huius expeditionis opinione perciti walogastenses profundiora Penam annis loca crebro la pide cõplent: moenium suorum aditum nauigiis

Sclauorum
subactio.
xxiiii.

Speculatio
callida.

walogastum
obsidetur.

B.v.

Saxonis Grammatici

negaturi. Quas Absalon hisdem alvei locis egerere cupiens: trahendę secum iuuen-
tutis gratia corpus aquis immergere nō dubitauit: easq; lapidibus vacuefaciendo,
quātum transmittendę classis satis erat: ad patientem nauigationis habitum perdu-
xit: q̄q; oppidani machinas suas tali temperamento librasent vt eadem amnis spa-
tia certis ictibus destinarent. Quibus obstaculis transitu vacuefacto: facilem sociis
petendę circūsidendęq; vrbis aditum struxit. Obsidione cœpta refixi sub aquis stipi-
tes quorum frequentia oppidum erat vallatū. nauigia propius appellere passim non
sunt. Hanc oppugnationis difficultatē: Danorum iuuenes viri tute superare cupien-
tes: non temperauere sibi quo minus nauigiis a profundo remotis pedibus in aquā
descenderent: vadaq; gradu lustrarent. Contra oppidani in subiectos cominus tela
iacere nauigiaq; tormētis procul incessere cœperunt. Quorum eximios iactus elu-
dere q̄ excipere satius existimares. Anceps incertūq; vitatu periculū erat. pregran-
dibus saxis in consertas puppes cadentibus in fuga ac declinatione cautoq; corpo-
ris motu: magis q̄ in vlla armorum ope frustra dorū ictuum remediū ducebatur.
Absalon mediotenus nauigiū progressus egesta tormentis roborata: crebra corporis
declinatione fallebat. Quem barbarus forte praesidio egressus / postq̄ ex clypei notis
agnitum habuit, tormētōrū praesidibus manu significauit vt eum impeterent. Igitur
interrogatus a quodam an perspectum haberet qualiter ipsum barbarus denota-
ret: curam sui illius animo insitam respondit. eodem ludibrio hostem & monito-
rem excipiendo. Intrepidū animi dixerim in medio salutis discrimine pericula sua
iocoso dicto prosequi voluisse. Adeo certissimū fortitudinis & constātia experimē-
tum necessitas tribuit. Expugnatione non procedente noua adoranda vrbis ratio
auctore Esberno excogitata est. Siquidem inusitate magnitudinis nauigium variis
ignis nutrimentis completum solo ventorum remigio opportunis incendio mœni-
bus adigēdum curabant. Quod latenti in vndis stipiti: illisum sine vlla oppidanorū
iacura pprie cū materię discrimine cōflagrauit. Ita exigui ligni impedimēto spes in-
gentis victorię subruta est. Hostiumq; salus paruulo fortunę momento ab imminente
exitio protecta. Post hæc Bogislauus in dedecorum suorum vltionem dolos men-
te scrutatus Absalonis colloquium simulata pacis affectatione per legatos poscēdo
cum ingenti equitatu destinatum conuentū locum petiuit. Quem binis obuiam sibi
nauigiis venientem vt continētē ascenderet obsecrauit: cōmodius in tentorio
q̄ nauis colloquēdum praefatus. Obsequentē illum nauigioq; excedere volentē Erlin-
gus quidam illustri inter noricos loco natus horridioris somni narratione retinuit
haud dubie fraudem sensurū: si salutem suam hostibus crederet auguratus. Cuius
vocem Absalon perinde ac diuinitus sibi dati indicii miraculū veneratus: vocanti
se Bogislauo minorem a maiore peti non oportere perhibuit. Pontificem duci di-
gnitate prestare asseuerādo. Ita hosti impotentia obiciendo fraudis materiam ade-
mit. Ille stricta nauis spacia caufatus: repentino discessu fallaciam detexit: Nam qui
alias vltro nauigiū Absalonis ingredi consuevit: nunc eius aditum perinde ac fa-
tale sibi domicilium conscientia malignitate confusus exhorruit. Gausus Absalon
q; salutem suam somnio q̄ hosti credere praepoasset ad classē se recepit. Igitur cū
exercitus noster cōmunem agrorum vastationem vnus vrbis excidio anteponebat:
exhauriendę prouincię consilium cepisset / inq; pontis pertransundi angustis hæ-
rerent: crebris oppidanorum myoparonibus incessuntur. Qui mox sagittariorum
ab Absalone, Regeq; missorum opera deturbati: infestandę cōmodius classis gratia

Bogislauus
dolus.

Episcopi
prestātia.

Histo. Danice. Li. XVI. Fo. CXCVIII.

continenti se tradunt/nostrosq; clamore nō minus q̄ iaculis infecuti, per summam ignauia exprobrationem perinde ac victis insultare cœperunt. Quo viso reliqui ex oppidanis passim correptis scaphis, moenibus etiam quæ tuebantur desertis, in ripam se conferunt/relicta a Danis tabernacula prædaturi. Neq; enim regio equites nauium transitum interra opperientes/fumus tabernaculorum quæ Dani discedētes cremabant incendio ortus ab ipsis discerni patiebat. A quibus quū inopinati attonitig; incur sarētur, pars in scaphas refugit/pars armis in ripa/aut aquis in amne exitiū habuit. Natātes a sagittariis interfecti/ nauigātes euer si/ iustas irrīsis a se Danis pœnas luerunt. Ita walagostenses pauloante falsis nostrorū, opprobriis exultantes/nūc ciuiū in cōspectu suo necatorū miseranda fata luctu prosequēbātur. Quod Ozneses fama expri, suburbanos penates ocysus cremādos curant: ne iisdem hostes ad moeniū suorū incendiū vterentur. Igitur dum vltro se tectis spoliant, ingens vrbis sua tutamentū cōciliant: quo domibus tenuiores, hoc moenibus tutiores effecti. Rus Regi rapinæ extitit. Cuius sententia Absalon Iulinsium finiū/ arcūq; Zuinē siū expugnatiōē pagere iustus, Eibernū fratrem Zuinā cum cōmissē sibi classis parte præmittit: aut arces ipsas (si fors fineret) capturum/ aut earum custodibus quoad se Iulino reuertī contigisset, fugam interclusurū. Quorum ianua venienti Eiberno vacuæ patuere: propugnatoribus nimirum aduentum hostiū furtiuo discessu præcurrentibus. Ambæ itaq; incendio data. Qua de re Absalon Iulinsium rebus assumptis non solum longinqui fumī contemplatione/verū etiā sociorū inde reuertētū affirmatiōe certior factus, ad Regē reuertit/ lætatus se magna curarū parte fraterna opera liberatum. Rex vicos necessariis vsibus abundantes captu difficiles fore/vacuosq; tantum a se penates exuri conspiciens/ remeare constituit, qui nunc desertos inopesq; lares adortus fuerat/exacto messis tempore referta copiis horrea cōsumpturus. Cumq; non minus capiendarum vrbium difficultate/q̄ vacuarū adiū incendio fatigatus Zuinam amnem abducendæ expeditionis gratia petiuisset, exustarum arcium reliquias solo æquari iussit. Et vt omnia earundem monumenta demoliretur, etiam lapides fundamentis egestos in profundum iactandos curauit: q̄q̄ iisdem recentī adhuc incendio torridi vix se manu contingi paterentur. Cuius laboris idem atq; expeditionis finis extitit. Autumno domi peracto, duodenis milibus e Rugia contractis, Tribusanam prouinciā ditioni suæ parentem peragrat. Post hæc Cyrcipinsium deuexam paludem paternæ militiæ armulatione permessus, ad vrbem Lubekincā peruenit. Qua præterita dum Diminum perere statuisset in abundantem porione vicum incidit, Barbaris illic tanta animorū securitate conuiuantibus: vt nullum prorsus hostilis aduentus formidarent impetum. Quantam porro gentis illius intemperantiam pacis tempore extitisse putemus: quæ ne hoste quidem liminibus imminente/ quo minus vires suas ebrietatis illecebris labefactaret/abstinuit! Itinere deinde nostrorum ad naues conuerso, conuellendæ prædæ/spargendiq; passim incendiū gratia/Danica manus disicitur, mentem Regis longinquæ viæ dispendiis a petendi Dymini proposito retrahentibus. Qui triginta solos sibi comites asseruasse contentus/quum ingentem Barbarorum cohortem opimam villam tueri satellite nuntiante cognosset, Absalonem suo forte vexillo coniunctum dimidio cum præsentium equitum numero opem sociis laturum dimittit. Qui imperiū amplexatus, obscurandæ paucitatis gratia laxius militem incedere iubet/multitudinis instar confusa agminum specie præbiturus.

Oznes me-
tus,

Stratage-
ma.

Saxonis Grammatici

Præda cupiditas.

Quinetiam vehementius irruptionem edere curæ habuit: quo plures insequi crederentur. Jamq; barbarorū relicta villa, nemo tenentiū manipulos contemplatus quum se longe viribus inferiorem animaduerteteret/ideoq; sociorum augmentum si mulare vellet, cōplures ex suis furtim discedere monitos/aperte subinde redire iussit: idq; saepenumero faciendum curauit. Igitur auxiliorum incrementa sensim recipere existimatus, non suppetentibus qui prædam asportarent, contractas vicī opes ingenti pyra constructa cremauit/flammis insequendo quod vsui commodare non poterat, etiam ministris incendii tantæ pecuniæ consumptionē animi dolore prosequētibus. Ea re gesta ad Regem se retulit. Qui ppter Lubynam pnoctatione habita, delera vicorum reliquīs, lacunā per quam arduo labore iter fecerat/ponte a Rugianis cōsterni curat: eamq; nullo pene negotio remensus, cōscensis nauibus, in proximum Penamni portum peruenit. Vbi diutina ac vehementi tempestate vexat? Bogislauum pacem a se per legatos petentem repulit/q̄ iam labentibus alimētis expeditionem remittere cogeretur. Exactis domi hybernīs per Zuynam ingēti cū expeditione regressus, Grotzuinā lacerat. Vbi quū Iarimarus hostiū occursum ex eorum lituo depræhensum regi nuntiandum proponeret/idq; ab Absalone nisi iidem in conspectū venissent exequi vetaretur, ancipiti malo circumuentū se dixit qui siq; inopinati periculi se tacente sociis incidisset, incuriæ damnari: sin maturi? iudiciū afferret, timiditatis notari posset: quū et præpropere nuntio vtī p̄brosū et nimis lento desidiosum videatur. Huius puinciæ præda parū satiatis Pomeranicarū opum fama sollicitat: quæ vt eximia, ita intactæ prædicabant. Nulli tā longinquā militiam ingredi difficile visum: q̄ p̄ferendæ inediæ/pagendæq; solitudinis prædicebatur asperitas, ardore prædæ periculorū metum leuante. Imbellis populus vrbūq; et armorū inops regio ferebatur. Et qm̄ nostris p̄positū ex sententia cedere consueuerat, pergendi cupiditas animos inflammabat. Nec fraudandis p̄sentibus votis foelicia tot successuum experimenta sp̄debant. In qua p̄fectione paulo parum suppetente/nō solum equos, verū etiam pedites cōmeatibus onustos at tritæ labore vires deficiebant. Hæ res cōuertendi itineris/repetendiq; classe Iulyni causam dedere. Illic rex adoriendī per insidias Camyni cōsiliū nactus/aperteq; ei? irruptioni latentem præferens, ductantibus locorū peritis p̄ ignotos ac deuios salatus, plenum difficultatis iter corripuit. Errantibus ceteris Sialandenses ac Scanienses Alexandro (Absalonis hic sorore editus erat) primipilo vsi/Rugianisq; ducib? rectā et compediariam viam securi, Camynū venerē: occupassentq; nisi incolas incēdio cautiore fecissēt. Quorū paucitatē Bogislauus, qui in eodem tunc forte opido moram agebat, effusis manipulis irrupendam ratus: Esberno qui talium rerū experientia vsq; callebat: quo longius hostes vrbe euocarentur/de industria cendū monente/diu terga præbentibus institit. Ad postremū intellectis insidiis effusius ruentes in aciem reuocat/tam improbum ab vrbe excessum amaræ repræhensionis salebris insecutus. Quod videns Esbernus abiecta fugæ simulatione, signa ad hostē reflexit: effecitq; vt Bogislauus caballo delapsus/pauido recursu intra vallū confugeret/celeritate pedum salutem quæsiturus: quam aut armis aut equi velocitate tueri fiduriam non habebat. Alexander illato portis signo, neminem a quo repelleretur inuenit: tanta trepidatione captis hostibus, vt ne vrbis suæ quidem limina ab iniuria vindicare præsumerent. Qua gloria satiati Danorum iuuenes/paulatim in aciem se recipere, q̄ vltius vrbī insultare maluerunt: paucitatis aestima-

Histo. Danicę. Li. XVI. Fo. CXCVIII.

tionē temeritatem domāte. Hunc iuuentutis procursum rex reliquo milite suble-
cutus propter muros equo descendit: expugnandę vrbis habitum curiosiore cōtē-
plationis officio lustraturus. Quo residente vallūq; vexillis stipante: canonicę vitę
clerici contusi deiectiq; animi mcerorē pedum nuditate testantes / digesta rite pro-
cessione cum insignibus suis adueniunt: eoq; paternę sanctitate admonito genibus
nixi sacris ædibus abstinentum precantur. orando ne diuinos penates humanis in-
cēdio iungat / neq; ita in hostes seuiat: vt publicę religionis domicilia cōsumat: Tot
suas: tot maiorū virtutes teterrimo facinore corrupturus. Adiectum ab iis est Bo-
giszlauus regis tuto petendī gratia familiaris fidei patrociniū postulare: Respō-
sum a Kanuto, homines sibi non deum incessendi propositum esse: vt iustū: ita alie-
num sacrilegii bellum gesturo. Quibus si ciuitatis partem extra municipii mœnia
collocatam cremaret: ecclesias mortalium ædificiis permixtas cōmunibus flammis
implicandas dicentibus: iram precibus remisit: hostilesq; lares inuiolatos relinque-
re / q̄ diuinos humanis iniuria æquare maluit. Illi vrbem precib⁹ suis donatā gauisi
gratis pro beneficio actis lætitiā ouantes discedunt: eamq; sacro concentus genere
prosequuntur. Bogiszlauus quod petebat obtento / quęsitum Absalonem die poste-
ro obuiam sibi cū Larimaro venturum precatur, eosdem faciendę cum rege pacis ar-
bitros habiturus: quos tot colloquiis amicos expertus fuerat. Quem Absalon frau-
de potius q̄ sincera verborum fide agere ratus: negauit se intercedere quo minus
igni prouincia vastaretur: ne tantum iter expleffe fraudi fuisse videatur. Ille nihil a
se extra municipii mœnia possideri confessus: sacris tantum domiciliis eorūq; gra-
tia vicinis tectis abstinentum orauit. Quod beneficium eodem voto petitum pro-
missumq; est. Reliquum lucis audidissima vicorum vastatione consumptū. Bogiszlau-
uus presentium periculorum impulsu promissum reuertendī tēpore sectatus Ab-
salone & Larimaro dextris præsentibus ad regem perducitur ingentisq; summe pe-
cunia mulctę nomine pacta: non alias pacis conditiones assequi potuit q̄ vt procu-
rationem hæcenus patrimoniū ritulo amministratam e manu regis: beneficiū iure
susceperet: libertatēq; seruitute mutaret / Rugianę gentis tributum obsequiis equa-
turus. Hanc pactionem obsidibus firmandam pollicitus discedit: redeundū comiti-
bus vtendo: quos adueniendī duces habuerat. Et ne venerationis expertis dimitte-
retur: ab Absalone conuiuio cū amicis exceptus, potu nimis auide sumpto adeo vi-
res sensumq; exiit vt vix mente constare putaretur. Qua intemperantia amissę ma-
iestatis oblitus: descendę seruitutis loco: libertatis gaudia representauit. Igitur ni-
mio ebrietatis haustu obstupescens neruis: naue egestus in tentorio collocatur. Ab-
salone quadraginta armatos ante tabernaculi fores excubare: nocturnęq; eius custo-
dię vacare iubente. Tanta siquidem apud Danos seruandorum hospitem sedulitas
existere consuevit: vt eorum salutē perinde ac proprię studere curaretur. Quo be-
neficio obligatus Bogiszlauus: Sclauorum animos Danis applicando: debitam Ab-
salonis meritis gratiā retulit. Quib⁹ cū pulso mane somno oculos iseruisset: Dano-
rum fidem exosculatus: aptissimoq; laudationis genere prosequutus: plus voluptatis
se ex percepta Absalonis humanitate q̄ amaritudinis ex patrię iactura sentire di-
xit. Igitur ad locum in quo milites eum præstolabatur relatus: postero die Sclauicę
nobilitatis proceribus adductis / genibus annexus cum coniuge se & liberis ad pedes
regis suppliciter abiecit: veniāq; diutine rebellionis precatus: obsidibusq; ex par-
te datis, ex parte promissis: auitę paternęq; procurationis summam beneficii loco

Cōditiones
Bogiszlauo
datę.

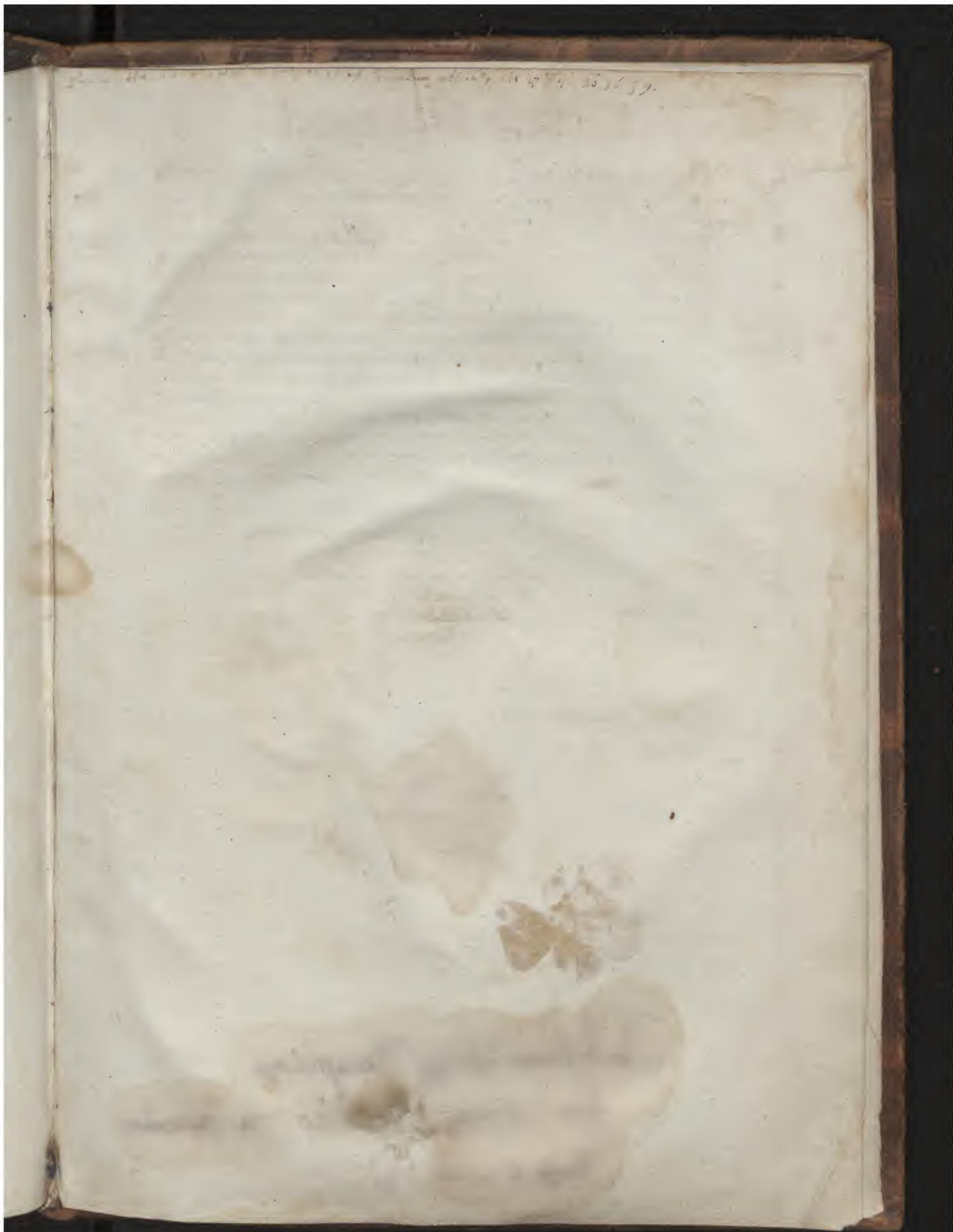
Sclauorū
deditio.
xxiiii.

Saxonis Grammatici

**Tonitrua
portetosa.**

fuscipere nō erubuit. qđ patrimonii erat: alienæ largitionis indulgētia possessurus
Rex principis huc necessitati miseratione p̄motus: satis iā grauis eū sibi p̄enas de-
disse existimauit / regniq; ei⁹ in munere q̄ in vsu suo cōstituerē maluit: ac demū hu-
mi iacētē erexit. Nec minus regē maternæ erga Bogiszlauī filios necessitudinis re-
spectus tangebāt. Ita Sclauicarū rerū dominiū assiduīs waldemari laborib⁹ negatū
paruulo Kanuti negotio contributum est. felici eius militia pater nā supergredien-
te fortunam. Eodem temporis momēto ingenti nubium volumine colliso per sum-
mam vtriusq; gentis exanimationem fracta crepuere tonitrua. Quo euētū Sclauī-
ci regni interitum portendī a coniecturarum sagacibus existimatum est. Bogiszlauī
uī quoq; animus constantiē pignoribus reſectus accepti beneficii memoriā ad vl-
timū vsq; vitæ tempus inuiolabili fide exhibuit. Adeo vt cum supremo morbo cor-
reptus in lectulo laberetur: adhibitos amicos iureiurādo obstringeret eos coniugē
suam ac liberos ad regem per ducturos: eūq; diuidendū inter pupillos regni aucto-
rem habituros / & quod is statuisset perinde ac testamēto cautum custodituros: ni-
hil se de Danorum fide hesitare testatus: quorum egregia toties experimēta susce-
perit: Succurrebat enim illustri viro quātos fructus Rugianis constantis erga Da-
nos amicitia custodiā peperisset.

Haecenus Saxo Grammaticus Sialendē. vir disertissī-
mus. Quē accurata diligentia impressit in incly-
ta Parrhisiorum academia Iodocus Ba-
dius Ascensius Idibus Martiis,
MDXIII. Supputatio-
ne Romana.

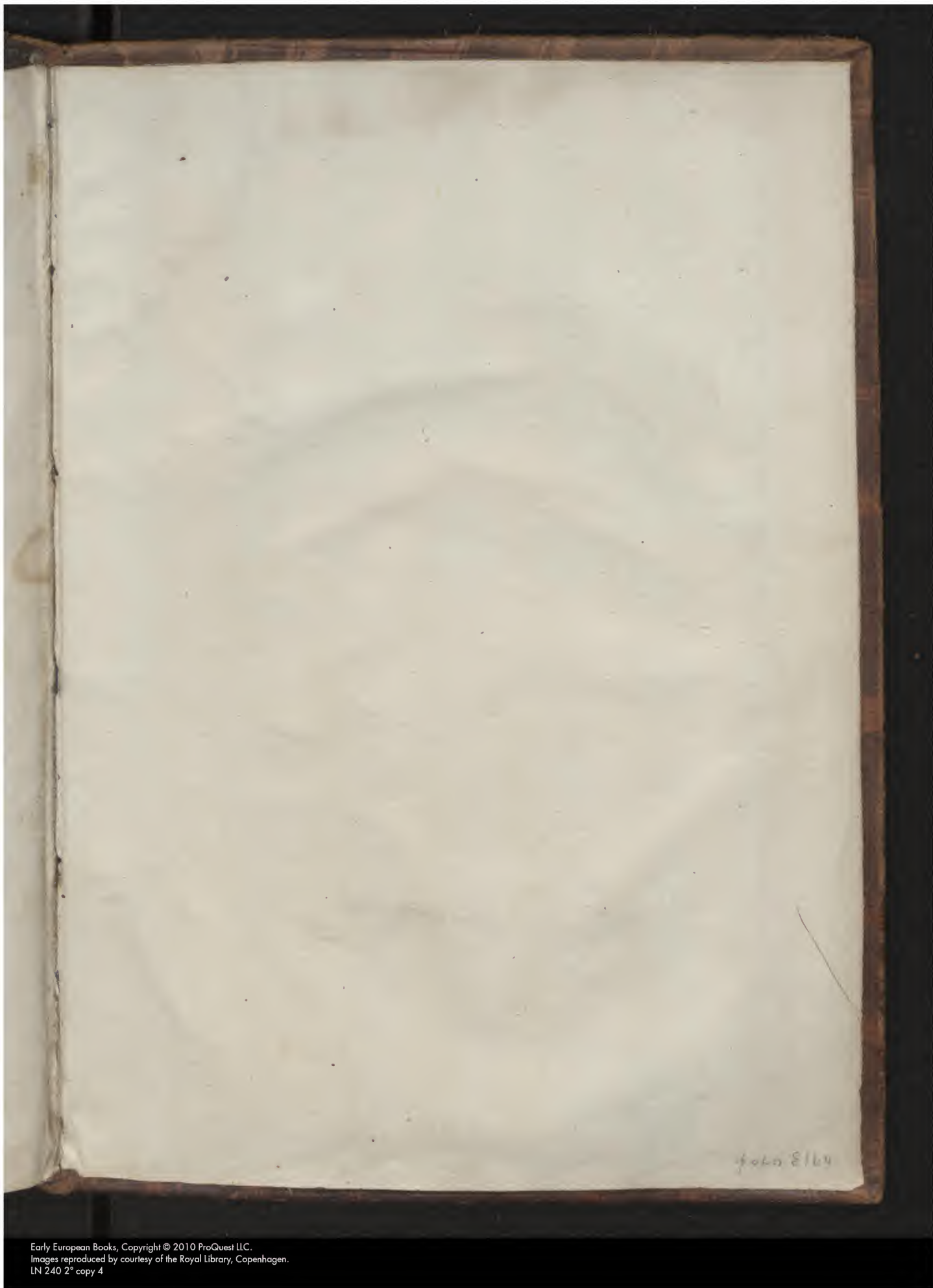

Epitaphium Saxonis
Grammatici Danorum Historici.
in Templo Roeschildensi.

Opti vivens alios aeternum vivere facit,

Saxo Grammaticus mortuus hic recubat.

Mortuus extincto sed tantum corpore, mente
quae valuit, magno vivit & ingenio.

4013 276

